

De gevallen van Telemachus, soone van Ulysses, of vervolg van het vierde boek der Odyssea van Homerus

<https://hdl.handle.net/1874/25803>

DE GEVALLEN
VAN
TELEMACHUS,
SOONE VAN ULYSSES;
OF
VERVOLG VAN HET VIERDE BOEK
DER ODYSSEA
VAN
HOMERUS.

Uit het Fransch vertaalt.

DOOR
D. GHYS.

Te Utrecht en in 's Gravenhage,

By { HERMANNUS RIBBIUS } Boekver-
{ ADRIAAN MOETJENS } kopers.

1700.

Met Privilegie.

O P D R A G T

A A N D E N H E E R E

J O A N P L U I M E R .

M Y N H E E R E ,

Anneer dit Werk
d'eerstemaal in
't *Fransch* de ge-
leerde wereld te voorschijn

* 2

quam,

O P D R A G T.

quam , is het van de Liefhebbers zoo geacht en gezogt , dat binnen korten tijd meer dan 3000 Exemplaren daar van zijn verkocht , ende Drukker is genoodsaakt geweest, dat voor de vijfde maal onder de pers te brengen.

De volgeestigheid van het Werk, de uitvinding en aanschakeling van zaaken ,
de

O P D R A G T.

devoortreffelijke *Moralia*, en Zedenlessen daar in vervat, de name des Schrijvers, zijnde de Heere *François de Salignac de Fenellon*, doemaals *Abt*, en tegenwoordig *Aartsbisschop* en *Prinse van Kamerik*, zoo befaamd in de wereld, hebben dit Werk zoo roemruchtig gemaakt, dat veel Geleerden geoordeeld hebben nooit heerlijker *Ro-*

O P D R A G T.

man geschreven te zijn , en die geen der oude Schrijvers behoeft te wijken.

Dese *Prelaat* van den Koning van *Vrankrijk* tot Leermeeſter van den Hertog van *Borgondien* zijnde aangeſteld, bemerkte dat die jonge Vorſt groote luſt en genegenheit had tot de Dichtkunde , en het leezen der oude Schrijvers , dus heeft hy dit gantſche

O P D R A G T.

fche Werk dien Prinse as by *Themata* voorgestelt, geenfins van meening dat die ooit het licht zouden zien; dus is het eenige tijd verbleven in het Kabinet van dien Vorst, naderhand door een onbekende daar uitgelicht, en op deze wijze door den druk in de wereld bekend geworden.

Maar misschien zal ymand

O P D R A G T.

zeggen , waarom dit Werk , ten dienste alleen van die Koninglijke Prins opgestelt , vertaalt? Den foodanigen antwoorden wy , dat de Deugd algemeen is , en in 't bezonder alle menschen raakt ; en zoo een Groot Vorst verpligt is die te betrachten , de Onderdanen niet minder verbonden zijn die op te volgen ; behalven dit , zijn de
Vroo-

O P D R A G T.

Vroomen zoo weinig, de Boofwichten zoo menigvuldig, de Voorbeelden zoo verderffelijk en verleidend, dat'er nooit genoeg geseid of geschreven kan werden, om de menschen in den loop van dit tijdelijke en korte leven de heerlijke heirbane der Deugd te doen inwandelen.

Dit zy genoeg in opzicht

O P D R A G T.

van het Werk zelfs. Maar de redenen , Mijn Heere , die ons bewoogen hebben UE: deze vertaling op te dragen, zijn gewichtig : langen tijd hebben wy naar gelegenheit omgezien , om opentlijk voor de gantsche wereld te betuigen onze dankbare erkentenis, voor zoo veel weldaden , als UE: ons in verscheide voorvallen hebt ge-
lie-

O P D R A G T.

lieven te bewijzen ; die op te halen, weeten wy, zou UE: gantsch onaangenaam zijn ; zelfs is dat strijdig met onze genegenheit , als die bewuft zijn , dat de ware dankbaarheid meer bestaat in een gevoelig erkennen , dan in een ydel roemen en zwetsen: buiten dat konden wy niemand beter als UE: daar toe uitkeuren , en te
meer,

O P D R A G T.

meer, nademaal UE: kennis en ervarenheit hebt van de *Nederduitsche* Dicht-en Taalkunde; 't zal ons tot groot vernoegen strekken, zoo wy eenigfins uw keurig oordeel mogen voldoen, en ons wijders aanmoedigen om onze *stijl* en tale naar uw voorbeeld te fatzoeneeren: inmiddels verfoeken wy seer gedienschtig dat UE: gelieve
ver-

O P D R A G T.

verzeekerd te zijn, dat wy
geen grooter yver hebben,
dan om met behoorlijke eer-
bied, ons te mogen noe-
men,

MYN HEERE,

*UE: seer verplichte en gehoor-
zame Dienaar,*

D. GHYS.

P R I.

PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende West-Vrieland doen te weten. Alfoo ons vertoont is by Adriaan Moetjens Boekverkoper in 's Gravenhage, hoe dat hy Suppliant had gedrukt, ende van voornemen was te doen herdrukken een Boek genaamt *Les Aventures de Telemaque, Fils d'Ulyse, &c.* in beter ordre als hy het selvige Boek tot dato defes had gedrukt; ende bekommert zijnde, dat het hem door andere baatfoekende Menschen in het geheel ofte ten deele mogte nagedrukt werden, ende dat hy daar door merkelyke schade soude komen te lijden, soo wass dat den Suppliant sig keerde tot ons, ootmoedelyk verfoekende, dat wy hem Suppliant geliefden te verleenen Oetroy voor den tijd van vijftien eerstkomende jaren, om in dien tijd het voorschreven Werk in foodanigen formaat en tale als hy goet soude vinden, in onsen Landen alleen te mogen drukken, doen drukken en verkoopen, met interdictie van alle anderen, om het voornoemde Boek in het geheel ofte ten deele te mogen drukken, ofte elders gedrukt zijnde in onsen Landen te mogen inbrengen ofte verkoopen op sekere poenen en Confiscatie van alle sodanige Exemplaren tegens de Contraventeurs by ons daar tegens te stellen: SOO IST, dat wy de saaken ende 't verfoek voorz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter bede van den Suppliant, uit onse regte wetenschap, souveraine Magt ende Authoriteit den selven Suppliant geconsenteert, geaccordeert ende geotroyeert hebben, consenteren, accorderen ende otroyeren hem mitsdeesen, dat hy gedurende den tijd van vijftien eerst achter een volgende jaaren het

PRIVILEGIE.

het voorſz. Boek genaamt *Les Aventures de Telemaque, Fils d'Ulyſſe, &c.* binnen den voorſz. onſen Landen alleen ſal mogen drukken, doen drukken, uitgeven ende verkoopen, verbiedende daarom allen ende een ygelijk het ſelve Boek in 't geheel ofte ten deele na te drukken, ofte elders nagedrukt, binnen denſelven onſen Landen te brengen, uit te geven, ofte te verkopen, op verbeurte van alle de nagedrukte, ingebrachte, ofte verkofte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daar-en-boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de Calange doen ſal, een derde part voor den Armen der plaatſe daar het caſus voorvallen ſal, ende het reſteerende derde part voor den Suppliant; alles in dien verſtande, dat wy den Suppliant met deſen onſen Oetroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van zijne ſchade door het nadrukken van het voorſz. Boek, daar door in geenigen deele verſtaan den inhouden van dien te authoriſeren ofte te advoueren, ende veel min het ſelve onder onſe proteſtie ende beſcherminge eenig meerder credit, aanſien ofte reputatie te geven, nemaal den Suppliant in cas daar inne iets onbehoorlijks ſoude influeren, alle het ſelve tot zijnen laſte ſal gehouden weſen te verantwoorden, tot dien einde wel expreſſelijk begerende, dat by aldien hy deſen Oetroye voor het ſelve Boek ſal willen ſtellen, daar van geen geabrevieerde ofte gecontraheerde mentie ſal mogen maaken, nemaal gehouden weſen het ſelve Oetroy in 't geheel ende ſonder eenige omiſſie daar voor te drukken, ofte te doen drukken, ende dat hy gehouden ſal zijn een Exemplaar van het voorſz. Boek gebonden ende wel gecondi-

P R I V I L E G I E.

ditioneert te brengen in de Bibliotheek van onse
Universiteit tot Leiden, ende daar van behoer-
lijk te doen blijken, alles op pœne van het ef-
fect van dien te verliefen. Ende ten einde den
Suppliant desen onsen consente ende Oetroye
moge genieten als naar behooren, lasten wy al-
len ende een ygelijk, en dien 't aangaan mag,
dat zy den Suppliant van den inhoude van desen
doen laten, ende gedogen, rustelijk, vredelijk
ende volkomentlijk te genieten ende gebruiken,
cesserende alle belet ter contrarie. Gedaan in
den Hage onder onsen grooten Zegele hier aan
doen hangen, den 3. December in 't Jaar onses
Heeren ende Saligmaakers duifent ses hondert
negen-en-tnegentig.

vt.
A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

VER.

V E R V O L G

D E R

O D Y S S E A

V A N

HOMERUS.

Alipso kon sig niet troosten wegens het vertrek van *Ulyffes*: in dese droefheit bevond zy haar ongelukkig van onsterffelijk te zijn. Haar *Grotte* weergalnde niet meer van het foet gefang harer ftemme: de *Nimphen* die haar dienden, dorften haar niet aanspreeken; dikwils ging zy alleen wandelen langs de groene velden, die als een eeuwigdurende Lente haar Eiland omzooonden: maar dese fchoone plaatfen, ver af van haar droefheit te matigen, brachten haar te binnen het droevig geheugen van *Ulyffes*, die zy foo menigmaal by haar had gefien. Dikwils bleef zy onbeweeglijk ftaan op den Oever der Zee, die

zy met haar tranen bevochtigde : sonder ophouden wendde zy haar gezicht na de kant , daar het schip van *Ulyffes*, de baren doorklievende, van voor haar oogen verdweenen was. Eensfloegs daar op sag zy de brokken van een Schip dat schipbreuk had geleden, de Banken der Roeters in stukken, de Riemen gebroken hier en daar op een droogte, een Roer, Mast, en Touwerk daar nevens drijvende. Daar na ontdekte zy van verre twee Menschen, waar van de eene bejaard scheen, en de andere, alhoewel jong, geleek na *Ulyffes*. Hy vertoonde sijn lieflijkheit, en fierheit, met deffels gedaante, en grootmoedige tred. De Goddinne vernam aanstonds dat het *Telemachus* was, Soon van dien Held. Maar alhoewel de Goden alle andere Menschen in kennisse seer ver te boven gaan, echter kon zy niet ontdekken wie deese eerwaardige Man was, die *Telemachus* vergeselschapte. 't Is om dat de Opper-Goden voor de Minderen verbergen, al dat haar behaagt; en *Minerva*, die *Telemachus* vergeselde onder de gedaante van *Mentor*, wilde van *Calipso* niet bekend zijn. Onderwijl was *Calipso* verheugd wegens de schipbreuk, die de Soon van *Ulyffes*, soo gelijkvormig aan sijn Vader, in haar Eiland bracht. Zy naderde tot hem, en sonder schijn te maken van te weten wie hy was, seide zy: Waar komt u dese stoutigheid van daan, om in dit mijn Eiland te koomen? weetet, gy jonge vreemdeling, dat men niet straffeloos in mijn Rijk komt. Onder deese dreigende woorden socht zy te verbergen de blijdschap hares herten, die andersins tegens wil en dank in haar aangesicht uitbleek.

Telemachus antwoorde daar op: O gy! wie
gy

gy ook moogt zijn, of sterffelijk, of een Goddin (alhoewel gy my niet anders toefchijnt als een Godheit): Zijt gy ongevoelig over het ongeluk van een Soon, die fokkende zijn Vader, overgelaten ter genade van de Winden en Baren der Zee, hebt sien fchip-breuk lijden tegens uwe Klippen? Wie is dan uw' Vader die gy fokt vraagde de Godesse? Hy word *Ulyffes* genaamd feide *Telemachus*, en is een der Koningen, die na een belegering van tien jaren het befaamde *Trojen* heeft omgekeerd. Zijn naam is vermaard door gantsch *Griekenland*, en geheel *Afien* door zijn Dapperheit in de ftrijden, en noch meer door fijn Wijsheit in de Raadsvergaderingen. Tegenwoordig fwervende op de Zeen, heeft hy de vreesfeljkste Klippen, en gevaarlijkste plaatsfen doorloopen. Zijn Vaderland fchijnt van voor hem te vluchten; *Penelope* zijn Gemalin, en ik die zijn Soon ben, hebben de hoop verlooren van hem ooit weder te fullen sien. Ik loope defelve gevaren als hy, om te verneemen waar hy fou mogen zijn. Maar wat seg ik! miffchien is hy tegenwoordig al begraven in de grondelootte kolken der woefte en diepe Zee. Heb medelijden met onse ongevallen, en foo gy, o Godesse! weet wat het Noodlot befchooren heeft om of *Ulyffes* te bewaren, of te verderven, verwaardigt zijn Soon *Telemachus* daar van te berichten.

Calipfo verwonderd, en bewoogen van in foo jonge jaren te sien en te vinden foo veel wijsheit en welfprekendheit, kon haar oogen niet verfadigen met hem te aanschouwen, en bleef in ftilfwijsgendheit opgetogen. Eindelijk feide zy hem, *Telemache*, wy fullen u bericht geven van het

Noodlot uw Vader overgekomen, maar de geschiedenis daar van is lang. 't Is tijd dat gy u verfrist van al uw en arbeid, komt in mijn verblijfplaats, daar ik u als mijn Soon sal ontfangen; komt herwaarts gy sult my tot troost verftrekken in dese eensaamheit; en ik sal u gelukkig maken, soo gy anders u van mijn raad weert bedienen.

Telemachus volgde de Godeffe, omcingelt door een meenigte van jonge *Nimphen*, daar zy met het hoofd boven-uit stak, even als een groote Nooteboom in een Bosch sig met zijn dikke takken verheft boven al het ander geboomte, dat deselve omringt. Hy verwonderde sig over den luister harer schoonheit, haar rijke, purpere, lange, en swaaijende Rok; haar hairen waren van achteren onachtsaam, maar geestig opgebonden; het vier straalde haar ten oogen uit, en een sachtigheit scheen die te matigen. *Mentor* met nedergeslagen oogen, volgde stilswijgens *Telemachus* met grooter zeedigheit. Eindelijk quam men aan den ingank der *Grotte* van *Calipso*. Hier stond *Telemachus* verbaast, van in schijn van een boersche eenvoudigheid, te sien al het geen de oogen kon verlustigen. Men sag daar geen Goud, Silver, Marmer, Pilaren, Tafereelen, noch Beelden. Dese *Grotte* was in een Rots met gewelffels uitgehouwen, vol van hoorntjes en schelpen: zy was bevloert met een jonge wijngaard, welke zijn lage ranken gelijkelijc van alle kanten verspreide. De aangename *Suide* Winden brachten dese plaats een seer lieffelijc koelte toe, niet tegenstaande de brandende stralen der Sonne; de Fonteynen vloeiende met een sacht geruisch over de daar

dicht-

dicht-by gefaaide *Amaranthen* en *Violetten* maakten op verfcheidene plaatfen Baaden uit, foo klaar en fuiser als een Kristal; duifend opkomende bloemen verftrekten defe groene velden, daar de *Grotte* mede omcingelt was, als voor een tapijt; daar nevens was een Bosch van gefchoore boomen, die gulde appelen voortbrachten, welkers bloeifel alle jaarftonden vernieuwde, en de aangenaamfte geur van allerlei *Parfuim* van fig gaf. Dit Bosch fcheen defe fchoone velden te kroonen, en maakte als een nacht, daar de ftralen der Sonne niet konden doordringen. Men hoorde daar niet anders dan het gefang der vogelen, en het geruisch van een afvlietende waterbeek; die afstortende van een hooge rots, groote waterbobbels vol fchuim veroorzaakte, en fig over het gantsche veld verfpreade.

De *Grotte* defer Goddinne was op het hangen van een Heuvel, van waar men de Zee ontdekke, menigmaal foo klaar en ftil als het Ys, fomtijts krachtig tegens de Rotfen aangefet, daar zy als fuchtende tegens verbrak, en haar woefte golven als bergen tot in de lucht fcheen te verheffen. Aan de andere kant zag men een Rivier, daar eenige Eilanden, beplant met groene Linde-en hooge Populierboomen, die haar hoogmoedige toppen in de wolken verhieven, fig *formeerden*. De verfcheidene Canaalen die deefe Eilanden uitmaakten, fcheenen als in het veld te fpeelen; eenige wierpen haar wateren met grooter fnelheid, andere hadden een fagten en foetvlietenden ftroom, fomnige een langen ommeloop makende, quamen weder op haer oude plaats en oorspronk,

schijnende die aangename boorden en oevers niet te kunnen verlaten. Van verre sagmen Heuvelen en Bergen, die haar toppen in de Wolken verloren, en welkers vreemde gedaante een gewentten *Horifont* voor het gezicht verbeeldde. Dese omleggende bergen waren bedekt met groene wijngaardsbladeren, die als kranffen en *Festoenen* hongen; de Druif, meer glinsterende als het *Purper*, kon sig niet verbergen onder de dikke bladeren der wijngaard, nedergebukt onder den last zijner vrucht. De Vijgeboom, Olijf en Granaat, nevens alle andere boomen bedekten het gantsche veld, en maakten een grooten Tuin uit.

Calipso aan *Telemachus* al dese natuurlijke schoonheden hebbende vertoont, seide hem: Rust hier, uw gewaad en kleederen zijn nat, 't is tijd dat gy die veranderd, vervolgens sal ik wederkomen, en u geschiedenissen verhalen, daar uw hert door sal getroffen werden. Ter selver tijd deed zy hem en *Mentor* inkomen in de geheimste en verborgenste plaats eener *Grotte*, gelegen naast die, daar de Goddinne haar verblijft had. De *Nimphen* was de sorg aanbewolen, om in die plaats een groot vier van *Cederhout* aan te stookken, waar van de lieffelijke reuk sig allesins verspreide; ook hadden zy daar gelaaten kleederen voor dese nieuwe Gasten. *Telemachus*, siende dat men voor hem had *geordonneert* een Onderrok van fijne Wolle, welkers witheit de Sneeuw verdoofde, en een Rok van *Purper*, met goud geborduurd, schiep groot vermaak daarover, 't geen natuurlijk is voor een jongman, beschouwende al deese heerlijkheid.

Mentor seide hem daar op, met een strenge en deftige wyse: Zijn dit ô *Telemaché*! tegenwoordig de gedachten, die het herte van een Soon van *Ulyffes* moeten besig houden? Denkt veel eer om te ondersteunen de achtbaarheid van uw Vader, en om het Geval, 't geen u vervolgt, te overwinnen. Een Jongeling, die sig dwaaffelijk als een Vrouw wil optooijen, is onweerdig de Wijsheit, en *Glorie*. Die word niet gegeven dan aan een hert, 'tgeen arbeid kan verdragen, en de wereldsche vermakelijheden met voeten treden.

Telemachus antwoorde al suctende: Eer moeten de Goden my doen sterven, als dat laf en verwijfdheit mijn gemoed sou bekruijen. Neen, neen, de Soon van *Ulyffes* sal nooit overwonnen worden door de strikken van een laf hertig en verwijft leven. Maar wat gunst betoont ons den Hemel, van na onse schipbreuk dese Goddinne, of sterfelijke te vinden, die ons met weldaden op-hoopt?

Siet toe, herhaalde *Mentor*, dat zy u met qualen niet overlaadde: vrees haar bedrieglijke lieffelijkheden meer dan de klippen, die uw schip verbrijfelt hebben. De Schipbreuk en Dood zijn minder te vreesen, dan de plaaisieren, die de Deugd aantasten. Wacht u wel van te geloven, 'tgeen zy u sal verhalen. De jeugd en jonkheit is laatdunkend, en vertrouwt veel van haar eigen sels, en hoe swak ook, gelooft zy alles te vermogen, en dat zy niets te vreesen heeft; zy vertrouwt alles lichtveerdig sonder eenige voorforge. Neemt acht, van niet te luisteren na de lieffelijke en vleijende woorden van *Calipso*, die niet vermaak uw gemoed sullen bekruijen. Vrees

voor dit verborgen vergif; mistrouwt u eigen selfs, en geeft altoos acht op mijnen Raad.

Vervolgens keerden zy weder na *Calipso*, die haar verwachtte. De *Nimphen* met haar hangende haairvlechten, en witte kleederen, dienden doemaels haar maaltijd, wel eenvoudig, maar uitgesocht wegens de smaak en nettigheit. Men sag daar geen andere spijsse dan Vogelen, die zy met netten hadden gevangen, of Beesten, die zy op de jagt met pijlen hadden doorschooten; een Wijn sagter dan den *Nectar* vloeide uit groote silvere vaten in goude Drinkschaalen, verciert met uitgedreven bloemen. Men bragt op de Tafel in mandekens al de vruchten die de Lentetijd belooft, en de Herfst ter selver tijd de Wereld mededeelt. Vier jonge *Nimphen* begonden op te singen: daar na heften zy op het gevecht der Goden tegens de Reusen; naderhand de liefde van *Jupiter* en *Semele*, de geboorte van *Bacchus*, en zijn opvoeding onder het beleit van den Ouden *Silenus*, de loop van *Atlante* en *Hypomenes* die overwonnen wierd door het middel der goude Appelen, gekomen uit den Tuin der *Hesperides*. Eindelijk wierd ook opgesongen den Oorlog van *Trojen*; de Strijden van *Ulysses* en zijn Wijsheit wierden tot den Hemel verheven. De eerste der *Nimphen*, *Peucothoe* genaamd, paarde haar lieffelijke stemme met de snaren van de Lier. Wanneer *Telemachus* hoorde de naam van zijn Vader, rolden de tranen langs zijn wangen, die een nieuwe luister aan sijn schoonheit gaven. Maar dewijl *Calipso* bemerkte, dat hy niet konde eten, en met droefheid bevangen was, gaf zy aan haar *Nimphen* een teeken, en op dat oog-

oogenblik fong men op het Gevecht der *Centauren* met de *Lapithen*, de Hellevaart van *Orpheus* om zijn beminde *Euridice* van daar te halen. De Maaltijd geëindigd zijnde, nam de Goddinne *Telemachus* by sig, en fprak hem dusdanig aan:

Gy fiet, Groote Soon van *Ulyffes*, met wat gunft ik u hier ontvang; ik ben onfterffelijk. Geen fterffelijk mensch kan in dit Eiland komen, fonder ftraffe te lijden wegens zijn lichtveerdige onbedachtsaamheid; uw Schipbreuk zelfs fou u van mijn toorn niet kunnen bevrijden, foo ik om andere reden u niet beminde. Uw Vader heeft het felve geluk, als gy gehad, maar eilaas! hy heeft zijn voordeel daar niet mede weten te doen. Ik heb hem langen tijd in dit Eiland bewaart, 't heeft maar alleen aan hem geftaan om hier met my te leven in een staat van onfterffelijkheid; maar de verblinde drift om zijn ellendig Vaderlant wederom te befoeken, heeft hem al defe voordeelen doen verwerpen. Gy fiet al wat hy verloren heeft, om *Itaca* weder te sien, 't geen hy nimmermeer befchouwen fal. Hy wilde my verlaten, en vertrok, maar ik ben gewrooken door het Onweer. Zijn Schip is geweest het speeltuig der Winden, en in de Golven der Zee begraven. Doet uw voordeel door foo droevigen voorbeeld; na uw fchipbreuk is 'er geen hoop voor u overig, dat gy hem ooit weder fult sien, of na hem immermeer regeeren in het Eiland van *Itaca*. Trooft u over dit verlies, dewijl gy een Godheit gevonden hebt, gereed om u gelukkig te maken, en een Koningrijk te ontfangen, 't geen zy u aanbied. By defe woorden voegde de Goddinne een

lang *discours*, om te vertoonen hoe gelukkig *Ulyffes* by haar fou geweest zijn. Sy verhaalde zijn gevallen in het Hol van den *Cyclops*, of Eenoog *Polyphemus*, en by *Antiphrates* Koning ter *Lystrigoniens*; ook vergat zy niet, 't geen voorgevallen was in het Eiland van *Circe*, Dochter der Sonne, en de gevaren die hy doorgeworftelt was tusschen *Scylla* en *Charybdis*.

Sy verbeelde hem wijders het laatste onweer, 't geen *Neptuin* tegens hem verwekt had, wanneer hy van haar vertrok, willende hem doen verstaan, dat hy in dese Schipbreuk vergaan was, en versweeg zijn aankomst in het Eiland der *Pheaciers*. *Telemachus*, die sig al te licht aan de blijdschap had overgegeven, van dus heerlijk van *Calipso* ontfangen te zijn, erkende eindelijk haar arglistigheid, en de wijsheit der Raad, die *Mentor* hem gegeven had. Hy antwoorde met weinig woorden: O Goddinne, vergeeft my mijne droefheit; tegenwoordig konnen my die dingen niet als smerten: lichtelijk sal ik in het gevolg meer kracht hebben om te smaaken het geval, 't geen gy my aanbied; veroorloft my dat ik ter deser stond mijn Vader beschreije, gy weet beter als ik, hoe danig hy verdiend beschreit te zijn.

Calipso dorst doemaals hem niet verder pressen, zelfs veinsde zy deel in zyn droefheit te nemen, en sig gevoelig voor *Ulyffes* te toonen: maar om des te beter de middelen te kennen, om zijn gemoed te raaken, vroeg zy hem op wat wijze hy schipbreuk had geleden, en door wat gevallen hy op dese kusten was aangeland. Het verhaal deser ongevallen, seide hy, fou te langwijlig sijn. Neen, neen antwoorde zy, ik ben begeerig om 't te weten. Haast u
om

om my die te vertellen; en hield langen tijd daar op aan. Eindelyk kon hy haar niet tegenstaan, en sprak op dese wyse:

Ik was van *Itaca* vertrokken, om by de andere Koningen, wedergekeert van de belegering van *Trojen*, te vernemen na eenige nieuwe maren van mijn Vader. De Vryers van mijn Moeder *Penelope* waren verbaaft wegens mijn vertrek; ik droeg zorg soo veel mogelijk was dat voor haar te verbergen, kennende haar troueloosheid: *Nestor*, die ik te *Pilos* zag, noch *Menelaus*, die my binnen *Lacedemon* met veel vriendschap ontving, wisten niet te seggen, of mijn Vader noch in 't leven was. Vermoed van altoos in twyffel te leven, nam ik in dese onsekerheid het voornemen om na *Sicilien* te reifen, op welkers kusten geseid wierd mijn vader door de Winden aangeland te zijn. Maar de wyse *Mentor*, die gy hier tegenwoordig siet, kan te sig tegens dit lichtveerdig voornemen; aan de eene zijde vertoonde hy my de *Cyclopen*, afschouwelyke Reusen, die de Menschen opvraten, en aan de andere kant de Vloot van *Aeneas* en der *Trojanen*: die ontrent dese Kusten sig omhielden. De *Trojanen*, seide hy, zijn verfloort tegens al de *Grieken*, maar boven al sou den zy vermaak vinden om het bloed te storten van een Soon van *Ulyffes*. Keert weder, vervolgde hy, naar *Itaca*, misfehien sal uw Vader, van de Goden bemind, daar soo dra zijn als gy; maar soo de Goden sijn verderf beslooten hebben, sal hy nooit zijn Vaderland meer beschouwen: ten minsten dan gaat om die te wreken, uw Moeder te verlossen, uw wijsheit aan alle volkeren te vertoon, ten einde gantsch *Griekenland* in u een Koning mag sien, soo waardig om te heerschen,

als

als ooit ymand was , ja als *Ulyffes* zelfs. Zijn woorden waaren heilzaam , maar ik was niet voorfigtig genoeg om na die te luisteren , ik ging niet te raad dan met mijn eigen drift ; en de wijfe *Mentor* beminde my tot fo verre , van my in een rockeloofe Reife te volgen , die ik tegens zijn Raad ondernam.

Gedurende dat hy fprak , befag *Calipfo Mentor* ; zy ftond verbaaft, geloovende iets Goddelijks in hem te befpeuren : maar zy wift defe haar verwarde gedachten niet te onderscheiden. Dus bleef zy vol vrees en wantrouwen op het geficht van defe onbekende ; maar zy vreefde defe haar ontroering te laten blijken. Gaa voort, feide zy tegens *Telemachus* , en voldoet mijn Nieuwgierichheit. Dus vervolgde *Telemachus* :

Langen tijd hadden wy een gunftige en voorfpoedige Wind om in *Sicilien* te komen ; maar vervolgens benam een fwaar onweer ons het gefigt des Hemels, en nog wierden wy ingewikkeld in een diepe nacht : by den weersfchijn der Blixemen erkenden wy dat de andere fcheepen in het felve gevaar waren , en wierden wel haaft gewaar het de fcheepen van *Aeneas* te zijn. Dese hadden wy niet minder te vreefen , dan de klippen. Alsdoen begreep ik , maar te laat, hoe de drift van een onbefonne jeugd my verhinderd had met aandacht op te merken. *Mentor* betoonde fig in dit gevaar niet alleen standvastig en onverbaaft , maar ook blygeeftiger als nagewoonte ; hy fprak my moed in 't lijf. Ik gevoelde dat hy my een bovengewoone kracht byfette. Met een ftil gemoed ftelde hy op alles *ordre* , geduurende dat de Lootsman ten uitterfte verbaaft was. Ik feide : Mijn waarde *Mentor* , waarom heb ik geweigerd uw Raad

op te volgen? Ben ik niet ongelukkig van myſelven te hebben geloof, en dat in een ouderdom, die geen voorſigtigheid heeft voor het toekomende, of eenige ondervinding van het voorledene, of beſadigdheid tot het beſtieren van het tegenwoordige? Ah! ſoo wy ooit dit onweer ontkomen, ſal ik altoos myſelfs miſtrouwen, als mijn gevaarlijkſte vyand. O *Mentor*! u ſal ik altoos geloof geven. *Mentor* antwoorde daar op al lagchende: Ik heb my wel willen wachten, van uw fouten u voor oogen te ſtellen, 't is genoeg dat gy die gevoeld, en dat die mogen dienen om op een andere tijd beſadigder te zijn in het volvoeren uwer begeertens: maar wanneer het gevaar ſal voorby zijn, ſal miſchien de laatlukheit wederom boven drijven. Altoos moetmen dat voorſien en vreeſen; maar als men ſig daar in bevind, is'er niets overig als dat te verachten. Betoont u dan een waardige Soon van *Ulyſſes*, en een hert te hebben, grooter dan al de qualen die u dreigen. De ſachtmoedigheid en moed van *Mentor* vervoerde my: maar ik wierd noch meer verbaaſt, wanneer ik ſag met wat behendigheid hy ons verloſte.

De *Trojanen*, in dat oogenblik, wanneer de lucht eenigſins begon op te helderen, ons ſoo naby ſiende, ſouden niet nagelaten hebben ons te preijen. Hy bemerkte dat een harer ſcheepen, even als een der onſe, door het onweer van de andere afgeraakt, op het achter ſchip een kroon van ſeckere bloemen voerde. Des haafede hy om diergelyk een op ons achterſchip te ſtellen, en maakte die ſelfs vaſt met vlaggens van dezelfde kleur als die der *Trojanen*. Hy beval aan al onſe Roejers ſoo laag te bukken langs haar banken

ken als mogelijk was , om van de vyanden niet bekend te worden : en op dese wijze *passerden* wy door het midden harer Vloot. Ons sieude heften zy een blijd geschal op , als haar Metgesellen beschouwende , die zy reeds verloren achteden : ook wierden wy genootsaakt door het geweld der Zeebaren langen tijd met haar eene *cours* te houden. Eindelijk bleven wy wat achter , en terwijl de onstuimige Winden haar deden afdeinsen na de Kusten van *Africa* , deden wy ons uiterste best om door kracht onser Riemen te bereiken de nabij gelegene Kust van *Sicilien*.

Inderdaad landden wy ook daar : maar 't geen wy fochten , was voor ons niet minder ongevaltig , als de Vloot die ons deed vluchten. Wy bevonden aan desen oort van *Sicilien* andere *Trojanen* , vyanden der *Grieken* ; 't was daar , daar den ouden *Ancestes* , van *Trojen* vertrokken , het gebied had. Naaulijks hadden wy den oever gewonnen , of de inwoonders geloofden , dat wy andere volkeren van dat Eiland waren , gewapent om haar te overrompelen , of wel vreemdelingen , die quaamen om haar Landen te bemachtigen. In die eerste drift verbrandden zy ons schip , en sloegen al onse Metgesellen dood , niemand verschoonende als my en *Mentor* , om ons *Ancestes* aan te bieden , ten einde hy onse voornemens mocht onderzoeken , en waar wy van daan quamen. Wy traden de Stad in met de handen op de rug gebonden , en onse dood werd niet uitgesteld , dan om te dienen tot een schoufpiel van een wreed volk , als sy fouden vernemen dat wy *Grieken* waren.

Hier op wierden wy *Ancestes* aangeboden , die een goude scepter in de hand houdende , de volke-

keren oordeelde, en sig bereidde tot een groote offerhande. Hy vroeg ons met een streng wesen, welk ons Land was, en de oorzaak onser Reis. *Mentor* haalte sig om te antwoorden, zeggende: Wy komen van de Kusten van het groot *Hesperie*, en ons Vaderland is niet ver van daar: dus vermyde hy te seggen dat wy *Grieken* waren. Maar *Ancestes*, sonder ons verder te horen, en ons houdende voor vreemdelingen, die haar voornemen verborgen hielden, beval datmen ons in een naby gelege Boffchagie sou brengen, om als slaven te dienen onder de sulke die de sorg van het vee was aanbevolen. Deſe *conditie* ſcheen my harder dan de dood. Ik riep: O Koning! wilt ons veel liever dooden, als ſoo onwaardig handelen; wetet dat ik *Telemachus* ben, Soone van den wijsen *Ulyſſes*, Koning der *Itakoifen*; Ik ſoeke mijn vader in alle Zeen: ſoo ik hem niet kan vinden, of in mijn Vaderland wederkeeren, of de ſlaverny ontgaan, beneemt my het leven, dat ik niet ſal konnen verdragen. Naaulijks had ik deeſe woorden geuit, of het gantſche volk beroerd ſchreeuwde uit, dat men de Soon van den wreeden *Ulyſſes* moest om hals brengen, als door wiens konſtenaryen de Stad *Trojen* was omgekeert. O Soone van *Ulyſſes*! ſeide my *Ancestes*, ik kan niet nalaten u bloed op te offeren aan de ſchimmen van ſoo veel *Trojanen*, die uw Vader heeft geworpen op de Oevers van de ſwarte *Cocytus*. Gy, en hy die u leid, moeten vergaan. Ter ſelver tijd ſtelde ſeekere Grysaard uit den hoop den Koning voor, ons te ſlagten op het Graf van *Anchiſes*; zeggende, haar bloed ſal de ſchimme van deſen Held ſeer aangenaam zijn: *Aene*

as zelfs , wanneer hy dese offerhande sal
 hooren , sal gevoelig geraakt worden , dewijl
 hy sal sien , hoe seer gy den geenen bemind , die
 hem lieft op aarde was. Al de wereld keurde
 dese voorslag goed , en men dacht niet anders,
 dan om ons op te offeren: daar op voerde men
 ons na het Graf van *Anchises* , daar men twee
 Altaren had opgericht , daar het heilige vier op
 ontstooken was. Het Swaard , daarmede ons
 mede sou dooden , lag voor onse oogen; men
 had ons met kranssen van bloemen omhangen,
 en geen verdrag scheen ons leven te kunnen
 bevrijden ; 't was met ons gedaan , wanneer
Mentor den Koning stil eens versocht te spreek-
 en , en hem seide: O *Ancestes!* soo het onge-
 val' van den jongen *Telemachus* , die nooit wapen-
 en tegens de *Trojanen* gedragen heeft , u
 niet kan beweegen , ten minsten moet uw eigen
 aanbelang u ontroeren. De kennisse die ik heb
 verkregen in de voorzeggingen , en van de wil-
 le der Goden , heeft my doen verstaan , dat
 eer drie dagen sullen verlopen zijn , gy door
Barbarische Volkeren sult werden aangetast , die
 als een sterke stroom van het hoogste der oer-
 gen sullen afvlieten , om' uwe Stad te overstroo-
 men , en gantsche Land te verwoesten. Haast
 u om dat te voorkomen , brengt uw Vol-
 keren in de wapenen , verliest geen oogenblik
 om uw kostelijkste dingen van het veld binnen
 uw muuren en beslootene Steden te brengen.
 Soo mijn voorzegging valsch bevonden word ,
 sal het u vry staan na het verloop van drie da-
 gen ons op te offeren ; maar soo in tegendeel
 die waarachtig sal zijn , gedenkt dat gy de sul-
 ke het leven niet en behoort te benemen , aan
 welke

welke gy het uwe verſchuldigt zigt. *Anceſtes* ſtont verbaaft over deſe woorden, die *Mentor* tot hem ſprak, met een verſeekering, diergelijke hy nooit in eenig menſch gevonden had. Ik ſie wel, antwoorde hy, O Vreemdeling! dat de Goden, die u ſoo qualijk van de goederen des Gevals hebben medegedeelt, u een Wijsheit hebben toegeſtaan, die onwaardeerlijker is dan alle andere ſchatten en rijkdommen der Wereld. Hier op deed hy het ſlacht-offer opſchorten, en ſtelde met aller neerſtigheit de noodige voorſorge, om den aanval, daar *Mentor* hem van bericht had, te voorkomen. Men ſag aan alle kanten niet anders dan bevende Vrouwen, ontroerde Grijsaards, en kleine Kinderen met de tranen in de oogen, die in de Stad weeken. De loeiende Offen, en blaetende Schaapen quamen in meenigte, verlatende haar vette weiden, en geen genoegſame ſtalling vindende, om ſig te bergen, wierd van alle kanten een verward ge-roep gehoord, van Menſchen die den een den ander verdrongen, en niet konden verſtaan, nemende in deſe algemeene verbaaftheit een onbekende voor haar vriend, en die liepen ſonder te weten werwaarts. Maar de Voornaamſte der Stad, die ſig wijſer dan al de andere geloofden te zyn, verbeeldde haar dat *Mentor* een Bedrieger was, en een valſche voorſegging had gedaan, om zyn leven te behouden. Eer den derden Dag ten einde, en dat men noch met deſe gedachten beſwangert was, ſagmen op het hangen der naburige bergen een dikke wolke van ſtof, en vernam een ontallijke hoop van gewapende *Barbaren*. Zy, die deſe Voorſegging van *Mentor* hadden veracht, verlooren haar Slaven en

Vee. De Koning seide tegens *Mentor*; Ik vergete dat gy *Grieken* zijt. Onse Vyanden werden onse getrouwste Vrienden; de Goden hebben u hier gesonden, om ons te behouden; ik verwacht niet minder van uw Dapperheit, dan van de Wijsheit uwer woorden, haast u om ons te helpen, en by te staan.

Mentor betoonde in zijn wesen een stoutmoedigheid, die de fierste Krijgers moest doen zidderen en verbaafen. Hy nam een Schild, Helm, Swaard, en een Speer; stelde de Soldaten van *Ancestes* in slag-ordre; trok voor aan, en naderde de Vyanden in goede gestalte. *Ancestes*, alhoewel vol van moed, kon wegens zijn Ouderdom hem niet dan van verre volgen. Ik volgde hem van naby, maar kon niet op tegens zijn dapperheit; zijn borstgeweer scheen in desen strijd de onsterffelijke Speer. De Dood doorliep alle slag-ordens daar zijn slagen vielen: even als een Leeuw van *Numidie*, door een rasende honger vervoert, komt in een Kudde van weerloose Schaapen, die verscheurt, dood, en in het bloed sig omwentelt, de Herders ver-af van de Kudde te beschermen, vluchten al bevende, om sig voor deffels woede te verschuilen.

Deze *Barbaren*, die gehoopt hadden de Stad te overrompelen, wierden selfs overvallen, en in verwarring gebracht. De Onderdanen van *Ancestes* wierden aangemoedigt door het Voorbeeld en de woorden van *Mentor*, en betoonden soodanigen dapperheit, daar men haar onbequaam toe sou geoordeeld hebben. Met mijn Speer wierp ik den Soon des Konings van dit Vyandlijk Volk ter aarde; hy was van mijn Ouderdom, maar grooter van gestalte als ik. Want dit

dit Volk was afkomstig van een geslacht der Reufen, oorspronkelijk van dat der *Cyclophen*. Hy scheen een Vyand, soo klein en swak als ik, te verachten; maar sonder my te kreunen over zijn vreeslijke kracht, of wild en woest gesicht, sette ik mijn Speer op zijn borst, en deed hem met een stroom van swart en rookend bloed zijn wreede Siel uitspouwen; nederstortende socht hy my onder zijn val te verpletteren; het gerucht zijner Wapenen klonk tot in het gebergte. Ik nam zijn buit, en keerde na *Ancestes* met de Wapenen vanden Verflagenen, die ik hem had uitgetrokken. *Mentor* de Vyanden hebbende in wanordre gebracht, hieuw haar in stukken, en dreef de Vluchtelingen tot in de Boffchagien. Een soo onverhoopte uitkomst deed *Mentor* beschouwen, als een Mensch van de Goden bemind, en door een Godheit angeblasen. *Ancestes* bewoogen door een erkentenis van dankbaarheid, gaf ons bericht, dat hy voor ons alle vreesde, soo de Scheepen van *Aeneas* wederom mochten in *Sicilien* komen. Hy beschikte ons een Schip om na ons Land te keeren, overlade ons met geschenken, drong op ons vertrek, om alle ongelukken te voorkomen; maar hy wilde ons noch Loots, noch Roejers van zijn Volk geven, uitvrees, dat die komende op de Kusten van *Griekenland*, voor alle gevaren sou den bloot gestelt worden. Hy gaf ons dan Kooplieden van *Phenicien*, die Koophandel drijvende met alle Volkeren der Wereld, niets te vreesen hadden, en het Schip van *Ancestes*, als dat ons in *Itaca* sou gebracht hebben, moesten wederbrengen. Maar de Goden, die speelen en sig vermaakten met de Menschelijke voornemens,

bewaarden ons tot noch andere gevaren. De *Tyriers* hadden door haar fierheid den Koning *Sesoftris*, die in *Egypten* heerschte, en veel Koninkrijken had overwonnen, tegens hun verbittert. De Rijkdommen door den Koophandel verkregen, en de macht van het onwinbare *Tyrus*, gelegen in de Zee, hadden het herte deses Volks soodanig opgeblazen, dat het de schatting, door *Sesoftris*, wederkeerende van zijn Overwinningen, haar opgeleid, weigerde te betalen; ook hadden zy Krijgsbenden verschaft aan zijn Broeder, die op zijn wederkomst in 't midden der vreugden van een groote Maaltijd hem had willen vermoorden. *Sesoftris* had voorgenomen, om haar hoogmoed te dempen, derselver Koophandel te verwoesten, en in alle Zeeën te belemmeren. Zijn Scheepen kruisten op alle Kusten, de *Pheniciers* opsoekende. Een *Egyptische* Vloot ontmoette ons, soo als wy de Bergen van *Sicilien* uit ons gezicht begonden te verliezen. De Haven en het Land scheenen achter ons te vluchten, en sig in de Wolken te verbergen. Ter selver tijd sagen wy de Vloot van *Egypten* ons naderen, even als een vlottende Stad. De *Pheniciers* kenden die aanstonds, en wilden afwijken; maar het was te laat. Haar seilen waren beter dan de onse; de Wind was haar gunstig; het getal harer Roejers was grooter: zy klampten ons aan boord, namen het Schip, en voerden ons gevangen na *Egypten*. Te vergeefs vertoonde ik haar geen *Phenicierte* zijn; zy verwaardigden haar niet eens om ons te hooren, maar sagen ons aan als Slaven, daar de *Pheniciers* Koophandel mede dreven, en fochten niet anders als haar voordeel met soodanig een prijs. Wy landden

in het Eiland van *Pharos*: van daar den *Nyl* opvarende, quamen wy te *Memphis*; en soo de droefheit onfer gevankenis ons niet ongevoelig had gemaakt voor alle vermaaklikheden, wy fouden onse Oogen hebben kunnen verlustigen in 't beschouwen der vruchtbare Landsdouwenvan *Egypten*, dat, even als een wellustige Tuin, bespoeld werd door een oncindig getal van Canaalen. Wy konden onse Oogen niet slaan op beide de Oevers der Rivier, sonder te sien rijke Eilanden, heerlijke Landhuisen, seer aangenaam gelegen Landen, die jaarliks bedekt wierden met een gulden Oogst, sonder ooit stil te staan, Velden vol van allerlei Vee, Landluiden gebukt onder den last der Vruchten, door haar gefaaid, Schaapherders, die op het soet geluid harer Fluiten en Stroo-halmen de omleggende *Echoos* uitlokten, en deden weergalmen.

Gelukkig, seide *Mentor*, is het Volk, dat door een wijs Koning bestiert word! 't is in overvloed, leeft gelukkig, en bemind dengeenen, die 't al zijn geluk verschuldigt is. Dusdanig, voegde hy daar by, O *Telemache*! moet gy gebieden, en maaken de blijdschap uwer Volkeren. Soo de Goden u ooit doen besitten het Koningrijke uwes Vaders, bemind uw Onderdanen als uw Kinderen, proeft het vermaak van haar bemind te zijn, en maakt dat zy nooit den Vrede, of deese Blijdschap gevoelen, sonder sig te binnen te brengen, wat het is een goed Koning te hebben, die haar dese rijke geschenken toebrengh. De Koningen, die nergens anders om denken, als om sig te doen vreesen, en haar onderdanen te drukken, ten einde om die haar

des te meer te onderwerpen, zijn geesselen en roeden van het Menschelijk Geslacht; en worden gevreeft in al wat zy begeeren en wenschen; maar zijn ook met een gehaat en gevloekt, en hebben meer te vreesen voor haar Onderdanen als dese voor haar.

Ik antwoorde *Mentor*: Helaas! 't Is tegenwoordig geen tijd om te spreken, of te onderzoeken de grondregulen der Regeerkunde. Daar is geen *Itaca* meer voor ons, wy sullen ons Vaderland, noch *Penelope* nooit wederom beschouwen; en als zelfs *Ulysses* vol van Glorie in zijn Koningrijk sal wederkeeren, sal hy nimmermeer het vermaak hebben van my te sien: nooit ik de blijdschap van hem te gehoorsamen, om de konst van gebieden te leeren. Laat ons sterven, Mijn waarde *Mentor*, geen andere gedachten zijn ons overig; Laat ons sterven, dewijle de Goden geen medelijden met ons hebben. Dus spreekende, sneeden de diepe versuchtingen mijn woorden af. Maar *Mentor*, die de qualen vreesde eer die quamen, en gekomen zijnde, niet wist wat vrees te seggen was; riep uit: O Onwaardige Soon van den wijfen *Ulysses*! Hoe laat gy u door uw Ongeluk overwinnen? Weet dat gy t'eeniger tijd het Eiland van *Itaca*, en *Penelope* sult beschouwen. Selfs sult gy in zijn eerste glorie sien, hem die uw Oogen nooit gesien hebben, den onverwinnelijken *Ulysses*, die het Geval niet heeft konnen ter nederwerpen, en die in zijn ongevallen, noch veel grooter dan de uwe, ons leerd, dat wy den moed nooit moeten verloren geven. Ah! konde hy weten in de afgelegene Landen, daar het Onweer hem geworpen heeft, dat zijn Soon zijn moed en geduld

duld niet wiſt op te volgen; deſe nieuwe mare fou hem met ſchaamte bedekken, en meer drukken dan al de ongelukken, die zedert langen tijd hem goeffent hebben.

Vervolgens deede *Mentor* my beſchouwen de vruchtbaarheid en overvloed, verſpreid door de gantſche Lantſtrek van *Egypten*, daar in men tot 2200. Steden optelde. Hy verwonderde ſig over de goede *Politie* deſer Steeden: daar wierd de Gerechtigheit goeffent en bediend ten voordeele van de Armen tegens de Rijken; ook was'er een goede opvoeding der Kinderen, die men gewende tot gehoorſaamheit, arbeid, matigheid, en tot liefde der konſten, en goede letteren; een naaukeurigheid in al de plegtelykheden van den Godsdienſt, oneensijdigheid, begeerte tot eer, getrouwigheid omtrent alle Menſchen, en de vreeſe der Goden, daar yder Huis-Vader zijn Kinderen in onderwees. Hy kon niet nalaten ſig over deſe ſchoone ordre te verwonderen. Gelukkig, ſeide hy my ſonder ophouden, is het Volk, dat door ſoo wiſen Koning beſtierd word! maar noch gelukkiger Koning, die de welland van ſoo veel Volkeren uitmaakt, en de zijne vind in de Deugd! Hy is meer als gevreeſt, want hy word bemind, en niet alleen gehoorſaamt, maar men vind luſt om zijn beveelen op te volgen. Hy is Koning van aller herten. Ver-af dat men hem fou wenſchen te ontbeeren; men vreeſt hem te verlieſen, en yder fou geern zijn leven voor hem verpanden.

Ik hoorde met opmerking 't geen *Mentor* ſeide, en gevoelde dat mijn moed in het binnenſte mijnes herten aanwies, na mate dat deſe wiſe Vriend tot my ſprak. Soo haalt wy te *Mem-*

phis, een rijke, overvloedige, en heerlijke Stad, waren aangekomen, gaf den *Gouverneur* bevel, dat wy fouden gaan na *Theben*, om den Koning *Sesoftris* aangeboden te werden, die de faaken felis wilde onderloeken, en tegens de *Tyriers* feer vergramt was. Wy trokken dan hooger den *Nyl* op, tot aan het befaamde *Theben*, daar defe groote Koning zijn verblijf had. Defe Stad fcheen ons van een onmetelijke uitgebreidheit, en meer bevolkt, als de bloeijenfte Steden van *Griekenland*. De Staatkunde was daar volmaakt wegens de nettigheit der Straaten, Waterlopen voor het gebruik der Baden, voor de oeffening der Konften, en algemeene Veiligheit. De plaatfen waren daar verciert door Fonteynen, en *Obelifquen*, de Tempelen van Marmer opgebouwt, wel na een eenvoudige bouwkunde, maar echter heerlijk. Alleen fcheen het *Paleis* van den Prins een groote Stad; men fag daar niet anders dan Pilaren van Marmer, *Piramiden*, *Obelifquen*, en Beelden, Huiscieraat van maffijf Goud en Silver. Zy, die ons voor den Koning brachten, feiden ons gevonden te hebben in een Schip van *Phenicien*. Hy hoorde alle dagen op feekere gefette uren zijn Onderdanen, die of klachten hadden in te brengen, of eenig bericht te geven. Hy weigerde niemand gehoorte geeven, en geloofde nergens anders om Koning te zijn, dan om zijn Onderdanen wel te doen, die hy als zijn Kinderen beminde. Wat de vreemdelingen aanging, hy ontving die met veel goedheit, wilde die altoos felis sien, mits hy geloofde iets heilfaams te fullen hooren wegens de Zeeden en Gewoontens van andere ver-af gelegene Volkeren

keren. Dese nieuwsgierigheid bewoog den Koning dat wy voor hem moesten verschijnen. My fiende, was hy geseten op een Yvore Troon, hebbende een Goude Scepter in de hand; hy was bereids oud, maar van een aangenaam wesen, vol van goedheit en *Majesteit*; hy oordeelde alle daag zijn Volkeren met een geduld en wijsheit daar over men sig sonder vleijery moest verwonderen. Na den gantschen dag te hebben gearbeid tot het schikken der saaken, en oeffenen van naaukeurige Gerechtigheit, ontlastte hy sig des avonds met het hooren van wijse Manen, en ommegang van voortreffelijke Luiden, die hy sneedig wist uit te kieser, en gemeensamen toegang tot hem verleende. Men kon hem niet verwijten dat hy ooit met te veel hoogmoet had *getriumpheert* over Koningen, door hem overwonnen, of sig te veel vertrouwt op ymand zijner Onderdanen, 't geen ik u aanstonds sal doen sien. Hy wierd bewoogen door mijn jonkheit, en sinerte, my afvragende mijn naam en Vaderland. Wy waaren verbaast over de Wijsheit, die uit zijn Mond sprak. Ik antwoorde, O Groote Koning! de belegering van *Trojen*, die tien jaren geduurd heeft, is u niet onbekent, en deselve ondergang, die gantsch *Griekenland* soo veel bloed gekost heeft: *Ulysses* mijn Vader is een der voornaamste Koningen geweest, die dese Stad hebben verwoest, hy dwaald op alle Zeen, sonder het Eiland *Itaca* te kunnen vinden, dat zijn Koningrijk is: Ik soek hem overal, en een ongeval, even als het sijne, heeft veroorzaakt dat ik gevangen ben; Geeft my doch weder aan mijn Vader en Vaderland. Dus konnen de Goden u bewaren voor uw Kinderen,

en haar doen gevoelen de blijdschap van te leven onder soo goeden Vader.

Sesostris bleef my beschouwen met een wesen vol van mededoogen; maar willende weten, of hetgeen ik voorgaaf, waar was, vond hy ons te rug aan ymand zijner Amptenaars, die aanbevoelen was te onderzoeken, die ons Schip genomen hadden, of wy in der daad *Grieken*, of *Pheniciers* waren. Soo zy *Pheniciers* zijn, seide de Koning, moeten zy dubbeld gestraft werden, om dat zy onse Vyanden zijn, en noch daarenboven door een lafhertige leugen ons getracht hebben te bedriegen: maar soo zy waarlijk *Grieken* zijn, begeer ik datmen haar eerlijk sal handelen, en na haar Vaderland senden op een mijner Scheepen, want ik beminne *Griekenland*, verscheide *Egyptenaars* hebben daar Wetten gegeven, ik kenne de Deugd van *Hercules*, de *Glorie* van *Achilles* is ons ter oore gekomen, en ik verwondere my, wegens de Wijsheit die my verhaald word van den ongelukkigen *Ulysses*. 't Is geheel en al mijn vermaak de ongelukkige Deugd te helpen.

De Bediende, aan wie de Koning het onderzoek onser saak gesteld had, was immers soo boosaardig en listig, als *Sesostris* oprecht, en edelmoedig. Dese Amptenaar was *Metophis* genaamd. Hy ondervroeg ons met meening om ons te verslikken, en merkende dat *Mentor* met meerder wijsheit antwoorde als ik, sag hy hem aan met afkeer en wantrouwen, want de boosen zijn altoos verbittert tegens de goeden. Hy scheidde ons van een, en sedert die tijd weet ik niet wat *Mentor* wedervaren is. Dese afsondering was voor my een sware slag.

Metophis

phis had altoos gehoopt, dat hy ons afzonderlijk ondervragende, wy malkanderen ſouden tegenſpreken: boven-al geloofde hy my door zijn vleiende beloften te ſullen doen ſwenken, en bekennen, 't geen *Mentor* voor hem verborgen had. Eindelijk ſocht hy de waarheit niet ter goeder trouwe, maar eenig voorwendfel, om de Koning te ſeggen, dat wy *Pheniciers* waren, om ons ſoo ſlaven te maaken. En in der daad niet tegenſtaande onſe onſchuld, en de wijsheit des Konings, vond hy het middel om hem te bedriegen. Eilaas! voor wat gevaren werden de Koningen niet wel bloot geſtelt? De wijsſte vinden ſig meenigmaal bedrogen en misleid door bedriegelijke en driftige menſchen, die haar omringen. De Goden wiken aan een zijde, mits zy geen Hovelingen of Vleijers zijn; de Vroomen wachten tot datmen haar roept, en de Princen weeten meenigmaal die niet te ſoeken. Integendeel, de Boofen zijn ſtout, bedriegers, gehard om ſig aangenaam te maaken, behendige veinſers, en gereed alles te ondernemen tegens haar eere en gewiſſe, om te voldoen de drijven der Regeerders. Ah! wat is een Koning ongelukkig, die bloot geſtelt is voor de konſtenaryen der Boofwichten; hy is verlooren, ſoo hy de vlejery niet afkeert, en niet bemind die openhertig de waarheit ſpreken. Sie daar de aanmerkingen die ik maakte in mijn ongeluk, en hoe 'k my te binnen bracht het geen ik *Mentor* had hooren verhaalen.

Onderwijle ſont *Metophis* my met zijn ſlaven na het gebergte der Woefſijne, ten einde ik met haar mocht dienen om de Kudden te weiden. Hierviel *Calipſo Telemachus* in zijn woorden, ſeggen-

feggende: Wel! wat deed gy doe, die in *Sicilien* de dood boven de dienstbaarheid achtte? *Telemachus* antwoorde, mijn ongeluk wies dagelijks aan, ik had de ellendige trooit niet, van keur te maaken tusschen de dienstbaarheid, en de dood; ik moest slaaf blijven, en, om soo te spreken, uitpluifen de strengigheden van het Ceval; my was geen hope meer overig, en kon zelfs niet een woord spreken tot mijner verlossing. *Mentor* seide my naderhand, datmen hem had verkocht aan de *Ethiopiërs*, en dat hy haar tot in *Ethiopië* was gevolgt.

Wat wy belange, ik quam in afgrijffelijke wildernissen: men sag daar brandende sanden in het midden der vlakke Velden, sneeuw die nimmermeer smelt, en een gedurige Winter uitmaakt op den top der Bergen, alleenlijk vindmen eenig voedsel ontrent de Rotsen om het Vee te weiden; ontrent het midden deser scherpe Bergen zijn foodanige diepe Valleijen, dat de Sonne naaulijks haar stralen derwaarts kan schieten. Ik vond geen andere menschen in dat Land dan Herders, immers soo wild en woest als het Land zelfs. Ik bracht daar mijn droeve nachten door met mijn ongeluk te beschrijven, en mijn dagen met het Vee te volgen, om te ontgaan de beestachtige woede van een Eerste Slaaf, die verhopende zijn vryheit te krijgen, sonder ophouden de andere beschuldigde, om zijn Meester zijn yver en vlyt voor deffels belangens te doen blijken. Dese Slaaf was *Buffus* genaamd. Ik moest in dese gelegenheit de minste zijn. De droefheit my drukkende, vergat ik op seckere dag mijn Kudde, en strekte my uit op het gras by een Hol, daar ik de dood verwacht-

verwachtte, konnende niet langer al desen arbeid verdragen. Op dat stond bemerkte ik, dat de gantche Berg beefde; ketenen en nagelen scheenen van den top des bergs af te rollen, de Winden hielden haar tuffchen-pooftingen in, een loeiende ftemme quam uit het Hol, en deed my dese woorden verftaan: Soone van den Wijfen *Ulyffes*, gy moet als uw Vader, door geduld groot worden. De Vorften die altoos zijn gelukkig geweest, zijn meenigmaal dat niet waardig, de Lafhertigheid bederit haar, en de Hoogmoed maakt haar dronken. Wat zijt gy gelukkig, foo gy ooit dese ongelukken kond te boven koomen! Gy fult *Iaca* noch eens befchouwen, en uw Glorie fal noch eens tot de Sterren verheven werden. Wanneer gy eens over andere Menfchen fult heerfchen, gedenkt dan dat gy eens fwak, arm, en ellendig zijt geweest als zy; fchept vermaak om die te vertroosten; bemind uw Volk; vervloekt de vleijery, en weetet dat gy niet groot fult zijn, dan voor foo veel gy matig, en meefter fult zijn van uw eigene dritten.

Dese goddelijke woorden klommen op tot in het binnenfte van mijn Ziel, en gaven my groote vreugde en nieuwe moed. Ik gevoelde niet meer de vrees, die de hairen op het hoofd doet te bergen rijfen, en het bloed in de aderen verftijven, wanneer de Goden met de sterffelijke menfchen fig gemeenfaam maaken. Ik rechte my ftil op, bad op mijn kniën de handen ten Hemel verheffende *Minerva* aan, van wie ik geloofde dese Godfpraak voort te komen. Ter feiver tijd bevond ik my als een nieuw menfch; de wijsheid helderde mijn Geest op, ik gevoelde

een fagte kracht om mijn hertflogten te matigen, en te wederhouden de voorbarigheid mijner jeugd. Ik deed my beminnen van al de Herders in de Woestijne; mijn fagtmoedigheid, geduld, en neerftigheid, ftelden eindelijk den wreeden *Buffus* te vreden, die over al de andere Slaven gefag had, en my had willen pijnigen. Om des te beter te verdragen het verdriet der gevangen en eenzaamheit, focht ik na boeken, en was beladen met hertfeer, by gebrek van onderwijfing, die mijn Geest mocht voeden, en onderfteunen. Gelukkig zy, feide ik, die de geweldige vermaaklijkheden laf en onfmaaklijk zijn, maar genoeg weten te vinden in een eenvoudig leven! Gelukkig zy, die leerende fig vermaaken, en behagen fcheppen om haar gemoed door wetenfchappen te vercierren, in wat plaats ook het nydig Ongeval haar wegfleept! altoos voeren zy met fig om, waar mede zy haar onderhouden, en het verdriet dat andere menfchen verteert, in 't midden zelfs van haar vermaaklijkheden, is onbekent aan de foodanigen, die fig weten befij te houden met leefen. Gelukkig zy die geern leefen en daar van als ik, niet ontbloot en verftooken zijn! Gedurende dat defe woorden my door de herffenen rolden, begaf ik my in een donker Bofch, daar ik eensloegs een oude Grijsaard gewaar wierd, die een boek in de hand hield. Dese oude Man had een groot kaal voorhoofd, een weinig gerimpeld, een witte Baard, die tot op zijn gordel hong, zijn gedaante en ftatuur was hoog en heerlijk, zijn verwe frifch en rood, zijn oogen levendig en glinfterende, zijn ftemme fagt, en zijn woorden eenvoudig en lieffelijk. Nimmermeer had ik foo eerwaardigen Grijsaard gefien.

Hy

Hy was *Termofiris* genaamd, en Priester van *Apollo* in een *Tempel* van *Marmer*, die de Koningen van *Egypten* defen God in dit Bosch hadden toegewijd. Het boek 't geenhy in zijn handen hield, was een byeenverfameling van Loffangen ter eere der Goden.

Hy ſprak my vriendelijk aan, wy onderhielden malkanderen, hy verhaalde my van voorledene ſaaken ſoo veel, datmen moest gelooven, dat hy die gezien had, maar hy vertelde die kortelyk. Nimmer wierd ik vermocid door deſe Geſchiedeniſſen. Hy voorſag toekomende dingen, door een diepe wijsheid, die hem de menſchen deed kennen, en haar voornemens die zy met veel voorſigtigheid ſochten uit te voeren. Hy was blygeeltig, en aangenaam, en een behaaglijke jongheid kon geen meer liefſeljkheit vertoonen, als deſe Man in ſoo hooge jaren: om deſe reden beminde hy jonge lieden, als zy leerſaam waren, en ſmaak in de Deugd hadden; hy beminde my wel haast tederlyk, en gaf my boeken tot mijner vertrooſting; hy noemde my ſijn Soon. Mee-nigmaal ſeide ik tot hem; Mijn Vader, de Goden. die *Mentor* van my hebben weggenomen, hebben mededogen met my, en my in u een anderen ſteun gegeven. Deſe Man even als *Orpheus* en *Linus*, was buiten twijffel van de Goden met een Goddeljkheit angeblaſen.

Hy verhaalde my de *Veerſen*, door hem ſelfs gemaakt, en gaf my die der voortreffelijſte *Dichters*, van de *Muſen* begunſtigt. Als hy was omhangen met zijn lange Rok van glinſterend wit, en in de hand nam zijn goude Lier, quamen de *Tygers*, *Beeren*, en *Leeuwen* hem vlei-

vleijen, en de voeten likken. De *Satyrs* begaven fig uit de *Boschagien*, en danften rondom zijn perfoon; de *Boomen* zelfs fcheenen bewoogen: en gy foud gefegt hebben, dat de *Roffen* van het hoogfte der bergen affakten op het bekoorlijk geluid van zijn lieffelijke toon. Hy fong niet dan de grootheid der Goden, de Deugd der Helden, en de Wijsheid der Menfchen, die de *Glorie* meer dan de Welluften waardeerden.

Hy feide my meenigmaal, dat ik moeft moed fcheppen, en dat de Goden nooit *Ulyffes* of zijn Soon fouden verlaten. Eindelijk onderwees hy my, dat ik, na het voorbeeld van *Apollo*, de Herders behoorde aan te fetten, om der *Sang-Goddinnen* konften te oeffenen. *Apollo*, feide hy, vergramt, dat *Jupiter* op de fchoone dagen door zijn Blixemen den Hemel beroerde, wilde fig daar over wreeken op de *Cyclopen* die de Blixemen fmeeden, en doorschoot die met zijn Pijlen. Aanftonds hield den Berg *Etna* op van viervlammen te fpouwen, men hoorde niet meer de vreeffelijke flagen der hameren op het Aanbeeld, die de diepe Afgronden en Hooften der Aarde, en de dieptens der Zee deden beeven. Het yfer en koper niet meer door de *Cyclopen* gepolyft werdende, begon te roefen. De rafende *Vulcaan* fprong uit zijn brandende *Fornuis* te voorschijn, en alhoewel kreupel klom hy neerftig den Berg *Olympus* op, hy quam daar op berookt en bedekt met fwart stof in de Vergadering der Goden, en deed daar over bittere klachten. *Jupiter* daar over verbitterd tegens *Apollo*, dreef hem ten Hemel uit, en fmeet hem op de Aarde. Zijn leedige Koets volvoerde echter de gewoone loop, om de menfchen by dag

en nacht te lichten, met de ordentlijke verandering der Jaarstonden. *Apollo* dus berooft van zijn stralen, was genootsaakt een Herder te worden, en de Kudde van den Koning *Admetus* te bewaren; hy speelde op de fluit, en al de andere Herders quamen onder de schaduwe der Olimboomen op den oever van een klare Fontein luisteren na zijn gesangen; tot noch toe hadden zy een wild en woest leven geleid, zy wisten niet anders dan haar Schapen te weiden, die te scheeren, te melken, en kaesen te maaken: het geheele veld was niet anders dan een woeste wildernis.

Kort daarna toonde *Apollo* aan de Herders de foetigheden van het Land-leven. Hy song van de bloemen daar de Lente sig mede verciert, van de geuren die zy verspreid, en van het groen dat onder haar voeten wascht. Daarna song hy op de vermaaklijke Nachten van de Sommer, als de Suide Winden de menschen vertriffchen, en den Dauw de Aarde bevochtigt. Ook mengde hy onder zijn Gesangen de gulde vruchten daar de Herff den arbeid der Land-luiden mede begiftigt; en de rust van den Winter, welke gedurende de dwase jonkheit rondom het vier danst: dan verbeeldde hy de donkere Bofschagien, die de Bergen bedekken; dan de holle Valleijen, of Stroomen die duifent ommelopen doen in het midden der lieffelijke Velden. Ook leerde hy de Herders, welke de aangenaamheden van het lustig Land-leven waren, als men weet te smaaken, tegeen de eenvoudige Natuur verwonderlijkst voortbrengt. De Herders met haar Fluiten bevonden daar op sig wel haast gelukkiger dan de Koningen, en haar byeenkomst

ften genooten in overvloed gerufte vermaaklikheden, die in de gulde Paleifen niet te vinden zijn. Het ſpel, gelag, en vermaak volgde overal de eenvoudige Herders.

Alle dagen waren Feeftdagen by haar: men hoorde niet anders als het gequeel der Vogelen, of het ſagte ruiſſen der Suide Winden, die in de takken der Boomen ſpeelden, of het gemurmel van een klare ſtroom, die van eenige rots nederviel, of gefangen, die de Sanggoddinnen de Herders, die *Apollo* volgden, ingaven. Dese God leerde haar het behalen van prijſen in Wedlopen, het nedervellen van Daſſen en Harten met pijl en boog. De Goden ſelfs wierden nydig over de Herders; dit leven ſcheen haar foeter, dan al haar *Glory*, en zy herriepen *Apollo* op den *Olympus*.

Mijn Soon, ſeide hy wijders, deſe Geſchiedenis moet u onderwijſen, vermits gy zijt in de ſelve ſtaat als *Apollo*: bebouw dit woefte Land; doe de wilderniſſe bloeijen als hy; leer na zijn voorbeeld de Herders deſe lieffelijke overeenſtemming; verſagt de woefte gemoederen; toon haar de beminnelijke Deugd; doe haar gevoelen hoe foet het genot is der vermaaklikheden in deſe eenſaamheit, die de Herders niet kan benomen werden. Mijn Soon, daar ſal een tijd komen, wanneer de ſorgen en bekommerniſſen, die de Koningen omringen, u ſullen doen weniſchen na de foetigheden van dit Leven der Herderen.

Dus geſproken hebbende, gaf *Termofiris* my een Fluit van ſoo ſagten toon, dat de *Echoos* der Bergen die van alle kanten deden hooren, en wel haaft tot my trokken al de na-
bu-

burige Herders. Mijn ſtem had een Goddelijke *Melodie*; ik bevond my als buiten myſelfs vervoerd, om op te ſingen de gunſten, daar de milde Natuur het Veld mede begiftigt heeft. Wy brachten gantsche dagen, en een gedeelte der nachten door met gezamentlijk op te ſingen. Al de Herders, vergetende haar Hutten en Vee, waren als opgetogen, en onbeweeglijk ontrent my, terwijl ik haar leſſen gaf. Het ſcheen dat deſe Wilderniſſen geen woeftheit meer vertoonden; alles was daar ſtil, blijde, en verheugd; de nettigheit der Inwoonders ſcheen het Land te verſagten; dikwils vergaderden wy om offerhanden te doen in deſen Tempel van *Apollo*, daar *Termoſiris* Prieſter van was; de Herders gingen derwaarts gekroont met Laurieren ter eere van dien God. Wy maakten een Veld-Maaltijd; onſe aangenaamſte gerechten waren melk onſer Geiten en Schapen die wy ſelfs molken, met verſche vruchten die wy ſelfs geplukt hadden, van gelijke dadelen, vygen en raſijnen; onſe ſtoelen waren aardzooden; onſe boomen met haar geſchooren kruinen gaven een aangenamer lommer, dan de vergulde Kandelaars in de Paleiſen der Koningen. Maar hetgeen by de Herders my bovenal vermaard maakte, was, dat op ſekere dag een verhongerde Leeuw ſig wierp op onſe Kudde: reeds begon hy een vreeſſelijke ſlachting daar onder te maaken; ik had niets in de hand dan mijn ſtaf, ik naderde hem ſtoutmoedig; de Leeuw ſchudde zijn manen, toonde zijn tanden en klauwen, opende zijn drooge en vierige muil, zijn oogen ſchitterden vol van bloed en vier, hy floeg op de grond met zijn lange ſtaart; ik ſmeet hem ter aarde; de kleine

rok met malien, daar ik na de wijze der *Egyptische* Herders mede bekleed was, belette dat hy my niet verscheurde; tot driemaal wierp ik hem ter aarde, en driemaal rees hy weder op; zijn brullen deed al de bosschen weergalmen; t' elkens smheet ik hem ter neder, eindelijk deed ik hem stikken tusschen mijn armen. De Herders, getuigen deser mijner overwinning, wilden dat ik my sou omhangen met den Huid van dit vreeslijk Dier. Het gerucht deser daad, en die der schoone verandering onser Herders, verspreide sig door gantsch *Egypten*, en quam zelfs ter ooren van *Sesoftris*. Hy wist dat eender twee gevangens, die men voor *Pheniciers* had gehouden, de goudene Eeuw in dese byna onwoonbare wildernissen had hervoortgebracht. Hy wilde my sien, want hy beminde de Sanggoddinnen; en al wat de menschen kon nut en heilzaam zijn was zijns herten wensch. Hy sag, en hoorde my met vermaak, en ontdekte dat *Metopbis* door gierigheid hem bedrogen had. Hy veroordeelde hem tot een eeuwige gevanckenis, en benam hem al zijn Rijkdommen, die hy onrechtveerdig befat. Ah! seide hy, wat is hy ongelukkig, die boven andere menschen getelt is; menigmaal kan hy de waarheit niet eene oogen niet sien, of is omcingelt van menschen, die hem verhinderen te naderen tot de sulken, die hy iets beveelt; yder heeft zijn aangelang om hem te misleiden; yder vertoont een schijn van yver tot zijnen dienst, verborgen onder het dekkleed van eersucht: men schijnt den Koning te beminnen, maar waarlijk de Rijkdommen, die hy uitdeelt: men liefst hem soo weinig, dat oih zijn gunsten te verkrijgen, men hem vleit of verraad.

Ver-

Vervolgens handelde my *Sefoſtris* met een teedere vriendschap, en nam voor, my wederom na *Itaca* te ſenden met ſcheepen en Krijgs-benden, om *Penelope* van haar Minnaars te verloffen. De Vloot was byna gereed, wy dachten nergens om, dan ons in te ſcheepen. Ik verwonderde my over de ſlagen van het Geval, dat eenfloegs weder opheft, dien zy t' eenemaal heeft ter nedergeworpen. Deſe ondervinding deed my hopen, dat *Ulyſſes* eindelijk noch wel in zijn Koninkrijk mocht komen, na ſoo lang een omſwerven. Ook dacht ik *Mentor* noch wel eens te ſullen ſien, niet tegenſtaande hy vervoerd was in het onbekende Land der *Ethiopiërs*. Onderwijlen dat mijn vertrek een weinig wierd opgeſchort om eenige nieuwe marete ontfangen, ſtierf *Sefoſtris*, die nu al hoog bejaard was, ſeer ſchielijk, en door zijn dood verviel ik wederom in al mijn voorige rampſaligheden. Gantsch *Egypten* ſcheen wegens dit verlies ontrooftbaar; yder huisgeſin geloofde zijn beſte Vriend, Beſchermer, ja Vader verloren te hebben: de Grijslaards de handen ten Hemel verheffende, ſchreeuwden gelijkelijk uit: Nimmermeer heeft *Egypten* ſoo goeden Koning gehad, noch ſal diergelijken meer krijgen: O Goden! ſoodanigen moeft gy de menſchen nooit vertoonen, of van haar wegneemen: Waarom overleven wy den Grooten *Sefoſtris*? De jonge luiden ſeiden: De hoop van *Egypten* is weggenomen; onſe Vaders zijn gelukkig geweest onder de regeering van ſoo goeden Koning haar leven te hebben mogen doorbrengen. Veertig dagen na een liepen de Volkeren, die haar meeft verborgen hielden, in meenigte na hem toe. Yder een wilde zijn Af-

beeldfel bewaren. Veele fochten met hem begraven te werden. En 't geen de droefheit wegens dit verlies vermeerderde, was, dat zijn Soon *Boccoris* geen belceftheit had voor Vreemdelingen, noch yver voor de Wetenschappen, noch achting voor treffelijke Mannen, of liefde voor de *Glory*. De grootheit van zijn Vader had veel toegebracht, dat hy onwaardig was te gebieden. Hy achtte alle andere menfchen als niet, even als of die niet dan voor hem geboren waren, en hy van een andere natuur was dan zy. Hy bedacht niet anders dan zijn hertfchichten te voldoen, de rijkdommen, die zijn Vader, met groote fong byeen vergaderd, hem had nagelaten, te verquiltten, zijn Onderdanen te plagen, het bloed der ellendigen uit te fuigen, en eindelijk op te volgen de vleijende raad van een deel jonge dwafen, die hem oncingelden, terwijl dat hy met verachting al de wijfe Grijsaards, die zijnes Vaders vertrouwelingen waren geweest, wegjoeg. 't Was eer een monfter, dan een Koning: gantsch *Egypten* fuchte daar over. En niet tegenftaande de naam van *Sefoftris*, foo waard den *Egyptenaars*, hun deed verdragen het laf hertig en wreed gedrag van zijn Soon, liep die echter in zijn verderf, en 't was onmogelijk dat een foo onwaardig Prins den Troon lang fou beklimmen.

My wierd geen hoop meer overig gelaten, van wederom naar *Itaca* te keeren. Ik verbleef in een Toren op den oever der Zee by *Pelufium*, daar wy fouden infcheepen, foo *Sefoftris* niet overleden was. *Motophis* was heimelijk de gevankenis ontkomen, en had zijn faaken by den nieuwen Koning herfteld. Hy had my in defe Toren doen opluften, om fig te wreeken over
de

de ongevallen, die ik hem veroorzaakt had. Ik bracht mijn dagen en nachten door in een diepe droefheid; al het geen *Termofiris* my voorfeid, en al dat ik uit het Hol verftaan had, ſcheen my niet anders dan een droom. Ik was verdronken in een bittere finerte. Ik zag de woefte golven, die tegens den voet der Toren, daar op ik gevangen was, aansloegen. Dikwils hield ik my befig met de ſcheepen te beſchouwen, die door het onweer geſlingerd, of in gevaar waren, van door de Klippen, daar den Toren op gebouwt was, verblijfelt te werden. Ver af, van deſe menſchen door ſchipbreuk bedreigd, te beklagen, benijdde ik haar Nootlot. Wel haaft, ſeide ik by myſelfs, ſullen zy haar ongevallen met haar leven eindigen, of in haar Land wederkomen. Helaas! Ik kan nog het een, nog het ander verhoppen. Terwijl ik my ſelfs in deſe vruchteloofe klagten verteerde, vernam ik als een boſſchagie van Scheeps-maſten; de Zee was van Zeilen, door de Wind opgeſwollen, bedekt; de baren ſchuimden door de ontelbare ſlagen der Roejers: van alle kanten hoorde ik een verward geſchreeuw; ik vernam op den oever een deel verbaasde *Egyptenaars*, die ter wapen liepen, en andere, die ſcheenen deſe Vloot, die men ſag aankomen, voor te gaan. Wel haaft vernam ik, dat deſe vreemde ſcheepen, eenige uit *Phenicien*, andere uit het Eiland van *Cyprus* waren. Want mijn ongevallen begonden my ervaren te maaken in oplicht der Scheepvaart. De *Egyptenaars* ſcheenen onder malkanderen verdeelt. Ik twijffelde geenſins of den onſinnigen Koning *Boccoris* had door zijn geweldenaryen deſen oproer onder zijn Onderdanen veroorzaakt.

en dien burgerlijken en inlandfchen Oorlog aangestookten. Ik was uit het hoogfte van dien Toeren aanschouwer van dit bloedig gevecht.

De *Egyptenaars*, die de vreemdelingen te harer hulpe ontboden hadden, na derselver landing te hebben begunftigt, tasteden de andere *Egyptenaars* aan, die het met den Koning hielden. Ik fag den Koning, die door zijn voorbeeld, de zijnen moed inftak; hy geleek wel den God *Mars*; stroomen van bloed vloeiden om hem heen; de raderen zijner Koets waren met fwart bloed geverft, dik en fchuimende, konnende naauwlijks doortrekken over een hoop verflagene Lijken. Defen jongen Koning wel gemaakt, moedig, van een heoge en ficre gefalte, had de oogen vol vier, en wanhoop; hy was als een fchoon Paerd, dat geen mond-gebit heeft; zijn moed deed hem haghelijke dingen ondernemen, en zijn dapperheid wierd door geen Wijfheit beftierd: hy wift geen fouten te verbeteren, of nette beveelen te geven; ook kon hy niet voorlien de qualen die hem dreigden, of die menfchen verfoonoen die hy in de grootfte nooden moest gebruiken. Niet dat hem verftand ontbrak, dewijl dat foo groot als zijn moed was; maar hy was nooit geoeffend door het ongelukkige Geval. Zijn Meesters hadden door vleijery zijn fchoon *naturel* bedorven. Hy was dronken door zijn vermogen, en goed geluk; en geloofde dat alles moest wijken voor zijn hitfge begeertens. De tegenftand deed hem in toorn ontfteeken; dan gebruikte hy geen reden, en was figselfs geen meester: zijn woedende hoogmoed maakte hem een wild beeft gelijk; zijn natuurlijke goedheit, en de rechte reden verlieten hem op dat

dat oogenblik ; zijn getrouwste Dienaars waren genootfaakt voor hem te vluchten ; hy beminde dan geene, als die zijn verblinde hertstochten den ruimen toom vierden. Dus verkoos hy altoos het strijdige tegens zijn ware aanbelangens ; soo dat alle wijse menschen zijn dwaas gedrag moesten verfoeijen. Langen tijd hield zijn dapperheit het uit tegens de meenigte zijner Vyanden, maar eindelijk wierd hy overvallen. Ik sag hem sterven ; een *Phenicier* dreef hem een hellebaard door de borst , en hy viel daar opdood ter neder in zijn Koets, die de paerden bleven voorttrekken ; en niet langer konnende den teugel houden , wierd hy door de paerden vertreden. Een Soldaat van het Eiland *Cyprus* hiew hem het Hoofd af, en dat by het haar opvattende vertoonde dat als in *triumph* aan het gantsch overwinnend Heirleger. Nooit sal ik vergeten , dit Hoofd, 't geen in bloed swom, met geslootene oogen , gesien te hebben ; dat ongedane en bleeke aangelicht, de mond , half open en gapende, als of zy noch eenige woorden had willen uiten , dat fier en dreigend wesen, 't geen de dood zelfs niet had konnen uitwischen , sal altoos voor mijn oogen afgemaalt zijn : en soo de Goden my ooit doen heerschen , sal ik nooit soo droevigen Voorbeeld vergeeten ; maar gedenken, dat een Koning niet waardig is te heerschen, noch gelukkig kan zijn in vermogen, dan voor soo ver hy sig zelfs de reden onderwerpt. En wat ongeluk voorwaar voor ymand, die geschikt is om het algemeene geluk uit te maken, dat hy alleen meester sou zijn over soo veel menschen, om die ongelukkig te doen zijn?

Calipso hoorde met verbaasheit dese woorden ;

en 't geen haar te meer ontftak , was , van te sien , dat de jonge *Telemachus* openhertig zijn fouten verhaalde , door voorbarigheid bedreven , met fig de wijfe *Mentor* niet leerfaam te onderwerpen. Sy vond in defen Prins een wonderlijke edel-en grootmoedigheid , die figzelfs befehuldigde , en fcheen foo grooten voordeel gedaan te hebben door zijn onvoorfigtigheden , om wijs , voorfiende , en bezadigt te werden. Gaa voort , feide zy , waarde *Telemachus* , ik verlang om te weten , hoe gy uit *Egypten* fult komen , en waar gy de wijfe *Mentor* hebt weergevonden , wiens verlies gy met foo veel reden hebt gevoelt.

Telemachus hernam daar op zijn reedenering : De voortreffelijkfte *Egyptenaars* , en getrouwfte aan den Koning , dus de fwakfte zijnde , fiende den Koning dood , waren genoodfaakt voor de andere te wijken. Men ftelde een ander Koning aan , genaamd..... De *Pheniciers* , met de andere Benden van het Eiland *Cyprus* , keerden na huis , na een Verbond met den nieuwen Koning te hebben geflooten. Hy gaf al de gevangene *Pheniciers* over. Ik wierd onder dat getal gerekent. Men deed my van het Hof vertrekken : ik fcheepte met de andere in , en een nieuwe hoop fcheen in het binnenfte van mijn hert aan te waffchen. Een gunftige Wind blies bereids in onfe Zeilen , onfe Roejers klicfden de fchuimende Baren , de wijde Zee was met fchepen bedekt , de Bootsgefellen fchreeuwden van vreugde , de Oevers van *Egypten* weeken ver van ons af , de Heuvelen en Bergen wierden langs hoe vlakker , wy begonnen niet anders dan Hemel en Water te sien , terwijl dat de Sonne , die oprees , uit den fchoot der Zee , zijn glinfterend
vier

vier schein op te halen, en door zijn stralen de toppen der Bergen, die noch even een weinig boven den *Horizont* uitstaaken, te vergulden, den Hemel met een schoon asuur-blaauw omtoogen, voorspelde ons een gelukkige scheepsvaart.

Alhoewel men my als een *Phenicier* had te rug gevonden, was ik echter geen der *Pheniciers*, die met my waren, bekend. *Narbal* die het schip gebod, daar men my had ingescheept, vroeg na mijn naamen Vaderlant. Van wat Stad in *Phenicien*, seide hy, zijt gy? Ik ben geen *Phenicier*, seide ik, maar de *Egyptenaars* hebben my op Zee genomen in een schip van *Phenicien*; ik heb langen tijd in *Egypten* gevangen geseten als een *Phenicier*, en onder die naam veel uitgestaan; en onder dese naam ben ik ook verlost. Van wat Land zijt gy dan, hernam *Narbal*? Ik seide daar op: Ik ben *Telemachus*, Soone van *Ulysses*, Koning van *Itaca* in *Griekenland*; mijn Vader heeft sig befaamd gemaakt onder al de Koningen, die *Trojen* belegert hebben: maar de Goden hebben hem niet toegestaan zijn Vaderland wederom te beschouwen: ik heb hem in verscheide Landen gesocht; het Geval heeft my als hem vervolgt: gy siet een ongelukkige, die niet anders wenst, als by de zijnen te mogen wederkeeren, en zijn Vader te vinden. *Narbal* sag my met verbaasheit aan, en geloofde in my te beschouwen, ik weet niet wat geluk, dat als een gaaf van den Hemel komt, en in andere menschen soo niet gevonden werd. Hy was van natuure oprecht en edelmoedig, en wierd bewoogen door mijn ongeval: hy sprak my aan met een vertrouwen, dat de Goden hem hadden ingeboesemt, om my voor een groot gevaar te bewaren. *Tele-*

Telemache seide hy, ik twijffel geensins aan uw seggen; ook kan ik daar niet aan twijffelen. De Droefheit en Deugd is uit uw aangesicht te leesen, en die laten my niet toe u te mistrouwen. Ik gevoele zelfs, dat de Goden, die ik altoos gedient hebbe, u beminnen; en begeeren dat ik u sal beminnen, als of gy mijn eigen Soon waart. Ik sal u een heilsame raad geven, en voor vergelding verfoek ik niet anders, dan dat die by u geheim blijve. Vreest, seide ik, daar niet voor, ik sal seer wel verfwijgen de saaken, die gy my sult vertrouwen: alhoewel ik jong ben, echter ben ik verouderd in de gewoonte van nimmermeer mijn geheim te openbaren, en daarenboven nooit gewoon ymand te verraden of te bedriegen, onder wat voorwendfel ook, in 't ontdekken van zijn geheim. Hoe hebt gy, seide hy, u in soo groote jonkheid kunnen gewennen tot het bewaren van geheimen? Ik ben benieuwd om te weeten door wat middel gy dese hoedanigheid hebt gekregen, die de grondslag is van alle wijs gedrag, en sonder welke alle andere gaven der Natuur vruchteloos en onnut zijn.

Als *Ulyffes*, seide ik hem, na *Trojen* trok, om die Stad nevens andere Vorsten van *Griekenland* te belegeren, nam hy my op zijn knien, en drukkende tusschen de armen (na men my verhaalt heeft) kuste hy my seer teederlijk, dese woorden spreekende, alhoewel ik die niet verstond: O mijn Soon! dat de Goden van my afwenden, u ooit nalatig in uw plicht te sien, veeleer moet de Dood uw levens draad afsnijden, als een maaijer met zijn seiffen een vers ontlooke bloem op het veld afmaait, eer mijn

Vyau-

Vyanden u de oogen uitſceeken in 't gezicht van my en uw Moeder, dan dat gy u ſoud laten bederven, en van de Deugd afwijken. O! mijn Vrienden, ſeide hy verders, Ik beveele u deſe Soon, die my ſoo lief en waard is; draagt ſorge voor zijn jonkheit, ſoo gy my bemind; weert de vlejery verre van hem af; leert hem ſigſelfs te overwinnen, als een teer ried, dat men kan buigen ſoo men wil. Vooral vergeet niet hem rechtveerdig, weldoende, en oprecht te maaken, en getrouw, om geheimen hem toevertrouwt te bewaren. Hy die bequaam is om te liegen, is onwaardig gerekent te worden onder het getal der Menſchen; en die niet kan ſwijgen, is onwaardig te gebieden.

Ik verhaal u deſe woorden, om dat men ſorg gedragen heeft, als ik noch jong was, die mijn geheugen diep in te prenten. De Vrienden mijnes Vaders meenden van hun plicht te zijn, my van jongs af aan te gewinnen tot het bewaren van geheimen; ik was noch maar een kind, wanneer zy bereids my vertrouwden haar bekommerniſſen, ſiende mijn Moeder bloot geſtelt voor een oneindig getal dertele Minnaars, die haar wilden trouwen. Dus handelden zy my als een redelijk en getrouw Man. Men onderhield my met de gewichtigſte ſaaken, zy ſeiden my haar voornemen, om de pogingen dier Vryers te veydelen,

Ik was ſelfs verbaaſt datmen dat vertrouwen van my had. Nooit heb ik dat misbruikt, nooit is my een enig woord ontvallen, 't geen het minſte geheim fou hebben konnen ontdekken. Menigmaal fochten deſe Minnaars my te doen ſpreken, verhopende dat een kind, die behoort

of

of gezien hebbende iets van aanbelang, dat niet fou konnen fwijgen. Maar ik wift sonder liegen haar wel te antwoorden, ook sonder dat zy konden begripen, dat ik verfwijgen moest.

Daar op seide *Narbal* tot my : *Telemache*, gy fiet de macht der *Pheniciers*, zy zijn vreesfelijk voor al haar gebuuren wegens haar meenigte van fcheepen. Den Koophandel die zy drijven tot aan de Pilaren van *Hercules*, geeft haar Rijkdommen, die de fchatten der bloeijenfte Volkeren te boven gaan. Den Grooten Koning *Sesostris* heeft nooit haar ter Zee konnen overwinnen, en had moeite genoeg om haar te Land te beugelen door zijn Wapenen, die byna het gantfche Oosten hadden ingenomen; hy leide ons een fchatting op, die wy niet lang betaalden.

De *Pheniciers* waren alle rijk en machtig, om met geduld dit jok der dienftbaarheid te dragen. De Dood liet *Sesostris* niet toe den Oorlog tegens ons te eindigen. 't Is waar wy hadden immer foo veel te vreesen voor zijn wijsheit als macht: maar zijn macht overgaande in de handen van zijn Soon, ontbloot van alle wijsheit, beslooten wy, dat'er voor ons niet meer te vreesen was.

En in der daad, de *Egyptenaars* ver af van nochmaal met de Wapenen in de hand in ons Land in te dringen, om ons t' onder te brengen, zijn genootfaakt geweest ons zelfs t' harer byftand te roepen, om haar te verlossen van een godloos, en gewelddadig Koning. Wy zijn haar Verlossers geweest. Ha! wat een Glory gevoegt by de Vryheit en Rijkdommen der *Pheniciers*! Maar terwijl wy andere bevrijden, blij-
ven

ven wy ſelfs ſlaven. O *Telemache!* ſchrik te vervallen in de wreede handen van onſen Koning *Pigmalion*, hy heeft die gebaad in het bloed van *Sicheus* Gemaal van *Dido*, zijn Sufter. *Dido* vol van ſchrik en wraak is na *Tyrus* gevluht met veel ſcheepen. De meeſte, die de Deugd en Vryheit beminnen, zijn haar gevolgd. Zy heeft op de kuſt van *Africa* een Stad geſicht, *Carthago* genaamd. *Pigmalion* gepijnigt door een onverſadelijke begeerte tot Rijkdommen, maakt ſig ſelfs meer en meer ellendig, en hatelijk voor zijn Onderdanen. 't Verſtrekt een *Tyrier* tot misdaad veel goederen te beſitten; de gierigheid maakt hem wantrouwend, achterdenkend, en wreed; hy vervolgt de Rijken, en vreeft de Armen. Alles brengt hem in beweging, ontruſt, en knaagt hem; hy vreeft zijn eigen ſchaduw, hy ſlaapt dag noch nacht: de Goden om hem te verwerren, vermeerderen zijn ſchatten, die hy niet derft gebruiken. 't Geen hy ſoekt om gelukkig te zijn, verſtrekt in tegendeel om hem ongelukkig te maaken. Hy beklagt 't geen hy weggeeft, en vreeft altoos te verlieſen; hy wend alles aan om te winnen: ſelden komt hy te voorchijn, hy is alleen, droevig, en neerſlachtig in het binnenſte van zijn Paleis. Zijn Vrienden ſelfs derven hem niet aandoen, uit vrees dat zy by hem mochten verdacht werden. Een vreeffelijke Wacht met bloote Swaarden en gevelde Pieken bewaart altoos zijn Hof; dertig Kamers, die in den andere loopen, en yder een Yſere deur met ſes groote flooten hebben, zijn de plaats daar hy ſig opſluit; nooit weetmen in welke deſer Kamers hy ſlaapt, en men verſekert dat hy nooit twee nachten in eene Kamer

zijn

zijn nachtruff houd, uit vrees van te fullen vermoort werden.

Hy weet niet van de lieffelijkheden der plaiſieren, noch van vriendschap, die ſoeter is als deſe. Wanneer men hem ſpreekt van vermaak te ſoeken, bevind hy dat die van hem vlied, en dat die weigerd zijn Ziel te bekruipen. Zijn ingefonken oogen zijn vol van een woest en ſcherp vier, en vliegen in zijn Voorhoofd; hy luiflerd na het minſte gerucht, en is aanſtonds ongeruff, 't maakt hem bleek en ongedaan, en zijn donkere wijnbrauwen ſtaan altoos gefronſt. Hy ſwijgt en verſucht, en haalt diepe verſuchtingen uit het binnenſte zijns herten; hy kan het knagen, 't geen zijn ingewanden verteert, niet verbergen. De lekkerſte Gerechten zijn hem laf en onſnake-lijk; zijn Kinderen, ver af van hem tot trooft te verſtrekken, zijn hem een onderwerp van vreeſe, en hy heeft die tot zijn gevaarlijkſte Vyanden gemaakt; nooit is hy een oogenblik verſekert van zijn leven; hy werd niet dan door kracht wederhouden, om het bloed te ſtorten der geene, die hy vreeſt.

Onſinnige! die niet liet, dat de wreedheit, daar op hy ſig vertrouwt, hem ſal doen verloren gaan. Iemand zijner Huisgenooten, immer ſoo wantrouwend als hy, ſal ſig haaften, om de Wereld van ſulken ſchrik-dier te verloffen.

Wat my belangt, ik vreeſe de Goden; en hoe dier ook het my mocht komen te ſtaan, ſal ik altoos den Koning, die zy my gegeven hebben, getrouw zijn. Ik wilde liever dat hy my deed ſterven, als dat ik zijn leven ſou benemen, of nalatig zijn om hem te beſchermen. Maar wat u, *O Telemache!* aangaat, wacht u van hem te ſeggen;

gen, dat gy de Soon van *Ulyffes* zijt: hy sou hopen, dat *Ulyffes*, wederkomende binnen *Itaca*, hem een groote geldfomme sou betalen, om u te lossen, om dese reden sou hy u gevangen houden.

Als wy te *Tyrus* quamen, volgde ik zijn raad, en bevond dat hy in alles my de waarheit verhaald had. Ik kon niet begrijpen hoe een mensch sigselfs soo ongelukkig kan maaken, als *Pigmalion* my toefcheen. Verbaast over soo afschouwelyken gezicht, en soo nieuw voor my, seide ik by myselfs: Sie daar een Mensch, die gezocht heeft sigselfs gelukkig te maaken, en getracht daar toe te geraaken door rijkdommen, en een onbepaald gefag; hy heeft alles daar toe aangeleit wat in zijn vermogen was; echter is hy elendig door zijn Rijkdommen, en Gefag. Soo hy een Herder was, als ik geweest ben, hy sou immer soo gelukkig zijn, als ik toenmaals was. Hy sou genieten de eenvoudige vermaaklykheden van het Veld, en die gebruiken sonder een knagend gemoed. Hy sou noch staal of vergif vreesen. Hy sou de Menschen beminnen, en bemind worden. Hy sou geen groote schatten besitten, die hem niet nutter dan het sand zijn, nademaal hy die niet derft aanraaken; maar sou waarlijk genieten de vruchten der aarde, en nooit gebrek lijden.

Dese Mensch schijnt te doen, al wat hy wil, maar het is gantsch noodfakelijk, dat hy het doet. Hy verricht niet anders, dan hetgeen zijn hertsichten hem voorschrijven: want hy word altoos vervoert door zijn gierigheid, en achterdocht. Hy schijnt meester van alle andere menschen, maar is geen Meester van sigselfs: want hy heeft soo veel Meesters en Beulen, als hy geweldige driften heeft.

D

Dus

Dus redeneerde ik van *Pigmalion*, sonder hem te sien: want men sag hem niet, en beschoude alleen met vrees de hooge Torens, die dag en nacht met wachten beset waren, daar hy sig als gevangen met zijn schatten had opgesloten. Ik vergeleek desen onzienlijken Koning met *Sesoftris*, soo goedaardig, liefstellig, en gemeenszaam, soo begeerig om Vreemdelingen te sien, en soo aandagtig om al de Wereld te hooren, om de Waarheit te trekken uit de herten der Menschen, diemen andersins voor de Koningen verbergt. Dese *Sesoftris*, seg ik, vreesde niets, en had niemand te vreesen; hy vertoonde sig aan al zijn Onderdanen, als aan zijn eigene Kinderen: dese vreesde alles, en had alles te vreesen. Die boose Koning was dagelijks bloot gesteld voor een geweldige dood: in tegendeel de goede Koning *Sesoftris* was veilig in het midden van een menigte van volk, als een goede Vader in zijn huis, omringt van zijn huisgesin.

Pigmalion gaf bevel, om de Krijgsbenden van het Eiland *Cyprus*, die de zijnen waren te hulp gekomen, ter oorzaak van een verbond tusschen die twee volkeren, na huis af te veerdigen. *Narbal* nam dese gelegenheid waar, om my in vryheit te stellen, hy deed my voor een Soldaat van *Cyprus* doorgaan; want de Koning was achterdochtig over de minste saak. De lichtgeloovige Prinzen, en die haar faken zelfs niet willen waarnemen, ontlasten sig van die sorg, door een blind vertrouwen op haar listige en bedorvene Gunste-en Hovelingen. Maar dese Koning in tegendeel had dit gebrek, dat hy de eerlijkste lieden mistroude: hy wist geen onderscheit

fcheit te maaken van deugdſame Menſchen, die ſonder bewimpeling handelden. Dus had hy nooit oprechte menſchen gezien of gekend: want de foodanigen ſullen nooit een ſoo bedorven Koning ſoeken.

Daarenboven, ſederd hy ten Troon geſteigerd was, had hy in de menſchen, daar hy ſig van bediende, ſoo veel veinſery, ontrouwigheid, en afſchouwelijke gebreeken, bedekt onder den ſchijn van deugd, bevonden, dat hy alle andere menſchen ſonder onderscheit als vermomde perſoonen beſchoude. Hy ſtelde vaſt, dat'er geen oprechte Deugd in de Wereld was.

Om tot myſelfs te keeren, ik wierd dan onder de *Cypriers* vermengt, en ontsnapte het doordringend miſtrouwen des Konings. *Narbal* ſidderde van vrees, dat ik mocht ontdekt worden: dat ſou hem en my het leven gekoſt hebben. Zijn ongeduld om ons te ſien vertrekken was ongelooflijk, maar de winden hielden ons noch eenige tijd binnen de haven van *Tyrus*.

Ik deed voordeel door dit verblijf, omte onderſoeken de Zeeden der *Pheniciers*, ſoo beſaamd by alle bekende Volkeren. Ik verwonderde my over de gelukkige gelegenheid deſer groote Stad, leggende op een Eiland in 't midden der Zee. De naburige Kuſt is aangenaam door haar vruchtbaarheid, en uitgeſochte fruiten die zy voortbrengt, door het getal harer Steden en Dorpen, die byna aan malkander raaken; eindelijk door de ſachtigheid van deſſelfs *Climaat*. Want de Bergen ſtellen deſe Kuſt veilig voor de brandende hitte van het Suiden, en die werd verfrifcht door den Noorden wind, die uit Zee

komt: het land is gelegen aan den voet van den *Libanon* welkers top in de Wolken steigerd, en schijnt de Sterren te raaken. Een eeuwigdurend ys bedekt desselfs opperste, en Rivieren vol van sneeuw storten van de Rotsen, die deselve omcingleen. Daar onder sietmen een woeste boschagie van oude Cederboomen, die immers soo oud schijnen als de aarde, daar zy op geplant zijn, en die haar dikke takken tot in de Wolken verspreiden. Dit Bosch heeft onder zijn voeten grafige velden aan het hangen van dien Berg. Ter deser plaats sietmen de loeijende Stieren loopen, de blaetende schapen met haartedere Lammeren op het versche gras nederleggen. Duiwend verscheidene beeken vloeijen daar, die overal een schoon en klaar water verspreijen.

Eindelijk sietmen onder dese grafige velden, de voet van een berg, die als een tuin is. De Lente en Herft schijnen daar gelijk te gebieden, om de Bloemen en Vruchten onder een te mengen. Nooit hebben de drooge en brandende hittens van het Suiden, of de strenge Noorde winden derven uitwiffchen de levendige couleuren, daar dese tuin mede verciert is. 't Is by dese schoone Kust, daar dit Eiland in Zee gelegen, en de Stad *Tyrus* op gebouwt is, sig verheft. Dese groote Stad schijnd te swemmen op de wateren, en Koninginne der gantsche Zee te zijn, de Koopluiden uit alle gedeeltens der Wereld landden daar, en haar Inwoonders zijn zelfs de vermaardste Koopluiden van het Heelal.

Als men in dese Stad komt, sou men niet gelooven dat die een besonder Volk toebehoorde, maar dat die de gemeene Stad was van alle

Volkeren des Aardrijks, en het middel-punt van haar Koophandel. Zy heeft twee groote Waterforten, die sig als armen in Zee uitbreiden, en de groote Haven omcingelen, dat de Winden daar niet kunnen inkomen. Binnen dese Haven lietmen als een bosch van Scheeps-masten, en dese Scheepen zijn soo talrijk, datmen ter naauwer nood de Zee, die deselve draagt, kan ontdekken.

Al de Burgers oefenen sig in den Koophandel, en haar groote rijkdommen doen haar nooit versuimen de noodige middelen om die te vermeerderen. Men liet daar aan alle kanten het fijne Linnen van *Egypten*, en het *Tyrisch Purper*, tweemaal geverft met een wonderlijk luister. Dese dubbele Verf is soo levendig, dat de tijd die niet kan verdooven. Men bediend sig van dese Verf voor fijne Wolle Lakens, die met Goud en Silver werden opgeset. De *Pheniciers* hebben den Koophandel aller Volkeren tot aan het Naauw van *Gibraltar*; zelfs zijn zy doorgedrongen tot in den woesten *Oceaan*, die de Wereld omcingelt; ook hebben zy lange Scheeps-vaarten ondernomen op de Roode Zee, en door dese weg hebben zy in onbekende Eilanden gesogt Goud, Parfuim, en verscheide Dieren, die men elders niet vind.

Ik kon mijn oogen niet versadigen in 't beschouwen deser groote Stad, daar alles in beweging was. Ik sag daar, als in de Eilanden van *Griekenland*, geen leedige menschen, en nieuwsgierige, die niet anders doen dan op de openbare plaatsen na nieuwe maren te vernemen, en de Vreemdelingen beschouwen, die binnen de Haven komen. De menschen zijn daar besig

met haar Scheepen te ontladen, Koopmanschappen te vervoeren, die te verkoopen, of in de Pakhuizen te brengen, nette reekening te houden van 't geen de Vreemde Handelaars haar schuldig zijn. De Vrouwen laten daar nooit na fijne draaden te spinnen, om Lakenen van te Weven, of Tapitseryen te Borduuren, of kostelijke Stoffen op te maaken.

Waar komt het van daan, seide ik tegens *Narbal*, dat de *Pheniciers* haar Meesters hebben gemaakt van den Koophandel der geheele Werelt, en sig verrijken ten koste van alle andere Volkeren? Gy fiet dat, seide hy: De gelegenheit van *Tyrus* is gelukkig voor de Scheepsvaart. De *Tyriers* zijn de eerste geweest (want men moet geloven, 't geen de duistere Oudheit verhaald) die sig hebben derven wagen in een broosch Scheepke, en overgeven ter bescheidenheit van de Winden en Golven, den hoogmoed der Zee hebben getemt, de Sterren aan den Hemel en derselver afgelegenheit van de Aarde waargenomen, volgens de Wetenschap der *Egyptenaars* en *Babiloniërs*, die soo veel Volkeren, door de Zee gescheiden, hebben vereenigt. De *Tyriers* zijn vernuttig, geduldig, arbeidzaam, sober, spaarzaam; zy hebben een volmaakte staatkunde, komen wel met malkander overeen. Nooit is eenig Volk stantvastiger, oprechter, getrouwer, sekerder, en gemakkelijker geweest voor al de Vreemdelingen.

Sie daar, sonder verdere oorfaak op te zoeken, 't geen haar het gebied ter Zee heeft gegeven, en in haar Haven een soo nutte Koophandel doen bloeijen. Soo de verdeeltheit en jalouſie onder haar opkomen, soo zy beginnen te

verſmelten in welluſten en leedigheid, ſoo de Eerſten onder haar den arbeit, en huiffelijke ſorg verachten, ſoo de Konſten in haar Steden ophouden geëerd te zijn, ſoo zy ontbreeken in haar goede trouwe tegens de Vreemdelingen, t' elkens veranderen de regulen van een vrye Koophandel, als dan ſult gy wel haaft deſe Macht ſien vervallen, daar gy tegenwoordig over verbaaft ſtaat.

Maar leg my eens uit, ſeide ik hem, de middelen, om t' eeniger tijd ſoodanigen Koophandel binnen *Itaca* op te rechten. Doet, ſeide hy my, als men hier doet; ontfang alle Vreemdelingen wel en gunſtig; doe haar in uwe havenen vinden een volkomene veiligheid, gemak, en vryheit; laat u nooit wegſleepen door gierigheid, of hoogmoed. Het rechte middel om te winnen, is, datmen niet al te veel gelijk wil winnen; ook datmen op zijn tijd weet te verlieſen. Maak dat gy van alle Vreemdelingen bemind word, verdraag ſelfs iets van haar; wacht u van jalouſie te verwekken door uw hoogmoed; zijt volſtandig in de regulen deſ Koophandel, dat die licht en eenvoudig zijn; gewen u om die onſchenbaar op te volgen, ſtraf ſtrengelijk het bedrog, ſelfs de achteloofheit en opgeblaſenheit der Kooplieden, die den Koophandel bederven, ende ſoodanigen, die deſelve drijven; vooral onderneem niet den Koophandel te binden, om die te wenden na uw inſigten. De Vorſt moet ſig daar mede niet bemoeijen, uit vrees van die te dwingen, al het voordeel moet hy aan zijn Onderdanen overlaten, die de moeite daar van hebben, anderſins ſal hy haar de moed benemen; hy ſal voordeel genoeg genieten, door de groot

te Rijkdommen, die binnen zijn Staten komen. Den Koophandel is den oorspronk der wateren gelijk, soo gy die in haar loop wilt afwenden, verdroogen zy.

Daar is niet als het voordeel en gemak, dat de Vreemdelingen tot u lokt. Soogy den Koophandel haar ongemakkelijk, en minder voordeelig maakt, vertrekken zy ongevoelig, en komen nooit weder; vermits andere Volkeren, voordeel doende met uw onvoorsigtigheid, die tot sig trekken, en gewinnen u te laten blijven. Ik moet zelfs bekennen dat sedert eenige tijd de *Glory* van *Tyrus* eenigfins verduistert is. O! mijn waarde *Telemache*! had gy die gezien voor de Regeering van *Pigmalion*, gy soud noch meer verbaast staan. Gy vind tegenwoordig niet anders dan droevige overblijfsels eener Grootheid, die na zijn ondergank helt.

O ongelukkig *Tyrus*! in wat handen zijt gy vervallen? eertijds bracht de Zee u toe de schatting van al de Volkeren der aarde. *Pigmalion* vreeft alles, en de Vreemdelingen, en zijn Onderdanen; in plaats van zijn Havenen te openen voor alle veraf gelegene Natien in een volkomene Vryheid, wil hy weeten 't getal der Scheepen die aankomen, haar Land, de naam van derselver manschap, haar soort van Koopmanschap, de natuur en prijs van haar Koopwaren, de tijd die zy hier moeten verblijven. Noch doet hy erger, want hy gebruikt bedrog om de Koopluiden te verrasfen, en haar Koopwaren verbeurd te verklaren. Hy ontrufft de Koopluiden die hy meend de rijkste te zijn. Onder verscheide voorwendselen stelt hy nieuwe lasten op. Hy wil zelfs in den Koophandel sig inlaten, en al de Wereld vreeft met hem te doen te hebben. Dus

Dus verſlaauwt den Koophandel, de Vreemdelingen vergeeten hand over hand den weg van *Tyrus*, eertijds haar ſoo aangenaam. En ſoo *Pigmalion* van beleid niet veranderd, ſal onſe Glory en macht wel haalt overgebracht werden aan een ander Volk, beter beſtierd als het onſe.

Vervolgens vroeg ik *Narbal* op wat wiſſe de *Tyriers* ſoo machtig waren ter Zee geworden: want ik wilde alles weeten 't geen diend om een Koningrijk wel te beſtieren. Wy hebben, antwoorde hy, de Boſſchagien van *Libanon*, die ons houts genoeg verſchaffen tot den aanbouw van ſcheepen, en wy bewaren die ſorgvuldig tot dit gebruik; men hakt daar nooit, dan voor de algemeene nood; wy hebben het voordeel van bequame Arbeiders te hebben. Hoe hebt gy, ſeide ik hem, de Werklieden kunnen vinden? Die hebben ſig, ſeide hy, allengs in dit Land opgedaan. Wanneer men wel vergeld menſchen, die in haar konſt uitmunten, is men wel haalt verſekerd ſoodanige te vinden, die haar konſt ten top van de uiterſte volmaaktheit brengen. Want menſchen die met wiſſheit en gaven des gemoeds voorſien zijn, laten nooit na ſig in de konſten te oeffenen, daar groote Vergeldingen moeten aangehegt zijn.

De ſoodanige, die uitmunten in konſten en wetenſchappen, nut en oorbaar voor de Scheepsvaart, werden hier eerlijk gehandelt. Een goed Landmeeter is hier in aanſien; een bequaam Sterrekijker in achting; een Loots die andere in 't ſtuk van kennis te boven gaat, werd hier met weldaden opgehoopt; een goed Timmerman werd hier niet veracht, in tegendeel werd

die wel gehandelt en betaalt; goede Roeters zelfs hebben hier versekerde belooning, gegevenmatigt na haar dienst, men onderhoud die wel, en draagt zorg voor haar als zy siek zijn, in haar afwezendheit werden haar Vrouwen en Kinderen van nodig onderhoud voorzien, soo zy op Zee blijven, werd haar huisgesin schadeloos gehouden, de sulke die een sekere tijd gediend hebben, sentmen wederom by haar: dus heeft men 'erfoo veel als men wil; de Vader is verheugt van zijn Soon in soo goeden ambagt opgetrokken te sien, en men spoed sig om van jongs af aan haar te onderwijfen in het handelen der Riemen, en Touwerk, en het weinig achten van Onweer.

Dus leidmen de menschen, sonder eenige dwang, door belooning, en goede ordre. Het gesag alleen recht nimmermeer veel uit, de onderdanigheid der minderen is niet genoegzaam, men moet de herten winnen, en de menschen haar voordeel doen vinden, soo men anders sig van haar vernuft wil bedienen.

Na dese t'samenpraak liet *Narbal* my sien al de *Magazijnen*, *Arsenaalen*, en alle andere gereedschappen, bequaam tot den aanbouw van scheepen. Ik vroeg tot na de minste saaken, en schreef aanstonds alles op 't geen ik vernam, uit vrees van eenige nutte omstandigheid te vergeten.

Onderwijlen was *Narbal*, die my seer beminde, uitermaten bekommert wegens mijn vertrek, dewijl hy *Pigmalion* kende, vreesende dat ik mocht ontdekt worden door de verspieters des Konings, die dag en nacht door de Stad gingen; maar de winden lieten niet toe, dat wy
ons

ons inscheepten. Gedurende dat wy besig waren naaukeurig de Haven te besichtigen, ságen wy een Bediende van den Koning *Pigmalion* tot ons komen, die tegen *Narbal* seide. De Koning heeft verstaan uit een der Kapiteinen van de scheepen uit *Egypten* wedergekomen, dat gy een Vreemdeling hebt medegebracht, die voor een *Cyprier* doorgaat; de Koning wil datmen hem sal aanhouden, ten einde hy sekerlijk mag wooten van wat Land hy is: gy sult op verlies van uw Hoofd daar voor moeten verantwoorden.

Op dit stond was ik een weinig afgeweeken, om van naby te beschouwen de evenmatigheid, die de *Tyriers* hadden waargenomen ontrent den opbouw van een nieuw schip, dat men seide, wegens sijn gelijkmatigheid in al sijn deelen, seer bequaam, en de beste Zeiler te zijn, die noch ooit uit dese Haven was uitgelopen. Ik ondervroeg den Werkbaas, die dit soodanig had gereguleert. *Narbal* verbaast en verschrikt, antwoordde: Ik soek desen Vreemdeling, die uit het Eiland *Cyprus* van daan is. Als dese Bediende uit sijn gesicht was, liep hy haastig na my toe, om my te berichten in wat gevaar ik was. Ik had, waarde *Telemache!* seide hy, dat lang voorsien: wy zijn verlooren; de Koning die dag en nacht door wantrouwen gepijnigt word, vermoed dat gy uit het Eiland *Cyprus* niet van daan zijt, hy wil datmen u sal aanhouden, en my dooden, soo ik u niet in sijn handen levere, wat sullen wy doen? O God! geef ons wijsheit, om ons uit dit gevaar te redden. Ah *Telemache!* ik sal u in 't Paleis by den Koning moeten brengen. Seg dat gy een *Cyprier* zijt, van de Stad *Amatonte*, Soone van een Beeldhou-

houwer van *Venus*; ik sal verklaaren, dat ik eertijds uw Vader heb gekend, misschien sal de Koning sonder dat verder te onderfoeken, u laten vertrekken; ik sie geen sekerder middelen om u, en mijn leven te behouden. Ik antwoorde *Narbal*: Laat een ongelukkige verlooren gaan, die het Noodlot wil verderven; ik weet te sterven; *Narbal* ik ben u te veel schuldig, als dat gy door mijn ongeluk soud medegeslept werden; ik kan geen besluit nemen om te liegen, ik ben geen *Cyprier*, ook weet ik niet te seggen wie ik ben. De Goden sien mijn oprechtigheid, en 't staat in haar macht mijn leven te bewaren, maar ik wil door een leugen dat niet behouden.

Narbal antwoorde my: Dese leugen, *Telemache*, heeft niet in, dan het geen eenvoudig, en onnossel is: de Goden zelfs souden die niet konnen veroordeelen, zy misdoed niemand, en bewaart het leven van twee onschuldigen, zy bedriegt den Koning niet, dan om een grooter ongeval te voorkomen. O *Telemache*! gy trekt te ver de liefde tot de Deugd, en de vrees van de Godsdienst te krenken.

't Is genoeg, seide ik hem, dat een leugen altoos leugen is, en een persoon niet kan waardig zijn, die in de tegenwoordigheid der Goden spreekt, en alles aan de waarheit verschuldigd is. Die de waarheit quest, beledigd de Goden, en quest sig zelfs, dewijl hy spreekt tegen sijn Gewisse. Ah *Narbal*! stel my niet voor, 't geen u en my onwaardig is. Soo de Goden met ons mededoogen hebben, sullen zy ons wel haast verlossen, maar soo zy ons willen laten verloren gaan, sullen wy sterven als slagtoffers van de waarheit, en andere menschen een

voorbeeld nalaten om de volmaakte deugd op te volgen, sonder inzicht te nemen op een lang leven. Het mijne is niet dan al te lang, zijnde ongelukkig. Gy alleen zijt het, waarde *Narbal*, daar mijn hert door bewoogen word. Is het mogelijk dat uw vriendschap voor een ongelukkig vreemdeling u moct doodelijk zijn!

Wy bleven langen tijd in dese soort van tweestrijd, maar eindelijk sagen wy een Man na ons toekomen die buiten zijn adem liep. 't Was een bediende van de Koning, die wegens *d'Astarbe* quam. Dese vrouw was schoon als een Goddin; by de aantrekkelijkheden des Lichaams, voegde zy die der Ziele; zy kon vleijen, was blygeestig, en wist door te dringen: onder een schijn van lieffelijkheid, had zy een wreed hert, en vol van boosheid; maar zy wist dese bedorvene gebreeken seer listig te ontveinsen, en had het hert van *Pigmalion* door haar schoonheit, geestigheid, soet gefang, en de *melodie* van haar Lier gewonnen. En *Pigmalion*, verblind door een geweldige liefde tot haar, had de Koninginge *Tapha* sijn Gemalinne verlaten.

Hy bedacht niet anders dan te voldoen de driften van de eersuchtige *Astarbe*. De liefde deser Vrouwe was hem niet minder doodelijk dan sijn schandelijke gierigheid. Maar alhoewel hy soo grooten liefde haar toedroeg, verachtte zy hem in haar hert, en had geen genegenheit voor hem; zy verborg voor hem haar ware gevoelens, schijn maakende van niet anders dan voor hem te willen leven.

Terfelver tijd als zy naaulijks zijn gesicht kon verdragen, was binnen *Tyrus* een jong *Lydier* van een verwonderlijke schoone gedaante, *Malachon*

lathon genaamd, maar laf, verwijft, en verfoopen in alle welluften. Hy bedacht niet anders dan om de tederheit van zijn verf te bewaren, zijn blonde haaren, fwierende over zijn fchou- ders, te kemmen, fig te parfumeeren, en zijn rok een aangenaame fwier te geven, eindelijk liefdegefangen op zijn Lier op te heffen. *Aftarbe* fag, beminde, en wierd rafende na hem; hy verachtte haar, nademaal hy zijn genegenheit aan een andre vrouwe had overgegeven. Daarenboven vreesde hy fig bloot te ftellen voor de wreede jaloufie des Konings. *Aftarbe* fig veracht fiende, gaf haar over aan de wraak; in defe wanhoop beeldde zy haar in, *Malathon* te kunnen doen doorgaan voor den vreemdeling, die den Koning focht, en gefeid wierd met *Narbal* gekomen te zijn: en in der daad, zy maakte *Pigmalion* dat wijs, en kocht om al die geene, die hem fulks fouden hebben kunnen ontdekken.

Gelijk hy geen voortreffelijke Mannen beminde, en die niet wift te onderscheiden, was hy niet anders omcingelt dan door menfchen, die haar belang fochten, die listig, en veerdig waren om alle onrechtveerdige en bloedige ordres te ondernemen. Dufdanige menfchen vreesden het gefag van *Aftarbe*, en hielpen nevens haar den Koning bedriegen, uit vrees van dese hoogmoedige vrouwe te mishagen, die zijn oor en gemoed befât.

Dus wierd de jonge *Malathon*, niet tegenftaande hy door de gantsche Stad voor een *Cretenser* bekend was, in de gevankenis geworpen, voor dien jongen vreemdeling, die *Narbal* uit *Egypten* had medegebrachr. *Aftarbe* bevreesft dat

Nar-

Narbal den Koning mogt gaan ſpreeken, en hem dit bedrog ontdekken, ſond in aller haaft deſen Bedienden naar hem toe, die tegens hem deſe woorden ſprak: *Aſtarbe* verbied u den Koningte ontdekken, wie uw Vreemdeling is, en verſoekt maar alleen dat gy ſtilſwijgt, voor het overige ſal zy wel ſorg dragen, dat de Koning over u ſal voldaan zijn; haaft onderwijlen om uwen jongen Vreemdeling met de andere *Cypri-ers* te doen inſcheepen, ten einde men hem niet meer in de Stad ſie. *Narbal* ten uiterſten verheugd van zijn en mijn leven te verſekeren, be- loofde te ſwijgen, enden Amptenaar voldaan, van zijn wenſch te hebben verkregen, gaf rekenſchap wegens deſe zijn volvoerde laſt aan *Aſtarbe*.

Narbal en ik verwonderden ons over de goedheit der Goden, die onſe oprechtigheit beloonden, en beſondere ſorg droegen voor de ſoodanigen, die alles waagden ter liefde van de Deugd. Wy beſchouden met afkeer een Koning verſlaafdaan de gierigheit, en ſijn welluſten. Hy, die met ſoo veel voorſorg vreeft bedroogen te werden, is het waardig, ſeiden wy onder den anderen. Dagelijks geſchied dat op allerlei wiſſen; hy miſtrout eerlijke luiden, en geeft ſig over aan ſielten. Daarom is hy alleen onwetend van dat 'er omgaat.

Besie *Pigmalion*, hy is als een ſpel voor een ſchaamteloofe vrouw; onderwijlen bedienen ſig de Goden van een leugen der boofwichten, om de vroomen te bewaren, die liever het leven willen verlieſen als liegen; ter dier tijd vernamen wy, dat de wind veranderde, en gunſtig wierd voor de ſcheepen van *Cyprus*.

De Goden verklaren sig voor ons, riep *Narbal* uit, zy willen, mijn waarde *Telemache*! u in veiligheid brengen. Vlucht uit dit wreed en vervloekt Land. Gelukkig! die u mogt volgen, zelfs tot aan onbekende oevers. Gelukkig die met u mogt leven en sterven. Maar een streng Noodlot verbind my aan dit ongelukkig Vaderland. Met dat moet ik lijden; lichtelijk sal het haast onder zijn puinhoopen begraven werden; maar wat is daar aangelegen, als men maar altoos de waarheit sprekt, en iemands gemoed de gerechtigheit bemind. Wat u belangt, O mijn waarde *Telemache*! ik bidde de Goden, dat die u als met de hand geleiden, uw perfoon willen overstorten met haar kostelijkste segeningen, namentlijk met de suiwere en onbevleete Deugd tot aan uw Sterfdag toe. Leef lang, keer weder in *Itaca*, vertroost *Penelope*, en verlos haar van de der-tele Minnaars; dat uw twee oogen mogen sien, en beide uw armen den wijzen *Ulyffes* omhelfen, dat hy u mag bevinden een Soon hem gelijk in wijsheit! Maar in uw geluk, gedenk aan den ongelukkigen *Narbal*, en laat nooit na hem te beminnen.

Als hy dese woorden had uitgesproken, bevochtigde ik hem met mijn traanen, sonder te antwoorden. De diepe versuchtingen verhinderden my te spreken. Wy omhelfden den anderen met een naar stilswijgen; hy bracht my tot in het schip; hy bleef op den oever der Rivier, en wanneer het schip was afgestooken, lieten wy niet na malkander na te oogen, soo lang het gesicht bereiken kon.

Calipso, die tot dit oogenblik als onbeweeglijk was geweest, en vervoert met veel vermaak had

had gehoord de gevallen van *Telemachus*, viel in zijn redenen, om eenige rust hem te vergunnen. 't Is tijd, seide zy, dat gy geniet de soetigheden van den slaap na soo veel arbeit. Gy hebt hier niets te vreesen, alles is u gunstig. Geef u dan over aan de Blijdschap en Vrede, en alle andere gaven, daar de Goden u mede ophopen. Morgen wanneer *Aurora* met haar roosverwige vingeren de vergulde deuren van het Oosten sal openen, en de Paerden der Sonne voortkomende uit de filte baren, de vlammen van den dag sullen verspreiden, en van voor haar wegdrijven alle de Sterren des Hemels, sullen wy, waarde *Telemache*, hervatten de Geschiedenis uwer Ongevallen. Nooit heeft uw Vader u Wijsheit en Moed kunnen ophalen, nooit hebben *Achilles*, den Overwinnaar van *Hector*, *Theseus*, wedergekeerd uit de Helle, selis den grooten *Alcides*, die de Wereld van Monsters heeft gesuiverd, nooit hebben die alle, seg ik, soo veel kracht en wijsheit betoont als gy. Ik wensche dat een diepe slaap u dese nacht mag kort maken: maar helaas! hoe lang sal die voor my zijn, en verhinderen u weder te sien, en te hooren spreken, u nochmaal te doen seggen, 't geen ik bereids weet, en afvergen 't geen ik noch niet weet! Gaa, mijn waarde *Telemache*, met de wijse *Mentor*, die de Goden u gegeven hebben; gaa in 'dese uitgehoolde *Grotte*, daar alles tot uwe rust bereid is. Ik bidde *Morpheus* dat hy uw afhangende Oogleden wil overstorten met zijn aangenaamste lieffelijkheden, dat hy een Goddelijke damp over uw afgematte leeden doe vloeijen, en u toefende genoeglijke droomen, die rondom u heen vloeijende, uw sinnen mogen stree-

len met aangenaame denkbeelden , en van u afwenden , 't geen u al te vroeg fou kunnen doen ontwaken.

De Goddinne geleide zelfs *Telemachus* in dese *Grotte*, van de hare afgezonderd. Zy was niet minder boersch , als aangenaam. Een fontein , die in een hoek vloeyde , veroorzaakte een sacht gemarmel , die de Slaap genaamd wierd. De *Niraphen* hadden daar twee Bedden toebereid van sagte groente , en daar over twee groote veilen gespreid , de eene van een Leeuw , voor *Telemachus* , en de ander van een Beer , voor *Mentor*.

Eer dat de slaap haar oogen bekreep , sprak *Mentor Telemachus* dusdanig aan : Het vermaak van uw Geschiedenissen te verhalen heeft u weggesleept ; gy hebt de Goddinne doen verlieven , met haar te vertellen de gevaren , daar uw moed en vernuft u uit gered heeft. Gy hebt daar door haar gemoed des te meer doen ontvonken , en voor u bereid een noch gevaarlijker gevanckenis. Hoe kond gy verhoppen dat zy u uit haar Eiland sal laten vertrekken , daar gy haar betoverd hebt door het verhaal uwer Gevallen ? De liefde van een ydele *Glory* heeft u doen spreken genoegzaam sonder voorfichtigheit. Wanneer , *O Telemache!* sult gy eens wijs zijn , om nooit te spreken door verwaantheit , of stil te swijgen , 't geen u voordeelig is , wanneer 't niet oorbaar is te verhalen ? Andere verwonderen sig over uw wijsheit , en dat in een ouderdom , daarmen de gebreeken kan over het hoofd sien. Wat my aangaat , ik kan u niets vergeven ; ik ben het alleen , die u kenne , en u genoeg beminne om uw Fouten en gebreeken aan te wij-

wijſen. Hoe ver zijt gy noch afgeſonderd van de wijsheit uwes Vaders? Maar hoe heb ik, antwoorde *Telemachus*, *Calipſo* kunnen weigeren mijn ongevallen te verhaalen? Neen, hernam *Mentor*, gy moeft die verhaalen: maar dat behooren te doen, op een wijsſe, die mededoogen had kunnen verwekken; gy had kunnen ſeggen, dat gy ſoo lang doolende zijt geweest, dan gevangen in *Sicilien*, naderhand in *Egypten*, en dat was genoeg geſeid; al het overige heeft niet anders gediend, dan om den vlam, die bereids in haar boeſem blaakt, te vermeerderen. Het behage de Goden, dat uw boeſem daar van mag bevryd blijven. Maar wat ſal ik dan doen, ſeide *Telemachus*, een beſadigde en leerſame toon gebruiken? 't Is geen tijd meer, ſeide *Mentor*, voor haar het overige uwer gevallen te willen verbergen; zy weet genoeg, om niet te kunnen bedroogen worden; ontrent het geen zy noch niet weet, ſou uw achterhoudentheit niet anders kunnen te weeg brengen als haar verbitteren: volvoer dan op morgen haar te verhaalen, 't geen de Goden t' uwer gunſte gedaan hebben, en leer op een andere tijd matiger ſpreken van het geen u tot lof ſou kunnen verſtrekken. *Telemachus* nam de goede raad in vriendschap aan, en zy beide leiden ſig neder om te ſla-
pen.

Soo dra had *Phoebus* ſijn eerſte ſtraalen over den aardbodem niet verſpreid, of *Mentor*, hoorende de ſtemme der Goddinne, die haar *Nimphen* in het Boſch riep, wekte *Telemachus* op. 't Is tijd, ſeide hy, den ſlaap te overwinnen, laat ons naar *Calipſo* gaan; maar miſtrouw haar vleijende woorden. Leg nooit uw hert voor haar open.

Zijt bevreest voor het vlejende vergif van haar lof-
tuitingen. Gisteren verhief zy u boven uw
wijse Vader *Ulyffes*, den onverwinnelijken *Achil-
les*, den befaamden *Theseus*, en den onsterffelij-
ken *Hercules*. Gevoeld gy niet hoe ver defe lof
alle maat te buiten gaat? Gelooft gy al dat zy
feid? Zijt verfeekert dat zy 't zelfs niet gelooft.
Zy prijft u niet, dan om dat zy weet, dat gy
fwak en ydel genoeg zijt, om u te laten bedriegen
door loftuitingen, die uw daden geenfinds eve-
naaren.

Na defe woorden gingen zy na de plaats
daar de Goddinne haar wachtte. Haar fiende,
begon zy te lagchen, en bedekte, onder een
fchijn van vreugde, de vrees en ongerustheid,
die haar hert ontroerde; want zy voorzag, dat
Telemachus, geleid door *Mentor*, haar fou ont-
flippen, even als *Ulyffes*. Haast u, mijn waar-
de *Telemache*, feide zy, mijn nieuwsgierigheid te
voldoen. Ik heb gelooft, gedurende de gant-
fche nacht, u uit *Phenicien* te sien vertrekken,
en een nieu noodlot te zoeken in het Eiland van
Cyprus. Seg my doch, hoedanig is defe reis uit-
gevallen, wil geen tijd verliefen. Daar op fat-
men neder in het gras, befaaid met Violetbloe-
men, onder den lommer van een dichte Boſſcha-
gie. *Calipfo* kon niet nalaten fonder ophouden
teedere en driftige wenken op *Telemachus* te
ſchieten, en met verontwaarding te befchouwen,
dat *Mentor* de minſte beweging van haar oogen
gade floeg.

De *Nimphen* onderwijlen bereidden ſig met ſtil-
ſwijgen om te luiften, en floegen een halve
Cirkel, om des te beter te ſien en te hooren. De
oogen der gantſche vergadering waren onbeweeg-
lijk

lijk geflagen op den jongen *Telemachus*, die met neergeflagene oogen, en eens hemmende met veel aangenaamheit op dese wijze den afgebrooken draad zijner Gefchiedenis opvatte. Naaulijks had het fagt geblaas eener gunftige wind onfe Zeilen doen opfwellen, of het land van *Phenicien* verdween voor onfe oogen.

Gelijk ik by de *Cypriers* was, wiens Zeeden my onbekend waren, nam ik voor te fwijgen, en alle regulen van befcheidenheit op te volgen, ten einde ik haar achting mogt verkrijgen. Maar geduurende dit mijn ftilfwijgen, beving my een foete en krachtige Slaap, mijn finnen wierden als gebonden en opgehouden; ik gevoelde een blijdfchap en diepe ruft, die mijn hert omcingelde. Eensloegs geloofde ik *Venus* te zien, die de Wolken door-kliefde met haar Koets, voortgetrokken door twee witte Duiven; zy had die glinfterende fchoonheit, levendige jeugd, en tedere lieflijkheden, die in haar uitblonken, wanneer zy te voorfchijn komt uit het fchuim des *Oceaan*s, en felis de oogen van *Jupiter* verblind.

Sy daalde eensloegs feer haaftig tot my neder, en lei al lagchende de hand op mijn fchouder; en my noemende by mijn naam, fprak zy my aan met dese woorden: Jonge *Griek*, gy komt u te begeven in mijn Rijk, wel haaft fult gy komen in dit gelukkig Eiland, daar de vermaaklijkheden, het fpel, en boertig jokken onder mijn voeten waffchen; daar fult gy reukwerken op mijn Altaren offeren; daar fal ik u dompelen in een Rivier van welluften; open uw hert voor de aangenaamfte hoopen, en wacht u de machtigfte der Goddinnen te wederftreven, die u gelukkig wil maaken.

Terfelver tijd vernam ik het Kind *Cupido*, dat zweevende op zijn kleine wicken, rondom zijn Moeder heenen vloog. En schoon 't op zijn aangesicht had uitgedrukt de tederheit der Gunst-Goddinnen, en de lieflijkheit der Kintsheit, speelde echter iets doordringends in zijn oogen, dat my deed vreesen: 't lachte my besnende, maar die lach was quaadaardig, spottend, en wreed; 't trok uit zijn gulde pijlkooker een zijner scherpfte schichten, spande zijn boog en wilde my treffen, wanneer *Minerva* haastelijk sig vertoonde, die my met haar Schild bedekte.

Het aangesicht deser Goddin had niet die sagte schoonheit, en lieflijke trekken, die ik in het aangesicht en gedaante van *Venus* bemerkte had. In tegendeel had zy een eenvoudige schoonheit, alles wataan haar was, was zeedig, deftig, krachtig, edel, en vol van macht en Majestiteit. De pijl van *Cupido* niet konnende haar Schild doorbooren, viel krachteloos ter Aarde. *Cupido* daar over verontwaardigd, versugtte bitterlijk, en schaamde sig, dat hy overwonnen was. Weg van hier, riep *Minerva*; weg van hier dertele Jonge, gy sult nooit dan lasthertige Zielen verwinnen, die meer beminnen de schandelijke Wellusten, dan de Wijsheit, Deugd, en *Glory*. Op dese woorden vloog de Liefde verbittert weg, en *Venus* wederom opklimmende na den *Olympus*, sag ik langen tijd op haar Koets met witte duiven, in een goude en blaauw azure Wolk, tot dat zy verdween. Mijn oogen daar op ter Aarde neder slaande, vond ik *Minerva* niet meer. 't Scheen dat ik vervoerd was in een lieflijke tuin, foodanig als men de

Elizeeſche Velden afmaalt. Ik erkende *Mentor*, die tot my ſeide : Vlucht uit dit wreede Land, dit Eiland is vergiftigt, men betracht daar niet anders dan welluſt. De moedigſte Deugd ſelfs moet daar beven, en kan niet dan vluchtende behouden worden. Soo haalt ik hem ſag, wilde ik hem om den hals vallen en omhelfen, maar ik gevoelde dat mijn voeten ſig niet konden beweegen, dat mijn knien onder mijn ligchaam boogen, en dat mijn handen, *Mentor* trachtende te omvangen, een ydele ſchaduw ſochten, die my altoos ontslipte.

In dit woelen ontwaakte ik, en gevoelde dat deſe verborgene Droom voor my een Goddelijk bericht was. Ik bevond my vol moed tegens de welluſten, en in een miſtrouwen van mijn eigenſelfs, verfoeiende het verwiſſde leven der *Cypriers*. Maar dat my het hert doorſneed, was, dat ik geloofde, dat *Mentor* het leven had verlooren, en dat hy de wateren van *Styx* doorgewaad zijnde, zijn gelukkig verblijft had by de rechtveerdige Zielen. Deſe gedachte deed my een vloed van tranen ſtorten. Men vroeg my waarom ik weende. De Tranen, antwoorde ik, komen niet dan al te wel overeen aan een ongelukkige Vreemdeling, die buiten hoop is van ooit ſijn Vaderland wederom te ſullen beſchouwen. Onderwijl gaven al de *Cypriers* die in 't Schip waren ſig over aan een dwaze blijdfchap. De Roejers, vyanden van den arbeit, ſliepen op haar Riemen. De Stierman omhangen met een krans van Bloemen, liet het roervaren, en hield in ſijn hand een groote wijſſes, die hy byna leedig geveegt had. Hy en al de andere, ontroerd door de woede van *Bacchus*,

fongen deunen ter eere van *Venus* en *Cupido*, daar al de foodanigen, die de Deugd beminnden, een schrik en afkeer voor moesten hebben.

Terwijl zy dus vergaten de gevaren der Zee, beroerde een schielijk onweer den Hemel en Zee; de losgelatene winden loeiden met groot geweld in de Zeilen; de bruine baren sloegen de boorden van ons fchip, 't geen kraakte door de flagen der Zee: dan voerden ons de woefte golven hemelwaarts; dan fcheen de Zee ons fchip te verflinden, en in den diepen afgrond neder te ftorten. Dicht by ons fagen wy rotfen, tegens welke de verftoorde baren fig verbrijfelden met een fchrikkelijk geraas. Doemaals begreep ik door ondervinding, 't geen ik *Mentor* wel-eer had hooren zeggen, dat laffe en verwijsde menfchen, overgegeven aan de wellften, altoos moed ontbreekt in gevaren. Al onfe *Cypriens* kreeten en huilden als vrouwen. Ik hoorde niet anders dan ellendig gejammer, beklag wegens haar voorige ongebondenheden, ydele beloften aan de Goden, van haar offerhanden te fullen toebrengen, foo zy mochten behouden in eenige Haven aanlanden. Niemand had moeds genoeg om de arbeiders te gebieden, of zelfs hand aan 't werk te ftaan; 't fcheen dat ik mijn leven willende behouden, ook dat van andere moest bewaren; ik greep het Roer in de hand, vermits de Stierman, even als een rafende dronkaard, buiten ftaat was, het gevaar daar ons fchip fig in bevond, te onderkennen; ik fprak de verbaafde Matroofen moed in 't Lijf, deed haar de Zeilen inhaalen, 't geen zy noch moedig verrichteden; wy voeren midden door
de

de klippen, en fagen van naby alle de ſchrikken des doods. Eindelyk quamen wy in het Eiland van *Cyprus*.

Dit geval ſcheen een droom aan al die geene, die het behoud van h aar leven aan my verſchuldigt waren; zy fagen my met verwondering aan. Wy quamen in het Eiland *Cyprus* in de maand *April*, *Venus* toegewijd. Dit jaargety, feiden de *Cypriers*, komt deſe Goddinne toe; want zy ſchijnd de gantsche Natuur als te vernieuwen, en de vermaaklykheden, even als de bloemen, te doen waſſchen.

In dit Eiland komende, gevoelde ik een ſagte lucht, die de lichaamen laf en traag maakt, maar met een verheugt, en een blygeeftig humeur aandoet. Ik bemerkte dat het veld, alhoewel vruchtbaar en aangenaam, byna t'eenemaal onbebouwt was, vermits de Inwoonders vyanden van den arbeit waren; ik ſag aan alle kanten Vrouwen en Dochters, verwaant en ydelijk opgetooit, die Loſſangen opſongen ter eere van *Venus*, en ſig ten dienſt van haar Tempel overgaven. De ſchoonheit, aangenaamheit, blijdfchap en welluſten ſcheenen gelijkelijk als uit haar aangeſichten uit te blinken, maar waren te gemaakt; men ſag daar niet die edele eenvoudigheid, en aangename ſchaamte, de grootſte luifter der ſchoonheit. De verwijſde ſwier, getmaakte mijnen, ydel optooifel, luije tred, en opſlag der oogen, die de meeſte menſchen als verſtrikken, haar onderlinge jalouſie om de hertſtochten der Mannen gaande te maaken, met een woord, al wat ik in deſe vrouwen ſag ſcheen my gering en verachtelyk. In plaats van my te behagen, had ik een afkeer

van haar. Men geleide my na den Tempel der Goddinne, die zy verscheidene in dit Eiland heeft, want zy word in 't besonder aanbedden binnen *Cybara*, *Idalie* en *Paphos*; 't was na *Cythara*, derwaarts ik gevoerd wierd. De Tempel is geheel van Marmer, een volmaakt gestel, de Pilaren zijn van foodanigen dikte en hoogte, dat die het Gebouw seer heerlijk maaken: boven de Boukunde, en het graveersel, zijn aan yder voorgevel groote platen, daar in men de aardigste gevallen dier Goddinne in verheven beeldwerk siet afgebeeld. Aan den ingank des Tempels is gedurig een meenigte van volk, die haar Offerhanden komen doen. Nooit werd in het binnenste deser heilige plaats eenige offerhande geslagt; men brand daar niet als elders het vet van Veersên of Stieren; nooit word daar derselver bloed gestort; alleen werden de beesten diemen offerd voor den Altaar gebracht; en geen kan'er aangeboden werden, dan dat jong, blank, en sonder vlek of gebrek is; men bedekt die met windels van purper met goud doorwrocht, derselver hoornen zijn verciert met kranffen van welriekende bloemen; na dat die voor den Altaar zijn aangeboden, werden zy in een beslooten plaats gebracht, en daar gedood voor de maaltijd der Priesters deser Goddinne.

Ook werden 'er allerlei soorten van welriekende vogten geofferd, en wijn, soeter als *Nectar*. De Priesters zijn bekleed met lange witte Rokken, en gordels van goud, met diergelijke franjes daar onder aan. Op de Altaren werden dag en nacht gebrand de kostelijkste Parfuimen van het *Oosten*, die als een soort van een Wolk uit-
maa-

maaken, welke Hemelwaarts vliegt. Al de Pilaren zijn vercierd met hangende Feſtonnen; al de vaten die tot de Offerhande behooren zijn van goud; een boſch van geheiligde *Myrthe* omringt het Gebouw; 't zijn niet dan jongelingen en jonge dochters van een ſeldſame ſchoonheit, die de Prieſters de offerhanden aanbieden, en het vier op de Altaren mogen ontſteeken: maar de onbeſchaamtheit en ongebondenheit onteeren deſen heerlijken Tempel. Sederd had ik een afkeer van deſen Tempel, maar begon ongevoelig my daar aan te gewinnen. Het gebrek ſelfs baarde my geen vreeſe meer, alle Gefelſchappen ſcheenen my aan te blaafen eenige genegenheit voor de wanordre; men lachte met mijn onnoſelheit; mijn achterhoudentheit en ſchaamte verſtrekte voor een ſpel aan dit onbeſchaamde Volk.

Men vergat niets om mijn hertſtochten gaande te maaken, en ſtrikken te bereiden om in my de ſinaak der welluſten op te wekken. Ik gevoelde dat ik dagelijks ſwakker wierd; de goede opvoeding die my was te beurt gevallen onderſteunde my byna niet meer; mijn goede voornemens verdweenen; ik had geen kracht meer om het quaad tegen te ſtaan, dat my van alle kanten omringde; ſelfs had ik een ongehoorde ſchaamte voor de Deugd. Ik was even als een menſch, die in een diepe en ſterk ſtroomende Rivier ſwemt, de wateren klieft, en tegens ſtroom worſtelt; maar ſoo de boorden ſcherp zijn, en hy niet kan ruſten op den oever, laat hy eindelijk ſig drijven, verliest zijn kracht, en zijn leeden werden afgemat, den vloed der Rivier ſleept hem weg. Op deſe wijs begonden
mijn

oogen te verduisteren, mijn hert verviel tot flauwheit; ik kon niet herroepen, of de reden, of myselfs in gedachten brengen de ongelukken van mijn Vader. De droom, daar in ik geloofde de wijse *Mentor* te hebben sien nederdaalen na de *Elizeefche* Velden, deed my verder den moed verliezen, een geheime en fagte lafheid maakte fig meester van mijn gemoed, daar op beminde ik het vleijende vergif, dat langs hoe meer in mijn aderen kroop, en tot in het merg mijner beenderen door-drong.

Echter uitte ik diepe versuchtingen, en stortte bittere tranen, ik brulde als een Leeuw in dese mijne woede. Ah! ongelukkige jeugd! seide ik. O Goden! hoe wreed handeld gy met de Menschen! Waarom laat gy haar dien ouderdom doorbrengen, die haar niet anders is als een dwaasheit of brandende Koorts? Ah! dat ik met blonde hairen, en gekromt mocht ten grave daalen, als *Laertes* mijn Grootvader, de dood sou my aangenamer zijn, als myselfs te sien in dese schandelijke fwakheit.

Naaulijks had ik dusdanig gesproken, of mijn sinerte wierd versagt, en mijn hert, verfoopen in een dwaas drift, sineet alle schaamte van sig; vervolgens sag ik my neergesfonken in een afgrond van bijtend wroegen. Gedurende dese onrust liep ik gins en herwaarts door het Heilige Bosch, even als een Hinde, door een Jager getroffen, dwers door de wijde Bosschen heenloopt, om haar sinerte te versachten; maar de pijn, die haar in de zijde kleeft volgt haar overal na, en zy voerd desen Moordenaar overal met sig om. Dus liep ik van gelijke vruchteloos om myselfs te vergeeten, en niets kon de wonde van mijn hert verlagten.

In

In dit oogenblik bemerkte ik van ver onder de dikke fchaduwe van dit Bosch de gedaante van de wijfe *Mentor*; maar zijn aangesicht fcheen my foo bleek, droevig en bitter, dat ik geenfins daar door eenige blijdfchap gevoelde. Zigt gy dat, feide ik, mijn waarde Vriend? Mijn eenige Hoop, zigt gy dat? Hoe! zigt gy het zelfs? of komt een valfch Beeld mijn oogen bedrieger? Zigt gy het O *Mentor*? Is uw fchaduw niet meer gevoelig voor mijn quaalen? Zigt gy niet onder het getal der geluksalige Geesten, die fig wegens haar Deugd verheugen; aan wie de Goden ftiivere welluften in een geduursame vrede hebben gegeven in de *Elizeefche* velden? *Mentor* leeft gy noch? Ben ik al gelukkig genoeg om u te befiten? Of is dit maar een fchaduwe van mijn Vriend? Dese woorden geuit hebbende, liep ik als vervoerd, en sonder mijn adem te halen na hem toe; hy wachtte my ftill in, sonder een tred na my te naderen. O Goden! Gy weet hoedanig ik verblijd was, wanneer ik gevoelde dat mijn armen hem omhelsden. Neen, feide ik, 't is geen ydele fchaduw, ik houde, ik omhels u, waarde, *Mentor*: dus riep ik; ik bedauwde zijn aangesigt met een vloed van tranen, en bleef hangen aan zijn hals sonder te kunnen fpreken.

Hy fag my droevig aan met oogen vol van teeder medelijden. Eindelijk feid ik: Helaas! waar komt gy van daan? In wat gevaren hebt gy my wel gelaten, geduurende uw afwezentheid? Wat fal ik tegenwoordig sonder u doen? Maar sonder op mijn vraagen te antwoorden: Vlucht, feide hy met een vreeffelike ftem; Vlucht, haast u te vlieden. Dit land brengt anders geen vruchten dan vergif voort, de lucht die gy inhaald is befoe-

foeteld , de befmette menfchen fpreken niet , dan om u een doodelijk vergif aan te fetten ; de laffe en eerloofe Welluft , het fchrikkelijkfte aller quaaen , voortgekomen uit de *Doos* van *Pandora* , verwijft de herten , en duldt hier geen Deugd. Vlucht , wat vertoefd gy ? Vluchten- de fie niet achterwaars , wifch uit het minfte geheugen van dit vervloekte Eiland.

Dit feide hy , en aanftonds gevoelde ik als een dikke Wolk , die van voor mijn oogen weg- fchoof , en een fuiwer licht verfchafte. Een foe- te blijdfchap , en krachtige moed fcheen in mijn hert op te komen. Dese blijdfchap was veel ver- fcheiden van die dwafe en fagte vreugde , daar mijn finnen mede vergiftigt waren. De eene is een vreugde als van dronkenschap en onruft , door- fneeden van geweldige driften en een bytend knaagen : de andere is een blijdfchap geveftigd op reden , die iets gelukkig en hemelfch in fig heeft ; die is altoos fuiwer en gelijkmatig , niets kan die uitputten ; hoe diep dat men fig daar indompelt , des te foeter is zy ; zy vervoerd de Ziel , fonder die te ontruffen. Doe weende ik van blijdfchap , en niet fcheen my foeter dan de- fe tranen. Gelukkig zijn die Menfchen , feide ik , aan wien de Deugd fig vertoond in haar vol- kome fchoonheit ! Kanmen die wel befien fonder te beminnen ? die beminnen fonder ge- lukkig te zijn ? *Mentor* feide my : Ik moet u ver- laten , ik vertrek op dit oogenblik , 't is niet ge- oorloft my hier langer op te houden. Waargaat gy dan heen ? feide ik. In wat onbewoond Land fal ik u niet volgen ? Denk niet dat gy my fult kunnen ontflippen ; ik fal liever op uw gang fterven. Op het feggen , defer woorden

hield

hield ik hem uit al mijn macht beflooten. Maar het is te vergeefs, seide hy, dat gy my soekt te houden. De wreede *Metophis* verkocht my aan de *Ethiopiërs*, of *Arabiers*. Dese reisende na *Damascus* in *Syrien* om haar Koophandel, wilden sig van my ontslaan, en gelovende een groote somme van my te fullen trekken, verkochten zy my aan eenen sekeren *Hazaël*, die een *Grieksche* slaaf socht, om de Zeeden der *Grieken* te leeren kennen, en sig te oeffenen in onse wetenschappen.

In der daad *Hazaël* kocht my dier genoeg: 't geen ik hem leerde van onse Zeeden, baarde hem de nieuwsgierigheid om over te steeken na het Eiland van *Creta*, ten einde hy daar sig mogt oeffenen in de wijse Wetten van *Minos*. Gedurende onse Scheepsvaart hebben de Winden ons genoodsaakt het anker te werpen aan het Eiland van *Cyprus*, en te wachten na een voorspoedige wind. Hy ging in om sijn offerhanden te doen in den Tempel. De winden, als hy'er uitquam, noodigden ons te vertrekken, ja de Zeilen stonden reeds gefwollen. Vaar wel, waarde *Telemache!* seide hy; een Slaaf die de Goden vrees, moet sijn Meester getrouwlijk volgen: de Goden laten my niet toe mijn eigen selfs meester te zijn: soo ik mijn selfs waar, zy weten 't, ik soude alleen voor u zijn. Vaar wel, en zijt gedachtig den arbeit van *Ulysses*, en de tranen van *Penelope*; gedenk aan de rechtveerdige Goden. O Goden! beschermers der onnosselheit, in wat land werd ik genootsaakt *Telemachus* te verlaten?

Neen, neen, seide ik, waarde *Mentor*, 't sal van u niet afhangen my alleen hier te laten; veel-eer sal ik sterven, als u sonder my te sien vertrekken. Is die *Syrische* Meester soo onbarmher-

hertig ? Heeft een Tyger in zijn jonkheit hem gefoogt ? Sal hy u uit mijn armen rukken ? Eer fal hy my dooden, of lijden dat ik u volge. Gy vermaand my felts te vlieden, en wilt niet, dat ik vluchtende u volge. Ik gaa *Hazaël* fpreeken, miſſchien fal hy fig over mijn jonkheit en tranen erbermen: dewijl hy de Wijsheit bemind, en die ſoo ver gaat ſoeken, kan hy geen ſoo woest en ongevoelig hert hebben; ik fal my voor zijn voeten ter nederwerpen, zijn knien omhelfen, en niet laten gaan, voor dat hy toefteemd, dat ik u volge. Mijn waarde *Mentor*, ik fal Slave met u zijn, ik fal aanbieden my aan hem over te geven. Indien hy dat weigerd, is 't gedaan; ik fal dan myſelfs uit dit leven verloffen.

Op dit oogenblik riep *Hazaël Mentor*. Ik wierp my neder voor zijn voeten. Hy ſtond verbaaft van een onbekende in ſoodanig een gedaante te ſien. Wat wilt gy, ſeide hy? Het leven antwoorde ik; maar ik kan niet leven, ten zy dat gy toefstaat, dat ik *Mentor* volge, die u toebehoord. Ik ben de Soon van den grooten *Ulyſſes*, de wijſte der Koningen van *Griekenland*, die het hoogmoedig *Trojen*, ſoo vermaard door gantsch *Aſien*, heeft omgekeert. Ik ſeg u mijn geboorte niet, om daar op te roemen, maar alleen om eenig mededoogen wegens mijn ongelukken in u te verwekken. Ik heb mijn Vader in alle Zeen gefocht, deſe Man is mijn geſelſchap, en my als een andere Vader geweest; het Geval, om mijn ongelukken op te hopen, heeft hem my onthomen en tot uw ſlaaf gemaakt; ſtaa doch toc, dat ik van gelijken de uwe mag zijn.

Soo

Soo het waar is , dat gy de Gerechtigheit be-
 mind , en na *Creta* gaat om te ondersoeken en te
 leeren de Wetten van *Minos* , verherd uw herte
 niet tegens mijn versuchtingen en tranen. Gy
 fiet een Konings Soon daar toe gebracht , om
 de Slaverny te verfoeken als zijn eenige troost.
 Eertijds heb ik in *Sicilien* willen sterven , om de
 dienstbaarheid te ontgaan , maar mijn eerste on-
 gelukken waren niet dan swakke proeven van de
 verdrukkingen des Gevals ; tegenwoordig vrees
 ik , niet ontfangen te sullen werden onder de
 Slaven. O Goden ! aanschouwt mijn qualen ; O
Hazaël ! gedenk aan *Minos* , over wiens wijsheit
 gy u verwondert , en die ons beide sal oordeelen in
 het Rijke van *Pluto*.

Hazaël my besienende met een sagten vriendelijk
 wesen , reikte my de hand , en deed my opstaan. De
 Wijsheit en Deugd van *Ulysses* , seide hy , zijn my
 niet onbekent. *Mentor* heeft my menigmaal ver-
 haalt wat *Glory* hy onder de *Grieken* verkregen
 heeft , daareuboven heeft de veerdige Faam zijn
 naam bekent gemaakt aan al de volkeren van het
Oosten. Volg my , Soone van *Ulysses* , ik sal u tot een
 Vader verstrekken , tot dat gy hem sult gevonden
 hebben , die u het leven heeft gegeven. Al was ik
 niet geraakt door de *Glory* van uw Vader , of be-
 woogen door zijne , en uwe eigene ongelukken ,
 soo doet de Vriendschap , die ik *Mentor* toedra-
 ge , dat ik voor u sal sorg dragen. 't Is waar ,
 ik heb hem gekocht als een Slaaf , maar bewaar
 hem als een getrouw vriend ; 't geld dat hy my
 gekost heeft , heeft my doen verkrijgen de waard-
 ste en kostelijkste vriend , die ik ooit op aarde
 had. Ik heb wijsheit in hem gevonden. De lief-
 de die ik hebbe voor de Deugd , ben ik hem

verschuldigt. Op dit oogenblik stel ik hem vry, en gy sult het ook zijn. Ik verfoek van u beide niet anders, dan uw hert en genegenheit.

Terselver stond veranderde mijn bittere droefheit in de levendigste blijdschap, die ooit een Mensch gevoelen kan. Ik sag my behouden uit een vreesfelijk gevaar, ik was naby mijn Land, ik bevond een hulp om daar in te komen, ik smaakte de vertroosting van by een Man te zijn die my beminde, en dat alleen uit zuivere liefde tot de Deugd; eindelijk ik vond alles, *Mentor* wervindende, om nooit hem weder te verliezen. *Hazaël* naderde op het sand van den oever der Zee, wy volgden hem, men trad in het schip, de Roejers kliefden de silte baren, een lieffelijke Suide wind deed onse Zeilen opswellen, bewoog ons gantsche schip, en gaf het een gewensste voortgank. Het Eiland *Cyprus* verdween wel haast uit ons gesigt. *Hazaël* die ongeduldig was om mijn gevoelens te weten, vroeg my, wat my dacht wegens de Zeeden der Inwoonders van dit Eiland. Ik seide hem openhertig voor wat gevaren mijn jonkheit was blootgesteld geweest, en de selfstrijd die ik in mijn gemoed gevoeld had.

Hy wierd bewoogen door mijn afkeer voor de fouten en gebreken, en uitte dese woorden: *O Venus!* ik erkenne uw macht, en die van uw Soon; ik heb offerhanden gebrand op uw Altaren, maar houd my ten goede, dat ik verfoeije de eerloose lasheit der Inwoonders van uw Eiland, en de beestachtige schaamteloosheit met welke zy uw Feestdagen vieren. Vervolgens onderhield hy sig met *Mentor* wegens dese eerste Magt, die den Hemel en Aarde gemaakt heeft;

heeft ; sprak van dat eenvoudige, oneindige, en onbeweeglijke licht, dat sig aan alle sonder eenige verdeeling mededeeld ; van de Souveraine en algemeene Waarheit die alle Geesten, even als de Sonne de lichamen verlicht. Hy, voegde hy daar by, die nimmermeer dit zuivere licht gezien heeft, is blind als een blindgeboorne, die zijn leven in een diepe nacht doorbrengt, en als de Volkeren die de Son niet verlicht drie maanden na een in het Jaar. Hy gelooft wijs te zijn, maar is dwaas ; hy meend alles te sien, en siet niet. Hy sterft nooit iets gezien hebbende. Hy siet niet anders dan dampen, valsche schijnfels, ydele schaduwen, en inbeeldingen die niet wesenlijks in sig begripen.

Dus werden alle menschen weggesleept door het vermaak der sinnen, en de trocteling der verbeelding. Daar zijn geen rechte menschen op de Aarde, uitgesonderd de sulke, die sig be raaden met de Eeuwigdurende Reden, deselve beminnen, en opvolgen. Dese blaast ons aan als wy wel, en berispt ons als wy qualijk denken. Van haar ontfangen wy niet minder de Reden, dan het leven. Zy is als een groote *Oceaan* van licht ; onse Geesten zijn als kleine stroomen, die daar uytlieten, en daar in wederkeeren, om sig daar in te verliefen.

Alhoewel ik niet volkomen begreep de Wijsheit deser t'samenspraak ; liet ik echter niet na iets te sijnaken dat zuiver en verheven was : mijn hert was verhit, en de waarheit scheen in al dese woorden uit te blinken. Zy spraaken wijders van den oorsprong der Goden, van de Helden der Dichters, van de Goudé Eeuw, van de Sondvloed, van de eerste Geschiedenissen des Men-

schelijken geslachts, van de Rivier der vergeetelheit daar de Zielen der Afgestorvenen sig indompelen, van de Eeuwige straffen den Godloosen toebereid in den swarten afgrond van de *Tartarus*, en van die gelukkige Vrede, die de Rechtveerdigen genieten in de *Elizeesche* velden, sonder vrees van die ooit te verliezen.

Terwijl dat *Hazaël* en *Mentor* spraaken, vernamen wy de *Dolphyneen*, bedekt met een schobbe, die goud en azuur geleek, welke onder den anderen speelenden, debaren met veel schuim ophieven. Na die quamen de *Tritons*, die op haar kromme Hoornen, even als Trompetten bliefen. Zy omcingelden de Koets van *Amphitrite*, getrokken door Zeepaarden, witter dan sneeuw, die de fonte Zee klievende een geweldig schuim achter haar lieten. Haar oogen waren vol vier, en haar bekken vol schuim. De Koets der Goddinne was een Schulp van een wonderlijke gedaante, zy was wit, en van grooter luister dan yvoor, de raderen waren van goud. Dese Koets scheen te vliegen op de oppervlakte der Wateren. Een meenigte van *Nimphen*, gekroont met bloemen, swommen achter de Koets; derselver schoone hairen hingen op haar schouders, en vloogen door de wind op en neer. De Goddinne hield een goude scepter in de eene hand, om de Golven te gebieden, in de andere droeg zy op haar knien den kleinen God *Palemom*, haar Soon, leggende aan de borst; zy had een helder wesen, en lieflijke Majesteit, waar door zy te weeg bracht, dat de oproerige Winden wegvlooden, en de swarte onweeren te rug weeken. De *Tritons* geleidden de paarden, en hielden de vergulde teugels. Een groot zeil van Purper vloog

vloog in de Lucht boven de Koets, 't was half
gezwollen door het blaafen van een meenigte
kleine Suide winden, dewelke 't door haar uit-
waaffelingen trachteten uit te setten. In 't
midden der lucht sagmen *Eolus*, gedrukt, onge-
ruft, en vierig. Zijn aangesicht was gefronst en
droevig, zijn stemme dreigend, zijn wijnbrau-
wen dik en hangend, zijn oogen vol van een
donker en streng vier hielden de fiere Noorde
winden in stilte, en dreeven alle nevelen weg.
De groote Walviffchen en andere Zee-mon-
sters bliefen uit haar neufgaten een ebbe en vloed
van fout water, en quamen met haast uit de
Afgronden om de Goddinne te fien. Na ons
over dit geficht verwonderd te hebben, begon-
den wy te ontdekken het Gebergte van het Ei-
land *Creta*, 't geen wy noch naaulijks konden on-
derkennen tuffchen de Wolken des Hemeis, en
de Baren der Zee. Wel haast fagen wy den top
van den Berg *Ida*, die fig verheft boven al de
andere Bergen van dat Eiland, even als een oud
Hert in een Bosch zijn getakte hoornen verspreid
boven al de andere jonge Rheen, die hem vol-
gen. Hand over hand fagen wy onderscheident-
lijk de Kufften van dit Eiland, 't geen fig voor on-
fe oogen als een *Amphiteater* opdeed. Soo veel
als het land van *Cyprus* ons onbebouwt en ver-
waarlooft fcheen, foo vruchtbaar en verciert
met allerlei vruchten, door den Arbeit der Men-
fchen, vertoonde fig dat van *Creta* aan onfe oogen.

Van alle kanten fagen wy welbeboude Vlek-
ken, Burgten, Steden, en prachtige Plaat-
fen; wy vonden daar noch valleijen, of bergen,
daar den arbeit der naarffige Landman niet in
uitblonk. Over-al had de ploeg doorgegaan.

Distelen en doornen, en andere planten die onnuttelijk de aarde beslaan, waren in dat Land onbekent. Wy sagen rondom heen kromme Valleijen, of loeiende Ossen in de grafige Velden, stroomende Beeken, weidende Schaapen op het hangen eener Heuvel, groote Velden bedekt met rijs, en rijke gaven van de vruchtbare *Ceres*; eindelijk Bergen versierd met Wijngaarden en ranken van Druiven, bereids purper gecouleurd, belovende een schoonen Oogst der milde geschenken van *Bacchus*, die het oog der menschen verlustigde.

Mentor seide my certijds in *Creta* geweest te zijn, en leide my in 'tgeen hem daar van bekend was. Dit Eiland, seide hy, verwonderlijk voor alle Vreemdelingen, en betaamd door hondert Steden, voed sonder veel moeite haar Inwoonders, niet tegenstaande derselver getal ontelbaar is. Het land laat nimmer na zijn goederen uit te storten over de sulken, die het bebouwen. Derselvs vruchtbare schoot kan nimmer uitgeput werden. Hoe meer menschen in een Land zijn, mits die arbeidzaam zijn, hoe grooter overvloed zy genieten. Nooit behoeven zy malkanderen te benijden. Dese goede Moeder vermeenigvuldigt haar gaven na mate harer Kinderen, die derselver Vruchten door haar arbeit verdienen. De Eersucht en Gierigheid der Menschen zijn alleen den oorspronk van haar onheden. De Menschen willen alles hebben, en maaken sig ongelukkig door begeerte van overvloed: soo zy eenvoudig wilden leven, en sig genoeg om de noodsaaklijkheit te voldoen, men sou overal overvloed, eenigheid, en rust vinden. Dit begreep *Minos*, de wijste en beste
der

der Koningen, seer wel. Alles wat gy in dit wonderlijk Eiland beschouwt, is de vrucht zijner Wetten. De opvoeding die hy voor de jeugd besorgde, maakte derselver ligchaamen gesont en sterk.

Men gewende haar wijders aan een eenvoudig, sober, en arbeidzaam leven; en stelde vast dat alle wellust Ligchaam en Ziel verswakte. Nooit wierd haar ander vermaak voorgesteld, dan onverwinnelijk in de Deugd te zijn, en *Glory* te verkrijgen. Men reekende hier niet alleen voor moed de dood te verachten in Oorlogs gevaren, maar wel besonder de groote schatten der Wereld en schandelijke vermaaklijkheden met voeten te treden. Drie gebreken, die by andere Volkeren straffeloos doorgaan, werden hier strengelijk gekastijd, ondankbaarheid, Veinsery, en Gierigheid.

Hoogmoed en Verwijftheit kan men in dat Land niet berispen, vermits die de Inwoonders gantsch onbekent zijn. Yder valt daar aan den arbeid, en niemand denkt om sig te verrijken. Yder meend zijn arbeid genoeg betaalt en vergolden te zijn door een sacht en gematigt leven, als men maar in rust, vrede, en in overvloed mag genieten de noodwendigheden des levens. Men lijd hier geen prachtige huiscieraaden, heerlijke kleederen, wellustige maaltijden, of vergulde Paleisen. De Kleederen zijn daar van fijn laken, en schoone koleur, maar eenvoudig, en sonder borduursel; de maaltijden zijn daar matig, men drinkt daar weinig wijn; goed brood, vruchten die de boomen haar zelfs aanbieden, en de melk van het vee, maaken het voornaamste deel uit harer Gerechten.

Men eet daar groove spijsen, sonder iets daar by te doen om den appetijt te verwekken, en draagt sorg om het beste onder groote Kudden te bewaaren tot den Landbouw. De huizen zijn daar net, gemakkelijk, en vermaakelijk, dog sonder uitwendige cieraaden. De prachtige Boukunde is daar niet onbekend, maar wierd aangeleid ten dienste van de Tempelen der Goden; ook souden de Inwoonders geen huizen derven bewoonen, diegelyk souden zijn, die der onsterfelijke Goden.

De grootste goe'eren der *Cretensen* zijn de Gezondheit, Sterkte, Moed, Vrede, en Eenigheid in de Huisgezinnen, de Vryheit aller Burgeren, de overvloed van alle nootfaakelijke dingen, verachting van het overtollige, bequaamheit tot den arbeid, afkeer van leedigheid, yver voor de Deugd, onderwerping aan de Wetten, en de Vreesse der Rechtvaardige Goden.

Ik vroeg hem waar in het gefag van den Koning bestond, hy antwoorde my: Hy vermag alles by zijn Volk, maar de Wetten heerschen over hem. Hy heeft een *Souveraine* Macht om wel te doen, maar zijn handen zijn gebonden om quaad te doen. De Wetten betrouwen hem het Volk, als het kostelijkste van alle onderpanden, en onder die voorwaarde, dat hy een Vader zijner Onderdanen sal zijn. Die willen dat een mensch, door zijn Wijsheit en Gematigdheit sal uitmaaken het geluk van soo veel andere menschen, maargeens dat soo veel andere menschen door ellende en laffe dienstbaarheid sullen moeten ten dienste staan, en vleijen den hoogmoed en verwijftheit van Eenen. De Koning moet niet boven andere hebben, uitgesonderd alleen, 't geen noodwendig is om

om hem te verlichten in zijn fwaarwichtige bediening, of om in het herte der Volkeren in te drukken den eerbied voor hem, die de Wetten moet onderfteunen.

Daarenboven moet een Koning matig zijn, Vyand van alle verwijtheit, meer afgezonderd van laftige hoogmoed, dan ymand anders. Hy moet geen meer rijkdommen, of welluften genieten, maar meer Wijsheit, Deugd, en *Glory* befitten dan alle andere Menfchen: buiten moet hy zijn een Befchermer van zijn Vaderland, de Heirlegers gebiedende; van binnen een Rechter der Volkeren, om die goed, wijs, en gelukkig te maaken. 't Is geentins voor hemfelis, dat de Goden hem Koning hebben gemaakt, maar om te zijn een Man der Volkeren: aan zijn Onderdanen is hy al zijn tijd, forgen en genegenheit verfchuldigt; hy is de Koninglijke weerdigheit niet weerdig, dan voor foo veel hy figelfs vergeet, om fig op te offeren ten beſte van het algemeen. *Mentor* heeft niet gewilt dat zijn Kinderen na hem fouden regeeren, anders dan onder voorwaarde, dat zy zijne wijſe van regeering fouden opvolgen. Hy beminde zijn Volk noch meer dan zijn Huisgefin. Door dusdanigen wijsheit heeft hy *Creta* foo machtig en gelukkig gemaakt. Door deſe beſadigtheit heeft hy uitgewiſcht de *Glory* van alle Overwinnaars, die haar Volkeren willen doen dienen tot een voorwerp van haar Grootſheit, dat is, Ydelheit en Verwaantheit. Eindelijk is het door Gerechtigheit, dat hy verdiend heeft *Souverain* Rechter der geſtorvenen te zijn by de onderaardsche Geelten.

Terwijl *Mentor* dit *discours* voerde, landden

wy in het Eiland; wy fagen het befaamde *Labyrinth*, een Werkftuk van den vernuftigen *Dedalus*, in navolging van het groote *Labyrinth* dat wy in *Egypten* gezien hadden. Gedurende dat wy dit heerlijk gebouw met opmerking befigtigden, fagen wy het Volk, dat den oever bedekte, en in meenigte toeliep na een naburige plaats, gelegen aan den oever der Zee. Wy vroegen na de oorzaak van haar drift; en fie, wat een *Cretenfer*, *Nausicrates* genaamd, ons verhaalde.

Idomeneus Soon van *Deucalion*, en Nanceef van *Minos*, feide hy, was nevens andere Koningen van *Griekenland* gegaan na de belegering van *Trojen*. Na de verwoefing defer Stad maakten zy Zeil om weder te keeren na *Creta*, maar daar ontftond foogeweldig onweer, dat den Stierman van ons Schip, en alle andere, die in de Scheepsvaart bedreven waren, meenden, dat de Schipbreuk onvermydelijk was. Yder had de dood voor oogen, yder fag de afgronden geopend om haar in te fwelgen, yder beweende zijn ongeluk, zelfs niet verhopende de droevige rust der Schimmen, die na haar begraaffenis den *Styx* overfteeken. *Idomeneus* daar op zijn oogen en handen ten Hemel verheffende, riep *Neptuin* aan. O Machtige God! feide hy, gy die het gebied over de woefte Golven voerd, verweerdigt doch een ongelukkigen te hooten, fooy my behouden in het Eiland van *Creta* doet aanlagen, fal ik het eerfte Hoofd, dat my ontmoet, en voor mijn oogen verfehijnd, u opofferen.

Onderwijlen zijn Soon ongeduldig om zijn Vader te sien, haafte fig met groote fpoed om naar hem toe te gaan, en te omhelfen. Ongelukkige!

ge! die niet wist dat hy in zijn verderf liep. Zijn Vader het onweer ontkomen, landde in de Haven van *Syrien*. Hy bedankte *Neptuin*, van hem te hebben verhoort, maar hy bevond wel haast hoe doodelyk hem zijne beloften waren. Een voorgevoelen van zijn nakend ongeluk gaf hem een knagend berouw van zijn onbesonne gelofte. Hy vreesde by de zijnen te komen, en schrikte sien, 't geen hy lieft op aarde had. Maar de wreede *Nemesis*, die waakt om de menschen te straffen, en een onbernhertige Goddin voor al de hoogmoedige Koningen is, dreef door een noodschikkelijke en onsigbare hand *Idomeneus* aan. Hy quam te landen, maar dorst naaulijks zijn oogen opslaan, hy sag zijn Soon, maar week van schrik te rug; zijn oogen sochten, maar te vergeefs, na een ander Hoofd, 'tgeen hem had mogen verstrekken tot een slagtoffer.

Onderwijlen wierp zijn Soon sig aan zijn hals, en was wel verwonderd dat zijn Vader zijn tedere genegenheit soo qualijk beantwoorde; hy sag hem tranen storten. Ah! mijn Vader, seide hy, waar komt dese droefheit, na soo langen afweesen van daan? Zijt gy bedroeft u selfs te sien in uw Koningrijk, en te beschouwen de blijdschap van uw Soon? Wat heb ik misdreven, dat gy uw oogen van my afwend?

De Vader, door droefheit ter nedergeflagen, antwoordde niet. Eindelijk diepe versuchtingen loofende uit zijn benaude borst, seide hy: Ah *Neptuin*! wat heb ik beloofd? Tot wat prijs hebt gy my bewaard voor Schipbreuk? Geef my weder aan de woeste baren, dat de scherpe klippen my verbryfelen, en een einde maaken van mijn droevig leven. O wreede God! laat mijn Soon

leven, neem mijn bloed, en verschoon het zijne. Dit zeggende, trok hy zijn sward, om sigselfs te doorsteeken; maar de omstanders wederhielden zijn hand. De Gryfaard *Sopronimus*, Tolk van de wille der Goden, verseeckerde hem, dat hy *Neptuin* sou kunnen voldoen, sonder zijn Soon te dooden. Uw gelofte, seide hy, is onvoorfigtig geweest, de Goden willen door geen wreedheit vereerd zijn: wacht u van by de gebrekkelykheit uwer belofte een daad te voegen, die aanloopt tegens de Wetten der Natuur. Offer *Neptuin* meer dan honderd Stieren, blanker als sneeuw, laat derselver bloed van zijn Altaar vlieten, omhangen met bloemkrauffen, laat een sagt offer rooken ter eere van die God.

Idomeneus hoorde neerslagtig dit *discours*, sonder daar op te antwoorden. De Woede scheen uit zijn oogen, zijn bleek en ongedaan aangesicht veranderde t' elkens van couleur, men sag zijn leeden beeven. Onderwijlen seide zijn Soon: Mijn Vader, sie uw Soon is gereed om te sterven, en om dien God te bevredigen. Ik sterf gerust, vernits mijn dood u van de uwe sal bevrijden. Dood my, mijn Vader, en vrees niet dat gy my een onwaardige Soon sult bevinden, die beschroomt is te sterven.

Op dit oogenblik *Idomeneus* t' eenemaal buiten sigselfs, en als aangedaan door de helsche Rasernyen, verbaafde al de geene, die van naby hem gade sloegen. Hy stak zijn sward in het hert van dit Kind, en trok dat schuimende en rood van bloed, om het selve in zijn eigene ingewanden te drijven; maar hy wierd nochmaal daar in verhindert door de geene, die hem omgingden. Het kind viel in zijn bloed, en sloot
zijn

zijn oogen in de ſchaduwē des doods ; noch eens opende hy die voor het licht, maar kon naaulijks dat vinden, en 't noch weiniger verdragen. Even als een ſchoone Lely in het midden van het Veld aan de wortel afgeſneden door het ſcherpe ploegyer verdort, en ſig niet langer kan ophouden, echter niet verlieft zijn levendige witheit; ſoo ook hy niet de luifter en ſchitterende glans zijner oogen, ſchoon de aarde hem niet meer onderhoud, en zijn leven uitgebluſcht is. Dus wierd de Soon van *Idomeneus* als een jonge en teere bloem wreedelijk in den bloei zijner jaren ter nedergeveld. De Vader door overmaat van droefheit wiert ongevoelig, hy wiſt niet waar hy was, of wat hy deed. Hy liep wankelende door de Stad, roepende en ſchreeuwende om zijn Soon.

Het Volk onderwijlen bewoogen met medelijden over het Kind, en verſchrikt over de wreede daad des Vaders, riep uit, dat de Rechtveerdige Goden hem aan de Raſernyen hadden overgegeven. De woede verſchatte haar Wapenen, zy namen ſtokken en ſteenen, de oneenigheid blies in de herten een doodelijk vergif. De *Cretenſen*, de wiſſe *Cretenſen* vergaten de Wijsheit, die zy ſoo ſeer bemind hadden, zy kenden niet meer de Nanceef van den wiſſen *Minos*; de vrienden van *Idomeneus* vonden voor ſig geen ander heil, dan het na de Scheepen te wenden, zy Scheepten ſig met hem in, en vluchtēden ter beſcheidenheit van de Zee-Golven. *Idomeneus* tot ſigſelſ komende, bedankte haar, dat zy hem uit een Land gerukt hadden, 't geen hy beſprengt had met het bloed van zijn Soon, en waar in hy niet langer ſou kunnen woonen. De Winden

den leidden hem na *Hesperien*, en zy gingen een nieuw Koninkrijk oprichten in het land der *Salentynen*.

Onderwijlten hadden de *Cretensen* geen Koning meer om haar te beftieren, des namen zy een besluit fodaanig een te verkiefen, die de vattgefelde Wetten in haar fuisverheit fou bewaren. En fie eens de infichten en middelen die zy gebruikten om defe keur te doen. De voornaamfte Burgers der hondert Steden wierden vergadert. Bereids had men begonnen door offerhanden, en by-een verfamelt de wijften en befaamdften uit de naburige landen, om te onderfoeken de Wijfheit der fulken, die fig fouden opdoen, waardig om te gebieden. Men had openbare fpeelen aangerecht, daar de Mede-ftrevers fouden ftrijden; want men wilde de Koninklijke waardigheit als een prijs geven aan fodaanig een, die geoordeelt fou werden al de anderen te overtreffen in gaven des Gemocds, en Ligchaam. Men wilde een Koning die fterk en behendig, en wiens Ziele begaait was met Wijsheit en Deugd. Hier toe wierden alle Vreemdelingen geroepen. Na ons defe verwonderlijke Gefchiedenis verhaald te hebben, feide ons *Nauficrates*: Haaft u dan o Vreemdelingen! in onfe Vergadering te verfchijnen, gy fult met de andere ftrijden: en foo de Goden aan u een van beide de Overwinning toeleggen, die fal in dit Land regeeren. Wy volgden hem fonder begeerte om te overwinnen, maar allcen uit nieuwsgierigheit om foo buitengewoon faak te fien.

Wy quamen aan een foort van feekere groote *Cirkel*, omheint met dikke palen. Het midden der *Cirkel* was het ftrijdperk, toebereid

voor

voor de Strijders , en was omringelt door een groot Amphitheater van groene fooden , daar een ontelbare meenigte van Volk in ordre op gefeten was. Wy daar komende , wierden feer eerlijk ontfangen ; want de *Cretenfien* zijn de edelmoedigfte menfchen van de Wereld in 't ftuk van gaffryheit en beleeftheit : men deed ons fitten , en wy wierden genoodigt om te ftrijden. *Mentor* ontfchuldigde fig op zijn Ouderdom , en *Harzail* op zijn fwakheit , en weinig gefontheit. Mijn jonkheit en kracht benamen my alle verontfchuldiging. Ik floeg echter het oog op *Mentor* , om zijn gedachten te ontdekken ; en bemerkte zijn wenfch te zijn , dat ik foude ftrijden. Ik nam dan de aanbieding , die men my deed , aan. Ik ontkleede my , men goot een gantfche vloed van fagte en blinkende oly over al de leeden van mijn ligchaam , en bedekt met ftof , begaf ik my onder de Strijders. Men feide van alle kanten dat ik was de Soon van *Ulyffes* , en gekomen om den prijs weg te dragen. Veel *Cretenfien* , die in *Itaca* geweest waren gedurende mijn kindsheit , kenden my. De eerfte ftrijd was het *Worftelen*. Een *Rhodier* van ontrent 35 jaar overtrof al de andere die fig dorften aanbieden. Hy was noch in de kracht zijner jeugd , zijn armen waren fenuwachtig en vleefchfig ; op de minfte beweging die hy maakte fag men al zijn aderen , gelijkelyk was hy liftig en fterk. Ik fcheen hem niet waardig overwonnen te worden , en mijn jonkheit met ontferming aanziende , wilde hy afwijken. Maar ik bood my hem aan. Daar op greepen wy den anderen aan , en drukten malkander dat wy naaulijks konden adem halen ; wy ftonden fchouder tegens fchouder ,

der, voet tegens voet, al de fenuwen uitgestrekt, de armen in een gevlochten, even als de Serpentes, yder trachtte zijn tegenparty van de grond op te lichten; dan sogt hy my te verrasschen, my dringende na de rechter zijde, dan deed hy zijn beit om my te doen hellen na de linkerzijde; terwijl hy my dus befocht, drukte ik hem soo geweldig, dat zijn lendenen boogen, en hy in 't sand nederviel; hy trok my met sig, en te vergeefs trachtte hy my onder te werpen; ik hield hem onbeweeglijk onder my. Al het Volk schreeuwde, de overwinning is aan den Soone van *Ulyffes*. Ik liet den *Rhodier* beschaamd oprijfen. Het *Stokkegevecht* was swaarder. De Soon van een Rijk Burger van *Samos*, had in dit soort van strijden foodanigen achtung verkreegen, dat alle anderen hem weeken. Daar was niemand als ik, die de Overwinning dorst verhoplen. Hier op gaf hy my soo veel slagen op het hoofd, en naderhand in de zijde, dat ik bloed spoog, en een duistere Wolk voor mijn oogen scheen; ik wankelde, hy drong my; ik kon naaulijks meer adem halen, maar ik wierd op nieuw aangemoedigd door de stemme van *Mentor*, die my toeriep: O Soone van *Ulyffes*, sult gy overwonnen werden? De Gramschap gaf my nieuwe krachten, ik vermydde veel slagen, daar ik anders sou hebben moeten onder bukken. Soo haast de *Samier* my een valsche slag had toegebracht, en zijn arm in de langte te vergeefs was uitgestrekt, greep ik hem in die hangende gedaante, ook deinsde hy al eenigfins, wanneer ik mijn spies velde om op hem te vallen met al mijn macht, hy wilde sig toerufften, maar zijn evenwicht verliefende, gaf hy my het middel,

om

om hem ter aarde te werpen. Naaulijks lag hy op de grond uitgestrekt, of ik reikte hem de hand om hem te doen opstaan, maar hy richtte sig self op, bedekt met stof en bloed; hy was uitermaten beschaamd, en dorst het gevecht op nieuw niet weer aanvangen. Daar op begonnen de *Wagenloopen*, die met het lot omgedeeld wierden: het bestier was het minste, in opzicht der lichtheit van de wielen, en de kracht der Paarden. Wy toogen op weg, een Wolk van stof verhief sig, en bedekte den Hemel. In 't begin liet ik al de andere voorbyloopen. Een jong *Lacedemonier*, *Cranzor* genaamd, liet al de overige achter hem. Een *Cretenser*, *Polycletes* geheeten, volgde hem op de hielen. *Hippomachus*, Bloedverwant van *Idomeneus*, die hem socht na te volgen, de teugel vierende aan zijn Paarden schuimende van sweet, lei als met zijn gantsche lijf op haar vliegende maanen, en de beweging der raderen van zijn wagen was soo driftig, dat men 'er, als op de vleugelen van een Arent, die de lucht doorklieft, qualijk oog op kon houden. Mijn Paardengreepen moed, en schepten t' elkens een weinig adem, ik liet achter my al de andere, die met soo veel drift waren voorge-togen. *Hippomachus* bloedverwant van *Idomeneus* al te sterk zijn Paarden voortdrijvende, wierd het moedigste aammechtig, en benam door zijn val deffels Meester de hoop van het Gebied. *Polycletes* te seer over zijn Paarden hellende, kon in een schok het niet langer houden, viel ter aarde, de teugels ontfochten hem, en hy was noch gelukkig, dat hy vallende den hals niet brak. *Pisistrates*, siende met oogen vol van verontwaardiging, dat ik hem naby was, verdubbelde zijn yver: dan riep hy de Goden aan, haar

rijke offerhanden belovende, dan sprak hy zijn Paarden aan om die aan te moedigen; hy vreefde dat ik tuffchen hem en de afpalingen fou doorgeraaken, want mijn Paarden waren beter bereeden als de zijne, want die vertraagden. Hy fag geen ander middel, dan my de doortocht te fluiten. Om dat uit te werken, waagde hy 't tegens de bepaling dicht aan te fetten; maar hy brak daar door een zijner Raderen. Ik docht niet anders dan om veerdig voort te flaan, om niet belemmert te worden in zijn wanordre. Een oogenblik daar na fag hy my ten einde van de loopbaan. Het Volk riep: Nochmaal Overwinning voor den Soone van *Ulyffes*; de Goden hebben hem gefchikt om over ons te gebieden. Onderwijlen geleidden ons de doorluchtigften en wijften onder de *Cretensers* in een oud heilig Bosch, afgefonderd van het geficht der ydele menfchen, daar de Grijsaards, door *Minos* aangefteld tot Rechters van het Volk, en Bewaarders der Wetten, vergaderden. Wy waren de zelfde, die in dese fpeelen gefreden hadden. Geen ander werd daar toegelaten. Dese Wijfen openden de Boeken, daar de Wetten van *Minos* in opgefchreven waren. Ik vond my bevangen met eerbied en fchaamte, als ik dese Grijsaards naderde, die eerwaardig waren door ouderdom, sonder dat echter die haar benam de kracht der Ziel. Zy waren in order gefeten, en onbeweeglijk yder op zijn plaats, haar hairen waren grijs, veele hadden geen haar meer, men fag in haar deftig wesen een fagte en stille Wijsheit uitblinken: zy haafleden niet om te fpreeken, ook feiden zy niet, dan hetgeen zy beflooten hadden te feggen: als zy van verfcheiden gevoelen waren, wa-

ten zy ſoo bezadigt om haar gevoelens ſtaande te houden, datmen ſou geloofd hebben dat zy alle eenparig van meening waren; de lange onder- vinding van voorledene ſaaken, en derſelver bequaamheit, gaf haar groot aanzien in alle din- gen. Maar hetgeen haar redeneering voltooide, was de ſtilheit van haar gemoed, bevrijd van de dwaze driftten, en ydele hertſtochten der jonk- heit: de Wijsheit alleen beſtierde haar, de vrucht der lang geoeffende Deugd had in haar ſoo diepe wortelen geſchooten, dat zy hunne driftige hu- meuren geheel-en-al meeſter waren, en met een e- delmoedig vermaak alleen na de Reden luiften. My verwonderende, wenschte ik dat mijn leven ſoo lang mogt duuren, om te geraaken tot ſoo wel geachten ouderdom: ik bevond de jonkheit onge- lukkig, die ſoo ver afgeſonderd is van deſe ver- lichte en ſtille Deugd. De eerſte onder deſe Grij- ſaards opende het Boek der Wetten van *Minos*, 't was een groot Boek, dat gemeenlijk beſloten bewaard wierd in een goude Kasse van *Parfuim*. Al deſe Grijſaards kuſten dat met eerbied, want zy ſeiden, dat na de Goden, van wien alle goe- de Wetten quamen, de menſchen niet ſoo heilig behoorden te zijn dan de Wetten, beſchikt om haar goed, wijs, en gelukkig te maaken. Zy die in handen hebben de Wetten om de Volke- ren te gebieden, moeten ſigſelfs altoos laten re- geeren door de Wetten. 't Is de Wet, maar geentins de Menſch, die moet heerſchen. Dusda- nig was het diſcours deſer Wijsen. Vervolgens ſtelde deſe Voorſitter drie Vragen voor, die door de Wetten van *Minos* moeſten beſlegt worden. De eerſte Vraag was, Wie de Vryſte van alle menſchen was? Eenige antwoordden het

een Koning te zijn, die een onbepaald gefag over zijn Volk heeft, en al zijn Vyanden had overwonnen. Andere hielden staande dat het een Man was die geen Vrouw trouwde, en zijn leven geduurende altoos reisde, sonder gebonden te zijn aan de Wetten van eenige *Natte*. Sommige lieten sig dunken het een *Barbaar* te zijn, die levende van de jagt in het midden van een Bosch, onafhankelijk was van alle Burgerfchap, en nood-drufft. Andere geloofden het te zijn een Mensch nieulinks losgelaten, die komende uit de strenge banden der Dienstbaarheid, meer dan een ander genoot de foetigheden der Vryheit. Veel andere seiden eindelijk het een ftervend Mensch te zijn, vermits de dood hem van alles ontfloeg, en geen andere Menschen meer macht over hem hadden. Wanneer het mijn beurt was om te fpreken, had ik niet veel moeite om te antwoorden, mits ik noch niet vergeeten had 't geen *Mentor* my soo meenigmaal had gefeid. De vryfte aller Menschen, antwoorde ik, is soo een, die vry kan zijn in 't midden der Slaverny in wat Land hy is. En in wat Land ook datmen is, kan ymand altoos feer vry zijn, als hy maar de Goden vreeft, en niemand dan die. Met een woord, die Mensch is waarlijk vry, die ontdaan van alle vreesse, en begeerte, alleen is onderworpen aan de Goden en Reden. De Grijfaards fagen malkanderen al-lagchende eens aan, en waren verbaaft dat mijn antwoord net overeenquam met de Wetten van *Minos*.

Vervolgens wierd de tweede Vraag voorgefteld met deeſe woorden: Wie de ongelukkigſte van alle Menschen was? Yder ſeide daar op

't geen

't gèen hem te binnen quam. Den een ſeide, 't was een Menſch die geen goederen, gefondheit, of eer had. Een ander ſeide, 't was een Menſch, die geen Vriend had. Andere hielden ſtaande, dat het een Man was, die ondankbare Kinderen had, en hem niet waardig waren. Daar quam een Wijsè uit het Eiland van *Lesbos*, die ſeide de ongelukkigſte aller Menſchen is foodanig een die dat geloof te zijn, want het ongeluk hangt niet ſoo ſeer af van de ſaaken diemen lijd, als wel van het ongeduld dat het ongeluk vermeedert. Op deſe woorden ſchreeuwde de gantſche Vergadering, men juigte den Wijsen *Lesbier* toe, en yder geloofde dat hy den prijs deſer Vraag fou wegdragen. Maar men vroeg mijn gevoelen, en ik antwoorde volgens de *Maximen* van *Mentor*: De ongelukkigſte aller Menſchen is een Koning, die geloof gelukkig te zijn, daar hy alle andere Menſchen ellendig maakt: hy is dubbeld ongelukkig door zijn verblindheit, niet kennende zijn ongeluk, kan hy ſig daar niet van geneſen: hy vreeft het ſelfs te kennen, de waarheit kan de meenigte der vleijers niet doordringen, of hem naderen, hy word gepijnigt door zijn hertſtochten, en kan nimmermeer zijn plichten erkennen; nooit ſmaakt hy het vermaak van weldoen, noch gevoeld de liefelijkheden der ſuivere Deugd; hy is ongelukkig, en weerdig dat te zijn; zijn ongeluk groeid dagelijks aan, hy rend na zijn verderf, en de Goden bereidden voor hem een eeuwigdurende ſtraffe. De gantſche Vergadering ſtond toe, dat ik den wijsen *Lesbier* overwonnen had, en de Grijsaards verklaarden dat ik den rechten ſin van *Minos* getroffen had.

Wat de derde Vraag aanging, men vroeg wie van beide beter was, een overwinnend Koning, onverwinnelijk in den Oorlog, of een Koning onbedreven in Oorlogsaaken, maar geschikt om wijsfelijk zijn Onderdanen in Vrede te Regeeren? 't Meerendeel antwoorde, dat een Konink onverwinnelijk in den Oorlog beter was. Wat helpt het, seiden zy, dat een Koning in Vrede tijd zijn Volk wijsfelijk weet te bestieren, soo hy zijn Land niet weet te Beschermen als den Oorlog aankomt? zijn Vyanden fullen hem overwinnen, en zijn Onderdanen brengen onder het jok der dienstbaarheid. Andere daar-en-tegen hielden staande, dat een vreedzaam Koning beter was, vermits die den Oorlog vreesde, en door zijn voorzorgen sou vermijden. Eenige seiden, een overwinnend Koning verbreid zijn eigen *Glory*, en die zijner Onderdanen alsoo wel als de zijne, en maakt zijn Onderdanen Meesters van andere Volkeren, in plaats dat een vreedzaam Koning die houd in een schandelijke laf-en-verwijftheit. Men wilde mijn gevoelen weten; ik antwoorde dusdanig: Een Koning die niet weet te regeeren dan in Vrede, of in Oorlog, is niet bequaam om zijn Volk te bestieren in die twee gelegenheden, zijnde maar een half Koning; maar soo gy een Krijgskundig Koning vergeelijkt by een wijs Koning, die sonder den Oorlog te verstaan bequaam is om die te voeren in nood door zijn *Generaals*, seg ik dat de laatste beter is als de eerste. Een Oorlogsfuchtig Koning wil die altoos voeren, en om zijn heerschappy en eigene *Glory* te verbreiden sal hy zijn onderdanen bederven. Wat helpt het een Volk, dat haar Koning andere Volkeren t'
on-

onderbrengt, als zy onderwijlen onder zijn Regeering ongelukkig zijn. Daarenboven langdurige Oorlogen fleepen altoos na fig veel verwerping, de overwinnaars zelfs treden van 't eerfte spoor gedurende defe ongeregeltheden. Befe my eens hoe dier het *Griekenland* is komen teftaan, dat het over *Trojen* heeft gezegenpraakt, 't is tien jaren na een van haar Koningen ontbloot geweest, terwijl dat alles door een verteerende Oorlogsvlamme was in brand geftooken, de Wetten, Landbouw, Konften en Wetenschappen verflaauwd, de befte Prinzen zelfs, gedurende dat zy dien Oorlog op den hals hadden, zijn genootfaakt geweest het grootfte aller qualen, namentlijk de los-en ongebondenheit, toe te laten, en fig van boofwichten te bedienen. Hoe veel Menfchen zijn'er niet wel diemen veilig in een tijd van Vrede fou konnen ftraffen, welkers floutmoedigheid men in de wanordres van den Oorlog genootlaakt is door de vingeren te sien. Nimmer heeft eenig volk een overwinnend Koning gehad, fonder veel te hebben moeten lijden van deffelfs onverfadelijke heerscfucht. Een overwinnaar dronken door zijn *Glory* verwoeft immer al foo feer zijn eigen Overwinnend volk, als de door hem overwounen *Natien*. Een Vorft die de noodige hoedanigheden niet heeft voor den Vrede, kan nimmer zijn onderdanen doen fmaaken de vruchten van een Oorlog, die gelukkig ten einde is gebracht; maar is even als een Man die zijn Land tegens zijn nabuur befchermd, en zelfs dat van zijn gebuur gewelddijk inneemd, maar dat niet weet te bebouwen, of te befaijen, om een gewenften oogft daar van in te famelen. Soodanig een Menfch fchijnd

gebooren, om de Wereld te verwoesten, en t'onderste boven te werpen, maar geensins om het Volk gelukkig te maaken door een wijs bestier. Maar laat ons tegenwoordig een vreedzaam Koning beschouwen. 't Is waar, hy is niet bequaam tot groote Overwinningen; dat is, hy is niet geboren om de rust van zijn Volk te verstooren, hy wil geen andere volkeren overwinnen, die de Goddelijke Gerechtigheit hem niet onderworpen heeft, maar hy is waarlijk bequaam om te regeeren als een Vader, hy heeft al de vereischte hoedanigheden om zijn Onderdanen te bevciligen tegens haar vyanden: en sie eens hoedanig; hy is rechtveerdig, bezadigt, en gemakkelijk in opzicht zijner Naburen; hy onderneemd niets tegens haar, 't geen den Vrede sou konnen stooren; hy is getrouw in zijn verbonden; zijn Bondgenooten beminnen hem, vreesen hem niet, en hebben een goed vertrouwen van hem. Soo eenig naburig Koning ongerust, hooghartig, en eersuchtig is, alle andere omleggende Koningen vreesen desen ongerusten Nabuur; maar scheppen geen jaloufie wegens een vreedzaam Koning, zy voegen sig by desengoeden Nabuur, om te verhinderen dat zy van andere overvallen worden. Zijn vroomheit, oprechtigheit, besadigdheit en Deugd maaken hem tot Scheidsman van al de Staten, die de zijnen omcingelen; terwijl dat een ondernemend Koning hatelijk is aan alle andere Koningen, en gedurig bloot gesteld voor derselver verbintenissen. De eerste heeft de *Glory* van te zijn als een Vader en Voogt van alle andere Koningen. Sie daar de voordeelen, die hy van buiten geniet. Die hy van binnen besit, zijn noch wonderlijker: mits het hem

hem eigen is te regeeren als Vader , is hy veilig; dewijl hy regeerd na wijsſe Wetten , ſnijdt hy af de hoogmoed , en lafheit , en alle andere kunsjes , die nergens anders toe dienen , dan om de gebreken te vleijen . Hy doet de foodanigen bloeijen , die nut en waarlijk heilzaam zijn voor het menſchelijke leven ; boven-al beſorgt hy dat zijn Onderdanen ſig oeffenen in den Landbouw , waar door hy den overvloed verſchaft van alle noodwendige ſaaken . Dit arbeidſame Volk , eenvoudig in Zeeden , gewoon met weinig te leven , ſeer licht den koſt winnende door den opbouw harer Landen , vermeenigvuldigt oncindig . Sie daar een ontelbaar volk in dat Koningrijk , maar een geſond , ſterk , en dapper volk , niet verſmolten door Welluſt , maar geoeffend door de Deugd , dat ſig niet gewend aan de ſagtvoerigheden van een laf en welluſtig leven , maar de dood kan verachten , willende liever ſterven als deſe vryheit miſſen , die 't ſmaakt onder een wijs Koning , die niet regeert , dan om de Reden te doen heerſchen . Soo een overwinnend Nabuur dit volk aantast , hy ſal het miſſchien vinden ongewoon om in het veld te legeren , om in ſlag-order te ſtaan , om een Stad te belegeren , maar hy ſal het onverwinnelijk vinden door haar meenigte , moed , lijdſaamheit in 't verdragen van ongemakken , bequaamheit om armoede uitte ſtaan , door haar dapperheit in den ſtrijd , en door een Deugd , die de quade gevallen ſelfs niet kunnen ter nederwerpen . Daarbenevens ſoo deſe Koning niet geoeffent is om zijn Legers in perſoon ſelfs te gebieden , ſal hy dat gebrek door bequame luiden vervullen , en weten ſig daar van te bedienen ſonder zijn geſag te verlieſen . Onderwijl

fal hy onderftand trekken van zijn Bondgenooten, zijn Onderdanen, fullen liever fterven, als fig begeeven onder de heerschappy van een ander geweldig en onrechtveerdig Koning, de Goden zelfs fullen voor hem vechten. Sie eens wat hulp hy geniet in 't midden van soo groote gevaren. Ik befluite dan, dat een vreedzaam Koning, die den Oorlog niet verftaat, een onvolmaakt Koning is, vermits hy niet kan vervullen een zijner grootfte plichten, zijnde het Overwinnen van zijn vyanden; maar voeg daar ook by, dat hy ongelijk meerder is als een overwinnend Koning, die de nodige hoedanigheden tot den vrede ontbreeken, en nergens toe diend dan tot den Oorlog. Ik bemerkte dat 'er veele in de Vergadering waren, die geen fmaak in mijn seggen hadden; maar de Grijsaards verklaarden dat ik had gefproken als *Minos*. Den Voorfitter deser Oude luiden riep uit: Ik fie de vervulling der Godfpraak van *Apollo*, soo bekend in dit gantsche Eiland. *Minos* had desen God raadgevraagd, om te wecten hoe langen tijd zijn nageslagt fou regeeren na de Wetten door hem ingefteld. Die God antwoorde hem, de uwe fullen ophouden te regeeren als een Vreemdeling in dit uw Eiland fal komen, om in hetfelve te heerschen. Wy hebben altoos gevreeft dat eenig Vreemdeling dit Eiland *Creta* fou komen innemen, maar het Ongeluk van *Idomeneus*, en de Wijsheit van den Soone van *Ulyffes*, die de Wetten van *Minos* beter verftaat dan eenig sterffelijk mensch, betoonen ons den waren fin van dit *Orakel*. Wat wachten wy hem tot Koning te kroonen, die de Goden ons tot Koning hebben toegevoegt? Aanftonds begaven fig de Grysaards

uit het binnenste van dit heilig Bosch, en den Voorzitter my by de hand nemende, verkondigde het volk, bereids ongeduldig over de beslechting van dit geschil, dat ik den prijs had weggedragen. Naaulijks had hy dese woorden uitgesproken, of men hoorde een verward geluid van de gantsche vergadering, yder verbie een geschreeuw van blijdschap, den oever en al het omleggende Gebergte weergalmden van dit geroep: Dat den Soone van *Ulyffes*, soo wijs als *Minos*, over de *Cretenfers* het gebied had.

Ik wachtte een oogenblik, en maakte een teeken met de hand, met verzoek, dat ik mocht gehoord worden. Onderwijlen had *Mentor* my in 't oor gebeeten: Staat gy af van uw Vaderland? sal de Regeersucht u *Penelope* doen vergeten, die u verwacht als haar uiterste hoop, en den Grooten *Ulyffes*, die de Goden beslooten hebben u weder te geven? Dese woorden sneeden my door het hert, en wederhielden my tegens de heerschsucht. Onderwijlen gaf my een diep stilswijgen van dese gantsche verwerde vergadering het middel om dusdanig te spreken: O Doorluchtige *Cretenfen*, ik ben niet waardig om over u te gebieden; de Godspraak, diemen komt by te brengen, betoond wel dat het Geslacht van *Minos* sal ophouden te regeeren, als een Vreemdeling in dit Eiland sal komen, en daar doen bloejen de Wetten van dese wijze Koning, maar het is niet voorspeld dat dese Vreemdeling sal regeeren. Ik wil gelooven dat ik dese Vreemdeling ben, door de Godspraak beteekend, ik heb derselver voorzegging vervuld, ik ben in dit Eiland gekomen, ik heb de ware meening en sinder Wetten ontdekt, en wensche dat mijn uitlegging

mag

mag dienen, om die te doen heerschen met den Man, die gy kiesen sult. Wat my belangd, de liefde van mijn Vaderland drijft boven, het kleine Eiland van *Itaca* is my meer waard, dan de honderd steden van *Creta*, en de *Glory* en Rijkdommen van dit schoon Koninkrijk. Lijd doch dat ik opvolge 't geen de Goden hebben aangeteekend; soo ik heb gestreden in uwe speelen, 't is niet geweest met dat insicht om hier te regeren, maar om te verdienen uw achting en mededoogen, ten einde gy my middelen mogt aan de hand geven, om te spoediger weder te keeren na de plaats mijner geboorte: ik wil liever mijn Vader *Ulyffes* gehoorfaamen en mijn Moeder *Penelope* vertroosten, als het gebied hebben over al de Volkeren van de gantsche Wereld. O *Cretensen*, gy fiet den grond mijner herten, ik moet u verlaten, maar de kille dood sal mijn erkentenis t' uwaarts alleen kunnen wegnemen, ja zelfs niet dan in dat oogenblik. *Telemachus* sal de *Cretensen* altoos beminnen, en yveren voor haar *Glory*, even als voor zijn eigene. Naaulijks had ik geëindigt dit te spreken, of een dof gemurmur verhief sig door de gantsche Vergadering, foodanig als de woeste Golven der Zee, die in een onweer tegens den anderen aantooten. Eenige seiden, schijnt dese niet wel een Godheit onder een menschelijke gedaante? Andere hielden staande, dat zy my in andere Landen gesien hadden, en my kenden. Andere riepen, men moet hem noodsaaken om hier te regeren. Eindelijk hief ik andermaal op om te spreken, en yder haafte om te swijgen, niet wetende, of ik wederom niet wilde aannemen, 't geen ik bereids had van de hand gewesen. Sie hier de woorden, die ik sprak: Laat

Laat u , O ! *Cretensen* niet qualijk gevallen , dat ik u mijne gedachten opene ; Gy zijt de wijste van alle Volkeren , maar de Wijsheit vereifcht , na my toefchijnd , een voorforg , die u ontfljpt ; Gy hebt uw keur laten vallen niet op iemand die fcherpfinnig en beft over de Wetten redekaveld , maar op fulk een die de Deugd met een volftandig gemoed betracht en opvolgd . Wat my belangt , ik ben jong , en bygevolg fonder ervarenheit , bloot gefelt voor de geweldenary mijner hertstochten , en meer in ftaat om gehoorfaamlijk te leeven , en namaals eens te gebieden , als tegenwoordig te heerschen . Soekt dan geenfins een Man , die andere in de fpeelen heeft overwonnen , maar die uitmunt in opficht der gaven van Ziel en Ligchaam , en figelfs heeft overwonnen . Soekt na iemand die uwe Wetten heeft gefchreven in het binnenfte zijnes herten , en wiens gantfche leven is een gedurige oeffening uwer Wetten , wiens daaden veel-eer dan zijn woorden hem doen verkiefen .

Al de Grijsaards waren opgetoogen door dit *Difcours* , en fiende gedurig aanwaffchen de toefjuigching der Vergadering , feiden zy my : Nademaal de Goden ons de hoop benemen , dat gy in het midden onfer foud gebieden , help ons ten minften een Koning vinden , die ons na onfe Wetten regeere . Is u iemand bekend , die met defe befadigdhait kan gebieden ? Ik kenne , feide ik haar , een Man , van wie ik alles heb , 't geen gy in my acht , 't is zijn Wijsheit , en niet de mijne , die komt te fpreken , hy heeft my ingeboefemt al de antwoorden , die ik u gegeven heb , en gy van my gehooft hebt .

Terselver tijd floeg de gantfche Vergadering
de

de Oogen op *Mentor*, die ik haar anwijfende, by de hand had; ik verhaalde wat forge hy had gedragen voor mijn Kindsheit, van wat gevaren hy my had verlost, wat ongelukken my waren overgekomen, om dat ik had nagelaten zijn wijfe raad op te volgen. Men had het oog niet eer op hem geflagen, ter oorfaak van zijn eenvoudige en flechte kleederen, zeedige ingetooogenheit, geduurige ftilfwiigentheit, en zijn ftreng en achterhoudend weefen; maar wanneer men hem begon te befchouwen, befpeurde men iets in zijn aangezigt, 'tgeen verheven, levendig, en krachtig was, en foodanig zig vertoonde op zijn minfte beweging. Men ondervroeg hem, hy wierd met verwondering befchouwt, men nam voor hem Koning te maaken, maar hy weigerde dat, fonder cenige beweging zijns gemoeds; hy feide, veel liever te willen opvolgen de foetigheden van een ftil en onbeamt leven, dan omvangen te zijn met de luifter der Koninglijke Waardigheid, dat de beffe Koningen de ongelukkigfte waren, om dat zy menigmaal niet konden doen het goed dat zy anders wel fouden willen, en dikwils door verachting der vleijers het quaade deden dat zy niet en wilden. Hy voegde daar by, dat fo de dienftbaarheid ellendig was, de Koninglijke Waardigkeit niet minder, vermits die is een vermothde flaverny: wanneer ymand, feide hy Koning werd, hangd die af van al de foodanigen, die hem moeten gehoorfamen. Gelukkig hy, die niet genoodfaekt is te heerschen! Men is alleen aan zijn Vaderland verfhuldigt het flagtoffer van zijn eigen zelfs vryheit, als die ons haar gefag toevertrouwt, en nootfaakt te arbeiden ten beffe van het algemeen.

De *Cretensen* wegens dese verbaaftheit foö licht niet konnende tot haar zelfs komen, vroegen hem wat voor een Man zy dan kiefen moesten? Een Man, seide hy, die gy wel kend, vermits hy u bestieren moet, en die vreeft het gebied aan te nemen. Hy, die staat na de Koninglijke Waardigheit, ken die noch niet; en hoe sal hy zijn plichten uitvoeren, die niet kennende; hy soekt die ter liefde van sigselfs, daar hy die niet moest aannemen, dan ter liefde van u alle.

Al de *Cretensen* waren in een buitengewoone verwondering opgetrokken, twee Vreemdelingen te sien, die de Koninglijke Waardigheit weigerden, door anderen foö gewild en begeerd. Zy wilden weeten met wie zy gekomen waren. *Nausicrates*, die haar had geleid van de Haven tot de *Cirkel*, daar de speelen gevierd wierden, toonde haar *Hazaël*, met welke ik en *Mentor* gekomen waren van het Eiland *Cyprus*: maar haar verwondering was noch grooter, wanneer zy vernamen dat *Mentor* was een slaaf geweest van *Hazaël*; dat *Hazaël*, getroffen door de Wijsheit en Deugd van zijn slaaf, hem had aangenomen tot zijn Raadsman en beste Vriend; dat dese Slaaf in vryheit gestelt, deselve was, die de Koninglijke Waardigheit had afgeslagen; en dat *Hazaël* was gekomen van *Damascus* in *Syrien*, om sig te laten onderwijfen in de Wetten van *Minos*. Soodanig had de liefde van Wijsheit zijn herte vervuld. De Grijfaards seiden tegens *Hazaël*, wy derven u niet vergen ons te regeeren, dewijl wy oordeelen dat gy deselve gedachten hebt als *Mentor*; gy veracht de Menschen te seer, dan dat gy u soud willen belasten, om die te gelei-

leiden en te bestieren. Daarbenevens hebt gy te grooten afkeer van de Rijkdommen en Koninklijke Waardigheid, dan dat gy om te besitten derselver luister souden willen op u nemen de moeiten, die noodwendig vast zijn gehegt aan het bestier der Volkeren. *Hazaël* antwoorde: O *Cretensen*! wilt niet gelooven dat ik de Menschen verachte. Neen, neen, ik weet hoe veel daar aan gelegen is te arbeiden om die goed en gelukkig te maaken, en dat sulks opgevuld is met moete en gevaren; de luister die daar aan gehegt is, is valsch, en kan geen dan ydele gemoederen aandoen, het leven is kort, de grootsheden deser Werelt konnen de hertstochten wel gaande maaken, maar geensins genoeg geven. Ik soeke eer dese valsche goederen te ontbeeren, dan na te jagen: hierom ben ik soo ver niet gekomen. Vaar wel, ik bedenk niet anders dan weder te keeren tot een gerust en stil leven, daar de Wijsheit mijn hert mag voeden, en my hoope geven, diemen uit de Deugd haald, voor een beter leven na de dood, die my mag vertroosten in de moeilijkheden des Ouderdoms. Soo ik iets sou wenschen, dat sou geensinds wesen om Koning te zijn, maar alleen dat ik nooit van dese twee Menschen mogt werden afgescheiden, die gy hier siet.

Eindelijk schreeuwden de *Cretensen*, spreekende tegens *Mentor*: Seg ons doch, O gy wijste, en grootste van alle sterffelijke menschen! seg ons doch, wie is hy, die wy voor onsen Koning souden konnen kiezen; wy sullen u niet laten vertrekken, ten zy gy ons altoorens segt wat keur wy moeten doen. Hy antwoorde haar, terwijl ik stond onder de meenigte der aanschouwers,

wers , heb ik een Man bemerkte, die geen begeerte laat blijken ; 't is een oud Man , maar noch jeugdig genoeg . Ik heb gevraagd wat Man dat was : men heeft my geſeid , dat hy *Ariſtomedes* genaamd wierd ; vervolgens heb ik verſtaan , dat men tot hem ſeide , dat zijn twee Kinderen waren onder het getal der geene die ſteden : hy ſcheen daar over geen blijdschap te vertoonē , en ſeide , wat de eene aanging , dat hy die geenſins toewenſte de gevaren der Koninglijke Waardigheid , en dat hy zijn Vaderland te veel beminde , dan toe te ſtaan , dat de ander ooit ſou regeeren . Hier uit beſloot ik , dat deſe Vader een zijner Kinderen liefde met een redelijke liefde om dat hy deugdſaam was , en dat hy den anderen niet vleide in zijn ongeregeldheden : mijn nieuwsgierigheid vermeerderde , ik vroeg na het voorgaande leven van deſen Grijsaard . Een uwer Burgeren antwoorde my , dat hy langen tijd de Wapenen had gedraagen , en veel quetsuren had bekomen , maar zijn oprechtigheid , en afkeer van vlejery had hem voor den Koning *Idomeneus* ongemakkelijk doen zijn , dit had belet dat deſen Koning ſig van hem niet had willen bedienen in den Oorlog van *Trojen* , hy vreesde voor een Man , die hem goede raad ſoude geven , die hy niet kon beſluiten op te volgen ; ook was hy ſelfs nijdig over de *Glorie* , die deſe Man ontwijffelbaar ſou verkregen hebben ; hy vergat al zijne dienſten , liet hem hier arm en ellendig , veracht van alle lafhertige Menſchen , die niets waardeeren dan Rijkdommen , maar te vrede in deſe armoede , leeft hy blygeeftig in een afgeſonderde plaats van dit Eiland , daar hy zijn erf met eigene handen bebouwt . Een zijner Soonen ar-

beid nevens hem, zy beminnen malkanderen teederlijk, zijn gelukkig door haar spaarzaamheid en arbeid, en hebben overvloed van alle noodwendige dingen in een eenvoudig leven. Den wijfen Grijsaard geeft aan de arme sieken in zijn gebuurschap al het geen hem overig is van zijn en zijns Soons behoeften, hy doet alle jonge luiden naarstig arbeiden, maant haar daartoe aan, en onderwijft die, hy oordeeld over al de geschillen in zijn nabuurschap ontstaande, hy is als een Vader van al de Huisgefinnen. Zijn ongeluk is, dat hy een tweede Soon heeft, die geen zijner vermaningen heeft willen opvolgen. De Vader, na dat langen tijd te hebben verdragen, en getracht hebbende zijn gebreeken te verbeteren, heeft eindelijk hem weggejaagt, en overgelaten aan een dwase eersucht, en alle wellusten. Sie daar, O *Cretensen!* 't geen men my verhaald heeft: gy moet wecten of dit verhaal waarachtig is. Maar soo dese Man foodanig is, als hy word afgemaalt, waarom Rechters gesteld, waarom soo veel onbekenden by een vergaderd? Gy hebt in 't midden van u een Man die gy kent, die den Oorlog verstaat, die zijn dapperheit heeft betoont niet alleen tegens de pijlen en helbaarden, maar tegens de afschouwelijke armoede, die de schatten heeft veracht te verkrijgen door vlejery, die den arbeit bemind, en weet hoe noodig en nut den Landbouw is voor een Volk, die den hoogmoed verfoeid, noch sig laat verleiden door een blinde liefde tot zijn Kinderen, die de Deugd bemind in de eene, en het gebrek veroordeeld in de andere; met een woord, een Man, die bereids Vader van het Volk is. Sie daar uw Koning, soo gy anders begeerd dat de
Wet-

Wetten van den wijfen *Minos* onder u plaats grijpen.

Al het Volk riep eenparig daar op uit, 't is waar *Aristodemes* is foodanig als gy zegt, hy is het die waardig is te gebieden. De Grijsaards lieten hem roepen, men sogt hem onder de meenigte, verschoolen onder de geringsten van het Volk, hy verscheen met een stil gelaat; men seide hem, dat hy Koning was gemaakt: maar hy antwoorde dat niet te konnen aannemen, dan onder dese drie voorwaarden; Eerftelijk, dat ik de Koninglijke Waardigheit na het verloop van twee jaren sal nederleggen, soo ik u niet beter maake, als gy tegenwoordig zijt, en soo gy de Wetten wederstreeft. Ten tweeden, dat het my sal vry staan, te volherden in een eenvoudigen spaarzaam leven. Ten derden, dat mijn Kinderen geen rang sullen voeren, en datmen na mijn overlijden die foodanig sal handelen, als zy sullen verdiend hebben, en als alle andere Burgers. Hier op verhief sig een blijd geschal in de lucht, de Kroon wierd hem door den Voorfitter der Grijsaards, bewaarders der Wetten, op het Hoofd geset, men deed offerhanden aan *Jupiter* en andere groote Goden. *Aristodemes* deed ons geschenken, niet na de gewoone heerlijkheit der Koningen, maar met een edele eenvoudigheit, hy gaf aan *Hazaël* de Wetten van *Minos*, beschreven met desselfs eigen hand, ook vereerde hy hem een kort begriip der gantsche geschiedenis van *Creta*, sederd de tijd van *Saturnus*, en de goude Eeuw, hy liet ook in zijn Schip brengen al de goede vruchten, die in *Creta* wasschen, en in *Syrien* onbekend zijn, en verschafte al wat hy noodig had, en in zijn vermogen

was. Gelijk wy drongen op ons vertrek, liet hy een Schip voor ons vervaardigen voorfien met een goed getal bequame Roejers en gewapende Mannen, ende kleederen en levensmidde- len voor ons daar in brengen. Op dat ftond deed een voorfpoedige Wind fig op, om na *Itaca* te zeilen. Dese Wind, die *Hazaël* niet gunftig was, nootfaakte hem noch eenige tijd daar te moeten vertoeven. Hy fag ons vertrekken, en omhelfde ons als zijn Vrienden, die hy nimmer meer fien fou. De Goden, feide hy, zijn recht- veerdig, zy fien een Vriendfchap, die niet dan op Deugd gevestigd is, eenmaal fullen wy mal- kanderen wederom fien in de gelukkige velden, daarmen feid, dat de Rechtvaardigen na haar overlijden fullen genieten een eeuwigdurende Vrede, en onfe Zielen fig voor altoos fullen vereenigen, om nimmermeer te fcheiden. O dat mijne affche foodanig met de uwe mogt verfameld werden! Dese woorden uitende, stortte hy een vloed van tranen, en de diepe ver- fuchtingen benamen hem de fpraak. Wy ween- den niet minder dan hy, en hy bracht ons tot aan het Schip. Wat *Aristodemes* aanging, die feide, gy-lieden hebt my Koning gemaakt, ge- denkt de gevaren, daar gy my in geworpen hebt, biddet de Goden, dat zy my de ware Wijsheit inboefemen, en dat ik alle andere Men- fchen in bezadigdheit mag overtreffen, gelijk ik die alle in gefag te boven gaa. Voor my ik bid- de, dat die u gelukkig willen doen wederkee- ren in uw Vaderland, daar de ongebondenheit uwer Vyanden ter nederwerpen, en dat gy moogt fien *Ulyffes* in Vrede regcerende met zijn waarde *Penelope*. *Telemache*, ik geef u een goed Schip,

Roejers en gewapende Mannen, zy zullen u kunnen dienen tegens de onrechtveerdige Menschen die uw Moeder vervolgen. O *Mentor*! uw Wijsheit, die niets behoeft, laat niet toe, dat ik u iets toewensche; gaat beide, leeft te samen gelukkig, en gedenkt aan uwen *Aristodemes*, en soo ooit de *Itakers* de *Cretensen* van noden hebben, maakt staat op my tot den laaften adem mijnes levens. Hy omhelsde ons, en wy hem bedankende, konden ons van tranen niet wederhouden.

Onderwijlen beloofde de Wind, die in onse Zeilen blies, ons een sagte Scheepsvaart. Den Berg *Ida* schein bereids een Heuvel in onse Oogen, al de Oevers verdweenen voor ons gesigt: de kusten van *Peloponesus* schein in Zee te naderen, om ons te ontmoeten, als want eer eensloegs een swaar onweer den Hemel bedekte, en de baaren der Zee beroerde: den dag wierd in een nacht veranderd, en de dood schein ons voor oogen. O *Neptuin*! gy zijt het die door uw hoogmoedige Drietant al de wateren van uw gebied verwekt. *Venus*, om sig te wreken, wgens dat wy haar verachten en mispreesen, selfs in haar Tempel binnen *Cythara*, ging desen God vinden; zy sprak hem sagtelijk aan, haar schoone oogen bevogtigt zijnde met tranen, ten minsten met dese woorden, soo als *Mentor*, onderricht van de Goddelijke dingen, my verseeckerde: Soud gy lijden, *Neptuin*, seide zy, dat dese Goddeloofse Menschen straffeloos mijn macht souden bespotten? De Goden selfs gevoelen die, en dese onbesonne sterffelijke Menschen derven veroordeelen al het geen in mijn Eiland omgaat, zy roemen op een Wijsheit, die alles te boven-

gaat, en handelen de liefde als een dwaasheit. Hebt gy vergeten, dat ik in uw Gebied geboren ben; wat vertoest gy, dese twee Menschen, die ik niet verdragen kan, in uw diepe afgronden in te swelgen en te begraven? Naaulijks had zy dit uitgesproken, of *Neptuin* verhief zijn Golven tot aan den Hemel, en *Venus* lachte, gelovende dat onse Schipbreuk onvermijdelijk was. Onse Stierman ontroerd, schreeuwde dat hy de Winden niet langer kon wederstaan, die met geweld ons tegens de klippen aandreven; een rukwind brak onse Mast, en een oogenblik daar na gevoelden wy dat de scherpe punten der rotfen onder tegens den bodem van ons Schip aanstieten: het water quam van alle kanten daar in, het Schip fonk weg, al onse Roejers verheften een erbermlijk gekrijt ten Hemel; ik omhelsde *Mentor*, en seide tot hem: Sie hier de dood, wy mochten die met kloekmoedigheid ondergaan, de Goden hebben ons uit soo veel gevaren niet verlost, dan om ons tegenwoordig te verderven; Sterven wy, *Mentor*, Sterven wy, 't verstrekt my noch tot troost, dat ik met u mag sterven, 't is te vergeefs ons leven te beschermen tegens het onweer. *Mentor* antwoorde my, de ware moed vind altoos eenig hulpmiddel, 't is niet genoeg gereed te zijn om de dood met een stil en geruft gemoed te ontfangen, men moet sonder vrees alles in het werk stellen, om die af te wenden. Laat ons yder een der grootste banken van de Roejers nemen, terwijl dese meenigte van vreesachtige en ontroerde Menschen haar leven beklagen, sonder na hulpmiddelen om te sien, om hetselve te behouden: laat ons geen oogenblik verliezen, om het on-

fe te redden. Aanftonds nam hy een Bijl, hieuw de Maft af, die bereids gebrooken was, en die in Zee hangende, het Schip op een zijde had geworpen; hy wierp die buiten boord, en klom daar op fig uitftrekkende in 't midden der woedende Zeegolven, hy riep my toe by mijn naam, en moedigde my aan om hem te volgen: even als een grooten boom, daar al de Winden als t'famen gefworen op aanvallen, onbeweeglijk blijft op zijn diepe wortels, foo dat het onweert niet anders uitrecht, dan dat het zijn takken en bladeren beweegt; van gelijken *Mentor*, hy was niet alleen standvastig en kloekmoedig, maar ook ftil en geruft, en fcheen de Winden en Zee te gebieden. Ik volgde hem, en wie fou dat niet gedaan hebben, aangemoedigt door zijn Voorbeeld? Wy beftierden ons zelfs op dese vlottende Maft; 't was een groot behulp voor ons, want wy konden daar op fitten, en foo wy fonder ophouden hadden moeten fwemmen, onfe krachten fouden haaft befwecken zijn: maar het fwaare onweert deed dit groote ftuk meenigmaal omwenden, wy bevonden ons dikwils in de Zee ingedompelt, en kreegen veel filtig nat in 't lijf, door de mond, ooren, en neufgaten, ook waren wy t' elkens genoodfaakt met de baren te worftelen; om wederom boven op de Maft tegeraaken: dan quam eens een Golf als een berg op ons lijf ftorten, echter hielden wy ons standvastig, uit vrees dat door foo een geweldige fchok de Maft, die onfe eenige trooft en plegtanker was, ons mogt ontslippen. Gedurende dat wy in dese ellendige ftaat waren, was *Mentor* foo geruft, als hy tegenwoordig op die Zetel van groene zooden is, en feide tot my; Gelooft gy *Telemache*,

che, dat uw leven is overgegeven aan de Winden en Zeegolven, gelooft gy dat die u kunnen verderven buiten het beschik der Goden? Neen neen, de Goden beslechten het al, dus moet gy de Goden, en geenlins de Zee vreesen; al waart gy in den Afgrond der Zee geworpen, de hand van *Jupiter* sou u daar kunnen uitredden, al waart gy opgevoerd in den *Olympus*, en de Sterren saagt onder u voeten, *Jupiter* sou u kunnen nederbonsen in den Afgrond, en werpen in de Vlammen van den swarten *Tartarus*. Ik hoorde, en verwonderde my over dit *Discours*, 't geen my niet weinig vertroostede, maar ik had het gemoed soo vry niet, om hem te kunnen antwoorden. Hy sag my niet, en ik kon hem niet sien, wy brachten de gantsche nacht al bevend over, en half dood van koude, sonder te weeten waar het onweer ons sou heen slingeren. Eindelijk begonden de Winden te leggen, en de loeiende Zee scheen als ymand, die langentijd gehold hebbende, noch laat blijken eenige ongerustheit en beweging: vermoeid zijnde van woeden, begon zy sagtelijk te suiffen, en haar Golven waren byna niet grooter, dan de brokken aarde, diemen in een omgeploegd Land vind. Onderwijlen begon *Aurora* de deuren des Hemels voor de Sonne te openen, en bootschapte ons een aangenamen Dag. Geheel het *Oosten* stond als in vuur, en de Sterren, die dus lang hadden bedekt geweest, scheenen wederom helder, en verdweenen op de aankomst van *Phæbus*. Wy sagen Land van verre, en de Wind dreef ons daar na toe. Ik gevoelde een nieuwe hoop in mijn hert aanwasschen, maar wy vernamen geen onser Medemakers. Na allen schijn hebben zy den moed

verlo-

verloren, en het onweer heeft haar met het Schip na den Afgrond gefonden. Als wy dicht by Land waren, fou de Zee ons tegens de ſcherpe klippen van een Rots gefineeten, en verbrijſelt hebben, maar wy trachteden het end onſer Maſt derwaarts aan te wenden, en *Mentor* deed in deſe gelegenheit met de Maſt, 't geen een wijs Stierman met het beſte Roer doet: dus vermijde hy deefe vreeffelijke klippen, en wy bevonden ons eindelijk aan een ſagte en vlakke Kuſt, en ſwemmende ſonder veel moeite, bequamen wy den ſandigen Oever. 't Was hier daar gy ons eerſt ſaagt, O Groote Goddinne! die dit Eiland bewoond, 't is hier daar gy eerſt ons gewaardigt hebt te ontfangen.

Wanneer *Telemachus* deſe zijn redencering voleindigd had, hadden al de *Nimphen*, die tot noch toe onbeweeglijk waren geweest, het oog op hem geſlagen, en ſagen malkanderen eens aan: zy ſeiden tegens den anderen met verwondering; Wie zijn dan deſe twee Menſchen, ſoo geliefd van de Goden? Wie heeft ooit hooren ſpreken van ſoo wonderlijke gevallen? De Soon van *Ulyſſes* gaat bereids alle andere te boven in welſpreekentheit, wijsheit, en moed. Welke Mijnen! Wat een Schoonheit! Wat een Soetigheid en Zedigheit! Maar wat een Edelmoedigheid en Grootsheit! Soo wy niet wiſten dat hy de Soon van een ſterffelijk menſch was, men fou lichtelijk hem nemen voor *Bacchus*, voor *Mercurius*, ja ſelſs voor den grooten *Apollo*: maar wie is deſe *Mentor*, die een eenvoudig en duifter Man ſchijnd, en van middelmatige gelegenheit; doch wanneer men hem van naby beſchouwt, beſpeurd men in hem iets, ik weet niet wat,

dat boven het bereik der menschheid fweemt.

Calipfo hoorde dese redeneering met een ontroering, die zy niet kon verbergen; haar oogen dwaalden sonder ophouden dan op *Mentor*, en dan op *Telemachus*; fomtijts wenfte zy dat *Telemachus* van nieuws wederom mogt aanvangen het verhaal van de lange gefchiedenis zijner Gevallen, daar na brak zy die zelfs af. Eindelijk geleide zy *Telemachus*, doch onbefonnen, alleen in een Bosch van Myrthen, daar zy niets vergat, om van hem te vernemen, of *Mentor* niet een Godheit verborgen onder de gedaante van een mensch was. *Telemachus* kon haar niets daar van seggen; maar *Minerva* hem vergefellende onder de gedaante van *Mentor*, had dit noch ooit aan hem ontdekt, ter oorfaak van zijn groote jonkheit: zy geloofde hem noch niet bequaam genoeg, om haar geheimen en voornemens hem te vertrouwen. Daarenboven wilde zy hem beproeven door de grootfte gevaren: en foo hy gewee- ten had, dat *Minerva* met hem was, foodanig een onderftand fou hem te hoog verheven hebben; hy fou geen moeite gehad hebben om zelfs de vreesfelijkfte toevallen te verachten; hy nam dan *Minerva* voor *Mentor*, en alle de konftena- ryen van *Calipfo* waren vrugteloos, om te ontdekken 't geen zy wilde weeten. Onderwijlen waren al de *Nimphen* rondsom *Mentor* by een vergaderd, en namen vermaak met hem te ondervragen. Den een vroeg hem na de Omftandigheden van zijn Reis in *Ethiopiën*; een ander wilde weeten, wat hy al gefien had binnen *Damascus*; een derde vroeg hem of hy *Ulyffes* certijds wel gekent had voor de belegering van *Trojen*. Hy antwoorde haar alle met fagtmoedig-

digheit, en zijn woorden, alhoewel eenvoudig, waren vol lieflijkheit.

Calipſo liet haar niet lang alleen in deſe t'ſamenſpraak, maar keerde te rug, en terwijl haar *Nimphen* befig waren met bloemen te vergaderen, en liederen te ſingen, om *Telemachus* te onderhouden, nam zy *Mentor* in 't beſonder, om hem te doen ſpreken. De ſagte damp der ſlaap bevangt de ſlaaperige oogen en afgemattē leden van een vermoeid Menſch met geen meer aangenaamheit, dan deſe vlejende woorden der Goddinne het herte van *Mentor* bekroopen, om dat te betoveren: maar zy gevoelde altoos iets, dat al haar krachten verydde, en al haar lief-kofingen vruchteloos maakte; even als een ſcherpe Rots, die zijn Kruin in de Wolken verbergt, en ſpot met de woede der Winden. *Mentor* onbeweegelijk in zijn wiſſe voornemens, liet ſig door *Calipſo* dringen, meenigmaal deed hy haar hoopen, dat zy hem door haar vragen ſou belemmeren, en de waarheit trekken uit den grond van zijn hert; maar op dat oogenblik, als zy geloofde haar nieuwgierigheit te voldoen, verdweenen haar hoopen in rook; al het geen zy meende van hem te weten ontſlipte haar op eene tijd, en een kort antwoord van *Mentor* wierp haar in de voorige onſeekerheden: dus liet zy eenige dagen doorgaan, dan *Telemachus* vlejende, dan middelen by de hand nemende, om hem van *Mentor* af te wenden, die zy geen hoop meer had van te ſullen doen ſpreken; dus gebruikte zy haar ſchoonſte *Nimphen*, om het vier der Liefde in den Jongen *Telemachus* te doen ontvonken, en een Godheit, machtiger dan zy, quam haar te hulp om dit voornemen te doen gelukken.

Venus altoos vol wraak, wegens de verachting, door *Mentor* en *Telemachus* haar aangedaan, in opzigt der dienft, die haar bewezen werd in 't Eiland van *Cyprus*, kon zig niet troosten, dat dese twee onbesonne sterffelijke menschen de Winden en Zee waren ontkomen, van gelijken het onweer door *Neptuin* verwekt; des deed zy bittere klagten aan *Jupiter*, maar den Vader der Goden lachte eens, sonder haar te willen ontdekken, dat *Minerva* onder de gedaante van *Mentor*, de Soon van *Ulyffes* had in 't leven behouden, en liet toe, dat *Venus* na middelen omfag om zig te wreken over die twee Menschen. Zy verliet den *Olympus*, en vergat de lieflijke *Parfuimen*, diemen brand op haar Altaren te *Paphos*, *Cythere*, en *Idalie*; sy vloog weg met haar Koets voortgetrokken door Duiven, en riep haar Soon, en de droefheit verspreid op haar aangesicht, en verciert met nieuwe lieflijkheden, sprak zy hem op dese wijze aan: Siet gy niet, Mijn Soon, dat dese twee menschen mijne en uwe macht verachten, wie sal naderhand ons aanbidden? Gaa, tref met uw pijlen dese twee ongevoelige herten, daal met my in dat Eiland. Ik sal *Calipso* spreken. Dit seide zy, en de lucht doorklievende, vertoonde zy haar aan *Calipso* in een vergulde Wolk, die op dese stond sig alleen bevond aan de kant van een Fontein ver genoeg af van haar *Grotte*. Ongelukkige Goddinne! seide zy, de ondankbare *Ulyffes* heeft u veracht, zijn Soon noch harder dan hy, bereid voor u diegelyke verachting, maar de Liefde komt selfs, om u over hem te wreken, ik laat hem u over, hy sal onder uw *Nimphen* verblijven, als eertijds het kind *Bac-*
chus

chus, dat opgevoed wierd onder de *Nimphen* in 't Eiland *Naxos*. *Telemachus* fal hem sien als een gewoon kind, en hem niet kunnen wanstrouwen, maar als dan wel haalt zijn macht gevoelen. Dit sei zy, en weder opklimmende in de vergulde Wolk, daar zy uit gekomen was, liet zy achter sig een geur van *Ambrosijn* daar al de Boffchen van *Calipso* mede bewierookt wierden. De God der liefde bleef in de armen van *Calipso*: niet tegenstaande zy een Goddinne was, gevoelde zy de vlamme, die bereids in haar boesem ontvonkte. Om sig te verlichten, gaf zy die aanstonds over aan de *Nimphe*, genaamd *Eucharis*, die by haar was. Maar helaas! hoe meenigmaal had zy in 't vervolg berouw, dat gedaan te hebben. Onderwijlen scheen niet onnosfelder, foeter, aanminnelijker, vernuftiger, en lieffelijker dan dit Kind, in 't aanfien was het blygeestig, vleijende, en altoos lagchende, men fou gelooft hebben, dat het niet dan vermaak fou hebben kunnen veroorzaaken: maar naaulijks hadmen zijn liet kooftingen vertrouwt, of men gevoelde, ik weet niet wat, 't geen vergiftigt was; het quaadaardig en bedrieglijk Kind liefkooftde niet, dan om te verraden, en het lachte nooit, dan over wreede qualen, die het gedaan hadde, of noch wilde doen. Hy dorft *Mentor* niet naderen, wiens strengheit hem verwaarde, en hy gevoelde dat dese onbekende onquetfbaar was, foo dat geen zijner pijlen hem had kunnen treffen. Wat de *Nimphen* aanging, die gevoelden wel het vier, dat dit bedrieglijk Kind ontfak, maar zy fochten forgvuldig te verbergen de diepe wonde, die haar hert door-griefde. Onderwijlen *Telemachus* dit Kind sien-

de

de, dat met de *Nimphen* speelde, was verwondert over zijn soetigheid en schoonheit; hy omhelsde het, nam het op zijn knien, dan in zijn armen, en gevoelde in sigselfs een ongerustheit, daar hy de oorzaak niet kon van uitvinden, hoe meer hy socht eenvoudig te speelen, hoe meer hy ontroerd, en verzwakt wierd. Siet gy dese *Nimphen* wel, seide hy, tegens *Mentor*, hoe verschillig zijn die by de Vrouwen van het Eiland *Cyprus*, welkers schoonheit aanfootelijk was, ter oorzaak van haar dertelheid? maar dese onsterffelijke schoonheden betoonen een onnosselheit, zedigheid, en eenvoudigheid, die aantlokkelijk is. Dus spreekende, versuchte hy, sonder te weten waarom: hy kon niet nalaten te spreken, maar naaulijks had hy begonnen, of kon niet voortgaan: zijn woorden waren half afgebrooken, duister, en hadden meenigmaal geen sin. *Mentor* seide hem, O *Telemache*! de gevaren van het Eiland *Cyprus* waren niets, soomen die by dese vergelijkt, en die gy tegenwoordig niet wantrouwt. Groove fouten geven een afschrik, de beestachtige onbeschaamdheit baart een verontwaardiging; de sedige schoonheit is gevaarlijker, en beminnende, gelooftmen de Deugd te beminnen, en laat sig ongevoelig wegsleepen door de bedrieglijke lief-kosing van een herts-tocht, diemen niet gewaar word, dan als het te laat is die uit te bluffchen. Vlied O mijn waarde *Telemache*! vlied dese *Nimphen*, die niet bescheiden zijn, dan om u des te meer te bedriegen: vlied de gevaren uwer Jonkheit; maar vóór al, vlied dit Kind, dat gy niet kend, 't is de Liefde, door zijn Moeder *Venus* in dit Eiland gebracht, om sig te wreken wegens de verachting

ting die gy betoond hebt voor haar dienſt, die men haar toebrengt in *Cythare*; zy heeft het hert der Goddinne *Calipſo* getroffen, zy is op u verlief, zy heeft al haar *Nimphen* ontſtooken, die haar omcingelen, gy brand zelfs O ongelukkig Jongeling! en dat byna ſonder uw weten. *Telemachus* hoorde dikwils *Mentor* in zijn reden, ſeggende: Maar waarom blijven wy niet in dit Eiland? *Ulyſſes* leeft niet meer, maar moet al over langen tijd begraven zijn onder de Zee-golven; *Penelope* noch hem, noch my ſiende wederkomen, ſal niet langer haar Minnaars kunnen tegenſtaan. Haar Vader *Icarus* ſal lichtelijk haar genoodſaakt hebben een nieuwen Bruidegom te nemen; ſal ik dan weder naar *Itaca* keeren, om haar ingewikkeld te ſien in nieuwe huwelijksbanden, aan een ſijde ſettende, de trouw, die zy mijn Vader geſworen heeft? De *Itakers* hebben *Ulyſſes* vergeten, wy kunnen niet derwaarts keeren, dan om een verſcekerde dood te vinden, nademaal de Minnaars van *Penelope* al de toegangen der Haven hebben ingenomen, om op onſe wederkomst des te ſcekerder ons bederf te bevorderen. *Mentor* antwoorde, ſie daar de uitwerking van een verblinde hertſtocht; men ſoekt konſtelijk alle redenen op, die onſe dritt ſchijnen te begunſtigen, en wend ſig af, uit vrees van de ſulke te ſien, die deſelvy veroordeelen; men is niet meer vernuigtig, dan om ſigſelfs te bedriegen, en het knagen der gewiſſe te verdooven. Hebt gy vergeten, al wat de Goden voor u gedaan hebben, om u weder te brengen in u Vaderland? Hoe zijt gy uit *Sicilien* gekomen? De ongelukken die gy in *Egypten* hebt geſmaakt, zijn die niet eenſloegs uitgevallen tot uw heilen wel-

welwefen? Welke onbekende hand heeft u gered uit al de rampen, die uw Hoofd dreigden in de Stad van *Tyras*? Na foo veel wonderen is u noch onbekent, 't geen de Goddelijke voorsienigheid voor u beſchooren heeft? Maar wat zeg ik, gy zijt des onwaardig. Wat my belangt, ik vertrek, en ſal wel weeten uit dit Eiland te geraaken, laf-hertige Soon van foo wijſen en Edelmoedigen Vader! leid hier een verwijft leven, ſonder eer, in 't midden der Vrouwen; doe hier in weerwil der Goden, 't geen uw Vader gelooft hem onwaardig te zijn. Dese bijtende woorden ſneden *Telemachus* in 't binnenſte van zijn Ziel. Hy gevoelde ſig vermurwt door *Mentor*, zijn droefheit was vermengt met ſchaamte, hy vreesde de verontwaarding, en het vertrek van dese wijſe man, die hy foo veel ſchuldig was; maar een aanwaſchende drift, die hy ſelſ niet kende, veroorzaakte dat hy deſelfde niet meer was. Wat dan ſeide hy tegens *Mentor* met tranen in de oogen; word dan de onſterffelijkheid die de Goddinne ons aanbied by u voor niet gerekend? Ja antwoorde *Mentor*, al wat tegens de Deugd, en het beſtel der Goden aanloopt, werd by my niets geacht. De Deugd roept u weder te keeren na uw Vaderland, om *Ulyſſes* en *Penelope* weder te ſien: de Deugd verbied u ſeifs over te geven aan een dwaafſe drift: de Goden, die u uit foo veel gevaren verlost hebben, bereiden u een *Glory*, die deſelve van uw Vader gelijkvormig is, u beveelende dit Eiland te verlaaten. De Liefde alleen, dien ſchandelyken Dwingeland, kan die u hier ophouden? Ha! wat ſal een onſterffelijk leven u baten, ſonder vryheit, eer, en glory? Dit leven

fal des te ongelukkiger zijn, om dat het niet fal eindigen. *Telemachus* antwoorde op dese rede- neering niet dan met versuchtingen; meenig- maal wenschte hy, dat *Mentor* tegens zijn wil en dank hem uit dit Eiland mocht wegrukken; dik- wils scheen het vertrek van *Mentor* hem te lang, ten einde hy desen strengen vriend niet meer mogt voor oogen hebben, die hem zijn swakheit ver- weet. Al dese strijdige gedachten veroorzaakten grootē bewegingen in zijn Ziel, en geene van die was standvastig. Zijn gemoed was even als de Zee, die het speeltuig is der strijdende win- den. Dikwils bleef hy verbaast en onbeweeglijk staan op den oever der Zee, meenigmaal wan- delende in het binnenste van het duistere Bosch, stortte hy bittere tranen, en hief een geschreeuw op, even als een brullende Leeuw. Hy wierd mager, zijn holle oogen waren vol van een ver- teerend vier. Dus bleek, nedergeslagen, en on- gedaan zijnde, sou men gelooff hebben dat hy *Telemachus* niet was; zijn schoonheit, blygee- stigheid, en edelmoedige fierheit weeken ver van hem weg. Hy was even als een schoone bloem, die des morgens ontluikende een aangename geur van sig geeft, en des avonds verdort aan zijn steel hangt. Zijn levendige verf wierd uit- gedooft, bleek, en dor; zijn schoon Hoofd hing op de schouders, niet konnende dat meer ophouden. Dus was den Soone van *Ulysses* aan den oever des doods.

Mentor siende, dat *Telemachus* de hevigheit van sijn drift niet kon wederstaan, nam een be- hendig besluit, om hem uit soo grooten gevaar te verlossen. Hy had gemerkt dat *Calipso* uitter- maten op *Telemachus* verslingert was, en *Tele-*

machus niet minder verliest op de schoone *Nymph Eucharis*. Want de wreede Liefde maakt dikwils, om de sterffelijke menschen te plagen, dat men niet bemind word van die geene, die men bemind. *Mentor* nam voor jaloufie en minnyver in *Calipso* te verwekken. *Eucharis* moest *Telemachus* ter Jagt geleiden. Des seide *Mentor* tegens *Calipso*: Ik heb in *Telemachus* een drift bespeurd voor de Jagt, die ik nooit anders in hem gezien heb, dit vermaak doet hem alle andere verachten en onfinaakelijk zijn, hy bemind niet anders dan de woeste Boffchagien en Bergen, gy Goddinne! hebt hem dese drift ingeboesemt. *Calipso* dese woorden hoorende, gevoelde een swaar verdriet, en kon sig niet wederhouden dese woorden te uiten: Desen *Telemachus*, antwoorde zy, die versmaad heeft al de vermaaklijkheden van dit Eiland, kan die niet wederstaan de middelmatige schoonheid van een mijner *Nimphen*? Hoe derft hy roemen van soo veel wonderlijke daaden te hebben uitgevoerd, wiens hert lafhertig word door de Wellust, en die niet geboren schijnd dan om een duister leven te leiden in het midden der Vrouwen? *Mentor* bemerkte met vermaak, hoe seer de jaloufie het gemoed van *Calipso* ontroerde; sei daar op niet meer, op dat eenig wantrouwen in haar mocht ontstaan; hy toonde maar alleen een droevig en neerslachtig weesen. De Goddinne deed hem haar klagten over alle dingen die zy sag, en sonder ophouden over nieuwe die haar voorquamen. De Jagt, daar *Mentor* haar van geseid had, bracht haar t'eenemaal aan 't woeden. Zy wist dat *Telemachus* niet anders gesocht had, dan om sig voor de andere *Nimphen* te versteeken, ten einde hy alleen

leen met *Eucharis* mogt ſpreken. Men ſprak bereids van een andere Jagt aan te ſtellen, daar in zy voorſag, dat hy ſou doen als de eerſtemaal. Om de voornemens van *Telemachus* te verydelen, verklaarde zy, daar by te willen zijn. Eensloegs daar op, niet langer konnende haar gevoelen verbergen, ſprak zy hem dusdanig aan: Zijt gy, lichtveerdige Jongeling! alleen om deſe reden in mijn Eiland gekomen om de rechtveerdige Schipbreuk die *Neptuin* voor u bereid heeft te ontvlieden, en om de wraake der Goden te ontgaan? Om geen andere reden zijt gy in dit Eiland gekomen, dat voor geen ſterffelijk menſch open ſtaat, dan om mijn macht, en de liefde die ik u toedraage, te verachten. O Godheden van den *Olympus* en *Styx*! verhoort een ongelukkige Goddinne; haaft u deſen ontrouwen, ondankbaren, en godloofen te beſchamen. Nademaal gy noch wreeder en onrechtveerdiger zijt dan uw Vader, kond gy laanger verdragen de quaalen, die langduriger en harder zijn, dan de zijne. Neen! nooit moet gy uw Vaderland wederom aanschouwen, die niet ſchaamt het arm en ellendig *Itaca* meer te achten, dan de onſterffelijkheid; veel eer moet gy vergaan in 't midden der Zee, dat van verre beſchouwende, en uw Lijf, geworden een ſpeeltuig der baren, geworpen worden aan een ſandigen oever, buiten hoop van begravente worden. Mijn oogen moeten u van de Gieren ſien opeeten, zy, die gy bemind, moet en ſal dat ſien, haar daar over bedroeven, en haar wanhoop ſal mijn trooft en geluk zijn.

Calipſo dus ſprekende, hadde oogen als viervlammen, haar geſicht ſtond niet ſtil, zy ſcheen

iets te hebben dat donker en verwoed was, haar bevende kaaken waren bedekt met swarte en blaauwe vlekken, t'elkens veranderde zy van kleur, dikwils verscheen een doodelijke bleekheit op haar aangezicht, de tranen biggelden niet meer van haar wangen, de raserny en wanhoop schein die vloed verdroogt te hebben, ter naauwer nood vlooten eenige over haar kaaken, haar stemme was bevende, en vermengd met snikken. *Mentor* bemerkte al dese bewegingen, en sprak niet meer tegens *Telemachus*, hy handelde hem als een sieke die verlaten is; dikwils sag hy hem aan met oogen van medelijden. *Telemachus* gevoelde wel hoe schuldig hy was, en hoe onwaardig de vriendschap van *Mentor*; hy dorst zijn oogen niet opheffen, uit vrees van die van zijn vriend te ontmoeten, wiens stilswijgen zelfs hem veroordeelde. Meenigmaal beving hem de begeerte om sig om zijn hals te werpen, en te betuigen hoe seer hy wegens zijn foute geraakt was: maar hy wierd t'elkens wederhouden, dan door een valsche schaamte, dan door vrees van verder te gaan, als hy wel wilde, om sig uit dit gevaar te redden; want dit gevaar schein hem soet, en hy kon niet besluiten om zijn dwaase hertstocht te overwinnen. De Goden en Goddinnen op den *Olympus* in een diep stilswijgen by een vergaderd, hadden het oog geslagen op het Eiland van *Calipso*, om te sien wie Overwinnaar sou zijn, *Minerva*, of de *Liefde*. Dese, met de *Nimphen* speelende, had het gantsche Eiland in vlamme gesteld; *Minerva*, onder de gedaante van *Mentor*, bediende sig van de *Jalousie*, onaffcheidelijk van de liefde, tegens de *Liefde* zelfs. *Jupiter* had voorgenomen aanschouwer

van desen strijd te zijn , en oneenfijdig te blijven. Onderwijlen gebruikte *Eucharis*, die vreefde dat *Telemachus* haar mogt ontsnappen , duifend Konftenaryen , om hem onder haar strikken te behouden , bereids was zy voor de tweedemaal met hem ter Jagt gegaan , en was gekleed als *Diana*. *Venus* en *Cupido* hadden haar overgooten met nieuwe aanlokkelikheden , foo dat op [dien dag haar fchoonheit , die van de Goddin *Calipfo* fcer verre te boven ging. *Calipfo* dat van verre befchouwende , befag haarfelfs langen tijd in een van de fuurverfte haarer Fonteynen , en fchaamde fig haarfelfs te fien. Daar op verborg zy haar in 't binnenfte van haar *Grotte* , en fprak dusdanig alleen : 't Helpt my dan niet defe twee Gelieven te hebben willen ftooren , verklarende mede op de Jagt te willen gaan. Wat doe ik , fal ik henen gaan om haar te doen Zegenpraalen , en fal mijn fchoonheit dienen om de haare te verheffen? Miffchien fal *Telemachus* my fiende , noch driftiger worden voor zijn beminde *Eucharis*. O onglukkige ! wat heb ik gedaan? Ik fal niet gaan. Zy fullen felfs niet gaan ; ik fal dat wel weeten te beletten. Ik gaa *Mentor* fpreeken , en fal hem verfoeken dat hy *Telemachus* vervoert , en weder naar *Itaca* brengt. Maar wat zeg ik? Wat fal my overkomen , als *Telemachus* fal vertrokken zijn? Waar ben ik , of wat is'er anders te doen , O Wreede *Venus* ! *Venus* gy hebt my bedrogen. O verraderfch gefchenk dat gy my gedaan hebt ! Overderffelijk Kind ! Ontijdige Liefde ! Ik had u mijn hert niet geopent , dan in hoop om gelukkig met *Telemachus* te leven ; gy hebt in mijn hert niet gebracht dan onruft en wan-

hoop. Mijn *Nimphen* zijn tegens my opgestaan, mijn Godheit helpt my niet, dan om voor altoos my ongelukkig te maaken. Ah! dat ik my aan de dood kon overgeven, dan souden mijn sinerten een einde nemen. *Telemache*, gy moet sterven, dewijl ik niet sterven kan. Ik sal my wreken over uw ondankbaarheden; uw *Nimphe* sal het sien: en ik sal u voor haar oogen doorbooren. Maar ik dwaale. O ongelukkige *Calipso*! wilt gy een onnoselen doen sterven, die gy zelfs hebt geworpen in desen afgrond van ellenden? Ik ben het die dese nootschikkelijke vlamme heb ontstooken in den boesem van den kuifchen *Telemachus*. Wat onnoselheit, wat deugd, wat afkeer van gebreeken, wat schrik voor de schandelijke wellusten moeten zijn hert vergiftigen? Hy heeft my verlaten, seer wel, ik moet hem van gelijken verlaten: ik moet sien dat hy my t' eenemaal veracht, dat hy alleen leeft voor mijn Medevrijster. Maar ik lijde niet anders dan dat ik verdiend heb. Vertrek *Telemache*, ga over de Zee, laat *Calipso* sonder troost, die niet langer kan leven, of middelen vinden om haar dood te verhaasten; laat haar ongetroost, bedekt met schaamte, en wanhoopend met uw hoogmoedige *Eucharis*.

Dus sprak zy alleenig in haar *Grotte*, maar quam eensloegs met geweld daar uit te voorschijn. Waar zijt gy, seide zy, *Mentor*! Ondersteunt gy *Telemachus* op dese wijze tegens de gebreeken, die hem ter nederwerpen? Gy slaapt, terwijl de liefde tegens u waakt. Ik kan niet langer uw onvertchillige lafheid, die gy betuigt, verdragen. Sult gy altoos gerust sien dat de Soone van *Ulyffes* zijn Vader onteerd, en zijn groot

groot geval verwaarlooft? Staat het aan u, of my, dat zijn Ouders hebben aanbevoelen opſicht over zijn beleid te nemen? 't Is aan my, die middelen ſoekte om zijn hert te geneſen, en gy ſult niets uitrechten. In de afgelegene plaats van dit bosch ſtaan groote Populierboomen, bequaam om Scheepen van te bouwen; 't is ter deſer plaats, daar *Ulyſſes* een toetakelde, met welk hy uit dit Eiland vertrok; daar ſult gy een diep Hol vinden, en daar in alle noodige Werktuigen, om te houwen, en alle deelen van een Schip in een te voegen.

Naaulijks had zy deſe woorden uitgesproken, of zy kreeg berouw. *Mentor* verſuimde geen oogenblik. Hy ging in dit Hol, vond daar de Werktuigen, hieuw de Populieren, en maakte in eenen dag een Schip dat in ſtaat was om Zee te kunnen kieſen. 't Was om dat de magt en het vernuft van *Minerva* niet veel tijd noodig hadden tot het voltoojien van groote werken. *Calipſo* bevond ſig in een grouſaame benaauthheit van gemoed; aan de eene kant wilde zy ſien of den arbeit van *Mentor* vorderde; aan de andere kant kon zy niet beſluiten de Jagt na te laten daar *Eucharis* in volkomene Vryheit met *Telemachus* ſou geweest zijn. De Jalouſie liet haar niet toe deſe twee gelieven een oogenblik uit het geſicht te verlieſen, maar zy trachtte de Jagt af te wenden van die kant daar zy wiſt dat *Mentor* het Schip klaar maakte. Zy hoorde de ſlagen van hamer en bijl, en leende daar toe het oor, yder ſlag deed haar ſchudden en beven, zy vreesde dat deſe mymering haar eenig teken of oogwenk van *Telemachus* aan zijn jonge *Nimph* mocht ontnemen. Onderwijlen ſeide *Eucharis* tegens *Telemachus* ſpotsgewijſe:

Vreest gy niet dat *Mentor* u sal lasteren, dat gy sonder hem zigt ter Jagt gekomen. O wat zijt gy te beklagen dat gy moet leven onder bedwang van soo strengen Meeſter, die men niet kan vermurwen! Hy schijnd een vyand te zijn van alle vermaaklijkheden, en wil niet lijden dat gy eenige derſelver ſmaakt. Hy reekent u tot ſchuld de onnoſſelſte ſaaken. Gy kond van hem onafhankelijk zijn, dewijl gy in ſtaat zigt om u eigen ſelfs te beſtieren; want gy hebt soo veel Wijsheit be-toond, dat gy u niet langer moet laten handelen als een Kind. Deſe liſtige woorden doorsneden het hert van *Telemachus*, en vervulden hem met afkeer tegens *Mentor*, wiens jok hy wilde van den hals werpen. Hy vreeſde hem weder te ſien, en hy was soo ontroerd, dat hy *Eucharis* niet kon antwoorden. Eindelijk tegens den avond de Jagt aan weerkanten zijnde doorgebracht in een gedurige benaautheit, quam men door een hoek in het Boſch, dicht genoeg by de plaats daar *Mentor* den gantschen dag gearbeid had. *Calipſo* beſchouwde van ver het toegetakelde Schip; haar oogen wierden op dat ſtond door een dikke Wolk bedekt, even als die der dood; haar knikkende knien beſweeken onder haar lichaam, en 't klanime ſweet brak haar aan alle kanten uit; zy wierd genootſaakt op haar *Nimphen* te ſteunen, die haar omringden, en *Eucharis* haar de hand biedende, ſtiet zy die van haar af met een vreeffelijk geſicht. *Telemachus*, die dit Schip ſag, maar geenſins *Mentor*, vermits die was weggegaan, hebbende zijn arbeit vol-eindigt, vroeg de Goddinne wie dit Schip toe-behoorde en tot wat gebruik het geſchikt was: maar ſy konde hem niet antwoorden. Einde-lijk

lijk seide zy: Het is om *Mentor* weg te fenden, dat ik 't heb doen bouwen; gy sult door desen strengen Vriend niet meer belemmerd zijn, die sig tegens uw geluk aankant, en die nijdig sou worden, soo gy onsterffelijk wierd. *Mentor* my verlaten! 't is met my gedaan, riep *Telemachus*. *Eucharis*! soo *Mentor* my verlaat, heb ik niemand dan u. Dese woorden ontsnapten hem in de hevigste ontroering zijnes gemoeds, hy merkte dat hy die uitende qualijk had gedaan, maar hem was geen vryheit gelaten, om den sin deser woorden te overdenken. Het gantsche Gefellichap daar over verbaast, bleef in een diep stilswijgen. *Eucharis* sig verbijtende, sloeg haar oogen ter aarde, en verschool sig achter de andere, niet dervende sig vertoonen; maar terwijl de schaamte haar aangesicht bedekte, was zy verblijd in 't binnenste hares herten; en *Telemachus* begreep dat zelfs niet, niet konnende gelooven dat hy soo onbescheiden gesproken had. 't Geen gy gedaan had schein hem als een droom, maar een droom, die hem buiten *postuur* stelde. *Calipso*, verwonderdan een Leeuwinne van jongen beroofd, liep door het midden van het Bosch, sonder eenige strek te houden, soo dat zy niet wist waarse liep. Eindelijk bevond zy sig aan den ingang harer *Grotte* daar *Mentor* haar verwachtte. Wijkt uit mijn Eiland, seide zy, gy Vreemdelingen, die mijn rust zijt komen slooren; Weg van my die onsiunige Jongeling, en gy onvoorsigtige Grijsaards; gy sult gevoelen wat de gramschap van een Goddinne vermag, soo gy u ter goeder ure niet van hier begeeft. Ik wil hem niet meer sien, of verdragen dat eenige mijner *Nimphen* hem aanspreken of beschouwen; ik sweere een

Eed by de Afgronden van *Styx*, die de Goden zelfs doen zidderen; maar weet *Telemache*, dat uw qualen niet geëindigt zijn. Ondankbare, gy sult uit mijn Eiland niet vertrekken, dan om een prooije te zijn van nieuwe ongevallen; ik sal gewrooken worden; gy sult na *Calipso* wenschen, maar te vergeefs; *Neptuin* is noch verbitterd tegens uw Vader die hem in *Sicilien* beledigt heeft; en *Venus*, die gy veracht hebt in 't Eiland *Cyprus*, bereid voor u andere onweeren. Gy sult uw Vader sien, die niet dood is, maar sult hem sien sonder te kennen, en geen macht hebben om te doen kennen; gy sult met hem na *Itaca* niet wederkeeren, dan alvorens geweest te zijn het speeltuig van het wreede Geval. Ha! Ik besweere de Hemelsche Machten om my te wreken; geworpen in het midden der Zee, hangende aan de scherpe punten van een Rots, en geslagen van den Donder, sult gy te vergeefs *Calipso* aanroepen, die sig in uwe straffe sal verblijden.

Dese woorden uitgesproken hebbende, was haar ontroerd gemoed byna gereed om strijdige besluiten te nemen. De liefde herriep in haar hert de begeerte om *Telemachus* te houden. Dat hy leve, seide zy by haarselvs, dat hy hier verblijve! Eindelijk sal hy misschien gevoelig zijn, wogens het geen ik al voor hem gedaan heb. *Eucharis* sal hem, als ik, de onsterffelijkheid niet kunnen geven. O al te verblinde *Calipso*! Gy hebt u zelfs verraden door uw Eed, en zijt in verlegenheit, want de Golven van *Styx*, daar gy by geswooren hebt, laten geen hoop meer overig. Niemand verstond dese woorden; men sag de Rasernyen in haar aangesicht afgebeeld,

en al het verwoede venijn van den swarten *Cocytus* scheen uit haar hert op te komen, en uit te waassenen. *Telemachus* wierd met schrik bevangen; zy begreep het, want wat kan een jaloufse liefde niet raaden? De schrik van *Telemachus* verdubbelde de ontroeringen der Goddinne, een *Bacchant* gelijk, die de lucht met haar gehuil vervult, en de hooge Bergen van *Thracien* doet weergalmen. Zy liep midden door het Bosch met een schicht in de hand, roepende al haar *Nimphen*, en dreigende te doorbooren, al die haar niet volgden. Dese alle liepen in meenigte, ten uitersten verbaast door dit dreigen. *Eucharis* selfs naderde, met tranen in de oogen van verre *Telemachus* aanschouwende, die zy niet meer dorst aanspreken. De Godinne veranderde van bloed, haar soo na-by sig siende, en veraf van genoegten te nemen door de onderdanigheid deser *Nimphe*, ontstak zy in des te grooter woede, siende haar smerte vermèerderden door de schoonheit van *Eucharis*.

Onderwijlen was *Telemachus* alleen by *Mentor* gebleven. Hy omhelsde zijn knien, want op een andere wijze dorst hy hem niet omvangen, of aansien. Hy stortte een vloed van tranen, en wilde spreken, doch niet alleen zijn stemme, maar ook de woorden ontbraaken hem. Hy wist niet wat te doen, te laten, of te willen. Eindelijk riep hy uit: O Mijn Waarde Vader *Mentor*! Verlos my van soo veel qualen; Ik kan u niet verlaten, of volgen; Verlos my van soo veel rampen, verlos my van mijn eigen selfs, en geef my over aan de Dood.

Mentor omhelsde, vertrooste, en moedigde hem aan, leerde hem sigselfs kennen, sonder zijn
zijn

zijn drift te vleijen. Soone, seide hy, van den wijzen *Ulyffes*, die de Goden soo bemind hebben, en noch beminnen, 't is een uitwerking harer liefde, dat gy soo veel vreesfelijke qualen moet uitstaan. Hy, die nooit gevoeld heeft de swakheit, en het geweld zijner hertstochten, is noch niet recht wijs, noch weet sigselfs te wantrouwen: want hy ken sigselfs noch niet. De Goden hebben u als met de hand geleid tot aan den oever van den Afgrond, om u te toonen derselver diepte, sonder echter u daar te laten invallen: begrijp nu, dat gy nooit soud hebben kunnen begrijpen, soo gy dat niet beproeft had. Te vergeefs soumen ons gesproken hebben van de verraderyen der liefde, die streeld om te verderven, en onder een schijn van lieflijkheit, de afgrijselijkste bitterheden verbergt. Dit Kind is gekomen vol van liefkoserijen, met blijdschap, gelag en vermaak; gy hebt het gesien, 't heeft uw hert gestoolen, en gy hebt vermaak gehad, hem dat te laten rooven. Gy soekt voorwendfelen om niet te weeten de woude van uw hert; gy soekt my te bedriegen, en u selfs te vleijen; gy vrees niets. Sie daar de vrucht uwer lichtveerdigheid: tegenwoordig roept gy om de dood, als de eenige hoop u overgebleven. De Goddinne van gelijken ontroerd, schijnd wel een heilsche *Raserny*; *Eucharis* werd van een vier verteerd, wreeder dan al de inertten des doods; al de jaloursche *Nimphen* zijn gereed om den anderen te verscheuren. Sie eens wat de Verradelijke Liefde uitwerkt, die soo lieflijk en sagt schijnd! Laat uw voorige moed u te binnen komen, en bedenk hoedanig de Goden u beminnen, mits zy u soo schoonen weg banen om de liefde te ontvlieden,

en uw waarde Vaderland weder te ſien. *Calipſo* ſelfs is genootſaakt u weg te jagen, het Schip is gereed, wat toeven wy dit Eiland te verlaten, daar de Deugd niet kan woonen? Deſe woorden ſeggende, nam *Mentor* hem by de hand, en trok hem na den oever. *Telemachus* volgde met moeite: altoos achterwaarts ſiende, hy ſag na *Eucharis*, of die ver van hem af was, en haar aangeſicht niet konnende ſien, beſchouwde hy haar ſchoone opgebonden haairen, haar ſwierende kleederen en edelmoedigetred; hy ſou geern haar voetſtappen gekuſt hebben. Doc verloor hy haar uit het geſicht, hy ſtak noch de ooren op, ſig verbeeldende haar ſtemme te hooren; en niettegenſtaande haar afweſendheit ſag hy haar, zy was als levendig voor zijn oog en afgeſchilderd, hy geloofde ſelſts met haar te ſpreken, niet wetende waar hy was, of konnende luilteren na *Mentor*. Eindelijk tot ſig ſelfs, als uit een diepen ſlaap komende, ſeide hy tegens *Mentor*; ik heb beſlooten u te volgen, maar heb noch geen Vaar-Wel geſeid aan *Eucharis*; ik wilde liever ſterven, als op ſoo ondankbaren wiſſe haar verlaten. Wacht een weinig, dat ik haar noch eens ſien, en een eeuwigdurend Vaar-Wel ſeggen mag. Laat ten minſten toe, dat ik tot haar ſegge: O *Nimphe*! de Goden nijdig over mijn geluk, noodſaaken my te moeten vertrekken; maar veel-eer ſullen zy my het leven benemen, dan dat ik uwer niet ſou gedenken: Ah! mijn Vader, laat my deſe laaſte trooſt, die ſoo rechtveerdig is, of beneem my op dit oogenblik mijn leven. Neen ik wil in dit Eiland niet verblijven, of mijn liefde verlaten; de liefde is in mijn hert niet: ik gevoele niet
dan

dan vrindschap en erkentenis voor *Eucharis* : 't fal my genoeg zijn dat ik nochmaal mag seggen, dat ik sonder eenig vertoeven met u fal ver- trekken.

Ik heb mededoogen met u, antwoorde *Mentor*; uw drijf is soo geweldig dat gy die niet gevoeld. Gy gelooft geruft te zijn, en wenst na de dood; gy derft seggen, dat gy door de liefde niet overmand zijt, en gy kond u zelfs niet afscheuren van de *Nymph*, die gy bemind; gy fiet en verstaat niet anders dan haar; voor het overige zijt gy blind en doof. Een mensch die met een rasende koortse bevangen is, seid, ik ben niet siek. O verblinde *Telemache*! Gy zijt gered om *Penelope*, die u verwacht, af te gaan; om *Ulysses*, die gy noch eens sien sult, te vergeten; om *Itaca*, daar gy noch eens gebieden sult, te versaken. Gy verwerpt de *Glory* en het hoog Voorbeschik der Goden, u door soo veel wonderen belooft, en 't geen ze t'uwen voordeele gedaan hebben; eindelijk treed gy al dese weldaden met de voet, om oneerlijk by *Eucharis* te leven. Kond gynoch seggen dat de Liefde u aan haar niet verbind, wat is het dan dat u ontroerd? Waarom wilt gy dan iterven? Waarom tegens de Goddinne met soo veel drijf gesproken? Ik beschuldig u niet van ontrouw, maar betreure uw verblindheid. Vlied *Telemache*! Vlied, men kan de Liefde niet overwinnen, dan dusdanigen Vyand van verre ontwijkende. De ware Moed bestaat in vreesen, en vluchten, in vlieden sonder overleggen, in wijken sonder achterdenken, of ooit achterwaarts te sien. Gy hebt vergeten de sorgen, die ik voor u gedragen heb van uw Kintsheid af aan, en de gevaren, die gy door mijn raad ontworfeld zijt, gedenkt gy

gy niet: of geloof my, of lijd dat ik u verlate. Wiſt gy hoe ſeer het my bedroeft, u te ſien rennen na uw verderf! Kon u te binnen komen wat ik al geleden heb, ſedert ik u niet heb der- ven ſpreken! De moeder die u heeft ter Wereld gebracht heeft minder ſinerten in haar baren ge- voeld. Ik heb geſweegen, mijn bloed geëeten, mijn verſuchtingen opgekropt, om te ſien of gy wederom tot my ſoud komen. Mijn Soon! Mijn waarde Soon! vertrooſt mijn hert, geef my weder, 't geen my waarder is, als mijn in- gewanden: geef my *Telemachus* weder, die ik verlooren heb; geef u weder aan u eigenſelfs. Soo de Wijsheit in u de Liefde te boven gaat, leef ik, en leve gelukkig; maar ſoo de Liefde, niet tegenſtaande de Wijsheit, u wegsleept, kan *Mentor* niet langer leven. Gedurende dat *Mentor* dusdanig ſprak, volvorde hy zijn weg na de Zee- kant; en *Telemachus*, die nog niet ſterk genoeg was, om hem van ſelfs te volgen, was bereids in die ſtaat, om ſig ſonder tegenſtand te laten leiden.

Minerva, altoos verborgen onder de gedaante van *Mentor*, bedekte *Telemachus* onſigtbaar met haar Schild, en hem omhangende met een God- delijke ſtraal, deed hem een Moed gevoelen die hy noch ooit geproeft had, ſederd hy in dit Eiland geweest was. Eindelijk quamen zy binnen een plaats van het Eiland, daar den oever der Zee ſcherp was, 't was een Rots, die gedurig door de ſchuimende Zee-golven geſlagen wierd. Zy beſa- gen van deſe hoogte, of het Schip van *Mentor* ge- bouwd, noch op deſelve plaats was, maar zy be- ſpeurden een droevig geſicht.

De liefde was levendig geraakt, ſiende dat deſen

onbekenden Grijsaard, niet alleen ongevoelig was voor zijn schichten, maar daarenboven *Telemachus* hem benam. Hy weende van verdriet, en ging *Calipso* opsoeken, dwalende in de duistere en schaduwachtige Bosschen; zy kon hem niet sien sonder verflugten, en bevond dat hy haar al de grieven van zijn hert opende. De Liefde seide dan, zijt gy een Goddinne, en laat gy u overwinnen van een swak sterffelijk mensch, die gevangen is in uw Eiland? Waarom laat gy hem vertrekken? O ongelukkige Liefde! antwoorde zy, ik wil niet meer luisteren na uw verderffelijken raad: Gy zijt het, die my getrokken hebt uit een sagte en diepe rust, om my neder te storten in een Afgrond van ellenden en ongelukken; dit is nu gedaan, ik heb gesworen by de onderaardsche Golven van *Styx*, dat ik *Telemachus* sal laten vertrekken. *Jupiter*, de Vader der Goden, sou sig tegens desen ontfagchelijken Eed niet derven aankanten. *Telemachus* vertrek uit mijn Eiland, doe van gelijke soo, gy verderffelijk Kind. De Liefde zijn tranen atdroogende, deed een valsche en quaadaardige lach, en seide, in waarheit sie hier een groote belemmering, laat my varen, laat my begaan, volg uwen Eed, kant u niet aan tegens het vertrek van *Telemachus*, noch ik, noch uwe *Nimphen* hebben gesworen by de Golven van *Styx*, hem te sullen laten vertrekken. Ik sal haar het voornemen inboesemen, om het Schip in brand te steeken, 't geen *Mentor* met soo veel spoed gemaakt heeft; zijn neerstigheid, daar door hy ons heeft soeken te verrassen, sal vruchteloos zijn. Hy sal op zijn beurt bedrogen werden, en hem sal geen middel overig blijven om *Telemachus* u te ontrukken.

Deze vleijende wooræen deden de hoop en blijdschap doordringen tot in de binnenste ingewanden van *Calipso*. Gelijk een Suide wind verquikt de afgematte Kudden, door de hitte verteert op den oever van een stroomende Rivier, op soo een wijze versfrooide dit *Discours* de Wanhoop der Goddinne; haar aangesicht wierd helaer, haar oogen ontlooken, de nare sorggen, die haar hert verteerden, vlooden op dat stond verre van haar; zy hield hem op, lachte, en vleide de dwase Liefde, en hem Lief-kosende, bereide zy nieuwe finerten voor haarselfs. De Liefde te vrede, van haar overreed te hebben, ging van gelijken om de *Nimphen* te overreden; die dwalende en verstrooid waren op de Bergen als een Kudde Schaapen, die de woede van verhongerde Wolven heeft doen vluchten ver af van haar Herder. De Liefde vergaderde haar wederom by een, seggende, *Telemachus* is noch in uw handen; spoedt u om het Schip in brand te steecken, 't geen den reukeloosen *Mentor* heeft toegetakelt om te vluchten. Hier op ontslaaken zy toortsen, liepen na den oever, schuimbekten van Gramschap, maakten een geweldig getier, smeeten haar losse haaren achter op haar ruggen even als *Bacchanten*. De vlamme ging reeds op, en verteerde het schip, 't geen bettreken met hars, pek, en teer, zijn vlamme tot in de Wolken verhief. *Telemachus* en *Mentor* bespeurden desen brand van de Rots, en hoorden het gekrijt der *Nimphen*; hier door wierd *Telemachus* verlokt om sig te verblijden, want zijn hert was noch niet ten vollen geïesfen, en *Mentor* bemerkte, dat zijn heftstocht was als een qualijk uitgebluft vier, 't geen t'el-

kens onder de affche ontvonkt en fprankels opwerpt. Sie daar dan, feide *Telemachus*, my weder gekluifder in de banden ! Ons is geen hoop meer overig om dit Eiland te verlaten ! *Mentor* fag wel dat *Telemachus* wederom verviel in zijn voorige fwakheden, en dat hy geen oogeblik tijds moest verliefen. Hy befpeurde van ver in 't midden der baren een Schip dat op Anker lag, en het Eiland niet dorft naderen, dewijl al de Stierluiden wiften dat het Eiland van *Calipfo* voor alle fterffelijke menfchen ontoegankelijk was. De Wijfe *Mentor* fiet hier op *Telemachus*, die gefeten was op de kant van de Klip, en fmeet hem in Zee, en wierp figfelfs van gelijken daar in. *Telemachus* verbaaft door defe geweldige val, kreeg een deel Zee-water in 't Lijf, en werd een fpeeltuig der baren, maar tot figfelfs komende, en *Mentor* fiende, die hem de hand bood, om in 't fwemmen hem te helpen, dacht hy nergens anders om, dan om van dat nootfchikkelijk Eiland af te wijkken. De *Nimphen* die geloofd hadden, haar te fullen gevangen houden, verhieven een verwoed gekrijt, niet meer konnende haar vlucht beletten. *Calipfo* niet te trooften, keerde na haar *Grotte*, die zy met een jammerlijk gehuil vervulde. De Liefde die zijn Zegen-praal veranderd fag in een fchandelijke nederlaag, verhief fig in 't midden der lucht, en zijn vleugelen uitbreidende, vloog na de Boſſchagie van *Idalien*, daar zijn wreede Moeder hem verwachtte. Dit Kind noch wreeder dan zy, trooſte haar al lagchende, wegens al de qualen, die hy had uitgerecht. Namaten dat *Telemachus* van het Eiland afweek, gevoelde hy met vermaak zijn moed

wederom aanwaffchen, en zijn liefde voor de Deugd aangroeyen. Ik beproeve, riep hy uit, spreekende tegens *Mentor*, 't geen gy my gefeid hebt, en ik niet heb kunnen geloven by gebrek van ondervinding. Men komt de fouten niet te boven, dan met die te ontvlieden. O mijn Vader! hoe lief hebben my de Goden gehad, dat zy u't mijner hulpe hebben gefonden; ik had verdiend daar van berooft, en aan myfelfs overgelaten te werden. Ik vreefe niet meer de Zee, Winden, noch Onweeren, maar alleen mijn Hertstochten. De Liefde is meer te fchroomen, dan alle fchipbreuken.

Het Schip, 't geen daar ten anker lag, en zy naderden, was een Schip van *Phenicien*, dat na *Epirus* ging. Dese *Pheniciers* hadden *Telemachus* gezien in de tocht naar *Egypten*, maar hadden geen acht genomen, hem te kennen in 't midden der Golven. Wanneer *Mentor* dicht genoeg aan het Schip was, om fig te kunnen laten hooren, riep hy met grooter ftemme, zijn hoofd boven het water fteekende: O *Pheniciers*! die foo behulpfaam zijt voor alle *Natien*, weigerd het leven niet aan twee menfchen, die dat van uwe beleeftheit verwachten: foo de eerbied der Goden u beweegt, ontvangt ons in uw Schip, wy fullen over-al gaan, daar gy gaat. Hy die het gebied had antwoorde, wy fullen u met blijdfchap ontfangen; ons is niet onbekend, wat men doen moet aan onbekenden, die ongelukkig fchijnen; hier op wierden wy in het Schip ontfangen. Maar naaulijks waren wy daar in gekomen, of wy konden geen adem halen, want wy hadden langen tijd gefwommen, en geworfteld tegens de woedende Zeegolven. Allenks verkreegen wy weder onfe voorige krachten.

Men gaf ons andere kleederen, vermits de onse fwaar van het water waren, die het doorweikt had, en dat van alle kanten afliep. Wanneer wy in ftaat waren van te kunnen fpreeken, drongen al de *Pheniciers* by een, om onse Gevallen te verftaan. Die het bevel op 't Schip had feide: Hoe hebt gy in dit Eiland, daar gy uit gekomen zijt, kunnen inkomen? 't word, na men feid, befeten door een wreede Goddinne, die nimmer lijd, dat men daar aanland; ook is dat omringd door afgrijffelijke Klippen, tegens welke de Zee yffelijk aanwoed, en waar aan men onder blijkbaar gevaar van Schipbreuk niet kan naderen. Op defe wijfe, antwoorde *Mentor*, zijn wy op defe Kuft geworpen: Wy zijn *Grieken*, ons Vaderland is het Eiland van *Itaca*, dicht gelegen by *Epirus*, daar gy na toe gaat. Als gy felis al te *Itaca*, 't geen in uw weg is, niet wilde inloopen, is het ons genoeg dat gy ons brengt in *Epirus*, daar fullen wy vrienden genoeg vinden, die fong fullen dragen, dat wy door de kortfte weg fullen komen overfteeken naar *Itaca*, en wy fullen voor altoos aan u verfhuldigt zijn, de blijdfchap van wederom te sien, 't geen ons lieft en aangenaamft in de Wereld is. Op defe wijfe voerde *Mentor* het woord, en *Telemachus* ftillwijgende liet hem fpreeken, want de voorbarigheden, die hy in het Eiland van *Calipfo* be-toont had, hadden hem meerder Wijsheit geleerd; hy miftrouwde figfels, en gevoelde dat het hem altoos noodig was de wijfe leffen van *Mentor* op te volgen; en als hy hem niet kon fpreeken, om zijn gevoelen af te vragen, ten minften deed hy dat met de oogen, en trachtte zijn gedachten te raaden.

Den Bevelhebber der *Pheniciers* zijn oogen op *Telemachus* geflagen hebbende, geloofde hem meer gezien te hebben, maar dat was een verwarde geheugchenis, die hy niet kon ontwinden. Lijd, seide hy, dat ik u afvraag, of gy my meer gezien hebt, gelijk het my toefchijnd u meer gezien te hebben. Uw wesen is my niet onbekent, ik heb reeds daar aan getwijffelt, maar ik weet niet of ik u meer gezien heb, uw gheuegen fal 't mijne kunnen te hulp komen. *Telemachus* antwoorde hem met een verwondering, vermengt met blijdschap: U aanfiende, ben ik in deselve staat, als gy in opzicht van my; ik heb u gezien, en kenne u, maar kan my niet te binnen brengen, of dat in *Egypten*, of in *Tyrus* geweest is. Daar op den *Phenicier*, even als een mensch, die uit een diepen slaap ontwaakt, allengs zijn wegwijkenden slaap gedachtig word, eensloegs uitriep, Gy zijt *Telemachus*, die *Narbal* in zijn vriendschap aannam, als wy uit *Egypten* wederquamen; Ik ben zijn Broeder, daar hy u buiten twijffel meenigmaal van gesproken heeft, ik liet u in zijn armen. Na de Tocht van *Egypten* moest ik over alle Zeen varen naar het befaamde *Betica* tot by de Pilaren van *Hercules*; dus heb ik sederd u niet meer gezien, en het moet u geensins verwonderen, dat ik moeite gehad heb om u te kennen.

Ik sie wel, antwoorde *Telemachus*, dat gy *Adoam* zijt: ik sou u fiende, niet gekent hebben, maar ken u nu door det'samenpraak, die ik met *Narbal* gehad heb. O wat blijdschap voor my! dat ik eenige nieuwe maren uit u fal kunnen verstaan, van een man, die my altoos seer lief en waard sal zijn. Is hy noch te *Tyrus*? Lijd hy

niet grootelijks van den achterdochtigen en wreeden *Pigmalion*? *Adoam* daar op in zijn reden vallende, antwoorde hem: Weet *Telemache*, dat het Geval u aan een Man heeft overgeleverd, die allerlei voorforgen voor u fal dragen. Ik fal u wederbrengen in het Eiland *Itaca*, alvorens het wenden na *Epirus*, en de Broeder van *Narbal* fal u geen minder vriendschap bewijzen, dan hy gedaan heeft. Dit geïprouken hebbende, bemerkte hy, dat de Wind, die hy afwachte, begon te waaijen: hy liet de Ankers lichten, de Zeilen ophalen, en met kracht van Riemen de Zee door-klieven. Hier op nam hy *Telemachus* en *Mentor* aan een zijde, om haar te onderhouden. Ik gaa, seide hy, *Telemachus* aanschouwend, uw nieuwsgierigheid voldoen: *Pigmalion* leet niet meer, de Rechtveerdige Goden hebben de Aarde van dat schrikdier verloft; en gelijk hy niemand vertroude, soo ook niemand hem. De Goeden waren te vrede met alleen te verflugten, en zijn wreedheden te ontvlieden, sonder te konnen besluiten hem eenig leed aan te doen; de Boosen geloofden haar leven niet te konnen verfeekeren, dan met het zijne weg te nemen. Daar was geen *Tyrier*, die niet dagelijks in gevaar was, van het voorwerp te zijn van zijn achterdocht; zijn Wachten zelfs waren meer daar voor bloot gestelt, dan andere. Gelijk zijn leven in haar hand was, vreesde hy haar meer dan andere menschen; op het minste vermoeden offerde hy die op aan zijn veiligheid. Hy kon geen foodanige meer vinden, die hy zijn leven vertrouwde. Zijnde dan in dit gedurig gevaar, wisten zy haar niet te redden uit soo gevaarlijken staat, dan de wreede wantrouwens te voorkomen door de dood van desen Wreeddaard.

De Godloofe *Aſtarbe*, daar gy ſoo dikwils van hebt hooren ſpreeken, was de eerſte, die het verderf des Konings beſloot; zy beminde met veel drift een jongen *Tyrier*, *Joazar* genaamd, en verhoopte die op den Troon te ſetten. Om dit voorneme te doen gelukken, maakte zy den Koning wijs, dat de oudſte zijner twee Soonen, *Phadaël* genaamd, ongeduldig om zijn Vader in de Regeering op te volgen, tegens hem hadt'ſamengeſwooren; zy had valſche Getuigen opgeſocht om der'ſamenſweering te bewiſſen. De ongelukkige Koning deed zijn onſchuldigen Soon ſterven. De andere, *Baleazar* genaamd, wierd na *Samos* verſonden, onder voorwenden van te leeren de Zeeden en Wetenschappen der *Grieken*, vermits *Aſtarbe* den Koning had doengeloven, dat hy hem moest verſenden, ten einde hy ſig niet mocht komen te verbinden met de Miſnoegden. Naaulijks was hy vertrokken, of zy, die bevel over de Scheepen hadden, zijnde door dit wreede Wijf omgekocht, namen haar ſlag waar, om ſchipbreuk te lijdén geduurende de nacht, zy ſwommen aan Barken, die haar wachtteden, maar wierpen den jongen Prins in Zee. Onderwijlen waren de Minneryen van *Aſtarbe* niet onbekend, dan alleen aan *Pigmalion*, die ſig verbeelde, dat zy altoos hem alleen maar ſou beminnen. Deſe Vorſt ſoo wantrouwend, had alleen een blind vertrouwen op dit afſchouwelijke Wijf. 't Was de Liefde, die hem tot deſe overmaat van vertrouwen dreef. Terſelver tijd deed de gierigheid hem voorwendſelen ſoeken om *Joazar* te doen ſterven, daar *Aſtarbe* op verſlingert was. Hy dacht nergens anders om, dan om de Rijkdommen van deſen Jongeling te roo-

ven. Maar terwijl *Pigmalion* was geworden als een roof van wantrouwen, liede, ende gierigheid, haafte sig *Astarbe* om hem het leven te beneemen: zy geloofde, of hy niet wel eenige lucht gekregen hadde van haar schandelijke liefkoseferyen met desen Jongeling. Daarenboven wift zy, dat de Gierigheid alleen genoegzaam was om den Koning tot foo wreeden daad aan te drijvens tegens *Joazar*: des besloot zy niet een oogenblik te verliefen, om dit te voorkomen. Zy bemerkte dat de voornaamfte Amptenaaren van het Paleis gereed waren om den Koning te vermoorden; dagelijks hoorde zy mompelen van een nieuwe t'samenfweering: maar zy vreefde sig aan iemand te vertrouwen, die haar fou konnen verraden. Eindelijk fcheen haar het verfeekerdste middel *Pigmalion* te vergeeven. Hy at meenigmaal alleen met haar, en maakte felis gereed al het geen hy moest eeten, sig niet konnende vertrouwen, dan op zijn eigene handen: hy floot sig op in de afgefonderdste plaats van het Paleis, om te beter zijn wantrouwen te verbergen, en om niet beloerd te worden als hy de Gerechten gereed maakte: hy dorft niet meer zoeken eenige vermaaklykheden der Tafel, noch kon besluiten iets te eeten, dat hy felis niet had gereed gemaakt. Dus gebruikte hy niet alleen geen Spijsen door de Koks toegemaakt, maar ook geen Wijn, Brood, Sout, Oly, Melk, of eenig ander gewoon voedsel: maar at niet dan Vrugten, die hy felis in zijn Tuin had geplukt, of Kruiden die hy had gefaaid, welke hy felis kookte. Voor het overige, hy dronk nooit anders dan water, 't geen hy felis putte uit een Fontein, die beslooten was in een plaats van
 zijn

zijn Paleis, daar van hy altoos de sleutel by sig droeg. Niet tegenstaande hy soo een goed vertrouwen scheen te hebben op *Astarbe* liet hy echter niet na sig tegens haar te verseecken. Hy liet haar altoos eerst voor hemeeten en drinken van al het geen op zijn Tafel quam, ten einde hy sonder haar niet mocht vergiftigt werden, en zy geen hoop mocht hebben langer te leven als hy: maar zy nam tegengift, 't geen een oud Wijf, noch boosaardiger als zy, en die een Koppelaarster haarer verhoole Minneryen was, haar gegeven had. Na dit vreesde zy niet meer den Koning te vergiftigen; en sie eens op wat wijze zy haar oogmerk bereikte. Op dit stond, als zy de maaltijd begonnen, maakte dit oude Wijf schiekelijk eenig gerucht aan de Deur: de Koning, die altoos in vrees was, dat hem iemand wilde vermoorden, wierd ontroerd, en liep aanstonds daar na na toe, om te sien of die wel gesloten was. Het oude Wijf week weg, de Koning bleef alleen niet weetende wat daar van te denken of te geloven, echter dorst hy de deur niet openen om bericht daar van te hebben: *Astarbe* sprak hem wederom moed in, vleide, en porde hem aan om te eeten, zy had bereids vergif geworpen in de goude Kelk, terwijl hy na de Deur gegaan was. *Pigmalion*, als hy gewoon was, deed haar eerst drinken, zy dronk onbevreesd, sig vertrouwende op het tegengift. *Pigmalion* dronk insgelijks, en viel weinig tijd daar na in swijmeling. *Astarbe*, die hem bequaam kende om op het minste vermoeden haar te dooden, begon haar kleederen te scheuren, het haar uit haar Hoofd te rukken, en een afgrijffelijk gemmer op te heffen: zy omhelsde den stervenden

den Koning , en hield hem gedrukt tuffchen haar armen , zy stortte een vloed van tranen ; want de tranen ftonden dit listige Wijf niet dier. Eindelijk wanneer zy fag , dat de krachten des Konings waren uitgeput , en hy in doodsnood was , vreefde zy dat hy wederom mogt bekomen , en hy haar met hem mogt doen fterven ; des ging zy over van lief-kofingen , en de teederfte teekenen van vriendschap tot de uiterfte verwoedheit , wierp fig op hem , en verworgde hem. Vervolgens trok zy van zijn vinger den Koninglijken ring , benam hem de Kroon , en deed *Joazer* inkomen , en gaf die de een en de ander. Zy geloofde dat al die geene , die haar hadden aangehangen , niet fouden nalaten haar drift op te volgen , en dat haar Minnaar voor Koning fou werden uitgeroepen. Maar zy die de voorbaarigfte waren geweest , om haar te behagen , waren neerflagtige en dienftbare gemoederen , onbequaam voor een oprechte genegenheit. Daarenboven ontbrak haar moed , zy vreefden de hoogmoed , veinfery , en wreedheit defer Vrouwe ; yder wenfte voor zijn eigene veiligheid , dat zy mogt vergaan. Onderwijlen was het Paleis vervuld met een afgrijselijk gerucht en oproer , wijd en zijd hoordemen een jammerlijk geroep , de Koning is dood ! eenige waren verbaast , andere wapenden fig ; alle fcheenen zy bekommerd over de gevolgen. Maar de Faam , verheugd over dit geroep , verspreide fig eensloegs door de gantsche Stad van *Tyrus* , en daar wierd niemand gevonden , die den Koning beklagde. Zijn dood was de verloffing en trooft van het gantsche Volk. *Narbal* getroffen door foo vreeffelijken slag , beweende als een eerlijk man het ongeluk van *Pigmalion* , die fig zelfs

verraden had , mits hem zelfs overgevende aan de rampfalgige *Astarbe* , en die liever had willen zijn een vreeffelijk fchrikdiervoor zijn Volk , als volgens de plicht eens Konings , derfelver Vader. Hy dacht op het welwefen van den Staat , en haafte fig alle eerlijke luiden by een te vergaderen om *Astarbe* te wederftaan , onder wien men noch felder en harder Regeering fou hebben ondervonden , dan het geen foo quam te eindigen.

Baleazar was niet verdrongen , als men hem in Zee wierp : en die *Astarbe* verfeckerden dat hy dood was , deden fulks , geloovende dat waarlijk foo te zijn , maar de duifterheit des nachts had fwemmende hem geborgen ; de Viffchers van *Creta* bewoogen door medelijden , hadden hem in haar Barken ontfangen. Hy had in zijns Vaders Koningrijk niet derven wederkeeren , vermoedende datmen hem had willen om hals brengen , en vreefende foo voor de wree-de jaloufie zijns Vaders , als de liften van *Astarbe* , bleef hy langen tijd dwalende , en vermoemd op den oever der Zee van *Syrien* , daar de Viffchers van *Creta* hem hadden opgefet. Selfs was hy verplicht een Kuddete hoeden , om zijn Brood te winnen. Eindelijk vond hy een middel om *Narbal* te doen weeten den ftaat daar hy in was : hy geloofde zijn geheim en leven te kunnen vertrouwen aan een Man , die foo veel blijken had gegeven van oprechtigheit. *Narbal* , foo qualijk gehandeld van de Vader , liet niet na den Soone te beminnen , en voor zijn aanbelangens te waaken , maar droeg voor-al forg om te beletten , dat hy nooit mogt ontbreken aan de plichten , die hy zijn Vader fchuldig was , en ver-

maan-

maande hem standvastig zijn ongeluk te draagen. *Baleazar* had *Narbal* bevoolen, hem een gouden ring toe te fenden, als hy fou oordeelen het tijd te zijn, om sig by hem te vervoegen. *Narbal* oordeelde gantsch niet tijdig dat *Baleazar* fou overkomen, gedurende het leven van zijn Vader *Pigmalion*. Hy fou alles gewaagt hebben voor het leven van zijn Vorst, en zijn eigen. Soo beswaarlijk was het te ontgaan de scherpe navorfingen van *Pigmalion*. Maar soo dra dese Koning een einde had gemaakt van zijn leven, waardig zijn misdrijven, haaste *Narbal* die goude Ring *Baleazar* toe te fenden, die aantsonds daar op vertrok, en binnen korten tijd sig vertoonde voor de poorten van *Tyrus*. Ter dier tijd was de gantsche Stad in rep en roer, om te weten wie *Pigmalion* fou opvolgen. *Baleazar* wierd lichtelijk erkend door de voornaamste *Tyriers*, en het gantsche Volk. Men beminde hem, niet ter lieide van den Koning zijn Vader, die gehaat was, maar ter oorzaak van zijn sagtmoedigheid, en besadigheid. Zijn langdurige ongelukken selfs gaven hem eenige luister, die boven-al zijn goede hoedanigheden uitblonk, en de herten van alle *Tyriers* tot hem neigden. *Narbal* vergaderde al de Hoofden van het Volk, de Grijfaards, die den grooten Raad uitmaakten, en de Priesters der groote Goddinne van *Phenicien*. Sy begroeteden *Baleazar* als haar Koning, en deden hem door Herauten uitroepen; het Volk beantwoorde dat met veel seggenwenschingen. *Astarbe* hoorde dat in het binnenste van het Paleis, daar zy haarselfs met haar lasse en eerloose *Joazar* had opgeslooten. Al de
boos-

booswichten , daar zy haar van bediend had , gedurende het leven van *Pigmalion* , hadden haar verlaten ; 't was om dat de boofdoenders , de boofdoenders vreeſen , die niet vertrouwen , en weniſchen buiten gefag te ſien , om dat zy weeten , dat die defelve fouden misbruiken , en in gewelddenary veranderen . Maar wat de Goeden belangt , de Boofen kunnen ſig beter daar mede vergelijken , vermits zy ten minſten in die verhoppen te vinden een bezadigdheit en toegeventheit . By *Aſtarbe* verbleven alleen eenige , die medeplichtig waren aan haar ſchelmſtukken , en niets hadden te verwachten dan haar welverdiende ſtraffen . Men beſtormde het Paleis . Deſe Fielten dorſten geen lange tegenweer bieden , en ſochten niet dan te ontvlieden . *Aſtarbe* , vermomd als een Slavinne , trachtte onder de meenigte te ontkomen , maar een Soldaat kon haar , zy wierd gevangen , en men had moeite genoeg om te beletten , dat zy niet wierd aan honderd ſtukken geſcheurd door het woedende Volk : bereids hadden haar begonnen door de ſlijk te ſleepen , maar *Narbal* trok haar uit de handen van het Graauw . Hier op verſogt zy *Baleazar* te mogen ſpreken , verhopende hem door haar aanloekſelen te betoveren , en hem te ſeggen , dat zy veel ſaaken van aanbelang , en gewichtige geheimen had te ontdekken . *Baleazar* kon niet weigeren haar te hooren . Doe vertoonde zy nevens haar ſchoonheit een aanlokkige en zeedige minnelijkheit , bequaam om de verbitterdſte en felſte herten te vermurwen . Zy vleide *Baleazar* met de teederſte en doordringendſte lof-tuitingen ; en vertoonden hem hoe ſeer *Pigmalion* haar bemind had : zy beſwoer hem by zijn affche medelijden met haar

haar te willen hebben : zy riep de Goden aan , even als of zy die oprechtelijk aanbad : zy stortte een vloed van tranen : zy wierp sig op de Knien voor den nieuwen Koning , vervolgens vergat zy niets , om aan hem zijn getrouwste en toegenegenste Dienaaren verdacht te maaken . Zy beschuldigde *Narbal* dat hy sig ingelaten had in een t'samenfweering tegens *Pigmalion* , en getracht het Volk gaande te maaken , om hem Koning te maaken ten nadeele van *Baleazar* ; en voegde daar by , dat hy den Jongen Vorst wilde vergeven . Diergelijke lasteringen verson zy tegens al de andere *Tyriers* , die de Deugd beminden . Zy verhoopte in het hert van *Baleazar* het selve vermoeden , achterdocht , en wantrouwen te vinden , als zy gezien had in dat van *Pigmalion* zijn Vader . Maar *Baleazar* niet langer konnende verdragen de vuile quaadaardigheid deser boose Vrouwe , viel in haare redenen , en riep zijn Wacht . Men smeet haar in de Gevankenis : de wijste Grijsaards wierden geschikt om haar doen te onderzoeken , men ontdekte met schrik dat zy *Pigmalion* had vergeven en verflukt . Het gantsche gevolg van haar leven was als een gedurige aaneenschakeling van afschuwelijke schelmstukken . Zy wierd veroordeeld ter straffe , daar de grootste misdadigers binnen *Phenicien* mede gestraft worden , te weten , om levendig met een klein vier verbrand te werden . Maar wanneer zy vernam , dat geen hoop van leven meer voor haar overig was , wierd zy even gelijk als een woedende *Raserny* , uit de Hel los gebrooken ; zy swolg het vergif in , 't geen zy altoos gewoon was by sig te dragen om te sterfen , ingeval men haar langdurige pijnen wilde

aandoen. Die haar bewaarden bemerkten wel dat zy een hevige finerte leed; zy wilden haar helpen, maar nimmermeer wilde zy antwoorden, en deed een teken, dat zy geen verlichting begeerde. Men sprak haar van de Rechtveerdige Goden, die zy getergt had; in plaats van berouw en leedweefen te betuigen over haar stinkende en groufame misdaden, beschouwde zy den Hemel als met Verachting en Hoogmoed, om de Goden noch meer te verbitteren. De Woede en Godloofheit waren op haar stervend aangezicht als levendig afgemaalt; men sag niets meer overig van haar schoonheit, die soo veel Menschen had ongelukkig gemaakt, al die aanloklijkheden waren verdweenen, haar ingevalle ooggen vloogen door het Hoofd, en wierpen van sig een verwoed gezicht, een kloppende beweging beroerde hare lippen, en hield de mond wijd open gespalkt, haar gantsch ingetrokke wesen maakte vervaarlijke stuipen, een blaauwagtige bleekheid, en doodelijke koude had haar gantsche Lichaam bevangen; dikwils scheen zy weder te bekomen, maar dat was niet dan om een afgrijffelijker gehuil op te heffen; eindelijk stierf zy, latende vol schrik en vreesse alle die haar sagen. Haar Godloose schimmen daalden buiten twijffel in die droevige plaatsen, daar de wreede *Danaïden* altoos water scheppen in doorgeboorde vaten, *Ixion* gestadig zijn rad omwenteld, en *Tantalus* van dorst versikkende, geen water kan inswelgen, 't geen zijn lippen ontslipt; daar *Siziphus* te vergeefs zijn steen wenteld, die sonder ophouden nedervalt, en daar *Thytia* gedurig in haar altoos groeiende ingewanden sal gevoelen het knagen van een Gier.

Baalazar van dit schrikdier verloft, dankte de Goden met ontallijke offerhanden. Hy begon zijn Regeering met een beleid, geheel strijdig en aangekant tegens dat van *Pigmalion*. Hy bevestigde sig om de Koopmanschap, die dagelijks meer en meer afnam, te doen bloeijen. Wegens de voornaamste saaken hoorde hy den Raad van *Narbal*: wierd echter geensins door hem bestierd, want hy wilde alles zelfs overweegen. Hy hoorde alle verschillende gevoelens, die men hem wilde geven, en beslechte dan de saaken, na het geen hem best scheen: hy was van het Volk bemind, en besittende hare herten, besat hy meer dan de schatten, die zijn Vader door wreede gierigheid had by een vergaderd; want daar was geen huisgesin, dat hem al haar goed niet sou gegeven hebben in een dringende nood. Dus is het geen hy haar laat, voor hem meer, dan of hy het haar benam. Hy heeft niet noodig eenige voorsorg te dragen voor zijn leven, want hy is altoos omringt met de verfeekerste Wacht, zijnde de liefde zijner Onderdanen. Daar is niemand onder zijn Burgers, of zy vreesen hem te verliezen, en geen onder haar, die zijn leven niet sou waagen, om te behouden dat van soo goeden Koning. Hy leeft gelukkig, en zijn Volk is gelukkig met hem; hy vreesf zijn Volk te veel te belasten, en zijn Onderdanen vreesen dat sy hem geen groot deel genoeg harer goederen aanbieden; hy laat haar in den overvloed, en deesse overvloed maakt haar niet onleersaam en ongebonden, want zy zijn arbeidzaam en genegen tot den Koophandel; en standvastig in 't behouden van de suiverheit harer oude Wetten. *Phenicien* is weder opgeklommen ten toppunt van haar voorige grootsheit en *Glory*.

t Is aan haar jongen Koning, aan wie zy dese groote welvaart verschuldigt is. *Narbal* regeerd onder hem. O *Telemache*! dat hy u tegenwoordig sag, met wat een blijdschap sou hy u ontfangen, en met wat geschenken ophopen? Wat vermaak sou het hem zijn u heerlijk na uw Vaderland af te zenden. Ben ik niet gelukkig dat ik doe, 't geen hy geern sou willen doen? Ik sal zelfs gaan na het Eiland *Itaca*, om den Soone van *Ulysses* daar op den Troon te zetten, ten einde hy daar soo wijsfelijk mach regeeren, als *Baleazar* binnen *Tyrus*.

Na dat *Adoam* dus gesproken had, omhelfde hem *Telemachus*, bekoord door de Geschiedenis, die dese *Phenicier* quam te verhalen, en noch meer door de teekenen van vriendschap, die hy in zijn ongeluk ontfing met groote genegenheit. Vervolgens vroeg *Adoam* hem door wat geval hy in het Eiland van *Calipso* gekomen was. *Telemachus* verhaalde hem op zijn beurt de Historie van zijn Vertrek van *Tyrus*, zijn Doortocht, en Aankomst in het Eiland van *Cyprus*, de wijze op welke hy *Mentor* had wedergevonden, haar Reize na *Creta*, de openbare Speculen tot verkiesing van een Koning, na de Vlucht van *Idomeneus*, de Gramschap van *Venus*, het Vermaak daar *Calipso* haar mede ontfangen had, de Jaloufie deser Goddinne tegens een van haar *Nimphen*, en het Bedrijf van *Mentor*, die zijn vriend in de Zee had geworpen, in dat oogenblik, als hy dit Schip van *Phenicien* gewaar wierd.

Na dese onderhandelingen liet *Adoam* een treffelijke maaltijd aanrechten, en om des te meer zijn groote blijdschap te betuigen, allerhande ver-

maaklijkheden opdisschen , die de Gasten konden verheugen. De Tafel wierd bediend van Jonge *Pheniciers* , in 't wit gekleed , en met bloemen gekroont. Men rookte de uitgesochteste parfuumen van het Oosten , de banken der Roejers waren vol van speellieden , die op de fluit speelden , *Architoas* viel t'elkens daar op in met het soet accoord zijner stemme , en Lier , waardig gehoord te werden aan de Tafel der Godden , en die de ooren van *Apollo* zelfs sou hebben kunnen vervoeren. De *Tritons* , *Nereiden* , en andere Godheden *Neptuin* onderworpen , zelfs de afschouwelijke Zee-monsters quamen uit haar vogtige en diepe *Grotten* te voorschijn , en omcingelden in meenigte het Schip , bekoord door dese soete *Melodie* ; een bende van Jonge *Pheniciers* van seldsamer schoonheit , en bekleed met sijn linnen , witter dan sneeuw , recheden langen tijd een dans aan , dan na de wijze van haar Land , dan na die van *Egypten* , eindelijk na de gewoonte van *Griekenland* ; van tijd tot tijd bliefen de Trompetten , en deden de baren weergalmen tot aan de afgelegene oevers. De stilheit der nacht , de kalmte der Zee , het schitterende licht der Maan op de oppervlakte der Zee , het donker azuur des Hemels , doorstaaid met tintelende sterren , dienden om dit schoupsel des te aangener te maaken. *Telemachus* van een levendigen en gevoeligen imborst , genoot al dese vermaaklijkheden , maar dorst zijn hert niet openen , sederd hy met schaamte ondervonden had in het Eiland van *Calipso* , hoe gereed de jonkheit is om vervoerd te werden ; de eenvoudigste plaisieren zelfs baarden hem vrees , alles was hem verdacht , hy sag *Mentor* aan , socht in zijn wesen

fen en geficht te vernemen , wat hy van al defe vermaaklykheden denken moest. *Mentor* was in zyn fchik dat hy hem in defe belemmering fag , maar maakte geen mijnen dat hy dat merkte. Eindelijk geraakt door de bezadigdheit van *Telemachus* , feide hy hem al lagchende : Ik begriip wat gy vreest. Dese fchroom is loffelijk , maar moet niet te ver loopen. Niemand fou meer als ik konnen wenschen , dat gy genoot de vermaaklykheden , maar de foodanige , die uw hertstochten niet gaande , of uw gemoed lafhertig maakten. Gy moet de plaifieren befitten maar geenfins de plaifieren u , die anderfins u fouden wegffleepen. Ik begeere dat gy fachte en gematigde vermaaklykheden fult genieten , maar geene die u de rede benemen , of een woedend beeft fouden gelijk maaken ; tegenwoordig is het tijd dat gy u ontlaft van alle forgen ; fmaak ten gevalle van *Adoam* de plaifieren , die hy u aanbied , verheug u *Telemachus* , verblijd u. De wijfheit heeft niets strengs , of dat nagebootft is in fig , zy geeft de ware vermaaklykheden , zy kan die fmaaklyk , fuiver , en van duur maaken , zy kan het spel en lagchen met de deftigfte en ernstigfte befigneden onder-een-mengen , zy bereid het vermaak door den arbeit , en ontlaft den arbeit door het vermaak ; de Wijfheit fchaamd fig niet blijde te zyn , daar het pas gecit. Dit feggende , nam *Mentor* een Lier , en fpeelde met foo veel konft , dat *Architoas* daar over nijdig , de zijne door verdriet liet uit de hand vallen , zyn oogen blonken , zyn ontroerd wesen veranderde t'elkens van verf , al de wereld fou bemerkt hebben zyn hertfeer en fchaamte , foo terfelver tijd de Lier van *Mentor* al de omftanders in verwondering niet had verrukt.

Naaulijks dorft men adem fcheppen uit vrees van het ftilfwijgen te flooren, en iets van dit Goddelijk gefang te verliefen; men vreesde dat het al te vroeg fou ophouden. De ftemme van *Mentor* had geen verwijfde fagtigheid, maar was beweeglijk, fterk, en driftig, tot in de minfte faaken. Hy fong daar op den lof van *Jupiter*, de Vader en Koning der Goden en Menfchen, die met een oogwenk het Heel-al beweegt: daar, op verbeelde hy *Minerva*, die uit zijn Hoofd is voortgekomen; dat is de Wijsheit, die defe God in figfelfs vormt, en van hem uitgaat om leerfame menfchen te onderwijfen. *Mentor* fong defe waarheden op foo godsdienstigen en hoogen toon, dat de gantsche vergadering fcheen opgevoerd in den hoogen *Olympus*, voor het aangezicht van *Jupiter*, wiens oogen noch fchitterender zijn dan zijn Blixem. Vervolgens fong hy het ongeluk van den jongen *Narciffus*, die dwaafselijk verliest op zijn eigen fchoonheit, die hy befchouwde aan de kant van een klare fontein, figfelfs door finert verteerde, en veranderd wierd in een bloeme, na hem genaamd. Einde-lijk hefte hy op de droevige dood van den fchoonen *Adonis*, door een wild Swijn ver- fcheurd, en die de op hem verliefde *Venus* niet weder kon levendig maaken, en deswegen bittere klagten ten Hemel inbracht.

Al de Toehoorders konden fig van tranen niet wederhouden, hoewel yder een weenende cenig vermaak daar in fcheen te fcheppen. Wanneer hy met fingen ophield, fagen de *Pheniciers* met verbaaftheit malkanderen eens aan. De een feide, 't is *Orpheus*, die dufdanig met zijn Lier de wilde Dieren temt, Boffchen en Rotsen ver-voerd. Op defe wijze betoverde hy *Cerberus*, deed pe pijnen van *Ixion*, en der *Danaiden* ophouden,

bewoog den onverbiddelijken *Pluto*, om zijn ſchoone *Euridice* uit de Helle te verloffen. Een ander riep, neen, 't is *Linus*, de Soone van *Apollo*; een ander antwoorde, gy bedriegt u, 't is *Apollo* ſelfs; *Telemachus* ſelfs was niet minder verbaaft, dan al de andere, want nooit had hy geweeten, dat *Mentor* met ſoo veel volmaaktheit kon ſingen, en op de Lier ſpeelen. *Architoas* die ſijn jalouſie had ſoeken te verbergen, begon *Mentor* ſelfs te prijſen, maar dat doende begon hy te blooſen, en kon zijn Reden nietten einde brengen. *Mentor* zijn ontroering ſiende, nam het woord op, als of hy hem had willen invallen, en gaf hem al de lof, die hy verdiende. *Architoas* was geenſins daar door bevredigt, want hy gevoelde dat *Mentor* door deſe zijn beſadigtheit hem noch meer te boven ging, dan door de bekoorlijkheit ſijner ſtemme.

Onderwijlen ſeide *Telemachus* tegens *Adoam*, my gedenkt dat gy geſprooken hebt van een reiſe door u ondernomen in *Betica*, ſederd wy uit *Egypten* vertrokken zijn. *Betica* is een Land, daarmen veel wonderen van verhaald, diemen naaulijks kan gelooven: Verwaardig u doch ons te verhalen, of het geen men daar van vertelt, waarheit is. Ik ſal in mijn ſchik zijn, antwoorde *Adoam*, van u dit beſaamde Land af te ſchilderen, waardig uw nieuwsgierigheit, en al het geen de Faam daar van ſeid, noch verre te boven gaat. Daar op ving hy op deſe wiſſe aan:

De Rivier *Betis* vloedt in een vruchtbaar Land, en onder een ſagt *Climaat*, dat altoos helder is. Het land heeft zijn naam ontleend van de Rivier, die ſig by de Pilaren van *Hercules* in den grooten *Oceaan* werpt, ter dier plaats, daar eer-

tijds de woedende Zee het vaste Land doorbreekende, dat afsonderde van het Land van *Tarjis*, en het groot *Africa*. Dit Land schijnt noch behouden te hebben de vermaaklijkheden der Goudene Eeuwe. De Winters zijn daar sagt, en de strenge Noorde winden blaasfen daar nooit. De Hitte der Somer werd daar altoos gematigt door de ververschende Zuide winden, die de lucht versagten op het midden van den dag. Dus is het gantsche Jaar niet anders, dan een gelukkig Bruilofts-Feeft der Lente; en de Herfst schijnt de hand daar toe te leenen. Het land in de Valleyen, en met de Velden vereenigt, geeft jaarlijks daar een dubbelden Oogst. De Bergen zijn bedekt met Kudden Schaapen, die de fijnste Wolle uitleveren, soo gefocht door alle bekende Volkeren. In dit schoone Land zijn veel Goud-en Silvermijnen; maar de eenvoudige en gelukkige Inwoonders verweerdigen sig niet in haar eenvoudigheid dit Goud en Silver onder haar schatten te reekenen. Zy achten dat die waarlijk niet dienen tot de behoefte der Menschfen. Als wy onsen Koophandel by dat Volk begonnen hadden, bevonden wy dat zy het Goud en Silver als yfer gebruikten; by voorbeeld de Ploeg-yfers. En gelijk zy buitenslands geen Koophandel dreeven, hadden zy geen munten van nooden. Meest alle zijn zy Herders, of Land-Lieden. Weinig Konstenaars sietmen in dat Land, want zy willen geen Konsten lyden, dan die waarlijk dienen tot de behoeftens en noodwendigheden des Menschelijken levens. Doch het meerendeel der Inwoonders van dit Land, alhoewel overgegeven aan den Landbouw, of om de Kudden te hoeden, laten echter

ter niet na noodige Konfente oeffenen , tot onderhoud van haar eenvoudig en fpaarfzaam leven. De Vrouwen fpinnen daar die fijnewolle , maaken fijne ftoffen daar van , van een verwonderlijke witheit ; zy bakken haar eigen brood , en bereiden felfs haar fpijfen , en defen arbeit valt haar licht , want men in dit Land niet anders dan vruchten en melk , en felden andere fpijfen vind : van de vellen harer Schaapen maaken zy lichte fchoenen en kouffen voor figfelfs , haar Mannen en Kinderen. Zy maaken tenten , waar van eenige zijn van vellen , met wafch beftreeken , andere van fchorffen der boomen ; zy wafchen haar kleederen , en houden haar huifen in een verwonderlijke ordre , en nettigheid , en maaken felfs al de kleederen voor het gantsche huisgefin. Ook konnen zy dat licht doen , want in dit fagte *Climaat* draagtmen niet anders dan lichte en fijne ftoffen , die niet gefneeden zijn , en yder maar als uit fedigheid aan het lijf hangt , gevende die foodanigen gedaante als zy willen. De menfchen oeffenen daar geen andere Konften , behalven den akkerbouw , en het hoeden der fchape , dan het fmeeden en timmeren ; felfs bedienen zy fig van geen yfer , uitgefonderd de noodige werktuigen tot den Landbouw. Alle andere Konften nopende de Bouwkunde , zijn haar onnut ; zy bouwen nooit een Huis , 't is , feggen zy , fig te veel aan de aarde hechten , foo een verblijf te maaken , dat langduriger meenigmaal fou zijn , dan zy felfs. 't Is genoeg fig te befchermen voor de ongemakken des lichts. Alle andere Konften by de *Grieken* , *Egyptenaars* , en alle andere befcheidene Volkeren geacht , verfoeijen zy als uitvindingen van ydelheit , en

verwijftheit. Alsmen haar spreekt van andere Volkeren, die de Konft hebben van voortreffelijke fcheepen te bouwen, kostelijke huiscieraaden van goud en filver, rijke geborduurde ftoffen, fchitterende gefteentens, uitgefochte reukwerken, welsmaakende gerechten, en werktuigen, welkers Melodie de finnen ftreelen, te maaken, antwoorden zy: Die Volkeren zijn wel ongelukkig, foo veel arbeit en vernuft te hebben befteed, om figzelfs te bederven. Het overtollige verfwakt, maakt dronken, en pijnigt zijn beftiters; verfoekt die daar van ontbloot zijn om 't te verkrijgen door ongerechtigheit en geweld. Kaumen wel iets overtolligs noemen 't geen niet ftrekt om de menfchen boofaardiger te maaken? Zijn de Inwoonders van dat Land, gefonder en fterker dan de onfe? Leven zy langer, zijn zy meer onder den anderen vereenigt? Leiden zy een vryer, gerufter, en blymoediger leven? In tegendeel, zy moeten nijdig zijn op malkanderen, aangedaan met een laf-hertige, fwarte, en galachtige haat, altoos gedreven werden door eerfucht, vreefe, en gierigheit; zy moeten onbequaam zijn om te genieten ftiivere en eenvoudige vermaaklijkheden, vermits zy flaven zijn van foo veel valfche noodwendigheden, daar zy haar gantsche geluk doen van afhangen. 't is foo, feide *Adoam*, als dese Wijfe menfchen fpreken, die de ware Wijsheit geleerd hebben, en alleen de eenvoudige Natuur onderfoekende, hebben zy een afkeer van onfe aardigheit, en men moet bekennen dat de hare groot is in derfelver eenvoudigheit. Zy leeven allen sonder de Landen te verdeelen. Yder huisgefin werd daar beftierd door zijn Hoofd, die de ware Koning daar van

van is. Yder huisvader heeft daar het recht om zijn kinderen en neeven te straffen over een misdrijf : maar eer hy dat doet , beraad hy sig met de overige van het huisgesin. Dese straffen geschieden byna nimmermeer , want de eenvoudigheid der Zeeden , het goed geloof , de gehoorzaamheit , de afkeer van alle misdrijf , hebben haar verblijf in dat gelukkige Land. 't Schijnd dat *Astrea* , die men seid na den Hemel geweeken te zijn , onder de menschen hier noch verborgen is. Onder haar behoeven geen Rechters , want haar eigen Gewisse oordeeld haar ; alle goederen zijn daar gemeen. De vruchten der boomen , het gewas der aarde , de melk der kudden zijn daar soo overvloedige Rijkdommen , dat soo spaarsaame en gematigde Volkeren die niet behoeven onder den anderen te deelen. Yder omreisend huisgesin in dit schoone Land vervoerd zijn eigene Hutten van de een na de andere plaats , en wanneer die is afgeweid , en de vruchten dier plaats verteert zijn , daar 't sig nedergeslagen had , is 't niet nodig om tegens de andere te twisten , want zy malkanderen broederlijk beminnen , dat nergens door verstoord word. 't Is het ontbeeren der ydele Rijkdommen , en bedrieglijke begeerlijkheden , dat haar dese vrede , eenigheid , en vryheit bewaart. Alle zijn zy vry ; alle even gelijk. Men siet onder haar geen onderscheit , dan soodanig een , dat voortkomt uit de ondervinding der Wijse Grijsaards , of uit de buitengewoone kloekheit van Jongelingen die de Grijsaards volmaakt in Deugd bykomen. Het bedrog , geweld , meinedigheid , rechtsgeding , en oorlog laten nooit haar wreede en onstuimige stemmen hooren in dit

Land, foo gelieft van de Goden. Nooit heeft menfchelijk bloed dit Land befoeteld, ter naauwer nood fietmen daar vloeijen dat der Lammeren. Wanneer men tot dit Volk ſpreekt van bloedige ſtrijden, haaltige overwinningen, omkeeringen van Staten, die men by andere Volkeren beſchouwt, kunnen zy ſig niet genoeg verwonderen. Hoe! ſeggen zy, zijn de menſchen niet ſterffelijk genoeg, ſonder dat den een den ander werpt in een verhaafte dood, het leven is immers foo kort, en noch ſchijnd het haar te lang; zijn die menſchen daar voortgebracht om malkanderen te verſcheuren, en onderling ſigſelfs ongelukkig te maaken? Voor het overige, deſe Volkeren van *Betica* kunnen niet begripen, datmen ſig foo verwonderd over die groote Overwinnaars, die groote Keiferrijken bemachtigen. Wat dwaasheid, ſeggen zy, zijn geluk te ſtellen in het gebieden van andere Volkeren, welk gebied foo veel moeite baard, ſoomen anders wil gebieden met Rede, en volgens de Gerechtigheid? Maar wat vermaak geeft het, andere Volkeren te beheerſchen tegens haar wil en dank? Al wat een Wijs-man doen kan, is, ſigſelfs te vernederen, om een ſagtmoedig Volk te beheerſchen, daar de Goden hem mede belaft hebben, of wel een Volk 't geen hem bid en ſmeekt haar Vader en Herder te willen zijn. Maar Volkeren te willen regeeren tegens haar wil en begeerte, is, ſigſelfs gantsch ellendig te maaken, om de eer te hebben van die in ſlaverny te houden. Een Overwinnaar is een menſch, die de Goden, verbittert tegens het menſchelijk Geſlagt, de Wereld in haar Toorn hebben gegeven, om Koningrijken te verwocften, alles te vervullen met

met ſchrik , ellende , en wanhoop , en om ſoo veel Slaven te maaken , als'er vrye menſchen zijn. Een menſch die na *Glory* ſtaat , vind die defel-ve niet genoeg , met Wijsheit geleidende een Volk , dat de Goden hem hebben ter hand geſfeld? Geloofit hy geen lof te kunnen verdienen ten zy hy geweldig , onrechtveerdig , hoogmoedig , een Geweldenaar , en Dwingeland voor zijn Naburen geworden is? Hy moeft nooit denken aan den oorlog , dan om de vryheit te beſchermen. Gelukkig is hy , die ſelfs geen Slaaf zijnde van een ander , de dwaafſe eerſucht niet heeft om een ander tot zijn Slaaf te maaken ! Deſe groote overwinnaars , diemen ons afmaald met ſoo veel *Glory* , gelijken wel de overſtroomende Rivieren , die *Majeſtueus* ſchijnen , maar alle vruchtbare Velden verwoeſten , die zy alleen moeſten bevoogtigen.

Nadat *Adoam Betica* duſdanig had afgemaald , deed *Telemachus* , daar door bekoord , verſcheidde naaukeurige vraagen. Deſe Volkeren , ſeide hy , drinken die wel Wijn? Zy houden daar wel wacht voor , ſeide *Adoam* , want nooit hebben zy dat willen doen ; niet dat haar Druiven ontbreeken , geen Land brengt die heerlijker voort : maar zy genoegen ſig de Druiven , als andere vruchten te eeten , en zy vreeſen den Wijn , als den Bederver der Menſchen. 't Is een ſoort van vergif ſeggen zy , dat aan 't woeden helpt , zy doet den menſch niet ſterven , maar maakt hem een beeft gelijk , de Menſchen kunnen haar geſondheit bewaren ſonder de Wijn , welker uitwerking is de goede Zeeden te bederven. *Telemachus* ſeide wijders , ik wilde wel weten , wat wetten de Huwelijken van dit Volk beſtieren.

Yder

Yder Man, antwoorde *Adoam*, mag daar maar een Vrouw hebben, en moet die houden soo lang zy leeft; de eer der Maanen in dit Land hangt soo veel af van de getrouwheit in opzicht haarer Vrouwen, als de eer der Vrouwen by andere Volkeren geacht is ten opzicht van derselver getrouwheit voor haar Mannen. Nimmermeer is eenig Volk soo cerlijk noch jalocurs geweest in reinigheit. De Vrouwen zijn daar schoon, aangenaam, maar eenvoudig, zeedig, en arbeidzaam. De Huwelijken zijn daar vreedzaam, vruchtbaar, sonder vlek. Man en Vrouw schijnen maar een Persoon te zijn in twee verscheidene Ligchaamen. De Man en Vrouw verdeelen onder sig de huisselijke sorgen, de Man besteld alle saaken daar buiten, en de Vrouw houd sig aan het bestier der huishouding, zy helpt haar Man, en schijnd niet gemaakt, dan om hem te behagen, zy wind zijn vertrouwen, en brengt minder door haar schoonheit, dan deugd, een bekoorring en lieffelijkheid in dat geselschap, 't geen duuren moet so lang als haar leven. De soberheit, matigheit, en ongeschondene zeeden van dit volk, geven 't een lang leven, en bevryden 't van siekten. Men siet daar Grijfaards, die 100, en 120 Jaren oud zijnde, echter noch levendig genoeg en blygeestig zijn. My is noch overig, voegde *Telemachus* daar by, te weeten, wat zy doen, om den Oorlog te vermijden met andere Naburige Volkeren. De Natuur, seide *Adoam*, heeft haar van andere Volkeren afgesonderd, van de eene kant door de Zee, en van de andere zijde door het hooge gebergte. Daarenboven, de naburige Volkeren eerbieden haar wegens haar Deugd. Meenigmaal hebben de
 ande-

andere Volkeren , niet konnende overeenkomen, haar genomen voor Scheids-lieden haarer verschillen , en haar Landen en Steden toevertrouwt, daar zy onderling over twisteden. Gelijk dit wijse Volk nooit eenig geweld bedreven heeft, soo vertrouwd haar elk een. Zy lagchen , als men haar spreekt van Koningen, die onder den anderen niet konnen reguleeren de Grens-scheiding harer Staten. Kanmen , seggen zy , vreesen , dat de menschen Land sal ontbreken? Altoos sal'er meer zijn dan zy bebouwen konnen ; soo lang daar vrye Landen gevonden worden ; zelfs souden wy onse eigene Landen niet willen beschermen tegens onse Naburen , als zy die wilden inneemen. Onder al de Inwoonders van *Betica* vindmen noch hoogmoed , noch grootsheit, noch quaade trouwe , noch nijd , die haar heerschappy uitbreiden. Dus hebben haar Naburen niets te vreesen van foodanigen Volk, en konnen haar niet doen denken, dat zy haar sulen doen vreesen. Om dese reden laten zy haar in rust. Dit Volk sou liever haar Land verlaten , en de dood ondergaan , dan in dienstbaarheid leven. Dus is het immers soo beswaarlijk haar te overwinnen , als zy vervreemd zijn van andere onder het Jok te brengen. Dit veroorzaakt een diepe vrede tusschen haar en haare Naburen. *Adoam* eindigde dit *discours* met te verhalen , op wat wijze de *Pheniciers* haar Koophandel in *Betica* dreeven. Dit Volk , seide hy, was ten uitersten verwondert, wanneer zy Vreemdelingen van soo verre , door het midden der woeste *Zeen* , sagen tot haar komen; zy ontfingen ons met veel goetheit , en deelden ons mede al het geen zy hadden , sonder cenige betaling

ling van ons te vorderen , zy boden ons aan al het geen zy van haar wolle overig hadden , na foo veel in voorraad gehouden te hebben , als zy tot haar eigen gebruik noodig hadden. En in der daad zy fonden ons een rijk gefchenk. 't Was haar als een vermaak de Vreemdelingen te begiftigen met het geen zy overvloedig hadden. Wat haar Mijnen aanging , zy gaven ons die fonder veel moeite over, vermits die haar onnut waren; 't fcheen haar dat die menfchen niet wijs waren, die met foo veel arbeit en gevaar in de ingewanden der aarde gingen opfoeken 't geen haar niet gelukkig kon maaken , of voldoen de ware behoefte. Vroet foo diep niet, feiden zy tegens ons, in de aarde , laat het u genoeg zijn die te bebouwen , en zy fal u geven de waarachtige goederen , die u können voeden , gy fult vruchten daar van trekken , die beter zijn dan Goud of Silver, vermits de Menfchen het Goud en Silver niet begeeren dan om voedsel te koopen tot onderhoud hares levens. Wy hadden meenigmaal haar de Scheepsvaart willen leeren, en eenige harer jongelingen met ons nemen naar *Phenicien*, maar zy wilden nooit dat haar kinderen fig fouden gewennen te leven als wy. Zy fouden, feiden zy, leeren begeeren al die dingen, die u noodfaaklijk zijn geworden, zy fouden die willen hebben, zy fouden de Deugd verlaten om die te verkrijgen, zy fouden worden even als een Menfch die goede en gefonde beenen heeft, die vergetende zijn gewoonelijken gang, eindelijk fou noodig hebben gedragen te worden als een fieke. Wat de Seevaart belangt, zy verwonderden fig over het vernuft deser konft, maar geloofden die verderffelijk te zijn. Soo deefe

deese Menschen , seiden zy , in haar eigen land hebben , 't geen genoegzaam is tot de noodwendigheden deses levens , waarom gaan zy dan in een ander land dat opsoeken ? Zijn de behoeften der Natuur haar niet genoeg ? Zy zijn waardig Schipbreuk te lijden , nademaal zy de dood soeken in het midden der onstuimige Zeegolven , en dat alleen , om haar Gierigheid te voldoen. *Telemachus* was vervoerd *Adoam* dusdanig te hooren spreken , hy verheugde sig , dat 'er noch een Volk in de Wereld gevonden wierd , dat opvolgde den rechten loop der Natuur , en te gelijk soo wijs en gelukkig was. Ah ! seide hy , hoe ver zijn dese Zeeden afgesonderd van de ydele en cerfuchtige begeertens der Volkeren , diemen wijser oordeeld. Wy zijn soodanig bedorven , dat wy naaulijks kunnen gelooven dese natuurlijke eenvoudigheid de waarachtige te zijn. Wy beschouwen de Zeeden van dit Volk , als een schoon verdichtsel ; en zy sien de onse aan als een afschouwelijke droom.

Gedurende dat *Telemachus* en *Adoam* sig op dese wijze onderhielden , vergeetende te slaapen , en niet bemerkende dat het reeds middernacht was , dreef een vyandlijke en bedrieglijke Godheit haar af van de Kusten van *Itaca* , die haar Stierman *Achamas* te vergeefs socht. *Neptuin* , alhoewel de *Pheniciers* gunstig , kon niet langer lijden dat *Telemachus* het onweer sou ontsnappen , die hem geworpen had tegens de Rotsen van het Eiland van *Calipso* ; *Venus* was noch meer verbitterd , desen Jongeling te sien Zegenpraalen , die de Liefde , en al desselfs aanminningheden overwonnen had. Door dese smert vervoerd , verliet zy *Cithare* , *Paphos* , en *Idalien* , mits-

mitsgaders al de eer, die men haar bewijft in het Eiland van *Cyprus*; zy kon niet langer in die plaatfen verblijven, daar *Telemachus* haar gebied had veracht. Zy klom na den glinsterenden *Olympus*, daar de Goden vergaderd waren by den Troon van *Jupiter*. Van dese plaats befchouwden zy de Sterren, die onder haar voeten wemelden. Zy fagen het Aardklootje, even als een hoop flijk. De onmetelijke Zeen fcheenen haar als een druppel waters, daar dit brokje flijk mede bevochtigt word; de grootfte Koningrijken waren in haar oogen niet anders dan een weinig fand, dat de oppervlakte van dit flijk bedekt; de ontallijke Volkeren, en magtig gewapenden fcheenen haar niet anders dan wormen, dieden anderen een fiertje kruid betwiften op den hoop van dit flijk. De onfterffelijke Goden lagchen met de ernftigfte faaken, die de ftervelingen vermoeijen, en die fchijnen haar een Kinderspel. 't Geen de Menfchen Grootfheit, *Glory*, en Macht noemen, is by de Oppergoden niet anders dan ellende en fwakheit. 't Is in dese verblijfplaats, foo hoog verheven boven de Aarde, daar *Jupiter* zijn onbeweeglijken Troon gevestigd heeft; zijn oogen dringen van daar door tot in den afgrond, en sien tot in de binnenfte verdeelingen der herten; zijn fagt en helder geficht verfpread een kalmte en blijdfchap over het Heel-al, en in tegendeel als hy zijn haairlokken fchud, beweegd Hemel en Aarde; de Goden zelfs verlicht met ftraalen van *Glory*, die haar omringen, naderen hem niet dan bevende. Al de Hemeifche Oppergoden waren op dat ftond by hem. *Venus* vertoonde fig met al de aanlokkelijkheden, die in haar boefem groeijen. Haar fwierende Rok had

grooter

grooter luister , dan alle de kouleuren daar *Iris* sig mede verciert in de donkere Wolken, wanneer zy de verbaasde sterffelijke Menschen na onweeren een schoonen dag komt bootschappen. Haar Rok was opgeknoopt door een befaamde gordel, daar de *Gratiën* op verbeeld stonden. De haairen der Goddinne waren van achteren onachtsaam door een goude snoer opgebonden. Al de Goden waren verbaast over haar schoonheit, even als of zy haar niet meer gesien hadden; haar oogen waren verblind, als die der sterffelijke Menschen, wanneer *Phæbus* na een lange nacht die komt bestralen door zijn licht; zy sagten den anderen met verwondering aan, en hadden gedurig de oogen op *Venus* gellagen, maar bemerkten dat de oogen deser Goddinne met tranen bevogtigt waren, en de droefheit in haar aangesicht schein als afgebeeld. Onderwijlen naderde zy met een sagten en lichten tred tot den troon van *Jupiter*, als de spoedige vlucht eenes Vogels, die de wolken doorklieft. Hy sag haar met welgevallen aan, lachte haar toe, en sig opheffende omhelsde hy haar: Mijn Waarde Dochter, seide hy, wat is uwe droefheit? ik kan uw Tranen niet sien sonder ontroerd te werden, vrees niet uw herte my open te leggen, gy kent de teederheit, en liefde, die ik u toedraag. *Venus* antwoorde hem met een sagte stemme, maar half-afgebrooken door diepe versuchtingen: O Vader der Goden en Menschen, kan u, die alles siet, mijn droefheit onbekend zijn? *Minerva* niet te vreden de heerlijke Stad *Trojen*, die ik beschermde, ten gronde verwoest en omgekeerd te hebben, en sig te hebben gewrooken van *Paris*, die mijne boven hare schoonheit had gesteld,

steld, geleid door alle Landen en Zeeën den Soone van *Ulysses*, dien wreeden verwoester van *Trojen*; *Telemachus* word door *Minerva* vergefellschaft, dit is de reden, dat zy hier in haar rang niet verschijnd onder de andere Goden; zy heeft desen reukeloofen Jongeling geleid in het Eiland van *Cyprus* om my te beledigen, hy heeft mijn macht en vermogen veracht, niet alleen sig niet gewaardigt reukwerken op mijn Altaren te branden, maar ook betuigt een afkeer te hebben van de Feestdagen, diemen daart' mijner eere vierd, hy heeft zijn hert geslooten voor al mijn vermaaklikheden, te vergeefs heeft *Nep-tuin* op mijn verfoek hem willen straffen, en de Winden en Baren tegens hem aangevoerd. *Telemachus* door een vreesfelijke Schipbreuk geworpen aan het Eiland van *Calipso*, heeft over de Liefde gezegenpraald, die ik in dit Eiland had afgesonden, om het hert van desen jongen *Griek* te vermurwen; noch de jonkheid en bekoorlikheden van *Calipso*, en harer *Nimphen*, noch de verliefde treken der Liefde hebben de konstnaryen van *Minerva* kunnen te boven komen, zy heeft hem uit dit Eiland vervoerd, sic daar, ik ben schaamroot, een kind zegenpraald over my.

Jupiter seide, om *Venus* te troosten, 't is waar mijn Dochter, dat *Minerva* het hert van dese jonge *Griek* beschermd tegens de schichten van uw Soon, en een *Glory* voor hem bereid, die nimmer jongeling verdiend heeft. 't Verdriet my dat hy uwe Altaren heeft versmaad, maar ik kan hem uw macht niet onderwerpen. Ter liefde van u sta ik toe dat hy noch langer te Land en ter Zee sal omfwerpen, dat hy noch ver afgesonderd van zijn Vaderland, en bloot gestelt zy voor

al-

allerlei foort van quaalen en ongelukken, maar het Noodlot laat niet toe, dat hy daar in vergaa, of dat de Deugd bukke onder de vermaaklykheden, daar gy de Menſchen door vleid. Zijt dan getrooft, mijn Dochter, en weeft te vreden dat gy noch foo veel andere Helden en onſterffelijke Goden onder uw gebied houdt. Dit ſeggende, lachte hy *Venus* toe met een aangenaam weſen, vol van Majeſteit: een ſchitterende luifter, even als een doordringende blixem, ſtraalde hem ten oogen uit, en *Venus* hem kuffende met een ongemeeneteederheit, verſpreide hy van ſig een geur van *Ambroſyn*, daar den gantſchen *Olympus* mede vervuld wierd. De Goddinne kon niet nalaten gevoelig te zijn over deſe omhelſingen van den Grootſten der Goden; en niet tegenſtaande haar tranen en droefheit, ſagmen de blijdfchap over haar weſen verſpreid, als zy kuffte bedekte zy ſig met haar kleeed, om te verbergen de ſchaamrootheit harer kaken, en de belemmering daar zy ſig in bevond. De gantſche Vergadering der Goden juigte op dit ſeggen van *Jupiter*, en *Venus* ging ſonder tijd te verlieſen *Neptuin* vinden, om met hem middelen te beraamen om ſig over *Telemachus* te wreeken. Zy verhaalde *Neptuin* wat *Jupiter* haar geſeid had. My was al bekend, antwoorde *Neptuin*, het onwankelbaar beſluit der Goden; maar foo wy *Telemachus* in de afgronden der Zee niet kunnen verſuipen, ten minſten ſullen wy niet nalaten hem ongelukkig te maaken, doch om zijn wederkomst naar *Itaca* te verhinderen, kan ik niet goed vinden het Schip van *Phenicien*, daar hy in geſcheept is, te verderven, want ik beminne de *Pheniciers*, 't is mijn Volk, geen *Natie* ter We-

reld is 'er die meer mijn Rijk bebouwd dan die, door haar is de Zee geworden het algemeene goed, en de besitting van alle Volkeren des Aardrijks, zy brengen gedurige offerhanden op mijn Altaren, zy zijn rechtveerdig, wijs, en arbeidzaam in den Koophandel, over al verbreiden zy het Gemak en den Overvloed: neen Goddinne, ik kan niet toestaan dat een harer Schepen Schipbreuk lijde; maar ik sal maaken dat de Stierman van zijn weg sal afdwalen, en van *Itaca*, daar hy 't na toe wil setten, wel sal van daan blijven. *Venus* door dese belofte voldaan, loeg quaadaardig, keerde naar haar *Koets*, en vloog na de bloeiende Velden van *Idalsien*, daar de *Gratien* haar met geschal en blijdschap ontfingen, zy dansten rondom haar heen op bloemen die dit bekoorlijke verblijf met een aangename geur vervulden. *Neptuin* veerdigde aanstonds af een bedrieglijke Godheit, even gelijk de droomen, echter met dit onderscheit, dat daar de droomen niet bedriegen dan in den slaap, dese Godheit de finnen betoverd der wakenden. Dese quaaddoende God, omringt met een ontelbare meenigte van gevleugelde leugenen, die rondom haar dansten en sprongen, verspreide een fijn en betoverd vogt voor de oogen van den Stierman *Achamas*, die aandachtig lette op de klaarheit der Maar, den loop der Sterren, en den oever van *Itaca*, die hy bereids ontdekt had door de scherpe klippen daar ontrent. Op dit oogenblik wierden de oogen van den Stierman door een valsche waan bedrogen, een anderen Hemel deed sig aan hem op, de Sterren scheenen hem, als of zy van loop veranderd, en na haar oude plaats wedergekeerd waren. Den gantschen

schen *Olympus* schein sig te beweegen door nieuwe Wetten, de Aarde zelfs was veranderd, een valsch *Itaca* vertoonde sig dagelijks aan den Stierman om hem te verleiden, terwijl zy van het ware afwecken, hoe meer zy naderden het bedrieglijk afbeeldsel der oever van dat Eiland, hoe meer dat afweek, en voor haar schein weg te vlieden, en hy wist niet wat te geloven van dese vlucht; somtijts verbeelde hy sig te hooren het gerucht, dat men in een haven maakt; dan maakte hy sig gereed, volgens bevel bereids door hem ontfangen, om heimelijk te landen in een klein Eiland, dicht gelegen by het groote, om de aankomst van dese jonge Prins te verbergen voor de Minnaars van *Penelope*, die t' samen-gezworen hadden *Telemachus* te verderven; dan vreesde hy de klippen daar de kant deser Zee mede omset was, en hy schein te hooren het schrikkelijk bulderen der Zeegolven, die sig tegens dese klippen quamen te verbrijfelen; daar na bemerkte hy eensloegs dat het Land noch ver afgesonderd schein, de Bergen waren voor zijn oogen in dese afsondering als kleine Wolken, die dikwils den *Horizont* verduisteren, terwijl de Sonne sig verbergt. Dus was *Achamas* verbaast, en de inbeelding der bedrieglijke Godheit, die zijn oogen bekoorde, deed hem onder vinden seekere bevanging, hem tot noch toe onbekend geweest; zelfs was hy aangefocht te geloven, dat hy niet wakker was, maar door een droom wierd misleid. Onderwijlen gebood *Neptuin* den Oosten Wind te waaijen, om het Schip te doen wenden naar de Kusten van *Hesperien*, de Wind gehoorzaamde met soo veel woede, dat het Schip wel haast aanquam op den oever, door *Neptuin* aangewesen.

Bereids verkondigde *Aurora* den Dag, bereids vreesden de Sterren de stralen der Sonne, en als nijdig over die, gingen zy haar donker vier als in de Zee uitdooven, als wanneer den Stierman uitriep: Eindelijk kan ik niet langer twijffelen, of wy zijn genoegzaam op de Kust van *Itaca*, verheug u *Telemache*, binnen de tijd van een uur sult gy *Penelope* wederom sien, en misschien *Ulysses*, wederom op den Throon geklommen, vinden. Op dit geroep ontwaakte *Telemachus*, die als onbeweeglijk had gelegen in de armen van den Slaap, hy stond op, liep na het Roer, omhelsde den Stierman, en zijn oogen noch naauwlijks geopend zijnde, beschouwde hy met aandacht de omleggende Kust. Hy weende, niet erkennende den oever van zijn Vaderland. He-laas! seide hy, waar zijn wy? Gy zijt bedroogen *Achamas*, gy kent dese Kust niet, die lijkt niet na de Kust van mijn Vaderland. Neen, neen antwoorde *Achamas*, ik kan my niet bedriegen, dat ik den oever van dit Eiland niet kennen sou, hoe dikwils ben ik niet wel in uw Haven geweest? Ik ken die tot de minste Klippen toe, den oever van *Tyrus* is niet beter in mijn geheugen; aanschouw eens dit gebergte 't geen sich hoe langer hoe meer opdoet, sie daar dese rots, die sig als een tooren verheft; hoort gy de golven niet, die sig tegens de Klippen verbrijfelen, en die de Zee door haar Val schijnen te dreigen; siet gy niet den Tempel van *Minerva*, die zijn kruin in de Wolken verheft; sie daar de Fortresse en het Huis van uw Vader *Ulysses*. Gy bedriegt u, O *Achamas*! seide *Telemachus*, ik sie in tegendeel een afgelegen kust, die aan 't vaste Land leid; ik beschouwe

schouwe een Stad, maar die is *Itaca* niet. O Goden behaagt het u op dese wijze met de Menschen te speelen! Terwijl hy dese woorden sprak, wierden de oogen van *Achamas* eensloegs veranderd, die betovering verdween, hy sag den oeverfoodanig als die waarlijk was, en erkende zijn dwaling.

Ik bekenne, O *Telemache*! dat eenige Vyan-delijke Godheit mijn oogen heeft betoverd, ik geloofde *Itaca* te sien, derselver afbeeldsel ver-toonde sig geheel en al voor my, maar in dit oogenblik is 't als een droom verdweenen; ik sie een andere Stad, zijnde buiten alle twijffel *Salante*, die *Idomeneus*, vluchtende uit *Creta*, heeft gesticht in *Hesperien*, ik beschouwe de muuren, die sig verheffen, maar noch niet voltooid zijn, ik sie een *Fort*, maar niet volkomen versterkt. Terwijl *Achamas* bemerkte de verscheidene nieuwe werken in dese opkomende Stad opgebouwd, en dat *Telemachus* zijn ongeluk betreurde, deed de Wind, die *Neptuin* had doen wajen, haar met volle Zeilen op een reede lopen, daar zy haar buiten gevaar bevonden, en dicht by de Haven waren.

Mentor, die de wrake van *Neptuin*, en de wreede list van *Venus* niet onbekend was, had niet dan gelaghen over de dwaling van *Achamas*. Als zy op dese reede waren, seide *Mentor* tegens *Telemachus*, *Jupiter* beproeft u, maar wil u niet verderven, in tegendeel hy beproeft u om geen andere redenen, dan om den weg der *Glory* voor u te openen. Zijt gedachtig der arbeiden van *Hercules*, houd altoos voor oogen die van uw Vader. Die niet kan lijden, heeft geen grootmoedige Ziel. Gy moet door geduld en moed het wreede geval, dat behagen scheidt in u te vervolgen,

vermoeijen. Ik vreesfe minder voor u wegens de vervaarlijkfte wangunften van *Neptuin*, dan ik fehroomde voor de vleyende bekoorlijkheden der Goddinne die u ophield in haar Eiland. Waar wachten wy na? laat ons naar de Haven loopen. Sie hier een vrindelijk Volk, 't is by de *Grieken* daar wy aanlanden. *Idomeneus* foo qualijk door het Geval gehandeld, fal medelijden met ongelukkigen hebben. Soo dra zy quamen in de Haven van *Salante*, wierd het Schip van *Phenicien* daar met alle Vriendfchap ontfangen, vermits de *Pheniciers* in vrede zijn, en Koophandel drijven met al de Volkeren van den Aardbodem. *Telemachus* befag met verwondering defe opkomende Stad, zy was even als een jonge plante, die gevoed door den dauw des nachts, des morgens gevoeld de ftralen der Sonne, die haar komt vercierèn, doet groeijen, haar tedere knoppen opent, haar groene bladeren verspreid, foo dat men telkens als men haar befchouwt een nieuwe luifter fiet leggen op haar welriekende bloemen. Dus bloeide de nieuwe Stad van *Idomeneus* op den oever der Zee: yder dag, yder uur groeide die aan in heerlijkheit, en toonde van verre den Reifigers de nieuwe cieraaden der Boukunde, die tot den Hemel fig verhieven; de gantsche Kust weergalmdde van het geroep der Werkluiden, het slaan en kloppen der hamers, de fteenen wierden als in de lucht opgeheven door de touwen van een ophyfende Kraan, of Kaapftand, al de Hoofden moedigden het Volk tot den arbeit foo dra *Aurora* te voorfchijn quam; en den Koning *Idomeneus* felfs overal zijn ordres gevende, fette defe werken met een ongelooflijke neerftigheit voort.

Ter

Ter naauwer nood was dit ſchip van *Phenicien* geland in de Haven, of de *Cretenſeng* gaven aan *Mentor* en *Telemachus* blijken van oprechte vriendschap; men ſpoede ſig *Idomeneus* bericht te geven van de aankomſt des Soons van *Ulyſſes*. Hoe, riep hy uit, de Soon van *Ulyſſes*! van *Ulyſſes*, die waarde Vriend, en wiſſen Held, door wiens hulp wy eindelijk de Stad *Trojen* hebben omgekeerd! datmen my derwaarts leide, en ik hem betoone, hoe waard zijn Vader my geweest is. Aanſtonds hier op wierd *Telemachus* voor hem gebracht, die hy met een vrendelijk en lagchend weſen aansprak, ſeggende: Wanneermen ſelfs my niet geſeid had, wie gy waart, geloof ik dat ik u ſou gekend hebben. Sie daar *Ulyſſes* ſelfs, ſie daar zijn oogen vol van vier, wiens opſlag ſoo ſtandvaſtig was; ſie daar zijn koel en achterhoudend weſen, daar ſoo veel levendigheit, en lieffelijkheden in verborgen was, ik erkenne ſelfs die fijne lag, dat onachtſaam gelaat, dat ſagt, eenvoudig, en door-dringend ſpreeken, 't geen overreede, eermen tijd had om te wantrouwen; waarlijk gy zijt de Soon van *Ulyſſes*, maar ſult te gelijk de mijne zijn. Mijn Soon, en Waarde Soon! wat geval heeft u op deſen oever gebracht? is het om uw Vader hier te ſoeken? Helaas! Ik hebbe geen tijding van hem ontfangen, het Geval heeft hem en my vervolgt, hy heeft het ongeluk gehad van zijn Vaderland niet te kunnen weder vinden, en ik het mijne te vinden, opgevuld met de gramschap der Goden tegens my. Terwijl *Idomeneus* deſe woorden ſprak, ſag hy *Mentor* ſterk aan, als een Man, wiens weſen hem niet onbekend ſcheen, maar wiens naam hem niet te binnen quam, Onderwjl en

antwoorde *Telemachus* hem met tranen in de oogen : O Koning ! verfchoon mijn droefheit, die ik niet kan verbergen in een tijd daar in ik u mijn blijdfchap en erkentenis behoorde te be-
tuigen voor uw goetheden. Door de droefheit, die gy betoond over het verlies van *Ulyffes*, be-
tuigd gy myfelfs het ongeluk te voelen, van dat ik mijn Vader niet kan wedervinden. 't is be-
reids langen tijd dat ik hem foeke langs alle Zeen, de vertoornde Goden geven my geen hoop, dat ik hem fal wedervien, of in *Itaca* wederkeeren, daar *Penelope* fig verquijnt om eenmaal van haar Minnaars bevrijd te werden.

Ik had geloofd u te vinden in het Eiland van *Creta*, ik weet uw wreed Noodlot, en kon niet geloven dat ik ooit in *Hesperien* fou hebben geland, daar gy een nieu Koningrijk hebt geficht, maar het Geval, dat met de Mefchen fpeeld, en my omfwerende houd door alle Landen, afgefonderd van *Itaca*, heeft eindelijk my op defe Kufften geworpen ; onder foo veel ongelukken my aangedaan, is het dit, dat ik vrywillig drage. Soo my dit afsonderd van mijn Vaderland, ten minften doet het my kennen de Wijfte, en Edelmoedigfte aller Koningen. Om defe woorden omhelfde *Idomeneus Telemachus* op een tedere wijfe, en hem in zijn Paleis geleidende, feide hy : Wie is defen voorfigtigen Grijsaard, die u vergefelschap, my gedenkt hem eertijds meer gefien te hebben ? 't Is *Mentor*, hernam *Telemachus*, de vriend van *Ulyffes*, aan wie hy mijn Kintfheit heeft toevertrout, en die u fal konnen feggen, wat ik hem al fchuldig ben. Hier op naderde *Idomeneus*, gaf *Mentor* de hand, en feide hem, ik heb u certijds meer gefien. Breng u te binnen
een

een reise, die gy eertijds in *Creta* gedaan hebt, en de goede raad die gy toenmaals my hebt gegeven, maar het vier mijner jeugd, en de smaak der ydele wellusten vervoerden my toen ter tijd. Mijn ongelukken hebben my geleerd; 't geen ik niet wilde gelooven, wilden de Goden dat ik, O wijse Grijsaard! sou ondervinden. Maar ik bemerke met verwondering dat gy sedert soo veel jaren niet veranderd zijt, gy hebt de selve frisheit van wesen, de selve gedaante, en rechte gestalte, de selve krachten behouden, uw hairen zijn alleenlijk een weinig witter geworden. Groote Koning, antwoorde *Mentor*, soo ik een vleijer was, sou ik u het selfde seggen, en dat gy noch de selve fierheit uwer jeugd hebt behouden, die in uw weesen uitblonk voor de Belegering van *Trojen*, maar ik wil liever u mishagen als de waarheit te kort doen. Daar benevens bemerk ik uit uw wijs *Discours*, dat gy een Vyand zijt van vleijery, en dat men niets waagt, als men in oprechtheid tot u de waarheit spreekt. Gy zijt wel veranderd, ik sou moeite gehad hebben u te kennen, en kan klaarlijk de oorzaak daar van begrijpen, gy hebt veel in uw ongelukken geleden, en lijdende sorg gedragen, nadeemaal gy *Wijshheit* verkregen hebt. Men kan sig lichtelijk troosten over de rimpelen, die sig in 't aangesicht vertoonen, terwijl het hert gesterkt en geoeffend werd in de Deugd. Weet voor het overige, dat de Koningen in tegenspoed, even als andere Menschen altoos het selfde gebruik maaken, de moeiten der Ziel, en den arbeit der Ligchamen verouderen haar voor den tijd, in voorspoed, en de wellusten van een verwijfd en las leven, gebruiken zy die veel meer, dan al de

on-

ongemakken van den Oorlog; niet is 'er ongesonder dan de wellusten, diemen niet kan matigen. Hier van daan komt het dat Koningen en in Vrede en Oorlog altoos haar moeiten en plaisieren hebben, die den ouderdom doen komen voor de Jaren, die anders natuurlijker wijze souden verschijnen. Een sober, matig, en eenvoudig leven, afgesonderd van onrust en driften, geregeld en arbeidzaam, behoud 's menschen leven in een bloeiende jeugd, 't geen sonder dese voorzorgen altoos gereed is weg te rennen op de vleugelen van den tijd.

Idomeneus bekoord door dit *discours* van *Mentor*, sou hem langer gehoord hebben, soo men hem niet had kunnen berichten, dat hettijd was voor een offerhande, die hy *Jupiter* moest doen. *Telemachus* en *Mentor* volgden hem, omringd door een meenigte Volk, die dese twee Vreemdelingen met nadruk en nieuwsgierigheid besagen. Zy seiden den een tegens den anderen, dese twee menschen zijn wel onderscheiden, de jongste heeft iets, 't geen seer levendig en aanminnelijk is, alle de begaaftheden der schoonheid en jeugd zijn in zijn gantsche wesen, en over zijn geheele ligchaam verspreid; doch dese schoonheit heeft niets dat laf, of verwijt is, met dese tedere bloeme der jeugd schijnd hy dapper, sterk, en verhard tegens den arbeit: maar de andere, alhoewel ouder van jaren, heeft noch niets verloorren van zijn kracht, zijn gestalte schijnd niet minder hoog, zijn weesen niet minder aangenaam, maar als men hem van naby besiet, bevindmen in zijn eenvoudigheid teekenen van Wijsheit en Deugd, met een Edelmoedigheid, die verwonderlijk is. Wanneer de Goden op de aarde zijn

ne-

nedergedaald, om ſig den ſterffelijken menſchen mede te deelen, hebben zy buiten twijffel ſoodanigen gedaante van Vreemdelingen en Reifigers aangenomen.

Onderwijlen quam men in den Tempel van *Jupiter*, die *Idomeneus*, van deſen God afkomſtig, met veel pracht en heerlijkheit had vercierd, die was omcingeld met een dubbelde rye van gemarmerde Pilaren, de *Capiteelen* waren van Silber, den Tempel was geheel van Marmer bedekt; zy vertoonde in verheve Beeldwerk *Jupiter* veranderd in een Stier; de vervoering van *Europa*, en zijn aankomſt in *Creta* door het midden der baaren. Zy ſcheenen *Jupiter* te eerbieden, alhoewel hy onder een vreemde gedaante was. Vervolgens ſag men de geboorte en wijsheit van *Minos*; eindelijk ſagmen deſe wijsſe Koning in hooger jaren Wetten gevende aan zijn gantsche Eiland, om dat voor altoos bloeiende te maaken. *Telemachus* bemerkte ook daar de voornaamſte gevallen der belegering van *Trojen*, daar *Idomeneus* had verkregen de *Glory* van een Groot *Kapitein*. Onder deſe verbeeldingen der Gevechten focht hy zijn Vader, en erkende hem, hy greep *Rhesus* die *Diomedes* gedood had by het haar: vervolgens twiſtte hy met *Ajax* over de Wapenen van *Achilles* voor al de Hoofden van het *Griekſche* Leger by een vergaderd: eindelijk quam hy uit het doodelijk Paard, om het bloed van ſoo veel *Trojanen* te ſtorten. *Telemachus* kende hem aanſtonds door deſe befaamde daaden, daar hy ſoo dikwils van had hooren ſpreken, en *Mentor* ſelfs hem verhaald had. De traten vloeiden uit zijn oogen, hy veranderde van kleur, en geheel zijn weſen ſcheen ontroerd.

Idomeneus merkte dat, niet tegenstaande *Telemachus* aan een zijde week, om zijn ontsteltenis te verbergen. Zijt niet beschaamd, seide *Idomeneus* tegens hem, te laten blijken hoe seer gy geraakt zijt door de *Glory* en Ongelukken uwes Vaders. Terwijl het Volk in meenigte by een verfelde onder de wijde portalen der dubbelde *Colommen*, die den Tempel omcingelden, waren daar twee Benden van Jongens en jonge Dochters, die Veerfen opfongen ter eere van den God, die den Blixem in zijn handen houd. Dese Kinderen, verkooren uit de schoonste van gedaante, hadden het haar lang over de schoulers swierende, haar Hoofden waren gekroont met Roosen, en bewierookt, zy waren alle in 't wit gekleed. *Idomeneus* deed *Jupiter* een offerhande van honderd Stieren, om zijn gunst te verkrijgen in een Oorlog die hy ondernomen had tegens zijn Naburen, het bloed deser slagtofferen rookte aan alle kanten, men sag dat ruifchen in de diepe bekkens van Goud en Silver. Den Grijsaard *Theophanes*, een vriend der Goden, en Priester van desen Tempel, hield gedurende dese Offerhande zijn Hoofd bedekt met een end van zijn purpere Rok; vervolgens besag hy de ingewanden der Slagt-offers die noch lilden en beefden, geleid zijnde op den Heiligen Drievoet: O Goden! riep hy uit, wie zijn dan deese twee Vreemdelingen, die den Hemel in dese plaatse send? sonder dese sou den ondernomen Oorlog ons doodelijk zijn, en *Salante*, voor dat het op zijn fondamenten bevestigd was, verwoest werden. Ik sie een jongen Held, die de Wijsheit by de hand leid, 't is niet geoorloft dat een sterffelijke Mond sig wijders opene. Dese

se woorden zeggende was zijn gezicht woest, en zijn oogen als vierstraalen, hy scheen andere voorwerpen te sien, als die voor hem waren, zijn wesen was ontstooken, en hy was beroerd en als buiten sigselfs, zijn haairen reesen te bergen, zijn mond schuimde, zijn armen waren verheven en onbeweeglijk, zijn beroerd geluid was sterker dan eenige menschelijke stemme, hy was buiten zijn adem, en kon binnen sigselfs niet beslooten houden de goddelijke geest, daar hy door aangedaan wierd. O gelukkige *Idomeneus*! riep hy nochmaal, wat sie ik? Wat ongelukken vermijd gy! Welke sagte Vrede van binnen, maar wat strijden van buiten! Wat Overwinningen! O *Telemachus*! uw arbeiden gaan die van uw Vader te boven, de fiere Vyand sücht in het stof onder uw sward, de kopere poorten, en ontoegankelijke bolwerken vallen neder voor uwe voeten. O Groote Goddinne! die haar Vader O Jongeling! gy sult eindelijk sien. Op dese woorden bestierf de spraak in zijn mond, en hy bleef tegens zijn wil en dank in een stilswijgen vol van verwondering. Al het Volk was als van vreesse bestorven; *Idomeneus* beefde, en dorst hem niet vragen of hy gedaan had; *Telemachus* selfs verbaast, begreep naauwlijks het geen hy quam te hooren, naauwlijks kon hy geloven dese hooge voorseggingen te verstaan; *Mentor* was de eenigste, die de goddelijke geest niet verbaafde. Gy verstaat, seide hy tegens *Idomeneus*, het voornemen der Godden tegens eene *Natie*, die gy tebevechten hebt, de Overwinning sal in uwe hand zijn, en gy sult het geluk uwer wapenen aan den Jongen Soon van uw vriend verschuldigt zijt; zijt niet

ja-

jaloers , maar doet alleen uw voordeel met het geen de Goden u door hem geven. *Idomeneus* van zijn verwondering noch niet tot sigselfs gekomen , focht te vergeefs na dese woorden , zijn tonge bleef onbeweeglijk. *Telemachus* vaardiger dan hy , feide tegens *Mentor* : Soodanigen be- loofden *Glory* raakt my niet. Maar wat mogen dese laaste woorden beduiden , gy fult eindelijk wederom sien ? Sal dit mijn Vader , of alleen *Itaca* zijn ? Helaas ! hy heeft niet voleindigt , maar my in grooter verwerring gelaten dan ik te voo- ren was. O *Ulyffes* ! O mijn Vader ! foud gy het selfs zijn , die ik wederom fou zien ? fou dat waar zijn ? Maar ik vleije my. Wreede God- fpraak ! gy fchept vermaak om met een Onge- lukkige te fpeelen , noch een woord fou my ten toppunt van geluk hebben opgebeurd. *Mentor* feide hem , erbid 't geen de Goden u ontdekken , en 't geen zy willen verbergen onderneem dat niet te willen weten , want roekeloofe nieuwsgierigheid verdiend befchaamd te werden. 't Is door een Wijs- heit vol van Goedheit dat de Goden haar voorne- mens voor de sterffelijke menfchen verbergen in een ftik-duiftere nacht van onwetenheit ; 't is nut te voorfien dat van ons afhangd om wel te doen , maar het is niet minder heilzaam onwetend te zijn in faaken die van onfe voorforgen niet afhan- gen , en 't geen de Goden met ons voor hebben. *Telemachus* door dese woorden bewoogen , hield sig met veel moeite ftill. *Idomeneus* , die van zijn verwondering wederom tot sigselfs was geko- men , begon van zijn kant den Grooten *Jupiter* te loven en te prijfen , die hem den Jongen *Te- lemachus* en wijfen *Mentor* had toegefonden , om hem een Overwinnaar zijner Vyanden te doen zijn.

zijn. Na dat men een treffelijke Maaltijd had aangerecht, die op het Slagt-offer volgde, ſprak hy deſe twee Vreemdelingen op deſe wiſje aan :

Ik bekenne de Regeer-kunde noch niet recht verſtaan te hebben toen ik in *Creta* wederquam na de belegering van *Trojen*. Gy wectet, Waarde Vrienden, de ongelukken, die my verhinderd hebben in dit groote Eiland langer te regeeren, nademaal gy my verſcekerd daar geweest te zijn, ſederd dat ik daar uit vertrokken ben, hadden de wreede ſlagen van het Geval maar gediend om my te onderwiſſen, en beſadigder te maaken ! Ik doorkruifte de Zee als een vluchteling, van de Goddelijke en Menſchelijke wraak vervolgt ; al mijn voorige groothet diende niet anders dan om mijn val des tē ſchandelijker en ondraaglijker te maaken, ik quam vluchten met mijn Huis-Goden op deſe woefte kufft, daar ik niet vond dan onbebouwde Landen, bedekt met diſtelen en doornen, Boſchagien ſoo oud als het Land ſelfs, byna ontoegankelijke Rotſen, daar de wilde Beeften ſig in verſchoolen. Ik was tot die engte gekomen, dat ik my vergenoegde met het geſelſchap van eenige weinige Soldaaten, die my in dit woefte Eiland in mijn ongelukken wilden verſellen, maar was gantſch buiten hoope dat gelukkige Eiland, daar in ik volgens het beſchik der Goden om te heerſchen gebooren was, ooit te beſchouwen. Helaas ! ſeide ik by myſelfs, wat verandering ! wat ſchrikkelijk voorbeeld ben ik niet voor de Koningen ! Men behoorde my te vertoonen, aan al de geene, die in de Wereld regeeren, om deſelve te onderwiſſen door mijn voorbeeld, ſoo zy anders ſig verbeelden,

dat zy nietste vreesen hebben, vermits zy boven alle andere menschen verheven zijn. Hoe! 't Is haar verheffing zelfs die maakt dat zy alles te vreesen hebben; ik was gevreesd van mijn Vyanden, en bemind van mijn Onderdanen, ik had het bevel over een machtig en kloekmoedig Volk; de Faam had mijn naam gebracht in de verafgelegenste Landen; ik regeerde in een vruchtbaar en vermaaklijk Eiland, honderd Stedengaven my Jaarlijks *tribuit* van haar Rijkdommen: dese Volkeren erkenden my af-komstig uit het bloed van *Jupiter*, geboren in haar Eiland, zy beminde my als de Naneef van *Minos*, wiens wetten haar soo machtig en gelukkig hadden gemaakt. Wat gebrak'er aan mijn geluk, soo ik dat anders met bezadigdheit had weeten te gebruiken? Maar mijn hoogmoed, en de vleijery, daar ik na luisterde, hebben mijn Troon omgekeerd. Dus fullen al de Koningen vallen, die sig overgeven aan haar Wellusten, en de Vleijers het oor verleenen. Gedurende den dag toonde ik een blymoedig wesen, en was vol hoop, om de foodanigen, die my volgden, een hert in 't lijf te spreken. Laat ons, seide ik, een nieuwe Stad bouwen, die ons tot troost verstreke wagens al het geen wy verloren hebben. Wy zijn omcingeld van Volkeren, die ons een schoon voorbeeld gegeven hebben tot dese onderneeming. Wy sien *Tarente*, 't geen sig nevens ons verheft; 't is *Phalante* met zijn *Lacedemoniers*, die een nieuw Koninkrijk heeft opgericht; *Philoctetes* heeft de naam gegeven aan *Petilie*, een groote Stad, door hem aan deselve Kust opgebouwd; *Megapont* is diergelijk een Volkplanting: Sullen wy minder doen als al dese omswer-

ven-

vende Vreemdelingen ? het Geval betoond ſig tegens ons niet ſtrenger. Terwijl ik door deſe woorden trachtte te verſoeten de ſmeren mijner Medemakkers , verborg ik in het binnenſte van mijn hert een doodelijke droefheit , 'tverſtrekte my tot trooſt dat het licht des daags my verliet , en de nacht met zijn ſchaduwē my quam bedekken, om in vryheit mijn ellendig Noodlot te beſchreijen: twee ſtroomen van bittere tranen vloeiden uit mijn oogen; en de ſoete ſlaap week verre van my : des anderen daags begon ik mijnen arbeit met nieuwen yver. Sie daar *Mentor*, dit is de reden; dat gy my ſoo verouderd bevindt. Na dat *Idomeneus* het verhaal van alle zijn moeiten voleindigt had, vroeg hy aan *Mentor* en *Telemachus* haar hulp en byſtand in den Oorlog, daar hy ſig in gewikkeld bevond: Ik ſal, ſeide hy, u wederom naar *Itaca* ſenden, ſoo haalt deſen Oorlog ſal geeindigt zijn. Onderwijlen ſal ik Scheepen na alle ver-af gelegene Kusten aſſenden, om eenige nieuwe maaren van *Ulyſſes* te vernemen; op alle bekende plaatsē van den Aardboden, daar het Onweer, of de Gramſchap van eenige Godheit hem mogt geworpen hebben, ſal ik wel weten hem van daan te haalen: het behage de Goden dat hy noch maar mag in 't leven zijn! Wat my belangt, ik ſal u na *Itaca* laten voeren met de beſte Scheepen, die ooit in *Creta* getimmert zijn, zy zijn gemaakt van hout, gehouwen op den waren Berg van *Ida*, daar *Jupiter* geboren is; dit geheiligt hout kan niet vergaan in de Zee-golven, de Winden en Klippen vreeſen en verbieden dat, *Neptuin* ſelfs in zijn grootſte loop, ſou zijn baaren daar tegens niet derven verheffen: zyt dan verſeekerd dat gy ge-

lukkig , en sonder veel moeite in *Itaca* sult wederkeeren , en dat geen Vyandlijke Godheit u langer op de Zeen sal konnen doen omswerven; de overvaart is kort , en licht ; send het Schip van *Phenicien* , 't geen u hier te rug bracht , ende denkt niet anders dan om de *Glory* te verkrijgen , dat gy het nieuwe Koningrijk van *Idomeneus* bevestigt hebt , om al zijn geledene ongelukken te herstellen. Tot dese prijs , O Soone van *Ulysses* ! sult gy uw Vader waardig geoordeeld werden: zelfs soo het strenge beschik der Goden hem bereids mocht hebben doen nederdalen in het donkere Rijk van *Pluto*, het gantsch bekoorlijk *Griekenland* sal geloven hem weder in u te sien.

Op dese woorden viel *Telemachus* in *Idomeneus* reden: Laat ons, seide hy, het Schip van *Phenicien* te rug senden, wat wachten wy om de Wapenen te aanvaarden, en uw Vyanden aan te tasten, die zijn de onse geworden. Soo wy overwinnaars geweest zijn, vegtende in *Sicilien* voor den *Trojaan Ancestes*, een vyand van *Griekenland*, wie kan twijffelen, of wy fullen noch vieriger, en meer van de Goden begunstigt zijn, wanneer wy fullen strijden voor een der Helden van *Griekenland*, die *Trojen*, de Stad van *Priamus*, hebben omgekeert.

Mentor met een sagt en stil oog *Telemachus* beschouwende, die bereids vol van een edelmocdig vier was voor het Gevecht, voerde op dese wijze het woord: Ik ben in mijn schik, O Soone van *Ulysses* ! van in u te sien soo edelmoedigen drift tot de *Glory*; maar zijt gedachtig dat uw Vader geen soo grooten roem onder de *Grieken* heeft verkregen in de belegering van *Trojen*

jen, dan met ſig te betoonen de wiſte en beſa- digdſte onder hun allen. *Achilles*, niet tegen- ſtaande hy onverwinnelijk, en onquetsbaar was, en over-al de ſchrik en de dood, daar hy vogt, met ſig omvoerde, kon echter de Stad *Trojen* niet overwinnen, maar is ſelfs gevallen voor de muuren dier Stad, en die heeft gezegenpraalt o- ver den Doodſlager van *Hector*; maar *Ulyſſes*, wiens dapperheit door voorſigtigheit wierd onder- ſteund, heeft de Vlam en het Swaard in het mid- den van *Trojen* gevoert, en aan deſe handen is men verſchuldigt den val deſer groote en hoogmoedi- ge Toorens, die tien jaaren achter-een het gantsch t'ſamengeſwooren *Griekenland* hadden gedreigt: ſoo dat *Minerva* boven *Mars* is. Dus overtreft een beſcheidene en voorſigtige dapperheit een woef- te en ſiedende overmoed. Laat ons dan begin- nen wiſſelijk te overwegen de omſtandigheden van deſen Oorlog, die men ſal ondernemen. Ik ontfie geen gevaar, maar geloof, *Idomene*, dat gy ons eerſt moet ſeggen, of uw Oorlog rechtveerdig is, vervolgens tegens wie gy die ſult voeren, eindelijk welke uw machten zijn, om een gelukkige uitkomst te kunnen verhoop- en. *Idomeneus* antwoorde: Als wy eerſt op deſe Kust quaamen te landen, vonden wy een woef- te volk, levende in de Boſſchen van de Jagt, en de Vruchten die de boomen ſelfs voortbragten; zy wierden verſchrikt, ſiende onſe Scheepen en Wapenen, begaven ſig in 't gebergte: maar ge- lijk de Soldaten nieuwsgierig waren om dit land te ſien, en eenige Herten wilden vervolgen, ont- moeteden zy deſe woefte Vluchtelingen, wan- neer de Hoofden deſer Wilden tot haar ſeiden; Wy hebben de aangename oevers der Zee verla-

ten, om die u over te laten en in te ruimen, ons is niet anders overig dan het byna ontoegankelijke gebergte, 't is recht en billijk dat gy ons ten minsten daar in Vrede en Vryheit laat, wy vinden u hier dwalende, en fwakker dan wy, 't staat aan ons om u alle den hals te breeken, en zelfs aan uwe Metgefelln de kennis te beneemen van uw ongeval, maar wy willen onse handen niet baaden in het bloed van foodanige, die menschen zijn als wy; Gaat dan, en zyt gedachtig, dat gy uw leven aan onse beleeftheit verschuldigt zyt, vergeet nimmermeer dat gy dese lessen van bezadigheid en edelmoechtigheit hoort van een Volk, die gy wild, grof, en bot noemd. Dit ons Volk, dat door de *Barbaren* op dese wijze was te ruggefonden, quam wederom in 't Leger, en verhaalde 't geen haar gebeurd was; onse Soldaten wierden beroerd, en schaamden sig te sien, dat de *Cretensen* haar leven aan dit slag van Menschen verschuldigd waren, zy gingen weder op de Jagt, in grooter getal als de eerste, met allerlei soort van Wapenen voorzien; wel haast ontmoeteden zy dese wilde Menschen, en tasteden haar aan, het gevecht was ruw en wreed, daar vielen slagen aan alle kanten, als een hagel, die gedurende een onweer op het Veld nedervalt, de Wilden wierden genootsaakt in haar scherpe Rotsen te wijken, daar de onse haar niet dorsten vervolgen; weinig tijd daar na fonden dese Volkeren tot my twee van de wijste harer Grijsaards, die den Vrede quamen verfoeken, en geschenken brachten, 't waren vellen van wilde beesten, die zy gedood hadden, en vruchten van het Land; na my die te hebben aangeboden, spraaken zy dus-

da-

danig: O Koning! wy houden, als gy fiet, in de eene hand het Swaard, en in de andere den Olijf-tak des Vredes (en waarlijk hielden zy die op dufdanigen wiſſe); Sie daar den Vrede, of den Oorlog; Wat Kieft gy? Wy fouden liever den Vrede wenfchen; ter liefde van die ſchaamden wy ons niet den aangenaamen oever der Zee te verlaten, daar de Sonne het Land vruchtbaar maakt, en ſoo veel heerlijke fruiten voortbrengt; de Vrede was ons aangener dan alle deſe, want om die reden wecken wy in het hooge gebergte, altoos bedekt met ys en ſneeuw, daar men nimmer fiet de bloemen van de Lente, of de lieffelijke vruchten van den Herfft; wy hebben een afkeer van deſe beeftachtigheid, die onder de ſchoone naamen van Eerſucht een ydele *Glory* dwaaffelijk de Landſchappen verwoeft, en het bloed van menſchen, die alle Broeders zijn, uitſtort; ſoogy met deſe valsche *Glory* behebt zyt, ſullen wy u die niet benijden, wy ſullen klagen, en de Goden bidden, dat zy ons voor diergelijken uitſinnigheid bewaren. Soo de Wetenschappen, die de *Grieken* met ſoo veel ſorg leeren, en de beſchaaftheit der Zeden, daar zy ſoo op roemen, haar niet anders inboeſemd als dufdanigen onrecht, gelooven wy gelukkig te zijn, deſe voordeelen te ontbeeren; wy ſullen onſe *Glory* ſtellen, in altoos *Barbaren*, maar rechtveerdig, beleeft, getrouw, oneenſydig, en met weinig te vreden te zijn, de ydele lekkernyen, die altoos meerder begeeren, verachten: 't geen by ons hoog geacht word, is de Gefontheit, Spaarzaamheit, Vryheit, de Kracht van Ziel en Ligchaam; 't is de Liefde der Deugd, de Vreeſe der Goden, een goeden Imborſt tot zijn evenna-

sten, Oprechtigheit voor zijn Vrienden, Getrouwigheit aan alle menschen, Zeedigheid in Voorspoed, Kloekmoedigheid in Tegenspoed, Moed om altoos vry-uit de Waarheit te spreken, Afkeer van Vleijery, die wy niet betrachten. Sie daar, foodanig zijn de Volkeren die sig aanbieden om uw Geburen en goede Bondgenooten te zijn. Soo de getergde Goden u foodanig verblinden, dat gy desen Vrede van de hand wijft, sult gy wel haast, maar te laat, gewaar worden, dat menschen, die door befadigdheit den Vrede beminnen, de ontfagchelijkste zijn in den Oorlog.

Terwijl dese Grijsaards spraaken, kon ik my niet versadigen met haar te beschouwen, zy hadden lange baarden, onachtsaam nederhangende, korte, maar blanke haaren, breede wingbraauwen, heldere oogen, een statig wesen, een klaare en manhaftige stemme, en eenvoudige doch beleefde mijnen; de voeringen, die haar voor kleederen verstrekten, op de schouder vast gehegt, lieten armen blijken, die senuwachtig waren, en aderen, beter gevoed, dan die onser *Atletten*. Ik antwoorde dese twee Afgesanten, dat ik den Vrede begeerde. Wy stelden gesamentlijk ter goeder trouwe eenige Voorwaarden op, namen al de Goden tot getuigen, en sond dese Menschen wederom na hun Volk met gaven en geschenken; maar de Goden, die my verdreeven hadden uit het Koningrijke mijner Voorouders, waren noch niet vermoeid met my te vervolgen. Onse Jaagers, die soo haast geen bericht konden krijgen van de tusschen ons geslootene Vrede, ontmoeteden dien selven dag een groote Bende deser *Barbaren*, die haar Afgesanten verselden, soo als die uit ons Leger wederkeerden, tasteden

de-

deselve met verwoedheit aan, hakten een gedeelte ter neder, en vervolgden de overige in het Bosch. Sie daar den Oorlog op nieuws ontstookten. Dese *Barbaren* geloofden sig niet meer te kunnen of te mogen vertrouwen op onse beloften en eeden. Om des te machtiger tegens ons te zijn, riepen zy t' harer hulp de *Locrensen*, *Apuliers*, *Lucaniers*, *Brutiers*, de Volkeren van *Cretone*, de *Neviten* en *Brinden*. De *Lucaniers* quamen met Karren, gewapend met bedrieglijke Seiffens; De *Apuliers* waren yder bedekt met de huid van een wild dier, dat zy gedood hadden, en droegen knodsen vol groote knopen, en met scherpe ysere punten voorfien, zy waren van gestalte byna als Reusen, haar ligchamen waren verhard door arbeidfame oefeningen, daar zy aan gewend waren, soo dat haar gesicht alleen de Menschen verbaafde; De *Locrensen*, uit *Griekenland* gekomen, scheenen noch te ncigen na haar afkomst, en waren beleefder als de andere, maar hadden de Krijgstucht der *Grieksche* Benden gevoegd by de woeftheit deser *Barbaren*, en de gewoonte van een streng leven, dat haar onverwinnelijk maakte, zy hadden lichte schilden, gemaakt van gevlochte teen, en waren bekleed met vellen van Beesten, en gewapend met lange swaarden; De *Brutiers* konnen snel loopen, even als Herten en Dassen, men sou byna gelooven dat de tederste grasscheurkens naaulijks door haar voeten werden gekneust, en men kan de overblijffels haarer voetstappen in het sand niet bemerken, eensloegs storteden zy op haar Vyanden, en verdwenen daar na met deselve snelheit; De Volkeren van *Cretone* zijn behendig om den boog te spannen, geen der

Grieken kan daar mede foo handelen , en foo dikwils zy fchichten werpen , behaalen zy altoos den prijs , haar pijlen zijn geweekt in het fop van sekere vergiftige kruiden , die men feid te wafchen op den oever van *Avernus* , en welkers vergif doodelijk is ; Wat de *Neviten* , *Meffapiers* , en *Brinden* aanbelangt , die hebben niet ongemeens dan de kracht harer ligchamen , en een dapperheit , die ongeoeffend is , het gehuil , dat zy ten Hemel verheffen , op het aannaderen harer Vyanden , is vervaarlijk , zy verduifteren de lucht door een Hagelbui van fcherpe fteenen , maar vechten anders fonder eenige gefchiktheit.

Sie daar *Mentor* , 't geen gy begeerde te weten . Gy kend tegenwoordig den oorfpronk van defen Oorlog , en wie onfe Vyanden zijn . Na dit verhaal oordeelde *Telemachus* , datmen aanftonds de Wapenen behoorde aan te grijpen ; *Mentor* wederhield hem noch , en fprak *Idomeneus* dusdanig aan : Waar komt het van daan , dat de *Locrenfen* zelfs , afkomstig van de *Grieken* , haar vereenigen met de *Barbaren* tegens de *Grieken* ? Wat is de reden , dat foo veel *Griekfche* Volkplantingen bloeijen op defe kuff van *Ta-mea* , fonder Oorlog te voeren als gy ? *Idomene* , gy fegt dat de Goden noch niet vermocid zijn om u te vervolgen : en ik fegge dat zy noch niet geeindigt hebben u te onderwijfen ; foo veel qualen , als gy gebt uitgeftaan , hebben u noch niet geleerd 't geen u te doen ftaat , om defen Oorlog te voorkomen ; 't geen gy zelfs verhaalt van de oprechtigheit defer *Barbaren* , is genoegzaam om te betoonen , dat gy in Vrede met haar hebt kunnen leven , maar de hoogmoed en fierheit brengen meeningmaal iemand de gevaarlijkfte

ſte Oorlogen op den hals, gy had lichtelijk met haar Afgeſanten iemand uwer Hoofden kunnen afvaardigen, om haar in veiligheid te doen weder keeren; na deſen nieuw ontſtookenen Oorlog had gy wederom haar behooren te bevredigen, en te verſtendigen, dat zy waren aangetaſt uit onkunde van het beſwooren Verdrag; gy mocht haar alle vereiſchte verſeekeringsen hebben aangeboden, en ſtrengſte ſtraffen geſtelt tegens de overtreders, die dit Verbond ſouden verbreeken.

Maar wat is'er voorgevallen ſederd den aankomſt deſer Oorlog? Ik geloof, antwoorde *Idomeneus*, dat men deſe *Barbaren*, ſonder onſe eerte verkorten, niet kon aanſoeken, die in der haaft al haar manſchap, bequaam om de Wapenen te voeren, by-een-brachten om te vechten, en al de omgelegene Volkeren t' harer hulp riepen, aan wie zy ons verdacht en hatelijk maakten. Het ſcheen my de verſeekerdiſte wiſje, veerdig te beſetten ſeekere Doortochten die in het gebergte qualijk bewaard wierden. Sonder veel moeite hebben wy die ingenomen, en daar door ons in ſtaat geſteld, om deſe *Barbaren* te verwoeſten. Ik heb Toorens doen oprichten, uit welke onſe Benden al de Vyanden kunnen treffen, die uit het gebergte in ons Land willen affakken: wy kunnen in het hare komen, en verwoeſten, als wy willen, haar voornaamſte wooningen. Door dit middel zijn wy in ſtaat om met ongelijke macht haar te wederſtaan, en een ongehooflijk getal van Vyanden, die ons omcingelen, het hoofd te bieden. Daarenboven is de Vrede tuſſchen ons en haar by-na ondoentlijk geworden, wy kunnen haar deſe Toorens niet overgeven, ſonder ons voor haar uitloopen bloot

te

te stellen , en zy sien die aan als sterktens , daar wy ons van willen bedienen om haar in slaverny te houden. *Mentor* antwoorde *Idomeneus* op dese wijze : Gy zijt een wijs Koning , en wilt dat men u de waarheit sonder eenige bewimpeling sal ontdekken , gy zijt niet als die swakke Menschen , die schroomen deseive te sien , en moed ontbreekende om sig te beteren , al haar gesag aanleggen , om de fouten , door haar begaan , te doen stand grijpen. Weet dan dat dit *Barbarisch* Volk , den Vrede komende af bidden , ons een voortreffelijke Lesse heeft nagelaten. Was het door swakheit , dat zy die versochten , ontbrak haar moed of hulpe tegens u ? Gy siet van neen , dewijl het in den Oorlog geoeffend is en door soo veel ontsagchelijke Naburen ondersteund word. Waarom volgt gy haar besadigheid niet na ? Maar een quade schaamte , en valsche *Glory* hebben u in dit ongeval geworpen , gy hebt gevreesd uw Vyand te fier te maaken , en niet gedacht dat hy magtiger sou werden , en soo veel Volkeren tegens u aanvoeren , wegens uw trots en onrechtveerdig gedrag. Waar toe dienen deese Toorens daar gy soo op stoft ? als om u Naburen te brengen in ongelegenheit van te vergaan , of zelfs u in lijden te helpen , om u te bevrijden van een nakende Dienstbaarheid. Gy hebt dese Toorens niet opgerecht , dan om uw Veiligheit , en om dese Toorens zijt gy in soo grooten gevaar. Het sekerste Bolwerk van een Stadt is de Gerechtigheit , Matigheit , goede Trouw , en de Verseekering die uw Naburen hebben , dat gy onbequaam zijt , om haar Landen te vermeersteren ; de sterkste muuren kunnen omvallen door verscheidene ongesiene toevallen. Het

Ge-

Geval is koppig en onstantvastig in den Oorlog, maar de liefde, en het vertrouwen uwer Naburen, die uw besadigdheit hebben beproeft, maakt dat een Staat niet kan overwonnen worden, en seer selden werd aangetast: zelfs wanneer een onrechtveerdig Nabuur die sou willen aangrijpen, alle andere sullen sig verbinden tot haar behoudenis, en de Wapenen opvatten tot derselver bescherming. Dese hulp van soo veel Volkeren, die haar waarachtig aanbelang vinden in het uwe te ondersteunen, soude u machtiger en ontsagchelijker gemaakt hebben, dan al dese Toorens, die uw quaalen ongeneeslijk stellen. Soo gy gedacht had te vermijden de Jaloufie uwer Naburen, uw opkomende Stad sou bloeijen in een gelukkige Vrede, en gy soude Scheidsman zijn van alle de *Natien* in *Hesperien*. Maar laat ons afsnijden voor tegenwoordig te onderzoeken op wat wijze men het voorledene tegens het toekomstende sou hebben kunnen en mogen verbeteren. Gy hebt my beginnen te verhalen dat'er op dese Kust verscheide *Grieksche* Volkplantingen zijn; dese Volkeren behooren gesteld te zijn om u te helpen, die hebben noch niet vergeten den grooten naam van *Minos*, Soon van *Jupiter*, noch uwen arbeid in de belegering van *Trojen*, daar gy soo meenigmaal hebt uitgeblonken onder de *Grieksche* Vorsten, daar by een Vergaderd, om te beslechten het algemeen geschil van gantsch *Griekenland*. Waarom hebt gy niet gesocht dese Volkplantingen in uw aanbelangens in te wikkelen?

Die alle, antwoorde *Idomeneus*, hebben voorgenomen oneenzijdig te blijven. Niet dat zy
geen

geen genegenheit fouden hebben my by te fpringen, maar de groote lufter defter opkomende en aanwaffchende Stad maakt haar vervaard. Dese *Grieken* vreesen foo wel, als alle andere, dat wy eenig voornemen fineden tegens hare Vryheit, zy beelden fig in, dat als wy dese *Barbaren* van 't Gebergte fullen hebben t'ondergebracht, wy onse heerschefucht noch verder fullen voortfetten: met een woord, alles is tegens ons aangekant; zelfs zy, die ons met geen openbaren Oorlog aantasten, wenfchen onse verandering, en de jaloufie laat ons geen Bondgenoot.

Vreemde ongelegenheit! hernam *Mentor*. Om dat gy wilt al te magtig fehijnen, werpt gy uw macht ter neder, en terwijl gy buiten zyt een voorwerp van vrees en haat voor uw Naburen, put gy van binnen uw noodige krachten uit om foodanig een Oorlog ftande te houden. O ongelukkige, en dubbeld ongelukkige *Idomene!* die dit ongeval niet dan ten halven heeft konnen onderwijfen; u is nog een tweede val noodig, om te leeren voorfien de ongevallen, die de grootfte der Koningen dreigen. Laat my begaan, en verhaal my alleen kortelyk, welke die *Griekfche* Steden zyn, die uw bondgenootfchap weigeren.

De voornaamfte, antwoorde hy, is de Stad *Tarente*; *Phalantus* heeft voor drie jaren die geficht, hy verfamelde in *Laconien* een groot getal jonge mannen, geboren van Vrouwen, die haar afwezende Mannen, gedurende den Oorlog van *Trojen*, vergeeten hadden: wanneer de Mannen wederom quamen, dachten zy niet anders, dan om die te bevredigen en haar fouten te bekenen. Deefe talrijke Jeugd, die in baftaardy gebo-

ren

ren was, niet meer kennende of Vader of Moeder, leefde in een buitenspoorige ongebondenheit; de strengheit der Wetten bond dese losheit in; zy vereenigden sig onder *Phalantus*, een stout, onverfaagt, en eersuchtig Hoofd, en die dei herten door zijn konstenaryen wist aan te lokken. Dese quam op desen oever met zijn jonge *Laconiers*, en sy hebben van *Tarente* een tweede *Lacedemon* gemaakt. Aan de andere kant heeft *Philoctetes*, die soo grooten *Glory* verkreeg in de belegering van *Trojen*, daar brengende de schichten van *Hercules*, in dese nabuurschap de muuren van *Petilie* opgerecht, inderdaad wel soo machtig niet, maar bestierd met meerder Wijfheit dan *Tarente*; eindelijk hebben wy hier naby de Stad *Metaponte*, die den wijfen *Nestor* met zijn *Piliens* gesticht heeft.

Hoe seide *Mentor*, is *Nestor* in *Hesperien* geweest, en hebt gy die in uw aanbelangens niet weeten in te wikkelen? *Nestor* die gy soo meenigmaal hebt sien vechten tegens de *Trojanen*, en wiens vriendschap gy genoot? Ik heb hem verloren, seide *Idomeneus*, door de listen deser Volkeren, die niet *Barbarisch* als den naam hebben; zy hebben behendighem weeten wijs te maaken, dat ik my als een Dwingeland in *Hesperien* wilde opwerpen. Wy maakten hem dat anders wijs seide *Mentor*, *Telemachus* sag hem te *Pilos* eer hy zijn Volk-planting hier bracht, en eer wy onse groote reisen ondernamen om *Ulysses* te gaan oploeken, hy sal desen Held noch niet vergeten hebben, noch de liefde-teekenen, die hy bewees aan zijn Soon *Telemachus*: maar het voornaamste is dit wantrouwen te geneesen; door dese jaloufie, gegeven aan alle uwe Naburen, is desen

Oor-

Oorlog ontfooken , en dese ydele waan verdwijnende , kan desen Oorlog seer haast werden uitgebluscht ; nochmaal seg ik , laat my daar mede omspringen.

Op dese woorden omhelsde *Idomeneus Mentor* seer teederlijk , en wierd foodanig geraakt , dat hy niet kon spreken. Eindelijk utte hy ter naauwer nood dese woorden : O wijse Grijfaard ! door de Goden afgesonden , om mijn fouten te beteren , ik bekenne dat ik grootelijks sou zijn verbitterd geweest tegens foodanig een , die met de selve vryheit my sou hebben derven aanspreken als gy ; ook zijt gy het alleen , die my sou kunnen verplichten om den Vrede te soeken : ik was voornemens te sterven , of mijn vyanden te overwinnen ; 't is recht dat ik eer uw wijse raad , dan mijn verblinde drift opvolge. O gelukkige *Telemache* ! gy sult nooit , als ik , konnen afdwalen , nademaal gy foodanig een Leidsman hebt ; *Mentor* , gy zijt de Meester , al de Wijsheit der Goden woont in u , *Minerva* selfs sou geen wijser raad kunnen geven. Gaa , be loof , besluit , en geef alles wat ik anders selfs sou kunnen doen ; *Idomeneus* sal goed keuren alles wat gy sult verrichten.

Terwijl zy dus redeneerden , hoordemen eensloegs een verwerd gerucht van wagenen , hinkelende paarden , en een vervaarlijk gekrijfch van menschen , de Trompetten vervulden de lucht met een klinkend Oorlogsgefchrei ; men riep , sie daar de Vyanden , die een groote weg omgetrokken zijn , om de besette Doortochten te vermijden ; sie eens , zy komen *Salente* Belegeren. De Grijfaards en Vrouwen waren ten uitersten verbaast : Helaas ! seiden zy , sullen wy ons

waar-

waarde Vaderland moeten verlaten, het vruchtbare *Creta*, en een ongelukkig Koning volgen over soo veel Zeeën, om een Stad te bouwen, die als een ander *Trojen* in brand sal gestookt, en in de affche geleid worden? beneden de nieuwlings opgerichte muuren fietmen in het open Veld by de Sonne het blinken en schitteren der vyandlijke stormhoeden en schilden, de oogten worden daar door verduisterd, ook fietmen geveldde pieken, die de grond bedekken, even als de aarde door een overvloedigen Oogst verrijkt staat, die *Ceres* in *Sicilien* bereid gedurende den Somer, om den Landman rijkelyk zyn Akkerbouw te vergelden. Bereids beschoude men de met fcharpe zeiffens gewapende wagens, onderscheidentlyk kon men bemerken yder *Natie*, tot desen Oorlog toegeviocid. *Mentor* klom op een hooge Tooren om des te beter haar te ontdekken, *Idomeneus* en *Telemachus* volgden hem van-na-by. Naaulijks was hy daar opgeklommen, of men sag aan de eene zijde *Philoctetes*, en aan de andere kant *Nestor* met *Pijstratus* zyn Soon; *Nestor* was genoeg kenbaar door zyn eerwaarden Ouderdom. Wel hoe! riep *Mentor* uit, gy hebt u, O *Idomene*! ingebeeld, dat *Philoctetes* en *Nestor* sig fouden genoegten met u niet by te springen; maar fie, zy hebben de wapenen tegens u opgevat, en soo ik my niet bedriege, de andere benden, die in soo goeden geschiktheit, en met soo hoogmoedigen tred komen aantrekken, zyn de *Troupen* der *Lacedemoniers*, door *Phalantus* bestierd. Dit alles is tegens u; daar is geen Nabuur op dese Kuff, of gy hebt die tot uw vyand gemaakt, en dat buiten uw voorne-
men.

Mentor dit zeggende , klom haastelijk van den Tooren af, en ging na een der Stadspoorten daar de Vyanden dichtst by naderden ; hy deed die openen, en *Idomeneus* verbaast over de *Majesteit* met welke hy dit verrichte, dorst zelfs hem zijn voornemen niet afvorderen. *Mentor* deed een teken met de hand, ten einde hem niemand mogt volgen, hy ging na de Vyanden toe, en vertoonde van vereen Olijf-tak, als het teeken der Vreede, en wanneer hy was op die plaats om te kunnen gehoord werden, versocht hy dat al de Hoofden mochten vergaderd werden ; hier op quamen zy by een, en hy sprak op dese wijze haar aan :

O edelmoedige Mannen, van soo veel bloeiende *Natiën* in *Hesperien* by een vergaderd ! ik weet dat gy hier niet zijt by een gekomen, dan om het algemeen aanbelang der vryheit ; ik prijse uw yver, maar gedooft dat ik u een middel aanwijse tot behoudenis uwer vryheit, en de *Glory* uwer Volkeren sonder bloed te storten. O *Nestor* ! wijse *Nestor* ! weet gy niet hoe doodelijk den Oorlog is, zelfs voor die geene, die de selve gerechtig, en onder de bescherming der Goden ondernemen ? den Oorlog is de grootste der qualen, daar de Goden het sterffelijk Geslagt mede besoecken, nooit kond gy vergeten, 't geen de *Grieken* geleden hebben tien jaaren naar een voor het ongelukkig *Trojen*, de verdeeltheden tusschen de Hoofden, de veranderlijkheit van het Geval, de slagtingen der *Grieken* door de hand van *Hector*, de ongevallen der machtigste Steden veroorzaakt door den Oorlog, gedurende het lang afwesen harer Koningen. In 't wederkeren hebben eenige Schipbreuk geleden, andere

een droevige dood ondervonden , zelfs in den ſchoot harer Gemaalinnen. O Volkeren van *Hesperien* ! ik bidde de Goden dat die u nooit ſoo een droevige Overwinning verleenen ; *Trojen* leid , 't is waar , in zijn aſſche , maar het ſou de *Grieken* voordeeliger zijn , dat het in zijn voorige luſter gebleven was , en dat de laſſe *Paris* noch in vrede genoot de eerlooſe liefde van *Helena*. Gy *Philoctete* , ſoo lang ongelukkig , en verlaten in het Eiland van *Lemnos* , vreeſt gy niet duſdanige ongelukken in diergelyken Oorlog te ſullen wedervinden ? Ik weet dat de Volkeren van *Laconien* inſgelijks de verwerringen hebben gevoeld , veroorzaakt door het lang afweſen der Prinſen , Hoofden , en Soldaten , die tegens de *Trojanen* ten Oorlog trokken. O *Grieken* ! die in *Hesperien* gekomen zijt , gy zijt daar niet aangeland , dan door een vervolg van ongelukken , die den Oorlog van *Trojen* veroorzaakt hebben.

Einde van 't Eerſte Deel.

The first part of the paper
 discusses the general theory
 of the subject. It is
 divided into two main
 sections. The first section
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second section
 deals with the special
 cases. The first section
 is divided into three
 parts. The first part
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second part
 deals with the special
 cases. The third part
 deals with the special
 cases.

The second part of the paper
 discusses the general theory
 of the subject. It is
 divided into two main
 sections. The first section
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second section
 deals with the special
 cases. The first section
 is divided into three
 parts. The first part
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second part
 deals with the special
 cases. The third part
 deals with the special
 cases.

The third part of the paper
 discusses the general theory
 of the subject. It is
 divided into two main
 sections. The first section
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second section
 deals with the special
 cases. The first section
 is divided into three
 parts. The first part
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second part
 deals with the special
 cases. The third part
 deals with the special
 cases.

The fourth part of the paper
 discusses the general theory
 of the subject. It is
 divided into two main
 sections. The first section
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second section
 deals with the special
 cases. The first section
 is divided into three
 parts. The first part
 deals with the general
 principles of the subject,
 and the second part
 deals with the special
 cases. The third part
 deals with the special
 cases.

V E R V O L G
D E R
O D Y S S E A
V A N
H O M E R U S.

't Tweede Deel.

D. ...
...
A. ...

20...

...

V E R V O L G
D E R
O D Y S S E A
V A N
H O M E R U S.

't Tweede Deel.

A dusdanig gesproken te hebben, naderde *Mentor* de *Piliens*, en *Nestor*, die hem kende, naderde insgelijks om hem te groeten. O *Mentor*! seide hy, 't is lange jaren geleden, dat ik u de eerstemaal sag in *Phocide*, doemaals noch maar 15 jaaren oud zijnde, doe ter tijd sag ik al dat gy soo wijs waart, en vervolgens noch wijser worden soud. Door wat Geval zijt gy in dese plaatsen gekomen? en wat zijn de redenen, die u desen Oorlog doen ontvlieden? *Idomeneus* heeft ons genoodsaakt hem aan te tasten: wy soeken niet dan Vrede, yder

onfer heeft een dringend aanbelang om die te begeeren, maar wy kunnen onse veiligheid niet langer met hem vinden; hy heeft zijn beïoosten gefchonden in opficht zijner naafte Geburen, en alle andere getoont zijn eerfuchtig voornemen om die te brengen onder het jok der flaverny, en ons geen middel overgelaten om onse Vryheit te verdedigen, tegelyk trachtende zijn nieuw Koningrijk te verwoeflen. Soo gy eenig middel kond uitvinden, dat wy op hem mogen vertrouwen, en ons verfeekeren van een goede Vrede, fullen al de Volkeren, die gy hier by een fiet, vrywillig de Wapenen nederleggen, en met blijdfchap erkennen, dat gy ons in Wijsheit te boven gaat.

Mentor antwoorde hem: Wijfe *Nestor*, gy weet dat *Ulyffes* my zijn Soon *Telemachus* heeft toevertrouwt. Dese jongeling ongeduldig om te ontdekken het Noodlot zijnes Vaders, quam by u te *Pylus*, en gy ontfingt hem met foodanigen teederen liefde, als hy kon verwachten van een getrouw Vriend, die zijn Vader hooglyk beminde; gy gaaft uw Soon mede, om hem te geleiden; vervolgens ondernam hy lange reifen ter Zee, en heet *Sicilien*, *Egypten*, en de Eilanden *Cyprus* en *Creta* gefien; de Winden, of veel liever de Goden hebben hem op dese Kufft geworpen, foo als hy wilde wederkeeren naar *Itaca*. Ter goeder ure zijn wy hier aangeland om u te bevrijden van den fchrik eener wreedten Oorlog. 't Is *Idomeneus* niet, maar de Soon van den Wijfen *Ulyffes*, en ik, die al het beloofde fullen gefland doen.

Terwijl *Mentor* dufdanig met *Nestor* fprak in 't midden der vereenigde Krijgsmachten, fagen

Ido-

Idomeneus en *Telemachus* met al de gewapende *Cretenſen* dat aan van de Muuren van *Salente*, en waren aandachtig om te beſchouwen, hoedanig de redenen van *Mentor* ſouden werden opgenomen, en hadden wel geern gewenſt te hooren de t'ſamenspraak deſer twee wiſje Grijsaards. *Neflor* was altoos geacht geweest voor de ervarenſte en welſpreekendſte van al de Koningen van *Griekenland*; hy was het, die gedurende de belegering van *Trojen* het oplopend gemoed van *Achilles*, den hoogmoed van *Agamemnon*, de fierheid van *Ajax*, en de woefle drift van *Dio-medes* had ingebonden, en in toom gehouden: de ſagte overreeding vloeide van zijn lippen, even als een ſtroom van melk; zijn ſtemme alleen wierd van al deſe Helden gehoord; zy alle ſweegen, als hy den mond opende, niemand dan hy kon in het Veld de woefte oneenigheid bevredigen, hy begon te gevoelen de ongemakken van een kouden en afgeleefden Ouderdom, maar zijn woorden waren noch vol kracht, vier, en vermogen; hy verhaalde de voorledene dingen, om de jeugd door ondervindingen te leeren, maar vertelde die met een lieffelijke aangenaamheit, alhoewel een weinig langzaam. Deſe Grijsaard, ſoo verwondert van gantsch *Griekenland*, ſcheen al zijn welſpreekendheit en *Majefteit* verlooren te hebben, als *Mentor* nevens hem verſcheen; zijn ouderdom ſcheen verſlenſt en ter nedergeworpen by die van *Mentor*, in wien de jaaren ſcheenen te eerbieden de kracht en het vermogen van zijn geſteltenis. De woorden van *Mentor*, niet tegenſtaande die deſtig en eenvoudig waren, hadden een levendigheid en geſag, die den ander begon te ontbrecken; alles wat hy ſeide, was kort,

net, en krachtig, nooit herhaalde hy tweemaal eene faak, nooit vloecide iets uit zijn mond, dan dat noodig was, om de faak die onder handen was te beslechten. Soo hy verplicht was twee- of meermaal van een ding te spreken, om dat in de gemoederen in te drukken, of die te overreeden, altoos was dat met verandering en omschrijving van nieuwe woorden, en gevoelige gelijkenissen. Selfs had hy iets, dat aangenaam, en welgevallig was, als hy sig wilde voegen na de nooden van anderen, en haar eenige waarheit inboefemen. Dese twee eerwaardige Mannen verstrekten voor een gevoelig schoufpiel aan soo veel Volkeren by-een vergaderd. Terwijl al de vyandlijke Bond-genooten van *Salente*, den een den ander verdrongen, om van naby haar te sien, en derselver wijse *Discoursen* te hooren, deeden *Idomeneus* en de zijne haar uiterste best, om uit derselver gretig gesicht en mijnen te ontdekken de gestalte harer gemoederen. Onderwijlen *Telemachus* ongeduldig, ontschool de meenigte die hem omcingelde, en liep na de Poort, die *Mentor* was uitgegaan, die hy door zijn gesag deed openen. *Idomeneus*, die haar geloofde aan zijn zijde te zijn, stond wel haast verbaast van hem te sien loopen op het Veld, tot dicht by daar *Nestor* was. Dese kende hem terstond, en haastte sig, maar met een sware en langsame tred, om hem te ontfangen. *Telemachus* vloog om zijn hals, en hield sig geslooten in zijn armen sonder te spreken. Eindelijk riep hy uit, O mijn Vader! want ik schroomde niet dusdanig u te roemen; het ongeluk van mijn waarachtige Vader niet te vinden, en de goedheden die gy my doet gevoelen, geven my het recht om u met

met ſoo liefſelijken naam aan te ſpreken. Mijn vader! Mijn waarde Vader! ik ſie u weder, en op deſe wijs ſoude ik *Ulyſſes* wederom kunnen beſchouwen.

Soo my iets kon trooſten, dat ik van hem ontbloot ben, ſou het dit zijn, van in u hem ſelfs te vinden. *Nestor* kon op deſe woorden ſig van Tranen niet onthouden, en wierd van een verborgene blijdfchap getroffen, ſiende die met een wonderlijke aangenaamheit vloeijen langs de kaken van *Telemachus*. De ſchoonheit, liefſelijkenheit, en edelmoedige vrymoedigheid van deſen onbekenden Jongeling, die ſonder eenige voorſorg de vyandlijke Benden doordrong, verbaafde al de Bondgenooten. Is dit ſeiden zy, niet de Soone van deſen Grijsaard, die met *Nestor* komt te ſpreken? buiten twijffel is het deſelve Wijsheit in verſchillige merkteekens van Ouderdom. In de eene bloeid die noch; de andere brengt rijpe vruchten voort in overvloed. *Mentor*, die met vermaak geſien had, met wat liefde, en tedere genegenheit *Nestor* *Telemachus* ontſing, deed zijn voordeel met deſe gelukkige geſteltenis. Sie daar, ſeide hy tegens *Nestor*, den Soone van *Ulyſſes*, ſoo aangenaam aan gantsch *Griekenland*, en ſoo waard aan u ſelfs. O Wijs *Nestor*! ik geef hem u over als het koſtelijkſte onderpand, dat men ſou kunnen geven wegens de beloſten van *Idomeneus*. Gy kond licht oordeelen, dat ik geenſins begeer, dat het verlies van den Soone ſou volgen dat van de Vader, en dat de ongelukkige *Penelope* my t'eeniger tijd ſou kunnen verwijten, dat ik haar Soon had opgeofferd aan de Eerſucht van den nieuwen Koning van *Salente*. Met dit onderpand, dat ſig u van ſelfs

aan-

aanbied, en de Goden, beminnaars der Vrede, u toefenden, begin ik, O by-een vergaderde Volkeren! uw voorstellingen te doen, om voor altoos een bestendige Vrede op te rechten.

Op dese naam van Vrede, vernam men een verwerd gerucht door al de Benden. Al dese verscheide Volkeren beefden van gramschap, gelovende tijd te verliefen, of dat men het Gevecht focht uit te stellen, zy verbeeldden fig, dat men dese *Discourssen* niet hield, dan om haar yver te doen verflappen, en hun den buit te ontjagen. Boven al waren de *Manduciers* ongeduldig, of *Idomeneus* niet wel andermaal haar focht te bedricgen. Dikwils fochten zy *Mentor* in te vallen: want zy vreesden of niet wel hare Bondgenoten door de wijfe redenen van *Mentor* mochten verflaauwen, zy begonden al de *Grieken*, die in dese Vergadering waren, te mistrouwen. *Mentor*, die dit bemerkte had, spoede fig om dit wantrouwen te voeden, en verdeeltheit te maaken in de gemoederen van alle dese Volkeren.

Ik bekenne, seide hy, dat de *Manduciers* reden hebben om fig te beklagen, en herstelling af te vorderen der beledingen, die haar zijn overgekomen; maar het is van gelijke ook waar, dat de *Grieken*, zijnde de best gestelde Volkplantinge, niet behooren de oude Volkeren van dit Land verdagt te houden, en als haar Vyanden te bejegenen: in tegendeel behooren de *Grieken* onder malkander vereenigt te blijven, en den een den ander niet qualijk te handelen; alleen werd'er vereischt dat zy besadigt zijn, en nooit onderneemen de Landen van haar Naburen met ge-

geweld aan te grijpen. Ik weet dat *Idomeneus* het ongeluk gehad heeft, van vreemde gedachten in u te verwekken, maar dat wantrouwen kan haast weggenomen en genesen werden: *Telemachus* en ik bieden ons aan als Gijfelaars der oprechte Trouw van *Idomeneus*, wy fullen in uw geweld verblijven, tot dat de saaken, diemen belooft, getrouwelijk fullen volbracht zijn. 't Geen u, O *Manduciers*! verbittert, riep hy uit, is dat de *Cretensen* de Doortochten van uw gebergte met verrassing hebben ingenomen, en daar door in staat zijn, om tegens uw wil en dank, soo dikwils het haar goetdunkt, in de Landen, daar gy in geweeken zijt, om haar den vlakken Oever der Zee vry te laten, te vallen. Dese Doortochten dan door de *Cretensen* versterkt met hooge Toorens, vol van gewapende Mannen, zijn de ware oorzaak en het onderwerp van desen Oorlog. Antwoord my, hebt gy cenige andere reden? Hier op naderde het Hoofd der *Manduciers*, en sprak op dese wijze: Wat hebben wy niet wel gedaan om desen Oorlog af te wenden? De Goden zijn onse getuigen dat wy den Vrede niet geweigert, of van de hand hebben gewesen; maar wanneer den Vrede ons is ontslipt door een onrustige eersucht der *Cretensen*, en de onmogelijkheid daar zy ons in gesteld hebben, van haar niet langer te kunnen vertrouwen, soo heeft een vervaarlijke nooddwang, O onsinige *Natie*! ons tegens wil en dank tot die wanhoop gebracht, dat wy onse veiligheid in uw verderf hebben moeten soeken. Soo lang zy dese Doortochten in haar geweld hebben, moeten wy altoos geloven, dat zy onse Landen fullen aantasten en ons brengen onder het

het juk der Slaverny; soo het waar was, dat zy niet anders dan in Vrede met haar Naburen fochten te leven, fouden zy fig genoeg met het geen wy haar vrywillig hebben overgelaten, en niet focken Doortochten te bewaren, door welke men eenige erfuchtige toeleg fou konnen smeeden tegens derfelver Vryheit. Maar gy kend haar noch niet, wijfe Grijfaard! 't Is tot ons groot ongeluk, dat wy haar beter hebben leeren kennen. Houd op, O Man! van de Goden be- mind, een rechtveerdigen en noodfakelijken te vertragen, fonder welke *Hesperien* nooit een beftendige Vrede te verhoppen heeft. O ondankbaar, bedrieglijk en wreed Volk, dat de vergramde Goden ons hebben toegefonden om onfe Vrede te ontruften, en gebreeken te ftraffen: maar O Goden! na ons geftraft te hebben, fult gy ons weder wreeken, en niet minder rechtveerdig zijn tegens onfe Vyanden, als tegens ons.

Door defe woorden wierd de gantfche Vergadering beroerd, en het fcheen of *Mars* en *Bel-lona* de ryen en gelederen der Benden doorwandelden, en in de gemoederen een Oorlogsvier ontftooken, 'tgeen *Mentor* focht uit te bluffchen. Dus hernam hy zijn Reden: Soo ik niet anders dan beloften had voor te ftellen, gy mogt rechtmatig weigeren u daar op te betrouwen, maar ik biede u feekere en wefentlijke faaken aan. Soo gy niet te vreden zijt met my en *Telemachus* voor Gijfelaars te hebben, fal ik u daar- en- boven noch doen geven twaalf der edelfte en dapperfte *Cretenfien*: maar het is ook betamelijk, dat gy van uw kant Gijfelaars overleverd; want *Idomeneus*, die oprechtelijk den Vrede begeerd, wil

wil die sonder vrees, en kreuking van zijn eer, gelijk gy zelfs segt die te wenschen door wijsheit en besadigdheit, maar niet uit liefde van laf- of swakheit in 't gesicht der dreigende Oorlogsgevaaren; hy is gereed te sterven of te overwinnen, maar liever begeerd hy den Vrede, als de heerlijkste Overwinning; hy schaamd sig te vreesen van overwonnen te werden, maar schroomd onrechtveerdig te zijn, doch geensins zijn fouten te verbeteren. Met de Wapenen in de vuist bied hy den Vrede aan, hy wil geen hoogmoedige Wetten voorschrijven; want hy maakt geen werk van een gedwongen Vrede. Hy wenst een Vrede, daar al de *Partyen* mede genoe-gen nemen, alle Jalousien mogen eindigen, die alle weerwraak wegneme, en wantrouwen geneese. Met een woord, *Idomeneus* is in soo wenschelijken gestalte, als ik my verseekere dat gy zelfs soude willen. Daar is niets overig dan u dat te doen geloven, en dat sal niet beswaarlijk zijn, soo gy my anders met een stil en besadigd gemoed gelieft te hooren. Luistert, O dappere Volkeren, en gy wijse en vereenigde Hooften! na het geen ik u uit de naam van *Idomeneus* sal voorhouden: 't Is niet regtmatig dat hy in de Landen zijner Naburen sou kunnen indringen, of die in de zijnen de meester speelen, hy staat toe dat dese Doortochten, door hoge Toorens versterkt, bewaard werden door oneenzydige *Troupen*. Gy *Nestor* en *Philoctetes* zijt geboore *Grieken*, maar in dese gelegenheit verklaarde Vyanden van *Idomeneus*. Dus kond gy niet verdacht zijn, al te veel zijn aanbelangens te be-gunstigen. 't Geen u moet bewegen is het algemeen aanbelang, en de Vryheit van *Hesperien*.

Weest

Weest zelfs de Bewaarders, en Beforgers deser Doortochten, die desen Oorlog veroorzaakt hebben; ook hebt gy geen minder aanbelang te betletten dat de oude Volkeren van *Hesperien Salente*, een nieuwe Volkplanting der *Grieken*, niet verwoesten, als te verhinderen dat *Idomeneus* de Landen zijner Naburen niet overweldige: houdt de balans tusschen die beiden, in plaats van het vier en sweerd te brengen by een Volk dat gy behoorde te beminnen; bewaart voor u de *Glory* van Middelaars en Scheidslieden te zijn; gy kond my seggen dat dese Voorwaarden u goed en rechtmatig schijnen, soo gy kond verseekerd zijn dat *Idomeneus* die ter goeder trouwe sal opvolgen; maar ik sal u voldoen, de Gijfelaars, daar ik van gesproken heb, sullen aan weerkanten tot verseekering verstrekken, tot dat al dese Doortochten in uwe handen sullen gesteld zijn. Sult gy dan te vreden zijn, en genoegen nemen, wanneer het gantsche heil van *Hesperien*, en dat van *Salente*, en van *Idomeneus* zelfs t' uwer bescheidenheit sal gesteld zijn? Waar kond gy naderhand aan wantrouwen? of het moest u zelfs zijn? Gy derft *Idomeneus* niet vertrouwen, en die is soo onbequaam om u te bedriegen, dat hy sich t'eenemaal op u vertrouwt. Ja hy betrouwt u de rust, 't leven, en de vryheit van zijn gantsche Volk, en sigselfs. Soo het waar is, dat gy niet anders soekt dan een goede Vrede, sie daar, die doet sig voor u op, en beneemt u alle voorwendfel van achterwaarts te wijken. Nochmaal verbeeld u niet, dat de vrees *Idomeneus* dwingt om u dese aanbiedingen te doen, 't is de Wijsheit en Gerechtigheit die hem inwikkelen dese party te kiezen, sonder sig

fig aan te trekken, dat gy foud meenen door Swakheit te gefchieden, 't geen hy doet door Deugd en Edeelmoedigheid. In den aanvank heeft hy *fouten* begaan, maar hy ſteld zijn roem en *Glory* die te erkennen, door deſe aanbiedingen, daar mede hy u voorkomt. 't Is een ſwakheit, ydele waan, en grove onwetenheit van zijn eigen aanbelang, zijn *fouten* te willen verbergen, met die fier en hoogmoedig ſtaande te houden. Hy, die deſelve zijn Vyand belijd, en aanbied te verbeteren, betoont daar door, dat hy onbequaam geworden is, om die meer te begaan, en dat zijn Vyand te vreeſen heeft wegens ſoo wijs en ſtandvaſtigen gedrag, ſoo hy geen Vrede met die wil aangaan. Wacht u wel te lijdén, datmen u in 't ongelijk ſteld. Soo gy weigerd, de Vrede en Gerechtigheit, die u aangeboden werd, aan te nemen, hebt gy anders niet te wachten, dan dat die fig aan u ſullen wrecken. *Idomeneus*, die reden had om de vergramde Goden te vreeſen, ſal die hem gunſtig, en tegens u verbittert ondervinden? Ik en *Telemachus* ſullen vechten voor de goede ſaak, en nemen al de Goden van Hemel en Hel tot getuigen van de rechtmatige Voorſtellingen, die ik u doe.

Mentor deſe woorden hebbende uitgesproken, verhief zijn arm, en vertoonde aan al deſe Volkeren den Olijftak, die hy in zijn hand had, als het merkteeken der Vrede. De Hoofden, die dit van naby aanſagen, wierden verbaaſt, en aangedaan door het Goddelijk vier, 't geen uit zijn oogen ſtraalde; hy verſcheen met een *Majeſteit* en gefag, wiens glans en luifter alle andere ſtervelingen ſeer verre te boven ging. De

bekoorlijkheit zijner aangename en kragtige woorden nam al de gemoederen in , en schein die te betoveren , even als die eensloegs in een naare duisternis des nachts Maan en Sterren doen stil staan , de verwoede Zee kalnte toebrengen , Winden en Baren stillen , en den snellen loop der sterk stroomende Rivieren doen sluiten. *Mentor* bevond sig onder dese verwoede Volkeren , als eertijds *Bacchus* omringd door de *Tygers* , die haar Natuurlijke wreedheit vergetende , door de kracht zijner lieffelijke stemme , zijn voeten quamen lekken , en door streelingen sig hem onderwierpen. Daar op ontstond een diep stilswijgen door het gantsche Leger ; de Hoofden sagten malkanderen aan , ende konden desen Man , die zy niet kenden , onmogelijk tegenstaan. Al de Krijgsbenden hadden de oogen onbeweeglijk op hem geslagen , men dorst geen geluid maaken , uit vrees , of hy noch iets te seggen had , en hem mogt verhinderen , niet tegenstaande niets meer van dese saaken kon geseid werden. Zijn redenen waren kort , maar men wenste dat hy noch langer gesproken had. Al het geen hy geseid had , bleef als ingedrukt in aller herten , en sprekende , deed hy sig beminnen , en geloven , yder stond als opgetogen , en aandachtig , om de minste woorden , die uit zijn mond vloeiden , gretig byeen te rapen.

Na een genoegsaam lang stilswijgen , hoorde men een dommelend geluid , 't geen sig allengs verspreide : 't was niet meer een verwerd getier der Volkeren , die met een verontwaarding op de tanden knerften ; maar in tegendeel een sagt en gunstig gemurmel , 't geen men in yders wesen ontdekte , dat helder en versagt schein : de

verbitterde *Manduciers* vielen de Wapenen uit de handen. De woefte *Phalantus*, en zijn *Lacedemoniers* stonden zelfs verbaast, haar gemoederen soo vermurwt te vinden; andere begonden te reikhalfen na dese gelukkige Vrede, die men haar quam aan te wijfen. *Philottetes* meer gevoelig dan andere, door ondervinding zijner vorige ongelukken, kon sig van tranen niet onthouden. *Nestor*, niet konnende spreekē, in de vervoering, daar de redenen van *Mentor* hem in gebracht hadden, omhelfde *Mentor* seer teederlijk, sonder te kunnen geluid slaan. Al de Volkeren riepen gelijklijk uit, als op een algemeen Veldteken: O wijse Grijsfaard! gy hebt ons ontwapent. Vrede, Vrede.

Nestor wilde kort daar na een reden aanvangen: maar al de Benden, daar over ongeduldig, vreesden dat hy eenige nieuwe swarigheid mocht te voorschijn brengen; des riepen zy andermaal te gelijk, Vrede, Vrede. Men kon haar niet doen stilswijgen, als doende al de Hoofden van het gantsche Leger niet dan schreeuwen, Vrede, Vrede. *Nestor* wel siende, dat het hem onmogelijk was een aan-een geschaakelde Reden te voeren, genoegde sig met alleen te seggen: Gy fiet, O *Mentor*! wat het woord van een treffelijk Man vermag. Wanneer de Wijsheit en Deugd spreekē, stillen zy de driftige hertstochten, en onse rechtmatige gevoelens veranderen in Vriendschappen, en begeertens van een bestendige Vrede. Wy nemen die foodanig aan, als gy ons die aanbied. Terfelver tijd gaven al de Hoofden haar toestemming tot desen Vrede, door het wuiven met de handen. *Mentor* liep na de Stads Poort, om die te doen openen, en te verfoeken,

dat *Idomeneus* sonder eenige voorforg wilde uitkomen; onderwijlen omhelfde *Nestor Telemachus*, feggende: Beminnelijke Soon van den Wijften der *Grieken*! kont gy foo wijs en gelukkiger zijn als hy? hebt gy niets vernomen van zijn Geval? Het gheugen van uw Vader, die gy foo wel gelijkt, heeft gediend om onfe verontwaarding uit te bluffchen. *Phalantus*, niet tegenftaande hard en woelt, en dat hy nooit *Ulyffes* gefien heeft, is echter geraakt door zijn ongelukken, en die van zijn Soon. Bereids had men *Telemachus* gepreff, om zijn Gevallen te verhalen, wanneer *Mentor*, met *Idomeneus*, en de gantsche Jeugd der *Cretenfien*, die hem volgde, wederquam. Op het fien van *Idomeneus*, ontvonkte de moed in het herte van al de Bondgenooten, maar de woorden van *Mentor* verdoofden het vier, dat by-na fcheen uit te berften. Waar wachten wy na, feide hy, dit heilig Verbond te fluiten, waar van de Goden getuigen en befchermers fullen zijn? Derselver wraake moet hy gevoelen, die dese Vrede ooit fal der ven fchenden, en dat al de quaalen van den Oorlog, ver-af van de getrouwe en onfchuldige Onderdanen te drukken, op het meinedig hoofd van den eersuchtigen nederdalen, die dit heilig verbond fal willen metvoetentreden; vervloekt moet hy zijn van de Goden en Menfchen, nooit genieten de vrucht zijner Meinedigheid; de Helliche Rafernien moeten hem aangrijpen onder de vervaarlijkfte gedaantens, en tot wanhoop brengen; dat hy omkome sonder eenige hoop van begraaffenis; dat zijn Ligchaam zy ten prooije van honden en gieren, en hy in den diepen afgrond van den *Tartarus* gepijnigt werde met

fwaar-

fwaarder finerten dan *Tantalus*, *Ixion*, en de *Danaïden*. Maar veel eer moet deſe Vrede onwankelbaar zijn, als de Kloot van *Atlas*, die den Hemel onderſteund. Dat alle Volkeren die onderhouden, en derſelver vruchten ſmaaken van Geſlagte tot Geſlagte; dat de Namen der geene die deſen Vrede beſworen hebben, met liefde en eerbied mogen gedacht werden by onſe Nanneeven; dat deſe Vrede, geveſtigt op de Gerechtigheit, en goede Trouwe, tot een *Model* van Vrede verſtrekke in de navolgende Ecuwen voor alle *Natien* der Wereld, en dat alle Volkeren, die gelukkig willen zijn, trachten na te volgen het voorbeeld der Volkeren van *Heſperien*.

Na deſe woorden beſwoeren *Idomeneus* en al de andere Koningen de Vrede op de boven gemelde voorwaardens. Aan wederzijde gafmen twaalf Gijſelaars; *Telemachus* wilde van het getal zijn der geene die *Idomeneus* overleverde: maar men wilde niet toetſtaan dat *Mentor* onder die fou zijn; vermits de Bondgenooten wilden, dat hy by *Idomeneus* fou verblijven, om te verantwoorden wegens deſſelſ gedrag, en dat zijner Raadsheeren, tot dat al het beloofde ter uitvoering fou gebracht zijn. Men offerde tuſſchen de Stad, en het vyandlijk Leger, 100 Veerſen, wit als ſneeuw, en ſoo veel Stieren van deſelve Kolor, welkers hoornen verguld, en met bloemkranſſen omhangen waren. Men hoorde tot in het na-by gelegen gebergte het vervaarlijk geloei der Slagt-offers, die met het heilig mes gedood wierden, het rookende bloed ruſchte van alle kanten, en men liet een meenigte van uitgeſochte Wijnen vloeijen voor deſe Offerhanden, de

Ingewand-bekijkers besagen de noch lillende ingewanden, dese Slagt-offers maakten een Rook uit op den Altaar, als een dikke Wolk, wiens lieffelijke geur over het gantsche veld verspreid wierd. Onderwijlen de Soldaten aan wederzijde den anderen niet meer aansiende met een vyan-delijk oog, begonnen sig te onderhouden met het vertellen van haar gevallen; zy rusteden haar vermoeide leeden uit van den voorigen arbeit, en smaakten by voorraad de soetigheden vanden Vrede; verscheide, die *Idomeneus* gevolgt waren in de belegering van *Trojen*, kenden noch die van *Nestor*, die in den selven Oorlog gevochten hadden. Sy omhelsden malkander met groote genegenheit, en verhaalden onderling wat haar gebeurd was, sederd zy die trotse Stad hadden omgekeerd, zijnde geweest het cieraad van *Asien*: hier op leiden zy sig neder in 't gras, kroonden malkanderen met bloemen, en dronken overvloedig wijn, die haar in groote vaten uit de Stad wierd toegebracht, om met blijdschap te vieren de plegtelijkheid van soogrootten Dag.

Eensloegs hier op seide *Mentor* tegens de Koningen: O Hoofden! hier by-een vergaderd, namaals sult gy onder verscheidene Namen en Hoofden niet meer dan een Volk zijn. Dusdanig hebben de rechtveerdige Goden, lief-hebbers der menschen, die zy gemaakt hebben, dat geschikt, en gewild dat'er een eeuwigdurende band van volmaakte eenigheid sou zijn. Het gantsche menschelijk geslagt is niet dan een Huisgesin, verspreid over den gantschen Aardbodem, al de Volkeren zijn Broeders, en behooren den anderen als soodanig te beminnen. Ongeval moet die

die

die Goddeloofen treffen, die een wreede *Glory* zoeken in het bloed harer Broederen, zijnde haar eigen: 't is waar, den Oorlog is dikwils noodzakelijk; maar het verstrekt tot oneer van het Menschelijk Geslacht, dat die in sekere voorvallen onvermijdelijk is. O Koningen! segt niet, datmen die moet wenschen, om *Glory* te verkrijgen: de waarachtige *Glory* word niet gevonden buiten de menschelijkheid. Die zijn eigen *Glory* meer acht als de gevoelens der menschelijkheid, is een hoogmoedig schrikdier, en geen mensch; ook sal hy niet anders, dan een valsche *Glory* verkrijgen, want de waarachtige word niet anders, dan in bezadigdheit, en goetheit gevonden: men mag sig vleijen om dese dwase ydelheit genoeg te geven; maar altoos salmen heimelijk by sigselfs van foodanig een seggen, hy heeft des te minder de ware *Glory* verdiend, om dat hy zijn onrechtmatige hertstochten heeft opgevolgd; de menschen kunnen hem niet achten, om dat hy haar soo weinig geacht, en derselver bloed door een verwoede beestachtigheid soo overvloedig geplengt heeft. Gelukkig soo een Koning, die zijn Volk bemind, en van haar bemind word, die sig vertrouwt aan zijn Naburen, en derselver vertrouwen heeft, die ver-af van haar te beoorlogen, verhinderd dat zy die onder malkanderen voeren, en die aan alle andere *Natien* doet benijden het geluk zijner Onderdandancn, van dusdanig een Koning te hebben. Gedenkt dan van tijd tot tijd by-een te vergaderen, gy die de machtige steden van *Hesperien* bestierd, belegt alle drie Jaren een algemeene vergadering, daar al de Koningen, die hier tegenwoordig zijn, sig by-een bevinden, om haar verbond door een

nieuwen eed te bevestigen, de onderlinge vriendschap te bekrachtigen, en te beraaden over haar algemeene aanbelangen. Soo lang als gy vereenigt zijt, sult gy van binnen hebben dese schoone Vrede, *Glory*, en Overvloed: van buiten sult gy altoos onverwinnelijk zijn, niet, als de oneenigheid, opgeborreld uit den afgrond der Helle, om de onfinnige menschen te plagen, sal het geluk, dat de Goden voor u bereid hebben, kunnen ontruften.

Nestor antwoorde daar op: Gy siet door de bereidwilligheid, met welke wy den Vrede gemaakt hebben, hoe ver wy afgesonderd zijn van den Oorlog te willen voeren door een ydele *Glory*, of door een onrechtmaatige begeerlijkheit ons te vergrooten tot nadeel onser Geburen. Maar wat kan men doen, als men een gewelddadig Vorst tot zijn Gebuur heeft, die geen andere Wet erkend, dan die van zijn eigen aanbelang, en geen gelegenheit laat voorbygaan om de Landen van andere Staten te overweldigen? Geloofst geensins dat ik spreek van *Idomeneus*; neen, ik heb die gedachten niet meer van hem; 't is *Adrastes* Koning der *Danniers*, daar wy alles van te vreesen hebben; hy veracht de Goden, en gelooft dat alle menschen, die op de aarde zijn, alleen zijn geboren om te verstrekken tot Werktuigen zijner *Glory*, door haar dienstbaarheid; hy wil geen onderdanen, welkers Koning en Vader hy sou zijn, maar die zijn Slaven en Vleijers zijn; hy laat sig Goddelijke eer bewijzen. Tot noch toe heeft het blinde Geval zijn onrechtveerdige ondernemingen begunstigt; wy haasteden ons om *Salente* aan te tasten, ten einde om ons te ontdoen van de swakste onser

Vyanden, die maar eerst op dese Kust sig begon- den te vestigen, om daar na onse Wapenen te wenden tegens desen machtiger Vyand. Hy heeft bereids verscheide Steeden onser Bondgenooten ingenomen, die van *Grotone* hebben twee Veld- slagen tegens hem verloren, en hy bediend sig van allerlei middelen om zijn heerschlucht te voldoen. Zijn macht en list is even gelijk, als hy maar zijn Vyanden kan overwinnen; groote schatten heeft hy by-een geschraapt, hy heeft wel geoef- fende en strijdbare Benden, ervaren *Kapiteinen* die hem wel dienen, en houd zelfs gedurig een wakend oog over al het geen door zijn bevel werd uitgevoerd, de minste fouten straft hy stren- gelijk, en vergeld milddadig de diensten, die men hem bewijst; zijn dapperheit ondersteund, en moedigd al zijn Benden aan, en hy sou een vol- maakt Koning zijn, soo de Gerechtigheit en goede Trouw de regelmaat was van zijn beleid. Maar hy vreest noch de Goden, noch het kna- gen zijner gewisse. Een goede Naam zelfs werd niet by hem geacht, hy beschouwd die niet an- ders dan een ydel Denkbeeld, daar swakke men- schen sig door laten ophouden; groote schatten en rijkdommen te besitten, reekend hy allen voor het hoogste en wesentlijkste goed, als ook ge- vreeft te worden, en het gantsche menschelijk Geslagt met voeten te treden: wel haast sal hy met een gewapend Heirleger op onse Grensen verschijnen, en soo de Eendracht van soo veel Volkeren ons niet in staat steld, om hem te we- derstaan, soo is alle hoop van vryheit ons be- nomen. 't Is soo wel het aanbelang van *Idome- neus* als het onse, sig aan te kanten tegens de- sen Nabuur, die niets vry in zijn gebuurschap kan

verdragen. Soo wy overwonnen worden, loopt *Salente* het zelfde gevaar. Laat ons dan gefamentlijk spoeden dese quaalen te voorkomen. Terwijl *Nestor* op dese wijze redeneerde, naderde men vast de Stad; want *Idomeneus* had al de Koningen en voornaamste Hoofden gebeden, daar te willen inkomen om te vernachten; onderwijlen sloeg het Heirleger der Bondgenooten haar Tenten op, en het geheele Veld was bereids bedekt met rijke *Pavillioenen* van allerhande koulouren, daar de afgematte *Hesperiers* sig onder fouden ter ruft begeven. Wanneer de Koningen met haar gevolg waren in de Stad gekomen, stonden zy verbaast, datmen in soo korten tijd soo veel treffelijke gebouwen had kunnen oprichten, en dat de belemmering van soo swaren Oorlog niet had verhinderd den aanwasch van dese opkomende Stad, met die eensloegs soo heerlijk te verciereu.

Sy verwonderden sig over de wijs-en wakkerheit van *Idomeneus*, die soo schoonen Rijk had gesticht, en yder besloot, dat den Vrede met hem gemaakt zijnde, de Bondgenooten seer machtig fouden zijn, soo hy nevens haar sig inliet in den Oorlog tegens de *Dauniens*. Men stelde *Idomeneus* voor haar te willen byspringen, hy kon dat billijker wijze niet af-slaan, en beloofde haar zijn Benden: maar gelijk *Mentor* niets onbekent was van 't geen noodwendig vereischt wierd, om een Staat bloeiend en gelukkig te maaken, en hy begreep dat de machten van *Idomeneus* soo groot niet waren, als die wel scheenen, des nam hy hem in 't besonder, en sprak hem op dese wijze aan:

Gy fiet dat onse voorforgen u niet onnut geweest zijn; *Salente* is bevrijd van de gevaren,
die

die haar dreigden, 't ſtaat maar alleen aan u, uw *Glory* tot den Hemel te verheffen, en de Wijsheit van *Minos* uw Grootvader te bereiken, in opſicht van het beſtier uwer Volkeren. Ik gaa voort met vrymoedig u aan te ſpreken, vaſt ſtellende, dat gy fulks begeerd, en een Vyand zjft van alle vleierey. Terwijl deſe Koningen uw heerlijkheit hebben geroemd, bedacht ik by myſelfs en overleide u roekeloos beleid. Op dit woord van roekeloos, veranderde *Idomeneus* van weſen, hy wierd rood, en 't ſcheelde weinig, of hy fou *Mentor* in zjyn reden geſtoord hebben, die hem op een zedige en eerbiedige, doch echter vrye wijshe ſeide: Ik ſie wel, gy ſtoort u aan dit woord van roekeloos, ymand anders dan ik, fou ongelijk hebben, ſig daar van te bedienen: want de Koningen moet men eerbieden, en met omſigtigheit handelen, ſelfs als men die al berijft, de Waarheit beledigt haar genoeg, ſonder dat men behoef ſcherpe woorden daar by te voegen; maar ik heb geloof, dat gy ſoud verdragen, dat ik ſonder bewimpeling tot u ſprak om uw *foute* te ontdekken. Mijn voornemen is geweest om u te gewinnen de ſaaken te leeren verſtaan by haar eigen naam, en te doen begrijpen dat als andere u raad geven in opſicht van uw gedrag en beleid, die nooit haar inwendige gedachten ſullen derven uiten, en ſoo gy niet wilt bedrogen zjyn, moet gy u altoos te binnen brengen, dat zy ſullen ſpreken van ſaaken, die u na-deelig zjyn. Wat my belangt, ik wil mijn woorden wel verſagten na uw begeeren. *Idomeneus* bereids tot ſigſelfs gekomen van zjyn eerſte voorbarigheit ſcheen beſchaamd over deſe fierheit; Gy ſiet, ſeide hy tegens *Mentor*, wat de gewoonte uitwerkt als men geveleid word. Ik ſoe-

ke

ke het welweesen van mijn Koningrijk , ook is'er geen Waarheit, die ik my niet gelukkig achte uit uw mond te mogen verstaan ; maar hebt mededoogen met een Koning , die de vleijery heeft vergiftigt , en die zelfs in zijn ongelukken geen menschen heeft kunnen vinden edelmoedig genoeg om hem de Waarheit te seggen. Neen, ik heb nimmermeer een persoon gevonden, die my soo lief had , van my te willen mishagen , met volkomen de Waarheit te spreken. Dit seggende, schooten hem de tranen uit de oogen, en hy omhelfde *Mentor* met veel genegenheit. Daar op seide desen wijzen Grijsaard : 't Is met droefheit dat ik my genootsaakt bevinde u harde saken te moeten seggen ; maar kan en mag ik u verraden , mits de Waarheit voor u verbergende? Stel u zelfs in mijn plaats; soo gy tot noch toe zijt bedrogen geweest, 't is om dat gy't hebt willen zijn , en gevreeft hebt goeden raad op te volgen. Hebt gy wel ooit gesocht na oneenzijdige menschen , en die bequaam waren om u tegen te spreken ? Zijt gy wel ooit bekommert geweest, om menschen te verkiesen, die sig weinig lieten aan uw gunst gelegen zijn , oprecht in haar gedrag, en bequaam om uw hertstochten , en onrechtveerdige gevoelens in te teugelen , en te veroordeelen? Wanneer gy Vleijers gevonden had , hebt hy die wel van u afgeweerd? hebt gy u zelfs wel mistrouwt? Neen, neen, gy hebt niet gedaan, 't geen de foodanige doen , die de Waarheit beminnen , en verdienen die te kennen. Laat ons eens besien of gy tegenwoordig de moed hebt om beter te doen, en u kond vernederen onder de Waarheit, die u veroordeeld. Ik segge dan , dat al het geen
tot

tot uw Lof werd gefeid, niet anders verftrekt dan tot uw blaam en lafter. Terwijl gy van buiten noch foo veel Vyanden hebt, die uw Koninkrijk, noch qualijk bevestigt, dreigen, denkt gy niet anders van binnen, dan om uw nieuwe Stad met treffelijke gebouwen te verciercn; dit heeft u foo veel rusteloofc nachten veroorzaakt, als gy my zelfs bekend hebt. Uw fchatten hebt gy uitgeput; en niet gedacht om uw Volk te vermeerderen, of den Landbouw op defc Kust voort te fetten. Moest gy defc twee faaken niet aangemerkt hebben als de wefentlijkfte Fondamenten van uw mogendheit, namentlijk goede Burgers te bekomen, en welbehoude Landen, om die te voeden? Een duurzame Vrede is u noodig in defen aanvank om den aanwasch van uw Volk te begunftigen. Gy moeft nergens om gedacht hebben dan aan den Akkerbouw, en het vast stellen van goede Wetten. Een ydele eersucht heeft u gebracht aan den Oever defcr fteilte; in gedachten van groot te fchijnen, hebt gy uw ware grootsheit verwaarlooft. Spoed u defc fouten te verbeteren, houd op van alle defc groote werken, doe afstand van die hoogmoed, die feekerlijk uw nieuwe Stad fal verwoesten, laat uw Volk in den Vrede een weinig adem halen, beforg dat zy in overvloed leven, om de houwelijken voort te fetten. Gedenk dat gy niet verder Koning zijt, dan voor foo veel gy Volkeren hebt te gebieden, en dat gy uw magt moet afmeten, niet na de wijduitgeftrektheit der Landen, die gy besit, maar na het getal der Menfchen, die defelve bewoonen, en verplicht zijn u te gehoorsamen; besit een goed Land, niet tegenftaande van weinig uitgebreid-

breidheit; bevolk dat met een meenigte van arbeidfame, neerftige, en wel geoeffende Menfchen; maak dat defe Volkeren u beminnen, en gy fult magtiger, gelukkiger, en gloryrijker zijn dan de Overwinnaars, die foo veel Koningrijken verwoeften.

Wat fal ik dan doen, hernam *Idomeneus*, in opficht defer Koningen, fal ik mijn fwakheit haar bekend maaken? 't Is waar dat ik den Landbouw verfuimt heb, ja zelfs den Koophandel, diemen op defe Kuft kan drijven; ik heb anders niet gedacht, dan om een treffelijke Stad te bouwen. Moet ik my zelfs, Waarde *Mentor*, onteeren in de Vergadering van foo veel Koningen, en mijn onmacht ontdekken? Soo het moet zijn, fal en wil ik het doen, alhoewel het my dier fal ftaan: want gy hebt my gefeid, dat een Koning, die voor zijn Volk geboren is, het welwefen van zijn Koningrijk meer moet betrachten dan zijn eigene achting en *Glory*. Dit gevoelen, feide *Mentor*, is waardig een Vader der Volkeren, en 't is defe goedheit, en niet de treffelijkheid defer Stad, waar door ik bekenne, dat gy waarlijk het hert hebt van een edelmoedig Koning, doch uw eer moet gy verfchoonen, zelfs voor het aanbelang van uw Koningrijk. Beveel my die forg, ik fal defe Koningen doen verftaan, dat gy verplicht zijt *Ulyffes*, foo die noch in levenden lijve is, of ten minften zijn Soon, binnen *Itaca* te herftellen, en dat gy met al uw macht wilt verdrijven de Minnaars van *Penelope*. Zy fullen lichtelijk begriipen, dat defen Oorlog talrijke Benden vereifcht; dus fullen zy lichtelijk toeftaan, dat gy haar een klein onderftand tegens de *Danniers* toefend.

Op

Op dese woorden schieen *Idomeneus* verlicht, even als een Mensch die van een swaar pak ontlast word. Gy bewaard, mijn waarde Vriend! seide hy tegens *Mentor*, mijn eer, en de achting deser opkomende Stad, welkers swakheit gy voor al mijn Naburen verbergt: maar wat schijn van waarheit is'er, te seggen, dat ik Benden naar *Itaca* wil affenden, om *Ulysses* daar te herstellen, of ten minsten *Telemachus* zijn Soon, terwijl die sig verbonden heeft mede te gaan in den Oorlog tegens de *Danniers*? Zijt maar gerust, seide *Mentor*, ik sal niets seggen dan het geene waar is. De Scheepen, die gy affend tot vaststelling van uw Koophandel, sullen gaan na de Kusten van *Epirus*; twee saaken sullen die gelijkelijk uitvoeren, eerst op uw Kust de vreemde Koopluiden wederbrengen, die wegens de swaare lasten van *Salente* vertrokken zijn, ten tweeden, eenige nieuwe maren van *Ulysses* vernemen. Soo hy noch leeft, kan hy niet ver van die Zeen zijn, die *Griekenland* van *Italien* affonderen, en men wil ons verseecken dat hy by de *Pheociers* gesien is. Soo daar geen hoop is van hem wederom te sien, sullen echter uw Scheepen zijn Soon een merkelyken dienst doen; zy sullen in *Itaca*, en al de omleggende Landen verbreiden een schrik voor de naam van den jongen *Telemachus*, diemen geloof dood te zijn, als zijn Vader. De Vryers van *Penelope* sullen verbaast zijn te hooren dat hy gereed is weder te komen, ondersteund door een machtig Bondgenoot. De *Itakers* sullen het Jok niet derven afwerpen, *Penelope* sal vertroost werden, en altoos weigeren een nieuwen Bruidegom te kiezen. Dus sult gy *Telemachus* dienst doen, terwijl hy in uw plaats

met

met de Bondgenooten fal trekken na de Kuffen van *Italien*, tegens de *Danniërs*. Op dese woorden riep *Idomeneus* uit: Gelukkig foo een Koning, die men door wijfe raadflagen ondersteund! Een wijs en getrouw Vriend moet een Koning meerder achten, dan overwinnende Heirlegers: maar dubbeld gelukkig foo een Koning, die zijn geluk kend, en voordeel weet te doen door het gebruik van wijfe raadflagen! want het gebeurd meenigmaal dat men wijfe en deugtsame Mannen, welkers deugd men vrees, ver affonderd van het vertrouwen, 't geen men op haar behoorde te hebben, om het oor aan Vleijers te verleen, sonder dat men derfelver verraad vrees. Ik ben zelfs in dese fout vervallen, en ik fal u verhalen al de ongelukken die my zijn overgekomen door een valschen Vriend, die mijn hertsichten den ruimen toom vierde, in hope dat ik de zijne fou vleijen op mijn beurt.

Mentor deed de Koningen Bondgenooten lichtelijk verstaan, dat *Idomeneus* sig moest ontlasten van de saaken van *Telemachus*, terwijl dat dese fou met haar gaan. Zy waren te vreden van in haar Leger te sullen hebben den Jongen Soone van *Ulyffes*, met 100. jonge *Cretensfen*, die *Idomeneus* mede gaf, om hem te vergefellen. 't Was de bloem van den jongen Adel, die de Koning uit *Creta* had mede gebracht. *Mentor* had hem geraden dese Jongelingschap in den Oorlog af te veerdigen. Men moet, seide hy, gedurende de Vrede, sorg dragen om het Volk te vermeerderen; maar uitvrees dat de gantsche *Natie* niet mogt lafhertig worden, en vervallen in een onkunde van Krijgs-oeffeningen, moet gy den jongen Adeldom na vreemde Oorlogen

affen-

affenden. Deſe fullen genoegſaam zijn om de gantſche *Natie* te onderhouden in een gedurigen yver voor de *Glory*, ſucht tot de Wapenen, en verachting van alle ongemakken, ja de dood ſelfs, eindelijk in een ervarenheit van den Krijgshandel.

De verbondene Koningen vertrokken van *Salente*, voldaan van den Koning *Idomeneus*, en vervoerd door de Wijsheit van *Mentor*; zy waren gantſchelijk verblijd van *Telemachus* met ſig te leiden. Deſe kon zijn droefheit niet matigen, als hy van zijn Vriend moeſt afſcheiden. Terwyl de verbondene Koningen haar afſcheit namen, en *Idomeneus* ſwoeren dat zy een eeuwigdurend Verbond met hem ſouden onderhouden, hield *Mentor Telemachus* tuſſchen zijn armen geflooten, en gevoelde dat hy van zijn tranen bevogtigt wierd. Ik ben als van vreugde opgenomen, ſeide *Telemachus*, wegens de *Glory* die ik gaa behaalen, maar ben ſeer door droefheit aangedaan, om dat ik van u ſal moeten afſcheiden: 't ſchijnd dat ik nochmaal ſie die ongelukkige tijd, wanneer de *Egyptenaars* my uit uw armen rukten, en van u afſonderden, ſonder my eenige hoop te laten van ooit weder u te ſullen ſien. *Mentor* antwoorde op deſe woorden met veel ſagtheit, om hem te trooſten. Sie hier, ſeide hy, een gantſch verſchillige afſondering, deſe is vrywillig, en ſal kort zijn, gy gaat Overwinning ſoeken, gy moet, mijn Soon, my beminnen met een minder teedèrè, maar kloekmoediger liefde. Gewen u om mijn afweſen geduldig te dragen, gy ſult my altoos niet hebben. De Wijsheit en Deugd moeten u veel eer inboeſemen 't geen gy doen moet, dan de te-

genwoordigheid van *Mentor*. Op dit zeggen, bedekte de Goddinne, onder de gedaante van *Mentor*, *Telemachus* met haar Schild, en verspreide in hem den geest der Wijsheit, Voorzigtigheid, kloekmoedige Dapperheit, en een sagte Bezadigheid, die anders selden te samen werden gevonden. Gaa, seide *Mentor*, in het midden der grootste gevaren van den Oorlog, soo dikwils dat oorbaar sal zijn voor de saake der Bondgenooten. Een Vorst onteert sig meer die de gevaren van den Oorlog vermijdt, als die nimmer daar na toegaat. De Moed van foodanig een, die andere gebied, moet nooit twijffelachtig zijn. Soo het noodig is, dat een Volk haar Hoofd en Koning behoude, noch noodiger is het, dat het hem nooit siet in een onsekere achtig van Dapperheit. Gedenk dat hy, die gebied, altoos andere voor een *Model* moet verstreken, en zijn Voorbeeld het gantsche Leger aanmoedigen. Stel u dan bloot, O *Telemache!* en sterf veel-eer in 't gevecht, dan dat gy soud het voorwerp zijn van quaadsprekende Menschen, die aan uw manmoedigheid souden kunnen twijffelen; insgelijks moet gy de gevaren niet soeken, daar die geen voordeel kunnen doen. De Dapperheit kan geen Deugd genaamd werden, ten zy die door de Voorzigtigheid werd ondersteund; anders is die een onsinne verachting van het leven, en een beestachtige woede. Een onbedachte Moed heeft niet seekers. Hy die dese Deugd niet besit, is veel-eer oplopend dan braaf, en 't is nodig dat hy buiten sigselfs is, om boven de vrees te zijn, vermits hy die niet kan te boven komen door de natuurlijke gestalte zijnes herten; in dese staat, soo hy niet vlucht, ten minsten is hy ontfoerd,

roerd, en verliest de Vryheit van zijn Ziel, die hem noodig sou zijn, om de gelegenheden waar te nemen van zijn Vyand t'onder te brengen, of zijn Vaderland dienst te doen. Hy heeft wel al den yver van een Soldaat, maar geensins het beleid of oordeel van een *Kapitein*; daar-en-boven heeft hy geensins de ware moed van een gemeen Soldaat, want die moet noodwendig in het gevecht bewaren een besadigheid van geest en oordeel om te gehoorfamen. Die sig lichtveerdig bloot steld, veroorzaakt wanorder in wel geoefende Benden, geeft een voorbeeld van rockeloofheit, en steld meenigmaal een geheel Leger bloot voor groote ongelukken. Zy, die dese ydele eersucht stellen boven de veiligheid der algemeene saak, verdienen eer straffen dan belooningen. Wacht u dan wel, mijn waarde Soon, van na de *Glory*, met te veel ongeduld, te staan: het ware middel om die te vinden, is, met een stil gemoed een gunstige gelegenheit daar toe af te wachten. De Deugd doet sig des te heerlijker op, als zy haar eenvoudig vertoond een Vyandinne van alle hoogmoed, en bezadigt. Na mate, die de nood vereischt, om gevaren te ondergaan, moetmen nieuwe voorfichtigheit en moed gebruiken, die altoos groeiende voortgaan. Voor het overige, zijt gedachtig van nooit den nijd van anderen over uw hals te halen: aan de andere kant zijt nimmermeer jaloers over het geluk van uws-gelijken. Prijs eerst al het geen eenige lof verdiend, maar doe dat met oordeel en bescheidenheit, seg het goede met vermaak, verberg het quaade, ende gedenk daar niet aan, dan met leedweesen. Vel geen oordeel voor ouder Hoofden, die meerder erva-

varenheit hebben dan gy, hoor haar met eerbied, beraadslaag met haar, verfoek de bequaamste, dat zy u willen onderwijfen, fchaam u nooit haar onderwijfingen toe te fchrijven, foo gy iets lof-felijks verricht hebt. Eindelijk luifter nooit na de *discourffen* van foodanige, die een wantrouwen en jaloufie in uw gemoed fouden foeken te ontftceken tegens andere Opperhoofden. Spreek met haar in vertrouwlijkheit en openhertig. Soo gy gelooft dat zy nalatig zijn geweest in haar plicht in opficht van uw perfoon, open haar uw hert, draag uw redenen haar voor: foo zy bequaam zijn, om dit uw edelmoedig beleit te merken, fullen zy u beminnen, en gy fult van haar verkrijgen, al het geen gy foud konnen wenfchen en verhopfen. In tegendeel foo zy foo redelijk niet zijn, om in uw gevoelens over te komen, fult gy felfs door haar onderricht worden, of onrecht in haar boefem fchuld: en lijd dat, maar draag forg van nooit meer met die Menfchen u in te laten, voor dat den Oorlog geeindigd is, en daar door fult gy een geruft gemoed behouden; maar voor-al feg nimmermeer tegens eenige vleijers, die niet als oneenigheit faaijen, de regtmatige klachten die gy hebt tegens de Hoofden van dat Leger, daar gy u in bevind.

Ik fal hier verblijven, feide *Mentor* wijders, om *Idomeneus* by te ftaan in den nood daar hy fig in bevind, van te moeten arbeiden tot het welwefen zijner Onderdanen; hier fal ik u verwachten. O mijn waarde *Telemache*! breng u altoos te binnen, dat zy, die de Goden vreefen, voor menfchen niet hebben te fchroomen. Gy fult u in de uiterfte gevaren bevinden, maar

zijt

zigt verſeekerd dat *Minerva* u nooit verlaten ſal.

Op deſe woorden ſcheen *Telemachus* te gevoelen de tegenwoordigheid deſer Goddinne, en ſou ſelfs erkend hebben, dat zy het was, die tot hem ſprak, om met moed en vertrouwen hem te vervullen, ſoo de Goddinne niet had herroepen het denkbeeld van *Mentor*, hem ſeggende: Vergeet niet, mijn Soon, al de ſorgen, die ik genomen heb, gedurende uw Kindheit, om u wijs en kloekmoedig te maaken, als uw Vader. Doe niet 't geen onwaardig ſou zijn ſoo groote voorbeelden, en de beginselen van Deugd, die ik getracht heb u in te boefemen.

De Sonne was bereids opgereefen, en vergulde de toppen der Bergen, wanneer den Koning uit *Salente* trok, om zijn Benden by die der Bondgenooten te voegen. Deſe waren rondom de Stad gelegerd, en ſtelden ſig in ſlagorder, om onder haar Bevelhebbers op te trekken. Van alle kanten ſagmen het blinkende yſer der drilende Pieken, het ſchitteren der Stormhoeden verdoofde het gezicht, een Wolke van ſtof verhief ſig tot in de lucht. *Idomeneus* en *Mentor* brachten *Telemachus* buiten in 't Veld by de Koningen Bondgenooten, die niet ver van de Stad aflagen. Eindelijk ſcheidten zy van een, na den anderen alle merkteekenen gegeven te hebben van een oprechte Vriendſchap, ook twijffelden de Bondgenooten niet langer, of de Vrede ſou beſtendig zijn, vermits zy de goede genegenheit van *Idomeneus* erkenden, diemen haar had verbeeld, maar op een andere wiſſe, als zy die ondervonden, om datmen van hem oordeelde, niet naar zijn natuurlijke genegenheden, maar

naar de onrechtveerdige begeerlijkheden , daar aan hy zigselfs had overgegeven.

Na dat het Leger vertrokken was , geleide *Idomeneus Mentor* door al de gedeeltens der Stad , en het omleggende Land ; maar *Mentor* wilde alvotens sien de Zeemachten die *Idomeneus* had. Laat ons, seide hy , 't getal van uw Volk eens tellen, en derselver gestalte en hoedanigheid eens onderfoeken, en hoe veel Bootsgesellen gy hebt om die uit te rusten , 't zy tot den Oorlog, of tot be-
 vëiliging van den Koophandel uwer Onderdanen ; hier uit moctmën van uw macht oordeelen. Hy ging de Haven besigtigen , en klom in yder Schip: liet sig onderrechten waar yder Schip Koophandel dreëf, wat waaren zy derwaarts voerden, welke zy wederbrachten, wat kosten het Schip gedurende de reis had gedaan , de prijzen die de Kooplïeden op haar Koopwaaren stelden , de maatschappyen die sy aangingen , om te wecten of die wel rechtmatig waren , en getrouwlijk wierden onderhouden ; eindelijk de Avonturen der Zee , en andere ongevallen van den Koophandel, om voor te komen het bederf der Koopluiden, die dikwils, aangedreven door Winsucht, saaken ondernemen , die haar macht te boven gaan. Hy wilde datmen al de *banquerouten* strengelijk sou straffen , om dat die alle , soo niet ter quader trouwe , ten minsten uit ydele verwaantheit geschieden. T'erselver tijd stelde hy foodanige *reglementen* , dat die nooit meer konden voorvallen ; ook stelde hy Magistraten aan, aan welke de Kooplïeden moesten reekening doen van haar goederen , voordeelen , onkosten , en onderneemingen. Nooit was haar geoorlooft een anders goederen te waagen , ook niet meer dan de helft van haar
 haar

haar eigen. Dat meer is, zy dreeven foodanigen Koophandel in Maatschappij, die zy alleen niet konden uitvoeren, en de verbonden dier maatschappijen waren onverbreeklijk, door sware straffen gesteld tegens de overtreders. Daar-entoven was den Koophandel gantsch vry. Ver-af van die door schattingen en lasten te beswaren, beloofden vergelding aan de Kooplieden, die eenige Koophandel van een nieuwe *Natie* binnen *Salente* wecten te lokken. Dus sullen de Volkeren van alle kanten wel haast daar na toe vloeijen. Den Koophandel deser Stad was even als de Ebbe en Vloed der Zee, de schatten en rijkdommen quamen daar in even als de Zeebaren op den anderen gehoopt, alles wat daar inquam was nut en heilsaam, en 't geen'er uitging liet andere schatten in de plaats. Een veilige Gerechtigheit had de voorzitting in de Haven in 't midden van soo veel Volkeren. Dese vryheit, goede Trouwe, en Oprechtigheit scheenen van dese trotse Toorens de ver-af gelegenste Kooplieden van den Aardbodem derwaarts te lokken. Yder deser Kooplieden, 't zy die quamen uit de Kusten van het *Oosten*, daar de Sonne dagelijks oprijft uit de Baren der Zee, of van 't einde der groote Zee, daar deselve, vermoeid van zijn loop, zijne stralen uitdooft, leefde vreedzaam en veilig binnen *Salente*, even als in haar Vaderland.

Binnen de Stad besag *Mentor* al de Wapenhuisen, Winkels der Konstenaars, en openbare Plaatsen. Hy verbood alle de Koopmanschappen van Vreemde Landen, die de laf hertigheid en verwijftheit souden hebben kunnen inbrengen; stelde order op de kleeding, spijs, huiscieraden, pracht en praal der huisen, tot allerhande gebruik

uitgevonden, bande uit alle cieraad van goud en silver, en seide tegens *Idomeneus*: Ik weet maar een eenig middel, om het Volk zeedig en matig te maaken ontrent de kosten van haar huis en tafel, zijnde, dat gy met uw voorbeeld haar soo voorgaat. 't Is noodig dat gy uitwendig feekere *Majesteit* betoond, ook blinkt uw gefag genoeg uit door uw Trauwanten, en voornaamste Ampt-Bedienaars, die u omcingelen. Laat een fijn purper laken-gewaad u genoegen, en dat de voornaamste Bedienaars van uw Hof, op de selve wijze gekleed zijn, en geen onderscheit daar in zy, dan de koleur, en een licht goud borduursel, 't geen op de rand van uw gewaad leid. Dese verscheide kouleuren zijn genoegzaam om onderscheit van Persoonen te maaken, sonder datmen goud, silver, of gesteentens noodig heeft. Bestel al dese saaken naar yders geboorte: in den eersten rang moet gy plaatsē de foodanigen, die van den oudsten en voortreffelijksten Adel zijn; mannen van verdiensten, en ontfagchelijk in eerampten, sullen sig laten genoegen, als zy achter dese oude adelijke Huisgesinnen komen, die in een lang besit deser voorrechten zijn; onadelijken sullen dese sonder veel moeite wijken, als gy maar die gewend dat zy sigselfs kennen in die hooge eerampten en bedieningen; en die sig zeedig dragen in geluk en voorpoed haar verdienste niet onthoud. Het onderscheit minst voor den Haat en Nijd bloot gesteld, is dat geene, dat hervoortkomt van een lange reeks van brave Voor-Ouderen. Wat de Deugd aangaat, die sal naderhand van selfs genoeg werden opgewekt, en yder sal sig bevljtingen om den Staat getrouwelijk te dienen, mits dat

dat

dat gy heldhaftige daaden kroond , en eerbeelden oprecht , en dat het beginsel van Adeldom zy voor de kinderen van foodanigen , die deſelve verricht hebben. Perſoonen van den eerſten rang na u moeten in 't wit gekleed zijn , met goude en ſilvere franjes onder aan haar kleederen , met een goude Ring aan de vinger. Die van de tweede order moeten in 't blaau gekleed gaan , en een ſilvere franje en Ring dragen , maar ſonder *Medaillie*. De derde in 't groen ſonder franje , maar met een *Medaillie*. De vierde hoog geel ; de vijfde in 't Rooſerood ; de ſeſden *Grindelin* : de ſevende , zijnde het gemeene Volk , een gemengelde kouleur van geel en wit. Sie daar de gewaaden van ſevenderlei ſoort van vrye menſchen. De Slaven moeten in het bruin-grijs gekleed zijn. Op deſe wiſe ſal ſonder veel koſten onderscheit gemaakt worden tuſſchen allerlei ſlag van Menſchen , en uit *Salente* verbannen al de konſten , die nergens anders toe dienen , dan om den hoogmoed te voeden. Al de Ambagts-lieden , die deſe verderffelijke konſten oeffenen , ſullen ſig vereenigen tot noodiger beſigheden , die in kleinen getale zijn , of tot den Koophandel , of Landbouwery. Nimmermeer moeten ſijden eenige verandering van ſtoffen of dragten : want het is ſchandelijk , dat menſchen geſchikt tot een ernſtig en edelmoe-dig leven , ſig ſouden vergapen aan duſdanige nagebootſte cieraaden ; ook moeten zy niet gedoo-gen dat haar Vrouwen die deſe gewaaden noch eenigſins paſſen , ooit tot deſe ſchandelijke optooi-felen vervallen.

Mentor , even als een konſtig Hovenier , die het dorre hout uit zijn fruit-boomen ſnoeid en afhouwt ,

houwt , trachtte op dese wijze de onnutte hoogmoed , die de Zeeden bederft , te besnoeijen , en bracht alles tot een treffelijke en spaarfame eenvoudigheid. Selis stelde hy order op de spijsen der Borgers , en Slaven. 't Is schande , seide hy , dat wel opgevoede menschen haar grootsheit souden doen bestaan in lekkere gerechten , die de Ziel verfwakken , en onophoudelijk de gezondheid harer Lichamen krenken. Zy behoorden haar geluk te stellen in de matigheid , en haar geslag te gebruiken , om andere menschen wel te doen , en in de achting , die de voortreffelijke daaden haar souden voortbrengen. De soberheit bereid een eenvoudig voedsel , en de aangenaamste is de sulke , die nevens de gezondheid en sterkte , de suiverste vermaaklijkheden verschaft. Onse maaltijden moeten dan bepaald worden aan de beste spijsen , maar sonder lekkernyentoebereid. 't Is een konst om de menschen te vergiftigen , den *appetijt* gaande te maaken boven derselver ware noodsaaklijkheit. *Idomeneus* begreep wel qualijk gedaan te hebben , van de inwoonders zijner nieuwe Stad Iafhertig te laten werden , en haar Zeeden te bederven , schendende al de Wetten van *Minos* , in opficht der Matigheid ; maar de wijze *Mentor* deed hem begripen , dat de Wetten selfs , niet tegenstaande vernieuwt , onnut zijn , soo zijn Voorbeeld die geen geslag bysette , dat niet anders dan van hem kon voortkomen. Op dese wijze schikte *Idomeneus* zijn eige Tafel , en liet daar niet opkomen dan treffelyk Brood , en de aangenaamste Wijn van het Land , maar weinig , en eenvoudige spijsen , hoedanige hy geeten

eten had met de andere *Grieken* in de belegering van *Trojen*. Niemand dorst klagen over een Wet, die de Koning zigselfs onderwierp; en yder een verbeterde op dese wijze de overdadigheid en lekkernyen, daarmen in de Maaltijden zig begon in te dompelen.

Mentor besnoeide vervolgens de laffe en verwijfde *Mafike*, die de gantsche Jeugd bedierf; insgelijks veroordeelde hy de rafende *Mufike*, die niet minder, dan den Wijn, dronken maakt, en *Zeeden* voortbrengt, vol van drift en onbeschaamdheit. Hy bepaalde de gantsche Sangkonst in de Tempelen, om alleen den lof der Goden op te fingen, als ook der Helden, die ons voorbeelden der feldzaamste Deugden hebben nagelaten. Hy liet niet toe, dan voor de Tempelen, de grootste cieraaden der Boukunde, soo van Pilaren, Voorgevels en Portalen; maar gaf een *Model* van een eenvoudige en aangename Bouwkonst, om in een middelmatige wijdte een huis te maken, plaasfcerig en gemakkelijk voor een talrijk huisgefin, soo dat hetfelve in een gefonde een opene lucht lag, met genoegfame vertrekken van den anderen afgefonderd, daar de ordre en nettigheid lichtelijk in kon bewaard worden, en weinig koste van onderhoud. Dese verfcheide *Modellen* van huifen, gefchikt na de grootheit der Huisgefinnen, dienden om met weinig kosten een gedeelte der Stad te verheerlijken, en evenmatig te maaken; in plaats dat het andere gedeelte, bereids voltimmert volgens de dolligheid en hoogmoed van eenige befondere Perfoonen, niet tegenftaande deffelfs heerlijkheit, een onaangename en ongemakkelijke gefalte had.

De Schilderkonst en Beeldhouwery scheenen *Mentor* als konsten, diemen niet kon achterde bank werpen, maar wilde datmen eenige dier konstenaars binnen *Salente* sou onderhouden; by richtte een Oeffen-plaats op, daar voortreffelijke Meesters in die konsten souden ondersoeken de daar in geoeffende Jongelingen. Men moet, seide hy, in dese konsten, die niet t'eenemaal noodzakelijk zijn, niets gerings gedoogen, en by gevolg geen andere Jongelingen daar in toelaten, dan van een vernuttig oordeel, die veel belooven, en na de volmaaktheit streeven. De andere, die geboren schijnen voor minder edelmoedige konsten, moeten met meer nut gebruikt worden tot de gewoone noodwendigheden van het Algemeenebest. Men moet, seide hy, geen Schilders of Beeldhouwers gebruiken, dan om te bewaren en te vereeuwigen de gedachtenis van groote Mannen, en voortreffelijke Daaden. In de openbare Gebouwen of Begraafplaatsen moetmen bewaren de verbeeldingen van al het geen met een uitmuntende dapperheit is uitgevoerd ten dienste van het Vaderland. Voor het overige, dese besadigd-en spaarzaamheit van *Mentor*, verhinderden hem geensins al die groote Gebouwen te *ordonneren* tot Wedloopen van Paarden en Wagenen, Gevechten der Worstelaars en Schermers, en alle andere oeffeningen, die dienen om de Lichamen afgericht en sterk te maaken. Hy besnoeide een groot getal van Kooplieden, die stoffen verkochten na de snuf der ver-afgelegene Landen, Borduursels van overgrootte prijs, goude en silvere Vaten met de gedaantens van Goden, Menschen, en Dieren, eindelijk kostelijke Vogten, *Parfuimen*, en Reukwerken.

werken. Selfs begeerde hy dat de *Meubelen* van yder huis fouden eenvoudig zijn, en foodanig gemaakt, dat die langen tijd mochten duuren. Soo dat de *Salentiners*, die hooglijk klaagden over haar armoede, begonden te gevoelen hoe veel overtollige Rijkdommen zy noch hadden; maar het waren bedrieglijke fchatten, die haar verarmden, en zy wierden in der daad rijk, na mate dat zy de moed hadden, om figselfs van die te ontlafen. Dit is, feiden zy selfs, recht rijk worden, foodanige Rijkdommen te verachten, die den Staat uitputten, en de nooden verminderen, met die te brengen tot de ware noodwendigheden der Natuur.

Mentor haafte van gelijken om de *Arsenaalen* en Wapenhuiſen te beſichtigen, en te weeten of al de Wapenen, en noodige Oorlogsbehoefens wel in goede ſtaat waren. Want altoos moetmen, feide hy, tot den Oorlog gereed zijn, om nooit in dat ongeluk te vervallen, van door die overrompeld te worden. Hy bevond dat overal iets aan ontbrak. Hier op verſamelde hy by een Werkluiden, om het yſer te verſmeeden, en ſcherp te maaken, het Koper ſchoon te wrijven: men ſag gloeiende Ovens oprechten, en Draaiwinden van rook en vier, even als de onderaardsche uitbraakfels van den Berg *Etna*. Den Hamer klonk op het aanbeeld, 't geen loeide onder de verdubbelde ſlagen, het omleggende Gebergte, en de Oevers der Zee weergalmden daar van; men fou geloof hebben in het Eiland te zijn, daar *Vulcaan* de *Cyclopen* aanmoedigd, de Blixemen ſmeed voor den Vader der Goden, en door een wiſſe voorſichtigheit in volle vrede vertoont al de toebereidſelen van den Oorlog.

log. Vervolgens trok *Mentor* met *Idomeneus* uit de Stad, en vond een groote uitgebreidheit van vruchtbare Landen, die ten halven onbebouwt lagen door de achteloosheit en armoede der Landlieden, die Menschen ontbreekende, ook te gelijk moed en kracht des lichaams ontbrak, om den Akkerbouw tot volmaaktheit te brengen. *Mentor* dit byna verwoefte Veld fiende, seide tegens den Koning: Dit Land vereifcht niet anders dan zijn Inwoonders te verrijken; doch de Inwoonders ontbreken aan dit Land; laat ons dan de overtollige Werklieden neemen, die in de Stad zijn, en welkers handwerken nergens anders toe dienen, dan om de Zeeden te verbasteren, om dese Velden en Heuvelen te bebouwen. 't Is waar, het is een ongeluk dat alle Menschen, die konsten oeffenen, welke een sittend leven vereifchen, tot den arbeit gantsch onbequaam zijn, maar sie hier toe een hulpmiddel. Men moet onder dese Menschen de leedige Landen verdeelen, en t'harer hulp roepen de omleggende Volkeren, die onder haar den swaarsten arbeit sullen verrichten. Dese Volkeren sullen dat geern doen, mits haar belovende een vergelding, overeenkomende met de vruchten der Landen, die zy sullen bebouwt hebben. Hier na sullen zy een gedeelte daar van kunnen besitten, en op dese wijze uw Volk ingelijft werden, 't geen talrijk genoeg is. En nademaal dese Menschen arbeidzaam, en de Wetten onderdanig zijn, sult gy geen beter Onderdanen hebben, en die zullen uw mogentheit vermeerderen. Uw Ambagtslieden, van de Stad dus na het Land gevoerd, sullen haar kinderen tot den arbeit opvoeden, en smaak doen krij-
gen

gen in het Landleven; en by vervolg van tijd ſal het gantſche Land bevolkt worden met ſterke Huiſgeſinnen, aan den Landbouw overgegeven. Voor het overige, zigt geenſins bekommerd voor de vermeerdering van dit Volk; 't ſal wel haaft ontallijk worden, als gy maar de Huwelijken voortſet, want de wiſe om dat te doen is eenvoudig. By-na alle Menſchen hebben genegenheit om te trouwen; niet is'er dan de armoede en ellende, die dat verhindert; ſoo gy haar met geen laſten beſwaard, ſullen zy gemakkelijk leven met haar Vrouwen en Kinderen: want het Land is nooit ondankbaar, 't voed altoos met zyn vruchten die dat neerſtig en ſorgvuldig bearbeiden, 't weigerd zyn goederen niet, dan aan ſulke, die vreeſen arbeit en moeite aan 't ſelve te beſteden. Hoe meer Kinderen de Landluiden hebben, hoe rijker zy zyn, ſoo de Vorſt haar niet verarint: want haar Kinderen beginnen haar al te helpen van derſelver tedere jeugd af aan, de kleine jongens brengen de Schapen in de Weiden, andere wat grooter geleidden gantſche Kudden. Eindelijk de oudſten bebouwen het Land met haar Vader. Onderwijlen bereid de Moeder, en het overige Huiſgeſin een eenvoudige maaltijd voor haar Man, en Waarde Kinderen, die vermoeid van den arbeit dies daags 's avonds t'huis komen. Haar is de ſorg bevolen om de Koejen te melken, en ſiet daar ſtroomen van melk vieten; zy ſtoekt een groot vier, rondom welk dit eenvoudig en vreedſaam huiſgeſin vermaak vind, om alle avond te ſingen tot dat zy in ſlaap vallen; zy bereid ſpijſen van kaſtanjes en andere fruiten, bewaardſe in deſelve verſch-en friſheit, dan of die ſoo even geplukt waren.

waren. De Schaapherder komt weder met zijn fluit, en fingt voor dit by-een versamelde huisgezin eenige nieuwe liederen, die hy geleerd heeft in de naburige gehugten. De Landman komt in met zijn Ploeg, en de afgematte Ofsen treden, met een touw aan de Hoornen, een langfame tred, niet tegenstaande de prikkel, die haar voortdrijft. Al de qualen van den arbeid eindigen met dien dag. De Mankoppen die den Slaap door ordre der Goden op den aardbodem verspreiden, bevredigen alle donkere gesichten, bekooren, en houden als de gantsche Natuur in een sagte betovering. Yder een slaapt, sonder te gevoelen of te voorfien den arbeit en moeite van den volgenden dag. Gelukkig dusdanige Menschen sonder eersucht, wantrouwen, list en bedrog, als maar de Goden haar een goed Koning geven, die derselver eenvoudige blijdschap niet ontrufft. Maar wat vervaarlijke onbeleeftheit, dese Menschen door hoogmoedige en eersuchtige voornemens te berooven van de lieffelijke vruchten van het veld, die zy niet hebben dan van de milddadige Natuur, en 't fweet haares aanschijns! De Natuur alleen brengt uit haar vruchtbare schoot te voorschijn, 't geen nodig is voor een oneindig getal van befadigde en arbeidfame menschen; maar 't is de Hoogmoed en Verwijftheit van seekere menschen, die veel andere brengen tot een bystere verlegenheit, en vervaarlijke armoede.

Maar wat fal ik doen, seide *Idomeneus*, soo dese Volkeren, die ik over dit vruchtbare Land fal verspreiden, verwaarloofen dat te bebouwen? Doe dan, seide *Mentor*, het tegendeel, als men anders gemeenlijk doet. De gretige en onvoor-

figtige Vorsten denken niet anders dan om de lasten te verfwaren, en dat wel van foodanige Onderdanen, die de neerstigste en vernuftigste zijn, om haar goederen te doen gelden: hier door verhoplen zy beter te sullen betaalt werden; terselver tijd belasten zy die noch minder, dan wel de traagheit haar ellendig maakt. Schaf dit quaad beleit af, 't geen de goeden drukt, het quaad beloont, en ongevoelig een achteloosheit inbrengt, die verderffelijk is voor den Koning en zijn Staat; stel boeten en schattingen, en des noods zijnde strenge straffen tegens de foodanige, die haar Landen verwaarloosen, even als men Soldaten straft, die haar aanbevolen post in den Oorlog verlaten; begunstig en ontlast de huisgesinnen die aanwasschen; vermeerder na mate den Akkerbouw harer Landen; wel haast sullen die aangroeijen, en al de Wereld salden arbeit beminnen, ja die sal selds eerlijk worden. Den Landbouw sal niet meer verachtelijk zijn, wanneer die door geen qualen gedrukt werd; men sal den Ploeg vereerd sien door de overwinnende handen der Vyanden van het Vaderland; en 't sal niet minder treffelijk zijn de besittingen zijner Voorouderen te bebouwen gedurende een gelukkige Vrede, als die edelmoedig te hebben beschermd in de onrusten van een Oorlog; het gantsche Land sal bloeijen. *Ceres* sal sigselds kroonen met vergulde halmen; *Bacchus* zijn druiven met voeten tredende, sal stroomen van Wijn langs de Bergen doen afvlieten, soeter dan den *Nectar*; de kromme Valleijen sullen weergalmen van het soet gesang der Herders, die langs de klare beeken op derselver fluiten haar moeiten en vermaaklikheden sullen opheffen.

terwijl haar weelderige kudden weiden in de bloemen en grafige Velden, sonder de Wolven te vreesen. Sult gy, O *Idomene!* niet seer gelukkig zijn, oorzaak te zijn van soo veeler goederen, en dat onder de schaduwe uwer naam soo veel Volkeren sullen mogen leven in een diepe en aanminnige Rust? Is dese *Glory* niet gevoeliger dan Landen te verwoesten, bloed te storten, slachtingen aan te rechten, zijn Vyanden te overwinnen, en over-al voetstappen na te laten van een verwoede wreedheit, rasende wanhoop, ellendige schrik, en doodelijke woestheit? O gelukkig soo een Koning! die van de Goden genoegzaam bemind, soo edelmoedigen hert heeft, om op dese wijze te zijn de wellust van zijn Volk, en de volgende eeuwen te betoonen een loffelijk voorbeeld eener treffelijke Regeering. De gantsche Wereld, ver-af van sig door gevechten tegens zijn macht te beschermen, sal in meenigte vallen voor zijn voeten, en hem bidden dat hy haar gelieve te regeeren.

Maar wanneer de Volkeren op dese wijze sullen zijn in Overloed en Vrede, sullen de wellusten haar bederven, en zy sullen de krachten, die ik haar heb ter hand gesteld, tegens my wenden en aanvoeren. Dit ongeval hebt gy niet te vreesen, seide *Mentor.* 't Is altoos een voorwendsel, daarmen verquistende Vorsten, die haar Onderdanen willen verdrukken, mede vleid. Dit hulpmiddel is haast te vinden. De Wetten die wy voornemens zijn te maaken voor den Akkerbouw sullen haar leven tot den arbeit gewennen, en in desen overvloed sullen zy niet dan het noodige hebben, nademaal wy alle konsten, die het overtollige verschaffen, sullen afsnij-

fnijden. Ook ſal die genoegſaam verminderen door de gemakkelijkheit om te trouwen, en den grooten aanwaſch der huisgeſinnen. Want yder deſer talrijk zijnde, en weinig land hebbende, ſal genootſaakt zijn die gedurig te moeten bebouwen. 't Is de verwijft-en leedigheid, die de Volkeren ongebonden en weerspannig maakt. In der daad zy ſullen brood hebben, en dat overvloedig; maar ook niet dan brood, en vruchten van haar eigen Land, gewonnen in 't ſweet hares aanſchijns. Om uw Volk te houden binnen de palen deſer matigheid, moetmen aanſonds order ſtellen, hoe veel Land yder huisgeſin ſal mogen beſitten. Gy weet, datmen uw gantsche Volk in ſeven ſoorten heeft verdeeld, na derſelver verſchillende gelegenheden: men moet ſorg dragen dat yder huisgeſin na zijn rang geen grooter wijduitſtrektheit van Land beſitte, dan 't noodig heeft, om ſoodanigen getal van Menſchen, als daar het uit beſtaat, te voeden. Deſe regel onverbreeklijk werdende waargenomen, ſullen de Edelen geen beſittingen kunnen verkrijgen tot nadeel der Armen: die alle ſullen haar Landen hebben; maar yder een weinig, en daar door aangeſet worden, om dat wel te bebouwen. Soo by vervolg van tijd Landen mochten ontbreken, kan men Volkplantingen maaken, die het vermogen van den Staat vermeerderen. Ook meen ik, dat gy behoord ſorg te dragen, dat de Wijn niet al te overvloedig in uw Koningrijk werd ingevoerd; zijn'er te veel Wijn- gaarden geplant, men moet die uitroeijen: want de Wijn is den oorſpronk aller qualen onder de Volkeren; die veroorſaakt ſiektens, twiſten, oproeren, leedigheid, afkeer van den arbeit, en wan-

ordres in de huisgefinnen. De Wijn dan moet bewaard werden als een foort van hulpmiddel, of als een feldfaam vogt, dat niet moet gebruikt worden dan in de Offerhanden, en op plegtelijke Feestdagen; maar gy kond niet verhopē dat een regel van soo grooten aanbelang welfal onderhouden worden, ten zy dat gy zelfs daar in voorgaat. Daar-en-boven moet gy onverbrekelijk doen opvolgen de Wetten van *Mimos*, in opficht van de opvoeding der Kinderen; gy moet openbare *Schoolen* oprechten, daarmen haar onderwijft in de vreesē der Goden, liefde voor het Vaderland, eerbied voor de Wetten, Eer en Deugd te stellen voor de vermaaklijkheden, ja het leven zelfs. Magistraten moet gy aanstellen, die opficht nemen over de huisgefinnen, en Zeeden van yder in 't besonder. Selfs moet gy een wakend oog houden, die Koning zijt, dat is een Herder van uw Volk zijn, en dag en nacht opficht hebben over de Kudde uw forge aanbevoelen. Hier door sult gy onteindige wanordres en misdrijven voorkomen; die gy niet kond voorkomen, moet gy strengelijk straffen. 't Is een foort van Barmhertigheid Voorbeelden te stellen, die den loop der ongerechtigheit fluiten; door een weinig bloed, ter rechter tijd gestort, werd veel ander verschoond, en men steld sig in staat van gevreesē te worden, sonder strengheit te gebruiken. Maar wat vervloekte grondregel, datmen geloofē zijn veiligheid te vinden in de onderdrukking van het Volk? dat niet te laten onderwijfen, tot de Deugd geen aanleiding te geven, sig niet te doen beminnen, door vreesē tot wanhoop te brengen, dat te stellen in een vervaarlijke nood, dat het nooit kan adem scheppen,

of

of het jok der geweldenary afwerpen? Wat heerschappy is dit? Is dit de rechte weg, die ter onsterfelijkheid en *Glory* leid? Weest verseekerd dat de Landen, daar de *Souverainen* met een onbepaald gebied heerschen, ook de geseide *Souverainen* minst van vermogen zijn: die verwoesten alles, en besitten alleen den gantschen Staat; maar soo haast die verfwakt, leggen de Velden ook braak en onbebouwt, de Steden verminderen van dag tot dag, en den Koophandel verdwijnt. De Koning die alleen geen Koning zijn kan, en dat niet is dan door zijn Onderdanen, vernietigt dagelijks sigselfs, na mate dat hy ongevoelig de schatten en rijkdommen zijner Onderdanen wegneemt, en zijn Staat werd van geld en manschap ontbloot: dit laatste verlies is wel het grootste, en onverbeterlijk; zijn onbepaalde heerschappy maakt immers soo veel Slaven als Onderdanen; men schijnd hem aan te bidden, en ziddert op den minsten opslag zijner oogen. Wacht maar eens na de minste omwending, dese affchouwelijke Mogentheit, ten toppunt van overmaat gesteigerd, kan niet bestaan, die heeft geen steun in 't herte der Volkeren, die zijn vermoeid en verbitterd tegens het gantsche Lichaam van den Staat, en nootfaaken al derselver Leeden, om gelijkelyk te sugten na foodanigen verandering. Op den eersten slag werd desen Afgod ter neder geworpen, en met voeten getreden. De verachting, haat, vreesse, wraak, wantrouwen, en met een woord al de driften vereenigen sig tegens soo hatelijken Mogentheit. De Koning, die in zijn ydele voorspoed niemand vond, die hem de Waarheit dorst seggen, sal ook in zijn ongeluk niemand vinden die hem beklaagd, ont-

R 3 schuldigt,

schuldigt, of tegens zijn Vyanden fal willen helpen.

Na dese redeneering, haafte *Idomeneus*, door *Mentor* overreed, om die leedige Landen te verdeelen, met onnutte Werkluiden te vervullen, en het voorgenomene ter uitvoering te stellen: hier op beloofden de Velden, dus lang met distelen en doornen beset, een rijken oogst, en vruchten tot noch toe onbekend; de aarde opende zijn schoot voor het Ploegysfer, en bereide zijn verborgene schatten om den Landman rijkelyk zynen arbeit te vergelden. De Hoop wies van alle kanten aan. In de Valleyen en Heuvelen sagmen Kudden Schaapen, die in't gras weidden, en meenigte van Ossen en Geiten, die door haar geloei de hooge Bergen deden weergalmen. Dese Kudden wierden gevoed in de grafige weiden, 't was *Mentor*, die het middel had uitgevonden, om die te verkrijgen. Hy had *Idomeneus* geraden, met zyn omleggende naburen alle overtollige saaken, die hy binnen *Salente* niet wilde gedoogen, te verruilen tegens Vee, 't geen de *Salentiners* ontbrak.

Terfelver tijd was de Stad, en de omleggende Vlekken voorsien met een jonge manschap, die langen tijd in ellende hadden gequijnt, en die niet hadden derven trouwen, uit vrees van haar qualen te vermeerderen. Wanneer dese sagen de beleeftheit van *Idomeneus*, en dat hy wilde haar Vader zyn, hadden zy langer geen vrees meer voor den honger, en andere roeden, daar den Hemel de Aarde mede plaagt. Men hoorde niet anders dan een geroep van blijdschap, en liederen der Herders en Akkerlieden, die haar Trouwdag vierden. Men sou geloof hebben den God

Pan zelfs te sien met een meenigte *Satyrs*, en de *Faunen* zelfs, vermengt onder de *Nimphen*, danffende op den toon der Fluit onder de fchaduwe der Boffchagien; alles was ftillen verheugd, maar die blijdfchap was gematigt, en defe vermaakkelijkheden dienden nergens anders toe, dan om den fwaren arbeit te verlichten, die waren ftiiver en levendig. De Grijsaards verbaaft van te sien, 't geen zy in den loop van foo lange jaren niet hadden derven verhoppen, weenden door een overmaat van blijdfchap, gemengt met tederhertigheid; zy verhieven haar bevende handen ten Hemel, feggende: Gezegent moet gy zijn, O groote *Jupijn!* de Koning is u gelijk, en de grootfte der Koningen die ooit den Menfchen gegeven is: hy is geboren voor het welwefen der Volkeren; vergeld hem al het goed 't geen hy ons bewijft; onfe Nanceeven, die uit defe huwelijken, die hy begunftigt, fullen voortkomen, fullen hem alles, zelfs haar geboorte verfchuldigt zijn, en dus hy waarlijk wefen de Vader zijner Onderdanen. De Jongelingen, en jonge Dochters, die t'famen trouwden, betoonden haar vreugde, fingende niet anders dan loffangen ter eere van hem, die oorfaak was van defe haar blijdfchap. Aller monden, maar noch meer de herten, waren vervuld met zijn naam. Men achtte fig gelukkig hem te sien, en was bevreesft dat hy mocht komen te fterven; zijn verlies had de verwoefing geweest van yder huisgefin.

Als toen bekende *Idomeneus* aan *Mentor*, dat hy nooit gevoeliger blijdfchapgefmaakt had, dan die van bemind te zijn, en foo veel Menfchen gelukkig te maaken. Ik had dat nooit geloofst, feide hy, het fcheen my toe, dat de grootsheit

der Prinzen nergens meer in uitblonk dan dat zy gevreesd wierden, dat alle andere Menschen haarent-halven gemaakt waren; en al wat ik van andere Koningen had hooren seggen, dat die waren de liefde en wellust harer Onderdanen, scheen my een ydel geklap en beufeling; tegenwoordig erken ik derselver waarheit. Maar ik moet u verhalen op wat wijze mijn gemoed, van mijn jonkheit af aan is vergiftigt geweest door de ydele waan van het gesag der Koningen: dit gevoelen heeft al de ongevallen van mijn leven veroorzaakt.

Protesilaus, die een weinig ouder is als ik, was de geene onder al de Jongelingen, die ik meest beminde; zijn levendig en stoutmoedig *naturel* quam best met het mijne over-een, hy nam deel in mijn vermaaklijkheden, vleide mijn drijven, en maakte my verdacht by een ander Jongeling, die ik van gelijke beminde, en *Philoctes* genaamd wierd. Dese vreesde de Goden, had een grootmoedige Ziel, maar bezadigt; en stelde zijn grootsheit niet in sig te verheffen, maar zijn hertstochten te overwinnen, en niet te doen, dan het geen betamelijk was: hy openbaarde my vrymoedig mijn gebreken, en als hy daar van al niet dorst spreken, deed zijn stilswijgen en droevig wesen my genoegzaam verstaan, wat hy seggen wilde. In den beginne geviel my dese oprechtigheit, en ik betuigde hem meermaal, dat ik altoos met vertrouwen na zijn vermaningen sou luisteren. Hy seide my, wat ik doen moest, om my voor de vleijery te bewaren, de Voetstappen van *Minos* te volgen, en mijn Koninkrijk en regeering gelukkig te maaken; hy was wel soo wijs niet als

Minos, maar zijn gevoelens waren goed, en dat erkenne ik nu hoe langer hoe meer: de listen van *Protesilaus*, die jaloers en eersuchtig was, deden my een walg krijgen van *Philocles*. Dese was gantsch niet driftig, en liet hem boven drijven, maar hield sig te vreden met my altoos de Waarheit te seggen, als ik die wilde hooren, en 't was mijn voordeel, en geluk dat hy sogt. *Protesilaus* wilde my gedurig wijs maaken, dat hy een knorachtigen en moejelijken Geest was, die over-al iets wist te berispen, en my niets afvergde, vermits hy soo fier was, van aan my niet te willen verbonden zijn, en alleen de achting socht om voor foodanig een door te gaan, die alle andere Menschen seer verre te boven ging. Hy voegde daar by, dat dese Jonkman, die soo vrymoedig mijn gebreeken bestrafte, daar tegens andere van sprak met deselve vryheit, en dikwils te verstaan gaf, dat hy weinig achting voor my had, en dat hy dus mijn luster verdoovende, door de glans van een valsche Deugd, sig den weg socht te baanen tot het Koninkrijk. Maar ik kon niet gelooven dat *Philocles* my socht van den Troon te stooten. In de ware Deugd is een oprechtigheid, en een edele vrymoedigheid, die niet kan nagebootst werden, en men kan sig niet misgrijpen, als men anders maar aandachtig daar op let. Maar de standvastigheid van *Philocles* tegens mijn swakheit begon my te verveelen. De gevallen van *Protesilaus*, en zijn onuitputtelijk vernuft om nieuwe plaasieren uit te vinden, deed my met noch meer ongeduld verdragen de strengheit van den ander. Onderwijlen *Protesilaus* niet langer konnende verdragen, dat ik niet al wilde geloven,

't geen hy my van zijn Vyand feide, nam voor, daar my niet meer van te fpreeken, maar veel-
 eer my daar van te overreden, door iets dat fter-
 ker was, dan al zijn woorden. Sie eens hoe
 hy my verders bedroog; hy raade my *Philocles* af te
 fenden, en het bevel over de Scheepen te geven,
 die de Scheepen der *Carpathiers* fouden aantaf-
 ten, en om my daar toe te beweegen, feide hy: Gy
 weet dat ik niet verdacht kan zijn ontrent den
 lof, die ik hem moet geven. Ik bekenne dat
 hy moed heeft, en een Oorlogs-haftigen aart;
 hy fal u beter dienen dan ymand anders, en ik
 wil mijn gevoelens tegens hem feer geern opof-
 feren voor het aanbelang van uwten dienft. Ik
 was verbaaft van in het hert van *Protesilaus* te vin-
 den die rechtmatigheit en billijkheit, die ik de
 bediening mijner grootfte faaken had toever-
 trouwt. Ik omhelfde hem met een overmaat
 van blijdfchap, en geloofde my gelukkig, van al
 mijn vertrouwen te hebben overgegeven aan een
 Man, die my foo oneensijdig fcheen, en buiten
 eenig aanbelang van drift was. Maar helaas! wat
 zijn de Prinzen te beklagen! Dese man konde
 my beter, dan ik mijn-eigen-felfs; hy wift dat de
 Koningen gemeenlijk wantrouwend waren, en
 fig weinig aan faaken lieten gelegen leggen;
 wantrouwend, door een gedurige ondervinding,
 vermits zy dagelyks door de konftenaryen der
 menfchen bedrogen worden, die haar van alle
 kanten omringen; forgeloos, nademaal zy door
 de vermaaklykheden, en welluften werden weg-
 gefleept, en gewoon zijn menfchen te hebben,
 die haar ontlafte, fonder dat zy felfs die moeite
 willen nemen. Hy begreep dan dat hy niet veel
 fwarigheit fou vinden, om miftrouwen en ja-
 loufy

lousy te verwekken tegens ymand, die niet sou nalaten groote daaden te verrichten, boven-al de afwesendheit hem gelegenheit aan de hand gevende om hem lagen te leggen.

Philocles vertrekkende, voorfag genoegzaam wat hem sou kunnen overkomen. Zijt gedachtig, seide hy, dat ik my niet meer sal kunnen verdedigen, dat gy niet dan mijn Vyand sult hooren, en dat ik u behoudende met gevaar van mijn leven, lichtelijk geen andere belooningen sal te wachten hebben, als uw verontwaardiging. Gy bedriegt u, seide ik hem. *Protesilaus* spreekt soo niet van u, als gy van hem doet; hy prijst, en heeft achting voor u, en gelooft dat gy grooter bedieningen waardig zijt; soo hy qualijk van u begon te spreken, sou hy mijn vertrouwen verliefen. Vrees niet, gaa maar heen, ende denk niet, dan om my maar wel te dienen. Hy vertrok, maar liet my in een vreemde gestalte. Ik moet tegenwoordig bekennen, en sie klaarlijk, hoe noodig het was, dat ik meer trouwe menschen moest gehad hebben, om my mede te beraden, en dat'er niet erger kon bedacht werden, soo voor mijn achting, als de uitkomst mijner saaken, dan my aan een alleen over te geven. Ik heb ondervonden dat de wijse raaden van *Philocles* my hebben bevrijd van veel gevaarlijke misdagen, daar anders de hoogmoed van *Protesilaus* my soude hebben doen in vervallen. Ik heb gesien dat'er in *Philocles* was een grond van oprechtigheit, en edelmoedige gevoelens, die in *Protesilaus* sig soo niet opdedden. Maar ik had *Protesilaus* al te grooten gesag over myselfs gegeven, die ik namaals niet kon wederstreven. Ik was selfs vermoeid van altoos my tusschen twee men-

menfchen te vinden, die ik niet kon doen over-een-ftemmen ; in defe vermoedidheit bekroop my de fwakheit, dat ik liever iets wilde waagen, ten kofte der algemeene faaken, om in vryheit eens den adem te halen. Ik fchame zelfs te feggen, dat ik foo fchandelijken keur heb gedaan, en foo flegten *party* ben opgevolgd. Maar defe laffe redeneering, die ik niet dorft ontwarren, liet echter niet na heimelijk in my te werken, en een ware beweegreden te worden, van al het geen ik ondernam. *Philocles* verfloeg de Vyanden, behaalde en volkomene overwinning, en fpoede fig om weder te keeren, ten einde hy mocht voorkomen de quade dienften diemen hem fou hebben kunnen doen, en hy te vreefen had; maar *Protesilaus* die noch geen tijd had gehad om my te bedriegen, fchreef hem, dat ik begeerde, dat hy in het Eiland *Carpathie* fou landen, om de overwinning te vervolgen. En waarlijk hy had my overreed, dat ik lichtelijk meester van dat Eiland fou werden, maar bracht onderwijlen te weeg, dat veel noodige faaken *Philocles* ontbraaken, om defe onderneming wel te doen uitvallen, en bond hem aan feekere ordres, die de de faaken een averechtfe keer deden nemen, en derfelver uitvoering verhinderden. Hy bediende fig van een omgekocht huisgenoot, die ik by my had, en gedurig hem kenniffe gaf van alles wat'er omging, tot de minfte faaken toe, niet tegenftaande het fcheen, dat zy malkander weinig fagen, en dan noch felden over-een-quamen. Dese huisgenoot *Timocrates* genaamd, quam op feekere dag my iets feggen als een groot geheim, dat hy een fwaarwigtige faak ontdekt had: *Philocles* feide hy my, wil fig bedienen van uw

Zee-

Zee-macht om zigselfs Koning te maaken van het Eiland *Carpathie*. De Hoofden der Benden zijn aan hem verbonden, al de Soldaaten heeft hy gewonnen door giften en gaven, en noch meer door een verderffelijke ongebondenheit, daar hy haar laat in leven; hy is opgeblaafen door de Overwinning. Sie daar een Brief, die hy gefchreven heeft aan een zijner Vrienden, noopende dit voorwerp van zig Koning te maaken: na foo baarblijliken preuve kanmen niet meertwijffelen. Ik las deefen Brief, en die fcheen my gefchreven te zijn met de hand van *Philocles*: men had volkomen zijn hand weeten na te bootsen, en 't was *Protesilaus* en *Timocrates*, die dit stuk werks hadden uitgevoerd. Dese Brief bracht my in een vreemde verbaastheit, ik herlas die sonder ophouden, en kon my niet inbeelden dat die van *Philocles* was, in mijn ontroerd gemoed te binnen brengende al de gevoelige merkteekenen die hy my gegeven had van zijn oprechtigheit en goede trouwe. Onderwijlen wat kon ik doen? Wat middel om aan een Brief te wederstaan die my fcheen te verfeekeren van de hand, en het fchrift van *Philocles*? Wanneer *Timocrates* fag, dat ik zijn Konftenaryen niet langer kon tegenstaan, drong hy des te sterker voort. Soude ik, feide hy my al stamelende, u wel derven doen opmerken een woord, dat sig in desen Brief opdoet? *Philocles* feide tegens zijn Vriend, dat hy in vertrouwelijkheid kon fpraeken met *Protesilaus*, over een faak, die hy niet anders dan in *cyffer* uitdrukt: feekerlijk *Protesilaus* is 't met *Philocles* eens om dit voorneemen uit te voeren. 't Is *Protesilaus* die u geraaden heeft *Philocles* af te vaardigen tegens de *Carpathiers*;

thiers ; fiederd eenige tijd heeft hy opgehouden qualijk van hem tegens u te fpreeken , als hy anders voormaals pleeg te doen . In tegendeel hy prijft en verheft hem in alle gelegenheden ; met veel hoffelijkheid hebben zy eenige tijd geleden malkanderen bejegent . Buiten twijffel hebben *Protesilaus* en *Philocles* beflooten het *Conquest* van *Carpathie* met malkanderen te deelen : gy fiet zelfs dat hy defe onderneeming heeft aangeraden tegens alle regelen van Staat , en voorflagen heeft gedaan om uw Zee-Vloot te verderven , met dat inficht om zijn eerfucht te voldoen . Kond gy geloven dat hy de *Glory* van *Philocles* fou willen voortfetten , foo zy het niet eens waren ? Neen , neen , men kan niet langer twijfelen , of defe twee menfchen zijn vereenigt , om gelijkelyk den Troon te beklimmen , en foo het mogelijk is de uwe t'onderfte boven te keeren . Dus fpreekende , weet ik dat ik myfelfs voor haar wraak bloot fteile , foo gy , niet tegenftaande mijn oprecht bericht , haar langer het gefag in handen laat : maar daar is weinig aangelegen , als ik u maar de Waarheit zegge .

Deſe laaſte woorden van *Timocrates* maakten een grooten indruk op mijn gemoed , ik twijfelde niet meer aan het verraad van *Philocles* , en miſtroude inſgelijks *Protesilaus* als zijn Vriend . Onderwijlen ſeide my *Timocrates* ſonder ophouden , vertoeft gy tot dat *Philocles* het Eiland *Carpathie* heeft vermeefterd , foo ſult gy zijn voornemens niet meer kunnen verhinderen ; haalt u van uſelfs te verſeekeren terwijl gy noch kond . Ik had een afſchrik van de grouſame veinfery der menſchen , en wiſt niet aan wie my meer te vertrouwen , na dit verraad van *Philocles* ontdekt

te hebben; ik sag geen mensch meer op den aardbodem, van wiens deugd ik my kon verseecken. Ik had voorgenomen veel-eer desen meenedigen te doen sterven, maar ik vreesde *Protesilaus*, en wist niet op wat wijze met hem te handelen; ik vreesde hem schuldig te vinden, en dorst my op hem niet vertrouwen. Eindelijk in dese ontroering kon ik niet nalaten hem te seggen, dat *Philocles* my was verdacht geworden. Hy scheen daar over verbaast; en stelde my voor zijn oprecht en besadigt beleit; breide zijn verdiensten uit; met een woord, hy socht my wijs te maaken, dat hy wel met hem stond. Aan de andere kant liet *Timocrates* niet een oogenblik voorbygaan om my dit onderling verstand te doen bemerken, om my te verplichten *Philocles* te doen sterven, terwijl dat noch in mijn vermogen was, en ik my van zijn persoon noch kon verseecken.

Sie eens, mijn waarde *Mentor*, hoe ongelukkig de Koningen zijn, en hoe bloot zy gestelt zijn om het speeltuig van andere menschen te zijn, als selfs die bevende schijnen voor haar voeten. Ik meende een groot staatkundig werk uit te voeren, en *Protesilaus* te misleiden met *Timocrates* heimelijk na de Vloot af te senden om *Philocles* te doen sterven. *Protesilaus* sette zijn veinsery ten uitersten voort, een bedroog my des te beter, om dat hy my voorquam als ymand die sig natuurlijker wijs had laten misleiden. *Timocrates* vertrok dan, en vond *Philocles* genoegzaam belemmerd met de Landing; hem ontbrak alles, want *Protesilaus* niet verseeckerd of dese verdichte Brief zijn Vyand wel sou kunnen verderven, wilde terselver tijd een ander hulpmiddel by de hand

ne-

nemen, door den quaden uitflag defer onderne-
 ming, die hy my foo feer had doen verhopē,
 en anders uitvallende, niet fou nalaten my te-
 gens *Philocles* te verbitteren. Dese echter on-
 derfteunde defen fwaren Oorlog door zijn moed,
 vernuft, en door de liefde, die de Soldaaten
 hem toedroegen. Niet tegenftaande al de We-
 reld moest bekennen dat dese Landing roeke-
 loos was, en doodelijk voor de *Cretensfen*, deed
 echter yder zijn uiterfte *devoir*, om die wel te
 doen uitvallen, even als of haar leven en geluk
 daar aan gehangen had. Yder was gereed t'aller
 uur zijn leven te waagen, onder foo wijfen
 Hoofd, die sig van elk een wift te doen beminnen.
Timocrates had alles te vreesen, willende dit
 Hoofd doen fterven in't midden van een Leger,
 't geen hem foo feer beminde. Maar de woe-
 dende eersucht is verblind. *Timocrates* vond geen
 fwarigheid om *Protetiflaus* te vreden te ftellen,
 met wie hy sig inbeelde, na de dood van *Phi-
 locles*, onbepaald de klem der regeering te fullen
 in handen krijgen. *Protetiflaus* kon geen eerlijk
 man verdragen, wiens geficht alleen tot een ver-
 wijt verftrekte van zijn meenigvuldige gebreeken,
 en die met alleen my die voor oogen te ftellen,
 al zijn voornemens kon onder de voet werpen.
Timocrates verfeekerde sig van twee Hoofd-lui-
 den, die gedurig by *Philocles* waren, en beloof-
 de haar uit mijn naam groote vergeldingen. Ein-
 delijk feide hy tegen *Philocles*, dat hy gekomen
 was, om mijnent-weegen hem eenige geheime
 faaken voor te dragen, die hy hem niet kon ont-
 decken, dan in tegenwoordigheid defer twee
 Hoofd-luiden. *Philocles* floot sig op met *Timo-
 crates* en dese Hoofd-mannen. Daar op meende
 Ti-

Timocrates Philocles een steek met een Ponjaard toe te brengen, maar hy ontweek deselve en wierd maar licht getroffen. *Philocles* sonder sig te verbaafen ontrukte hem den Ponjaard, en bediende sig daar van tegens hem ende twee andere: terfelver tijd gaf hy een groote schreeuw, men liep toe, en ramde de deur op de vloer, en verlost *Philocles* op dese wijze uit de handen deser drie Moordenaars, die ontroerd zijnde *Philocles* niet hadden kunnen aantasten. Sy wierden gevangen, en men sou op staande voet haar verscheurd hebben, soo groot was den overmoed van het Leger, ten ware *Philocles* de meenigte had wederhouden. Vervolgens nam hy *Timocrates* met sig in 't bysonder, en vroeg hem met veel sagtsinnigheit wie hem had aangeset, om soo affchouwelyken daad aan te vangen. *Timocrates* vreesende datmen hem mogt doen sterven, haaste sig om de schriftelijke ordre te vertoonen, door my aan hem gegeven om *Philocles* te dooden; en gelijk de Verraders altoos lafhertig zijn, dacht hy zijn leven te behouden, door aan *Philocles* te ontdekken het gantsche Schelmstuk van *Protesilaus*. *Philocles* verbaast, van soo veel boosaardigheit in de menschen te sien, nam een besadigt voornemen, en verklaarde aan het gantsche Leger dat *Timocrates* onschuldig was, hy stelde hem in veiligheid, en sond hem wederom te rug na *Creta*, gaf het bevel van het Leger over aan *Polimenes*, die ik volgens mijn schriftelijke last daar toe had aangestelt, als *Philocles* sou gedood zijn. Eindelijk maande hy het gantsche Leger aan tot die trouwigheit, welke het my schuldig was, en bracht de nagt door in een lichte Bark daar hy mede overstak

na het Eiland *Samos*, daar hy stil leefde in armoede en eenzaamheit, sig befig houdende met de Beeldhouwery, om zijn kost winnen, wilstende niet meer hooren spreken van bedrieglijke en onrechtveerdige menschen, en vooral niet van Koningen, die de ongelukkigste en verblindste van allen zijn. Hier viel *Mentor Idomeneus* in zijn reden. Hoe! seide hy, duurde het noch lang eer gy de Waarheit ontdekte? Neen, antwoorde *Idomeneus*, weinig tijd daar na bemerkte ik de list en lagen van *Protesilaus* en *Timocrates*. Zy kreegen verschil met malkanderen: want boosaardige Menschen konnen selden lang vereenigt blijven. Haar verdeeldheit deed my onderkennen den afgrond van eilenden en rampen, daar zy my hadden ingeworpen. Wel! hernam *Mentor*, naamt gy geen voornemen om u van den een, of den ander te ontdoen? Helaas! waarde *Mentor*, seide *Idomeneus*, is u onbekent de swakheit en belemmering der *Prinszen*? Als zy eens haar hebben overgegeven aan Menschen, die de konst hebben van sigselfs aan de Vorsten noodsaakelijk te maaken, konnen die geen vryheit meer hebben of verhoppen. Die zy meest verachten, handelen zy best, en hoopen deselve op met weldaden. Ik had een affchrik van *Protesilaus*, echter liet ik hem het gantsche gesag. Vreemde Betovering! Ik was in mijn schik dat te weeten, en had de macht niet, het gesag, dat ik hem had overgelaten, wederom te aanvaardden; daar-en-boven vond ik hem gemakkelijk, aangenaam, vernuftig om mijn hertstochten te vleijen, en brandende van yver voor mijn aanbelangens; eindelijk vond ik reden om myselfs te verschoonen wegens mijn eigene swakheit, en dit

dit was, om dat ik de ware Deugd niet kende, en by gebrek dat ik geen keure wist te doen van treffelijke Mannen, die mijn saaken mochten behandelen; ik verbeeldde my, dat'er geen foodanige in de Wereld waren, en dat de Vroomheit maar een ydel Denkbeeld was. Wat helpt het, seide ik by my-selvs, sig over te geven aan de moeiten, om te ontkomen uit de handen van een bedorven mensch, en wederom te vervallen in die van een ander, die niet oneensijdiger en oprechter sal zijn als de eerste?

Onderwijlen quam de Zee-Vloot door *Polimenes* bestierd wederom te rug. Ik dacht niet meer om het Eiland *Carpathie* te bemachtigen, en *Protesilaus* kon soo niet veinsen, of ik merkte genoegzaam, hoe seer hy belemmert was, als hy wiste dat *Philocles* binnen *Samos* in veiligheid was. *Mentor* viel nochtmaal *Idomeneus* hier op in, om te wecten, of hy na soo groufsamen verraad, *Protesilaus* het bewind zijner saaken noch had toevertrouwt. Ik was, antwoorde *Idomeneus*, te grooten Vyand van arbeit, en onbequaam om my-selvs van hem te ontlasten; hy sou hebben kunnen om-ver werpen de ordre, die ik tot mijn gemak had aangesteld, en een ander onderwijfen: dus had ik de macht niet, om dat te derven onderneemen. Ik wilde liever mijn oogen sluiten om niet te sien de konstenaaryen van *Protesilaus*. Ik troofte my alleen daar mede, van eenige vertroude perfoonen te verklaren, dat my zijn ontrouwen handel niet onbekent was. Op dese wijze geloofde ik maar half bedrogen te worden; vermits ik wist, dat ik bedrogen wierd. Ook deed ik van tijd tot tijd *Protesilaus* gevoelen, dat ik zijn juk ongeduldig verdroeg, en nam mijn vermaak van dikwils in 't openbaar iets tegen te spreken, 't geen hy gedaan had, en om tegens zijn gevoelen een ander be-

sluit te nemen : maar gelijk hy mijn langzaamheit en traagheit kende, kreunde hy sig weinig over dese mijne moeijelijkheid, nam halfterrig zijn dienst waar, hy wist dan dringende middelen te gebruiken, dan behendige, somtijds ook ootmoedige; besonder als hy bemerkte dat ik tegens hem verstoord was, verdubbelde hy zijn sorgen, om nieuwe listen in't werk te stellen, bequaam om mijn gemoed te versagten, of wist sich ergens in te wikkelen, daar hy my nootfakelijk in was, om zijn yver voor mijn achting te doen gelden. Niettegenstaande dat ik op mijn hoede was, wist hy mijn driften soodanig te vleijen, dat hy my lichtelijk wegsleepte, daar het hem beliefte: hy had kennis van mijn geheimen, verlichtte my in alle belemmeringen, deed al de Wereld voor mijn gesag beven, eindelijk kon ik niet besluiten hem te verderven; maar in dese post hem vestigende, stelde ik alle eerlijke luiden buiten staat om my mijn waare aanbelangens te vertoonen. Sederd dien tijd hoordemen geen vry woord meer in mijn Raadkameren, de Waarheit week verre van my af, de Dwaling, die den Val der Koningen bereid, verscheen my, en knaagde mijn gemoed, van *Philocles* aan de wreede eersucht van *Protesilaus* te hebben opgeoffert: zelfs, die meest yverden voor het welwesen van mijn Staat, geloofden niet verplicht te zijn, om my dit verkeerd beleid voor oogen te houden. Na dit doodelijk voorbeeld, waarde *Mentor*, was ik zelfs bevreesd, dat de Waarheit dese Wolken mocht doorbreeken, en niettegenstaande al dese Vleijers voor my verschijnen; want hebbende geen macht meer, om die op te volgen, was het licht zelfs my hinderlijk, ik gevoelde

voelde ſelfs , dat dit my ſware knaagingen veroorzaakte , ſonder my te kunnen redden uit ſoo droevigen belemmering. Mijn ſwakheit , en 't vermogen 't geen *Proteſilaus* over my had , wierpen my in ſeekere wanhoop van nooit wederom in Vryheit te fullen komen. Ik wilde ſoo een ſchandelyken ſtaat niet ſien , noch gedoogen dat andere die ſagen. Waarde *Mentor* ! gy kent de ydele hoogmoed en valsche *Glory* , daar de Koningen in werden opgevoed ; nooit willen zy ongelijk hebben. Om eene fout te bedekken , bedrijven zy'er liever hondert , eer zy ſullen bekenen miſleid te zijn , of de moeite nemen van haar dwaling te belijden. Men moet ſig al zijn leven laten bedriegen. Sie daar , den ſtaat der ſwakke , en onbequame Prinſen , was net de mijne. Wanneer ik moest vertrekken na de belegering van *Trojen* , liet ik het bewind van ſaaken *Proteſilaus* in handen , hy beſtierde die in mijn afweſen met hoogmoed , en onbeleeftheit : het gantsche Koningrijk van *Creta* ſuchtte onder zijn dwingelandy , maar niemand dorſt my vertoon den de verdrukking mijner Onderdanen : men wiſt dat ik vreeſde de Waarheit te ſien , en dat ik al de ſoodanige , die tegens *Proteſilaus* dorſten ſpreken , aan deſſelfs woede overgaf. En hoe minder dat openbaar wierd , hoe het quaad te geweldiger aanwies. Hy verplichtte my den dapperen *Merione* weg te jagen , die my met ſoo veel moed in de belegering van *Trojen* was gevolgt. Na mijn wederkomst wierd hy jaloers op al degeene , die ik beminde , en eenige Deugd vertoonden. Gy moet wecten , waarde *Mentor* , dat al mijn ongelukken hier uit haar oorspronk hebben genomen. 't Is niet ſoo ſeer de dood van

mijn Soon, die den opstand der *Cretensen* veroorzaakt heeft, als wel de wraake der Goden, door mijn fwakheden gaande gemaakt, en den haat des Volks, die *Protesilaus* my had op den hals gehaald. Wanneer ik het bloed van mijn Soon vergoot hadden de *Cretensen*, afgemat door soo wreeden Regeering, haar uiterste geduld verlooren; en den affchrik deser *Barbarische* daad, vertoonde maar van buiten, 't geen langen tijd in 't binnenste harer herten was verborgen geweest. *Timocrates* volgde my in de belegering van *Trojen*, en berichtte *Protesilaus* heimelijk door Brieven al het geen hy kon ontdekken. Ik gevoelde wel, dat ik als gevangen was, maar wilde daar niet aan denken, wanhoopende geen hulpmiddel daar toe te sullen vinden. Wanneer de *Cretensen* op mijn wederkomst oproerig wierden, waren *Protesilaus* en *Timocrates* de eerste, die de vlucht namen. Sy souden buiten twijffel my verlaten hebben, soo ik niet ware gedwongen geweest byna soo dra te vluchten als zy. Maak vry staat, waarde *Mentor*, dat menschen, die sig ongelaten betoonen in voorspoed, altoos neerslachtig zijn in tegenspoed. Het hoofd staat haar verdraaid, soo haalt de onbepaalde macht haar ontschiet. Men siet haar dan immers soo nederig, als zy eertijds hoogmoedig waren; in een oogenblik gaan zy over van het eene uiterste tot het andere.

Maar seide *Mentor* tegens *Idomeneus*: Wat is de reden, dat gy deese twee boose menschen, die gy soo wel kent, tegenwoordig noch by u houd, als ik sie? Ik ben niet verwonderd dat zy u gevolgd hebben, dewijl voor haar anders geen uitkomst was; zelfs kan ik begrijpen, dat gy edelmoedig met haar handeld, haar een schuilplaats

vergunnende in dit uw nieuw bevestigd Rijk: maar waarom u-felfs noch aan die menschen overgegeven na soo wreede ondervindingen? Gy weet niet, antwoorde *Idomeneus*, hoe onnut alle ondervindingen zijn voor verwijfde en onbequaame Prinzen, die sonder opmerking leven; zy zijn van alles qualijk voldaan, en hebben geen moeds genoeg om iets te herstellen. De gemeenfaamheit van soo veel Jaaren was als yfere ketenen, die my aan dese twee menschen verbond, zy omcingelden myt'aller uure: sederd ik hier ben geweest, hebben zy my geworpen in al dese overmatige kosten, die gy gesien hebt; zy hebben desen opkomenden Staat uitgeput, desen Oorlog my op den hals gehaald, daar ik, sonder uwe bystand, mijn ondergang sou in gevonden hebben. Ik sou binnen *Salente* alsoo haast deselve ongelukken gesmaakt hebben, die my binnen *Creta* zijn overgekomen; maar gy hebt eindelijk my de oogen geopent, en my een moed ingeboesemt, die my ontbrak, om my-felfs buiten dienstbaarheid te stellen. Ik weet niet wat gy in my gewrogt hebt, maar sederd gy hier zijt geweest, gevoel ik my-felfs een gantsch ander mensch.

Mentor vroeg vervolgens aan *Idomeneus*, hiedanig het beleit van *Protesilaus* in dese verandering van saaken geweest was. Niets kan konstiger en listiger bedacht werden, antwoorde *Idomeneus*, dan 't geen hy sederd uw aankomst alhier gedaan heeft. Aantonds vergat hy niets om onregelmatiger wijze eenig wantrouwen in mijn gemoed te verwekken; hy seide, of sprak niets tegens u, maar ik sag verscheidene menschen, die my quamen berichten, dat dese twee Vreemdelingen geweldig te vreesen waren. De een

seide , 't is de Soon van den Bedrieger *Ulyffes*; de ander , 't is een achterhoudend mensch , van een ondoorgrondelijk verstand : zy zijn gewoon te dwaalen van Koningrijk tot Koningrijk ; wie weet of zy niet eenig verderffelijk voornemen tegens dit Rijk gefineed hebben ? Dese Reisbroeders verhalen zelfs , dat zy groote onlusten hebben verwekt in de Landen , daar zy doorgetrokken zijn. Sie eens een opkomende Staat , en noch qualijk gevestigd : de minste bewegingen kunnen die t'onderfte boven werpen ! *Protesilaus* seide niets , maar trachtte my te doen sien het gevaar en de overmaat van al dese verbeteringen , die gy my wilde doen ondernemen , hy nam het op mijn eigen aanbelang. Soo gy , seide hy , uw Onderdanen steld in den Overvloed , sullen die niet meer willen arbeiden , maar trots en onbuigzaam worden , en altoos gereed zijn om oproer te verwekken ; daar is niet dan de swaakteit en ellende die haar nederig maakt , en kan verhinderen om uw macht te wederstaan. Somtijds bediende hy sig van zijn voorig gesag , om my weg te sleepen , 't geen hy bedekte onder het voorwendfel van yver tot mijnen dienst. Willende , seide hy my , het Volk verlichten , vernederd gy de Koninglijke macht , en doet zelfs daar door uw Volk een onverbeterlijk ongelijk aan : want het is noodig datmen die laag houd , om haar eigen rust. Waar op ik antwoorde , dat ik het Volk wel sou weten te houden binnen de paalen van haar plicht , en dat zy met een my souden beminnen , sonder eenigfins mijn gesag te verminderen , niettegenstaande ik haar socht te verlichten door de kinderen een goede opvoeding te geven , en aan al het Volk soodanig

nig een rechtmatige tucht, om die te houden in een eenvoudig, matig, en arbeidzaam leven. Hoe! ſcide ik, kanmen op geen andere wiſe een volk ſig onderwerpen, dan hetſelve door honger te doen vergaan? Wat onbarmhertigheid is dat! Wat beeftachtige Staatkunde! Hoe veel Volkeren ſien wy ſagtelyk gehandeld, echter getrouw aan haar Vorſten? 't Geen Opſtanden veroorzaakt, is de eerezucht, en de jalouſie der Grooten in een Staat, wanneer men die al te veel toelaat, en haar hertſtochten den ruimen toom geeft; 't is de meenigte van grooten en kleinen, die in welluſt, laf-en leedigheid leven; 't is de groote overvloed van Soldaten, die in tijd van Vrede de nutte en heilſame beſigheden hebben verlaten, en verwaarlooſt; eindelijk 't is de wanhoop van qualijk gehandelde Volkeren, 't is de hardigheid en hoogmoed der Koningen, en derſelver verwijftheit, die haar onbequaam maakt, om een wakend oog te houden over al de leeden van den Staat, om de onluſten te voorkomen. Sie daar, 't geen de Opſtanden veroorzaakt, en niet het brood 't geen men den Akkerman in vrede laat eeten, na dat hy het gewonnen heeft in 't ſweet zijnes aanschijns. Wanneer *Proteſilaus* ſag dat ik ſtantvaſtig en onbeweeglyk bleef by deſe gevoelens, nam hy een beleid recht ſtrijdig met het voorige; hy begon met die grondregulen, die hy niet had kunnen oploſſen, het ſcheen of hy daar ſmaak in had en van derſelver waarheit overtuigt was, dat hy ſig aan my verplicht achtte, om dat ik hem voor ſoo verre had verlicht; hy ging verder, dan ik ſelfs kon wenſchen, om de armen te verlichten, hy was de eerſte, die my haar noodwendigheden vertoonde, en ſchreeuwde tegens

de bovenmatige kosten. Gy weet zelfs dat hy u prijft, dat hy u alle vertrouwelykheit betuigd, en niets vergeet om u te hehagen. Wat *Timocrates* aangaat, die begint niet wel te staan met *Protesilaus*, en tracht niet anders, dan om van hem onafhankelyk te zijn. *Protesilaus* is daar over jalours, en 't is ten deele door haar verschillen dat ik haar ontrouwe ontdekt heb.

Mentor daar eens om grimlagchende, antwoorde *Idomeneus* op dese wyse: Wel hoe dan! zyt gy soo veel jaren na een soo swak geweest, dat gy u door twee *Traiters* hebt laten ringelooren, wiens verraad u bekend was? Ah! gy weet niet, antwoorde *Idomeneus*, wat listige Menschen niet al vermogen op het gemoed van een swak Koning, die aan haar al zijn saaken heeft opgedragen. Daarbenevens heb ik reeds geseid, dat *Protesilaus* sig tegenwoordig in uw gedachten ten opzicht van het algemeene welwesen heeft ingelaten. Maar *Mentor* hervatte zijn *discours* op dese deftige toon: Ik sie niet dan al te wel, hoe veel meer de boosaardige Menschen by de Koningen vermogen, als de Vroomen; gy zyt daar van een deerlijk voorbeeld: maar gy segt, dat ik u de oogen ontrent *Protesilaus* heb geopent, en die zijn noch geslooten, om het bestier van saaken, aan desen Mensch, niet waardig te leven, noch in handen te laten. Weet dan, dat de boose Menschen niet bequaam zyn om goed te doen; zy doen dat onverschillig, even als het quaade, wanneer het kan dienen om haar eersucht te voldoen: quaad te doen kost haar niet, vermits geen gevoelen van goetheit, of eenige grondregel van Deugd haar wederhoud; maar op dese wyse betrachten zy het goed, vermits de-

deselver verdorvenheit haar aandringt , dat zy goed mogen schijnen voor alle andere overige Menschen. Om eigenlijk te spreken , zy zijn niet bequaam voor de Deugd , niettegenstaande zy die schijnen te oeffenen , maar om by alle andere gebreeken te voegen de afgrijselijkste van alle fouten , namentlijk de Geveinstheit. Soo lang gy enkelijk wilt wel doen , sal *Protesilaus* gereed zijn , om dat insgelijks te doen , om zijn achting by u te bewaren ; maar soo haast hy iets in u bemerkt , om daar van af te wijken , sal hy niets vergeeten om u wederom te doen vervallen in uw voorige dwaling ; en om met Vryheit wederom aan te nemen zijn bedrieglijk en woest *naturel*. Kond gy in eere en gerustheit leven terwijl foodanig een Mensch u t'aller uure beset houd , en daar gy weet , dat de wijse en getrouwe *Philocles* arm , en ongeëerd zijn verblijf moet houden in het Eiland van *Samos*? Gy erkend seer wel , O *Idomene* ! dat de bedriegers , en stoute Menschen , die 'ertegenwoordig zijn , de swakke Prinzen wegslepen ; maar gy moest daar byvoegen , dat de Vorsten noch een ander ongeluk onderhevig zijn , 't geen niet minder is , namentlijk , dat zy zeer licht de Deugd vergeten , en de diensten van foodanig een , die ver afgezonderd is. De meenigte van Menschen , die de Vorsten omringen , veroorzaakt dat niemand van die een diepen indruk maakt op derselver gemoederen ; zy worden niet aangedaan , dan van het geen tegenwoordig is , en die haar vleid ; al het overige werd wel haast uitgewischt : boven-al raakt de Deugd haar weinig , vermits die , ver-af van haar te vleijen , haar tegenspreekt , en derselver swakheden voor oogen steld en , veroordeeld.

Moet

Moet men ſig dan verwonderen, dat die niet be-
mind worden, om dat zy niet beminnelyk zijn,
en de Vorſten niets beminnen dan haar groots-
heit, en vermaaklykheden.

Na dat *Mentor* deſe woorden geſprooken had,
raade hy *Idomeneus* aanſtonts *Proteſilaus* en *Ti-
mocrates* weg te jagen, en *Philocles* te herroe-
pen. De eenige ſwaarigheid die de Koning we-
derhield, was, dat hy vreeſde de ſtrengheit van
Philocles. Ik bekenne, ſeide hy, dat ik niet kan
nalaten een weinig bevreeſd te zijn voor zijn we-
derkomſt, niettegenſtaande ik hem beminne, en
grootelyks achte. Ik ben van jongs af aange-
wend aan loſtuitingen, ſtuipen, buigen, en ge-
vleid te worden, dat ik niet kan verhoppen in de-
ſen Man te ſullen vinden. Soo haaft ik iets doe,
't geen hem niet behaagt, ſal zijn droevig gelaat
en weſen voor my genoegſame merkteekenen
zijn, dat hy mijn doen veroordeeld. Wanneer
hy in 't byſonder by my was, waaren zijn gevoe-
lens eerbiedigen beſadigt, maar droog.

Siet gy niet, antwoorde hem *Mentor*, dat de
Prinſen, bedorven door de Vleijery, droog ſen
ſtreng vinden, al het geen in der daad vry en
openhertig is: zy worden ſoo keurig, dat al het
geen niet ſtreeld, haar quetſt en verbittert. Maar
laat ons verder gaan, vaſtgeſteld zijnde, dat *Phi-
locles* droog en ſtreng is: is dan echter zijn ſtreng-
heit niet beter, dan de verderffelyke Vleijery
uwer Raadsheeren? Waar ſult gy een Menſch
vinden ſonder gebreeken? En het gebrek van u
al te vrymoedig de Waarheit te ſeggen, is
dat niet van ſoo een, daar gy minſt voor be-
hoord te vreeſen? Wat ſeg ik? Is dat niet een
nodige *fout*, om de uwe te verbeteren, en om

u de Waarheit smaaklijk te maaken, daar anders de Vleijery u verleid? Wy moeten een Man hebben, die niet dan de Waarheit bemint, en die u meer bemint, dan gy u-felfs, die tegens uwen dank de Waarheit fpreekt, die al uwe fterktens aantast: foo een Man is u noodig; en foodanig een is *Philoetes*. Gedenk dat een Prins feer gelukkig is, wanneer maar een cenig Man van foodanigen edelmoedigheid onder zijn regeering geboren werd, die de kostelijkste fchat van zijn Staat is; en de grootste straffe diemen van de Goden te vreesen, en te wachten heeft, is, als men foodanig een Man komt te verliefen; en dat gebeurd, als men sig onwaardig maakt by gebrek van kennis, om sig van foodanig een Man te bedienen. Wat aangaat de gebreeken van eerlijke lieden, men moet die leeren kennen, en echter niet nalaten sig van haar te bedienen. Verbeter die, maar geef u-felfs nooit over aan haar onbescheiden yver, hoor haar gunstig, eer haar Deugd, toon aan het Gemeen, dat gy weet te onderscheiden, en boven-al wacht u wel, die Prinzen gelijk te zijn, die het genoeg achten bedorvene Menschen te misprijfen, echter niet nalaten met vertrouwlijkheit die te gebruiken, en met weldaden op te hopen, en in tegendeel deugd-same Menschen roemen te kennen, met ydele lofsuitingen van die spreekten, evenwel die niet derven gebruiken, of in haar gemeensamen omme-gank aannemen, noch eenige vergelding laten toekomen.

Doe seide *Idomeneus*, dat hy sig schaamde foo lang de onnosselheit te hebben laten onderdrukken, en niet gestraft te hebben, die hem bedrogen hadden. Hier op beval hy heimelijk aan

Hegesippus, een der voornaamste Amptlieden van zijn Huis, om *Protesilaus* en *Timocrates* by de kop te vatten, en die in veiligheid te brengen na het Eiland *Samos*, om daar te laten in verseekering, en *Philocles* uit zijn ballingschap herwaarts te geleiden. *Hegesippus* verbaaft over dit bevel, kon sig niet onthouden van blijdschap te weenen. Tegenwoordig, Heer Koning, seide hy, wilt gy uw Onderdanen behagen. Dese twee Menschen hebben al uw ongelukken veroorzaakt, en die uwer Volkeren. 't Is ontrent 20. Jaren dat zy alle eerlijke lieden hebben doen sichten, en nauwelijks heestmen dat derven tegenstaan, soo wreed was haar dwinglandy; zy onderdrukten al de sodanige, die buiten haar tot u dorsten naderen. Vervolgens ontdekte *Hegesippus* aan den Koning een grootgetal verraderyen, en gepleegde wreedheden, daar de Koning nooit van had hooren spreken, om dat niemand haar ooit had derven beschuldigen. Hy verhaalde den Koning selfs een heimelijke t'samenfweering die zy gefineed hadden om *Mentor* te dooden. De Koning had een affchrik van 't geen hy sag. *Hegesippus* haafte sig om *Protesilaus* in zijn huis, dat wel soo groot niet, maar gemakkelijker, en aangener als des Konings was, want men had daar in de Bouwkunde beter waargenomen, gevangen te nemen. *Protesilaus* had dat verciert met kostelikheden, gehaald uit het bloed van ellendige Menschen. Toen ter tijd was hy in een kostelijke Saal van Marmer by zijn baaden, leggende achteloos op een bed van purper met goud geborduurt; hy scheen vermoeid, en uitgeput door arbeit, zijn oogen en wingbrauwen vertoonden iets, 't geen ontroerd, droevig, en woest scheen. De voor-

naamste Aïmptenaars van Staat saten volgens haar rang rondom *Protesilaus* op Tapyten, zijnde haar welen even als dat van *Protesilaus*, die zy na-aapten tot op de minste opslag zijner oogen. Naauwlijks begon hy de mond te openen, of al de wereld stelde sig in postuur, om sich over zijn seggen te verwonderen. Een der voornaamste van een Bende verhaalde met veel belagchelijke opsneryen, wat hy al voor den Koning had uitgevoert; een ander verseekerde hem, dat *Jupijn*, zijn Moeder bedrogen hebbende, hem het leven had gegeven, en dat hy een Soon was van den Vader der Goden; seker Dichter quam veersen voor hem opzingen, waar in hy beweerde dat *Protesilaus*, door de Sanggoddinnen onderwesen, *Apollo* had kunnen voethouden in allerlei volgeestige werken en oeffeningen; een ander Dichter noch laffer en onbeschaamder noemde hem in zijn gedachten den Uitvinder der goede Komsten, den Vader van het Volk, dat hy gelukkig maakte, en maalde hem af als in zijn hand houdende den Hoorn des Overvloeds. *Protesilaus* hoorde al dese loftuitingen aan met een koel en ingetogen wesen, als iemand, die dat, en noch grooter, meent te verdienen, ja die gelooft te veel gunst te betoonen met dat aan te hooren. Daar was een vleijer, die de stoutheit had van stil hem iets in 't oor te bijten, 't geen hem aangenaam scheen, tegens de Staatkunde, die *Mentor* socht in te voeren. *Protesilaus* lachte eens; en de gantsche Vergadering begon te lagchen, niettegenstaande het meerendeel noch niet wist, wat hy seide: maar *Protesilaus* wel haast zijn streng en hoogmoedig wesen aannemende, scheen yder bedeeft, en vol vreesse.

De meeste Edelen fochten maar dat *Protesilaus* haar eens mogt aanzien, en hooren; zy scheenen ontroerd en belemmerd, vermits zy eenige gunsten van hem hadden te verfoeken: haar vleijend postuur sprak voor haar, en zy scheenen soo neerslachtig, even als een Moeder, die aan de voet van de Altaren der Goden geneefing af-bid voor haar eenige. Soon; alle scheenen zy vergenoegd, en vol van verwondering over *Protesilaus*, niettegenstaande zy alle in haar hert hem een doodelijken haat toedroegen. Op dat stond quam *Hegesippus* in, maakte sig meester van zijn geweer, en verklaarde, dat hy bevel had, om hem gevangen te leiden na het Eiland *Samos*. Op dese woorden verviel den gantschen hoogmoed van *Protesilaus*, even als een Rots, die van den top eenes scherpen bergs afscheurd, ter nedervalt. Hy viel bevende neder voor de voeten van *Hegesippus*; hy weende, stamelde, en omhelsde trillende de knien van desen Man, die hy even te vooren niet sou gewaardigt hebben aan te sien; al die hem omringden, siende dat hy t'eenemaal weg en verloren was, veranderden van toon, en in plaats van hem te vleijen, spoogen zy duisend lasteringen tegens hem uit. *Hegesippus* wilde hem geen tijd laten; om zijn Huisgezin het laatste Vaar-Wel te seggen, of seekere geheime schriften mede te nemen, alles wierd in beslag genomen, en na den Koning gebracht. *Timocrates* wierd terselver tijd vastgezet, en zijn verbaaftheit was groot, niettegenstaande hy geloofde, dat hy, om dat hy met *Protesilaus* in misverstand leefde, in desselfs verderf niet sou werden ingewikkelt. Zy wierden t' Scheep gebragt, bereids daar toe uitgerust: men quam
te

te *Samos*. *Hegisippus* liet daar deſe twee ongeluk-
 kigen, en om haar ongeluk te volmaaken, wier-
 den zy te ſamen gelaten; hier verweten zy met
 veel bitterheit malkanders misdrijven, die oor-
 ſaak van haar val waren, en bevonden ſig bui-
 ten hoop van ooit wederom *Salente* te fullen
 ſien, vèroordeeld om ver afgeſonderd te leven
 van haar Vrouwen en Kinderen, doch niet ver-
 af van haar Vrienden, want die hadden zy niet
 meer. Men bracht haar, die ſoo veele Jaren na
 een in welluſten en hoogmoed hadden doorge-
 bragt, en even als wilde beeſten altoos gereed
 waren geweest om den anderen te verſcheuren,
 in een onbekend Land, daar zy geen ander mid-
 del hadden om te leven, dan van haar handen arbeit.

Onderwijlen vroeg *Hegisippus* in wat hoek van
 dit Eiland *Philocles* ſig onthield: men ſeide hem,
 dat hy ver genoeg van de Stad op een Berg, daar
 een *Grotte* hem voor een huis verſtrekte, woonde:
 al de Wereld ſprak tegens hem met verwondering
 van deſen Vreemdeling. Sederd, ſeide men,
 dat hy in dit Eiland geweest is, heeft hy niemand
 beledigt, elk is verbaast over zijn geduld, arbeit,
 en de geruſtheit zijnes gemoeds; niets hebbende,
 ſchijnd hy ſeer wel te vreden, en niettegenſtaan-
 de hy ver afgeſonderd is van het bewind van ſaa-
 ken, en ſonder goed en geſag, laat hy echter
 niet na de ſoodanige te verplichten, die het
 verdienen; hy heeft duifend vernuſtigheden,
 om al zijn Geburen te vermaaken. *Hegisippus*
 ſpoede zijn gang naar deſe *Grotte*, hy
 vond die leedig, en open; want de armoede
 en eenvoudigheid der Zeeden van *Philocles* maak-
 te, dat hy uitgaande, niet nodig had den ingang
 te ſluiten. Een Matte van grove bieſen verſtrekte

hem voor een Bed, felden flookte hy vier, vermits hy niet at dat gekookt was; gedurende de Sommer vocde hy fig met Fruiten, nieuwlings geplukt en by-een verfameld, en 's Winters met Dadelen en drooge Vygen; het water van een klare fontein, die van boven uit een Rots nederstorte, was zijn drank: in zijn *Grotte* had hy geen andere werktuigen, dan die nodig waren tot de Beeldhouwery, en eenige Boeken, daar hy op feekere uren in las, niet om zijn gemoed te verciereren, of zijn nieuwsgierigheid te voldoen, maar om vermoeid zijnde door den arbeit, fig-felfs te onderwijfen, en te leeren deugdzaam zijn. Hy betrachte de Beeldhouwery niet, dan om zijn ligchaam te oefenen, en levens onderhoud te vinden. *Hegesippus* defe *Grotte* inkomende verwonderde fig over de werken, reeds begonnen: hy befchoude eenen *Jupijn*, wiens wesen foo helder, en vol van Majesteit was, datmen lichtelijk hem kon erkennen voor den Vader der Goden en Menschen; aan de andere kant deed fig een *Mars* op met een fier en dreigend ge-laar; maar 't geen noch zielroender fcheen, was een *Minerva*, die defe konften beminde, haar wesen was edelmoedig en fagt, de gefalte groot en vry, en in foodanigen levendigen poftuur, datmen fou geloof hebben dat zy voortging. *Hegesippus* vermaak fcheppende defe Beelden te sien, ging uit de *Grotte*, en fag van verre *Philocles* op een groene foode onder een groote Boom fitten, met een Boek in de hand, daar hy in las. Hy ging naar hem toe, en *Philocles*, die hem fag naderen, wift niet wat te denken. Is dit, feide hy by fig-felfs, *Hegesippus* niet, met wie ik foo langen tijd binnen *Creta* heb geleefd? Maar
 wat

wat hoop, dat die in soo ver afgelegen Eiland sou komen? Sou dit niet wel zijn schimme zijn, die na deffelfs overlijden van de oevers van *Styx* komt? Terwijl hy in dese twijffeling was, quam *Hegesippus* hem soo naby, dat hy niet kon nalaten hem te erkennen en te omhelsen: Zijt gy het dan, seide hy, mijn waarde en oude Vriend? Wat Geval of Onweer heeft u op desen Oever geworpen? Om wat reden hebt gy het Eiland van *Creta* verlaten? Is het diergelijken ongeval, als het mijne, dat u uit ons Vaderlant heeft gerukt? *Hegesippus* antwoorde: 't Is geen ongeval, maar veel eer een gunst der Godden, die my hier gebracht heeft. Aanstonds verhaalde hy hem de lange dwingelandy van *Protesilaus*, zijne konstnaryen met *Timocrates*, de ongelukken daar zy *Idomeneus* in geworpen hadden, de val van desen Vorst, zijn vlucht na de kusten van *Hesperien*, de aankomst van *Mentor* en *Telemachus*, de wijze gevoelens die *Mentor* den Koning had ingeboesemt, en de ongunst deser twee Verraders. Hy voegde daar by, dat hy dese twee na *Samos* had gevoerd, om daar de ballingschap te lijden, die zy *Philocles* hadden doen uitstaan, en besloot zijn redeneering, seggende, dat hy bevel van den Koning had, om hem na *Salente* te geleiden, daar de Koning, die zijn onschuld erkende, hem het bewind van saaken wilde opdragen en met weldaden ophopen.

Sie antwoorde *Philocles*, in dese *Grotte*, bequamer om wilde dieren te huisvesten, dan om van Menschen bewoond te werden, in dese *Grotte* heb ik nu soo veel Jaren na een meer soetigheid en rust gevonden dan in de vergulde Paleisen van het Eiland *Creta*. De Menschen bedriegen my

niet meer , want ik zie die niet, ik hoorde niet meer haar vleijende en vergiftige *discoursen*, ik heb haar niet meer van nooden. Mijn handen, verhard door den arbeid, verschaffen my een eenvoudig voedsel, dat my noodig is; my ontbreekt niet, als gy fiet, dan een licht kleed, om my mede te dekken , en hebbende niet anders noodig , geniet ik hier een diepe rust , en een aangename Vryheit, daarde Wijsheit mijner Boeken my een goed gebruik van leert maaken. Kan ik die meer socken en vinden onder Jalourse, bedrieglijke, en onstandvastige Menschen? Neen, neen, mijn waarde *Hegesippus*, benijd my mijn geluk niet. *Protesilaus* heeft sig zelfs bedorven, willende den Koning verraden, en my bederven, maar hy heeft my geen quaad gedaan; in tegendeel veel goeds: hy heeft my bevrijd van onrust, en de slaverny der behandeling van saaken; ik ben hem mijn lieve eenzaamheit schuldig, en al die suivere vermaaklijkheden die ik hier smaake. Keer te rug, *Hegesippe*, keer wederom te rug na den Koning, en help hem dragen de ellenden zijner grootsheit, en doe by hem, 't geen gy wilt dat ik by hem doen sou. En dewijl nu zijn oogen, soo lange gesloten voor de Waarheit, eindelijk geopend zijn door die wijse Man, die gy *Mentor* noemt, laat hy die by sig houden. 't Is my niet betamelijk na schipbreuk geleden te hebben, die Haven te verlaten, daar het onweer my gelukkig heeft doen aanlanden, om my andermaal aan de bescheidenheit der Winden bloot te stellen. O wat zijn de Koningen te beklagen! en zy, die haar dienen, medelijden waardig! Zijn die boos, wat moeten de Menschen niet wel verdragen; en wat smerten zijn niet

bereid in den swarten *Tartarus*? Zijn die goed, wat fwaarigheid moeten zy niet overwinnen? wat lagen vermijden? welke qualen niet verdragen? Nochmaal *Hegesippe*, laat my in mijn gelukkige Armoede.

Terwijl *Philocles* op dese wijze met soo veel drift sprak, sag *Hegesippus* hem aan met veel verwondering, hy had hem eertijds in *Creta* gesien, gedurende dat hy het bewind der grootste faaken in handen had, mager, swak, en ongedaan, om dat zijn vierig en streng *naturel* door den arbeit wierd verteert; hy kon sonder verontwaardiging niet sien, dat de *fouten* ongestraft bleeven; in 't behandelen van faaken vereifchte hy seekere keurigheit, diemen nimmermeer vind: want op dese wijfen krenkte dese bedieningen de swakke gefondheit zijnes Lichaams; maar binnen *Samos* sag *Hegesippus* hem vet, glad, en krachtig. Niettegenstaande zijn Jaren, scheen de bloeiende jeugd in zijn aangesicht te vernieuwen; een matig, stil en arbeidszaam leven had hem een nieuwe gesteltenis der vochten van het Lichaam veroorzaakt. Gy schijnd verbaast, seide *Philocles* al laghende, my dus veranderd te sien: 't is mijn eenzaamheit, die my dese frisheit en volmaakte gefondheit heeft gegeven; mijn Vyanden hebben my verleent, 't geen ik nooit in het grootste geluk sou hebben kunnen vinden. Wilt gy dat ik de ware goederen sal verliefen, om de valsche na te jagen, en my wederom sal verdrinken in mijn voorige oude ellenden? Zijt doch niet wreeder dan *Protesilaus*; ten minsten benijd my dat geluk niet, 't geen hy my besorgt heeft.

Daar op leide *Hegesippus* hem voor, doch te vergeefs, al het geen hy geloofde bequaam te zijn, om hem te beweegen. Zijt gy dan, seide

de hy, ongevoelig voor het vermaak, van uw Bloedverwanten en Vrienden weder te sien, die na uw wederkomst fuchten, en die de eenige hoop van u te omhelfen, met blijdschap opvult? Maar gy die de Goden vreeft, en uw plicht bemint, reekent gy voor niet met al, uw Koning te dienen, hem te helpen in al het goede, 'tgeen hy wil verrichten, om soo veel Volkeren gelukkig te maaken? Is het geoorloft sigfels over te geven aan een wilde *Philosophie*, sig te stellen boven het overige menschelijke Geslagte, meer zijn rust te beminnen, dan het geluk en welvaren zijner Medeburgeren? Voor het overige, men sal gelooven dat het door wraak geschied, dat gy den Koning niet meer sien wilt. Heeft hy u quaad gedaan, 't was om dat hy u niet kende, 't was niet den waarachtigen en rechtveerdigen *Philocles*, die hy heeft willen verderven, maar veel-eer een gantsch verschillig Mensch die hy heeft willen straffen; en dewijl hy u tegenwoordig kent, en houd voor een ander Man, gevoeld hy in zijn hert herieven die oude Vriendſchap, die hy u eertijds toedroeg; hy wacht u, en is gereed om u te omhelfen: in dit ongeduld telt hy dagen en uren. Hebt gy soo harden hert, dat onverbiddelijk is voor uw Koning, en genegenste Vrienden?

Philocles, die eenigſins was beroerd geweest, *Hegesippus* erkennende, hernam ziju streng wesen, dit *Discours* aanhorende, en bleef, even als een Rots, daar de Winden te vergeefs tegens aanbuleren, en al de woeste Zeegolven sig fuchrende tegens verbrijfelen, onbeweeglijk; gebedden, smeekingén, of redenen vermochten niets, en konden hem niet overreedén. Doch op dat oog-

oogenblik , wanneer *Hegesippus* begon te wanhopen van hem te ſullen overwinnen , *Philocles* met de Goden beraadſlaagt hebbende , ontdekte door het vliegen der Vogelen , door de ingewanden der Offerbeefſten , en verſcheide Voorſpookten dat hy *Hegesippus* had te volgen . Hier op ſtond hy niet lang tegen , maar maakte ſig gereed om mede te gaan ; maar dit geſchiede niet , ſonder de Wildernis te beklagen , daar in hy ſoo veel jaren had doorgebracht . Helaas ! ſeide hy , moet ik u dan verlaten , O aanminnige *Grotte* , daar de lieflijke Slaap mijn afgematte leden door den arbeit des daags alle nachten verriſte ! Hier ſponnen my de *Parken* , in 't midden mijner armoede , dagen van goud en zijde . Hy boog ſig neder al weenende , om de *Nayaden* aan te bidde , die hem ſoo langen tijd door haar klare waterſtroom verluſtigt hadden , en de *Nimphen* , die op al de omleggende Bergen haar verblijf hielden . De *Echo* hoorde zijne klachten , en weergalmdedie met een droef geluid aan al de Goden van het Veld . Vervolgens ging *Philocles* met *Hegesippus* wederom na de Stad , om ſig in te ſchepen . Hy geloofde , dat den ongelukigen *Proteſilaus* , vol van ſchaamte en wraak , hem niet ſou willen ſien ; maar hier in was hy bedrogen : want bedorven Menſchen hebben geen ſchaamte , en zijn altoos gereed tot allerlei lafhertigheden . *Philocles* hield ſig op een zeedige wiſe verborgen , uit vrees dat deſe ellendige hem mocht ſien , en ſchroomde zijn ellende te vermeerderen , met hem te vertoonen het geluk van een Vyand , diemen op zijn *ruine* quam te verheffen ; maar *Proteſilaus* ſocht met nadruk *Philocles* te ſpreken , dat hy doch mededoogen met hem wilde hebben , en ſig verbinden om den Koning te

verfoeken, dat hy doch binnen *Salente* mocht wederkeeren. *Philocles* was al te oprecht, om hem te beloven, dat hy fou arbeiden tot zijn herroep; want hy wist beter als iemand, hoe ververffelijk zijn wederkomst zijn fou. Maar hy sprak hem fagtelijk aan, betuigde medelijden met hem te hebben, trachtte hem te vertroosten, en maande hem aan om de Goden te bevredigen door fiiivere Zeeden, en groote lijdfaamheit in zijn quaalen. En gelijk hy vernomen had, dat de Koning *Protesilaus* al zijn goederen, foo onrechtveerdig verkregen, had benomen, beloofde hy hem twee faaken, die hy naderhand getrouwelijk naquam. Het eerste was, dat hy fou forg dragen, en in zijn befcherming nemen, zijn Vrouw en Kinderen, die binnen *Salente* gebleven waren in een doodelijke armoede, en bloot gefeld voor den algemeenen haat; het ander was, dat hy aan hem in dit afgelegene Eiland cenig geld wilde toefenden, om zijn ellende te verlichten.

Onderwijlten waren de Zeilen opgefswollen door een gunftige Wind. *Hegesippus* ongeduldig, haafte fig om *Philocles* te doen vertrekken. *Protesilaus* fag haar t'scheep gaan, zijn oogen bleven gehegt en onbeweeglijk op den Oever, zy volgden het Schip, dat door de Baren floof, en de Wind gedurig deed af-deinfen; zelfs als hy dat niet meer sien kon, verbeelde hy fig dat noch in zijn gedachten. Eindelijk ontroerd, woedend, en wanhoopend wordende, rukte hy het hair uit zijn Hoofd, wentelde fig in het fand, verweet de Goden haar ftrengheit, riep te vergeefs de wreede Dood t'zijner hulp, die doof voor zijn gebeden, fig niet verwaardigde hem

van

van ſoo veel quaalen te verloſſen , en had ſelfs geen moed om ſig te trooſten.

Onderwijlen quam het Schip , begunſtigt door *Neptuin*, en de Winden , wel haalt binnen *Salente* te landen. Men ging den Koning bootſchappen dat het bereids in de Haven quam: aanſtonds liep hy *Philocles* te gemoet , vergefelſchapt van *Mentor* ; hy omhelide hem met veel genegenheit , betuigde een gevoelige droefheit , dat hy hem ſoo onrechtveerdig vervolgt had.

Deſe bekentenis , ver-af van een ſwakheit te ſchijnen in een Koning , wierd door al de *Salentiners* aangemerkt als de uitwerking van een grootmoedige Ziel , die ſig verheft boven de gebreken , en die erkennende , manmoedig deſelve tracht te verbeteren. Al de Wereld weende van blijdfchap , een eerlijk man weder te ſien , die ſoo ſeer van het Volk bemind was , en te verſtaan dat de Koning ſprak met ſoo veel wijsheit en goedheit. *Philocles* ontſing de omhelſingen des Konings met een ſeer eerbiedig en Zeedig gelaat , en was ongeduldig om ſig te onttrekken de toejuigchingen van het Volk , hy volgde den Koning naar zijn Paleis ; wel haalt waren *Mentor* en hy in de ſelfde vertrouweljkheit , als of zy haar voorig leven te ſamen hadden doorgebracht , niettegenſtaande zy den anderen nooit geſien hadden. 't Is om dat de Goden , die de Booſen geweigerd hebben de Goeden te erkennen , aan deſe wederom hebben gegeven , waar door zy malkanderen kunnen kennen. Zy die ſmaak in de Deugd hebben , kunnen niet anders dan haalt vereenigd zijn , nademaal zy malkander be-
minnen. *Philocles* verſocht den Koning , dat hy buiten *Salente* mocht vertrekken in eenſaamheit,

om daar armelijk te leven, even als hy binnen *Samos* gedaan had. De Koning ging byna dagelijks met *Mentor* hem bezoeken in dese eene fame plaats. 't Was hier daarmede onderzocht de middelen, om de Wetten te bevestigen, en een vaste gedaante te geven aan de Regeering tot welweesen van het Algemeen. Onder de twee voornaamste saaken die hy onderzocht, was de Opvoeding der Kinderen. Dese, seide *Mentor*, behooren minder aan haar Vaderland, als aan het Gemeenebest, zy zijn Kinderen van het Volk, en derselver hoop en kracht: 't is geen tijd meer die te verbeteren, als zy bedorven zijn; 't is niet veel die buiten bedieningen te sluiten, als zy sig die hebben onwaardig gemaakt: 't is beter het quaad te voorkomen, als te moeten straffen. De Koning, voegde hy daar by, die de Vader des Volks is, is noch in 't besonder de Vader der gantsche Jeugd, die de bloem is der geheele *Natie*: 't is in den bloei dat de fruiten beginnen te setten; de Koning moet dan sig niet verontwaardigen een wakend oog over die te houden, en opzicht te neemen over de Opvoeding; diemen de Kinderen geeft: standvastig moet hy zijn, om de Wetten van *Minos* te doen onderhouden, die bevolen had, datmen de Kinderen sou leeren de ongemakken te verachten, en in de dood haar eer te stellen, maar de wel lusten en rijkdommen te vlieden; dat de ongerechtigheit, leugen, en lafheit eerloose gebreeken waren; datmen van Kindsbeen af die moest leeren opfingen den lof der Helden, van de Goden bemind, die edelmoedige daaden voor haar Vaderland verricht, en haar moed in veelerlei strijden hadden doen uitblinken; dat de bekoorlijkheit der Sang-

kunde haar gemoederen mogt innemen, om haar Zeeden fagt en fuisver te maaken; dat zy moesten leeren haar Vrienden genegen, getrouw aan haar Bondgenooten, rechtmatig voor alle Edelen, ja zelfs voor haar wreedste Vyanden te zijn; dat zy minder moesten vreesen voor de dood, en de pijnen, dan voor het minste verwijt van haar Gewiffe. Soo men ter goeder uure dese voortreffelijke gevoelens de gemoederen der jeugd inboefemde, en met fagtigheid infcherpte, fouden'er weinige zijn, die niet fouden ontflooken werden in liefde tot de Deugd en *Glory*.

Mentor voegde daar by, dat het ten hoogften nodig was, datmen openbare *Schoolen* oprechte, om de Jeugd te gewinnen tot krachtige oeffeningen des ligchaams, ten einde zy mochten vermyden lafhertigheid en luiheit, die de fchoonste verftanden bederven. Hy begeerde insgelijks een groote verfcheidenheit van Speelen en Schouburgen, die al de Volkeren geern hadden, maar voor-al die de ligchaamen rap, krachtig, en fterk maakten. Ook ftelde hy prijfen om een edelmoedige jaloufie te verwekken. Maar 't geen hy meest wenschte in opficht der goede Zeeden, was dat de jonge manfchap ter bequamer tijd trouwde, en dat derfelver Ouders fonder inficht van eenig aanbelang haar lieten kiezen Vrouwen aangenaam van gefalte na Ziel en Ligchaam, om fig aan die te verbinden.

Maar terwijl men dus de middelen bereide om een fuisvere, onnofele, arbeidfaame, leersuchtige en driftige Jeugd voor de *Glory* te verkrijgen, feide *Philocles*, die den Oorlog beminde, tegen *Mentor*: Te vergeefs fult gy de jonge manfchap met al dese oeffeningen bezig houden, foo gy die in een gedu-

durige Vrede laat verflappen, daar zy geen ervarenheit fullen hebben van den Oorlog, noch eenige nood om haar dapperheit te beproeven; hier door sult gy ongevoelig de *Natie* verzwakken, haar moed sal vernietigt werden, de wel-lusten fullen haar Zeeden bederven, andere heldhaftige Volkeren fullen geen moeite vinden om haar te overwinnen, en om te willen vermijden de quaalen, die den Oorlog na sig sleept, fullen zy vervallen in een affchouwelijke flaverny.

Mentor antwoorde hem: De quaalen van den Oorlog putten den Staat uit, en stellen die altoos in gevaar van verderf, zelfs wannermen al de grootste overwinningen behaald: met wat voordeelen men ook die begint, nooit is men verfeckerd die te eindigen sonder sig bloot te stellen aan de droevigste omwendingen van het geval; met wat meerderheit van macht men ook sig in een strijd inwikkelt, de minste misrekening, een schrik, een niet, sal u de Overwinning uit de hand rukken, en aan uwe Vyanden overgeven, zelfs als men sou oordeelen, dat de Overwinning in uw Leger als aan Ketenen gebonden lag; en zijn Vyanden verwoestende, verdelgt men sig zelfs, men ontvolkt zijn Land, laat de Akkers by-na onbebouwt, en verderft den Koophandel; en 't geen noch erger is, men verzwakt zijn beste Wetten, en laat de Zeeden bederven. De jeugd begeeft sig niet meer tot de geleertheit, de dringende nood vereischt dat men een verderffelijke ongebondenheit moet toelaten onder de Krijgs-benden; de Gerechtigheit, Regeering, en alles lijd. Een Koning die soo veel menschen bloed vergiet, en soo veel ongelukken veroorzaakt,

faakt, om een weinig *Glory* te verkrijgen, of om de paalen van zijn Rijk uit te breiden, is onwaardig de *Glory*, die hy zoekt, en verdient te verliezen dat hy besit, nademaal hy heeft willen bemachtigen, 't geen hem niet toequam.

Maar zie hier het middel, om de moed van een *Natie* te oeffenen in een tijd van Vrede. Gy hebt reeds gezien de oeffeningen des Lichaams, die wy hebben vastgesteld; de prijzen, die de jaloufie, en treffelijke gevoelens voor *Glory* en Deugd sullen opwekken; besonder als men de Kinderen van de Wieg af aan sal gewinnen tot het opfinden van de groote daaden der Helden: voeg by dese hulpmiddelen een matig en arbeidzaam leven. Maar dit is het noch niet al. Soo haast eenig volk, uwe Bondgenoot, een Oorlog over den hals komt, moet gy den Bloem uwer jeugd derwaarts senden, en voor al de sulke, daar gy fiet dat een Oorlogs vier in steekt, en die bequaamst zijn om by ondervinding te leeren. Hier door sult gy een hoogachting behouden by uw Bondgenooten, uw vriendschap sal gefocht werden, en men sal vreesen die te verliezen; sonder den Oorlog in uw Land, of kosten te voeren, sult gy altoos heldhaftige en geoeffende Manschap hebben. En niettegenstaande gy binnen en buiten Vrede hebt, laat echter niet na grootmoedige Oorlogs-Lieden treffelijk te handelen, en met weldaden op te hoopen: want het rechte middel om een Oorlog te verwijderen, en een duurzame Vrede te behouden, is de Wapenoeffening te onderhouden, mannen uitmuntende in dese Konst te eeren, altoos soodanige te hebben, die in vreemde Landen geoeffend zijn, die de machten, krijgstucht, en manieren verstaan om de

Volkeren, uwe Geburen, te beoorlogen. Gelijk is men onbequaam om die te vermeerderen soo men die aangrijpt door heerschfucht, of vreeft door lafhertigheid. Want altoos gereed te zijn, en heldhaftig sig in nood te quijten, is het rechte middel, datmen die by-na nooit over den hals krijgt. Wanneer uwe Bondgenooten gereed staan om malkander te beoorlogen, dan is het uw plicht, u als Middelaar aan te bieden; hier door sult gy een heerlijker en bestendiger *Glory* verwerven, dan de grootste Overwinnaars; gy wint de liefde en achting der Vreemden; zy hebben u van nooden; gy heerscht over uwe eigene Onderdanen met ontsag; gy blijft de Bewaarder der geheimen, de Scheidsman der onderhandelingen, de meester der herten; uwe achting vliegt door alle ver-af-gelegene Landen; uw naam is als een lieffelijke *Parfuum*, die van alle kanten zijn aangename geur verspreid. Wanneer eenig naburig Volk tegens de regulen der Gerechtigheit u sal aantasten, 't sal u op den Oorlog afgericht, en op uw hoede bevinden, maar dat meer is, 't vind u bemind, en ondersteund, want al uwe Naburen wapenen sig voor u, en zijn overtuigt dat in uw behoudenis de algemeene Veiligheit gelegen is. Sie daar een Bolwerk veel sekerder dan alle mauren der Steden, en andere versterkte *Fortressen*. Sie daar de waarachtige *Glory*.

Maar hoe weinig Koningen zijn'er die deselve soeken, en daar niet van afwijken? Sy loopen na een bedrieglijke schaduwe, en verwaarloosen de rechte Eer, by gebrek van die te kennen. Na dat *Mentor* op dese wijze gesproken had, sag *Philocles* hem verbaast aan; naderhand

hand floeg hy zijn oog en op den Koning, en 't was hem wonder aangenaam te sien met wat gretigheid *Idomeneus* de woorden, die uit den mond van desen Vreemdeling, even als uit een fontein van Wijsheit vloeiden, opnam. *Minerva* onder de gedaante van *Mentor*, vestigde op dese wijze binnen *Salente* de beste Wetten, en heilzaamste *Maximes* van Regeering; maar minder om het Koninkrijk van *Idomeneus* te doen bloeijen, als om aan *Telemachus*, wanneer die sou regeeren, een gevoelig voorbeeld te geven, wat een wijs bestier al kan uitvoeren, om de Volkeren gelukkig te maaken, en den Koning een bestendige *Glory* te verschaffen.

Onderwijl en betoonde *Telemachus* zijn dapperheit in de gevaren des Oorlogs: van *Salente* vertrokken de socht hy de genegenheit der oude Hoofd-luiden te winnen, wiens achting en ervarenheit ten toppunt verlieven waren. *Nestor*, die hem reeds te *Pylus* gesien, en altoos voor den Soone van *Ulysses* gehouden had, handelde hem of hy zijn eigen Soon was; hy gaf hem onderwijzingen, die hy met verscheide voorbeelden versterkte, verhaalde hem al de gevallen zijner jeugd, en al het geen hy aanmerkelijks had sien verrichten door de Helden der voorige Eeuw. De geheugchenis van desen wijzen Grijsfaard, die drie geslagten van menschen beleefd had, was als een geschiedenis der oude tijden, in marmer en koper gegraveert, en uitgehouwen.

Philoctetes had deselve genegenheit niet voor *Telemachus*; de haat, die hy langen tijd in 't hert *Ulysses* had roegedragen, sonderde hem af van zijn Soon, en hy kon niet dan met droefheit sien, 't geen de Goden scheenen te bereiden ter gunste van

van desen Jongeling, om hem die Helden gelijk te stellen, die *Trojen* hadden omgekeerd. Maar overwon de besadigdheit van *Telemachus* de nijdige gevoelens van *Philoctetes*? Hy kon niet nalaten dese sagte, en zeedige Deugd te beminnen. Dikwils nam hy *Telemachus* by sig, tot hem seggende: Mijn Soon (want ik schroomde niet foodanig u te noemen), uw Vader en ik, ik bekenne het, zijn langen tijd Vyanden geweest tegens den ander; zelfs na dat wy het hoogmoedig *Trojen* hadden doen nedervallen, was mijn hert noch niet bevredigt, en als ik u sag, gevoelde ik moeite om u te beminnen: maar de Deugd, wanneer die eenvoudig, sagt, en zeedig is, komt alles te boven. Vervolgens verklaarde *Philoctetes*, dat hy voorgenomen had hem te verhalen de oorzaak, die zijn hert tegens *Ulysses* in haat had doen ontbranden.

Ik moet, seide hy, dese Geschiedenis wat hooger opvatten. Ik volgde over-al *Hercules*, die de Wereld van soo veel *Monsters* en Schrikdieren bevrijd heeft, en by wie de andere Helden niet anders waren als swakke Blaffertjes by een groote Dog, of als het minste Vogeltje by een Arend; zijne en mijne ongelukken wierden veroorzaakt door eene hertstocht, den oorsprong der gevaarlijkste ongevallen, namentlijk de Liefde. *Hercules* was dese schandelijke drift onderworpen, en het wreede Kind *Cupido* speelde met hem even als met een Pop; hy kon niet dan met schaamte gedenken, dat hy, zijn voorige *Glory* vergetende, had sitten spinnen by *Omphale*, Koninginne van *Lydien*, als de lafhertigste en verwijfdste aller menschen, foodanig was hy vervoerd door een blinde liefde: hondertmaal mag hy my verhaald heb-

hebben, dat dit deel zijnes levens zijn deugd had verſenſt, en by-na uitgewiſcht de *Glory* van al zijn Daaden. Onderwijlen verviel hy in de ſtrikken der Liefde, die hy ſoo meenigmaal had verfoeit. Hy beminde *Dejanira*, en ſou gelukkig geweest zijn, ſoo hy volſtandig was gebleven in de liefde deſer Vrouwe, die zijn Gemalinne was; maar wel haast had de jeugd van *Iole*, op wiens aangeſicht de Gunſt-Goddinnen waren afgemaald, zijn hert geſtoolen. *Dejanira* brande van jalouſie, haar quam in gedachten den doodelyken Rok, die *Centaurus Neſſus* ſtervende haar gelaten had, als een verſekerd middel om de liefde van *Hercules* op te wekken, ſoo dikwils hy die ſou ſchijnen te verlaten, om een ander te beminnen. Maar helaas! deſe Rok was vol van het ſenijnige bloed van *Centaurus*, beſloot in ſig het vergif der pijlen, daar dit Schrikdier mede doorſchooten was; nu weet gy, dat de pijlen van *Hercules*, die den trouwloſen *Centaurus* ombracht, geweikt waren in het bloed der *Hydra* van *Lerna*, en dat dit bloed de pijlen ſoo vergiftigde, dat alle wonden die zy maakten ongeneeſlijk waren.

Hercules met deſen Rok omhangen, gevoelde wel haast het verteerende vier, 't geen doordrong tot in het merg zijner beenderen; hy verhief een afgrijsſelijk geſchreeuw daar de Berg *Oeta* van daverde, en al de diepe valleijen van wedergalmden; de Zee ſelfs ſcheen daar over beroerd, de verwode Stieren ſouden in de Gevechten niet afgrijsſelijker hebben kunnen loeijen, of vervaarlijker gerucht maaken. De ongelukkige *Lychas*, die hem wegens *Dejanira* deſen Rok gebracht had, hem dervende naderen, deed *Hercules* in deſe

vervoering zijner smerten , hem omdraaijen even als een slingeraar den steen draait , die hy ver wil wegwerpen. *Lychas* op dese wijze afgeworpen van een hoogen berg door de hand van *Hercules* , viel neder in 't midden van de Baren der Zee , en veranderde eensloegs in een Rots , die noch een menschelijke gedaante heeft , en altoos geslagen wordende door de verwoede Zee-golven , van verre de verstandige Stierluiden verschrikt.

Na dit ongeluk van *Lychas* , geloofde ik *Hercules* niet langer te mogen vertrouwen ; ik socht my in de diepste hooien te verschuilen. Ik sag dat hy met de eene hand sonder veel moeite de hoogste Denneboomen ontwortelde , en de oude Nooteboomen , die veel Eeuwen na een de Winden en *Tempeesten* hadden verduurt , uitrukte , en met de andere hand socht van zijn schouder af te scheuren deesen doodelijken Rok. Doch dit was te vergeefs ; want die was als aan zijn vel gelijmt , en zijn leeden ingelijft ; na mate dat hy die afscheurde , scheurde hy zijn vel en vleesch , zijn bloed gudsde uit het ligchaam , en bevogtigde de aarde ; eindelijk zijn Deugd de smerte overwinnende , riep hy uit : Gy siet , mijn waarde *Philoctete* , de quaalen die de Goden my doen lijden ; die zijn rechtveerdig , ik heb die beledigt , en mijn huwelijks bedde geschonden.

Na soo veel Vyanden verwonnen te hebben , heb ik my laf-hertig door een vreemde schoonheit laten overwinnen ; ik sterve , en ben bereid te sterven om de Goden te bevredigen. Maar heelaas ! waarde Vriend , waar vlied gy heen ? De overmaat van pijn , ik beken het , heeft my tegens

gens den ellendigen *Lychas* een wreedheit doen begaan, die ik my-felf's verwijt; hy wift niet wat vergif hy my aanbod, hy heeft niet verdiend 't geen ik hem heb doen lijden: maar gelooft gy, dat ik fou konnen vergeeten de vriendschap, die ik u ſchuldig ben, of dat ik u het leven ſoek te benemen? Neen, neen, ik ſal niet nalaten *Philoctetes* te beminnen. *Philoctetes* ſal in zijn ſchoot mijn Ziel ontfangen, ſoo gereed om te vervliegen; hy is 't die mijn aſſche ſal vergaderen. Waar zyt gy dan, mijn waarde *Philoctete*? *Philoctete*, de eenige hoop, die my hier beneden overig is! Op deſe woorden liep ik haastelijk na hem toe, hy reikte my de armen toe, en wilde my omhellen; maar wederhield ſig, uit vrees van dit wreede vier in mijn boeſem aan te ſteeken, daar hy ſelfs door verteert wierd. Helaas! ſeide hy, ik derf u niet omhellen, deſe trooſt is my-felfs niet toegelaten. Dus ſpreekende, vergaderde hy al de boomen, door hem uirgerukt, maakte een ſtapel van die op de top van een Berg, klom geruſtelijk daar op, ſpreide ſig uit op den huid der Leeuw van *Nemea*, die ſoo lang zijn ſchouderen had bedekt, wanneer hy van d'een kant der Wereld tot de andere de Schrikdieren ging bevechten, en de ongelukkigen verloſten; hy onderſteunde ſig op zijn knodſe, en beval my der ſtapel hout in brand te ſteeken. Mijn bevende handen, en verſaagt van ſchrik, konden hem deſe wreede liefdeplicht niet weigeren, want het leven was voor hem niet meer een geſchenk der Goden, maar een doodelijk gif. Ik vreesde ſelfs, dat deſe overmaat van pijnen, hem wel mocht vervoeren, om iets te verrichten, onwaardig die Deugd, daar de gantsche Wereld

fig over had verwondert. 't Is tegenwoordig, mijn waarde *Philottete*, riep hy uit, dat ik uw waarachtige vriendschap beproeve; want gy bemind meer mijn eere, dan mijn leven: de Goden willen u dat vergelden; ik laat u 't geen ik kostelyks op aarde hebbe, dese schichten namentlyk, geweekt in het bloed der *Hydra* van *Lerna*. Gy weet dat de Wonden die zy veroorzaaken, ongeneeslyk zijn; door die sult gy onverwinne-lyk zijn, als ik geweest ben, en geen sterffelyk mensch sal tegens u derven strijden. Zijt gedachtig dat ik sterve getrouw aan onse vriendschap; vergeet niet hoe waard gy my geweest zijt. Maar soo het waar is, dat gy door mijn ongelukken zijt geraakt, kond gy my dese laatste troost verschaffen: Belooft my dat gy nooit sterffelyk mensch mijn dood sult ontdekken, of de plaats, daar gy mijn assehe sult verborgen hebben. Ik beloofde hem dat, helaas! en beswoer het zelfs, zijn Lijkstapel met mijn tranen bevochtigende; een straal van blijdschap scheen in zijn oogen, maar eensloegs sloot een vier- vlamme die toe, benam hem het geluid, en ontrukte hem byna mijn gesicht. Echter sag ik hem noch dwers door de vlamme met soo helderen wesen, even als of hy met bloemen be- kroont, en met een lieffelyke geur, als in de blijdschap van een wellustige maaltijd in het midden zijner vrienden, overdekt was. Het vier verteerde wel haast 't geen aan hem aardsch en sterffelyk was, niets bleef overig van 't geen hy ont- fangen had in de geboorte van zijn Moeder *Alcme- na*; maar door het bevel van *Jupyn* behield hy dese sijne en onsterffelyke Natuur, dese hemelsche vlamme, die het ware beginfel des levens is, 't geen
hy

hy ontfangen had van den Vader der Goden. Dus ging hy den *Neëtar* met haar drinken onder de vergulde gewelffels van den glinfterenden *Olympus*, daar de Goden hem voor Vrouwe gaven de aanminnige *Hebe*, Goddeſſe der Jeugd, en die voor den grooten *Jupyn* den *Neëtar* in een Kelk ſchonk, eer dat *Ganimedes* deſe eer verkregen had. Voor my, ik vond een onuitputtelijken oorſpronk van pijnen in deſe ſchichten, die hy my gegeven had, om my boven alle andere Helden te verheffen. Hier op ondernamen de verbondene Koningen *Menelaus* over den eerloofen *Paris* te wreeken, die hem *Helena* ontſchaakt had, en het Rijk van *Priamus* om te keeren. De Godspraak van *Apol* deed haar verſtaan, dat zy geen gelukkig einde van deſen Oorlog te wachten hadden, ten ware zy de ſchichten van *Hercules* verkregen. *Ulyſſes* uw Vader, die in alle Raadsvergaderingen de fijnſte en doortrapſte was, nam aan my te bewegen, om met haar te gaan na de belegering van *Trojen*, en derwaarts die pijlen te brengen, die hy geloofde in mijn geweld te zijn. 't Was nu al eenigen tijd geleden, dat *Hercules* op aarde niet meer geſien wierd; men hoorde niet meer ſpreken van eenig nieuw *exploit* door deſen Held uitgevoerd; de Schrikdieren en Boofwichten begonden overal op nieuw ſtraffeloos te verſchijnen; de *Grieken* wiften niet, wat van hem te geloven: eenige ſeiden dat hy dood was; andere hielden ſtaande, dat hy na den Ys-beer geweeken was, om de *Segten* te beteugelen: maar *Ulyſſes* verſeekerde dat hy dood was, en ondernam my dat te doen bekennen. Hier op quam hy my vinden in een tijd, wanneer ik my-ſelfs noch niet

niet kon troosten wegens het verlies van den Grooten *Alcides*: hy vond groote moeite om my aan te doen; want ik kon geen menschen meer sien, of lieden datmen my socht te trekken uit de Wildernissen van den Berg *Oeta*, daar ik mijn Vriend had sien sterven; ik dacht nergens anders om, dan het Denkbeeld van desen Held in mijn gemoed af te maalen, en op het gesicht deser droevige plaatsen te weenen: maar een sagte en krachtige Overreding was uitgestort op de lippen van uw Vader; hy quam my aan boord, even alsoo bedroeft als ik; hy stortte tranen, en wist ongevoelig mijn hert te overwinnen, en trouwlijkheit te verkrijgen; hy bewoog my voor de Koningen der *Grieken*, die voor een rechtveerdige zaak gingen vechten, dat sonder my niet kon uitgevoerd werden: echter kon hy nimmer uit my halen het geheim des doods van *Hercules*, die ik geswooren had nimmer te sullen seggen; maar hy twijffelde niet of hy was dood, en drong my aan om te ontdekken de plaats, daar ik zijn asche verborgen had. Helaas! ik had een affchrik om meinedig te zijn, met hem een geheim te seggen, 't geen ik de Goden had geswooren nimmermeer te sullen openbaren. Ik had de swakheit mijn eed te breeken en te schenden. De Goden hebben my daar over gestraft. Ik stampte met den voet op de aarde, ter plaatse daar ik de asche van *Hercules* geleid had; vervolgens ging ik my vervoegen by de verbondene Koningen, die my met deselve blijdschap ontvingen, even als zy *Hercules* selfs souden hebben kunnen doen. Soo als ik het Eiland *Lemnos* doortrok, wilde ik al de *Grieken* eens vertoonen het vermogen mijner schichten; ik maakte my gereed om

om een Das te vellen, die sig in een Bosch ont-
hield; by ongeluk liet ik een pijl op mijn voet
vallen, die my een wonde veroorzaakte, daar ik
noch het gevoelen van behoude: ik leed de sel-
ve smerten die *Hercules* had verdragen; ik ver-
vulde dag en nacht het gantsche Eiland met mijn
gekrijt en gekerm. Een swart bloed uit mijn
wonde vloejende, besmette de lucht, en versprei-
de in 't Leger der *Grieken* een stank, bequaam
de kloekste en sterkste menschen te verflikken.
Het gantsche Leger was verbaast my in desen
nood te sien; yder geloofde het een straffe te zijn,
door de rechtveerdige Goden my toegesonden.
Ulysses, die my in desen Oorlog had ingewikkelt,
was de eerste, die my verliet. 't Is naderhand
my gebleken, dat hy sulks gedaan had, vermits
hy het algemeen welwefen van *Griekenland*, en de
Overwinning, diemen socht te verkrijgen, hooger
achte, dan alle andere redenen van vriendschap,
en welvoegentheit. Men kon in 't Leger niet
meer offeren, foodanigen afschrik veroorzaakte
daar in mijn Wonde, als ook derselver besmet-
ting, beneffens mijn geroep en gekrijt. Maar op
dat oogenblik als ik my verlaten bevond van al
de *Grieken*, door den raad van *Ulysses*, scheen
my dese Staatkunde als de grootste onbeleef-
theit, en 't vuilste verraad. Helaas! ik was ver-
blind, en kon niet rechtmatig vinden, dat de
wijsste menschen my tegen waren, ja zelfs de Go-
den, die ik verbittert had; ik verbleef in dit woe-
ste en wilde Eiland, gedurende de Belegering
van *Trojen*, alleen, sonder eenige hulp, troost,
of hoop, overgegeven aan de afgrijpselijkste smer-
ten; hier hoorde ik het gerucht der woedende
Zee-baren, die tegens de Rotsen aankletsende,

daar op verbrijfelden. In dese eenzaamheit vond ik een leedig hol op een Klip, die met twee scherpe punten sig ten hemel verhief; uit dese Rots ontsprong een klare Fontein. Dit Hol was een verblijfplaats der wilde Dieren, aan welker woede ik dag en nacht was bloot gestelt; ik socht na eenige bladeren om my mede te dekken; niets was my overig dan een grove houtc nap, en eenige verscheurde klederen, daar ik mijn wonde mede verbond, om het bloeden te stremmen, en die te suiveren. Aldaar verlaten van menschen, en overgegeven aan de gramschap der Godden, bracht ik mijn tijd door met Duiven en andere Vogelen, die rondom dese Rots vlogen, met mijn schichten te schieten. Als ik een Vogel tot mijn voedsel had getroffen, moest ik wegens pijn langs de aarde kruipen, om mijn buit te halen. Dus bereidden mijn handen my het levens onderhoud. 't Is waar dat de *Grieken* vertrekkende, my eenig voorraad lieten; maar dit was haast op. Ik stak vier aan met een vierflag; dit leven, hoe vervaarlijk ook, sou my sagt geschenen hebben ver-af-gezonderd van ondankbare, en bedrieglijke menschen, soo de pijn my niet onderdrukt had, en ik my gedurig mijn droevig ongeval niet had te binnen gebragt. Hoe! seide ik, salnen een Man uit zijn Vaderland halen, als die alleen bequaam is, om de *Grieken* te wreeken, en naderhand die in dit woeste Eiland, terwijl hy slaapt, verlaten? want terwijl ik sliep, verrokken de *Grieken*. Gy kond denken hoe verbaast ik my bevond als ik wierd wakker, ik weende geweldig, wanneer ik sag dat de Scheepen Zeewaarts in waren gestookten. Helaas! alomme in dit woeste en wilde

Eiland omfoekende , vond ik niets dan droefheit; daar was noch Haven , noch Koophandel , noch gastvryheit , noch Menschen die vrywillig daar sochtente landen; men sag'er geen andere , dan die het onweer daar op de kusten wierp; ik kon geen geselschap verhopend door Schipbreuk : zelfs die in dese plaatse quamen , dorsten my niet vervoeren; zy vreesden de gramschap der Goden , en *Grieken*. Tien jaren na een verdroeg ik dese pijn , en honger; ik voedde een Wonde die my verteerde; de Hope zelfs was in mijn hert uitgebluft. Eensloegs wederkeerende van heilsame kruiden op te soeken voor mijn Wonde , sag ik in mijn Hol een schoon , aange naam , en fier Jongman , van gedaante als een Held. Ik schein *Achilles* te sien , soo seer had hy de trekken van desselvs wesen , opslag van oogen en gang; den ouderdom alleen deed my erkennen , dat hy het niet zijn kon: te gelijk bemerkte ik in zijn wesen belemmering , en medelijden; hy was bewoogen te sien met wat moeite en langzaamheit ik voortkroop. Het pijnelijke en doordringende gekerm , 't geen de *Echos* op den oever der Zee deed weergalmen , schein zijn hert te doen versmelten. O Vreemdeling! riep ik hem genoegzaam van verre toe , wat ongeluk heeft u in dit onbewoond Eiland gevoerd? Ik erkenne het gewaad van een *Griek* , een gewaad dat my noch soo weerd is. O! wat vertoeft gy uw stemme my te laten hooren , en die taal te uitten , die ik in mijn kindsheit geleerd , en met niemand sedert langen tijd in dese eenzaamheit gesproken heb? Zijt niet verbaast een ongelukkig Mensch te sien; gy moet mededoo gen met hem hebben.

Ter nauwer nood, had *Neoptolemus* my ge-
 feid, ik ben een *Griek*, of ik riep uit: O aange-
 naam woord na het stilswijgen soo veeler jaren,
 en droefheit sonder vertroosting! O mijn Soon!
 wat ongeluk? wat onweer? of liever, wat gun-
 stige wind heeft u hier gebracht, om mijn quaa-
 len te eindigen? Hy antwoorde my: Ik ben van
 het Eiland *Scyros*, keere weder derwaarts, men
 feid, dat ik de Soone van *Achilles* ben; gy weet
 alles.

Dese soo korte woorden stelden mijn nieuws-
 gierigheid niet te vreden. Ik seide tot hem: O
 Soone van een Vader, die ik soo seer bemind
 heb! Waarde Voedsterling van *Lycamedes*! hoe
 komt gy hier? waar komt gy van daan? Hy
 antwoorde: Ik kome van de belegering van *Tro-
 jen*. Gy waart niet tegenwoordig, seide ik, in de
 eerste Tocht. En gy, seide hy, op wat plaats
 waart gy toen? Ik antwoorde: Nu sie ik, dat gy
 niet kend den naam van *Philoctetes*, of desselvs
 ongelukken. Helaas! ongelukkige als ik ben, mijn
 vervolgers bespotten my in mijn ellende! *Grie-
 kenland* weet niet wat ik lyde, mijn droefheit
 vermeerdert; de *Atriden* hebben my in desen staat
 gebracht, de Goden willen het haar vergelden.
 Vervolgens verhaalde ik hem op wat wijze de
Grieken my verlaten hadden. Soo dra hy mijn
 klagten gehoord had, deed hy my de zijnen. Na
 de dood van *Achilles* seide hy... (Hier op viel ik
 in zijn reden, seggende: Hoe! is *Achilles* dood?
 Vergeef my mijn Soon, dat ik uw verhaal stoore
 door tranen, die ik uw Vader verschuldigt ben.)
Neoptolemus antwoorde, in mijn reden vallende:
 Gy vertroost my. Wat is het my aangenaam
Philoctetes mijn Vader te sien beschrijven! Hier
 op

op zijn *diſcours* hervattende , ſeide hy : Na de dood van *Achilles* quamen *Ulyſſes* en *Phenix* my vinden , verſeekerende , datmen ſonder my de Stad *Trojen* niet kon t'onderſte boven keeren ; zy hadden weinig moeite om my te geleiden , want de droefheit over de dood van *Achilles* , en de begeerte van erigenaam te zijn van zijn *Glory* in deſen vermaarden Oorlog , wikkelde my genoegſaam van ſelfs in om haar te volgen. Ik quam in de belegering , het Leger verſamelde rondom my ; yder ſwoer *Achilles* wederom te ſien ; maar helaas ! hy was niet meer. Jonk en ſonder ervarenheit , geloofde ik alles te mogen verhoppen van de ſoodanigen , die my ſoo ſeer preſen. Hier op verſocht ik van de *Atriden* de Wapenen van mijn Vader. Zy antwoordden my op een *bruſque* wiſe : Gy ſult het overſchot hebben , 'tgeen u toebehoort , maar wat zijn Wapenen aangaat , die zijn *Ulyſſes* toegewefen. Ik wierd beroerd , weende , en wierd heftig ; maar *Ulyſſes* , ſonder ſig eenigſins te ontſtellen , ſeide tot my : Jongman , gy zijt met ons niet geweest in de gevaren van deſe langdurige belegering , en hebt dufdanige Wapenen noch niet verdient , en ſpreekt reeds te fier , nooit ſult gy die hebben. Dus onrechtmatig van *Ulyſſes* berooft , keerde ik weder naar mijn Eiland *Scyros* , minder verbittert tegens *Ulyſſes* , dan tegens de *Atriden*. Haarlieder Vyand kan een Vriend der Goden zijn. O *Philote* ! ik heb alles geſeid.

Doe vroeg ik *Neoptolemus* , hoe het was bygekomen , dat *Ajax Telamonius* deſe onrechtvaardigheid niet had verhindert ? Hy is dood , antwoorde hy. Dood ! riep ik uit , en *Ulyſſes* blijft leven , en speelt den baas in 't Leger ! Vervolgens

vroeg ik hem na eenige nieuwe maaren van *Antilochus*, Soone van den wijzen *Nestor*, en van *Patroclus*, de waarde Vriend van *Achilles*; die, seide hy, zijn insgelijks dood. Hier op riep ik andermaal uit: Hoe! zijn die mede gestorven? Helaas! wat segt gy my? Immers maaid den wreeden Oorlog de Goeden weg, en verschoonde de Boosen. *Ulysses* leeft dan noch! *Terjites* mede buiten alle twijffel? Sie eens wat de Goden doen, en noch prijzen wy die! Gedurende dat ik in dese woede tegens uw Vader was ingenomen, ging *Neoptolemeus* al voort my te bedriegen. Hy voegde dese droevige woorden daar by: Ver-af van het Leger der *Grieken*, daar het quaade het goede te boven gaat, gaa ik gerust leven in het woeste Eiland *Scyros*. Vaar wel! Ik vertrek; De Goden gencefen u! Aanstonds seide ik: O mijn Soone! ik besweer u by de schimmen van uw Vader, Moeder, en al wat u lief en waard is op aarde, dat gy my niet alleen laat in dese qualen, daar gy my in beschouwt. 't Is my niet onbekend tot hoe grooten last ik u sal zijn; maar 't is schandelijk, dat gy my soud verlaten; werp my in 't voor-of achterfchip, ja zelfs by de pomp, of daar ik u de minste ongelegenheit sal aandoen. Geene, dan grootmoedige Zielen, weeten wat *Glory* 'er insteekt, edelmoedig te zijn; laat my doch in geen wildernis, daar geen voetstappen van Menschen te vinden zijn; voer my in uw Vaderland, of in *Leubea*, 't geen niet ver-af is van den Berg *Oeta*, *Trachine*, en de aangename oevers der Rivier *Sperchus*, send my wederom naar mijn Vader. Helaas! Ik vreesse dat hy sal overleden zijn! Ik had hem verfocht een Schip aan my te willen senden: of hy is dood;

of

of zy, die belooft hadden mijn Vader dat te ſeggen, hebben fulks vergeeten, en niet gedaan. Ik neme mijn toevlucht tot u, mijn Soone. Gedenk de onſtandvaſtigheit der Wereldſche ſaaken. Hy die in Voorspoed is, moet vreeſen die niet te misbruiken, en de ellendigen te hulp komen. Sie eens wat de overmaat van droefheit my tegens *Neoptolemus* deed uitboefemen; hy beloofde my mede te nemen. Daar op riep ik nochmaal uit: O gelukkige dag! O aanminnige *Neoptoleme*, waardig de *Glory* uwes Vaders! Waarde Metgeſellen deſer Reife, vergunt my dat ik deſe droeve verblijf-plaats Vaar-Wel ſegge. Niemand anders heeft die kunnen uitſtaan: ſie eens waar in ik geleeft, en wat ik al geleden hebbe; maar de noodſaaklijkheit heeft my geleerd, en onderwijft de Menſchen 't geen zy anders nimmermeer ſouden weten. Sy die dat niet geſmaakt hebben, hebben niets ondervonden, en weten noch het goede of quaade; zy kennen geen Menſchen, die haar ſelfs niet kennen. Na duſdanig geſprooken te hebben, nam ik mijn boog en pijlen. *Neoptolemus* verſocht my te willen toelaten, dat hy deefe vermaarde Wapenen, geheiligd door den onverwinnelijken *Hercules*, mocht kuffen. Ik antwoorde: Gy vermoogt alles, gy alleen, mijn Soon; Geef my tegenwoordig aan het licht, mijn Vaderland, aan mijn Vader, door ouderdom ter nedergeſlagen, mijn Vrienden, my-ſelfs; Gy alleen moogt deſe Wapenen aanraaken, en roemen de eenige onder de *Grieken* te zijn, die dat verdient heeft. Soo dra *Neoptolemus* mijn *Grotte* was ingekomen om mijn Wapenen te beſchouwen, beving my een naare droefheit, die my ont-

roer-

roerde, ik wist niet meer wat ik deed, ik vroeg na een fcherp fweerd, om mijn been af te houden, en riep uit: O foo lang gewenschte dood! komt gy noch niet? O Jongeling! verbrand my, even als ik den Soone van *Jupijn* verbrand heb. O Aarde! O Aarde, ontfang een ftervendden, die fig niet meer kan opheffen! Uit defc vervoering van droefheit, verviel ik fchielijk, als na gewoonte, in een diepen flaap; door groot fweeten begon ik verlichting te gevoelen, een fwart en bedorven bloed vloeide uit mijn Wonde. Gedurende dat ik fleep, fou het licht voor *Neoptolemus* geweest zijn, mijn Wapenen te rooven, en te vertrekken; maar hy was een Soone van *Achilles*, en niet gebooren om te bedriegen. Ontwaakende erkende ik zijn omheltingen: hy fuchte als een Mensch, die niet kan veinfen, en iets verricht tegens zijn beter weten. Wilt gy my dan verraffchen, feide ik tegens hem? Wat is'er? Gy moet my volgen, antwoorde hy, na de belegering van *Trojen*. Aanftonds feide ik daar op, Ah! wat fegt gy, mijn Soon? Geef my defen boog; ik ben verraden, beneem my doch het leven niet; Helas! hy antwoorde niet; hy fag my ftill aan, fonder bewoogen te werden. O Oevers! O Rotfen van dit Eiland! O wilde Beeften! O fcherpe Klippen! aan u moet ik klagen, want ik heb niemand anders, aan wie ik mijn klagten kan uitftorten; gy zijt gewoon mijn fuchtingen te hooren. Moet ik verraden werden door den Soone van *Achilles*? Hy wil my de gewijde boog van *Hercules* ontnemen, en fleepen in 't Leger der *Grieken*, om over my te zegenpraalen; hy fiet niet dat het een zegenpraal is over een doode, een fchaduw, een nietig beeld!

beeld! Soo hy my noch had aangetast, als ik in mijn volle kracht was! maar dit is niet anders dan verasschen. Mijn Soon, draag u even als uw Vader, en u-selvs gelijk. Wat segt gy? Gy segt niet met al! O woeste Rotse! ik keere my tot u, naakt, ellendig, verlaten, sonder voedsel, ik sal alleen in dit Hol sterven, hebbende niet meer mijn booge om de beesten te schieten, die sulen my nu opeeten; doch daar is weinig aangelegen. Maar mijn Soone, gy schijnd niet boofaardig, wat drijft vervoerd u? Geef my mijn Wapenen, en vertrek. *Neoptolemeus* seide met de tranen in de oogen stil by sig-selvs: Wilden de Goden dat ik nooit van *Scyros* was vertrokken! Onderwijlen riep ik uit: Ah! wat sie ik? Is dit *Ulysses* niet? Aanstonds hoorde ik zijn stemme, tot my seggende: Ja, ik ben het. Soo het duistere Rijk van *Pluto* my geopend ware, en ik den swarten *Tartarus*, daar de Goden selvs voor vreesen, gesien had, ik bekenne, dat ik met geen grooter schrik sou hebben kunnen bevangen werden. Ik schreeuwde nochmaal: O Land van *Lemnos*! ik neem u tot getuige; O Sonne! lijd gy dat? *Ulysses* antwoorde my sonder eenige ontroering: *Jupiter* wil dat, en ik volvoere zijn bevel. Derft gy *Jupiter* noch noemen, seide ik hem? Siet gy desen Jongeling niet, die niet geboren is voor het bedrog, en dien 't sinert dat hy moet uitvoeren, 't geen gy hem verplicht te doen. Dit is niet om u te bedriegen, seide my *Ulysses*, noch om u leed aan te doen, dat wy hier komen; maar om u te verlossen, te geneesen, en de *Glory* te geven dat gy *Trojen* hebt omgekeerd, en om u in uw Vaderland te brengen. Gy zijt het selvs, en niet *Ulysses*, die een Vyand zijt van *Philotte-*

tes ; daar op spoog ik tegens uw Vader uit al wat de woede my ingaf. Nademaal gy my op defen Oever, feide ik hem, verlaat, waarom laat gy my dan niet in ruft en vrede ? Gaa, foek de *Glory* in ftrijden, en alle welluften, verheug u over uw geluk met de *Atriden* ; laat my overig aan mijn droefheit en ellende. Waarom wilt gy my oplichten ? Ik ben doch niets, en reeds als dood. Om wat reden gelooft gy tegenwoordig niet, als wel certijds , dat ik niet kan vertrekken, dat mijn geklag, en de finette mijner Wonde de Offerhanden fullen beletten ? O *Ulyffe* ! oorfaak mijner quaalen, dat de Goden u . . . Maar de Goden verhooren my niet meer ; in tegendeel zy verheffen mijn Vyand. O mijn Vaderland ! dat ik nimmermeer sien fal. O Goden ! foo'er noch ymand rechtveerdig genoeg onder u is, om mededoogen met my te hebben, ftraft, ftraft *Ulyffes*, en alsdan fal ik gelooven geholpen en geneefen te zijn.

Terwijl ik op defe wijze fprak, fag uw Vader my aan met een medelijgend weefen : en veraf van verbittering, was hy even als een Rots op de top van een Berg, die de woede der Winden belagt, en laat uitbulderen , terwijl dat zy onbeweeglijk blijft ; want hy wachte met geduld en ftilfwijgens af , dat mijn gramfchap en toorn eenigiins fou bedaard zijn : hy wift datmen de hertstochten der menfchen niet moest aantaf- ten, om die tot reden te brengen, dan wanneer die beginnen te verfwakken door vermoeidheit. Vervolgens duuwde hy my defe woorden toe : O *Philoctete* ! wat helpt u de Rede, en uw groote Moed ? Sie hier het ftond, om die wel te gebruiken. Maar gy weigert ons te volgen, om te

volvoeren de groote voornemens van *Jupyn* over u beſcbooren. Vaar-Wel! gy zigt onwaardig om de Verloſſer van *Griekenland*, en de Verwoeſter van *Trojen* te zign. Blijf binnen *Lemnos*; deſe Wapenen, die ik medeneeme, ſullen my een onſterffelijke *Glory* geven, die anders voor u bewaard word. *Neoptoleme!* laat ons vertrekken: 't is te vergeefs dat wy langer met hem ſpreeken; het mededoogen met een menſch alleen, moet ons niet doen verwaarlooſen het welweſen van gantsch *Griekenland*.

Doc bevond ik my als een Leeuwinne, die van haar Jongen beroofd zijnde, de Boſſchen vervuld met haar geluid, en brullen. O Hol! ſeide ik, nimmermeer ſal ik u verlaten, gy ſult mijn Graf zign. O Verblijf van mijn droefheit! is'er geen voedsel, of hoop meer overig? Wie ſal my een ſwaard geven, om my ſelfs het hert te door-grieven? Ah! dat de Vogelen my als een buit konden vervoeren! Ik ſal die niet meer met mijn pijlen ſchieten. O dierbare Booge! Booge gewijd door de handen van den Soone van *Jupyn!* O weerde *Hercules!* ſoo gy noch eenig gevoelen hebt, lijd gy dit? Deſe booge is niet meer in de handen van uw getrouwen Vriend, maar in de onreine en bedrieglijke van *Ulyſſes.* Roofvogelen, en wilde Beeſten, vlied dit Hol niet meer, mijn handen zign ontbloot van die ſchichten. Ellendige! Ik kan u niet meer beſchadigen, kom, vreet my op; of liever, dat den donder van den ombarmhertigen *Jupyn* my treffe!

Uw Vader alle andere middelen hebbende in 't werk geſteld, om my te overreeden, oordeelde eindelijk beſt, my mijne Wapenen weder te geven: hy gaf een teeken aan *Neoptolemus*, om my

die weder te behandigen. Hier op seide ik: Waarde Soon van *Achilles*, gy betoont wie gy zijt; maar gedoog dat ik mijn Vyand doorschiet: dus wilde ik hem treffen met een mijner Pijlen, maar wierd door *Neoptolemus* daar in wederhouden, die tegens my seide; De Toorn vervoerd, en maakt u gaande, laat af van soo onwaardigen daad. Wat *Ulyffes* aanging, die scheen immers soo weinig bewoogen over mijn schichten, als scheldwoorden. Ik gevoelde my verbaast over dese zijn onvervaardheit, en geduld. Ik schaamde my na dese eerste vervoering, dat ik my van die Wapenen had willen bedienen, om hem te dooden, die my deselve had doch wedergegeven; maar gelijk mijn toorn noch niet gestild was, kon ik my niet troosten als ik mijn Wapenen sag in handen van een Man, die ik soo seer haatte. Onderwijlen seide *Neoptolemus* tegens my: Weet dat den Goddelijken *Helenus*, Soone van *Priamus*, uit de Stad *Trojen* getrokken zijnde, door het bevel en inblasing der Goden, ons het toekomende Geval heeft ontwonden. Het ongelukkige *Trojen* sal vallen, seide hy, maar niet eer, voor dat het sal aangetast werden van hem die de schichten van *Hercules* heeft. Dese Man kan niet geneesen worden, voor dat hy voor de Wallen van *Trojen* is, als dan sullen de Soonen van *Esculapius* hem helpen.

Op dat oogenblik gevoelde ik mijn hert verdeeld, en wierd bewoogen door de levendigheid van *Neoptolemus*, en wegens zijn goede trouwe, met welke hy mijn Boog had wedergegeven; maar kon noch geen besluit nemen, dien dagte sien, dat ik *Ulyffes* sou moeten wijken, en een
valsche

valſche ſchaamte wederhield my. Salmen my, ſeide ik by my-ſelfs, ſien met *Ulyſſes* en de *Atriden*? Gedurende dat ik in deſe onſeekerheit was, hoorde ik eenſloegs een meer dan Menſchelijke ſtemme, ik ſag *Hercules* in een glinſterende Wolk, hy was omringd met de ſtralen der *Glory*. Ik kende hem lichtelijk aan zijn grootmoedige treden, ſterk lichaam, en eenvoudige manieren; maar hy had een groove geſtalte, en een *Majeſteit*, die nooit in hem had uitgeblonken, wanneer hy de Schrikdieren temde. Hy ſeide tot my: Verſtaat dit wel, gy ſiet *Hercules*. Ik heb den hoogen *Olympus* verlaten, om u de bevelen van *Jupyn* te verkondigen, gy weet door wat heldendaaden ik de onterffelijkheid verworven heb. Gy moet met den Soone van *Achilles* gaan, om mijn voetſtappen na te wandlen op den weg der *Glory*. Gy ſult geneeſen, en met mijn pijlen *Paris*, den oorſpronk van ſoo veel rampen, ter nedervellen. Na het innemen van *Trojen* ſult gy een rijken roof ſenden aan uw Vader *Peau*, op den Berg *Oeta*; deeſe roof ſal op mijn graf geſtelt worden als een eeuwige gedenkteeken der Overwinning, door mijn ſchichten behaald. En gy, O Soone van *Achilles*! ik verklaare, dat gy buiten *Philoctetes* niet ſult konnen overwinnen, noch *Philoctetes* ſonder u. Gaat dan beide, als twee Leeuwen, die op buit loeren. Ik ſal *Eſculapius* naar *Trojen* ſenden om *Philoctetes* te geneeſen Voor-al o *Grieken*! bemint en onderhoudt den Godsdienſt, het overige ſterft, maar die nooit.

Na deſe woorden gehoord te hebben, riep ik uit: O gelukkige Dag! O aangenaam licht! gy vertoond u eindelijk na een reeks van ſoo veel

jaaren. Ik gehoorfaame, en fal vertrekken, na dese plaatfen gegroet te hebben. Vaar-Wel waarde Spelonk; Vaar-Wel *Nimphen* deser vogtigit ftoomen, ik fal niet meer hooren het doove geruis der woedende Zeegolven; Vaar-Wel Ocver, daar ik foo dikwils heb verdragen de ongemakken der lugt; Vaar-Wel Vooreilanden, daar de *Echos* foo meenigmaal hebben wedergegalmt op mijn fuchtingen; Vaar-Wel foete *Fonteynen*, die my foo bitter zijt geweest; Vaar-Wel gy Eiland *Lemnos*, laat my gelukkig vertrekken, nademaal ik gaa, daar de wille der Goden, en mijner vrienden my roept. Dus vertrokken wy, en quamen in de belegering van *Trojen*. *Machaon* en *Podalyrius* genaafen my door de Goddelijke wetenfchap van haar vader *Efculapius*, of brachten my ten minften in defen ftaat, daar gy my tegenwoordig in fiet; ik lijde niet meer, en heb mijn voorige kracht wedergekregen, maar gaa een weinig mank. Ik velde *Paris* ter neder als het jong eener Hinde, 't geen een jager met zijn fchichten treft. Welhaaft wierd *Ilion* in affche geleid, het overige weet gy; echter behield ik altoos eenigen afkeer voor den wijfen *Ulyffes*, door het herdenken mijner quaalen; en zijn Deugd kon mijn fcherp gevoelen niet bevredigen: maar het geficht van een Soon die hem gelijkt, en die ik niet kan nalaten te beminnen, vermurwt mijn hert felts voor den vader.

Na dat *Philoctetes* op dese wijfe zijn gevallen had verhaald, bleef *Telemachus* onbeweeglijk, en als opgetoogen. Zijn oogen waren geflagen op defen grooten Man, die fprak; alle de verfcheidene hertftochten, die *Hercules*, *Philoctetes*,

tes, *Ulyſſes*, en *Neoptolemus* hadden gaande gemaakt, verſchienen op haar beurt in 't levendig weſen van *Telemachus*, naar mate dat die verbeeld wierden in 't vervolg van dit verhaal. Dikwils riep hy uit, en viel in de redenen van *Philoctetes*, ſonder eens daar om te denken; meenigmaal ſcheen hy als verſteld, even als iemand die in diepe gedachten is, over eenig gevolg van ſaaken. Wanneer *Philoctetes* afmaalde de belemmering van *Neoptolemus*, die niet kon veinſen, ſcheen *Telemachus* even ſoo belemmerd, en men ſou geloofd hebben, dat het *Neoptolemus* ſelfs was.

Onderwijlſen trok het Leger der Bondgenooten voort in goede ordre tegens *Adrastus*, Koning der *Dawniers*, die de Goden verachtte, en niet anders ſocht dan de menſchen te bedriegen. *Telemachus* had groote moeite om ſig wel en voorſigtig te dragen onder ſoo veel Koningen, jaloers van den anderen; hy moeft ſig aan geen verdacht maaken, en van alle doen beminnen; zijn *Naturel* was goed en oprecht, maar weinig liefkoſende, en hy kreunde ſig weinig of iemand dat behaaglijk was, hy was niet gierig, of ook geſet op Rijkdommen, noch kon andere die geven. Dus met een edelmoedig hert, en genegen tot weldoen, ſcheen hy niet verplichtend, noch gevoelig over vriendschap, noch milddadig, noch erkennende de ſorgen diemen voor hem gedragen had, noch wetende de verdienſten te onderscheiden. Hy volgde zijn ſmaak ſonder eenig opſicht; zijn Moeder *Penelope* had hem, tegens wil en dank van *Mentor* opgevoed in een groots-en fierheit, die al het aanminnelijke in hem verſtenſte, hy meende van een geheel

heel andere natuur te zijn, als alle andere menschen; alle andere menschen scheenen hem door de Goden op aarde gesteld te zijn om hem te behagen, te dienen, zijne begeertens te voorkomen, en hem alles toe te brengen, even als een Godheit; het geluk van hem te dienen, wierd by hem geacht als een genoegsame vergelding voor die hem ten dienst stonden. Nooit scheen hem iets onmogelijk, als'er zijn genoegen aangelegen was; de minste verhinderingen verbitterden zijn hevig gemoed. Zy die hem in dese driftige gesteltenis gesien hadden, souden geoordeelt hebben, dat hy niet bequaam was, om iets anders te beminnen dan sigselfs, en niet gevoelig was dan voor zijn eigen *Glory* en vermaaklijkheden; maar dese onverschilligheid voor andere, en de groote gedachten van sigselfs, quamen niet anders voort, dan door de gedurige vervoeringen, daar hy in geworpen wierd door het geweld zijner hertstochten: dat meer is, hy was van de wieg af aan door zijn Moeder geveleid en ingevolgt, en een groot voorbeeld van ongeluk, voor de soodanige, die tot de Regeering geboren worden; de strengheden die het Geval hem deed gevoelen van zijn jonkheit af aan, hadden dese woestheit en hoogmoed niet konnen bedwingen: zijnde van alles ontbloot en verlaten, en bloot gesteld voor soo veel qualen, had hy niet verlooren van zijn voorige fierheit. Hy verbief sig altoos boven sigselfs, even als een Palmboom diemen soekt te verdrukken. Als *Telemachus* by *Mentor* was, staken dese gebreken in hem niet door, die verminderden dagelijks in hem. Even als een hitstige *Looper*, die in de wijde velden omspringt, noch scherpe *Rot-*
sen,

ſen, noch vervaarlijke ſteitens, noch ſnelvlietende ſtroomen konnen ophouden, maar alleen de ſtemme, en hand van een Man, die hem weet te temmen; ſoo kon ook *Telemachus*, vol van edelmoedig vier, door niemand, dan *Mentor* wederhouden worden, met een opſlag zijner oogen wiſt die hem in zijn grootſte hevigheeden te bedwingen. Aanſtonds bemerkte hy, wat dit geſicht beteekende; en herriep in zijn hert de gevoelens van Deugd. Zijn wijsheit maakte in een oogenblik zijn weſen ſeer helder, en aangenaam. *Neptuin*, als die zijn Drieland verheit, en de verbolgene baren dreigt, ſal niet haaltiger de bulderende Tempeeſten ſtillen.

Wanneer *Telemachus* ſig alleen bevond, hernam hy zijn voorige opgehoudene driften, even als een ſnel aflopende ſtroom, die dijken en dammen is doorgebrooken; hy kon niet verdragen den hoogmoed der *Lacedemoniers*, en van *Phalantus*, derſelver Hoofd. Deſe Volkplanting, die *Tarente* geſticht had, was opgericht door een jonge Manſchap, gedurende de belegering van *Trojen*, die geen opvoeding had: haar onwettige geboorte, ongeſchiktheit van Zeeden, en ongebondenheit, daar zy in waren opgevoed, gaven haar iets, 't geen los, woef, en *Barbariſch* ſcheen. Zy geleeken veel-eer een bende van Struikrovers, dan een Volkplanting der *Grieken*. *Phalantus* ſogt in alle gelegenheit *Telemachus* tegen te ſpreken. Dikwils viel hy in zijn redenen in de Raads-vergaderingen, zijn raad verachtende als van een jongeling ſonder ervarenheit. Hy deed niet dan ſchertſen, hem uitkrijtende voor laf en verwijfd; hy toonde aan de Hoofden van 't Leger zijn minſte ſouten; trachte

trachtte over-al jalouſie te verwekken , en de fierheit van *Telemachus* aan al de Bondgenooten hatelijk voor te ſtellen. Op zekere tijd *Telemachus* cenige *Dauniers* hebbende Krijgsgevangens gemaakt , gaf *Phalantus* voor , dat deſe gevangenen hem toebehoorden , vermits , na zijn zeggen , hy aan 't hoofd zijner *Lacedemoniers* deſe vyandlijke *Troup* had ter nedergeleit , en dat *Telemachus* , deſen hoop *Dauniers* bereids vindende in *Route* geſlagen , niet anders had uitgericht , dan die het leven geſchonken , en in 't Leger gebracht. *Telemachus* in tegendeel hield ſtaande , dat ſonder hem *Phalantus* ſou zijn overwonnen geweest , en hy alleen de Overwinning tegens de *Dauniers* had behaalt. Beide gingen zy haar ſaak verdedigen in de Vergadering der Koningen Bondgenooten. *Telemachus* wierd ſoo heftig , dat hy *Phalantus* dreigde : en zy ſouden den anderen hebben aangetaſt , zoomen hen niet had geſcheiden. *Phalantus* had een Broeder , *Hippias* genaamd , vermaard door het gantſche Leger wegens zijn dapperheit , kracht , en behendigheid. *Pollux* , ſeiden de *Tarentiners* , ſou niet beter hebben kunnen vechten , en *Caſtor* niet beter te paard rijden. Hy had byna de geſalte en kracht van *Hercules*. Het gantſche Leger ontſag hem , dewijl hy noch twiſtgieriger en beeftachtiger was , dan ſterk en dapper.

Hippias geſien hebbende met wat fierheit *Telemachus* zijn Broeder dreigde , ſpoedde ſig om de gevangenen naar *Tarente* te voeren , ſonder het oordeel der vergadering af te wachten. *Telemachus* , diemen dit heimelijk had ontdekt , quam te voorchijn , en ſchuimbekte van raſerny ; even als een wild Swijn , naar den Jager ſoekt ,
die

die het getroffen heeft , men fiet dat door het veld rennen , zoekende zijn Vyand , om hem ter neder te werpen , en hem gewaar wordende verdubbelt deſſelfs woede. 't Was niet meer den wijſen *Telemachus* , onderweſen van *Minerva* , onder de gedaante van *Mentor*. 't Was eer een rafende , of verwoede Leeuw. Aanſtonds riep hy *Hippias* toe : Hou ſtand ! O lafhertigſte van alle menſchen , Hou ſtand ! men ſal eens zien , of gy my ſult kunnen berooven van den buit , die ik behaalt heb. Gy ſult die niet na *Tarente* voeren ; gaa , en vaar liever na de duiflere Oever van *Styx*. Dit ſeggende , velde hy zijn *Lancie* , en wierp die met ſoodanigen woede , dat hy miſte , en *Hippias* niet raakte. Hier op greep *Telemachus* naar zijn Degen , waar van de ſcheede goud was , hem wel-eer geſchonken van *Laërtes* , als die uit *Itaca* vertrok , tot een onderpand zijner teedere genegenheit. *Laërtes* had met veel *Glory* zig daar van bediend , terwijl hy noch jonk was , en was geverſt met het bloed van verſcheide beſaamde Hoofdlieden der *Epiroten* , in een Oorlog daar *Laërtes* Overwinnaar bleef. Naaulijks had *Telemachus* zijn Degen getrokken , of *Hippias* , voordeel zoekende te doen door de ſterkte zijnes Ligchaams , vloog toe , om die te wringen uit de handen van den jongen Soone van *Ulyſſes*. Maar die brak in haar handen ; zy greepen malkander aan , en worſtelden tegens malkander. Zie hier als twee Leeuwen , die den anderen ſocken te verſcheuren. Het vier ſcheen haar ten oogen uit , zy wrongen malkander , rekten ſig uit , en zochten den een den ander ter neder te werpen , zy verhieven ſig , haar bloed veranderde. Zie daar deſe twee Vy-

anden tegens den anderen aangekant, en handgemeen; de twee in een gewrongene ligchaamen scheenen maar een Lijf te zijn: maar *Hippias* van meerder jaren, sou *Telemachus*, wiens teedere Jeugd minkrchtig was, ter aarde geworpen hebben; *Telemachus* ook bereids buiten zijn adem, begon te gevoelen dat zijn knien wankelden. *Hippias* hem eenigfints buiten *Postuur* ziende verdubbelde zijn krachten. 't Zou gedaan zijn geweest met den Soone van *Ulyffes*, en hy zou straffe gedragen hebben wegens zijn roekeloofheit en drift, soo *Minerva*, die van ver een wakend oog over hem hield, en in dit uiterfte gevaar niet liet komen, dan om hem te onderwijfen, de Overwinning t'zijn voordeele niet had gefchikt. Zy verliet geensfints het Hof van *Salente*; maar fond haastelijk *Iris*, de veerdige Bodinne der Goden, derwaarts. Dese feer lichtvliegende, kliefde de wijduitgebreide Wolken, achter fig latende een lang licht, 't geen een Wolk verbeelde van duifend verfcheidene kouleuren; zy rustte niet voor dat zy haar bevond op de Oevers der Zee, daar het ontallijk Heir der Bondgenooten gelegerd was. Zy zag van verre defen twift, en den yver en kracht deser twee Strijders, fchuimbekte op het geficht van het gevaar, daar *Telemachus* fig in bevond; zy naderde, omwonden in een Wolk, die zy uit lichte dampen had toebereid, en wel op dat oogenblik, wanneer *Hippias*, al zijn krachten inspannende, geloofde Overwinnaar te zijn, bedekte den jongen voedsterling van *Minerva* met defelfs Schild, 't geen de Wijfe Goddinne haar had toevertrouwt. Aanfonds begon *Telemachus*, wiens krachten reeds waren uitgeput, nieuwe kracht te krij-

krijgen. Naar mate dat hy weder bequam, wierd *Hippias* ontroerd; hy scheen, ik weet niet wat goddelijks te gevoelen, 't geen hem verbaasde, en ter nederfloeg. *Telemachus* drong op hem aan, voerde hem dan naar de eene, dan naar de andere plaats, verswakte hem, en gaf hem geen oogeblik tijd, om sig te herstellen, eindelijk smect hy hem ter aarde, en viel op zijn lijf. Een groote brok van den Berg *Ida*, daar een Bijl duifend houwen op gedaan heeft, en het gantsche Bosch van weergalmt, kan vallende geen afgrijselijker gerucht maaken, de aarde scheen te suchten, en al het omleggende Land te dreunen. Onderwijlen had *Telemachus* zijn voorige wijsheit en kracht wedergekreegen. Naauwlijks was *Hippias* onder hem ter aarde gevallen, of hy begreep zijn mislag van op dese wijze te hebben aangetaft de Broeder van een der verbondene Koningen, die t'harer hulpe was gekomen; hy bracht sig-selvs met eenige verwerring te binnen de wijze raaden van *Mentor*; hy schaamde sig wegens dese zijn overwinninge, en begreep dat hy verdiend had overwonnen te zijn. Onderwijlen *Phalantus* door razerny vervoerd, liep zijn Broeder te hulp, en sou *Telemachus* met een hellebaard doorregen hebben zoo hy niet had gevreeft zijn Broeder *Hippias* van gelijken te treffen, die *Telemachus* onder zig in 't stof had nedergedrukt. De Soon van *Ulysses* had zijn Vyand lichtelijk het leven kunnen benemen, maar zijn gramschap was bevredigd, en hy dacht nergens anders om, dan om dese zijn mislag te verbeteren, daar door betoonende zijn bezadigdheit. Hy stond op, seggende: O *Hippias*! 't is my genoeg, dat ik u heb doen begrijpen, dat gy in 't toe-

toekomende nimmermeer mijn jonkheit moet verachten. Leef, ik verwondere my over uw kracht en moed. De Goden hebben my beschermd, wijk voor haar mogendheit, laat ons nergens anders om denken, dan om de *Danniers* te bevechten. Gedurende dat *Telemachus* op dese wijze sprak, rees *Hippias* op, bedekt van stof en bloed, vol van schaamte en razerny. *Phalantus* dorst den foodanigen het leven niet beneemen, die dat soo edelmoedig aan zijn Broeder had geschonken, hy scheen als wederhouden, en buiten sig-selvs. Al de verbondene Koningen liepen toe; zy brachten *Telemachus* aan een zijde, en geleiden *Phalantus* en *Hippias* aan de andere kant, die zijn fierheit verloren hebbende, de oogen naaulijks dorst opslaan. 't Geheele Leger stond verbaast, dat *Telemachus* in zoo tedere Jaren, daar in andere menschen noch geen kracht genoeg hebben, *Hippias* had konnen ter nederwerpen, die in kracht en gestalte des Ligchaams de Reusen, Kinderen der Aarde, en die eertijds hadden ondernomen de onsterffelijke Goden uit den *Olympus* te jagen, gelijk was.

Maar de Soone van *Ulysses*, ver-af van sig te verheugen over dese zijn overwinninge, en terwijl men niet naliet zig over hem te verwonderen, week in zijn Tent, schaamrood wegens zijn misdrijf, niet konnende sig-self verdragen: hy zuchtte over zijn al te voorbarige haastigheid; erkende hoe onrechtveerdig en onredelijk hy was in zijn driften; hy bevond iets 't geen ydel, onvermogend, en byster was in dese ongelatene en buitensporige grootsheit; dat de ware grootmoedigheid enkelijk maar bestond in sagtsinnigheid, zedigheid, en beleefdheit; hy sag dat, maar dorst
niet

niet verhoppen , na zoo veel afwijkingen , deeſe gebreeken te verbeteren ; hy was als in een tweeſtrijd met ſig-ſelfs , en men hoorde hem brullen als een woedende Leeuw. Twee dagen na een verbleef hy als opgeſlooten in zijn Tent , niet konnende beſluiten eenig geſelſchap by te woenen. En op deſe wiſſe ſig-ſelfskaltijdende , ſeide hy : Helaas ! ſal ik onder de oogen van *Mentor* wel derven verſchijnen ? Ben ik de Soone van *Ulyſſes* , de wiſte en geduldigſte aller menſchen ? Ben ik hier gekomen om verdeeltheit en wanordre te veroorſaaken in het Leger der Bondgenooten ? Is het haar bloed , of dat der *Daniers* , haare Vyanden , 't geen ik heb trachten te vergieten ? Ik ben roekeloos geweest , en heb vergeten mijn ſpies te vellen ; ik heb met ongelijke krachten my-ſelfs voor *Hippias* bloot geſtelt , en had niet anders te wachten dan de doot met ſchande van overwonnen te zijn. Mar wat is'er aangelegen ? ik ſal 't niet meer zijn ; neen , ik zal niet meer zijn die roekeloofe *Telemachus* , die onſinnige Jongeling , die geen voordeel weet te doen met goeden raad ; mijn ſchande ſal met mijn leven eindigen. Helaas ! mogt ik maar ten minſten verhoppen nimmermeer te fullen doen , 't geen ik reeds verbrod heb , gelukkig ! ja al te gelukkig zou ik zijn ! Maar miſſchien ſal ik eer deſen dag ten einde loopt , noch doen , en willen doen , daar over ik my tegenwoordig ſchaame , en betuige afkeer voor te hebben. O doodelijke Overwinning ! O Loftuitingen ! die ik niet kan verdragen , en niet anders zijn , dan bittere verwijtingen mijner dwaafheit.

Gedurende dat hy alleen niet te trooſten was , quamen *Nestor* , en *Philoctetes* hem vinden. *Nestor*

stor wilde hem zijn ongelijk vertoonen: maar dese wijze Grijsaard erkende wel haast de neerslagtigheit van desen Jongeling, des veranderde hy zijn sware vertoogen in tedere woorden, om zijn wanhoop te verzagten.

De verbondene Vorsten wierden door dese twist opgehouden, ende konden tegens haar Vyanden niet optrekken, sonder alvorens *Telemachus* met *Phalantus* en *Hippias* bevredigt te hebben: men vreesde t'aller uure dat de Benden der *Tarentiners* de honderd jonge *Cretenfers*, die *Telemachus* in dese tocht gevolgt waren, wel mochten aantasten; alles was in verwerring ter oorzaak alleen der mislag van *Telemachus*; en dese, die soo veel tegenwoordige qualen, en nakende gevaren sag, gaf sigselfs over aan een bittere droefheit. Al de Vorsten bevonden zig in de uiterste belemmering; zy dorsten het Leger niet laten voorttrekken, uit vrees dat in dese tocht de *Cretenfers* van *Telemachus*, en de *Tarentiners* van *Phalantus*, den anderen mochten bevechten, en handgemeen werden; ter naauwer nood kon men die in 't Leger wederhouden, daar zy genoegsaam bewaakt, en gade geslagen wierden. *Nestor* en *Philottetes* quamen en gingen gedurig uit na de Tente van *Telemachus*, en die van den onverfoenelijken *Phalantus*, die niet dan na wraak dorste. De sagte welspreekendheit van *Nestor*, noch het groot gesag van *Philottetes* konden dit woest gemoed tot bedaren brengen, 't geen noch gestadig verbittert wierd door de wraakfugtige redeneeringen van zijn Broeder *Hippias*. *Telemachus* was veel sagter, maar die was ternedergeslagen door een droefheit, die niet te troosten was.

Terwijl de Prinzen in dese beweging waren, stonden al de Benden verbaast: het gantsche Leger was even als een neerslagtig huis, 't geen zijn Huisvader heeft verloren, de steun zijner Bloedverwanten, en aangename hoop zijner kleine Kinderen. In dese wanordre en algemeene ontsteltenis van het Leger, hoorde mengantsch schiekelijk een vervaarlijk gerucht van wagenen, wapenen, hinneken van paarden, gekrysvan menschen, van eenige als Overwinnaars, gegengen tot slagten, van andere als vliedende, stervende, of swaarlijk verwond zijnde. Eendamp van stof scheen als een dikke Wolk uit te maken, die den Hemel bedekte, en het omleggende Veld vervulde; by dit stof voegde sig wel haast een sware rook, die de lucht beroerde, en de menschen by-na deed verstikken. De vrees bekroop aller herten en gemoderen. De wakere en onvermoeijelijke *Adrastus* had de Bondgenooten verrast, de optocht van zijn Leger was voor haar verborgen, en hy wel onderrecht van het hare. Gedurende twee nachten na een had hy een ongelooffelijke neersligheit gebruikt, om een by-na ontoegankelijken Berg om te trekken, welkers toegangen de Bondgenooten beset hadden: dese wel bewaart zijnde, geloofden zy in volkomen veiligheid te zijn, en beeldden sig daarenboven in, dat zy meesters zijnde van dese doortochten, haar Vyand achter desen berg souden kunnen op het Lijf vallen, wanneer noch eenige Benden, die zy verwachtteden, souden aangekomen zijn. *Adrastus*, die altoos seer mild was, en opene handen had om te weeten het geheim zijner Vyanden, was in tijds van haar voornemen onderricht; want *Nestor* en *Philo-*
ste-

Aetes, anders feer wijfe en ervaren Hoofden, waren ontrent haar onderneemingen niet geheim genoeg. *Nestor* fchiep in zijn hooge jaren al te grooten vermaak in 't verhalen van zaaken, die hem tot eenige lof mochten verftrekken: *Philo-Aetes* in tegendeel fprak minder, maar was feer veerdig, en als men maar de konft had, om zijn levendigen geest een weinig op te wekken, deed men hem feggen al wat hy voorgenomen had te doen. De listigfte menfchen hadden de fleutel van zijn hert weeten te vinden, om de verholenfte faaken van aanbelang uit te vorffchen. Men had hem maar te verbitteren; als dan opgeblafen, en buiten fig-felfs, openbaarde hy zijn imborft door dreigementen, hy roemde feekere middelen aan de hand te hebben, om te bereiken het oogmerk, 't geen hy voorhad. Als men maar eenigfinds aan defe middelen fcheen te twijffelen, fpoedde hy fig om die onvoorfigtig uit te leggen, waar door hy het diepfte geheim van zijn hert te voorfchijn bracht: even gelijk als een kostelijk, maargeborften vat, daar de lieffelijkfte vogten uitvloeijen; foo was het hert van defen *Kapitein* gefteft, 't kon geen geheim bewaren. De verraders, omgekocht door het geld van *Adrastus*, lieten niet na haar rollé te fpeelen, en fig te bedienen van de fwakheit defer twee Koningen. Zy vleiden *Nestor* gedurig met ydele loftuitingen, brachten hem te binnen zijn voorige Overwinningen, verwonderden zig over zijn voorzigtigheid, en lieten nooit na die toe te juighen: aan de andere kant leiden zy het onruftig gemoed van *Philo-Aetes* alle liften en lagen; zy fpraaken tegens hem niet anders dan van fwaa-righeden, ongevallen, gevaren, onbequaame
tijd,

tijd, en onverbeterlijke fouten. Zoo haast dit hevig gemoed ontvonkt was, verliet hem zijn Wijsheit, en hy was dezelfde Man niet meer.

Telemachus, niet tegenstaande zijn gebreken, die wy soo aanstonds hebben aangemerkt, was voorſigtiger om zijn geheim te bewaren. Hy was des gewoon door zijn ongelukken, en de noodſaakelijkheid, daar in hy zig had bevonden van zijn Kindſheit af aan, om zijn voornemens te verbergen voor de dertele Vryers van *Penelope*. Hy wiſt een geheim te verſwijgen, ſonder eenigſins te liegen. Hy had ſelfs geen achterhoudend weſen, als gemeenlijk Staatkundigen of Geheimſchrijvers. Hy ſcheen niet belaſt met de ſorg om enig geheim te bewaren; altoos vond men hem openhertig, vryborſtig, ongeveinſd, als een man wiens hert op de lippen leid. Maar om te ſeggen al het geen ſonder gevolg kan geſegt worden, hy wiſt net op te houden ſonder de ſaaken te bewimpelen, die eenige achterdocht konden veroorſaaken, en zijn geheim ontdekken. Op deſe wiſſe was zijn hert ondoorgrondelijk, en ontoegankelijk, zijn beſte Vrienden wiſten niet, dan het geen hy geloofde nut en oorbaar te zijn haar te ontdekken, ten einde hy zig van haar wiſſe raad mogt bedienen, en daar was niemand dan *Mentor*, daar hy tegens ſprak ſonder eenige achterhoudendheit. Hy betrouwde ſig aan alle andere Vrienden, maar by verſcheidene trappen, en na mate dat hy derſelver Vriendſchap en Wijsheit beproeft had.

Telemachus had meenigmaal ondervonden, dat de Beſluiten van den Raad weinig tijd daar na door het gantsche Leger ruchtbaar waren. Hy had *Nestor* en *Philoctetes* daar van verwittigt;

maar dese twee foo ervarenen Mannen gaven geen genoegsaame acht op soo heilsamen bericht. De Ouderdom heeft niet behouden van het listige, de lange gewoonte houd die als geketent; zy heeft geen hulpmiddelen tegens dese gebreken: even als de Boomen, welkers ruuwe en quaastige wortel verhard is door een reeks van Jaren, niet kunnen verbeterd werden; soo kunnen ook de menschen tot sekeren ouderdom gekomen, sig niet aankanten tegens sekere gewoontens, die met haar verouderd zijn, en tot in het merg harer beenderen zijn doorgedrongen. Dikwils kennen zy die, maar te laat; zy sugten te vergeefs, en 't is alleen de teedere jeugd, binnen welke tijd den mensch zijn gebreken kan verbeteren.

In het Leger was een *Dolopier*, *Eurimachus* genaamd, en Vleijer en Panlikker, zig voegende na de smaak en genegenheit der Vorsten, vernuftig om middelen uit te vinden van die te behagen. Niets was hem ooit te swaar om te verstaan; wierd hem zijn *Advij*s afgevraagd, hy raade 't geen hem aangenaamst docht te zijn; hy was liefstallig, een poetsmaker tegens de swakken, en toegevende de foodanigen, die hy vreesde; hy was bequaam om een geestige lofsuiting te verfinen, en soo op te pronken, dat die zelfs van de seedigste menschen wel ontfangen wierd; hy droeg sig dechtig by staatige mannen, en was blijde met de Blijden; 't koste hem niets allerlei gedaantens aan te nemen. Oprechte en deugd-same menschen, die altoos deselve zijn, en zig de regulen van Deugd onderwerpen, kunnen nooit de Vorsten zoo aangenaam zijn, als derselver heerschende hertstochten.

Eurimachus had kennis van Oorlogsſaaken, hy was bequaam tot verhandeling van ſaaken, 't was een waag-hals, die ſig aan *Nestor* overgegeven, en deſſelfs vertrouwen gewonnen had. Hy wiſt door een ydele en gevoelige loſtuiting den grond des herten van deſen Wijzen Grijzaard te peilen, en alles te ontdekken wat hy wilde. En alhoewel *Philoctetes* ſig aan hem niet vertrouwde, echter bracht de oplopendheit en 't ongeduld in hem voort deſelve uitwerkingen, als het vertrouwen in *Nestor*. *Eurimachus* had hem maar tegens te ſpreeken, en hem gaande te maaken, als hy alles wilde ontdekken. Deſen menſch had groote geldſommen van *Adrastus* ontfangen, om hem bericht te geven van al de voornemens der Bondgenooten. Deſen Koning der *Daniers* had in 't Leger een ſeeker getal Overlopers, die den een naar den ander het Leger der Bondgenooten moeſten verlaten, en in 't zijne wederkeeren. Naar mate dat 'er eenige ſaak van aanbelang voorviel, die *Adrastus* moeſt weten, veerdigde *Eurimachus* een deſer Overlopers derwaarts heen. Dit bedrog kon niet licht ontdekt worden, vermits deſe Overlopers geen Brieven hadden; wanneer die gekregen wierden, vondmen niets by haar, 't geen *Eurimachus* kon verdacht maaken.

Onderwijlen voorquam *Adrastus* al de onderneemingen der Bondgenooten: naaulijks was eenig beſluit genomen in den Raad, of de *Daniers* namen aanſtonds foodanige middelen by de hand, waar door derſelver uitkomst wierd verydelt en belet. *Telemachus* liet niet nade oorſaak daar van te onderzoeken, en het wantrouwen van *Nestor*, en *Philoctetes* op te wekken;

maar zijn voorzorg was vergeefs. Zy waren verblind. Men had in den Raad beslooten talrijker *Troepen* af te wachten, die op weg waren, en deed heimelijk by nacht 100 Scheepen naderen, om de Benden des te sekerder te geleiden, van een ruuwe Zeekust, daar die moesten aanlanden, tot aan de plaats daar het Leger was nedergeflagen. Onderwijlen geloofde men veilig te zijn, nademaal men de toegangen van het omleggende gebergte met genoegfame Manschap beset had, zijnde byna soo ontoegankelijk als den Berg *Appennin*. Het Leger was nedergeflagen op de Oevers der Rivier *Galefe*, dicht by de Zee. Dit vermaaklijke Veld was overvloedig van gras, en andere vruchten om een Leger te spijsen. *Adrastus* was achter desen Berg, en men maakte reekening, dat hy niet kon doorkomen; maar gelijk hem bekend was, dat de Bondgenooten fwak waren, dat zy een groot onderftand verwachteden, dat de Scheepen moesten vertoeven tot de aankomst der hulpbenden, en dat het Leger verdeelt was door de twist van *Telemachus* met *Phalantus*, haafte hy sig om desen grooten omtrek te doen. Hier op met groote neerftigheid en fpoed dag en nacht voorttrekkende, quam hy onverwacht aan den Oever der Zee. Met het krieken van den dag overrompelde hy die 100 Scheepen der Bondgenooten. Gelijk dese Scheepen qualijk bewaard wierden, en men van die kant niets quaads was verwachtende, maakte hy sig lichtelijk meester daar van, sonder eenige tegenweer, en bediende sig van deselve om met een ongelooffelijke neerftigheid zijn Benden over te voeren aan den ingang der Rivier *Galefe*. Wijders hooger opvarende langs den Oever der Rivier,

vier, geloofden zy, die in de voorste *Posten* lagen, het Scheepen te zijn, die haar de hulpbenden die zy verwachteden overbrachten, des verhieven zy een blijd gejuich in de lucht. *Adrastus* en zijn Krijgsknechten landden eermen haar kost bekennen. Zy vielen op de Bondgenooten, die gelegert in een open Veld, en sonder order, Hoofd, of Wapenen waren. De Legerplaats die hy eerst aantastte was die der *Tarentiners*, daar *Phalantus* het bevel over had. De *Dauniërs* trokken met soo veel dapperheit daar op aan, dat de jonge manschap van *Lacedemon* uitverbaasheit, geen wederstand bood. Terwijl dat zy na haar wapenen zochten, belemmerden zy den een den ander in deze algemeene verwerring. *Adrastus* liet het Leger in brand steeken. Hier op vloog het vier in de Tenten, en de Vlamme verhief zig tot in de Wolken. Den brand was als een snelvlietende stroom, die het gantsche Land bedekt, en met een sterke drift de groote en diep gewortelde boomen, het gesaaide, 't graan, de stallen, en kudden wegsleept: want een geweldige Wind dreef de Vlamme van Tent tot Tent, soo dat de gantsche Legerplaats wel haast was als een woeste wildernis, die door 't vier vernield is. *Phalantus*, die dit gevaar van na-by besag, kon echter geen hulp toebrengen. Hy begreep dat al de Benden noodwendig door desen brand moesten verloren gaan: des spoedde hy sig om de Legerplaats te verlaten; ook wist hy wel hoe seer de wanordre in soo haaltigen aftocht te vreesen was, en dat wel besonder in 't gesicht van een overwinnende Vyand. Hy begon de jonge manschap van *Lacedemon*, noch maar half gewapend, te laten aftrekken; maar *Adrastus* gunde haar geen

tijd: van de eene kant troffen de behendige Lijf-
 schutten des Konings een groote meenigte der
 Krijgs-knechten van *Phalantus* met haar schich-
 ten; aan de andere zijde wierpen de Slinge-
 raars een hagel-bui van groote steenen. *Adra-
 stus* zelfs met den degen in de vuist, en voor-uit
 trekkende aan 't hoofd eener uitgelese Bende van
 dappere *Danniërs*, vervolgde by 't licht van het
 vier de vluchtende Krijgsbenden, en velde door
 de scherpte des swaards ter neder al wat het vier
 ontkomen was; hy swom in het bloed, en kon
 door moorden zijn bloeddorst niet verfaadigen.
 Leeuwen en Tygers konnen niet verwoeder zijn,
 wanneer zy de Herders met haar Kudden aanval-
 len en verscheuren. De Benden van *Phalantus*
 moesten bukken; de Moed begaf haar; de blec-
 ke Dood, aangevoerd dooreen helsche Raferny,
 wiens hoofd met Serpente is omvlochten, deed
 het bloed in haar aderen verstijven; haar bestor-
 ve leeden wierden ys-koud, en derselver knik-
 kende knien benamen haar zelfs de hoop van te
 vluchten. *Phalantus*, die de schaamte en wan-
 hoop noch het overige zijner voorige kracht en
 dapperheit byzette, verhief zijn handen en oogen
 ten Hemel, hy sag zijn Broeder *Hippias* onder
 de slagen der blixemende hand van *Adrastus* voor
 zijn voeten nederzigen. *Hippias* lag uitgestrekt
 in 't stof; het swarte en schuimende bloed liep
 uit de diepe wonde, die zijn sijde doorboort had;
 zijn oogen slooten voor het licht, en zijn ver-
 woede Ziel verhuisde uit zijn bloedend ligchaam.
Phalantus zelfs, bedekt met zijn Broeders bloed,
 kon hem niet te hulp komen; en sag sig om-
 cingeld door een meenigte van Vyanden, die
 hem sochten ter aarde te werpen. Zijn Schild
 was

was door duifend ſlagen doorboord. Hy zelfs werd op verſcheide plaatſen ſwaarlijk gewond, ook kon hy zijn vluchtende Benden niet weder by-een vergaderen. De Goden ſagen dit, doch be- toonden geen medelijden.

Jupyn in 't midden der Hemelſche Godheden, beſchouwde van den hoogen *Olympus* de Slach- ting der Bondgenooten. Terſelver tijd liet hy het onveranderlijke Noodlot raadvragen, maar ſag dat den levensdraad der meeste Hoofden op dien dag door het ſcherpe mes der Schik-God- dinnen ſou werden afgeſneden. Yder een der Goden was aandachtig om uit het wezen van *Jupyn* te merken, wat zijn wille ſou zijn. Maar de Vader der Goden en Menſchen ſeide haar met een ſagte en *Majeſtueuſe* ſtemme: Gy ziet in wat engte de Bondgenooten gebracht zijn, gy ſiet dat *Adrastus* zijn Vyanden over hoop werpt; maar dit Schouſpel is bedrieglijk. De *Glory* en voor- ſpoed der Boofwichten is van korte duur. De godloofe, en door zijn trouwloofheit gehaate *Adrastus* ſal geen volkomen Overwinninge weg- dragen. De ramp komt de Bondgenooten om geen andere reden over, dan ten einde ſy daar uit mogen leeren haar fouten beteren, en in 't toeko- mende 't geheim harer onderneemingen beter be- waren. Hier bereide de Wiſſe *Minerva* een nieuwe *Glory* voor haren jongen *Telemachus*, die al haar welluſt uitmaakt. Hier op ſweeg *Jupyn*. Al de Goden bleeven ſtilſwijgende dit Gevecht beſchou- wen.

Onderwijlſen kregen *Nestor* en *Philoctetes* be- richt, dat een gedeelte der Legerplaats reeds was afgebrand, dat de Vlamme door de Wind voortge- dreven noch aanwies, haar Benden in wanordre

waren , en dat *Phalantus* den aanval der Vyanden niet langer kon tegenstaan. Naaulijks was dese droevige mare haar ter ooren gekomen , of zy liepen ter wapen , versamelden de Hoofden , en gaven bevel datmen haastelijk de Le-gerplaats sou hebben te verlaten , om den brand te ontgaan.

Telemachus die nedergeslagen , en niet tetroosten was , vergat zijn droefheit. Hy greep zijn Wapenen , het kostelijk geschenk van de wijse *Minerva* , die te voorichijn komende onder de gedaante van *Mentor* , voorgaf , deselve ontfangen te hebben van een voortreffelijk Werkmeester binnen *Salente* , maar in der daad die door *Vulcaan* in de rookende hoolen van den berg *Etna* gemaakt waren.

Dese Wapenen waren gepolyst als silver , en glinsterden als de stralen der Sonne ; op deselve was gegraveert de befaamde Geschiedenis der belegering van *Thebe* : men sag daar den ongelukkigen *Lajus* , die vernomen hebbende uit het antwoord der Godspraak van *Apollo* , dat zijn Soon , die stond geboren te werden , de Moordenaar sou zijn van zijn Vader , aanstonds dit Kind aan een Herder overgaf , om dat te werpen ten prooije voor de wilde Beesten en Vogelen. Daar na sagmen desen Herder , die dit Kind bracht op den Berg *Cytharon* , tusschen *Beotie* en *Phocide*. Dit Kind scheen te roepen , en te gevoelen zijn elendig noodlot. 't Had iets , 't geen levendig , teeder , en lieffelijk scheen , en de Kindsheit seer aangenaam maakt. De Herder die dat bracht op de vervaarlijkste Rotsen , scheen in weerwil dat te doen , en bewoogen door medelijden , vloedden de tranen uit zijn oogen. Hy was onsecker
en

en belemmerd ; hier op doorboorde hy de voeten van het Kind met zyn deegen, en een teen daar in ſteekende, hing dat aan een boom, niet konnende beſluiten het Kind te bergen tegens het bevel van zyn Meester, of dat over te geven aan een ſeekere en gewiſſe dood: hier op vertrok hy, uit vrees van dit onnoſel wicht, 't geen hy be- minde, te ſien ſterven.

Onderwijlen ſou het Kind geſtorven hebben door gebrek van voedsel: reeds waren de voeten, daar het gantſche ligchaam aan hing, opgeſwol- len, en blaauw.

Phorbas, Herder van *Polybins*, Koning van *Corinthen*, die in deſe wildernis de groote Kud- den des Konings weidde, hoorde het jammerlijk krijten van dit kleine Wicht, lieptoe, maakte dat los, en gaf het aan een ander Herder, ten einde die het bracht by de Koninginne *Merope*, die geen kinderen had. Deſe wierd bewoogen door de ſchoonheit van het Kind, noemde het *Oedipus*, ter oorſaak dat deſſelſs beenen door de wonde waren opgeſwollen, en voedde dat op als haar eigen Soon, gelovende dit Kind van de Goden haar toegelonden te zyn. Al deſe ver- ſcheidene Geſchiedeniſſen vertoonden ſig yder op zyn beſondere plaats. Vervolgens ſagmen *Oe- dipus* reeds grootgeworden, die vernomen heb- bende, dat *Polybins* zyn Vader niet was, van Land tot Land omſworf om zyn geboorte te ontdekken.

De Godspraak verklaarde hem, dat hy zyn Vader in *Phocide* ſou vinden. Hy ging der- waarts, en vond het volk in een groote beweeg- ing en oproer. In deſe verwerring doode hy zyn Vader *Lajus*, ſonder die te kennen. Noch

sag men daar-en-boven , dat hy sig te *Thebe*
 aanbod; hy verklaarde het Raadfel van *Sphinx*,
 doodde dit Schrikdier, trouwde de Koninginne
Jocasta, zijn Moeder, die hy niet kende; en zy
 geloofde *Oedipus* te zijn een soon van *Polybius*.
 Een afgrijffelijke Pest, als een teeken van de
 gramschap der Goden, volgde aanstonds dit ver-
 vloekte huwelijk. *Vulcaan* had vermaak geno-
 men, om krachtig te verbeelden de stervende
 kinderen op haar Moeders schoot, een beswij-
 mend volk, de dood en pijnen op de aange-
 sichten afgemaalt. Maar het vreeslijkste was
Oedipus te sien, die na langen tijd te hebben on-
 dersocht de oorzaak van de gramschap der Go-
 den, ontdekt had, dat hy zelfs de oorzaak daar
 van was. In het wesen van *Jocasta* sag men de
 Schaamte en Vrees te kennen geven, dat zy niet
 wilde dat men 't weten sou; op dat van *Oedipus*
 de Schrik en Wanhoop, hy groef sig zelfs de oog-
 gen uit, en scheen als een blinde geleid te wor-
 den door zijn Dochter *Antigone*: men beschouw-
 de dat hy de Goden als verweet zijn misdaden,
 daar zy hem hadden laten in vervallen. Vervol-
 gens bespeurde men hem, als tegens sig zelfs
 aangekant, en ter straffe loopen; en niet langer
 met menschen konnende leven, vertrok hy, zijn
 Koningrijk nalatende aan zijn twee Soonen,
 by *Jocasta* gewonnen, *Etheocles* en *Pilinices*, on-
 der voorwaarde, dat yder op zijn beurt soude
 regeeren; maar de oneenigheid deser Broederen
 scheen noch afschouwelijker dan het ongeluk
 van *Oedipus*. *Etheocles* sat op den Throon, en
 weigerde af te stappen, om *Pilinices* op zijn
 beurt plaats te ruimen. Dese nam zijn toe-
 vlucht tot *Adrastus*, Koning van *Argos*, wiens
 Dochter

Dochter *Agria* hy trouwde, en trok met een ontallijk Heirleger naar *Thebe*. Rondom de belegerde Stad ſagmen gevechten. Al de Helden van *Griekenland* waren tot deſen Oorlog opgekomen, en zy ſcheen niet minder bloedig dan die van *Trojen*.

Men kon daar beſchouwen de ongelukkige Gemaal van *Euriphyle*, zijnde de vermaarde goddelijke *Amphiarans*, die zijn ongeluk voorſag, maar ſig daar van niet koſt bevrijden; hy verbergde ſig om te gaan naar de belegering van *Thebe*, als niet denkende dat hy uit deſen Oorlog ſou wederkeeren, ſoo hy daar ingewikkelt was. *Euriphyle* alleen dorſt hy zijn geheim openbaren. *Euriphyle* zijn Bruid, die hy meer beminde dan zijn eigen leven, en van wie hy geloofde teederlijk bemind te werden, verleid door een ſnoer paarden, van *Adrastus*, Koning van *Argos*, haar geſchonken, verraade haar Gemaal *Amphiarans*. Men ſag haar de plaats ontdekken, daar hy zig verborgen hield. *Adrastus* voerde hem tegens wil en dank naar *Thebe*. Daar aankomende, ſcheen de aarde hem te zullen inſwelgen, die eenſloegs haar boeſem opende om hem in den afgrond te doen nederdaalen. Onder ſoo veel gevechten daar in *Mars* zijn woede oeffende, beſpeurde men met aſſchrik dat der twee Gebroeders *Etheocles* en *Pilinices*; iets vervaarlijks en doodelijks ſcheen in haar weſen, de miſdaad harer geboorte was als op haar voorhoofd geſchreven, men kon lichtelijk oordeelen, dat zy aan de helfche Raſernyen, en de wraake der Goden waren overgegeven. De Goden offerden haar op, om een voorbeeld te verſtrekken voor alle Broeders in de navolgende

Eeu-

Eeuwen, en te vertoonen wat de godloofse oneenigheid al vermag, wanneer die eenmaal de herten heeft ingenomen, die voor altoos behoorden vereenigd te zijn. Men zag dese twee Broeders vol verwoedheit, die malkander fochten te verscheuren; yder vergat zijn leven te beschermen, om dat zijns Broeders te benemen; beide waren zy met bloed bedekt, en getroffen met doodelijke wonden, beide zieltogende, sonder dat haar woede kon verkoelt worden; beide vielen zy ter aarde, gereed om den laatsten snik te geven; maar noch worstelden zy tegens malkander, om het vermaak te hebben van te sterven in de uiterste poogingen van wreedheit en wraak. Alle andere strijden scheenen opgeschort door dese alleen. De twee Legers stonden verbaast, en met schrik bevangen in 't beschouwen deser twee Schrikdieren. Maar de woede zelfs wendde haar wreede oogen af, om soo groufamen Schoufpel niet te sien.

Eindelijk zag men de vlamme der Houtstapel, daar men de Lijken deser twee onnatuurlijke Broeders op geleid had. Maar, O ongehooffelijke saak! de vlamme verdeelde sig in tweeën, de dood self had den onversoenlijken haat deser Broederen niet kunnen eindigen; beide haar Lijken konden gelijkelijk niet verbranden, en derselver asche, noch gevoelig over de qualen die zy den anderen hadden aangedaan, konde nooit onder-een-gemengt werden. Zie daar 't geen *Vulcaan* door een Goddelijke konst verbeeld had op de wapenen, door *Minerva* aan *Telemachus* geschonken.

Aan de andere zijde van het Schild wierd *Ceres* verbeeld in de vrugtbare velden van *Enne*, gele-

gelegen in 't midden van *Sicilien*. Men sag daar dese Goddinne, die de verstrooide Volkeren by-een versamelde, soekende haar voedsel door de jagt, en opsamelende de wilde fruiten die van de boomen nedervielen; zy leerde dese plumpe menschen de konst om het land te bebouwen, en uit derselver vruchtbare schoot het noodige voedsel te trekken, bood haar de nutte Ploeg aan, en deed Offen daar in spannen. Men sag daar de Aarde sig openen, en vette zooden door het scherpe Ploegyser opwerpen, daar na bespeurde men den gulden Oegst die de vruchtbare Landsdouwen bedekte. De Maaijer sneed met zijn Zeissen de lieffelijke vruchten der aarde, die rijkelijk zijn arbeit beloonden. Het yser, anders geschikt om alles te vernielen, scheen ter deser plaatse gebruikt te werden om den overvloed te bereiden, en alle vermaaklijkheden te doen aanwasschen.

De *Nimphen* met bloemen gekroond, dansten te samen in een grasige weide, op den oever eener Rivier by een Bosschagje gelegen. *Pan* verheugde sig op de fluit; de *Faunen* en bedriegelijke *Satyrs* sprongen in een hoek. *Bacchus* verscheen daar insgelijks, gekroont met klimop, gezet op zijn Wijnvat, houdende in de eene hand een vergulde wijnrank, met verscheide Druivetroffen; 't was een sagte schoonheit, met iets, 't geen aanlokkelijk, doordringend, en zielroerend scheen. Hy was foodanig, als hy eertijds verscheen aan de ongelukkige *Ariadne*, alleen gelaten, en vervoerd door droefheit aan een onbekenden oever. Eindelijk sagmen aan alle kanten een ontelbare meenigte van menschen, Grijfaards, die de eerstelingen harer vruchten in
de

de Tempelen brachten, jonge Mannen, die naar haar Vrouwen wederkeerden, vermoed van den arbeit des daags; de Vrouwen gingen voor haar, de kleine Kinderen aan de hand geleidende, die zy onderwijlen lief-koosden. Ook kon men daar Herders beschouwen, waar van eenige scheenen te fingen, en andere te danffen op het geluid van een rietpijp. Gelijk nu alles den vrede, overvloed, en vermaaklijkheden verbeelde, was ook alles lagchend en gelukkig; zelfs sagmen in de grasige velden de Wolven speelen in 't midden der Schaapen; de Leeuwen haar verwoedheit afgelegd hebbende, weidden met de teedere Lammeren; een kleine Herder dreef die gelijkelyk met zyn Schaapherders Staf, en dese aanminnige schildery bracht te voorschijn al de aanlokkelikheden der Gulde Eeuwe.

Telemachus dese goddelijke Wapenen hebbende aangegrepen in plaats van zyn gewoone Helm, nam ook aan het vreesfelyke Schild, 't geen *Minerva* hem had toegesonden door *Iris*, de Bodinne der Goden. *Iris* had zyn Schild weggenomen, sonder dat hy het vernam, en hem in de plaats gegeven dit Schild, selfs ontfagchelyk voor de Goden: in dese staat liep hy buiten de Legerplaats, om de vlamme te vermijden, en riep met een krachtige stemme al de Hoofden van het Leger by-een, op welk geluid al de verbaasde Bondgenooten als op nieuw wierden aangemoedigt. Een goddelijk vier straalde desen jongen Krijgheld ten oogen uit. Hy scheen altoos besig om beveelen te geeven even als een wijse Grijfaard, sorgvuldig om zyn huisgesin te bestieren, en kinderen te onderwijfen; maar

was

was veerdig en driftig in 't uitvoeren, als een snelvlietende stroom, die niet alleen zijn schuim en golven heftig voortset, maar in zijn loop de swaarste scheepen, daar zy mede beladen is, met sig sleept.

Philoctetes, *Nestor*, de Hoofden der *Manduciers*, en alle andere *Natiën* bevonden in den Soone van *Ulysses*, ik weet niet wat voor een gesag, daar zy alle moesten voor wijken. De ondervinding der Grijfaards ontbrak haar; den Raad en Wijshheit was alle Bevelhebberen benomen; de jalousie, alle menschen natuurlijk, schein in aller herten uitgebluft; zy alle sweegen, en verwonderden sig over *Telemachus*; alle schikten zy haar om zijn beveelen te gehoorzamen sonder eenige opmerking, even als of zy dat gewoon waren. Hy trok voort, en klom op een heuvel, daar hy de gestalte der vyanden in acht nam: hier op oordeelde hy, dat men eensloegs moest spoeden, om in dese wanordre haar te overrompelen, terwijl zy besig waren met de Legerplaats der Bondgenooten in brand te steeken. Hy deed in aller neerstigheid een groote *Tour*, en al de ervarenste Hoofden volgden hem. Hy tastte de *Dauniërs* van achteren aan, ter dier tijd, wanneer zy geloofden dat de Bondgenooten noch belemmerd waren doorden brand. Dese verbaastheit ontroerde haar; zy vielen onder de handen van *Telemachus*, als de bladeren der Bosschagien in 't laatste der Herfst-dagen wanneer een strenge Noorde wind, den winter hervoortbrengende, de wortelen der boomen doet schudden, en al derselver takken beweegen. De grond wierd met lijken bedekt die *Telemachus* ter neder velde. Hy doorgriefde met

met zijn spies het herte van *Iphycles*, de jongs-
 te der Kinderen van *Adrastus*, die tegens hem
 dorst in 't gevecht treden, om zijn Vaders le-
 ven te bergen, die door *Telemachus* overrom-
 peld was. De Soon van *Ulyffes*, en *Iphycles* wa-
 ren beide schoone jongelingen, dapper, rap,
 kloekmoedig, van deselve gestalte en aange-
 naamheit, ende beide van haar ouders seer be-
 mind; maar *Iphycles* was als een bloeme, die
 op het veld verdwijnt, en door 't scherpe Zeif-
 sen van een Maaijer werd ter nedergevelt. Ver-
 volgens wierp *Telemachus Euphorion*, den be-
 faamdsten van al de *Lydiërs*, en gekomen in *E-*
trurie, ter aarde. Eindelijk doorstiet hy *Cle-*
omenes, nieuwelings getrouwt, met zijn sward.
 Dese had zijn Bruid beloofd te sullen toebreng-
 en den rijken buit der Vyanden, of haar nooit we-
 der te zien. *Adrastus* wierd razende dol, zien-
 de de dood zijnes Soons, en veele zijner Hoof-
 den sneuvelen, en dat de Overwinning hem
 ontrukkt wierd. *Phalantus* by-na voor zijn voe-
 ten ter nedergeslagen, was als een half geslagte
 Offerhande, die het heilig offermes ontduikt, en
 ver-af van den Altaar vlied. *Adrastus* had maar
 een oogenblik van nooden om te voleindigen het
 verderf van *Phalantus* den *Lacedemonier*, reeds
 verfoopen in zijn eigen bloed, en dat zijner sol-
 daten, die nevens en met hem vogten; maar hy
 hoorde het gekrijs van *Telemachus*, die vast na-
 derde om hem te helpen. Op dit stond wierd hem
 het leven wedergegeven; een wolke, die reeds
 zijn oogen bedekte, vervloog. De *Daniers* on-
 voorfiens zig aangetast gevoelende, verlieten *Pha-*
lantus, om een gevaarlijker Vyand het hoofd te
 bieden. *Adrastus* was als een Tyger, die det'sa-
 men

men vergaderde Herders een buit ontjaagen, ſoo als hy gereed was die op te eeten. *Telemachus* zocht hem onder de meenigte, begeerig om met een ſlag deſen Oorlog te eindigen, en de Bondgenooten van deſen ſoo onverſoenelyken Vyand te verloſſen. Maar *Jupyn* wilde aan den Soone van *Ulyſſes* niet verleenen een ſoo veerdigen en lichten Overwinning; *Minerva* ſelfs begeerde dat hy noch langer qualen zou uitſtaan, om des te beter te leeren het beſtier der menſchen. Den godloofen *Adrastus* wierd dan bewaard door den Vader der Goden, ten einde *Telemachus* tijd mogt winnen, om meerder *Glory* en Deugd te erlangen. Een Wolke, die *Jupyn* in de locht byeen-vergaderde, bewaarde de *Dauniens*. Een verbaarlijke Donder verklaarde den wille der Goden: men ſou geloofd hebben dat de eeuwige gewelffels van den hoogen *Olympus* zig op de hoofden der ſwakke ſtervelingen quamen uit te ſorten; de Blixemen klieſden de locht van de eene tot de andere *Pool*, en op dat oogenblik, wanneer zy het geſicht belemmerden door haar ſchitterend vier, verviel men in de naaſte duilterniſſen van de nacht; en ſwaare ſlagregen die op dat ſtond nederviel, was bequaam om de twee Leger ſ te doen van een ſcheiden. *Adrastus* deed zijn voordeel met deſe hulpe der Goden, ſonder geraakt te worden van derſelver Macht; des verdiende hy door deſe ondankbaarheid bewaard te worden tot ſwaarder ſtraf. Hy haafte ſig om zijn Benden te doen voorttrekken tuſſchen het half verbrande Leger en een Moeras, 't geen ſig uitſtrekte tot aan de Rivier; dit deed hy met ſoo veel vernuft en veerdigheit, dat hy genoegſaam toonde, dat hem noch moed, noch oordeel,

of verftand ontbrak. De Bondgenooten , door *Telemachus* aangemoedigt , wilden hem vervolgen ; maar hy ontfnapte haar door gunfte van dit Onweer , even als een lichte Vogel de ftrik des Vogelvangers ontvlied. De Bondgenooten keerden weder naar haar Legerplaats , nergens anders op bedagt , dan om haar verlies te herftellen.

In haar Legerplaats wederkeerende , fagen zy 't geen den Oorlog ellendigft heeft ; de fieken en gewonden , niet hebbende konnen getrokken worden buiten de hutten , hadden fig-felfs niet konnen redden uit het vier , des lagen die daar half verbrand , een pijnelijk , klagend , en ftervend gekrijs ten hemel verheffende. Het herte van *Telemachus* wierd geweldig door dit geficht geraakt , hy kon zijn tranen niet wederhouden , wendde meenigmaal zijn oogen af , zijnde bevangen met affchrik en mededoogen ; fonder verfuchting kon hy niet befchouwen defe noch levendige ligchaamen , maar overgegeven aan een lange en wreede dood ; fy fcheenen wel gelijk het vleefch der slagtoffers op de altaren verbrand , welkers reuk fig van alle kanten verfpread. Helaas ! riep *Telemachus* uit. Sie eens wat rampen en onheilen den Oorlog na fig sleept ! Wat verblinde woede vervoerd de sterffelijke menfchen ? zy hebben foo weinig dagen op aarde te leven , en die zijn noch foo ellendig , waarom dan de dood verhaaft , die reeds na-by is ? waarom dan foo afgrijsfelijke verwoeftingen gevoegt by de bitterheit , daar de Goden dit foo korte leven mede hebben opgehoopt ? Al de menfchen zijn broeders , zy verfcheuren malkander ; de woefte beeften zijn minder wreed ; Leeuwen vechten
met

met geen Leeuwen, noch Tygers met Tygers, sy tasten niet aan, dan dieren van een ander geslacht. De mensch doet alleen, niettegenstaande zijn redelijke Siel, 't geen de onredelijke beesten nooit sullen doen. Maar waarom noch dese oorlogen? Daar is immers Lands genoeg in dit Heelal den menschen gegeven, dat zy bebouwen kunnen. Wat zijn'er niet Woestijnen en Wildernissen? Het menschelijk Geslacht kan die niet vervullen. Waar toe dan een ydel Denkbeeld van *Glory*, de Titel van Overwinnaar, daar een Vorst naar haakt, en den Oorlog om voerd in wijd-uitgebreide Landen? Dusdanigen Mensch aan de Wereld gegeven door de Goden in haar gramschap, maakt soo veel andere menschen ellendig. Om zijn *Glory* en ydelheit te voldoen moeten soo veel menschen verloren gaan, en als in haar bloed swimmen, alles door de vlamme verwoest werden, en 't geen vier en staal ontsnapt, kan den honger, die noch wreeder is, niet ontwijken. Eindelijk een eenig mensch speelt met de menschelijke natuur, werpt alles in een algemeene verwoesting, en dat enkel en alleen om te voldoen zijn ydele *Glory*, en dwaasheertstochten. Wat afschouwelijke *Glory*! Kanmen wel een genoegsaamen afschrik en verachting hebben voor dusdanige menschen, die alle menschelijkheid vergeten, en met voetentreden? Neen, neen, ver-af dat zy halve Goden souden zijn, zy zijn de naam van menschen onwaardig; zelfs is haar naam vervloekt in de volgende Eeuwen, in plaats van tot verwondering te verstreken. Ah! dat de Koningen wel in acht namen de Oorlogen, die zy ondernemen! die moeten rechtveerdig zijn, en dat

is niet genoeg, zy moeten noodfaaklijk zijn, het bloed van menfchen moet niet gestort worden, dan om meenigte van andere menfchen in de uiterfte nooden te bewaren; maar vleijende raadflagen, een ydel Denkbeeld van grootsheit, een valsche gretigheid, die fig weet te verbergen onder fchoonschijnende voorwendfelen, wikkel en ongevoelig de Koningen in oorlogen, die haar ongelukkig maaken, en alles doen waagen buiten noodfaaklijkheit, en immers foo doodelijk zijn voor haar Onderdanen, als Vyanden. Op dese wijfereedeneerde *Telemachus*: maar 't was hem niet genoeg op dufdanigen wijfe de rampen van den Oorlog te befchrijven; hy trachtte die te verflagten: men fag hem gaan in de Tenten, om de ficken en ftervenden de behulpfame hand te bieden, hy gaf haar geld en hulpmiddelen, hy vertroofte die, en fprak haar moed in 't lijf met woorden vol van vriendelijkheid en mededoo- gen, liet de fulke befoeken, daar hy zelfs niet kon bykomen. Onder de *Cretensen*, die fig by hem bevonden, waren twee oude Grijsfaards, de eene wierd *Traufmaphilus*, en de andere *Nozofugus* genaamd: *Traufmaphilus* was met *Idomeneus* geweest in de belegering van *Trojen*, en had van de Soonen van *Efculaap* de goddelijke Konft geleert van de wonden te geneefen; in de diepfte en vervuildfte wonden goot hy een welriekenden balfem, die het doode en verrotte vlees fuiverde en verteerde, fonder eenige infnijding te doen, en veerdig nieuw vleefch deed aangroe- jen, gefonder en beter dan het eerfte. Wat *Nozofugus* aanging, die had nooit ommeegang ge- had met de Soonen van *Efculaap*, maar door mid- del van *Merione* een heilig en *mysterieus* Boek

verkreegen, 't geen *Esculapius* zijn kinderen ver-
eerd en gegeven had. Daarenboven was *Nozo-*
fugus een vriend der Goden, hy had Lofzangen
opgesteld ter eere der Kinderen van *Latona*, en
offerde alle dag een wit Schaap sonder eenige
vlek aan *Apollo*, van wie hy meenigmaal wierd
aangeblasen: soo haast hy een sieke sag, kende hy
aan zijn oogen, kouleur van zijn wesen, ge-
stalte zijnes Ligchaam, en adembaling, den oor-
spronk der siekte; hier op gaf hy aanstonds hulp-
middelen om te sweeten, en betoonde door de
uitkomst, hoe veel de adembaling daar door ver-
meerderde of verminderde, en herstelde op dese
wijse het gantsche gestel, en werktuig des Lig-
chaams. Voor qualen van groote swakheit gaf
hy seekere dranken, die van langfamerhand de
edele partyen herstelden, en het bloed soo suiver-
den, dat de menschen als weder jong scheenen te
worden; maar hy verseeckerde dat het meenig-
maal aan de menschen scheelde by gebrek van
Deugd en Moed, dat zy geneesmiddelen noodig
hadden. 't Is schande, seide hy, voor de men-
schen, dat zy soo veel siektens onderhevig zijn;
want goede Zeden brengen gesondheit voort.
Haar onmatigheit, seide hy, verandert het voed-
sel, geschikt tot onderhoud deses tijdelijken le-
vens, in doodelijk vergif; de vermaaklijkheden,
buiten maat gebruikt, verkorten het menschelij-
ke leven meer, dan de geneesmiddelen die kon-
nen verlengen. De Armen zijn de siektens min-
der onderworpen by gebrek van voedsel; daar in
tegendeel de Rijken, dat overvloedig hebbende
onmatig gebruiken, en te veel eeten, om de
smaak te koesteren, buiten nood, waar door de
spijse en drank haar tot vergif verstrekt. De hulp-
mid-

middelen zelfs zijn haar de waarachtige qualen, die de natuur om-ver-werpen, en diemen niet moet gebruiken dan in dringende noodsaaklijkheden. Het grootste hulpmiddel 't geen altoos eenvoudig, en van een heilsaam gebruik is, is de Matigheid. Hier door verkrijgt men een sagt en *getemperd* bloed, hier door verdriift men alle overtollige humeuren. Dus was den wijfen *Nozofugus* niet minder verwonderlijk door zijn hulpmiddelen, dan door den raad die hy voorschreef om deese qualen te voorkomen, en de hulpmiddelen heilsaam te maaken.

Deze twee Mannen wierden door *Telemachus* afgesonden, om al de sieken van 't Leger te bezoeken; zy genasfen'er veel door haar genesmiddelen, maar noch meer door de voorforg die zy droegen, dat die ter rechter tijd bediend wierden. Dewijl de Lijders nu wel wierden opgepast, in luchtige plaatsen gebracht, en ontrent haar gefondwerding een goede Eetwijfe was voorgefchreven, wierden de Krijgsknechten bewoogen door dese gunften, hulp en onderftand, en dankten de Goden, dat die *Telemachus* in 't Leger der Bondgenooten hadden afgesonden. 't Is, feiden zy, geen mensch, maar buiten twijffel een weldoende Godheit onder een menschelijke gedaante; ten minften foo hy een mensch is, gelijkt hy meer na de Goden, dan na de menschen; hy is op de aarde niet gefonden, dan om wel te doen. Noch is hy beminnelijker door zijn goedheit en fagtmoedigheit dan door zijn dapperheit. Ah! mochten wy hem hebben tot onfen Koning! Maar de Goden bewaren hem voor eenig gelukkig Volk, 't geen zy beminnen, en onder wie zy de goude Eeuw wederom willen vernieu-

nieuwen. *Telemachus*, geduurende dat hy des nachts de *Quartieren* van het Leger ging befoe- ken uit voorſorg tegens de onderneemingen van *Adrastus*, hoorde deſe Loſtuitingen die van vlei- jery niet konden verdacht zijn. Gelijk hy geen andere ſocht, wierd zijn hert daar door ontroerd; hy genoot dit ſagt en ſuiver vermaak, 't geen de Goden alleen de Deugd hebben bygevoegt, en 't geen de boofwichten, by gebrek van dat nooit beproeft te hebben, niet kunnen begripen, of gelooven; echter gaf *Telemachus* zig niet over aan dit vermaak. Aanſtonds quamen hem in meenigte te binnen de voorige *fouten*, en gebree- ken, die hy begaan had; hy vergat niet zijn na- tuurlijke hoogmoed, en onverſchilligheit, die hy alle andere menſchen toedroeg; hy had een ver- borgene ſchaamte van ſoo ſtreng geboren te zijn, en ſoo beleeft te ſchijnen. Hy gaf aan de wiſje *Minerva* al de *Glory*, die men hem toeëigende, en geloofde die niet te verdienen. Gy zijt het, O groote Goddinne! ſeide hy, die my *Mentor* hebt gegeven om te onderwiſſen, en mijn quaad *naturel* te verbeteren. U moet ik dank wijten, dat gy my Wijsheit gegeven hebt, om voordeel te doen door mijn gebreeken, en my-ſelfs te wan- trouwen; gy hebt mijn woefte hertſtochten we- derhouden, en my het vermaak doen gevoelen van de ongelukkigen te trooſten; ſonder u fou ik gehaat worden, en het waardig zijn; ſonder u fou ik onverbeterlijke *fouten* pleegen, en zijn als een kind, dat zijn ſwakheit niet kennende, de Moeder verlaat, en op de eerſte tred ter neder valt.

Nestor en *Philoctetes* waren verbaaſt *Telema- chus* ſoo ſagtmoedig te ſien, ſoo ſorgvuldig om de Menſchen te verplichten, ſoo genegen, ſoo

hulpzaam, foo vernuftig om alle ongevallen te voorkomen: zy wiffen niet wat daar van te geloven; zy erkenden hem niet meer voor defelve menfch. Maar 't geen haar meest verwonderde, was de fong die hy droeg voor de begraafenis van *Hippias*: hy ging zelfs zijn bloedig en mismaakt Lijk afhalen, en onder een grooten hoop dooden opfoeken; hy bevogtigde het Lijk met godvruchtige tranen, en feide: O groote Schimme! gy weet tegenwoordig weinig hoe zeer ik uwe dapperheit waardeere! 't Is waar dat uw fierheit my verbittert had, maar uw gebreken hadden haar oorspronk uit een al te vierige Jeugd: ik weet dat defen ouderdom noodig heeft, datmen die verfchoone; in 't vervolg fouden wy oprechtelijk zijn vereenigt gebleven; van mijn kant had ik ongelijks; O Goden! waarom hebt gy hem van my weggerukt?

Vervolgens liet *Telemachus* het doode Lichaam waffchen met welriekende vogten; naderhand wierd op zijn bevel een houtftapel vervaardigt; de groote Pijnboomen verfuchtende onder het houwen der Bijlen vielen en rolden van het hoogfte der Bergen, de Nooteboomen, die oude Kinderen der Aarde, die den Hemel fcheenen te dreigen, de hooge *Populieren* en Olmboomen, wiens kruinen foo groen zijn, en verciert met dikke bladeren, en de Beukeboomen, de eer en het cieraad der Boffchagien, vielen ter neder op den Oever der Rivier *Galefe*. Dit hout tot een Lijkftapel opgericht, fcheen een welgefchikt gebouw: de vlamme begon fig te vertoonien; een wolke van rook verhief fig tot aan den Hemel. De *Lacedemoniers* naderden met een langfame en droevige tred, houdende haar om-

omgekeerde pieken , met neerſlagtige oogen : de bittere droefheit was als afgemaalt , en te leeſen uit haar woefte wezens , en de tranen rolden overvloedig langs de kaaken : daar na ſagmen *Pherecides* aankomen , een Grijsfaard minder ter nedergeſlagen door het groot getal zijner jaren , dan bedroeft over de dood van *Hippias* , die hy van zijn Kindſheit aan had opgevoed ; hy verhief zijn handen ten Hemel , en zijn oogen waren bevogtigt van tranen : ſedert de dood van *Hippias* had hy niet willen eeten , de ſoete ſlaap had zijn oogenleeden noch niet bekroopen ; hy kon zijn driftige rouwe niet matigen , ging voort met een bevende tred , de meenigte volgende , niet wetende werwaarts hy ſig wendde ; hy ſprak niet een woord , want zijn hert was te ſeer geſlooten en beklemd , 't was een ſtilſwijgentheit van wanhoop en neerſlagtigheit ; maar wanneer hy de Lijkſtapel ontſlooken ſag , ſcheen hy eenſloegs als verwoed , en riep uit : O *Hippias* , *Hippias* ! nooit ſal ik u weder zien ; *Hippias* is niet meer , en noch ſie ik hem ! O mijn waarde *Hippias* ! ik ben het , die u aan de dood heb overgegeven , vermits ik u heb geleerd , die te verachten ; ik had geloofd dat gy mijn oogen ſoud hebben gelooken , en mijn laaſte ſugtingen ontfangen . O wreede Goden ! gy verlengt mijn leven om de dood van *Hippias* te ſien ! O waarde Kind ! 't geen ik heb opgevoed , en dat ſoo veel ſorg my gekoſt heeft , ik ſal u niet meer ſien , maar wel uw Moeder , die van droefheit ſal ſterven , en my uw dood verwijten , ik ſal uw jonge Bruid zien , ſlaande op haar borſt , en het hair uitrukkende , en daar oorſaak van zijn . O waarde Schimme ! roep my op den Oever van *Styx* :

het licht is my hatelijk; gy sijt het alleen, mijn waarde *Hippias*, die ik wenschte wederte zien. *Hippias! Hippias!* O mijn waarde *Hippias!* ik sie u niet meer, dan om aan uw affche dese laatste liefdeplicht te bewijfen.

Onderwijlen fagmen het uitgestrekte Lijk van *Hippias*, 't geen gedragen wierd op een doodsbaar, verciert met purper, goud, en silver; de dood, die zijn oogen had geflooten, had echter al zijn fchoonheit niet konnen uitwiffchen, de bekoorlijkheden vertoonden fig noch bleek op zijn aangesicht, men fag zijn lange fwarte hairen, fchoonder dan die van *Atis* en *Ganymedes* langs zijn fchouders tot aan den hals fwieren, die noch witter was, dan de vers gevalle sneeuw, en mede tot affche ftonden verbrand te worden; in zijn fijde befpeurde men noch de diepe wonde daar het bloed was uitgevloeid, en hem had doen nederdalen in het duifere Rijk van *Pluto*. *Telemachus* droevig en neerflagtig, volgde het Lijk van naby, en beftrooide het met bloemen. Alsmen tot aan de Lijkftapel gekomen was, kon den jongen Soone van *Ulyffes* fonder tranen te florten niet befchouwen dat de vlamme de ftoffe doordrong, daar het Lijk in gewonden was. Vaar wel, feide hy, O kloekmoedige *Hippias!* want ik derf u mijn vriend niet noemen. Laat uw Schimme bevredigt zijn, die foo veel Glory verdient heeft: foo ik u niet beminde, fou ik uw geluk benijden; gy zijt verlost van de ellenden, die ons noch omringen, en zijt die te boven gekomen door een heerlijke en *Glorieufe* weg. Helaas! dat ik het mijne foo gelukkig mogt eindigen! Dat de *Styx* uw Schimme niet ophoude, en de *Elizeefche* velden voor u ge-

pent

pent zijn , dat de Faam uw onsterffelijke naam uitbafuine in alle navolgende Eeuwen , en uw affche vreedfaam ruste ! Naaulijks had hy dese woorden , vermengt met diepe verflugtingen , uitgesproken , of het gantfche heir verhief een droeve kreet ten hemel ; yder een wierd bewoogen over *Hippias* ; zijn groote daaden wierden opgehaald , en de droefheit van zijn overlijden hervoortbrengende als deffelfs fchoone hoedanigheden , deed vergeeten de gebreken , die een onbefuide jonkheit en quade opvoeding hem hadden aangebracht . Maar noch meer was yder getroffen over de tedere gevoelens van *Telemachus* . Is dit dan , feide men , die jonge fiere *Griek* , foo grootfch , foo hoogmoedig en onhandelbaar ? Sie eens hoe fagtmoedig , beleeft , en meewaarig hy geworden is ; buiten twijffel bemind *Minerva* , die den Vader foo bemind heeft , van gelijke den Soon , en geeft hem de kostelijkfte gaven , die de Goden ooit de menfchen kunnen fchenken , en met de wijfheid een herte gevoelig voor de vriendschap .

Het Lijk was reeds door de vlamme verteert , *Telemachus* felfs besproeide nog de rookende affche met welriekend vogt , naderhand deed hy die in een goude Lijkbuffe , kroonde die met bloemen , en bracht dese buffe naar *Phalantus* ; dese lag uitgestrekt , fwaarlijk gewond , en in dese zijn uiterfte fwakheit fag hy reeds de duistere poorten van het helfche Rijk .

Traufmaphilus en *Nozofugus* reeds door den Soone van *Ulyffes* afgefonden , hadden hem gegeven al de hulpe harer konft , en herriepen van langer hand zijn Ziele , nu gereed om te vervliegen ; nieuwe geelften groeiden ongevoelig aan in
zijn

zijn hert, een fagte en door-dringende kracht, een balfem des levens, drong door de aderen tot in het binnenfte zijner Ziele; een aangename warmte gaf een nieuw leven aan al zijn leeden: op dat stond de flaaueheid wijkende, greep de droefheit plaats; hy begon te gevoelen het verlies van zijn Broeder daar hy tot noch toe geen befef van hadde. Helaas! feide hy, waarom draagtmen foo veel voorforg om mijn leven te verlangen? ware het niet beter, dat ik ftierf en mijn waarde Broeder *Hippias* volgde? Ik heb hem voor mijn voeten sien sterven. O *Hippias*! de welluft van mijn leven, mijn Broeder! mijn waarde Broeder! gy zijt niet meer, nooit fal ik u weder sien, hooren, omhelfen, mijn moeitens vertellen, of u vertroosten in de uwe. O Goden! Vyanden der menfchen! iffer dan geen *Hippias* meer voor my? Is het mogelijk! Maar fchijnd het geen droom? Neen 't is niet dan al te waar. O *Hippias*! ik heb u verlooren, en sien sterven, noch moet ik foo lang leven, als noodig fal zijn om u te wreeken, ik wil den wreedten *Adrastus*, befoeteld met uw bloed, aan uw Schimmen op offeren.

Terwijl *Phalantus* op defe wijze fprak, trachteden defe twee goddelijke Mannen zijn droefheit te verflagten, uit vrees dat die zijn qualen mogt vermeederen, en de uitwerking der geneefmiddelen verhinderen: eensloegs fag hy *Telemachus*, die voor hem verfcheen, hier op wierd zijn hert getroffen door twee ftrijdige beweegingen; hy behield een wraak wegens het voorgvallene tuffchen *Telemachus* en *Hippias*, de droefheit over het verlies van *Hippias*, maakte die noch gevoeliger; hy kon niet onwetend zijn, dat

dat hy zijn levens behoud aan *Telemachus* verschuldigt was, die hem swaarlijk verwond, en half dood, had gered uit de handen van *Adrastus*. Maar wanneer hy zag de goude Lijkbuste, daar de waarde affche van zijn Broeder *Hippias* in opgeslooten was, stortte hy een vloed van tranen, hy omhelsde *Telemachus*, sonder te kunnen spreken, en seide hem eindelijk met een flauwe stemme door snikken afgebrooken: Waardige Soone van *Ulysses*, uw Deugd heeft my gedwongen u te beminnen, ik ben u schuldig het overige mijnes levens, 't geen haast ten einde loopt; maar noch ben ik meer aan u verplicht wegens een saak, die my noch waarder is, sonder u sou het doode Lichaam mijnes Broeders ten prooije zijn geworden van de Gieren, sonder u sou zijn Schimme, ontbloom van begraaffenis, ongelukkig dwaalen op de oevers van *Styx*, en altoos zijn afgeweefen door den ombarmhertigen *Charon*. Moet ik soo veel aan een mensch, die ik soo seer gehaat heb, verschuldigt zijn? O Goden! vergeld hem, en verlost my van een ongelukkig leven! En gy *Telemache*, bewijs aan my de laatste liefdeplichten, als gy aan mijn Broeder gedaan hebt, ten einde niets aan uw *Glory* mag ontbreken.

Na dese woorden bleef *Phalantus* als uitgeput, en ter nedergeslagen door een overmaat van droefheit. *Telemachus* bleef by hem, sonder hem te derven toespreken, afwachtende tot dat hy wederom tot sigselfs sou gekomen zijn. Wel haast wierd *Phalantus* uit dese flauwe hersteld, hy nam de Lijkbuste uit de handen van *Telemachus*, kuste die verscheidemaal, en bevogtigde deselve met zijn tranen, seggende: O waarde en kof-

telijke affchen! wanneer fullen de mijne met de uwe onder een gemengt in defe zelfde buffe werden opgeflooten? O Schimme van *Hippias*! ik volg u in 't onderaardsche Rijk: *Telemachus* fal ons beide wreeken.

Onderwijlten nam de quale van *Phalantus* hand over hand af door de voorförg der twee Mannen, die de wetenfchap van *Efculapius* verftonden. *Telemachus* onthield zig nevens haar gedurig by de Sieken, om des te forgvuldiger de genezing van *Phalantus* te doen voortfetten, en het gantsche Leger befchouwde met meerder verwondering, dat hy met zoo veel goedhertigheid zijn grootfte Vyand onderfteunde, als wel zijn dapperheit en wijsheit, die hy betoond had in den ftrijd, behoudende het gehele heir der Bondgenooten. Terfelver tijd betoonden *Telemachus* fig onvermoeid in de ruwfte ongemakken van den Oorlog, hy fleep weinig, en noch wierd hy dikwils daar in geftoord, of door berichten, die hem alle uuren in de nacht wierden toegebracht, als ook by dag, of door het beföcken van al de *Quartieren* des Legers, dat hy nooit tweemaal na een op defelve uuren deed, om des te beter de nalatigen te verraffchen. Dikwils keerde hy gantsch befweet, en met ftof bedekt in zijn Tent; zijn fpijfe was eenvoudig, hy leefde als de Soldaten, om die een voorbeeld te geven van matigheid en geduld. Het Leger weinig tijd daar na gebrek hebbende aan levensmiddelen in defe legerplaats, oordeelde hy noodig, om de klachten der Soldaten in te binden, vrywillig defelve ongemakken, als zy, te lijdén. Zijn lichaam ver-af van te verfwakken door zoo moejelijken leven, wierd van dag tot dag daar

in versterkt, en verhard; hy begon niet meerte vertoonen die tedere lieffelijkheden, die als de bloemen zijn der eerste Jeugd, zijn verf wierd bruin, hy wiesch aan in sterkte, en zijn krachten vermeerderden seer.

Onderwijlen was *Adrastus*, wiens benden in dit gevecht merkelyk gesmolten waren, ge-weeken achter het gebergte *Aulon*, om verscheide hulpbenden af te wachten, en nochmaal, was het mogelijk, zijn Vyanden te overrompelen, even als een verhongerde Leeuw, die afgewesen van de schaapskooi, in de duistere Bos-schen wederkeert, in zyn hol kruipt, daar zijn tanden en klauwen scherpt, een gunstige gelegenheit afwacht, om de gantsche Kudde andermaal op 't lijf te vallen, en te verscheuren.

Telemachus sorg gedragen hebbende, dat een naauwe Krijgstucht in 't leger onderhouden wierd, dacht nergens meer om, dan om een voor-nemen, reeds by hem ontworpen, werksellig te maaken, ook had hy dat voor al de Hoofden van 't leger verborgen gehouden; langen tijd achter een was hy des nachts door droomen gaande gemaakt, die t'elkens hem zijn Vader *Ulysses* verbeeldden. Dit afbeeldsel van *Ulysses* quam hem altoos op het einde der nacht te voo-ren, eer dat *Aurora* door haar wasschende stralen de tintelende sterren uit het *Firmament* verdreef, en van de aarde den soeten Slaap, gevolgt van gemakelijke droomen, wegjoeg. Dan geloofde hy hem naakt te sien in eenig geluk-kig Eiland, op den oever van een Rivier, dan in een Veld, verciert met Bloemen, en omcin-geld van *Nimphen*, die hem kleederen toewier-pen, om sig te bedekken; dan geloofde hy hem

te

te hooren ſpreken in een Paleis , gantsch opgepronkt van goud en yvoor , daar Menſchen met Bloemen gekroont met vermaak naar hem luiſterden , en ſig over hem verwonderden. Dan ſcheen *Ulyſſes* ſchielijk hem te verſchijnen op eenig Feest , daar de blijdschap en welluſt onder een gemengt waren , en daar men hoorde het zoet *accoord* eener ſtemme , gepaart met de Lier , ſagter dan die van *Apollo* , en al de ſtemmen der Sanggoddinnen.

Telemachus ontwakende , bedroefde zig over deſe ſoo aangename droomen. O mijn Vader ! o waarde Vader *Ulyſſes* ! riep hy uit , de vreeſſelijkſte droomen ſouden my aangener zijn. Deſe Denkbeelden van gelukſaligheid doen my begripen , dat gy reeds zijt nedergedaalt in het verblijf der gelukſalige Zielen , welkers deugden de Goden vergelden met een eeuwige ruſte. Ik geloof dat hy de *Elizeeſche* Velden fiet. O ! wat valt het hard niet meer te mogen verhoopen ! Hoe dan , o mijn waarde Vader ! ſal ik nimmermeer u weer ſien ! nooit hem meer omhelſen , die my ſoo bemind heeft , en ik met ſoo veel moeite naſoekte ! Sal ik nooit die mond meer hooren ſpreken , daar de Wijsheit uitvloed ! nooit die handen meer kuffen , die waarde en overwinnende handen , die ſoo veel Vyanden hebben ter neder geworpen ! ſullen die nooit ſtraffen de dertele en onſinnige Minnaars van *Penelope* ! ſal *Itaca* nimmermeer uit het ſtof verrijſen !

O Goden ! Vyanden van mijn Vader , gy ſend my deſe doodelijke droomen , om alle hoop uit mijn hert te bannen , en dat is ſoo veel als my het leven beneemen. Neen ik kan niet langer

ger in deſe onſeekerheit leven. Wat zeg ik, he-
 laas! ik ben maar al te wel verſeekert, dat hy niet
 meer in 't leven is, ik gaa zijn Schimme ſoeken
 in het onderaardsche Rijk. *Theseus* is daar wel
 nedergedaalt; *Theseus*, die godloofe, die de
 helfche Godheden wilde beledigen! en ik gaa
 derwaarts geleid door de Godvruchtigheid. *Her-
 cules* is inſgelijks daar nedergedaalt. 't Is waar,
 ik ben geen *Hercules*; maar 't is treffelijk, dat-
 men hem derft naavolgen. *Orpheus* heeft het
 herte van deſen God, die onverbiddelijk is, wel
 bewoogen door het verhaal zijner ongevallen,
 en zijn *Euridice* van hem verworven, om onder
 de levendigen weder te keeren. Ik ben meer
 mededoogen waardig dan *Orpheus*; want mijn
 verlies is grooter. Wie ſal een jonge Dochter,
 even als andere, kunnen vergelijken met den
 wijſen *Ulyſſes*, ſoo verwondert van gantsch *Grie-
 kenlant*? Laat ons gaan, laat ons ſterven, want het
 moet doch ſoo zijn. Waarom de dood gevreeft,
 als men doch ſoo veel in 't leven te lijden heeft?
 O *Pluto*! O *Proſerpina*! ik ſal wel haast gewaar
 worden, of gy ook ſoo ombarmhertig zijt, als-
 men voorgeeft. O mijn Vader! na te vergeefs
 ſoo veel Landen te hebben doorloopen, en Zeen
 doorkruift om u op te ſoeken, gaa ik zien, of
 gy niet zijt in de duistere verblijf-plaatsen der
 Dooden: ſoo de Goden my weigeren, dat ik u
 op aarde beſitte, en geniete by het licht der
 Sonne, miſſchien ſullen zy ten minſte toelaten,
 dat ik uw Schimme zie in het Rijke der duister-
 niſſe.

Deſe woorden uittende, bevochtigde *Telema-
 chus* het bedde met zijn tranen, aanſtonds ſtond
 hy op, en zocht by het licht zijn ſmertelijke

droefheit te verſagten, die deſe droomen hem veroorzaakt hadden; maar 't was een ſchicht die zijn hert doorboort had, en hy over-al met zig omvoerde. In deſe finerte nam hy voor naar het onderaardsche Rijk neder te daalen, door een vermaarde plaats, niet ver van het Leger afgelegen, deſe wierd *Acherontia* genaamd ter oorſaak dat in deſe plaats een vervaarlijk Hol was, waar door men kon nederdalen op de oevers van *Acheron*, by welke de Goden ſelts ſchroomten te ſweeren. De Stad was op een Rots gelegen, even als een neſt op de top van een boom; aan de voet deſer Rots vondmen een Hol, dat de vreesagtige ſtervelingen niet dorſten naderen. De Herders droegen ſorg haar Kudden daar van af te wenden, de zulferachtige damp van het moeraſſige *Styx*, die ſonder ophouden uit dit Hol uitwaaffemde, beſoetelde de lucht. Rondsom her wies noch kruid noch bloemen: men gevoelde daar nooit de ſagte Zaide-winden, of de opkomende lieffelijkheden der aangename Lente, of de rijke gaven der Herſt, het drooge Land lag daar braak, men ſag daar alleen onvruchtbare Boſſchagien, en doodelijke *Cypreſſen*. Verre rondsom heen weigerde de milde *Ceres* de Landlieden haar vergulden Oegſt. Te vergeefs ſcheen *Bacchus* daar zijn lieffelijke Vruchten te belooven, de wijntroffen verdroogden daar, in plaats van te rijpen, de droevige *Najaden* deden daar geen klare ſtroomen vlieten, die waren altoos bitter en beroerd, geen Vogel liet ooit het gequeel zijner ſtemme hooren in dit woette Land, beſet met diſtelen en doornen, ende vond daar geen Boſſchagie om in te wiken. Zy gingen haar minneryen onder een zagter *Climaat* opſingen;

men

men hoorde daar niet dan het kraffen der Ravens, het nare geluit der Uilen, het gras felis was daar bitter, en de Kudden die daar graafden, gevoelden niet die aangename geur, die haardoet waffchen en toenemen. De Stier vluchtte voor de Jonge Koe, en den Herder ter nedergeflagen vergat zijn gefang en fluit.

Uit dit Hol quam geftadig op een fwarte en dikke rook, die op 't midden van den dag een foort van nacht uitmaakte. De omleggende Volkeren verdubbelden daar op hare offerhanden, om de helfche Goden te bevredigen; maar onderwijlen waten de Menfchen in den bloei hares levens, in de *Fleur* harer Jaren, en teedere jeugd, de eenige flagt-offers, daar defe wreede Godheden vermaak in namen om op te offeren en te flagten door een doodelijke befinettelijkheid.

't Was hier, daar *Telemachus* den weg focht te vinden na de fwarte verblijf-plaats van *Pluto*. *Minerva*, die gedurig een wakend oog over hem hield, en met haar Schild bedekte, had *Pluto* hem gunftig gemaakt; *Jupyn* zelfs ter bede van *Minerva*, had *Mecuur* bevolen, die dagelijks ter helle nederdaalt, om feeker getal ftervelingen aan *Charon* over te leveren, om den Koning der Duifterniffe te bootfchappen, dat hy wilde toelaten, dat den Zoone van *Ulyſſes* in zijn Rijk quam.

Telemachus ontftal fig gedurende de nacht het Leger; ging voort by het licht der Maan, aanriep defe Goddelijke Mogentheit, die des nachts in den Hemel zijnde het glinfterende licht, als de kuifche *Diana* op de aarde, en de ontfagchelijke *Hecate* in de Helle. Defe Godheit hoorde gunftig zijn gebeden, vermits zijn hert fuiver en

oprecht was, en hy alleen geleid wierd door de Godvruchtige liefde, die een Zoon zijn Vader schuldig is. Naaulijks was hy noch gekomen aan den ingank van dit Hol, of hy hoorde het onderaardsche Rijk loejen, de aarde beefde onder zijn voeten, den Hemel was als gewapent met blixemen en weerlichten, die scheenen neder te storten. Den jongen Zoone van *Ulyffes* gevoelde zijn hert ontroert, en zijn gantsche lichaam bedekt als met een ys-koud sweet, maar zijn moed ondersteunde hem, hy verhief zijn handen en oogen ten Hemel. Groote Goden! riep hy uit, ik neeme dese voorbeduidfelen als gelukkig aan, volvoerd uw werk. Dit feggende, verdubbelde hy zijn gang, en bood sig stoutmoedig aan: aanstonds verdween hier op den dikken rook, die den ingank van dit Hol, aan alle dierén, die het naderen, doodelijk maakt; de vergiftige damp vervloog van tijd tot tijd: *Telemachus* trad alleen daar binnen, want geen ander sterveling fou hem hebben derven volgen. Twee *Cretensers*, die hem tot op seekere tuffchenwijdte van het Hol vergeselschap hadden, en die hy dit zijn voornemen had toevertrouwt, bleven zidderende en als half dood ver-genoege daar van af in een Tempel, haar gebeden doende, en geen hope meer hebbende van *Telemachus* ooit weder te fullen sien.

Onderwijlen drong den Zoone van *Ulyffes* door in dese afgrijffelijke duifterniffen met den deegen in de vuift, wel haaft wierd hy gewaar een fwak en duifter licht, foodanig als men des nagts op de aarde wel gewoon is te sien. Hy bemerkte de lichte Schimmen, die om hem heen vloogen; hy keerde die af met zijn deegen; aanstonds sag hy

hy de droevige boorden deſer moeraffige Rivier, wiens modderige en drabbige wateren niet anders deden dan draajen; op deſen oever ontdekte hy een ontelbare meenigte van dooden, ontbloomt van begraaffenis, die ſig te vergeefs den ombarmhertigen *Charon* aanboden. Deſe God, wiens eeuwigdurenden Ouderdom altoos droevig en ſtuurs is, dreigt en drijft haar af, en nam daar op den Jongen *Griek* in zijn Boot. *Telemachus* daar in tredende, hoorde het verſuchten eener Schimme, die ſig niet kon trooſten. Wat is dan, ſeide hy, uw ongeluk, wie zijt gy op aarde geweest? Ik ben antwoorde deſe Schimme, *Nabopharſan* geweest Koning van het trotſe *Babylon*. Al de Volkeren van het Ooſten zidderden alleen op het gerucht van mijn naam, ik deed my door de *Babyloniërs* aanbidden in een Tempel van Marmer, daar ik verbeeld wierd door een *Statue* van goud, en voor welke men dag en nacht brandde de koſtelijkſte *Parfuimen* van *Etiopien*: nooit dorſt ymand ſtraffeloos my tegenſpreken: dagelijks wierden nieuwe vermaaklikheden opgeſocht, om my het leven aangenaam te maaken; ik was noch jonk en ſterk. Heelaas! wat voorſpoed was voor my noch niet overig, die ik op den Troon ſou geſmaakt hebben? Maar een Vrouwe, die ik beminde, doch ſy my niet, heeft my doen gevoelen dat ik geen God was, die heeft my vergeven, ik ben niet meer, gisteren heeft men met pracht en praal mijn aſſche in een gulde Lijkbuſſe gedaan, men weende, trok het hair uit, men ſcheen ſig te willen werpen in de Vlamme van mijn lijk-houtſapel, en met my te ſterven: noch gaatmen ſuchten aan de voet van mijn praalgraf, daarmen mijn aſſche in geleid

heeft; maar niemand beklaagt my, mijn gedachtenis zelfs werd gevloekt in mijn huisgezin, en hier beneden lijde ik reeds groufame beledigingen.

Telemachus ontroerd door dit geficht, feide hem: Zijt gy gedurende uw regeering waarlijk gelukkig geweest? hebt gy wel gefmaakt die fagte en ftille vrede, fonder welke het herte des Menfchen altoos geflooten en benaauwd wert gehouden, zelfs in het midden der welluften? Neen, antwoorde den *Babylonier*, ik weet zelfs niet wat gy feggen wilt. De Wijfen geven defen Vrede voor als het eenigfte goed: wat my aangaat, ik heb die nooit gefmaakt, mijn hert is fonder ophouden gaande gemaakt door nieuwe begeerlijkheden van vrees en hoop; ik trachtete my zelfs te verdooven, door mijn hertstochten den ruimen toom te geven; ik droeg forg mijn dronkenschap gedurig te maaken; de minfte tuffchen-poos van ftille rufte fou my bitter geweest zijn. Zie daar den Vrede, die ik genooten heb; al het andere fou my een *Fabel* en droom fchijnen. Sie daar de goederen, die ik betreure. Den *Babylonier* op defe wijze fprekende, fchreide als een lafhertig Menfch, verwijfd door voorfpoed, en die nooit geleerd heeft kloekmoedig eenig ongeluk te verdragen; hy had eenige Slaven by fig, diemen had doen fterven, om zijn Lijkftatie te vereeren. *Mercurus* had die aan *Charon*, nevens haar Koning overgelevert, en met een een volkomen oppermacht over defe Koning, die zy op aarde gediend hadden. De Schimmen deser Slaven vreesden niet meer de Schimme van *Nabopharsan*, fy hielden die gebonden, en deden hem aan veel wreede onwaardigheden. Den een vroeg hem: Waren wy
niet

niet alfoo wel Menschen, als gy? Hoe waart gy soo onfinnig, van te gelooven, dat gy een God waart, kondet gy u niet te binnen brengen, dat gy gesprooten zijt uit eene stam, als alle andere Menschen? Een ander spottende, beet hem toe: Gy had reden van niet te willen, datmen u voor een Mensch hield, want gy waart een schrikdier sonder beleeftheit. Een derde seide; Wel hoe! waar zijn tegenwoordig uw Vleijers? Ongelukkige! gy hebt niet meer te geven, kond geen quaad meer doen, sie daar eens, gy zijt geworden een Slaaf uwer Slaven. De Goden zijn langzaam in 't oeffenen der Gerechtigheit, maar eindelijk doen zy dat. Op dese harde en ruuwe taal sloeg *Nabopharsan* zijn oogen ter aarde, trok het hair uit zijn Hoofd door een overmaat van woede en wanhoop. Maar *Charon* seide tegens de Slaven: Trek hem by de keten, sleep hem weg tegens wil en dank, sel's sal hy de troost niet genieten van zijn schandete verbergen: al de Schimmen van *Styx* moeten ooggeruigen daar van zijn, om de Goden te rechtveerdigen, die lang genoeg verdragen hebben, dat desen Godloofen op de aarde geheerscht heeft. Dit is, O *Babylonier*! noch maar het begin uwer smerten, bereid, en maak u gereed om geoordeeld te werden door den onbuigfamen *Minos*, Rechter in het onderaardsche Rijk. Gedurende dese redeneering van den vreesfelijken *Charon*, raakte de Boot reeds aan een oever van het Rijk van *Pluto*, al de Schimmen liepen toe om desen levendigen Mensch te beschouwen, die onder het midden der dooden in dese Boot verscheen: maar op dat oogenblik, soo als *Telemachus* wilde voet aan Land setten, vlooden

zy, even als de schaduw in de nacht, die het minste licht van den dag verdriest. *Charon* den jongen *Griek* beschouwende met een minder gefronst wesen, en donker gefigt, als hy anders wel gewoon was, seide hem: Gy sterveling van de Goden bemind, vermits het u toegelaten iste koomen in het Rijke der duisternisse, ontoegankelijk voor alle andere levendigen, spoed u om te gaan daar het Noodlot u roept; gaa door dese duistere weg naar het Paleis van *Pluto*, die gy sult op zijn troon vinden, hy sal u toelaten in te gaan in die plaatsen, welkers geheim het my ongeoorloft is u te ontdekken. Hier op naderde *Telemachus* met een groote tred, van alle kanten sag hy Schimmen huppelen, talrijker dan het zand aan de oever der Zee; en in de beweging van dese ontelbare meenigte, wierd hy betangen met een Goddelijke vrees, beschouwende het diep stilswijgen deser woeste plaatsen. Zijn haren reesen te bergen op zijn Hoofd, wanneer hy quam aan de swarte verblijfplaats van den ombarinhertigen *Pluto*, hy gevoelde zijn knien wankelen, het geluid zijner stemme ontbrak hem, en ter nauwer nood kon hy dese woorden voor de Goden uitbrengen: Gy ziet, O vreesfelijke Godheit! den Zoone van den ongelukkigigen *Ulysses*, ik kome om te weten of mijn Vader reeds is nedergedaalt in uw Rijk, dan of hy noch is omswervende op de aarde.

Pluto sat op een elpenbeene Troon, zijn wesen was bleek en streng, zijn oogen ingevallen en glinsterend, zijn voorhoofd gefronst en dreigend; 't gesicht van een levendig Mensch was hem hatelijk, even als het licht de oogen dier beesten beledigt, die niet dan des nachts gewoon zijn

uit

uit haar hoolen te komen. Aan zijn zijde verſcheen *Proſerpina*, die alleen zijn oogen tot haar trok, en een weinig zijn hart ſcheen te verſigten: zy genoot altoos een nieuwe en verſche ſchoonheit, maar ſcheen by haar goddelijke liefſelikheden gevoegt te hebben, iets, 't geen hard en wreed was voor haar Gemaal. Aan de voet van den Troon was de bleeke Dood, alles afmaaijende met haar ſcherpe Seiſſen, dat ſy gedurig aanſette. Rondſom haar heen vloogen de ſwarte zorgen, de wreede wantrouwens en wraaken, geheel bloedig, en met wonden bedekt, de onrechtveerdige haat, en gierigheid die ſig-felfs knaagt, de Wanhoop, die haar eigene handen verſcheurd, de dulle heerſſucht die alles omverwerpt, het verraad, dat ſig in bloed wil baaden, en geen genoeg kan nemen in de qualen, die het ſelfs veroorzaakt heeft, de nijd, die rondſom heen haar doodelijk vergif verſpreid, en verwoed ſig omwentelt in de onmacht van niet te kunnen ſchaden, de Godloosheit, die ſig verwingt in een diepen afgrond, daar zy wanhoopende ſig heeft in ter nedergestort, afgrijſſelijke ſpooken en verfoeilijke gedochten, die de dooden verbeelden om de levendigen te vervaren, afſchouwelijke droomen, de vreeſſelijke ſlaapeloosheit immer ſoo wreed als de droeve droomen: al deſe doodelijke denkbeelden omcingelden den fiere *Pluto*, en vervulden het Hof, daar in hy zijn verblijf had. Hy antwoorde *Telemachus* met een ſagte ſtemme, die de afgronden van *Hebrus* deed loeijen: Jonge ſterveling het Noodlot heeft u doen ſchenden deſe Vryplaats de Schimmen toegewijd, volg het groot beſchik der Goden, ik ſal u niet ſeggen waar uw Vader is, 't is genoeg

dat gy vry gesteld word, om naar hem te zoeken: vermits hy een Koning op aarde is geweest, hebt gy niet dan te doorloopen de eene kant van het swarte *Tartarie*, daar de quade Koningen gestraft, en aan de andere zijde de *Elizeefche* Velden, daar de goede beloont werden. Maar van hier kond gy niet komen in de *Elizeefche* Velden, dan alvorens *Tartarie* te hebben doorwandeld, spoed u inder haast derwaarts, en vertrek uit mijn Rijk.

Op dit stond scheen *Telemachus* te vliegen in dese leedige en woeste plaatsen; soo haatte hy sig om te verneemen of hy zijn Vader weder sou zien, en om te wijken uit de vreesfelijke tegenwoordigheid van desen Dwingeland, die dooden en levendigen in vrees hield. Wel haast bemerkte hy dicht by den swarten *Tartarus* te zijn, daar een swarte en dikke rook uit voortquam, wiens vergiftige reuk de dood sou kunnen veroorzaaken, soo die sig verspreide in de verblijfplaats der levendigen. Dese rook bedekte een Stroom van vier en vlam, welkers gerucht gelijk was dat der snelloopendste Rivieren, wanneer die van de hoogste Rotsen afftortende in de diepste afgronden nedervallen, en maakt datmen niets onderscheidentlijk kan verstaan in dese droevige plaatsen.

Telemachus: in 't verborgen van *Minerva* be-
mind, ging sonder eenige vrees in dese Kolk:
aanstonds vernam hy een groot getal Menschen,
die geleest hadden in de geringste gelegenheit,
en gestraft wierden, om dat sy na Rijkdommen
getracht hadden door bedriegeryen, verraderyen,
en wreedheden. Hy sag daar veel godloose Vein-
fers, die onder schijn van de Godsdienst te be-
min-

minnen, ſig daar van als een ſchoonen dekman-
tel hadden bediend, om haar eerſucht te vol-
doen, en lichtgeloovige Menſchen te bedriegen.
Deſe Menſchen, die de Deugd ſelfs miſbruikt
hadden, zijnde de grootſte Gifte der Goden,
wierden geſtraft als de ſchelmachtigſte van al-
len. De Kinderen, die haar Vaders en Moe-
ders hadden vermoord, de Vrouwen, die haar
handen hadden gebaad in 't bloed van haar Man-
nen, de Verraders, die haar Vaderland hadden
verkocht en overgelevert, na alle eeden te heb-
ben geſchonden, leeden geen minder wreede
ſtraffen, dan deſe Veinſers. De drie Rechters
der Helle hadden het dus gewilt, en ſie de re-
den daar van. 't Was, om dat deſe Huigchelaars,
niet te vreden met ſoo boofaardig te zijn, als de
overige Menſchen, voor goede en oprechte wil-
den doorgaan, en door haar ſchijn-deugd veroor-
ſaaken dat de Menſchen de rechte vroomen niet
derven vertrouwen. De Goden, die zy beſpot,
en by de Menſchen verachtelijk hebben gemaakt,
ſcheppen haar vermaak, met al haar vermogen
in 't werk te ſtellen, om zig over deſe beſpot-
ting te wreken.

Na deſen verſcheenen andere Menſchen, die
het gemeen niet geloof ſoo ſchuldig te zijn, en
echter de Goddelijke wraak ſtrengelijk vervolgt.
Deſe zijn de Ondankbaren, Leugenaars, Vleijers,
die het quade prijſen, quaadwillige berijpers, die
de ſuivere Deugd trachtten te bevleken, einde-
lijk de ſulke, die lichtveerdig van ſaaken oor-
deelen, ſonder die in den grond te verſtaan, en
daar door hebben beledigt en geſchonden de ach-
ting der onnoſelen. Maar onder alle ondank-
baarheden, die wel ſwaarſt geſtraft wierden,
wel

was die, daarmen in vervalde tegens de Goden. Wel hoe! seide *Minos*, hy gaat door voor een schrikdier, die nalatig is ontrent de erkentenis, die hy behoort te hebben voor zijn Vader of Vriend, van wien hy eenige hulp en onderstand ontfangen heeft; en soumen eer stellen om ondankbaar te zijn ontrent de Goden, van welke men het leven ontfangen heeft, nevens al de goederen, die 't in sig opsluit? Ismen zijn leven niet meer aan de Goden verschuldigt, dan aan de Vader selfs, daar men van gebooren is? Hoe deese gebreken minder op aarde werden gestraft, en over 't hoofd gesien, te meer zyn die in de Helle het voorwerp der goddelijke wraak, die niets kan ontslippen.

Telemachus siende deese drie Rechters, die gefeeten waren, en een Mensch veroordeelden, nam de Vrymoedigheid om haar af te vragen, welke haar misdaden waren. Aanstonds een veroordeelde het woord opvattende, riep uit: Ik heb nooit eenig quaad bedreven, ik heb al mijn leven vermaak genomen in weldoen, ik ben al mijn leven eerlijk, milddadig, rechtveerdig, en toegevende geweest; wat kanmen my verwijten, of te last leggen? Hier op seide *Minos*: Gy word niet beschuldigt in opzicht van Menschen, maar zijt gy de Goden minder schuldig dan de Menschen? Welke is dan dese gerechtigheit, daar gy soo op roemt? Gy zijt in geen gebreken gebleven ontrent de Menschen, die niets zijn, en zijt deugdzaam geweest; maar al die deugd hebt gy gebracht tot u eigen-selfs, en niet tot de Goden, die u deselve geschonken hadden, want gy wilde genieten de vrucht van uw eigen deugd: dus hebt gy u selfs tot een Godheit aangestelt; maar

maar de Goden, die alles gedaan hebben, en niets gewrocht hebben dan om haar eigen-felfs, konnen van haar recht niet afstaan, gy hebt haar vergeten, zy van gelijken u, en u overgegeven aan uw eigen-felfs, vermits gy u felfs hebt willen zijn, en geenfins de haare. Zoek dan tegenwoordig, foo gy kond, vertroosting in uw eigen hart. Zie daar gy word voor altoos van de Menfchen afgetcheiden, die gy hebt willen behagen: gy word alleen aan uw eigen-felfs overgelaten, die uw Afgod was, leer dat'er geen ware Deugd is sonder eerbied en liefde tot de Goden, aan wien alles toebehoord. Uw valsche Deugd, die langen tijd de lichtgeloovige Menfchen heeft verblind, werd ter nedergeworpen: de Menfchen niet anders oordeelende van gebreeken en deugden, dan voor foo verre die haar betreffen of niet, zijn verblind in opficht van het goede en quade. Zie hier een Goddelijk licht, dat al haar uiterlijke oordeelen omverwerpt, dat veroordeeld, daar fy haar over verwonderen, en rechtveerdigt 't geen zy verdoemen.

Op dese woorden wierd defen Wijsgeer als van den Donder geflagen, ende kon figfelfs niet verdragen; 't welbehagen, t'geen hy eertijds gefchept had in 't befchouwen van zijn befadigheit, moed, en edelmoedige genegenheden, veranderde in wanhoop, 't geficht van zijn eigen hart, Vyand der Goden, verftrekte hem tot ftraf. Hy fag dat, en kon niet nalaten dat te sien. Hy zag de ydelheit der menfchelijke oordeelen en gedachten, die hy in al zijn daden had willen behagen. Hy maakte een algemeene omkeering aller dingen in zijn hert, als of al zijn ingewanden te onderfte bovenkeerden; hy bevond fig niet meer de-

defelve , alle hulp en onderftand ontbrak hem van binnen ; zijn gewiffe , welkers getuigenis eertijds hem foo geneuglijk was , verhief fig tegens hem , en bewees hem met woede zijn dwaling , en de ydele luifter van al zijn deugden , wanneer die de eer en dienft der Goden niet hebben tot haar oogmerk en einde ; hy wierd ontroerd en verbaaft , vol van fchaamte , knaging en wanhoop ; de Rafernyen pijnigden hem niet , vermits 't genoeg was dat hy aan fig-felfs was overgelaten , en zijn eigen hert een wrecker was der gehoonde Goden ; hy focht de duifterfte plaatfen , om fig voor andere te verbergen , maar kon die niet vinden ; een angftvallig licht , volgde hem over-al , over-al de fchitterende ftralen der waarheit , om de waarheit te wreeken , die hy verwaarlooft had op te volgen ; al wat hy bemind had , wierd hatelijk voor zijn oogen , als zijnde den oorspronk zijner qualen , die nooit fouden eindigen ; dus feide hy by fig-felfs : O onfinnige ! Ik heb dan Goden noch menfchen gekend , noch my-felfs , neen , ik heb niets gekend , nademaal ik het eenige en waarachtige goed nooit bemind heb ; alle mijn fchreeden zijn dwalingen geweest , mijn wijfheit niet dan dwaafheit , mijn Deugd niet anders dan een godloofe en verblinde opgeblafentheit , ik was een Afgod van myfelfs .

Eindelijk fag *Telemachus* de Koningen , die geftraft wierden , om dat zy haar macht misbruikt hadden : aan de eene kant bood een der Rafernyen als Wraak-Godesse haar een fpiegel aan , die al de mismaaktheit en wangefalte harer gebreeken levendig vertoonde : zy fagen die , en men kon niet beletten met een te sien derfelver
groove

groove dwaasheit, en gretigheid na ydele en belagchelijke lofuiteryen, haar hardigheid voor de menschen, wiens geluk zy hadden behooren uit te maaken. haar ongevoeligheid voor de Deugd, haar vrees om de waarheit te verstaan, haar genegenheden voor laffe menschen en vleijers, haar sorgloosheit, slapheit, toegeventheit, wantrouwen, hoogmoed, en overmatige kosteljkheit, gegrondvest op de verwoesting harer volkeren, haar eersucht om een weinig ydele *Glory* te koopen ten prijs en koste van het bloed harer Burgers, eindelijk haar wreedheit, die dagelijks haar nieuwe wellusten doet opsoeken in de tranen en wanhoop van soo veel ellendige menschen.

Zy sagen sonder ophouden in dese spiegel, vreeslijker en afschuwelijker dan *Chimera*, door *Bellerophon* overwonnen, of de *Hydra* van *Lerna* door *Hercules* ter nedergevelt, of *Cerberus* selfs, niet tegenstaande die uit zijn drie opene muilen een swart en vergiftig bloed braakt, bequaam om het gantsche geslagt der stervelingen op den aardbodem te besmetten.

Terselver tijd sag men aan de andere zijde een andere *Raferty*, die met bespottung al de lofuiteryen herhaalde, daar de vleijers gedurende haar leven haar mede hadden opgehoopt, en de kap gevult, en bood haar een andere spiegel aan, daar zy sig selfs soodanig beschouwden, als de vleijery haar had afgemaalt; de tegenstrijdigheit deser twee afbeeldsels verstrekte tot straffe harer ydelheit: men bemerkte dat de boosaardigste onder dese Koningen, de sulke waren, diemen in haar leven de heerlijkste eertitelen en grootste lofuiteryen had gegeven, vermits de
boosen

boofen meer te vreefen zijn dan de goeden , en de eerfte fonder eenige fchaamte kunnen verdragen de laffe vleijeryen der Dichters en Redenaars van haar tijd.

Men hoort haar fuchten in de diepe duifterniffen , daar zy niet anders kunnen sien dan befpotting en befchimping , die zy verdragen moeten : niets is ontrent haar , die defelve afweeren , tegenspreken , of verwerren , daar zy anders op aarde pleegen te fpeelen met het leven der menfchen , en voorgaven dat alles gemaakt was om haar te dienen. In de *Tartarus* zijn zy overgegeven aan sekere koppige flaven ; die op haar beurt haar doen gevoelen een wreede dienftbaarheid ; zy dienen met droefheit , en haar is geen hope overig gelaten , dat haar gevankenis ooit fal verlicht of verflagt worden ; zy zijn gekomen onder de roede en het bedwang deser Slaven , haar onverfoenelijke Vyanden en Dwinglanden , even als een aambeeld onder de hamer der *Cyclophen* , wanneer *Vulcaan* die aandrijft om te arbeiden in de brandende ovens van den berg *Etna*.

Telemachus befchouwde defe bleeke , afgrijffelijke , en bedroefde wemens. 't Is een fware droefheit die defe halsftraffelijken knaagt ; zy hebben een affchrik van haar eigen-felfs , en konnen fig daar van niet ontlafen , even foo weinig als haar natuur uitschudden ; zy hebben geen andere ftraffe harer gebreeken noodig , dan haar gebreeken felfs ; fonder ophouden sien zy die in al haar wangefalte en leelijkheid , zy komen haar voor als affchouwelijke fpooken , en vervolgen haar gedurig : om fig daar van te bevrijden , sien zy om na een dood , machtiger dan die haar
van

van derſelver lichamen heeft afgeſcheiden. In de wanhoop daar zy ſig in bevinden, roepen zy een dood te hulp, die alle gevoel en kenniſſe in haar mag verdooven en uitbluſſchen; zy verſoeken de afgronden dat die haar willen inſwelgen, om te verſchuiln voor de wreekende ſtralen der Waarheit, die zy vervolgt hebben; maar zy werden bewaart tot de wraak, die geſtadig op haar druppelt, ſonder dat die immer ſal verdroogen. De Waarheit, die zy gevreeſt hebben te ſien, verſtrekt haar tot ſtraf. Zy ſien die, en hebben geen oogen, dan om te ſien, dat die tegens haar ſig verheft. Derſelver geſicht treft en verſcheurd haar, even als den Donder, die ſonder iets van buiten te beſchadigen, doordringt tot in de ingewanden, en even als het metaal in een gloejenden ooven, haar ziel word als overgooten door dit wraakvier, maar blijft beſtendig, ende verteert niet, word wel ontbonden tot aan de eerſte beſingelen des levens, maar kan niet ſterven; men word buiten ſigſelfs verrukt, men kan niet vinden eenige ſteun of ruſte voor een oogenblik, en behoud niet dan een woede tegens ſigſelfs, en een verlies van alle hoop, die dol en onſinnig is.

Onder ſoo veel voorwerpen, die *Telemachus* de haren deden te bergen riſen, ſag hy verſcheide der oude Koningen van *Lydie* die geſtraft waren, om dat zy de welluſten van een verwijft leven meerder geacht hadden, dan den arbeit, die onafſcheidelijk moet zijn van de Koninglijke waardigheit tot trooſt der volkeren.

Deſe Koningen verweten malkander haar blindheit; de een zeide tegens den ander, die zijn Soon geweest was: Heb ik u niet dikwils in

mijn ouderdom, en voor mijn dood aangemaand, dat gy mijn fouten en gebreeken door onachtsaamheit begaan, soud verbeteren. Den Soon antwoorde, O ongelukkige Vader! gy zijt het die my bedorven hebt, 't is uw voorbeeld dat my gewent heeft tot trotsheit en hoogmoed, en om de menschen hard te handelen, u siende regeeren met soo veel lafheit, en omringt van soo veel bedorvene vleijers, heb ik ongevoelig de vleijery en vermaaklikheden bemind. Ik heb geloofd dat alle overige menschen in opzicht der Koningen, even soo veel waren als de beesten in opzicht der menschen; dat is van soodanige beesten, daarmen geen werk van maakt, dan voor soo veel zy dienst en gemak veroorsaaken. Ik heb sulks gemeend, en gy hebt my het doen gelooven, en om deese reden lijde ik soo veel qualen, want ik heb u nagevolgd. By dese verwijtingen voegden zy afgrijffelijke vervloekingen, en scheenen vervoerd door woede om malkander te verscheuren. Rondsom dese Koningen huppelden als Nachtuilen de wreede vermoedens, valsche oproeren, en wantrouwens, die de Volkeren wreken van de hardigheit der Koningen, den onverzadelijken honger tot rijkdommen, de valsche *Glory* altoos wreed, de laffe verwijtheit, die de onheilen verdubbeld, welke men altoos lijd, zonder ooit te verschaffen bestendige vermaaklikheden. Men sag veel deser Koningen strenge gestraft, niet wegens de fouten die zy bedreven hadden, maar om het goed dat zy soud hebben kunnen verrichten; al de gebreeken der Volkeren, veroorzaakt door het achteloos onderhouden der Wetten, wierden dese Koningen toegerekent, ook wierd op haar reekening gestelt al de wan-

wanordres, die veroorzaakt worden door den hoogmoed, wellust, en alle andere buitenspoorigheden, die de menschen werpen in een staat van geweld, en verfoeking tot verachting der Wetten om goed te verkrijgen. Boven al wierden strengelijk gehandeld foodanige Koningen, die in plaats van goed te zijn, en neertige herders van het Volk, niet anders hadden gedacht, dan om de kudden te verwoesten als verscheurende Wolven. Maar 't geen *Telemachus* noch meer verbaafde, was dat hy in desen afgrond der duisternissen en rampen noch een groot getal Koningen sag, die op aarde hebbende doorgedaan voor genoegzaam goede Koningen, echter waren overgegeven aan de straffen van den swarten *Tartarus*, om dat zy haar hadden laten regeeren door boose, en arglistige menschen; zy wierden gestraft om misdrijven, die onder haar gesag geschied waren; dat meer is dese Koningen waren voor het meere deel noch goed noch quaad, maar haar lafheit was altoos soo groot geweest, dat zy gevreesd hadden de waarheit te erkennen, zy hadden nooit smaak in de deugd gehad, en nooit geproeft het vermaak van weldoen.

Wanneer *Telemachus* uit dese plaatsen vertrok gevoelde hy sig verlicht, even als of hem een Berg van de borst genomen was: door dese verlichting begreep hy het ongeluk der geener, die daar in opgeslooten waren, sonder hoop van ooit weder daar te sullen uitkomen; hy was verbaaft te sien, dat de Koningen strenger gestraft wierden, dan alle andere schuldigen: Hoe! seide hy, soo veel pligten, soo veel gevaren, soo veel valstrikken, soo veel swarigheden om de waarheit te erkennen, om sig te beschermen tegens anderen, en zijn eigensels,

eindelijk noch foo vreesfelijke pijnen te moeten lijden in de Helle, naar datmen in dit foo korte leven, is heen en weer bewoogen, als een bal ge-kaatst, en in allerlei faaken gedwardsboomt. O! hy is onfinnig die soekt te regeren; gelukkig hy, die sig bepaald in een middelmatige en vreedfame gelegenheit, daar in de deugd hem minder fwaar is. Dese opmerkingen maakende, wierd hy van binnen ontroerd, beefde, en verviel in seekere verbaasheit, die hem seekere wanhoop deed gevoelen deser ongelukkigigen, die hy quam te beschouwen; maar na mate dat hy zig affonderde van dit droeve verblijf der duisternissen, affchrik en wanhoop, begon zijn moed een weinig aan te wasschen, hy haalde zijn adem, en sag van verre het fuyere en sagte licht van het verblijf der Helden.

Hier hadden al de goede Koningen haar verblijf, die tot noch toe de menschen wijsfelijk bestierd hadden, zy waren afgefondert van de overige rechtveerdigen: gelijk de boosaardige Prinzen in de *Tartarus* oneindig meer smerten leeden, dan alle andere schuldigen van geringer gelegenheit; insgelijks de goede Koningen genooten in de *Eliseesche* Velden een ongelijk grooter geluk dan andere menschen die op aarde de Deugd bemind hadden. *Telemachus* naderde dese Koningen, die in welriekende Bosschagien geseeten waren op altoos groeiende en bloeiende fooden, duisend kleine beekskens van een klare stroom bevochtigden dese schoone plaatsen, en verschaften een aangename koelte; een oneindig getal vogelen deden dese Bosschen weergalmen door het soet gesang harer stemme; te gelijk sagmen onder haar voeten de liefvelijke bloemen der Len-
te,

te, en de rijke vruchten van den Herſt, die aan de boomen hongen; nooit gevoeldmen daar de brandende hittens der Hondsdagen, nooit dorſten de ſwarte Noordewinden daar blaafen, of voortbrengen de ſtrengre koudens van de felle winter, noch den Oorlog met bloed bevekt, noch de wreede nijd, die met een vergiftige tant de gekrinkelde adders dood in haar boeſem, en tuſſchen de armen. De Jaloſie, het wantrouwen, de vreeſe, of de ydele begeertens naderden nooit dit gelukkig verblijf der Vrede. Den dag eindigde daar nooit, en de nacht met haar donkere ſchaduwten was daar niet bekend; een ſuiver en ſagt licht omſcheen de lichamen deſer rechtveerdige Menſchen, en omcingelden die met haar ſtralen, als met een kleed; dit licht was niet als het geen de oogen der ellendige ſtervelingen beſtraald, en niet anders is als duifterniſſe. 't Is veel eer een Hemelſche *Glory*, als licht; 't doordringt op een ſcherpe wiſſe de dikſte lichaaſmen, meer dan de ſtralen der Sonne het ſuiverſte Criſtal; nooit verbijſterd het de oogen, maar verſterkt die in tegendeel, en voed in 't binnenſte der Ziele, ik weet niet welk een helderheit. Met dit alleen werden de gelukſalige Menſchen gevoed, 't gaat van haar uit, en komt tot haar in, 't word met haar vereenigt, zy gevoelen en ademen dat, en 't doet in haar aangroeijen een oorſpronk van vrede en blijdschap, die nooit verdroogt of ophoud, zy zijn verdrongen in deſen afgrond van blijdschap, even als de Viſſchen in 't herte der Zee, zy willen niet, en hebben alles ſonder iets te hebben, want de ſmaak van dit ſuivere licht bevredigt den honger harer Ziele; al haar begeertens zijn verſadigt, en haar volko-

menheit is verheven boven al het geen verhon-
gerde en uitgeteerde Menschen op aarde foeken;
al de vermaaklijkheden, die haar omringen zijn
niets by haar, vermits den overvloed van haar
geluk; dat fy van binnen genieten, haar geenig
gevoelen overlaat, voor 't geen zy aangenaam
van buiten sien; even als de Goden, die verfa-
digt van *Nectar* en *Ambrosijn*, zig niet fouden
geweedigen groote spijfen te gebruiken, als men
haar die aanbod aande kostelijkste tafel der sterf-
felijke Menschen; alle qualen vlieden ver af van
dese geruste plaatsen, de Dood, Siekte, Armoe-
da, Droefheit, Beklag, Verwijt, de Vreesen,
en Hoopen selfs, die meenigmaal soo veel kos-
ten als de Vreesen, nare Gesichten, Onfinaak-
lijkheden en Verdrieten kunnen daar niet inko-
men: eer fouden de hooge Bergen van *Thracien*,
welker kruinen altoos met Ys en Sneeuw be-
dekt zijn van den aanvang der Wereld, kunnen
verset worden uit het middelpunt der aarde, dan
de herten deser rechtveerdige Menschen bewoo-
gen worden; alleen hebben fy mededoogen met
de ellenden, die de sterffelijke Menschen op de
aarde omringen en drukken; maar 't is een sagt
en vreedzaam mededoogen, dat geenfins haar on-
veranderlijk geluk beweegt; een eeuwig-durende
Jeugd, een Geluksaligheid sonder einde, een god-
delijke *Glory* is op haar wesens afgemaalt, haar
vreugde heeft niets 't geen dwaas en onbehoorlijk is,
't is een sagt en edelmoedige blijdschap, vol van
Majestest; 't is een verhevene smaak van waarheit
en deugd, die haar vervoerd; zy zijn sonder ee-
nige tusschenvallen t'aller tijd in deselve bewe-
ging van gemoed, daar een Moeder sig in be-
vind, die haar Soon weder krijgt, welke fy
vermeind dood te zijn, en dese blijdschap, die de

Moeder wel haast ontlipt , vlied nooit uit het herte deser Menschen ; nooit verflaauwt die voor een tijd , die is altoos nieuw voor haar ; zy worden vervoerd door dese dronkenschap , zonder ontroerd of verblind te worden ; zy onderhouden den anderen van 't geen sy sien , of smaaken ; zy gedenken met vermaak aan dese droevige , maar korte Jaren , daar in sy hebben moeten strijden tegens sig-selvs , den vloed der bedorvene Menschen om Vroom te worden ; zy verwonderen sig over den bystand der Goden , die haar als met de hand geleid hebben tot de Deugd , in 't midden van soo veel gevaren . Ik weet niet wat Goddelijks gestadig in haar herten vloeid , als een stroom der Godheit selvs , die sig met haar vereenigt ; zy sien , zy smaaken dat zy gelukkig zijn , en gevoelen dat zy het altoos zijn fullen ; zy singen gesamentlijk op lofzangen ter eere van de Goden en maaken gesamentlijk als maar eene stemme , gedachte , een hart en een geluk uit , die in dese vereenigde Zielen als een Ebbe en Vloed is . In dese Hemelsche vervoering rollen de Eeuwen veel sneller by haar , dan de uren by de Menschen , onderwijlen nemen duifend en duifend verlopene Eeuwen niets weg van haar geluk , dat dagelijks aanwafcht , en altoos nieuw is ; zy regeeren gesamentlijk niet op throonen , die menschelijke handen konnen t'onderste boven keeren , maar in sig-selvs met een onbeweeglijke kracht , want sy hebben niet meer van nooden ontfagchelijk te zijn door een macht , ontleent van een gering en ellendig Volk , zy dragen geen ydele kroonen meer , welkers luister soo veel vreesen , en moeilijke sorgten verbergt , de Goden selvs hebben haar gekroont met eigener

handen, en dat met kroonen, die nooit fullen verwelken.

Telemachus, die zijn Vader volgt, en gevreesd had hem in dese plaatsen te fullen vinden, was soo bevangen met de smaak deser vrede, blijdschap en geluk, dat hy nu wenschte hem daar te ontmoeten, en bedroefde sig, dat hy genoodsaakt was vervolgens weder te keeren onder het geselschap der Stervelingen. Hier, seide hy, word het ware leven gevonden, en 't onse is als een dood; maar 't geen hem verwonderde, was dat hy soo veel Koningen gestraft zag in de swarte *Tartarus*, en soo weinig in de *Elzeefche* Velden, hy begreep dat'er weinig Koningen waren, soo standvastig en moedig, om haar eigene macht te wederstaan, en te verwerpen de Vleijery van soo veel Menschen die haar hertstochten gaande maaken. Dus zijn de goede Koningen seer seldzaam, en het meerendeel soo boos, dat de Godden niet rechtveerdig souden zijn, soo sy, na haar macht gedurende haar leven misbruikt te hebben, deselve na haar dood niet straffen.

Telemachus zijn Vader *Ulysses* niet siende onder dese Koningen, socht ten minste den Goddelijken *Laertes* zijn Grootvader te sien. Terwijl hy te vergeefs socht, naderde hem een eerwaardig Grijsaard, met een wesen vol van Majesteit. Zijn ouderdom scheen niet als die van andere Menschen die door den last der Jaren werden in 't graf gerukt; alleen zag men dat hy oud geweest was voor zijn overlijden; 't was een vermenging van al het geen den ouderdom deeftig heeft, met al de aangenaamheden der Jeugd; want dese bekoorlijkheden der jeugd, wasschen zelfs in de swakste Grijsaards op nieuw wederom

aan,

aan, op dat ſtond, als ſy in de *Elifeeſche* Velden werden ingelaten. Deſe Man naderde met haalt, beſag *Telemachus* met welgevallen, en als een Perſoon, die hem lief en waard was. *Telemachus*, die hem niet kende, ſtond als verbaast en opgetogen Ik vergeef het u, O mijn Zoon! ſeide deſen Grijsaard, dat gy my niet kend, ik ben *Arceſius*, Vader van *Laertes*, en had mijn dagen geëindigt, een weinig voor dat mijn kleine Zoon *Ulyſſes* vertrok, om te gaan na de belegering van *Trojen*, doemaals waart gy noch een klein kind, op de armen van uw Voedſter, op die tijd had ik al grootē hoopē van u opgevat, en die hebben my niet bedrogen, mits ik u ſie nederdaalen in het Rijke van *Pluto*, om uw Vader te ſoeken, en dat de Goden in deſe onderneeming u onderſteunen. O gelukkig Kind! de Goden beminnen u, en bereiden voor u een *Glory*, even als die van uw Vader; O! wat ben ik ſelfs gelukkig u te ſien ſoeken naar uw Vader *Ulyſſes* in deſe plaatſen, hy leeft noch, en word bewaard om ons Huis weder te verheffen in het Eiland van *Itaca*; *Laertes* ſelfs, alhoewel gedrukt door den laſt der Jaren, beſchouwt noch het licht der Sonne, en wacht dat zijn Zoonne komt, om hem de oogen te ſluiten. Dus vergaati de Menſchen als de Bloemen, die des morgens ſig openen, en des avonds verſienſt ter aarde leggen, en met voeten getreden worden? De geſlagten der Menſchen vloeijen door, even als de Golven van een driftige Rivier, niets kan de tijd ophouden, die alles met ſig ſleept, 't geen onbeweeglijk ſchijnd. Gy ſelfs, O mijn Zoon! die tegenwoordig geniet een Jeugd, ſoo levendig, en vrugtbaar met ſoo veel vermaaklijkheden,

den, gedenk dat desen schoonen Ouderdom, die als in zijn bloei staat, byna soo haast sal verdroogt als ontslooten zijn, gy sult ongevoelig dese liefelijke bekoorlijkheden, die aangenaame vermaaklijkheden, die kracht, gezondheid, en blijdschap als een droom verdweenen sien, daar van sal niet, dan een droevig geheugen overblijven; de quijnende Ouderdom, Vyandinne der vermaaklijkheden, sal uw aangesicht berimpelen, uw ligchaam nederbuigen, uw bevende leeden verzwakken, den oorspronk der Vreugde in uw hert verdooven, u het tegenwoordige onsmakelijk maaken, het toekomende doen vreesen, uw voor alles doen ongevoelig zijn, behalven voor de droefheit. Dese tijd schijnd noch ver afgesonderd: Helaas! mijn Soon, bedrieg u zelfs niet, die spoed, sie die komt, en staat voor de deur, 't geen [met soodanigen snelheit komt, dat is niet verre van u, en het tegenwoordige, 't geen wegvliegt, werd vernietigt op dat stond, als wy spreken, en 't kan niet herroepen worden. Maak dan nooit staat, mijn Soone! op het tegenwoordige, maar houd u binnen het bestek der strenge en ruwe Deugd in opzicht van het toekomende. Bereid voor u zelfs door suivere seden, en liefde tot de gerechtigheit een plaats in dit gelukkig verblijf des Vredes; gy zijt gebooren om te regeeren na uw Vader *Ulysses*, en sult hem wel haast sien meester in *Itaca*; gy zijt gebooren om te gebieden, maar Helaas! mijn Soone, hoe bedrieglijk is de Koninglijke waardigheit; wanneer men die van verre beschouwt, sietmen niet anders dan luister, gesag, en wellusten, maar van naby is alles distelig; een *particulier* kan sonder zig te onteeren een sagt en burgerlijk leven

leiden, maar in tegendeel een Koning sonder schanden geen gemakkelijk leven opvolgen, hy moet sig bevlijtigen in de plichten zijner bediening, hy is aan alle menschen zijn regeering schuldig, 't is hem niet geoorloft alleen voor sigselfs te zijn, zijn minste gebreeken zijn van een oneindig gevolg, vermits die veroorsaaken het ongeluk der Volkeren, en dikwils veel Eeuwen na een gedurende, hy moet inbinden de stoutheit der boosen, ondersteunen de onnosselheit, en den laster verdrijven; 't is niet genoeg dat hy selfs geen quaad doet, maar moet al het mogelijk goet betrachten tot welwesen van zijn Staat; 't is niet genoeg dat hy goet doet voor sigselfs; maar moet alle qualen beletten die andere souden doen, soo zy niet wederhouden wierden. Vrees dan, mijn Zoon, vrees dan een soo gevaarlijke gelegenheit, wapen u met moed tegens u eigenselfs, tegens uw driften, en de vleijers. Dese woorden uittende, scheen *Arcefius* door een Goddelijk vier angeblasen, hy betoonde aan *Telemachus* een wesen, vol van mededoogen voor de qualen, die de Koninglijke waardigheit versellen: wanneer die, seide hy, werd aangenomen, om de begeerte te voldoen, is die niet anders dan een afschouwelijke dwingelandy; wanneer die werd aanvaard om te vervullen de plichten van een groot volk te bestieren, even als een Vader zijn kinderen, is die niet dan een lastige dienstbaarheid, die een manmoed en heldhaftig geduld vereischt: daar door is het seker dat zy, die met een oprechte Deugd op aarde geheerscht hebben, door de almacht der Goden hier genieten een volmaakt geluk, soo veel als de Goden geven konnen.

Gedurende dat *Arceſius* op deſe wiſſe ſprak, greepen zijn woorden plaats in 't binnenſte des herten van *Telemachus*, en ſchooten daar wortel, even als een bequaam werkmeester in 't koper graveerd onuitwiſſchelijke gedaantens, die hy wil vertoonen voor de oogen der latere nakomelingſchap. Deſe wiſſe woorden drongen door als een blixemvier tot in 't herte van *Telemachus*, en hy gevoelde ſig daar door bewoogen en ontroerd, en ik weet niet wat goddelijks zijn Ziel ſcheen te ontvonken; 't geen hy innigſt zijn Vaderland toedroeg, verteerde hem, hy kon deſe geweldige beweging niet wederhouden of tegenſtaan, 't was hem een ſagte en vreedſame droefheit, een levendig en vermaakelijk gevoelen, vermengt met een pijn, bequaam het leven te berooven.

Vervolgens begon *Telemachus* vrymoediger adem te halen, hy erkende in het weſen van *Arceſius* een groote gelijkheit met dat van *Laërtes*, ſelfs geloofde hy diergelijke trekken geſien te hebben in het weſen van zijn Vader *Ulyſſes*, als hy vertrok naar de belegering van *Trojen*; dit herdenken deed zijn hert weck worden, de ſagte tranen vermengt met blijdfchap rolden langs zijn kaaken, hy wilde een perſoon, hem ſoo waard, omhelfen; verſcheidemaal trachtte hy ſulks, doch te vergeefs, te doen, deſe ydele Schimme ontflipte zijn omhelfingen, even als een bedrieglijke droom ymand ontſchiet, die deſelve gelooft te genieten; dan vlood een vluchtig water voor zijn beroerde mond, dan bewoogen zijn lippen om woorden te uiten, die de beklemden tonge niet kon voortbrengen;

gen; zijn handen met kracht uitgestrekt, konden niets grijpen: dus konde *Telemachus* zijn teederhertigheid niet voldoen; hy sag *Arcefus*, hoorde, en sprak met hem, maar kon hem niet aanraaken, eindelijk vroeg hy hem, wie die menschen waren, die sig om en by hem bevonden. Gy ziet mijn Soone, seide desen wijfen Grijfaard, dese menschen, die geweest zijn het cieraad haarer Eeuw, de *Glory*, en het geluk van het menschelijk geslagt, gy siet het klein getal der Koningen die dat waardig zijn geweest, en met getrouwigheid de bediening van Goden op aarde hebben waargenomen: de andere, die gy ontrent haar siet, maar afgesonderd door dese kleine Wolk, hebben en genieten een *Glory*, die vry grooter is, dit zijn waarlijk Helden, maar de belooning van haar dapperheit en Krijgstochten kan niet vergeleeken worden, met die der wijfe, rechtveerdige, en weldoende Koningen: onder dese Helden siet gy *Theseus*, die het wesen een weinig droevig staat, en het ongeluk gehad heeft van een listige Vrouwe al te licht te geloven, en is noch bedroeft dat hy *Neptuin* op soo een onrechtveerdige wijze de dood van zijn Soon *Hippolitus* heeft afgevergt, gelukkig was hy soo hy niet al te lichtveerdig en ras zig verbittert had: ook ziet gy *Achilles*, leunende op zijn lancie, ter oorsaak van de wonde, die de eerloose *Paris* hem in de hielen heeft gegeven, en waar door hy het leven verloor; soo hy anders maar soo wijs, rechtveerdig, en besadigt, als wel onverfaagt ware geweest, de Goden souden hem langer regearing vergun hebben, maar hy heeft mededoogen gehad met de *Phitioten* en *Dalopiers*, over welke hy na de dood van *Peleus* had moeten gebie-

bieden ; zy hebben soo veel Volkeren niet willen overleveren ter bescheidenheit van een opgeblasen mensch, lichter gaande te maaken dan de onstuimige Zee, de Schik-Goddinnen hebben den draat zijnes levens afgesneden, en hy is geweest even als een ontlooke bloem, door het scherpe ploegysfer ter nedergevelt, die valt voor het einde des daags, daar in men die heeft sien opschieten. De Godden hebben sig van hem niet anders willen bedienen, dan door stormen en onweren om de menschen te straffen. Sy hebben *Achilles* gebruikt om de muuren van *Trojen* om-ver te werpen, en te gelijk te wreeken den meened van *Laomedon*, en de onkuische liefde van *Paris*; na dus hem gebesigt te hebben als een werktuig harer Wrake, zijn zy bevredigt, en hebben geweigerd op de tranen van *Thetis* desen jongen Held langer op aarde te laten, die nergens anders toe bequaam was, dan om de menschen te ontruffen, en Landen en Koningrijken te verwooften.

Maar siet gy dien anderen wel met dat woefte wesen, 't is *Ajax*, den Soone van *Talamon*, en Neve van *Achilles*, buiten twijffel is u niet onbekend zijn *Glory* in 't strijden, na het overlijden van *Achilles* gaf hy voor datmen desselfs Wapenen aan geen ander kon geven dan aan hem, uw Vader geloofde hem niet te kunnen wijken, de *Grieken* oordeelden ten voordeele van *Ulysses*. *Ajax* benam uit wanhoop sig het leven; de verontwaardigen wanhoop staan noch op zijn wesen afgemaalt: nader hem niet mijn Soone, want hy sou gelooven dat gy hem in zijn ongeluk zoud willen beschimpen, 't is recht datmen hem beklagt, ziet gy niet hoe droevig dat hy ons beschouwd,

schouwd, en gramsteurig de donkere Boffchagie intreed, vermits wy hem hatelijk zijn. Aan de andere fide fiet gy *Hektor*, die onverwinnelijk fou geweest zijn, foo den Soone van *Thetis* niet was in de Wereld geweest; maar belie *Agamemnon*, die daar gaat, en noch met fig omvoerd de merkteekenen der trouloosheit van *Clytemnestra*. O mijn Soone! ik ben verbaaft, gedenkende aan de ongelukken van dit Huisgefin, van de godloofe *Tantalus*, de verdeelingen der twee gebroeders *Atreus* en *Thiestes* hebben dit huis met affchrik en bloed opgevuld. Helaas! hoe veel misdaden sleept eene na fig? *Agamemnon* wederkeerende aan 't hoofd der Grieken van de belegering van *Trojen*, heeft geen tijd gehad om lang te genieten de *Glory* der Vrede, door hem verkregen. Dusdanig is het noodlot van meest alle Overwinnaars; al de Menschen, die gy daar fiet, zijn ontfagchelijk geweest in den Oorlog, maar niet aanminnelijk of deugdzaam, dus zijn zy niet dan in de tweede verblijfplaats der *Elizeefche* Velden.

Wat dese aanbelangt, die hebben gheheerscht met gerechtigheit, en haar Onderdanen bemind, zy zijn Vrienden der Goden, terwijl dat *Achilles* en *Agamemnon* vol van woede en raserny, als nog hier haar fouten en natuurlijke gebreeken behouden, gedurende dat zy te vergeefs haar leven beklagen 't geen zy verloren hebben, en fig bedroeven van niet anders te zijn dan onvermogene en ydele Schimmen. Dese rechtveerdigen, zijnde gefuiverd door het Goddelijke licht, daar zy medegevoed zijn, begeeren niet meer, dan dit haar geluk, zy beschouwen met medelijden het woe-den der ftervelingen, en de grootste befigheden,
die

die de eersuchtige menschen vervoeren, schijnen haar niet anders dan kinderspel; haar herten zijn versadigt met de waarheit en deugd, die zy in den grond uitpluisen, zy hebben niets te lijdē van sigselfs, of anderen; hoe meerder begeerte, hoe meerder sorg en vreesse, maar alles heeft met haar een einde genomen, uitgenomen de blijdschap, die niet kan eindigen. Beschouw, mijn Soone! den ouden Koning *Inachus*, die het Koninkrijk van *Argos* gesticht heeft, gy fiet hem in dese sagte majestueuse ouderdom, de bloemen wasschen onder zijn voeten, en zijn lichte tred schijnd wel het vliegen van een vogel, hy houd in zijn hand een goude Lier, en in een eeuwig-durende vervoering singt hy op de Wonderen der Goden, een uitgesocht parfuum vloed uit zijn hert en mond, de *melodie* van zijn Lier en stemme verrukt Goden en menschen, dus werd hy beloond, om dat hy zijn volkeren, binnen den omkring zijner nieuwe muuren by-een vergaderd, bemind, en Wetten gegeven heeft. Aan de andere kant tusschen dese *Myrten* kond gy sien *Cecrops* den *Egyptenaar*, die de eerste binnen *Athenen* geregeerd heeft, een Stad de wijse Godinne toegewijd, wiens naam zy draagt. *Cecrops*, daar invoerende de wijse en heilsame Wetten van *Egypten* voor *Griekenland*, den oorspronk der goede Konsten en Zeeden, versagte het verwilderd gestel der Burgers van *Attica*, en vereenigde die door de banden der Maatschappy. Hy was rechtveerdig, beleeft, en mededoogend, hy liet zijn Onderdanen in overvloed, en zijn huisgesin in middelmatigheit, niet willende dat zijn kinderen na hem souden gesag hebben, nademaal hy oordeelde

de dat andere het waardiger waren. Ook moet ik u in deſe kleine valleije *Eriethon* vertonen, die het gebruik van ſilver voor munt heeft uitgevonden, hy deed dat, met dit inſigt om den Koophandel tuſſchen de Steden van *Griekenland* te verlichten, maar hy voorſag het ongemak gehegt aan deſe uitvinding. Schikt u, ſeide hy, tegens al deſe volkeren, om de natuurlijke Rijkdommen, die de waarachtige zijn, te vermeerderen; bebouwt het Land om een grooten overvloed van granen, wijn, olie, en vruchten te hebben. Onderhoud een meenigte van vee, die u mogen voeden met haar melk, en dekken met haar wolle. Op deſe wiſe ſult gy u in ſtaat ſtellen, om nimmermeer de armoede te vreeſen, hoe meer kinderen gy ſult hebben, hoe gy rijker ſult zijn, mits dat gy die arbeidszaam maakt, want de aarde is onuitputtelijk, en die vermeerderd haar vruchtbaarheid na het getal harer inwoonders, die ſorg dragen het Land te bebouwen; zy vergeld milddadig haar arbeit, daar zy anders gierig en ondankbaar is aan de ſulken, die haar achteloos bebouwen. Tracht dan voornamentlijk na de waarachtige Rijkdommen, die de ware behoeften der menſchen voldoen: wat het gemunte geld aanbelangt, maakt daar geen meer werk van, dan het noodig is, om te onderhouden onvermijdelijke Oorlogen van buiten, of tot het verkrijgen van noodige Koopwaren, die in uw Land ontbreeken: ook ware het te wenſchen, datmen in den Koophandel liet varen alle ſaaken, die nergens anders toe dienen, dan om den overdaad, ydelheit, laſ-en verwijftheit te onderhouden. Den wiſen *Eriethon* ſeide dikwils, ik vreeſe mijn

kinderen, dat ik u een doodelijk geschenk heb gedaan, mits u gevende de uitvinding van het geld; ik voorzie dat het sal verwekken de eersucht, gierigheid, en hoogmoed, dat het sal voden een meeningte van verderffelijke konsten, die niet anders te weeg brengen dan de zeeden verswakken en bederven, dat het u sal onsmakelijk doen zijn de gelukkige eenvoudigheid, die uw ruste, en al de veiligheid van uw leven uitmaakt, eindelijk sal het u den landbouw doen verachten, zijnde den grondslag des menschelijken levens, en den oorspronk van alle ware goederen: maar de Goden zijn mijn getuigen dat ik een suiwer hert heb gehad u dese uitvinding gevende, die in sigselfs nut en heilsaam is. Maar als eindelijk *Erichon* bemerkte, dat het geld de volkeren bedurf, gelijk hy voorzien had, week hy door droefheit op een wilden berg, daar hy armlijk en afgesonderd van menschen leefde tot een hoogen ouderdom, sonder sig te willen bemoejen met de regeering der Steden. Weinig tijd naar hem sag men in *Griekenland* verschijnen den befaamden *Triptolemus*, die *Ceres* had geleerd de konst van den Akkerbouw, en het land jaarlijks te bedekken met een gulden oegst. Niet dat de menschen doemaals noch geen kennis hadden van granen, en de wijze om die saaijende te vermeerderen, maar de volmaaktheit der Akkerbouw was haar onbekend, en *Triptolemus* door *Ceres* afgesonden quam met de ploeg in de hand aanbieden de giften der Goddinne, aan alle volkeren, die moeds genoeg hadden om haar natuurlijke traagheit te overwinnen, en tot een gestadigen arbeit sig te begeven: wel haast leerde *Triptole-*

mus den *Grieken* de aarde omploegen , en vrugtbaar maaken , derſelver boeſem doorploegende , ende yverige en onvermoeide *Maaſers* onder haar ſcherpe *Zeiffens* nedervellen de geele ſtrooſhalmen , die het veld bedekten ; ſelfs de wilde en woefte volkeren van *Epirus* en *Etolie* , die gins en weder de boſſchen doorliepen , om ſig met eikelen te voeden , wierden verſagt in zeeden , en onderwierpen ſig deſe wetten , wanneer zy geleerd hadden den oegſt te doen opwaſſchen , en het broodbakken. *Triptolemus* deed den *Grieken* het vermaak gevoelen van zijn Rijkdommen aan niemand , dan aan zijner handen arbeit verſchuldigt te zijn , en datmen in zijn eigen land mag vinden al het geene noodig is , om het leven gemakkelijk en gelukkig te maaken. Deſen overvloed ſoo eenvoudig en onnoſel , gehegt aan den Akkerbouw , bracht haar te binnen de wiſe raaden van *Eriſthon* , en zy miſpreeſen het geld en al de konſtige Rijkdommen , die geen ſchatten zijn , dan door inbeelding der menſchen , die deſelve trachten te verkrijgen tot voldoening van haar gevaarlijke weluſten , en afwending van den arbeit , daar in zy vinden al de weſentlijke goederen met ſuivere zeeden in een volkomene vryheit. Men begreep dan dat een vruchtbaren akker de ware ſchatkamer is van een wijs huisgeſin , om ſpaarſaam te leven , als eertijds de voorvaderen gedaan hadden ; gelukkig waren de *Grieken* , ſoo zy waren volſtandig gebleven by die grondregelen , ſoo bequam om haar machtig te maaken , en gelukkige Liefhebbers der Vryheit en Deugd. Maar helaas ! zy beginnen ſig te verwonderen over de valſche Rijkdommen , en verwaarlooſen van tijd tot tijd

de waarachtige, en verbafteren van haar verwonderlijke eenvoudigheid. O mijn Soone! gy fult noch eens regeeren, gedenk de menfchen tot den akkerbouw te brengen, defe konft te eeren, de falken, die fig daar toe begeven, te verlichten, en niet te lijden dat de menfchen in leedigheid leven, of fig befig houden met konften, die laf en fwakheit veroorzaaken: defe twee menfchen, die foo wijs geweest zijn op aarde, zijn hier bemind van de Goden: bemerk mijn Soone, dat haar *Glory* feer verre die van *Achilles*, en andere Helden te boven gaat, die niet hebben uitgemaakt dan in gevechten; even gelijk de fagte Lente de felle Winter overtreft, en het fchitterende licht der Sonne, dat van de blinkende Maan.

Terwijl *Arcefius* op defe wijze fprak, bemerkte hy dat *Telemachus* gedurig het oog geflagen had naar de kant van fecker klein bofch vol van Laurieren, en waar binnen was een beek befet met *Violen*, *Roofen*, *Lelyen*, en andere welriekende Bloemen, welkers levendige coleuren wel geleen naar die van *Iris*, wanneer zy van den Hemel op de aarde nederdaald, om eenig fterfelijk menfch te verkondigen de beveelen der Goden. 't Was den grooten Koning *Sefoftris*, die *Telemachus* in defe fchoone plaats erkende, hy was duifend-, ja oneindigmaal fchoonder, dan hy ooit was gezien, fittende op den Troon van *Egypten*, de ftralen van een fagt licht fcheenen uit zijn oogen, en die van *Telemachus* waren daar door verbijfterd; na het uiterlijke fou men gelooft hebben, dat hy dronken was door *Nectar*, foodanig had een Goddelijke geeft hem vervoerd boven de menfchelijkheid om zijn Deugden

den te vergelden. *Telemachus* ſeide tegens *Arceſius*: Ik erkenne, O mijn Vader! *Sefoſtris*, die wiſe Koning van *Egypten*, die ik, noch niet lang geleden, geïen heb. Beſie hem, antwoordde *Arceſius*, gy kond bemerken door zijn voorbeeld, hoe mild de Goden zijn in 't beloonen der goede Koningen; maar gy moet weten dat al dit geluk niet met al is, in vergelijking van dat, 't geen hem toegelicht was, ſoo een al te groote voorſpoed hem niet had doen vergeten de regulen van beſadigheid en gerechtigheit, zijn drift om den hoogmoed en ongebondenheit der *Tyriers* te dempen, had hem ingewikkeld om haar Stadt in te nemen. Deſe overwinning maakte hem gaande om noch andere te verkrijgen. Hy liet ſig verleiden door de ydele *Glory* der Overwinnaars. Hy bracht te onder, of liever verwoeſtede gantsch *Aſien*. Op zijn wederkomst in *Egypten* bevond hy dat zijn Broeder ſig meeſter had gemaakt van de Koninglijke waardigheit, en door een onrechtveerdige regeering de beſte Wetten van het Land had veranderd. Zie daar, wat de Overwinnaars bedrijven tegens het welweſen van haar Staat, willoende bemachtigen die harer Naburen. Sie eens wat wetten een Koning gemaakt heeft, anders ſoo rechtveerdig, en weldoende; om deſe reden is de *Glory* verminderd, die de Goden voor hem bereid hadden. Siet gy dien anderen niet, mijn Soone, wiens wonde ſoo uitmunt? 't Is een Koning van *Carie*, *Diocledes* genaamd, die ſig ten beſte van zijn volk in den ſtrijd overgaf, nademaal de Godspraak voorſeid had, dat in den Oorlog tuſſchen de *Cariers* en *Liciers*, dat volk, welkers Koning ſou ſneuvelen, overwinnend ſou

zijn. Beschouw dien anderen, 't is een wijse Wetgever, die aan zijn Volk Wetten hebbende gegeven, bequaam om haar deugdzaam en gelukkig te maaken, haar deed sweeren dat zy nooit eenige zijner Wetten in zijn afwesen fouden schenden; waar na hy vertrok, in vrywillige ballingschap ging hy buiten zijn Vaderland, en fierf arm in een vreemd Land, om zijn volk door desen Eed te verplichten, voor altoos zijn heilsame Wetten te onderhouden. Den anderen die gy fiet is den elfden Koning der *Pyliers*, een der voorouderen van den wijzen *Nestor*; in een Pest, die de aarde verwoestede, en met nieuwe Schimmen de oevers van *Acheron* bedekte, versocht hy aan de Goden, dat zy haar gramschap wilden laten varen, mits dat hy alleen door zijn dood mocht voldoen voor soo veel duisent onschuldigen; de Goden verhoorden hem, en deeden hem hier een andere Koninglijke waardigheid vinden, daar alle die der aarde niet dan ydele schaduwten by zijn.

Desen Grijsaard, die gy met bloemen gekroont fiet, is den befaamden *Belus*, hy regeerden in *Egypten*, en trouwde *Anchinoe*, Dochter van den God *Nilus*, die den oorspronk zijner wateren verbergt, en de aarde verrijkt welke hy bevochtigt door zijn overstromingen; hy had twee Soonen by haar, *Danaus*, wiens geschiedenis gy weet, en de ander *Egyptus*, die de naam gegeven heeft aan dit schoone Koningrijk. *Belus* geloofde rijker te zijn in den overvloed, die hy zijn Volk verschafte, en in de liefde, die zijn Onderdanen hem toedroegen, dan in al de schattingen, die hy haar opleide. Dese Menschen, die gy dood meend te zijn, leven noch, mijn Zoon,

't le-

't leven, 't geen men ellendig op deſe aarde leid, is niet dan een dood, alleenlijk zijn de namen veranderd: het behage de Goden u ſoo Godvrugtig te maaken, dat gy dit gelukſalige leven moogt verdienen, 't geen niets kan eindigen of ontruſten; ſpoed u, 't is tijd dat gy uw Vader gaat ſoeken. Helaas! wat ſult gy noch bloed vergooten ſien! maar wat *glory* verwacht u in de Velden van *Hesperie*! Zijt gedachtig der raaden van den wiſſen *Mentor*; ſoo gy die opvolgt, ſal uw naam groot zijn by alle Volkeren, en in alle Eeuwen.

Dit ſeide hy, en geleide aanſtonds daar op *Telemachus* buiten de poort van yvoor, waar door men kan geraaken uit het duistere Rijk van *Pluto*. *Telemachus* verliet hem met tranen in de oogen, ſonder hem te konnen omhelfen, en uit deſe duistere plaatsē komende, begaf hy ſig in alle neerſtigheit naar het Leger der Bondgenooten, na op den weg mede genomen te hebben de twee jonge *Cretenſers*, die hem tot dicht by dit Hol vergeſelſchaft hadden, en geen hoop hadden van hem ooit weder te ſullen ſien. Onderwijlen vergaderden de Hoofden van het Leger, om te beraadſlaan, of zy *Venuſe* wilden bemachtigen. 't Was een ſterke Stad, die *Adrastus* had bemagtigt van zijn geburen de *Appuliers*. Deſe hadden ſig in een verbintenis tegens hem ingelaten, om recht te vorderen wegens deſe godloofheit: *Adrastus* om haar te bevredigen, had deſe als in onderpand geſtelt in handender *Lucaniers*, maar had door geld de beſetting der *Lucaniers* omgekocht, als ook derſelver Bevelhebber; in diervoegen dat de *Lucaniers* inderdaad binnen *Venuſe* geen meer geſag hadden, dan hy, en de

Appuliers, die toegestaan hadden, dat de besetting der *Lucaniers Venuse* zou bewaren, waren in dese onderhandeling bedrogen. Een Borger van *Venuse*, *Demophante* genaamd, had heimelijk de Bondgenooten aangeboden, op seekere nacht haar een der Stadspoorten te openen. Dit voordeel was des te grooter, om dat *Adrastus* al zijn voorraad van Oorlogs behoefte, en levensmiddelen had geleid in een naburig Kasteel van *Venuse*, 't geen sig niet kon verdedigen als *Venuse* ingenomen was. *Philoctetes* en *Nestor* hadden reeds haar gevoelen verklaard, dat men soo gelukkigen gelegenheit niet behoorde te versuimen: al de andere Hoofden weggesleept door derselver gesag, en verblind door de lichte onderneeming, soo haar dacht, waren eenparig van dat gevoelen; maar *Telemachus* wedergekeert, deed zijn uiterste vermogen om dat af te wenden. My is niet onbekent, seide hy, dat soo ooit menich heeft verdient verrascht en bedroogen te werden, is het *Adrastus*, hy, die soo meenigmaal de Wereld misleid heeft. Ik zie wel, dat gy *Venuse* overrompelende, niet anders sult doen dan u in 't besit eener Stad stellen, die u toebehoort, vermits die de *Appuliers* toekomt, zijnde een der Volkeren van uw Bondgenootschap: ik bekenne gy sult dat kunnen doen met meerder schijn, dan *Adrastus*, die dese Stad in onderpand gestelt, en den Bevelhebber heeft omgekocht, als ook de besetting, om daar in te komen, als hy het noodig sal oordeelen: eindelijk kan ik seer wel begrijpen, dat gy, soo gy *Venuse* inneemt, des anderendaags sult meester van het Kasteel zijn, daar al de voorraad van *Adrastus* in is opgeslooten, en op dese wijze in twee dagen eindigen desen

fen vreesfelijken Oorlog; maar is het niet beter verloren te gaan, dan op foodanigen wijze te winnen; moctmen list met bedrog tegenstaan? salmen niet seggen, dat soo veel verbonden Koningen, om te straffen den godloofen *Adrastus* wegens zijn bedriegery, selfs bedriegers zijn? soo het ons geoorlooft is te handelen als *Adrastus*, is hy niet schuldig, en wy hebben ongelijk hem te straffen. Hoe! heeft gantsch *Hesperie*, ondersteund door soo veel Pilaren van *Griekenland*, en Helden wedergekeert uit de Belegering van *Trojen*, geen andere Wapenentegens den trouloofen en meinedigen *Adrastus*, dan de trouloosheit en meinedigheid, selfs? Gy hebt gesworen by al wat heilig is, *Venuse* in onderpand te laten in de handen der *Lucaniers*; maar zegt gy, de besetting der *Lucaniers* is omgekocht door het geld van *Adrastus*, ik geloof dat, als gy, maar dese besetting werd betaalt, en staat onder de *soldy* der *Lucaniers*, die heeft niet geweigerd haar te gehoorsamen, ten minste heeft die in schijn de opeensijdigheit bewaart. *Adrastus* of de zijnen zijn nooit binnen *Venuse* gekomen, het verdrag is noch in wesen, uw eed is van de Goden niet vergeten, salmen zijn gegeven woord niet houden, wanneer ons schoonschijnende voorwendselen ontbreken om die te schenden? salmen niet getrouw zijn, en eerbied voor den eed hebben? salmen, als men niet kan winnen, zijn beloften met voeten treden? soo de liefde tot de Deugd en de vrees der Goden u niet beweegen, ten minsten moet uw eigen achting en aanbelang u ter herte gaan; soo gy dit verderffelijk voorbeeld van uw trouw, belofte, en eed te breeken, de Wereld verthoont, om desen Oorlog te eindigen,

wat oorlogen fal niet wel uw goddeloos gedrag en beleid verwekken? wat gebuur fal niet genoodfaakt zijn alles uwentwegen te vreesen, en u te verfoeijen? wie fal in de dringendfte noodfaakelikheden uw derven vertrouwen? wat fekerheit kond gy geven, als gy fult willen oprecht zijn, en wat fal het u al kosten uw geburen wegens uw goede meening te verfeekeren? fal dat een plegtelyk verdrag zijn? gy hebt het met voeten getreden; fal het een eed zijn? ah! weetmen niet dat gy de Goden niet acht, wanneer gy door meinedigheit eenig voordeel verhoopt te trekken? in uw opficht fal de Vreede niet zeekerder zijn dan den Oorlog, alles wat van u fal komen, fal opgenomen werden als een geveinsden of verklaarden oorlog; gy fult een gedurige Vyand zijn van alle uwe naburen; alle faaken die achting, vroomheit en vertrouwen vereiffchen, fullen voor u onmogelyk zijn, gy fult geen hulpmiddel hebben om te doen gelooven, 't geen gy geloof. Sic, voegde *Telemachus* daar by, een noch dringender aanbelang, 't geen u behoort te bewegen foo u noch eenig gevoelen en voorsichtigheit overig is, zijnde dat een foo bedrieglyk beleid het gantsche Ligchaam uwer verbintenis aantast, en onder de voet werpt; uw meinedigheit fal *Adrastus* doen Zegenpraalen. Op dese woorden de gantsche vergadering verfteld, vroeg hoe hy dorft en kon seggen, dat een daad, die een fekere overwinning fou geven, haar verbintenis kon te grond werpen: Hoe kond gy, feide hy, den een den ander vertrouwen, foo gy cenmaal breekt den band uwer Maatschappy, en Trouwe, die in 't goed geloof bestaat, na dat gy voor een grondregel fult heb-

hebben vastgesteld, datmen om eenig groot voordeel alle banden van vroomigheid en vertrouwen mag verbreeken; wie van u alle sal sig aan een ander derven vertrouwen, wanneer die ander een groot voordeel sal weten te vinden om zijn woord te breeken, en te bedriegten, wat sult gy dan doen? Wie onder u sal niet trachten door listen voor te komen, die van zijn Gebuur? Wat sal van de verbintenis soo veeler Volkeren worden, wanneer die onderling zijn overeengekomen, soo het geoorloft is zijn Nabuur te overrompelen, en 't gegeven woord te schenden? Welk sal uw onderling wantrouwen zijn, uw verdeeltheit, en yver om den een den ander t'onder te brengen? *Adrastus* heeft niet noodig uw te verdelgen, gy sult uw selfs genoeg verwoesten, en dese ontrouwigheden rechtveerdigen. O wijse en kloekmoedige Koningen! die soo veel Volkeren beheerscht met ervarenheit, verontwaardigt u niet te luisteren naar den raad van een jongeling: Soo gy vervalt in de afschouwelijkste ongelegenheden, daar den Oorlog de Menschen meenigmaal in brengt, moet gy u selfs oprechten door wakkerheit, en de kragtigste poogingen uwer Deugd, want de ware moed laat sig nooit ter nederwerpen; maar soo gy eenmaal verbrooken hebt het staketsel van eer en goede trouw, is dat verlies onverbeterlijk, gy sult niet meer kunnen herstellen het noodige vertrouwen voor de uitkomst aller saaken van aangelegenheit, noch de menschen brengen tot de beginselen der Deugd, na dat gy haar sult geleerd hebben die te verachten. Wat vreesst gy? hebt gy geen moeds genoeg om te overwinnen sonder te bedriegten? uw Deugd ge-

gevoegd by de macht van foo veel Volkeren, is die niet genoegzaam? laat ons vechten en fterven des noods, veel-eer, dan onweerdig overwinnen. *Adrastus*, den godloofen *Adrastus* is in onse handen, mits dat wy een afschrik hebben van zijn lafhertigheit en ontrouwe op te volgen.

Wanneer *Telemachus* dese zijn redeneering ten einde bracht, gevoelde hy dat de fagte overreding van zijn lippen gevloeid, was doorgedrongen tot in 't binnenste der herten: hy bemerkte een diep ftilfwijgen in de Vergadering, yder was bewoogen, niet door hem, of de aangenaamheit zijner woorden, maar door de kragt der waarheit, die zig opdeed in 't vervolg zijner redeneering, de verbaaftheit was in aller wezens afgefchildert. Eindelijk hoordemen een ftil gemurmur, dat fig van langfamer hand verfpreade, den een fag den ander aan, niemand dorft of wilde eerft fpreken; men verwachtte dat de Hoofden des Legers fig eerft fouden verklaren, en yder deed moeite om zijn gevoelens te wederhouden.

Eindelijk uitte den deftigen *Nestor* dese woorden. Waardige Soon van den wijfen *Ulyffes*! de Goden hebben u doen fpreken, en de wijfe *Minerva*, die foo meenigmaal uw Vader heeft aangeblafen, heeft in uw herte geleid dese wijfe en edelmoedige raad, door u gegeven; ik neeme geen inficht op uw jonkheit, maar befchouwe *Minerva* in alles wat gy fegt, gy hebt gefproken voor de Deugd, fonder die zijn de grootfte voordeelen de waarachtigfte verliefen, en haaldmen fig wel haaft over den hals de wraake der Vyanden, het wantrouwen zijner Bondgenooten, den afkeer van alle eerlijke Menfchen, en de rechtveerdige gramschap der Goden,

den, laat *Venuse* verblijven in de handen der *Lucaniers*, en wy geen andere gedachten neemen dan om *Adrastus* door onse moed te overwinnen. Dit seide hy, en de gantsche vergadering stempe dese wijze woorden toe: maar in dese toejuigching stond yder verbaast, de oogen gewend hebbende op den Soone van *Ulysses*, en men geloofde in hem te sien de Wijfheit van *Minerva*, die hem aanbliet.

Wel haast ontstond een ander geschil in den Raad deser Koningen, daar hy geen minder *Glory* in behaalde. *Adrastus* altoos wreed en trouloos, sond een overlooper in 't Leger, *Acantes* genaamd, die de befaamdste Hoofden van het Leger door vergif sou om hals brengen; bovenal had hy bevel van niets te spaaren om den jongen *Telemachus* te dooden, die den schrik der *Daniers* was. *Telemachus*, die te veel moed en oprechtigheid had, dan om sig over te geven aan wantrouwen, ontving sonder veel tegenstreven des ongelukkigen Mensch seer vriendelijk, die *Ulysses* in *Sicilien* gesien had, en hem verhaalde de gevallen van desen Held, hy spijfde, en trachtte hem te vertroosten in zijn ongeluk, want *Acantes* klaagde, dat hy van *Adrastus* bedroogen, en onwaardig gehandelt was; maar dit was als een adder in zijn boesem voeden, gerceed om een doodelijke wonde toe te brengen. Men betrapte een ander overlooper, *Arion* genaamd, die *Acantes* naar *Adrastus* affond, om hem te berichten den staat van het Leger, en te verseekeren dat hy des anderen daags de voornaamste Koningen, en *Telemachus*, sou vergiftigen in een Maaltijd, die hy haar sou geven. *Arion* by de kop gewat, bekende het verraad, men ver-

vermoede dat hy verftand had met *Acantes*, itade-
 maal zy goede vrienden waren; maar *Acantes* een
 groot veinfaard, en onverfaagt, wift zig listig
 te verdedigen, foo datmen hem niet kon befcha-
 men, of den grond van het verraad ontdekken.
 Verfcheide der Koningen waren van gevoelen,
 datmen *Acantes* behoorde op te offeren, al-
 waar het maar voor haar algemeene veiligheid.
 Men moet, feiden zy, hem doen iterven; het
 leven van een Mefch is niet, in opfigt om te
 behouden dat van al de Koningen: wat is'er aange-
 legen dat een onfchuldige verloren gaat, wan-
 neer 't te doen is, om de fulken te bewaren,
 die de Goden verbeelden in 'tmidden der Men-
 fchen? Wat onbarmhertige grondregel, wat wree-
 de Staatkunde, antwoorde *Telemachus*. Waar
 toe zijt gy foo overbodig om Mefchen bloed te
 vergieten? gy die tot Herders en Hoeders der
 Mefchen zijt aangefelt, en over die niet heerscht
 dan om defelve te behouden, als een Herder
 zijn Kudde: gy zijt niet dan wreede Wolven, en
 geen Herders, ten minfte zijt gy geen andere
 Herders, dan om uw Kudden te dooden, in
 plaats van die te weiden; naar uw oordeel is men
 fchuldig, foo dra men befchuldigt word, en een
 enkel vermoeden verdient de dood, de onfchul-
 digen ftaan dan ter befcheidenheit en prooije ha-
 rer benijders en lafteraars, en naar mate dat het
 wreede wantrouwen in uw herten aanwafcht, te
 meer flagt-offers zult gy opofferen. *Telemachus*
 fprak defe woorden met foo een gefag, en geweldi-
 ge drift, dat het de herten doorboorde, en de *Au-
 theurs* van foo laf-hertigen raad met fchaamte be-
 dekte. Vervolgens een weinig tot bedaren ge-
 koomen, feide hy, wat my aangaat, ik bemin-
 ne

ne het leven soo niet, om dat tot dese prijs te behouden, ik wil liever dat *Acantes* boos is, dan dat ik soo onrechtveerdig sou zijn, en my het leven door verraad benemen, dan dat ik hem op enkel vermoeden onrechtveerdig sou dooden: maar luisterd naar my, gy die tot Koningen zijt aangesteld, dat is, tot Rechters der Volkeren, die met bescheidenheit, gerechtigheit, en voorsigtigheit moet oordeelen: laat my *Acantes* ondervragen in uw tegenwoordigheit. Hier op ondersocht hy desen Mensch wegens zijn handel met *Arion*, hy drong hem op een meenigte van omstandigheden, en maakte dikwils schijn, als of hy hem, als een doodweerdig Overlooper aan *Adrastus* wilde wederwenden, om te bemerken, of hy daar voor vreesde of niet; maar het wesen en de stemme van *Acantes* bleef gerust en stil, en *Telemachus* besloot daar uit, dat *Acantes* niet kon schuldig zijn; eindelijk siende dat hy de waarheit niet kon uit zijn hals halen, zeide hy, geef my uw ring, ik wil die aan *Adrastus* senden: op dit afvorderen van zijn ring, bestierf *Acantes*, en wierd belemmert. *Telemachus* die altoos de oogen op hem geslagen hield, bemerkte dit, en nam dese ring, seggende, ik ga aanstonds die aan *Adrastus* senden, door de handen van een listige *Lucanier*, *Politrope* genaamd, die u wel bekend is, en die sal schijnen heimelijk van uwentwegen daar te komen: soo wy door dit middel uw verstand met *Adrastus* kunnen ontdekken, sal men u door de swaarste pijnen doen sterven; maar soo gy in tegendeel oprechtelijk tegenwoordig uw misdaad belijd, sal u vergiffenis geschonken zijn, en men sal genoegen nemen met u af te senden in een der Eilan-

landen van de Zee, daar u niets ontbreken sal. Hier op bekende *Acantes* alles, en *Telemachus* verkreeg van de Koningen, dat hem het leven geschonken wierd, 't geen hy hem beloofd had: men sond hem naar een der Eilanden van *Echi-na*, daar hy in vrede leefde. Weinig tijd daarna quam secker *Daunier*, van geringe afkomst, doch driftig en stout, *Dioscorus* genaamd, by nacht in 't leger der Bondgenooten, en bood haar aan den Koning *Adrastus* in zijn Tent te vermoorden, hy kon dat uitvoeren, want men is meester van een anders leven, als men het zijne veracht. Dese Mensch dorstede niet dan naar wraak, vermits *Adrastus* hem zijn Vrouw had ontnoomen, daar hy op verslingert, en die selfs *Venus* in schoonheit gelijk was: hy onderhield heimelijk verstand om des nachts te konnen komen in de Tente van de Koning, nadeemaal hy in dit voornemen begunstigd wierd door verscheide *Kapiteinen* der *Dauniers*; maar hy oordeelde noodig te zijn, dat de Koningen Bondgenooten ter selver tijd het Leger van *Adrastus* moesten aantasten, ten einde hy sig in dese algemeene beroerte des te beter mogt bergen, en zijn Vrouw lichten, en soo hy die na de moord des Konings niet kon vervoeren, was hy bereid te sterven. Zoo haast *Dioscorus* dit zijn voornemen de verbondene Koningen had ontdekt, wenddeden zy haar alle naar *Telemachus*, om desselfs raad af te vorderen, en sig daar na te gedragen. De Goden, antwoorde hy, hebben tot noch toe ons voor Schelmen bewaart, ende willen niet datmen sig van *Traiters* zal bedienen; selfs als men al deugds en moeds genoeg had om het verraad te verfoeijen, moet ons eigen aanbe-
lang

lang genoegzaam zijn, om dat te verwerpen; wannecr wy dat door ons voorbeeld fouden willen bevestigen, zijn wy waardig dat het tegens ons werd aangewend, wie onder ons fal op dat stond konnen in veiligheid zijn? *Adrastus* fal de slag, die hem dreigt, wel konnen ontgaan, en die doen nedervallen op de verbondene Koningen, den Oorlog fal geen Oorlog meer zijn, de Wijsheit en Deugd fal in ongebruik geraaken, men fal niet anders sien dan Trouwloofheden, Verraderyen en Moorden. Ik besluite dan, datmen desen Verrader aan *Adrastus* behoorde weder te fenden. Ik bekenne dat desen Koning het niet verdiend, maar het gantsche *Hesperie*, en geheel *Griekenland*; die het oog op ons geslagen hebben, vereiffchen dat wy foodanig een beleit houden, om geacht te werden, wy zijn dat aan ons eigen-selvs schuldig, eindelijk aan de Goden, die een afkeer hebben van verraad en trouloofheit. Hier op foud men *Dioscorus* naar *Adrastus*, die beefde wegens het gevaar daar hy ingeweest was, en sig niet genoegzaam kon verwonderen over dit edelmoedig gedrag zijner Vyanden, want de Boofwichten konnen de ftiivere Deugd niet begripen. *Adrastus* verwonderde sig tegens wil en dank, dat hy dit quam te sien, hy dorst dat niet prijfen; dese heerlijke daad der Bondgenooten bracht hem te binnen een fchandelijk geheugen zijner voorige bedriegeryen en wreedheden, hy fogt de edelmoedigheid zijner Vyanden te onderdrukken, en was beschaamd van ondankbaar te schijnen, terwijl hy haar zijn leven schuldig was, maar de bedorvene Menschen verharden sig tegens het geen haar moest ontroeren. *Adrastus*, fiende dat de achtbaarheid

der Bondgenooten dagelijks aanwies, geloofde genoodsaakt te zijn een doorluchtige daad tegens haar te moeten uitvoeren, en gelijk hy in deugd tegens haar niet opmocht, wilde hy echter eenig groot voordeel door de Wapenen tegens haar behaalen, des spoedde hy sig om te vechten.

Den Dag van het gevecht gekomen zijnde, had *Aurora* naaulijks de Poorten van het Oosten voor de Sonne geopent in een weg befaaid met roosen, of *Telemachus*, door zijn voorforgen de naarstigheid der oudste Hoofden voorkomende, ontstal sig tusschen de armen van den sagten Slaap, en bracht al de amptenaars in beweging. Zijn helm bedekt met vliegende en swierende Vederbossen glinsterde reeds op zijn Hoofd, en het pantzier om zijn lijfverdoofde de Oogen van het gantsche Leger: 't werk van *Vulcaan* had buiten zijn natuurlijke schoonheit, den luister van het Schild, die daar in verborgen was. In de eene hand hield hy de Speer, en met de andere wees hy aan de toegangen, diemen besetten moest. *Minerva* had in zijn oogen een Goddelijk vier geplaatst, en op zijn wesen een fiere *Majesteit*, die reeds de Overwinning beloofde. Hy trok voort, en al de Koningen vergetende haar ouderdom en waardigheid, gevoelden sig weggesleept door een hooger macht, die haar zijn voetschappen deed volgen; de swakke Jaloufie kon haar herten niet meer bekruipen, alles week voor hem, die *Minerva* ongevoelig by de hand geleide, zijn gedrag was niet woest of haastig, hy was sagt, stil, geduldig, en altoos gereed om andere te hooren, en voordeel uit haar voorstellen te doen, besig, voorfichtig, opmerkende op de ver afgefondertste nooden, alle saaken op zijn

tijd aangrijpende, en niet belemmert zijnde, verbijsterde hy geen andere; lichte gebreeken wist hy in de beste vouw te slaan, misrekeningen te verbeteren, swaarigheden voor te koomen, nooit te veel aan ymand belastende, over al volkomene Vryheit en Vertrouwen inboesemende. Gaf hy eenige ordre, 't was in klare en duidelijke *termen*, hy herhaalde die, om den geene, die de uitvoering bevolen was, des te beter te onderrichten; hy sag uit ymands oogen, of die hem wel begrepen had, deed vervolgens op een gemeensame wijs uitleggen hoedanig hy zijn woorden had opgevat, en het voornaamste oogmerk van zijn onderneeming. Als hy dus beproeft had het goed verstand van die hy afzond, en die voor hem quam, liet hy soodanig een niet vertrekken, sonder hem merkteekenen te geven van zijn achting en vertrouwen, om die noch meer aan te moedigen: dus waren alle, die hy afzond, vol yver om hem te behagen, en haar saaken wel uit te voeren, maar die waren niet gepijnigt door vreesse, datmen den quaden uitflag dier saaken haar sou optijgen, want hy ontschuldigde alle *fouten*, die niet voortquamen uit een quade wille.

Den *Horizont* scheen rood en vol vuur door de eerste stralender Sonne, de gantsche Zee was vol viervlammen met het aanbreeken van den dag, de geheele kust bedekt met Menschen, en Wapenen, de Paarden en Wagenen in beweging; 't was een verwerd gerucht, even als dat der wilde golven en baren, wanneer *Neptuin* de swarte onweeren uit de diepe kolken en afgronden hervoortbrengt. Dus begon de felle *Mars* door het gerucht der Wapenen, en den afgrijse-

lijken toefstel des oorlogs de woede in aller herten in te storten; het veld was vol drillende pieken, even gelijk de graanhalmen de vruchtbare aardkluiten bedekken ten tijde des oogfts; reeds verhief sig een Wolke van stof, en ontstal meer en meer de oogen der menschen het gezicht van hemel en aarde; de nacht, slachting, afschrik, en de onbarmhertige dood naderden. Naaulijks waren de eerste slagen gevallen, of *Telemachus*, handen en oogen ten hemel verheffende, uitte dese woorden: O *Jupiter*! Vader der Goden en menschen, besie, ja besie aan onse kant is de gerechtigheit en vrede, die wy ons niet geschaamt hebben te zoeken en na te jagen, 't is in weerwil dat wy vechten, wy wilden liever het menschen bloed sparen; selfs haaten wy desen vyand niet, niet tegenstaande hy wreed, trouloos, en een kerkfchender is, sie en beslegt dese saak tusschen hem en ons, soo *Hesperie* moet verlost, en desen Dwingeland geveld werden, wy sullen dat uw mogentheit dank weten, en de Wijsheit van *Minerva* uw Dochter, die ons de overwinning gegeven heeft, de *Glory* daar van sal alleen u toebehooren; 't staat aan u met de weegschaal in de hand 't geval der Oorlogen te beslechten, wy strijden voor u, en dewijl gy rechtveerdig zijt, is *Adrastus* meer uwe dan onse vyand. Soo uwe saak sal overwinnen voor het einde van den dag, sal het bloed van honderd Stieren te gelijk ruiffchen voor uw Altaren. Dit geseid hebbende, dreef hy zijn moedige en schuimende paarden in de dichtst geslootene benden der Vyanden, hy ontmoetede daar op *Periander* den *Loorenser*, bedekt met den huid van een Leeuw, die

die hy in *Sicilien* gedood had, gedurende dat hy 't doorreift had; ik was gewapend als *Hercules* met een over-groote knodſe, zijn kracht en geſtalte maakten hem de Reuſen gelijk: ſoo haast hy *Telemachus* ſag verachtte hy zijn jeugd, en de ſchoonheit van zijn weſen: Palt het u, verwiifde jongeling, ſeide hy, met ons te twiſten over de *Glory* der Strijden. Gaa Kind, by de Schimmen uw Vader opſoeken; dit ſeggende, verhief hy zijn quaſtige en ſware knodſe gewapent met dikke yſere punten, die ſcheen wel de maſt van een ſchip, yder was bevreesd voor de ſlagen van zijn val, hy dreigde het hoofd van *Telemachus*, maar deſe ontweek de ſlag, viel met geweld op *Periander* even ſoo ſnel als een wind, die de lucht doorklieft; de Knodſe nedervallende verbrak het wiel eener Wagen, dicht by die van *Telemachus*. Onderwijlen trof den jongen *Griek Periander* in de ſtrot, het bloed guddende uit de wijd gapende wonde, verſtikte zijn ſtemme, de moedige paarden niet meer gevoelende zijn ſtierende hand, ſteigerden gins en herwaarts, den teugel leide los op haar hals, hy bonſde van zijn wagen met reeds geſlootene oogen voor het licht, en de bleeke dood ſcheen afgemaakt op zijn miſmaakt aangeſicht. *Telemachus* had medelijden met hem, hy gaf aanſtonds het ligchaam aan zijn huisgenooten, en nam na ſig den Leeuwen huid, en zijn ſware knodſe, als een kenteeken zijner Overwinning. Hier op ſogt hy *Adrastus* onder den hoop, maar hem opſoekende ſond hy een meenigte van Krijgers naar den ſwarten afgrond. *Hylas*, wiens wagen voortgetrokken wierd door twee ſnelle loopers, even als die der Sonne, en gewijd in de Vel-

den door de Rivier d'*Aufide* bespoelt: *Demoleon*, die eertijds in *Sicilie* *Erix* byna in 't gevecht was gelijk geweest: *Kranter*, die huiswaard en vriend van *Hercules* was geweest, wanneer dese soou van *Jupiter* door *Hesperie* trok, en daar den eerloofen *Cacus* het leven benam: *Menecrates*, die *Pollux*, na men seide, gelijk was op de fluit: *Hippocon* den *Salapier*, die behendig en met dezelfde mynen *Castor* navolgde in 't behandelen der Paarden: *Eurimedes*, altoos besmet met het bloed der Beeren en wilde Swijnen, die hy ter nedervelde op de toppen der bergen vanden kouden *Appennyn*, altoos met sneeuw bedekt, en na men voorgaf, *Diana* soou waard te zijn geweest, wanneer zy van hem leerde behendig de boge te spannen: *Nicostrates*, Overwinnaar van den Reus, die vier uitspoog in de Klippen van den Berg *Gargan*: *Eleanthes*, die de jonge *Philoë*, Dochter der Rivier *Lyris* soou getrouwt hebben. Zy was door haar Vader beloofd aan sulck een, die haar soou verlossen van een gevleugelt Serpent, geboren op den oever der Rivier, en die binnen weinig dagen haar soou hebben opgestokt volgens de voorlegging der Godspraak; dese jongeling door een overmatige liefde had gewaagt dit Schrikdier te dooden, 't gelukte hem, maar hy mogt niet smaaken de vrucht zijner overwinning, en terwijl *Philoë* sig bereide om hem in haar Bruidsbedde te ontfangen, vernam zy met ongeduld, dat hy *Adrastus* in den Oorlog gevolgt was, en de Schikgodinnen wreedelijk den draad zijnes levens hadden afgesneden, des vervulde zy de bergen en bosschen, die ontrent de Rivier lagen, met haar droeve versuchtingen en nare klagten, zy bevogtigde haar oogen met tranen,

tranen, en trok het schoone hair uit haar hoofd; zy vergulde lieffelijke bloemkranffen, die zy gewoon was te versamelen, en beschuldigde den Hemel van onrechtveerdigheid; gelijk zy niet ophield van dag en nacht te weenen, wierden de Goden door haar klagten bewoogen, en op het smeeken der Rivier, maakten zy een einde van haar droefheit, en door het gedurig storten van tranen, wierd zy in een fontein verandert, die vloeiende in den boesem der Rivier, haar wateren voegt by die van den Godt haar Vader, maar het water deser Fontein is noch bitter, geen kruid of gras groeid ooit op den oever der Rivier, en men vind niet anders dan de schaduwē der *Cypressen* op haar droevige boorden.

Onderwijlen socht *Adrastus* met haast, om *Telemachus* te vinden, die hy vernam, dat onder de zijnen een groote moord aan alle kanten aandrede, hy verhoopte den Soone van *Ulysses* lichtelijk te sullen overwinnen in noch soo tederen ouderdom, en voerde rondom sig een bende van 30 *Danniens* van een bovenmatige kloekheit, sterkte en behendigheit, die hy groote vergeldingen had beloofd, soo zy in dit gevecht *Telemachus* konden ombrengen, op wat wijze dat ook mogt zijn. Soo zy hem op dit stond in den strijd hadden kunnen aantreffen, sonder twijffel souden dese 30 mannen, de wagen van *Telemachus* omeingelende, terwijl *Adrastus* hem van voren sou hebben aangetaft, sonder veel moeite hem gedood hebben, maar *Minerva* deed haar afdwalen; *Adrastus* geloofde *Telemachus* te sien en te hooren in de vlakke, gelegen aan den voet eener Heuvel onder een meenigte van Strijders; hy liep, vloog, en wilde

de fig met zijn bloed verfadigen , maar in plaats van *Telemachus* vond hy den ouden *Nestor* , die met een bevende hand in 't honderd vergeeffche flagen toebrecht ; in zijn woede wilde hy hem doorrijgen , maar een bende van *Piliers* wierp fig rondom *Nestor* ; hier op verduisterde een Wolke van Schichten de lucht , en bedekte al de Strijders , men hoorde niet anders dan het klaaglijk gekrijt der ftervenden , en het gerucht der wapenen , van die onder den hoop ter nedervielen , de aarde verfuchte de onder een hoop van doode Lijken , beeken van bloed vloeiden van alle kanten , *Bellona* en *Mars* met de helche Rafernyen , omhangen met bloedige Rokken , verfadigden haar uitgeholde oogen met foo wreedten Schoufpiel , en bliefen fonder ophouden de woede in de herten der Strijders. Dese Godheden den menschen vyandig verdreven van beide zijden het edelmoedig medelijden , de befadigde dapperheit en fagte beleeftheit. Men fag in dese verwerring der woedende menschen niet anders dan moord , wraak , wanhoop en beeflachtige raferny. Selfs de wijfe en onoverwinnelijke *Pallas* dit fiende , rilde , en week van affchrik te rug. Onderwijlen *Philoctetes* met langfame fchreeden voorttrekkende , en in de hand houdende de fchichten van *Hercules* , fpoedde fig om *Nestor* te ondersteunen. *Adrastus* defen goddelijken Grijfaard niet hebbende konnen genaaken , had veel flagen verfcheide *Pyliers* toegevoegt , die hy in 't fand deed tuimelen , reeds had hy *Eufilas* ter nedergevelt , foo veerdig in 't loopen , dat zijn voeten naaulijks aarde raakten , en fueller dan de driftigfte ftoomen van *Eurote* en *Alpheus* : voor zijn voeten vielen ter neder

Eutipbon, ſchoonder dan *Hylas*, inſgelijks den yverigen Jager *Hippolitus*, *Pterelas*, die *Nestor* gevolgt was in de belegering van *Trojen*, en die *Achilles* ſelfs had bemind ter oorſaak van zijn moed en dapperheit, *Ariſtogiton* die ſig gebaad hebbende in de golven der Rivier *Achelous*, heilmelijk van de Goden de kracht had ontfangen, om alle ſoort van gedaantens aan te nemen, was in der daad ſoo behendig en veerdig in zijn bewegingen, dat hy de ſterkſte handen ontslippte, maar *Adrastus* maakte hem onbeweeglijk door een ſteek zijner Lancie, en zijn Ziele vervloog te gelijk met zijn bloed.

Nestor, die zijn dapperſte Hoofden ſag vallen door de handen van *Adrastus*, als de vergulde ſtroohalmen gedurende den Oegſt onder de ſcherpe zeiffens van den onvermoeiden Maajer, vergat het gevaar daar voor hy ſig te vergeefs bloot ſtelde; zijn ouderdom had hem verlaten, hy dacht niet anders dan om zijn Zoon *Piſiſtrates* op het oog te volgen, die van zijn kant het gevecht met yver onderſteunde, om het gevaar van zijn Vader af te wenden, maar die doodelijke ſtond was gekoomen, daar in *Piſiſtrates* *Nestor* moeft doen gevoelen, dat men meenigmaal ongelukkig te lang kan leven; *Piſiſtrates* bragt *Adrastus* ſoo geweldigen ſlag toe met zijn Speer, dat den *Dannier* ſou ter aarde gevallen hebben, maar hy ontweek die, en terwijl *Piſiſtrates*, wankelende door de valſche ſlag, zijn Speer te rug haalde, dreef *Adrastus* hem een Javelijn in de buik, dat zijn ingewanden met een ſtroom van bloed daar uit vloeiden, zijn verſ verſlenſte, even als een bloeme in de Velden geplukt door de handen cener *Nimphe*; zijn

oogen waren byna geflooten, en zijn ſtemme ontbrak, *Alice* zijn Opfiender onderſteunde hem, ſoo als hy begon te vallen, en had naaulijks tijd om hem te brengen in de armen zijnes Vaders, doe wilde hy noch ſpreeken, en de laaſte merkteekenen geven zijner teedere liefde, maar den mond opende, vervloog zijn adem.

Gedurende dat *Philoketes* rondom ſig heen een groote ſlagting en moord aanrechtte, om de aanvallen van *Adrastus* te wederſtaan hield *Nestor* het doode Lichaam zijns Soons tuſſchen de armen geflooten, vervulde de lucht met zijn gemmer, en kon het licht niet langer verdragen: ongelukkig, ſeide hy, dat ik ooit Vader ben geweest, en dus lang geleefd heb! Helaas! wreed uoodlot, waarom hebt gy mijn leven niet geëindigt, of op de Jagt van het wilde ſwijn van *Calydon*, of op de reize naar *Etolie*, of in de eerſte belegering van *Trojen*? ik fou met *Glory*, en ſonder bitterheit mijner Ziele geſtorven zijn; tegenwoordig voere ik om een ongelukkige, verachte, onmachtige en afgeſloofde Ouderdom, ik leve niet meer dan voor ongevallen, ik heb geen gevoelen meer dan voor de droefheit. O mijn Soon, mijn Soon! O mijn Waarde Soon *Piſſtrate*! wanneer ik uw Broeder *Antilochus* verloor, behield ik u noch tot mijn trooſt, nu heb ik u niet meer, ik heb niets, niets dat my kan trooſten, alles is voor my geëindigt, de hope, de eenige verſachting voor den arbeit, en menſchelijke moejelijkheden, is geen goed meer, 't geen my aangaat; *Antiloche*, *Piſſtrate*! mijn waarde Kinderen, ik geloove dat ik uw beide tegenwoordig verlooren heb, de dood van eene, opend de wonde, die de ander gemaakt heeft in 't binnenſte mijner Ziele, ik ſal uw niet meer ſien,

sien, wie sal mijn oogen sluiten? wie mijn afsche by-een samelen? O *Pisistrate!* gy zijt even als uw Broeder manmoedig gestorven, ik ben het alleen, die niet kan sterven: dit zeggende wilde hy sig-selvs met een ponjaard doorsteecken, maar men rukte hem die uit de hand, als ook het doode Lichaam zijns Soons, en als desen ongelukkigen Grijfaard in onmacht viel, bracht men hem in zijn Tente, daar hy een weinig zijnde tot sig selfs gekoomen, naar den strijd wilde wederkeeren, maar men wederhield hem tegens zijn wil en dank.

Onderwijlen sochten *Adrastus* en *Philoctetes* den anderen, haar oogen waren vol vier, als die van een Leeuw en Luipaard, die malkander soeken te verscheuren in de Velden, die de *Cocytus* bevoigt, de dreigementen, woedende Krijgsfucht, en wreede wraak schitterden uit haar woeste oogen, sy voerden een seckere dood om over-al daar haar slagen nedervielen, al de Strijders beschouwden haar met afschrik, reeds hadden zy den ander in 't gesicht, *Philoctetes* hield in dese hand een zijner vreesfelijke schichten, die nooit uit zijn handen haar slag misten, en welkers wonden ongeneeslijk waren; maar *Mars*, die den wreeden en onverfaagden *Adrastus* begunstigde, kon niet lijden, dat hy soo haast sou ter nedervallen, door hem wilde hy de Oorlogs-schrikken verlangen, en de slagtingen, en het plengen van menschen bloed vermeenigvuldigen. *Adrastus* wierd door de rechtvaardigheid der Goden gebruikt, om de Menschen te straffen, en haar bloed te vergieten: op dat oogenblik, als *Philoctetes* hem wilde aantasten, wierd hy selfs gewond, door de steek
van

van een Speer, hem toegebracht door *Amphimachus*, een Jong *Lucanier*, schoonder dan den befaamden *Nireus*, die niemand in schoonheit week, dan *Achilles*, onder al de *Grieken*, die streeden in de belegering van *Trojen*. Ter naauwer nood had *Philoctetes* dese wond ontfangen, of hy wierp zijn schicht op *Amphimachus*, die hem het herte doorboorde; aanstonds wierden zijn schoone swarte oogen geslooten, en bedekt door de schaduwen des doods, zijn mond rooder dan de roosen die de opkomende *Aurora* aan den Hemel zaaid, bestorf, een doodelijke bleekheit beving zijn wesen, zijn aangesicht soo teeder en lieflijk wierd mismaakt, *Philoctetes* had zelfs mededoogen met hem, al de strijders veruchteden ziende desen Jongeling ter neder vallen, en in zijn bloed wentelen, ende zijn hairen, immer soo schoon dan die van *Apollo*, in het stof slepen. *Philoctetes* *Amphimachus* hebbende overwonnen, was genootsaakt uit het gevecht te wijken, hy verloor zijn bloed en krachten; zijn oude wonde scheen door de woede van den strijd te openen, en zijn smerten te vernieuwen; want de Soonen van *Esculapius* met haar Goddelijke wetenschap, hadden hem niet geheel kunnen geneesen, sie daar hem gereed om neder te vallen op een hoop bebloede Lijken, die hem omringden. *Archidamus* de fierste en behendigste van al de *Thebaliërs*, die hy met sig had genoomen om *Philelie* te stichten, bracht hem buiten het gevecht, op dat oogenblik, soo als *Adrastus* sonder veel moeite hem voor zijn voeten sou hebben nedergevelt. *Adrastus* vond niemand, die hem dorst wederstand bieden, of de overwinning vertragen, alles

les viel, alles vlood; hy was als een ſnel afvlietende ſtroom, die, haar boorden zijnde overgelopen, door haar woedende Golven den Oegſt, Kudden, Herders en Vlekken medefleept.

Telemachus hoorde van ver het gekriſch der Overwinnaars, hy ſag de wanordre der zijnen, die voor *Adrastus* vlooden, even als de vreeſachtige herten, die de wijde Velden, Boſſchen, Bergen, ja zelfs de drittige Stroomen doorwaaden, wanneer zy door de Jagers vervolgt werden.

Telemachus verſugtede, de verontwaardiging ſcheen hem ten oogen uit, hy verliet de plaatſen, daar hy langen tijd met ſoo veel *Glory* en gevaar gevochten had, hy vloog toe om de zijnen te onderſteunen, hy naderde geheel bedekt met het bloed van een meenigte Vyanden, die in het ſtof uitgeſtrekt lagen. Van verre verhief hy een getchreeuw, 't geen van beide de Leegers gehoort wierd. *Minerva* had, ik weet niet wat vreeſelijks zijn oogen ingedrukt, en het omleggende gebergte weergalmdde op zijn ſtemme. Nooit heeft *Mars* krachtiger zijn wreede ſtemme in *Thracien* doen hooren, als hy de helſche Raſernyen, Oorlog en Dood roept; het gekriſch van *Telemachus* bracht nieuwe moed en koetheit in het herte der zijnen, hy ſtemde de vreeſe der Vyanden. *Adrastus* had zelfs ſchaamte, dat hy ſig ontroerd bevoelde, ik weet niet wat droeve voorbeduidſelen hem deden beven, en 'tgeen hem aanmoedigde, was eer een wanhoop, dan geruſte dapperheit; tot driemaal begonnen zijn knikkende knien onder hem te wankelen, tot driemaal begon hy achterwaarts te wijken, ſonder te denken wat hy deed, een flauwe bleekheit

heit en koud fweet brak uit over al zijn leeden, zijn heefche en ftamelende ftemme kon geen woord voortbrengen, zijn oogen vol van een donker en fchitterend vier, fcheenen uit zijn Hoofd te puilen, men fag hem, even als *Orestes* door de *Raferny* bewoogen, al zijn bewegingen waren t'faam getrokken, hy geloofde de verbitterde Godden te fien, en een doffe ftemme te hooren, die uit den afgrond opquam, waar door hy geroepen wierd naar den fwarten *Tartarus*, alles deed hem gevoelen een wreckende hand des hemels, onfigtbaar over zijn hoofd hangende, die dagelijks verfwaaarde, om hem te ftraffen, de hope was in zijn herte uitgebluft, even als het licht des daags verdwijnt, wanneer de Zonñe duikt onder de blaauwe Zee-golven, en de aarde bedekt met de duifterniffen des nachts. Den godloofen *Adrastus* was meer dan te lang op aarde verdragen, maar de menfchen hadden foodanigen ftraffe noodig, eindelijk fnelde hy naar zijn laafte uure en liep als onfinnnig in zijn onvermijdelijk noodlot. De affchrik, zijn knagend geweeten, de verbaaftheit, woede, raferny, en wanhoop verfelden hem; ter naauwer nood had hy *Telemachus* gefien, of hy geloofde den *Aver-nus* geopend te befchouwen, die draaiwinden van vier uitspoog, voortkomende uit den fwarten *Phlegeton*, gereed om hem te verflinden; hy fchreeuwde, en zijn mond bleef geopent, fonder dat hy eenig woord kon uiten, even als een flapend menfch, die in een vreeffelijke droom met den mond wijd open leid, en poogt te fpreken, maar de ftemme ontbreekt hem, en hy foekt die te vergeefs; met een bevende en verfaagde hand velde *Adrastus* zijn fpeer tegens *Te-*
le-

Telemachus, dese geruſt en onbevreesd als een Vriend der Goden, bedekte ſig met zijn Schild, 't ſcheen als of de Overwinning, hem bedekkende onder haar Vleugelen, reeds een opgehangene kroone over zijn hoofd in de hand hield, een ſagte en geruſte moed glinſterde uit zijn oogen, en men ſou hem voor *Minerva* genomen hebben, ſoo wijs en gematigt ſcheen hy in 't midden der grootſte gevaren. De Speer door *Adrastus* geworpen ſtuutte af op zijn Schild, aanſtonds ſpoede *Adrastus* zijn ſwaard te trekken, om den Soone van *Ulyſſes* het voordeel te beneemen van op zijn beurt zijn Spies te werpen, *Telemachus* ziende *Adrastus* met het ſwaard in de hand, haafte zig van gelijke, en liet zijn Speer vruchteloos. Wanneer men op deſe wiſſe de twee Strijders onderling van na-by ſag vechten, waren al de andere in ſtilſwijgendheit opgetoogen, en leidden haar Wapenen ter neder om aandachtig deſen roemruchtigen ſtrijd te beſchouwen, en men verwachtte uit de uitkomst van dit gevecht het Noodlot van den gantschen Oorlog. De twee ſchitterende ſwaarden, even als weerlichten die Donders voortbrengen, kruiften over malkander en brachten wederzijds vergeeſſche ſlagen toe op haar blinkende Wapenen, die daar van weergalmden. De twee Kampioenen verhieven, kromden, en bukten ſig ter neder, ſtonden eenſloegs op, en vatteden malkander aan; de Klimop, groeiende aan de Voet van een Olmboom kan niet vaſter deſſelfs harde en quaſtiſte ſtronk tot aan de hoogſte takken omvatten, dan deſe twee ſtrijders den een den andere beſlooten hielden. *Adrastus* had noch niets van zijn krachten verloren, en *Telemachus* noch niet

niet geheel de zijne wedergekregen: *Adrastus* deed veel pogingen om zijn Vyand te verrasschen, en te doen wankelen, en trachtte zig te verseeke- ren van het swaard van desen jongen *Griek*, maar te vergeefs, want op dat stond als hy dat ondernam, hief hem *Telemachus* van den grond, en wierp hem in 't sand; hier op betoonde dese Godloo- se, die altoos de Goden veracht had, een lach- hertige vreesse voor de dood, hy schaamde sig het leven af te bidden, ende kon niet nalaten te betuigen dat hy het wenschte te behouden; hy poogde het medelijden van *Telemachus* gaan- de te maaken: Soone van *Ulysses*, seide hy, ein- delijk erken ik de rechtveerdige Goden, die straffen my naar verdiensten, niet dan ongeluk- ken zijn beqaaam om de oogen der Menschen te openen, en die de waarheit te doen erken- nen; ik zie deselve, en die veroordeeld my, maar dat een ongelukkig Koning u uw Vader te binnen brenge, die ver-af is van *Itaca*, en dat die uw hert beweege.

Telemachus, die hem onder de knien hield, en reeds het swaard had opgeheven om hem de strot af te steeken, antwoorde daar op: Ik hebbe niet an- ders begeert dan de Overwinning, en de Vrede der *Natien*, tot welkers onderstand ik gekomen ben, ik hebbe geen vermaak in bloed te vergie- ten. Leef dan *Adrastus*, maar leef om uw *foun- ten* te verbeteren, geef alles weder, 't geen gy onrechtveerdig bemachtigt hebt, herstel de kalnte en gerechtigheit op de Oevers van *Hesperie*, 't geen gy dus lang besooteld hebt met moorden en verraderyen, leef en word een ander Mensch, leer door uw val dat de Goden rechtveerdig zijn, en de Godloosen ongelukkig, dat zy sig be-
drie-

driegen, foekende haar geluk in de geweldenaar-ryen, onmenſchelykheit en leugen, eindelijk dat niet ſoo gelukkig is, dan de eenvoudige en volſtandige Deugd. Geef ons tot onderpand uw Soon *Metrodorus* met twaalf van de voortnaamſten uwes Volks. Op deſe woorden liet *Telemachus Adraſtus* oprijſen, en reikte hem de hand, ſonder ſig voor zijn verraad te hoeden; maar aanſtonds ſtiet *Adraſtus* naar hem met een korte pook die hy verborgen hield, deſe was ſoo ſcherp, dat die ſeekerlyk de Wapenien van *Telemachus* fou doorboord hebben, ſoo die niet Goddelijk waren geweest: terſelvet tijd week *Adraſtus* metter haast achter een boom, om te ontvlieden het vervolgen van *Telemachus*.

Deſe riep hier op uit: O *Dauniers*! gy ſiet de Overwinning is aan ons, de Godloofe weet zijn leven niet te behouden dan door verraad; hy die de Goden niet vreeft, ontſiet de dood, maar in tegendeel hy die de Goden vreeft, ontſiet niemand. Deſe woorden uitende naderde hy de *Dauniers*, en gaf de zijnen, die aan de andere zijde des booms waren order om den trouloofen *Adraſtus* den weg af te ſnijden: *Adraſtus* vreeſende overrompeld te werden, maakte mynen van weder te keeren en ſtand te houden, en wilde de *Cretenſen*, die hem de doortocht belemmerden, ter nederwerpen; maar *Telemachus*, veerdig als den Donder die den Vader der Goden op de hoofden der ſchuldige menſchen nederſend, ſtortte op zijn vyand, vermeerſterde hem met een overwinnende hand, en wierp hem ter aarde, even als een felle Noordewind de teedere oegſt, die de Velden verguld, ter neder ſmijt, hy luiſterde niet meer, niettegenſtaande deſe godloofe andermaal poogde zijn edelmoedigheid te miſ-

leiden , hy dreef hem het fwaard door de borst, en stortte hem in den fwarten *Cocytus*, een waardige straffe voor dusdanige boofwichten.

Naaulijks was *Adrastus* dood, of de *Dauniens*, ver-af van haar nederlaag te betreuren , of het verlies van haar Hoofd te beklagen, waren verheugt over haar verloffing. Zy reikten de hand aan de Bondgenooten tot een teeken van Vrede en verfoening. *Metrodorus* Soone van *Adrastus*, door de Vader opgevoed in alle konsten van Veinsery, ongerechtigheit en onmenschelijkheid , vlood lafhertig , maar een Slaaf medeplichtig zijner eerloos- en wreedheden, door hem vrygemaakt, en met goederen opgehoopt, en op wie alleen hy zig in dese vlucht betrouwde, dacht nergens om, dan om hem wegens eigen aanbelang te verraden; hy velde hem van achteren ter neder, soo als hy vlood, hieuw hem het Hoofd af, en bracht dat in't Leger der Bondgenooten, verhoopende en groote belooning voor een misdad, die den oorlog quam te eindigen. Maar men had een affchrik van dese schelm, en deed hem sterven. *Telemachus*, gezien hebbende het hoofd van *Metrodorus*, zijnde geweest een Jongeling van een over-groote schoonheit, en voortreffelijke natuur, die de wellusten, en quaade voorbeelden hadden bedorven, kon sig van tranen niet weerhouden. He-laas! riep hy uit, sie eens waar het vergif van voorspoed een jong Vorst toe vervoerd, hoe hooger die verheven, en levendiger van Geest is, hoe die verder afdwaald, en verwijderd van het gevoel aller deugd is, en misschien sou ik tegenwoordig in deselve ongelukken bedraaid zijn, daar ik in geboren en opgevoed ben, soo

de gunsten der Goden, en de onderwijfingen van *Mentor* my geen befadigheid hadden geleerd.

De *Danniers* by-een vergaderd, verfochten, als de eenigfte voorwaarde van Vrede, datmen haar wilde toelaten een Koning uit haar eigen *Natie* te verkiefen, die door zijn deugden mogt uitwiffchen de vlek, die den Godloofen *Adrastus* de Koninglijke waardigheid had aangewreven: zy bedankten de Goden, die den *Tyran* hadden ter nedergelagen, zy quamen in meenigte kuffen de hand van *Telemachus*, die gebaad was in het bloed van dit Schrikdier, en haar nederlaag was voor haar als een Zegenpraal. Dus verviel in een oogenblik fonder hoop van herftelling een mogentheit, die al de andere van *Hesperie* dreigde, en foo veel Volkeren deed beven, even als een land, 't geen vast en onbeweeglijk fchijnd, maar van tijd tot tijd ondermijnt word: lang fpotmen met den wakkeren arbeid, die aangewend word, om de fondamente te bewegen, niets fchijnd die te konnen verfwakken, alles is vereenigt, niets wankelbaar, onderwijlen werden de onderaardsche fchoonfchijnende houwvaften losgemaakt, en alles verfinkt fchielijk in den afgrond. Op defe wijze ondergraaft een onrechtveerdige en bedrieglijke mogentheit, wat geluk die ook mag fchijnen te ondersteunen, figselfs een afgrond onder de voeten. Het bedrog, de lift en onmenfchelijkheid ondermynen geftadig de fterke fondamente van een wettig gefag, men verwondert fig daar over, fchrikt en beeft daar voor, tot op dat ftond, dat het vergaet, en onder zijn eigen gewicht nederfinkt, en niets dat weder kan oprichten, vermits het als met eigener hand heeft

om-ver geworpen haar ware fondamenten, als de goede trouwe en gerechtigheit, die de liefde en'tvertrouwen tot sig trekken.

De Hoofden van het Leger vergaderden des anderen daags om de *Dawniers* een Koning toe te staan. 't Was vermaaklijk om te sien, dese twee onderscheiden Legers door een onverwachte vriendschap vereenigen, en als een lichaam uitmaaken. Den wijfen *Nestor* kon sig in dese Raadsvergadering niet laten vinden, vermits de droefheit, gevoegdby den ouderdom, zijn hert had ter nedergeslagen, even als een slagregen des avonds ter nederwerpt een bloeme, die des morgens by de geboorte van *Aurora*, de *glory* en'tcieraad is der groene velden. Zijn oogen waren als twee *fonteynen* van tranen geworden, die niet konden opdroogen, de sagte slaap, die alle pijnlijke smerten verlicht, vlood verre van hem, de hoop, zijnde als het leven van de herten der Menschen, was in hem uitgebluft, alle spijse was bitter voor desen ongelukkigen Grijfaard, het licht was hem hatelijk, zijn Ziele zelfs socht niet anders dan te sterven, en sig in te dompelen in de eeuwighdurende duisternissen van het Rijk van *Pluto*. Al zijn vrienden spraken hem te vergeefs aan, zijn verflauwt herte had geen smaak meer in de vriendschap, even als een Sieke de beste spijzen onsmakelijk zijn; op al het zielroerendst datmen hem seggen kon, antwoorde hy niets dan met versuchtingen en smikken. Van tijd tot tijd hoordemen hem niet anders seggen dan *O Pisistrate! O Pisistrate!* mijn Soone! gy roept my, ik sal u volgen, gy sult my de dood licht maaken, *O mijn Soone!* ik begeere niet anders voor alle goed dan u

weder te ſien op de oevers van *Styx*: dan bracht hy gantſche uren door ſonder een woord te ſpreken, maar verſuchtende, verhief hy zijn handen, en oogen verdronken in tranen, ten Hemel op.

Terwijl dat de by-een vergaderde Prinſen *Telemachus* verwachtten, die by het doode Lighaam van *Piſiſtrates* was, beſtrooide hy deſſelfs Lijk met handen vol bloemen, daar by doende uitgeſochte *parfuimen*, en bittere tranen ſtortende. O mijn waarde Metgefel! ſeide hy, nooit ſal ik vergeeten u binnen *Pilos* geſien, naar *Sparta* gevolgt, en u wedergevonden te hebben op de oevers van het groot *Hesperie*, ik ben u duifend en duifend ſorgen ſchuldig, ik beminde u, en gy my van gelijken, ik heb uw dapperheit gekent, die ging boven de moed der beſaamdſte *Grieken*. Helaas! die is met uw *Glory* uitgebluſt, maar die heeft veele een aankomende Deugd ontrukkt, gelijk die der grootſte Mannen, ja uw Wijsheit en Weſpreekentheit ſouden in een rijpen Ouderdom overtroffen hebben die der vermaardſte van *Griekenland*. Reeds had gy die ſagte overreeding, diemen niet kon wederſtaan, wanneer gy ſpraak, die levendige manieren van vertellen, die wijsſe beſadigheid, ſoo bekoorlijk om verbitterde gemoederen te bevredigen, dat Geſag 't geen voortquam van de voorſigtigheid en kracht der goede raaden; als gy uw mond opendeed, leende yder het oor, alle waren zy voorkomen, alle hadden zy begeerte om u toe te ſtemmen, uw eenvoudig ſeggen ſonder hoogmoed drong ſagtelyk door in de herten, als de reuk van een opkomende bloeme. Helaas! ſoo veel treffelijke gaven als gy noch voor eenige uren beſat, zijn ons voor altoos ontnoomen.

Pisistrates, die ik van dese morgen noch omhelst heb, is niet meer, ons is van hem niets overig dan een droevig geheugen. Ah! had gy de oogen van *Nestor* mogen sluiten, en niet wy de uwe looken, hy soude niet zien, 't geen hy nu beschouwt, en niet zijn de ongelukkigste van alle Vaders.

Na dese worden deed *Telemachus* de bloedige wonde afwischen die in de zijde van *Pisistrates* was, hy liet hem uitstrekken op een bedde van Purper, daar het hoofd, hangende op de schouders met de bleekheit des doods, een jonge boom gelek, die de aarde bedekt hebbende met zijn schaduwe, en zijn bloejende takken ten Hemel geschooten, ter neder is geveld door de scherpe bijl van een houwer, hy behoudt niets van zijn wortel op deaarde, die vrugtbare Moeder, die zijn stonken in haar boesem voed, die verdort, zijn groente verdroogt, en kan zig niet langer ophouden, die valt, zijn takken, die den Hemel bedekten, leggen verslenst en verdroogt in het stof, hy is niet meer dan een stonk, ter nedergevelt, en berooft van al zijn cieraad. Op dese wijze *Pisistrates* ten prooije van de dood, was reeds weggebracht door de foodanigen die zijn doode ligchaam op de Lijk-hout-stapel moesten leggen, de doodelijke vlamme verhief zig reeds ten hemel, een bende van *Piliers* met neerslagtige oogen, en vol van tranen, met omgekeerd geweer, geleidden het Lijk, 'tgeen wel haast verbrand was, met een langsame tred, zijn asche wierd in een goude Lijkbuffche gedaan, *Telemachus* droeg voor alles sorg, betrouwde dese Lijkbuffe, als een groote schat, aan *Callimachus*, die Opfiender van *Pisistrates* was ge-

geweeft. Bewaar, ſeide hy, deſe droevige aſſche, maar koſtelijke overblijffelen, van hem, die gy bemind hebt, bewaar die voor zijn Vader, maar wacht hem die te geven, tot dat hy kracht genoeg ſal hebben om die te eiffchen; 't geen de droefheit op d'eene tijd verbittert, 't ſelve verſagt die op een andere tijd.

Vervolgens verſcheen *Telemachus* in de vergadering der Koningen, daar yder ſweeg om naar hem te luiften, ſoo haalt hy daar was ingekomen, wierd hy ſchaamrood, en men kon hem niet doen ſpreken, de loftuitingen, diemen hem gaf door openbare toejuigchingen, over het geen hy had uitgevoerd, vermeerderde deſe ſchaamte, en hy had zig wel willen verbergen. Dit was de eerſte maal dat hy belemmerd en onſeeker was; eindelijk verſocht hy als een gunſt, datmen hem niet meer wilde prijſen, niet, ſeide hy, dat ik dat niet beminne, voor-al wanneer dat gedaan word door ſoo goede Rechters der Deugd, maar om dat ik vrees, dat al te ſeer te lieven; loftuitingen bederven de Menſchen, zy vervullen haar met haar-zelfs, maaken die trots en verwaand, men moet die verdienen en ontvlieden, de beſte loftuitingen gelijken wel naar de valſche. De boofaardigſte aller Menſchen, zijnde de *Tyriers*, hebben altoos het meeſte werk gemaakt, om ſig door Vleijers te doen prijſen: wat vermaak ſteekt'er in op deſe wiſſe als zy gepreſen te werden? De goede loftuitingen zijn de zulke, die gy my geeft in mijn afweſen, ſoo ik anders ſoo gelukkig ben om die te verdienen; en ſoo gy waarlijk gelooft dat ik goed ben, moet gy met een geloven, dat ik wil zedig zijn, en de ydelheit vreeſen; verſchoon my dan,

foo gy my acht , en roem my niet als een eersugtig mensch

Na dus gesproken te hebben , antwoorde *Telemachus* niets aan de foodanigen , die voortgingen met hem ten hemel te verheffen , en door een onverschillig wesen stremde hy wel haast den lof diemen hem gaf ; men begon te vreesen datmen hem prijsende , mocht moeilijk vallen , maar de verwondering over hem vermeerderde , al de wereld bekend zijnde de teederheit , die hy over *Pisistrates* betuigt , en de sorg die hy genomen had om hem de laatste liefdeplichten te bewijzen . Het gantsche Leger was meer geraakt door de merkteekenen van de goedheit zijnes herte , dan door de wonderen zijner wijsheit , en dapperheit , die in hem uitblonken : hy is wijs en dapper zeiden zy onder malkander , hy is een vriend der Goden , den waren Held onser Eeuwe , hy is boven de menschelijkheid , maar dit alles is niet meer dan verwonderlijk , dit alles kan ons maar verbaafen , hy is een mensch , hy is goed , een vriend , tederhertig , mededogend , weldoende , en geheel voor die hy bemind , hy is de wellust der geene die met hem leven , hy heeft sig ontdaan van de hoogmoed , onverschillend- en fierheit . Sie daar , 't geen van goet gebruik is , sie daar 't geen de herten beweegt , sie daar 't geen ons een teder gevoelen van hem doet opvatten , en verwonderen over al zijn deugden , sie daar waarom wy alle ons leven voor hem souden willen overgeven .

Ter naauwer nood waren dese redeneeringen geëindigt , of men spoede om te spreken van de noodsaakelijkheid om de *Dauniers* een Koning te

te geven. Het meerendeel der Prinzen, die dese vergadering uitmaakten, waren van gevocelen, datmen het als een bemagtigd land, onder den anderen moest verdeelen, men bood *Telemachus* aan voor zijn aandeel de vrugtbare Landsdouwe van *Arpos*, die tweemaal in het jaar voortbrengt de rijke vruchten van *Ceres*, de sagte geschenken van *Bacchus*, en de altoos groene fruiten van den Olijfboom, *Minerva* toegewijd. Dit land, seidemem hem, moet u doen vergeten het arm *Itaca* met zijn Hutten, de vreeselijke Rotsen van *Dulichie*, de woeste boschagien van *Zasante*; soek niet meer naar uw Vader, die begraven is in de golven by de Voorberg van *Caphanée*, door de wrake van *Nauplius*, en gramschap van *Neptuin*, noch naar uw Moeder, die de Minnaars sederd langen tijd besecten hebben, noch naar uw Vaderland, 't geen van den Hemel soo niet begunstigt word, als dat, 't geen wy u aanbieden. Hy luisterde geduldig naar dese redeneeringen, maar de Rotsen van *Thracie*, en *Theffalse* zijn niet ongevoeliger noch doover voor de klagten der wanhopige minnaars, als *Telemachus* op al dese aanbiedingen. Wat my aanbelangt antwoorde hy, ik worde niet bewoogen door rijkdommen, of wellusten. Wat helpt het een groote Landstreek te besitten, of het gebied te hebben over een groot getal menschen, men heeft te meer belemmering, en te minder vryheit; het leven is genoeg opgevuld met rampen en onheilen voor de wijste en besadigdste menschen, sonder datmen daar behoeft by te doen de moete om onleersame, onrustige, onrechtveerdige, bedrieglijke en ondankbare menschen te bestieren. Als men wil meester

der menschen zijn, om de liefde van sigselfs, geen opfigt nemende, dan op zijn eigen gesag, vermaakelijkheden, en *Glory*, de foodanige is een godloose, of geweldenaar, en de roede van het menschelijk Geslagte: als men in tegendeel de menschen wil regeeren naar de grondregelen van haar eigen welwesen, is men minder derselver Meester; daar steekt niet anders in dan een oneindige moeite, en men is ver afgesonderd om zijn gesag te kunnen voortsetten. Den Herder die niet eet van zijn Kudde, diese beschermd voor de Wolven, zijn leven daar voor bloot stelt, en dag en nacht voor haar waakt, om die te geleiden in grasige velden, die seg ik, sal geen lust hebben, om 't getal zijner Schapen te vermeerderen, die van zijn Nabuur te rooven, sou zijn moeite noch grooter maaken. Alhoewel ik nooit geregeerd heb, voegde *Telemachus* daar by, heb ik echter door de Wetten, en wijse Mannen, die deselve gemaakt hebben, geleerd, hoe moejelijken werk het is Steden en Koningrijken te bestieren. Ik ben dan te vrede met mijn arm *Itaca* niettegenstaande dat klein en elendig is, evenwel sal ik *Glory* genoeg hebben, mits ik daar gebiede met gerechtigheit, godvrucht en moed, selfs sal ik daar noch dra genoeg heerschen. Het behage de Goden maar, dat mijn Vader de onstuimige golven mag ontvlieden, daar regeeren tot aan zijn hoogen ouderdom, en ik noch langen tijd onder zijn gebied mag leeren, op wat wijse men zijn hertsichten moet overwinnen, om te kunnen matigen die van een gantsch volk.

Vervolgens seide hy, luistert naar my, O gy Princen! die hier zijt by een vergaderd, 't
geen

geen ik geloof u te moeten seggen, om uw eigen aanbelang; soo gy aan de *Danniërs* een rechtveerdig Koning geeft, sal hy die geleiden in gerechtigheit, haar leeren hoe heilzaam het is de goede trouwe te bewaren, en nimmermeer tegens zijn Naburen geweldenaryen te pleegen. Dit hebben zy nooit kunnen begrijpen onder den Godloofen *Adrastus*: soo lang zy bestierd worden door een wijs en besadigt Koning, sult gy van haar niets te vreesen hebben, zy sullen dien goeden Koning, die gy geeft, schuldig, en verplicht zijn voor den voorspoed en vrede, die zy door hem sullen genieten, te eerbieden. Dese volkeren ver-af van u aan te tasten, sullen sonder ophouden u seggen, en de Koning en het volk sal het werk uwer handen zijn; soo gy in tegendeel dit Land onder den anderen wilt deelen, sie hier de ongelukken, die ik u voorsegge. Het volk tot wanhoop gebracht sal den Oorlog weder beginnen, en rechtveerdig voor haar vryheit vechten, en de Goden, Vyanden der *Dwingelandy*, sullen met en voor haar strijden; soo de Goden sig daar in mengen, sult gy vroeg of laat belemmert worden, en al uw voorspoed sal als rook verdwijnen, den raad en wijsheit sal uw Hoofden ontbreken, de moed uw Legers verlaten, en den Overloed uw Landen; gy sult u-selvs vleijen, en roekeloos zijn in uw onderneemingen, eerlijke lieden doen swiigen die de waarheit sullen willen spreken, gy sult eensloegs vervallen, en men sal van u seggen, zijn dit die bloeiende Volkeren, die de gantsche Weereld de Wet stelden? tegenwoordig vlieden die voor haar Vyanden, zy zijn het speeltuig der *Natien*, die haar met voeten treden; sie

cens

eens wat dese onrechtveerdige, hoogmoedige, en onmenschelijke volkeren verdiend hebben. Daar-en-boven, soo gy onderneemt dit Land onder malkanderen te verdeelen, sult gy al de omleggende volkeren uw gebuuren tegens u vereenigen. Uw verbintenis, gemaakt tot bescherming der algemeene vryheit van *Hesperie*, tegens den Geweldenaar *Adrastus*, sal hatelijk worden, en alle *Natiën* sullen met recht u beschuldigen, dat gy u een algemeene dwingelandy hebt willen aanmatigen; maar voorondergestelt dat gy Overwinnaars word van de *Danniers*, en alle andere Volkeren, echter sal dese overwinning uw doodelijk zijn, en sie eens op wat wijze. Beschouwt dat dese onderneeming u alle sal oneenig maaken, nademaal die niet steund op de gerechtigheit: gy sult onder malkanderen geen regelmaat hebben om uw voorwendselen onder den anderen te bepaalen, yder sal willen dat zijn aandeel moet gelijkvormig zijn aan de macht door hem toegebracht; niemand sal een genoegzaam gesag hebben over die Volkeren, om dese verdeling vreedzaam te doen. Sie daar den oorspronk van een Oorlog, die uw kleine Kinderen niet sullen sien eindigen. Is het niet beter rechtveerdig en besadigt te zijn, dan zijn eersucht met soo veel gevaar op te volgen, in 't midden van soo veel onvermijdelijke ongelukken; de diepe rust en vrede, de lieve en eenvoudige vermaakelijkheden, die den gelukkigen Overvloed versellen, de Vriendschap zijner gebuuren, de *Glory*, onafscheidelijk van de Gerechtigheit, 't gesag, 't geen men verkrijgt, mits dat ter goeder trouwe bedienende, scheidsman te zijn van de verschillen
 aller

aller Volkeren, zijn dat geen wenschelijker goederen, dan de dwaasē ydelheit eener onrechtveerdige besitting? O Prinsen, O Koningen! gy siet dat ik u sonder eenig aanbelang aanspreeke, luisterd dan naar hem, die u genoegsaam bemind, om u tegen te spreken, en te mishagen met u de waarheit te vertoonen.

Gedurende dat *Telemachus* op dusdanigen wijze sprak, met een gesag, 't geen men nooit in ymand anders bespeurd had, en alle Prinsen in verwondering waren opgetoogen over de wijsheit zijner raadgevingen, hoordemen een verward gerucht, 't geen sig door het gantsche Leger verspreide, en selfs ter plaatse daar de Vergadering gehouden wierd indrong. Een Vreemdeling, seidemen, is op dese kusten komen aandalen met een Bende gewapende Mannen. Dese onbekende is van een hooge gestalte, alles schijnd heldhaftig in hem, men kan licht sien dat hy langen tijd geleden heeft, en zijn groote moed heeft hem boven alle lijden verheven. De Volkeren van het Land, die dese kusten bewaren, hebben hem willen afkeeren als een Vyand, die een inval socht te doen, maar na zijn sward met een onverschrokt wesen te hebben uitgetogen, verklaarde hy raad te weeten om sig te beschermen, soo men hem wilde aantasten, maar dat hy niets versocht dan vrede en gastvryheit. Hier op bood hy een Olijftak aan op een sneedende wijze, men hoorde hem, hy versocht geleid te werden by den geenē, die op dese kust van *Hesperie* het oppergebied had, en men bracht hem herwaarts, om met de by-een vergaderde Koningen te spreken.

Naaulijks was haar *discours* geëindigt, of men sag

fag dese Onbekende inkomen met een *Majesteit*, daar de gantsche Vergadering over verbaafde. Men fou licht geloofst hebben, dat het den God *Mars* geweest ware wanneer die op de Bergen van *Thracie* zijn bloedige *Troupen* by-een-trekt. Hy begon op dese wijze te spreken:

O gy Herders van het Volk! buiten twijffel hier by een vergaderd om het Vaderland tegens deffelfs Vyanden te beschermen, of om de rechtveerdige Wetten te doen bloeijen, hoort naar een Man, die door het Noodlot vervolgt word; (de Goden geven dat gy nooit diergelijke ongevallen smaaken moogt!): Ik ben *Diomedes* Koning van *Etolie*, die *Venus* quetste in de belegering van *Trojen*, de wrake deser Goddinne vervolgt my door het Heel-al. *Neptuin* die niets kan weigeren aan de Goddelijke Dochter der Zee, heeft my overgegeven aan de woede der Winden en Golven, die my verscheidemaal tegens de klippen hebben aangeworpen? De onverbiddelijke *Venus* heeft my alle hoop benoemen, van ooit mijn Koningrijk en Huisgesin in de soete lucht van het Land, daar ik geboren ben, weder te sullen sien. Neen, nooit sal ik dat wederom aanschouwen, 'tgeen my lieffst op aarde geweest is. Ik kome na soo veel schipbreuken op dese onbekende kusten een veilige rust, en verseekerde schuilplaats soeken, soo gy de Goden vreesst en voor-al *Jupiter*, die sorg draagt voor de Vreemdelingen, soo gy mededoggend zijt, weigert my geen hoek onvruchtbaar land, in dese wijd-uitgebreide *Contreien*, geen donkere wildernissen, of scherpe rotfen, om met mijn metgesellen een stad te bouwen, die ten minsten een droevig afbeeldsel mag zijn van ons

ons verlooren Vaderland, wy verfoeken maar een weinige vruchteloofe tijd, wy fullen in vrede met u leven in een naauwe verbintenis, uwe Vyanden fullen de onse zijn, wy fullen ons in al uw aanbelangens inlaten, wy eiffchen niet anders, dan om in Vryheit naar onse Wetten te leven.

Gedurende dat *Diomedes* op dese wijze sprak, had *Telemachus* sonder ophouden de oogen op hem geflagen, en vertoonde in zijn wesen zijn onderscheidene hertstochten: wanneer *Diomedes* begon te spreken van zijn langdurige ongelukken, verhoopte hy dat het zijn Vader sou zijn. Maar soo dra hy verklaard had *Diomedes* te zijn verslenste het wesen van *Telemachus*, even als een bloeme door het felle geblaas van een Noorde wind. Vervolgens ontroerden hem de woorden van *Diomedes*, die sig beklagde over een vergramde Godheit, door het herdenken der selver geledene wangunsten tegens zijn Vader en hem. De Tranen gemengt met droefheit en blijdschap rolden langs zijn kaaken, en hy wierp sig eensloegs op *Diomedes*, om hem te omhelzen: Ik ben, seide hy, den Soone van *Ulyffes*, die gy gekend hebt, en die u niet onnut geweest is, doe gy de befaamde Paarden van *Rhesus* wegnaamt, de Goden hebben hem als u sonder eenig medelijden gehandeld, soo de Godspraakken van *Erebus* niet bedriegen, leeft hy noch. Maar helaas! hy leeft niet meer voor my, ik heb *Itaca* verlaten om hem op te soeken, tegenwoordig kan ik noch *Itaca*, noch hem weder beschouwen: oordeel door dese mijne ongelukken, wat mededoogen ik moet hebben, met die van andere Menschen. 't Voordeel dat men heeft met ongelukkig te zijn, is, dat-

datmen weet mededoogen te hebben met de ongevallen van andere. Niettegenstaande ik hier een Vreemdeling ben, kan ik echter, O groote *Diomedes*! (niettegenstaande de rampen mijn Vaderland, in mijn kindsheit, hebben onderdrukt, ben ik echter soo qualijk niet opgevoed, van onwetende te zijn, welke uw *Glory* was in de strijden) O onverwinnelijkste aller *Grieken* na *Achilles*! u eenige hulp en onderstand toebrengen; de Prinsfen, die gy hier tegenwoordig fiet, zijn beleeft, sy weten dat'er geen ware deugd noch moed, noch bestendige *glory* is sonder beleeftheit; het ongeluk geeft een nieuwe luister aan de *glory* van groote Mannen, haar ontbreekt iets, als sy nooit ongelukkig zijn geweest; in haar leven ontbreken Voorbeelden van geduld en standvastigheid, de lijdende Deugd versagt alle herten, die eenige smaak hebben voor de Deugd: laat ons dan aanbevolen zijn de sorg om u te vertroosten, nademaal de Goden u aan ons geven, 't is een geschenk dat zy ons doen, en wy gelooven ons gelukkig, dat wy uw smerten kunnen versachten.

Terwijl dat hy sprak, was *Diomedes* verbaast, sag hem sterkelijk aan, en gevoelde zijn hert ontroerd, zy omhelsden den anderen als of zy door den band van naauwe Vriendschap waren aan een verknocht: O waardige Soone van den wijfen *Ulyffes*! seide *Diomedes*, ik erkenne in u de sagtigheit van zijn wesen, de aangenaamheit zijner redeneering, de kracht zijner welsprekentheit, de edelmoedigheid zijner gevoelens, en de Wijfheit zijner gedachten.

Onderwijlen omhelsde *Philoctetes* van gelijken den grooten Soone van *Tideus*, zy vertelden

den malkanderen haar vreemde en droevige gevallen. Vervolgens seide hem *Philoctetes*, sonder twijffel sal het u niet onaangenaam zijn den wijzen *Nestor* nochmaals te sien; hy heeft soo *Pisistratës* verloren, den laatsten zijner kinderen, voor hem is in dit leven niet meer overig, dan een wêg van tranen, die hem naar het graf sal geleiden, gaa om hem te vertroosten, een ongelukkig vriend is bequaamer om zijt hert te verlichten; dan een ander. Hier op gingen zy aanstonds naar de Tente van *Nestor* die *Diomedes* ter naauwer nood kon, foodanig had de droefheit zijn Ziel en Ligchaam ter neder geslagen. *Diomedes* weende met hem, en haar byeenkomst was een verdubbeling van droefheit, maar weinig tijd daar na wierd het hert van desen Grijsaard eenigfints bevredigt door de tegenwoordigheit van desen zijnen vriend, men kon lichtelijk bespeuren dat zijn qualen een weinig ophielden; door het vermaak van te vertellen 't geen hy geleden had, en met wederom op zijn tijd te verstaan, 't geen *Diomedes* was gebeurd.

Gedurende dat zy den anderen onderhielden, onderfochten de by-een vergaderde Koningen met *Telemachus*, wat haar in dese gelegenheit te doen stond; *Telemachus* raadde het Land *Arfos* aan *Diomedes* te geven, en voor Koning over de *Danniers* te verkiesen eenen *Polydamas*, die was van haar Natie. Desen *Polydamas* was een befaamd Kapitein, die *Adrastus* door jaloufie nooit had willen gebruiken, uit vrees datmen desen wakkeren man had mogen toeëigenen den goeden uitslag van saaken, daar van hy de *Glory* alleen wilde hebben. *Polydamas* had in 't besonder hem dikwils gewaarschootwt, dat hy zijn

leven, en het welwefen van zijn Staat in defen Oorlog te licht in de waagschaal ftede tegens foo veel verbondene *Natien*: hy ried hem een rechtveerdiger en befadigder beleid te willen houden met zijn naburen, maar de menfchen die de waarheit haten, haten ook de foodanigen, die de vrymoedigheid hebben om defelve tegen te fpreken, zy worden niet bewogen door derfelfer oprechtigheid of yver, en oneensijdigheid, een bedrieglijke voorfpoed verhardde het herte van *Adrastus* tegens defe heilsame vermaningen, en die niet opvolgende fegenpraalde hy alle daag over zijn Vyanden. De hoogmoed, het bedrog en geweld fteden altoos de Overwinning aan zijn zijde, al de ongelukken daar *Polydamas* hem foo lang mede had gedreigd, quamen niet. *Adrastus* lachte eens met defe vreesachtige wijfheit, die altoos ongelukken voorfag. *Polydamas* wierd voor hem onverdraaglijk, hy verwijderde hem van alle bedieningen, en liet hem quijnen in eenfaamheit en armoede. Daar op wierd *Polydamas* door defe wangunft onderdrukt, maar defe gaf hem, 't geen hem ontbrak, hem de oogen openende over de ydelheit van groote gevallen, tot zijn kosten wierd hy wijs, hy verheugde fig ongelukkig geweest te zijn, hy leerde van tijd tot tijd te verdragen, met weinig te leven, om fig geruft te voeden met de waarheit, in zijn hert aan te queeken de heimelijke deugden, die noch prijfwardiger zijn dan de uitwendige, eindelijk om fig van de menfchen te ontdoen: hy nam zijn verblijf aan den voet van den berg *Gargan*, in een wilderniffe, daar een rotfe als een half verwelffel hem tot een dak verftrekte, een beek die van 't gebergte neder-
viel,

viel, leschte zijn dorst , eenige boomen verschaften hem haar vruchten , hy had slaven die een kleinen akker bebouden , hy arbeide selfs met eigener handen nevens haar , het aardrijk betaalde met woeker zijn arbeit , en liet hem niets ontbreeken ; niet alleenlijk had hy vruchten en pottage in overvloed , maar ook alle welriekende bloemen ; hy betreurde het ongeluk der Volkeren , die de dwase eersucht van een Koning in haar verderf sleept ; daar ter plaatse verwachtte hy yder dag dat de rechtveerdige Goden ; niet tegenstaande lijdszaam , *Adrastus* souden ter nedervellen , hoe meer zijn voorspoed aanwies , hoe meer hy geloofde zijn val onvermijdelijk te sullen zijn ; want de gelukkige onvoorsigtigheid in de gebreeken , een oppermogentheit gesteigerd ten toppunt van een onbepaald geslag , zijn de voorlopers van de omkeeringen , en het bederf van Koningen en Koninkrijken . Wanneer hy vernam de nederlaag en dood van *Adrastus* , betuigde hy geen blijdschap , van die voorsien te hebben , of van desen *Tyran* verlost te zijn , alleen versuchte hy van de *Dauniens* onder de slaverny te zijn gebracht . Sie daar den Man die *Telemachus* voorsloeg om te gebieden . 't Was al eenige tijd geleden dat hy zijn moed en dapperheit gekent had , want *Telemachus* volgens den raad van *Mentor* liet niet na sig te laten berichten van alle goede en quade hoedanigheden aller menschen , die in eenige aansienlijke bediening waren , niet alleen by de *Geallieerde Natien* , die hy in desen Oorlog diende , maar ook in die der Vyanden . Zijn voornaamste sorg was te ontdekken en te ondersoeken , of de menschen in 't

befonder eenige befondere deugd of talent hadden.

De verbondene Vorften hadden onderwijlen eenige tegenfin om *Polydamas* met de Koninklijke waardigheid te omhangen. Wy hebben reeds beproeft, feiden zy, hoe ontfaggelijk een Koning der *Danniens* is voor zijn Naburen, als die den Oorlog bemind, en weet te voeren. *Polydamas* is een groot Kapitein, en kan ons in groote gevaren brengen; maar *Telemachus* antwoorde, 't is waar *Polydamas* weet den Oorlog, maar hy bemind de vrede, en fie daar de twee faaken, diemen moet wenfchen: Een man die de ongelukken, gevaren, en fwaarigheden van den Oorlog bekend zijn, is bequamer om die te vermijden, dan een ander, die geen ervaarenheit heeft, hy is onderwefen, en heeft gefmaakt het geluk van een fagt en ftill leven, verfoeid de onderneemingen van *Adrastus*, en voorfiet doodelijke gevolgen; Een laf en onwetend Prins is meer voor u te vreesen, dan ymand, die alles zelfs weet en befeft. Een fwak en onwetend Prins fal niet anders sien dan door de oogen van een driftig Gunfteling, of vleijend, ongeruft, en eerfuchtig Staatsbedienaar; dus fal defe verblinde Prins fig inwikkel en in een Oorlog, fonder die te willen voeren, nooit fult gy u van hem kunnen verfeeken; want nooit fal hy meester van fig-zelfs zijn, maar u zijn woord niet houden, wel haalt fal hy u tot een deser twee uiterftens brengen, of dat gy hem fult moeten bederven, of anders hy u onderdrukken, daar is niet nutter, niet feekerder, en ter felver tijd niet rechtveerdiger noch edelmoediger, dan getrouwelijk

te beantwoorden het vertrouwen der *Dauniërs*, met haar een Koning te geven, waardig over haar te gebieden. Geheel de Vergadering wierd door dit *Discours* bewoogen, men ging *Polydamas* de *Dauniërs* voorſtellen, die met ongeduld naar een antwoord wachtten. Wanneer zy hoorden de naam van *Polydamas*, antwoordden zy, nu erkennen wy tegenwoordig dat de verbondene Vorſten ter goeder trouwe met ons handelen, en een eeuwigdurende vrede met ons willen maaken, nademaal zy ons tot Koning geven ſoo deugdfamen man, en bequaam om te gebieden: ſoo men ons had voorgesteld een laf, verwijft, en ſlegt opgevoed menſch, ſouden wy geloofd hebben, datmen ons had willen ter nederwerpen, of bederven, en veranderen de gedaante onſer regeering, wy ſouden heimelijk in ons hert bewaard hebben een levendig gevoelen van ſoo wreeden en liſtigen beleid, maar de keure van *Polydamas* toond ons een ware oprechtigheid. De *Geallieerden* verwachten buiten twijffel niet anders van ons dan het geen rechtveerdig en edelmoedig is, mits zy ons een Koning toektaan, die onbequaam is, om iets te doen tegens de vryheit, en *Glory* onſer *Natie*, dus kunnen wy met waarheit betuigen voor het aangeſicht der Rechtveerdige Goden, dat de Rivieren eer ſullen tot haar oorspronk wederkeeren, eer wy ſullen nalaten ſoo weldoende Volkeren te beïnnen. Onſe nanceven moeten deſe weldaad gedenken die wy tegenwoordig van u ontfangen, en het nageſlagte op de Kusten van *Hesperie* voor altoos vernieuwen den Vrede en de goudene Eeuwe.

Telemachus ſtelde vervolgens haar voor om

aan *Diomedes* te geven de Velden van *Arpos*, om een nieuwe Volkplanting daar op te regten. Dit nieuw Volk, seide hy, sal u schuldig zijn haar vaststelling in een Land, 't geen gy niet besit, zijt gedachtig dat alle menschen malkanderen moeten beminnen, dat de wereld al te wijd is, en datmen geburen hebben moet, en het beter is foodanige te hebben, die u haar vaststelling schuldig zijn: werd bewoogen door het ongeluk van een Koning, die in zijn Land niet kan wederkeeren; *Polydamas*, en hy, te samen verbonden door de banden van gerechtigheit, en deugd, zijnde de eenige die bestendig zijn, sullen u in een diepe rust houden, en ontsagelijk maaken voor alle Volkeren uwe Naburen, die anders gedachten souden nemen sig te vergrooten. Gy liet, O *Dauniërs!* dat wy u een Koning gegeven hebben, bequaam om de *Glory* der *Natie* ten Hemel te verheffen, geef dan van gelijken, dewyl wy dat van u afeiffchen, een hoekje Lands, 't geen u onnut is, aan een Koning, die alle onderstand en hulp waardig is.

De *Dauniërs* antwoordden, dat zy *Telemachus* niets konden weigeren, vermits hy het was, die geforgt had, dat *Polydamas* haar Koning zijn sou. Daar op vertrokken zy, om hem in de wildernisse te gaan vinden en het gebied over haar te doen aannemen. Echter alvoorens zy vertrokken gaven zy de vruchtbare vlakten van *Arpos* aan *Diomedes*, om een nieuw Koninkrijk daar op te rechten. De verbondene Vorsten waren daar over verwonderd, vermits dese Volkplanting der *Grieken*, merkelyk de party der *Geallieerdens* versterkte, soo anders de

de *Daniers* de geweldenaryen wilden vernieuwen, daar *Adrastus* ſoo quaaden voorbeeld van gegeven had. *Telemachus* vertrok met de tranen in de oogen met zijn Benden, na teederlijk den dapperen *Diomedes*, den wiſen, en ontrooſtbaren *Nestor*, en den befaamden *Philoctetes*, waardig Erfgenaam der ſchichten van *Hercules*, omhelſt te hebben. De waardige Soon van *Ulyſſes* brandde van ongeduld om *Mentor* binnen *Salente* wederom te mogen ſien, en met hem in te ſcheepen om *Itaca* wederom te beſchouwen, daar hy verhoopte dat zijn Vader reeds ſou aangekoomen zijn. Wanneer zy *Salente* naderden was hy wel verwonderd het omleggende Veld, 't geen hy by-na woefl en onbebouwd had gelaten, te beſchouwen als een ſchoone tuin vol van neerſtige akkerlieden: hy erkende het werk van *Mentor*. Vervolgens ter Stad inkomende, bemerkte hy daar minder konſtenaars voor de welluſten van dit leven, en minder pracht, praal en luifter. *Telemachus* was cenigſins daar over ontſet, want hy beminde natuurlijk alle ſaaken, die een luifter en groot vermogen vertoonden: maar andere gedachten bekroopen wel haalt zijn hert. Hy ſag van verre *Idomeneus* aankoomen met *Mentor*. Hier op wierd zijn herte bewoogen door blijdfchap, en teederhertigheid, niettegenſtaande de goede uitkomſten die hy in den Oorlog tegens *Adrastus* had genooten, vreeſde hy dat *Mentor* over hem niet mocht voldaan zijn, en naar mate dat hy hem naderde, merkte hy op de Oogen van *Mentor*, om te ſien of hy hem niets ſou verwijten. Aanſtonds omhelſde hem *Idomeneus* als zijn eigen Soon, vervolgens wierp ſig *Telemachus* om den hals van *Mentor*, en be-

dauwde die met zijn tranen. *Mentor* seide tot hem, ik ben over u voldaan, gy hebt wel groote fouten begaan, maar die hebben gediend om u eigen-selvs te leeren kennen, en mistrouwen; dikwils trekt men meer vrucht uit zijn gebreken, dan voortreffelijke daaden; dese maaken het gemoed opgeblasen, boesemen in het hert een gevaarlijke hoogmoed, maar die doen de Menschen tot inkeer komen, en verschaffen hem Wijsheit, die anders door de goede uitkomsten was verlooren geweest. 't Geen u overig is te doen, is de Goden te loven, en niet te lijden, dat de Menschen u prijsen; gy hebt groote dingen uitgevoerd, maar erken de Waarheit, gy zijt het niet, door welke die verricht zijn: is het niet waar, dat die u als een vreemde zaak zijn voorgekomen, en die gy in u bevond, en waart gy niet bequaam, om die door uw vaardig- en onvoorsichtigheit te bederven? Gevoelde gy niet dat *Minerva* u als een andere gedaante had gegeven, en u gesteld buiten het bereik der menschelijkheid, om saaken te doen, die gy uitgevoerd hebt? Die heeft al uw gebreken opgehouden, even als *Neptuin*, wanneer hy het onweer doet ophouden, de woeste baren bedwingt.

Terwijl *Idomeneus* met de *Cretensen* sprak, die uit den Oorlog waren wedergekeerd, luisterde *Telemachus* naar de wijse raaden van *Mentor*. Vervolgens besag hy hem aan alle kanten met verbaasheit, en seide hem, sie hier een verandering daar ik de reden niet van begrijpe. Is'er gedurende mijn afwesen niet eenige swaarigheid binnen *Salente* voorgevallen? waar komt het vandaan, datmen daar niet meer bespeurd die heerlijkheit en praal, die voor mijn vertrek daar uit-

uitblonk ? ik zie geen goud of silver, of kostelijke gestecentens meer, de gewaaden zijn eenvoudig, de huizen met soo veel pracht en praal niet meer opgetooit, de konsten verflaauwen, en de Stad is als censaam geworden.

Mentor seide hem al lagchende, hebt gy in uw wederkomst niet gezien de staat van het Land rondsom de Stad? Ja, seide *Telemachus*, overal sag ik den akkerbouw in eer, en de landen omgeploegt. Wat is dan beter voegde *Mentor* daar-by, een trotse Stad opgepropt van goud en silver, met een verwaarlooft en onvruchtbaar Land, of een middelmatige en seedige Stad in manieren, met een welbebouwde en vruchtbare Landsdouwe? Een groote Stad met kunstenaars, besig om de Zeeden te verfwakken door de wellusten deses levens, wanneer die omringt is door een arm en onbebouwt Koningrijk, 't geen wel gelijkt een schrikdier met een groot en onbeschoft-Hoofd; 't is het getal van Volk, en overvloed van levens middelen, die de ware kracht en rijkdom van een Koningrijk uitmaken; *Idomeneus* heeft tegenwoordig een ontelbare meenigte van Inwoonders en Onderdanen, onvermoeid in den arbeit, die de gantsche wijd-uitgebreidheit van zijn land vervullen, en die schijnd niet anders dan een cenige Stad, *Salente* is daar van het middelpunt, en hoe meer de Menschen vermeenigvuldigen, als ook de vruchten van het Land door derselver arbeit, hoe meer het Koningrijk vermeerderd en bevestigt word door grooter aanwasch, dan door eenige merkelijke overwinning. Men heeft ter Stad niet uitgedreven dan de onnutte konsten, die de armen afwenden van de ware noodsaakelijkheden, en

de rijken bederven, mits die werpende in hoogmoed en verwijftheit. Op defe wijze is *Idomeneus* veel magtiger, dan hy was, wanneer gy u verwonderde over zijn heerlijkheit. Defe verdoovende luifter verbergt een fwakheit en ellende, die wel haast zijn Koningrijk fou hebben omvergeworpen; tegenwoordig heeft hy een grooter getal onderfaaten, en hy kan die lichter onderhouden, defe Menschen gewoon te arbeiden ten koste en verachting van het leven door liefde tot de goede Wetten, zijn altoos gereed om te vechten tot befcherming harer Landeryen, bebouwt door harer eigen handen arbeit. Wel haast fal defen Staat, die gy vervallen oordeelde, het wonder van gantsch *Hesperie* zijn. Gedenk O *Telemache*! dat'er twee verderffelijke faaken zijn in het bestier en regeering der Volkeren, daar byna nooit hulpmiddel werd toegebracht; de eerste is een onrechtveerdig en al te geweldig Gefag in de Koningen, de tweede is de Wel-luft, die de Zeeden bederft: wanneer de Koningen fig gewennen geen andere Wetten te hooren dan haar wille, en haar hertstochten den ruimen toom vieren, dan vermoogen zy alles; maar gedurende defe onwettige macht, ondermijnen zy het *fondament* harer oppermogentheit, zy hebben geen feekere grondregulen meer van Regeering, yder een vleid haar, zy hebben geen Onderdanen meer, maar niet anders dan flaven. Wie fal haar de Waarheit seggen, om paalen te stellen voor defe driftige stroom? Alles wijkt, de wijfen vlieden, verbergen fig, en fuchten, daar is niet dan een schielijke en geweldige omwending, die defe overloopende macht kan te rug brengen tot zijn natuurlijke loop, meenig-
maal

maal veld eene slag , die haar noch sou hebben kunnen matigen , sonder hoop van herstelling haar ter neder ; niets dreigt een doodelijker val , dan een gefag , dat te stijf getrokken word , even als een boog te krachtig gespannen eensloegs stukken springt , soomen die niet een weinig los laat . Maar wie derft dat bestaan ? *Idomeneus* was rechtveerdig in het binnenste zijnes herte ; door dit vleijende gefag heeft hy sig-selvs van den Throon geworpen en hy sou niet verlicht zijn geworden , soo de Goden ons niet herwaarts hadden gefonden om hem van de waan deser blinde oppermogentheit , die de Menschen niet toekomt , te geneesen ; ook zijn'er by-na Wonderen van nooden geweest , om hem de oogen te openen . De andere by-na ongeneesselijke quale is de Wellust . Gelijk het al te groote en onbepaalde gefag de Koningen vergiftigt , soo bederft ook de Wellust een gantsche *Natie* . Men seid dat de Wellust diend om de Armen te voeden , ten koste der Rijken , even als of de Armen niet konden nuttelyk haar kost winnen met de vruchten der aarde te vermeerderen , sonder de Rijken te verslappen door uitvinding van Wellusten . Een gantsch Volk gewend sig om de noodwendigheden deses levens te beschouwen , als overtollige saaken , dit zijn de nieuwe dagelyksche noodwendigheden , diemen weet uit te vinden , men wil geen andere saaken , dan die voor 30. Jaren noch niet bekend waren ; dese wellust werd de goede smaak genaamd , de volmaaktheit der konsten , de aardigheit der *Natie* , dit gebrek sleept soo veel andere na sig , en werd gepreesen , als een Deugd , die haar vergif verspreid tot onder het geringste slag van Volk .

De

De naaste bloedverwanten des Konings willen dese heerlijkheit opvolgen, de grooten des Konings Vrienden, de middelmatige willen de grooten gelijk zijn, want wie is'er, die fig-selvs recht doet, de kleinen willen voor middelmatige doorgaan, al de Wereld doet meer dan hy kan. Ecnige door hoogmoed, en om haar rijkdommen te vertoonen; andere door een quadaardige vrees, om haar armoede te bedekken; selfs die noch wijs genoeg zijn om soo een quaad beleid te veroordeelen, zijn het echter niet die derven eerst het hoofd opsteeken, en strijdige Voorbeelden geven. Een gantsche *Natie* werd daar door verwoest, alle menschelijke gelegenheden verwerd, de drijf om goet te verkrijgen tot het onderhouden deser ydele wellusten bederft de suiverste Zielen en gmoederen, men bekommert sig nergens meer over dan om rijk te zijn, men ontleent, men bedriegt, en gebruikt duisend listen en onwaardige konstenaryen, om daar toe te geraaken. Maar wat hulpmiddelen voor dese qualen? Men moet de sijnak, en de genegenheden van een gantsche *Natie* veranderen, en haar nieuwe Wetten geven. Wie sal dat ondernemen? 't Moet een Wijsgeer en Koning te gelijk zijn, die sulks weet door het voorbeeld van zijn eigen besadigtheit te doen, en alle andere hoogmoedige liefhebbers van overdaad kan beschamen, de wijfere aanmoedigen, die genoeg schein, dat'er maat en paalen gesteld werden voor de eerlijke spaarzaamheit.

Telemachus dit *Discours* hoorende, was even als een mensch die uit een diepen slaap ontwaakt, hy begreep de waarheit deser woorden, en die wierden in 't binnenste zijnes herte ingedrukt, even

even als een verstandig Beeldhouwer foodanige trekken, als hy wil, het marmer indrukt, om die de tederheit, het leven, en de beweeging te geven. *Telemachus* antwoordde niet, maar herdenkende 't geen hy quam te hooren, doorliep hy met zijn oog en al de saaken, diemen in de stad had veranderd; vervolgens seide hy tegens *Mentor*: Gy hebt *Idomeneus* den wijste der Koningen gemaakt, ik kenne hem niet meer noch zijn Volk, ook moet ik bekennen, dat het geen gy hier hebt uitgevoerd, oneindig grooter is dan de Overwinning, die wy behaald hebben, het geval en de macht hebben veel aandeel in de uitkomsten van den Oorlog, die zijn altoos doodelijk en hatelijk, 't is hier alles het werk van een Hemelsche Wijfheit, alles is sagt, suiver, en aanminnelijk, alles geeft een merkteeken van gesag, dat de Menschelijkheid te bovengaat. Wanneer de Menschen na *Glory* trachten, moeten zy die soeken in 'tweldoen, en geensins die verhoopen in Landen te verwoesten, en in Menschen bloed te vergieten. *Mentor* betoonde in zijn wesen een gevoelige blijdschap van *Telemachus* soo veranderd te sien in opzicht der Overwinningen, en *Conquesten*, en dat in een Ouderdom, daar in men natuurlijk verfoopen lag in de ydelewaan van *Glory*, daarmen door omcingelt wort.

Vervolgens voegde *Mentor* daar by, 'tis waar dat alles 't geen gy hier siet, goet en loffelijk is, maar weet datmen noch treffelijker saaken sou kunnen uitvoeren: *Idomeneus* bedwingt zijn herts-tochten, en leid toe om die van zijn Volk in toom te houden, echter laat hy niet na noch veel mislagen te begaan, die de ongelukkige gevolgen zijn zijner voorige gebreken. Wanneer
de

de Menfchen het quaad willen nalaten, fchijnd het noch langen tijd haar te volgen, haar blijft noch by de quaade gewoonte, en 't fwak gemoed, de verouderde gebreken, en by-na ongeneeffelijke vooroordeelen. Gelukkig zijn zy, die nimmermeer zijn afgedwaald! die konnen het goede volmaaktelijk opvolgen.

De Goden, O *Telemache*! fullen u meer dan *Idomeneus* af-eiffchen, vermits gy de waarheit hebt gekent van uw Jeugd af aan, en nooit zijt overgeleverd aan de verleidingen van een al te groot geluk en voorfpoed.

Idomeneus, vervolgde *Mentor*, is wijs en verlicht, maar hy leid fig te veel op de uitbreiding van faaken, ende deukt niet genoeg op derfelver veelheit, de bequaamheit die de Menfchelijkheid te boven gaat, beftaat altoos daar niet in, datmen alles door figfelfs wil doen; 't is een grove dwaafheit te verhopan datmen dit einde fal bereiken, en de Wereld te willen wijs maaken, datmen daar toe bequaam is, of kan worden. Een Koning moet gebieden, uitkiefende, en geleidende de foodanigen, die onder hem regeeren; hy moet dit onderscheid niet maaken, dat is de plicht der geenen, die onder hem arbeiden, alleen moet hy fig maar reekenschap doen geven, om met oordeel fig daar in te laten. 't Is verwonderlijk wel te regeeren, een goede keure te doen, en de menfchen, diemen gebied, het *talent*, 't geen zy befiten, wel te doen aanleggen, die te onderscheiden, te verbeteren, befadigt te maaken, en een goed beleid haar in te boefemen. Alles door figfelfs te willen onderzoeken, is wantrouwen, een te groote kleenheit, 't is een Jaloufie voor middelmatige faaken, die den tijd doet verliefen,

fen, en de noodige vryheit der Ziel voor grooter ſaaken wegneemt. Om groote voornemens uit te voeren moet de Ziel vry en geruſt zijn, en die bedenken op zijn gemak, buiten belemmering van minder diſtelige ſaaken, een Ziel uitgeput door meenigvudige kleine ſaaken, is even als de droefſem van wijn, die geen kracht of ſmaak heeft; zy die met dit onderſcheit regeeren, zijn altoos bepaald door het tegenwoordige, ſonder ooit verder haar gedachten te kunnen uitbreiden tot het toekomende, en ver-afgelegene, zy zijn altoos belemmerd door ſaaken die dagelijks voorvallen, en die gedurig haar beſig houdende te veel drukken, -want men kan niet gefond van ſaaken oordeelen, ten zy men die met den anderen vergelijkt, en ſeld in een ſeekere ordre, ten einde die mogen hebben haar gelijkmatigheit, en behoorlijk gevolg. Te ontbreken om deſe regel in 't regeeren op te volgen, ſchijnt een Zangmeester te zijn, die ſig laat genoegen met lieffelijke en *melodieuſe* klanken te hebben uitgevonden, maar geen moeite doet om die te vereenigen en over-een te brengen, en een aangename en Zielroerende *Muſike* uit te maaken. Ook fou hy wel een Bouwmeester gelijken, die gelooft alles gedaan te hebben, als hy groote Pilaren, en genoeg wel uitgehouwe ſteenen heeft by-een vergaderd, ſonder eens te denken op de ordre, en evenmatigheit der cieraaden van zijn gebouw; ter tijd als hy een opperſaal fou willen maaken, zonder op een bequame trap bedacht te zijn, en arbeid aan het ligchaam van 't gebouw, ſonder te peinſen op het voorhof of portaal, ſal zijn werk niet anders zijn dan een verwerde by-een-fameling van heerlijke deelen,
die

die niet gemaakt zijn den eene voor den ander. Dit werkstuk ver-af van hem te vereeren fal eên eeuwigdurend gedenkteeken zijner fchande zijn; want het doet zien, dat defen Werkmeester geen bequaamheit genoeg gehad heeft, om be hoorlijk op eenmaal te bevatten het algemeen beflag van zijn werk, en 't is een merkteeken van een flegte, en bekrompe geeft. Wanneer men geboren word met een gemoed, niet bepaald door kleinigheden, dan is men bequaam om faaken door anderen te doen uitvoeren. Twijffel niet, O mijn waarde *Telemache!* de regeering van een Koningrijk vereifcht een feekere overeenftemming als de Sang-kunft, en een rechtmatige even-gelijkheid als de Bouwkunde. Soogy wilt dat ik my nochmaal bedierie van de vergelijking defer konften, fal ik u betoonen, dat de Menfchen, die behebt met defe kleinigheden regeeren, niet meer dan middelmatig zijn. Hy die in een overeenkoming van ftimmen niet anders zingt dan eenige faaken, niettegenftaande hy dat volmaaktelijk doet, is geen Zanger: hy die defe overeenkoming geleid, en te gelijk al de gedeeltens reguleert, is alleen Meester in de konft; van gelijken hy die de Pilaren houwt, of die aan eenige zijde van het Gebouw oprecht, is niet anders dan een Ambagtsman, maar hy die het gantfche geftel overpeinf, en al deffelfs gelijkmatig heden in 't hoofd heeft, is de Bouwmeester. Dus zy, die arbeiden, die faaken verrichten, en meeft waarnemen, regeeren miff, die zijn niet dan onderhoorige arbeiders. De rechte befcherm-Engel die den Staat geleid, is hy, die niets doende, echter alles uitvoerd, denkt, overweegt, en het toekomende voorfiet, het voor-
ledere

Iedere herdenkt , in orcer ſteld , evenmatig , van verre bereid , pal ſtaat om gedurig tegens het Geval te worſtelen , als een Swemmer tegens een driftige ſtroom , dag en nacht ingespannen om niets aan het Geval over te laten. Geloof gy , *Telemache* , dat een groot Schilder gedurig van den ochteit tot den avond ſal kunnen arbeiden , om zijn werken waardig te voltooijen ? neen , deſe laſt en onderwerping ſou al het vier zijner verbeelding verdooven , hy ſou niet meer met leven en verſtand arbeiden , alles moet hier onregelmatig en als ter loops gedaan werden , na dat de ſmaak hem geleiden , en de geeft opwekken ſal. Meene gy dat hy zijn tijd verſlijt met de verwen te megen , en pinceelen te bereiden , neen , dit is de beſigheit zijner huisgenooten , voor zig behoud hy niets dan de ſorg van peinſen , hy denkt niet anders , dan om ſtoute trekken te maaken , die een ſagtigheit , vier , leven , en drift aan de gedaantens geven. Hy heeft in zijn Hoofd de gedachten en gevoelens der Helden , die hy wil verbeelden , hy word vervoerd in haar Eeuwen , en in al de omſtandigheden , daar zy haar in bevonden hebben. By deſe ſoort van verbeelding en als herſcheping , moet hy voegen een Wijsheit , die hem wederhoude , dat alles waar , net , en 't een naar het ander geevenmatig zy. Geloof gy *Telemache* , dat'er mindere vernevene gedachten , en grootheit van Ziel moeten zijn , om een groot Koning , dan om een goed Schilder uit te maaken ? ſtel dan vaſt dat de beſigheit van een Koning moet zijn te denken , en ſoodanigen te verkiefen , die onder hem arbeiden

Telemachus antwoorde hem , 't schijnd dat ik alles begrijpe , 't geen gy seggen wilt ; maar soo de saaken op dese voet souden gaan , sal een Koning dikwils bedroogen zijn , niet konnende in het onderscheit der saaken indringen. Gy selfs , seide *Mentor* , wierd hier in bedroogen : 't geen belet datmen niet bedroogen word , is een algemeene kennis van Regeering. De Menschen die geen beginselen hebben in dese dingen en geen onderscheit weeten te maaken in de verstanden , zijn even als een Tol , die gestadig omdraaid ; 't is by geval als zy niet bedroogen werden : selfs weeten zy niet net , 't geen zy soeken , of waar zy haar heen moeten wenden ; zy weeten niet dan te wantrouwen , en sullen veel-eer , voortreffelijke lieden , die haar tegenspreken , wantrouwen , dan Vleijers , die haar naar de mond praten. In tegendeel zy , die de gronden der Regeering verstaan , en de Menschen kennen , weeten wat haar te doen staat , en de middelen om daar toe te geraaken , ten minste is haar bekend , of de Menschen , daar zy haar van bedienen willen , bequame werktuigen zijn tot haar voornemens , en dat oogmerk kunnen uitvoeren , 't geen zy haar hebben voorgesteld. Daar-en-boven gelijk zy haar niet inlaten in dese drukkende kleinigheden , hebben zy het gemoed veel vryer om uit het wesen het overige van het werk te bekennen , en te bespeuren of dat bequaam is , om zijn voornaamste einde te voldoen : soo die bedroogen worden , echter is sulks niet in 't wesentlijke. Daarenboven zijn zy die kleine jaloufien te boven gekomen , die een bepaalden geest , en nederig gemoed te kennen geven ; zy begrijpen , datmen niet kan vermijden in groote

faaken bedrogen te werden, mits men meeningmaal daar in van Menschen sig moet bedienen, die bedriegers zijn. Noch meer verliestmen, als men geen besluit kan nemen; of saaid een wantrouwen onder die men niet sou verliefen, als men anders sig maar een weinig liet misleiden. Men is al te gelukkig, wanneer men niet bedroogen word, dan in middelmatige saaken, de groote niet toelatlende om licht daar in te besluiten. En dit moet alleen de eenigste saak zijn, die een groot Man moet ter herte nemen; hy moet de bedriegery strengelijk straffen, wanneer die ontdekt word, maar hy moet staat maaken op elke bedriegery, soo hy waarlijk niet wil bedrogen zijn.

Eindelijk seide *Mentor* tegens *Telemachus*: De Goden beminnen u en bereiden voor u een Regeering vol van Wijsheit. Alles wat gy hier siet, is minder gemaakt tot *Glory* van *Idomeneus*, dan tot uw onderwijling. Al dese wijze bestellungen binnen *Salente*, daar gy u over verwonderd, zijn niet anders dan een schaduwe, van 't geen gy noch eenmaal in *Itaca* sult uitvoeren, soo gy anders door uw deugden beantwoord het hooge voorbeschik der Goden. 't Is tijd dat wy denken om van hier te vertrekken, *Idomeneus* houd een schip gereed tot onse te rugge reis. Op dese wijze reguleerde *Mentor* al de levensstonden van *Telemachus*, om hem tot het toppunt van *Glory* te verheffen, en hield hem niet langer in yder plaats op, dan noodig was om zijn deugd te oeffenen, en hem ervarenheit te doen verkrijgen.

Hier op leide *Telemachus* zijn hert geheel en al open voor, zijn vriend, maar met eenige

moeite wegens een genegenheit, die hem het vertrek van *Salente* deed beklagen; Gy fult, feide hy, miſſchien my laſteren, dat ik te grooten belang neme in de plaatſen, daar ik doortrek, maar mijn hert ſou my gedurig verwijten, ſoo ik voor u verborg, dat ik *Antiope*, de Dochter van *Idomeneus*, beminne. Neen, mijn waarde *Mentor*, 't is foodanige verblinde drift niet, als daar gy my van geeneſen hebt in 't Eiland van *Calipſo*, ik heb wel ondervonden de grootheid der wonde, die de Liefde in mijn hert voor *Eucharis* gemaakt had, ik kan haar naam noch niet noemen ſonder ontroerd te zijn, de tijd en afweſentheit hebben die noch niet kunnen uitwiſſchen, deſe doodelijke ondervinding leerd my mijn eigen ſelfs te wantrouwen; maar wegens mijn gevoelen voor *Antiope*, dat heeft niet diergelijks, 't is geen driftige liefde, 't is achtting, en een overreeding dat ik ſou gelukkig zijn, ſoo ik met haar mijn leven mogt doorbrengen; ſoo ooit de Goden my mijn Vader wedergeven, en my toelaten een vrouwe te verkieſen, ſal *Antiope* mijn bruid zijn; 't geen my beweegt, is haar ſtilſwijgentheit, leedigheid, afſondering, haar arbeit in wolle en tapitſeryen, haar ſorg om het huis hares Vaders wel te regeeren, ſederd de dood van haar Moeder, haar verachting voor de ydele optooiſelen, en de vergetelheit of onkunde die in haar uitblinkt wegens haar ſchoonheit. Wanneer *Idomeneus* haar beveeld de jonge dochteren der *Cretenſen* ter reije te leiden op het geluid der luite, ſoumen haar nemen voor een lagchende *Venus*, foodanig is zy van de Gunſt-Goddinnen omcingelt. Wanneer hy haar met ſig neemid om te jagen in de

Boſ-

Boffchagien , fchijnd zy grootmoedig , en foo behendig om den booge te fpannen , als *Diana* in het midden harer *Nimphen* , zy zelfs wil dat niet weten , en al de wereld is daar over verwondert. Als zy inkomt in den Tempel der Goden , en op haar hoord in mandekens draagt de geheiligde dingen , fou men gelooven dat zy zelfs die Godheit was die in defe Tempelen woond. Met wat vreefe en Godsdienst hebben wy haar de offerhanden sien aanbieden , en de Gramfchap der Goden verfoenen. Wanneer men cenige foute moest uitwiffchen , of eenig doodelyk voorbeduidfel afwenden , eindelyk als men haar fag met een meenigte vrouwen , in de hand houdende een goude naalde , men fou geloof hebben dat *Minerva* te zyn , die op de aarde een menfchelyke gedaante had aangenomen , en de menfchen de goede konften leerd ; zy moedigt andere aan om te arbeiden , zy verfagt die , en derfelver verdriet door de lieffelykheit van haar ftemme , wanneer zy opfingt de verwonderlyke gefchiedeniffen der Goden ; zy overtreft de heerlykfte fchilderyen door de tederheit harer tapitferyen. Gelukkig die menfch , die een fagte Huwelijksband met haar fal vereenigen ! hy fal vreefen haar te verliefen , en te fullen overleven. Ik neem hier in , waarde *Mentor* , de Goden tot getuigen , dat ik gereed ben om te vertrekken. Ik fal *Antiope* beminnen foo lang ik fal leven , maar zy fal mijn vertrek naar *Itaca* geen oogenblik ophouden. Soo een ander haar fal moeten befitten , fal ik het overige mijner dagen met droefheit , en in bitterheit mijner Ziele doorbrengen ; maar eindelyk fal ik haar verlaten , niettegenftaande

ik weet dat de afwezentheit bequaam is om my haar te doen verliefen. Ik wil haar niet, noch haar Vader van mijne liefde, want ik moet alleen u daar van kennis geven, tot dat *Ulyffes* wederom op zijn Troon fal geklommen zijn, en my zijn toeftemming daar toe verklare. Hier door kond gy, waarde *Mentor*, erkennen hoe verschillig dese liefde is van de dwafe drift, die gy gezien hebt, dat ik voor *Eucharis* hadde.

Mentor antwoorde *Telemachus*, ik weete dit onderscheit, *Antiope* is fagt, eenvoudig, wijs, haar handen verachten geensins den arbeit, zy is ver fiende, en voorfiet in alles, zy weet te fwijgen, en handeld vervolgens sonder veel *Boba*, zy is t' aller uure befig, en nooit belemmerd, doordien zy yder faak op zijn tijd verricht. De goede ordre in 't huis hares Vaders is haar *Glory*, daar door is zy meer vercierd, dan door haar fchoonheit. Niettegenftaande zy voor alles forg draagt, en belaft is, met te verbeteren, weigeren, fpaaren (faaken die byna alle vrouwen doen haten) echter heeft zy fig weeten beminnelijk te maaken by het gantsche huisgefin hares Vaders, 't is om datmen in haar niet vind eenige drift, koppigheit, lichtveerdigheit, of een *Humeur* als in andere vrouwen; met een opflag doet zy haar verftaan, en men vreeft haar te mishagen, zy geeft nette *Ordres*, en beveeld niet dan 't geen kan uitgevoerd werden; zy berispt met goedheit, en berispende moedigt zy aan: het herte hares Vaders rust op haar, als een Reifiger, ter nedergeslagen door de hitte der Sonne, fig nederleid onder de fchaduwe in het teedere gras. Gy hebt gelijk *Telemache*, *Antiope* is een fchat, waardiggefogt te worden in de ver-
afge-

afgelegenste landen, haar Ziel, niet meer dan haar Ligchaam, tooid sig nooit op met ydele cieraaden, haar verbeelding, alhoewel levendig, werd wederhouden door de bescheidenheit, zy spreekt niet, dan als het noodig is, en als zy den mond opend, vloeijen de sagte overreeding en levendige aangenaamheden van hare lippen; als zy begint te spreken, swijgt al de wereld; zy werd beschaamd, en 't scheeld weinig, of zy houd in, 't geen zy seggen wilde, als zy bemerkt datmen aandachtelijk haar aanhoort, naauwlijks hebben wy haar hooren spreken. 't Gedenkt u, noch wel, O *Telemache*, dat op seekere dag haar Vader haar by sig ontbood, zy verscheen met nedergeslagene oogen, bedekt met een groote doek, zy sprak niet dan om te versagten de gramschap van *Idomeneus*, die strengelijk een zijner Slaaven wilde straffen, daar op nam zy deel in zijn moeite, bevredigde hem, eindelijk deed zy hem verstaan, 't geen defen ongelukkingen sou hebben kunnen verontschuldigen, en sonder den Koning dat te doen gevoelen, die te verstoord was, boesemde zy hem in de gevoelens van Gerechtigheit en Medelijden. *Thetis*, wanneer zy den ouden *Nereus* wil bevredigen, vleid met geen meerder lieffelijkheid de verwoude Zee-Golven. Dus sal *Antiope* sonder eenig gesag sig aan te matigen, sonder sig te bedienen van haar bekoorlijkheden, eenmaal het herte van haar Bruidegom soodanig beweegen, als zy tegenwoordig de Lier behandeld, wanneer zy de teederste *Melodie* wil verwekken. Noch eenmaal *Telemache*, uwe liefde voor haar is rechtveerdig, de Goden hebben haar voor u geschikt, gy bemind haar met een redelijke liefde, maar

moet wachten tot dat *Ulyffes* u die geve : ik prijfe u dat gy haar uw gevoelens niet hebt willen ontdekken , maar weetet foo gy eenige omweegen had gebruikt om haar uw voorneemens bekend te maaken , zy fou die verworpen , en u niet langer geacht hebben : nooit fal zy haar aan eenig perfoon belooven , maar fig laten geven door haar Vader , nimmermeer fal zy voor Bruidegom neemen , dan een die de Goden vreeft , en met alle welvoegentheden is opgevuld . Hebt gy wel , als ik , waargenomen , dat zy federd uw wederkomst fig minder vertoont , en haar oogen meer ter nedergeslagen houd ? Zy weet al het geen gelukkig voor u in defen Oorlog is voorgevallen , haar is niet onbekent uw geboorte en gevallen , en al wat de Goden in u geleid hebben , dit maakt haar foo zeedig en achterhoudend . Gaan wy , gaan wy *Telemache* naar *Itaca* , daar is niets overig , dan dat wy u uw Vader doen sien , en u in staat stellen om een Bruid te verkrijgen waardig de goudene Eeuw , een Herderinne in het koude *Algide* , in plaats dat defe is een dochter van een Koning van *Salente* , gy fult gelukkig zijn haar te befiten .

Defe woorden ontvonkten het herte van *Telemachus* met een ongeduldige begeerte om weder te keeren naar *Itaca* , hy drong by *Idomeneus* aan om haar te laten vertrekken . Het Schip was reeds gereed ; *Mentor* had forg gedragen dat te doen uitrusten tegens de komfte van *Telemachus* ; maar *Idomeneus* die een groote tegensin betoonde , om defe toerusting te sien , verviel in een doodelijke droefheit , en ongedaanheit die ymand tot medelijden moest verwekken , wanneer hy
 sag

ſag dat deſe twee gaſten, van welke hy ſoo veel onderſtand en hulp genooten had, hem wilden verlaten: hy ſloot ſig op in de geheimſte plaatsē van zijn huis, daar vertrooſtede hy zijn hert, en verſugtte ſwaarlijk met overvloedige tranen, hy vergat de voorſorg van ſpijs, den ſlaap verſagtte niet meer zijn moeilijke ſinerten, hy verteerde en droogde uit door onruſtigheden, even als een groote Boom, die met zijn dikke takken de aarde bedekt, wanneer een lente haar ſtronk begint af te knagen in verloopenen Canaalen, en haar ſap verdroogt; Deſe Boom, die de Winden nooit hebben doen wankelen, waar in de vruchtbare aarde genoegē ſchiep die in haar boeſem te laten wortelen, die de Bijl van den Arbeider nooit had kunnen vellen, als die niet nalaat te verſlaauwen, ſonder datmen de oorſaak van zijn quale kan ontdekken, hy verſlenſt, werd ontbloot van zijn bladeren, deſſels *glory* en cieraad, en vertoond niet meer dan een tronk, bedekt met een ſchorſſe, van binnen geopend met verdorde takken. Dus was het gelegen met *Idomeneus* in zijn droefheit: *Telemachus* teederlijk daar door bewoogen, dorſt hem niet aanſpreken, hy vreeſde voor den dag van haar vertrek, ſogt voorwendſelen om die te vertragen, en ſou noch langer in deſe onſeekerheit gebleven zijn, ſoo *Mentor* hem niet geſeid had: 't Is my lief dat ik u ſoo veranderd ſie, gy zijt hard en hooghartig geboren, niets latende u aangelegen zijn, dan uw eigen gemak en aanbelangens, gy zijt eindelijk een Menſch geworden en door ondervinding van uw eigene qualen, begint gy medelijden te krijgen met die van anderen; ſonder dit mededoogen heeftmen noch Deugd, noch

Goetheit noch Bequaamheit om de Menschen te regeeren; als men die niet kan voortsetten, soo vervalt men in een swakke Vriendschap. Ik sou vrywillig *Idomeneus* aanspreken, om hem uw vertrek te doen toestemmen, en de belemmering van soo moeilijken ommegank te sparen, maar ik wil niet dat de valsche schaamte, en de woestheit in uw hert fullen heerfschen, gy moet u gewinnen de moed en standvastigheid te voegen met een teedere en gevoelige Vriendschap; men moet vreesen de Menschen sonder noodsaaklijkheit te bedroeven, men moet deel nemen in haar moeitens, als men niet kan ontgaan haar die aan te doen, en ten minsten moet men die slag versachten, diemen onmogelijk kan nalaten haar toe te brengen. 't Is om dese versachting te soeken, antwoorde *Telemachus*, dat ik liever had dat *Idomeneus* ons vertrek door u, dan my wierd bekend gemaakt. *Mentor* seide aanstonds hier op, gy bedriegt u mijn waarde *Telemachus*, gy zijt als de Kinderen der Koningen in 't Purper opgevoed, die alles naar haar sindelijkheit willen geschikt hebben, dat de gantsche natuur haare wille gehoorsame, en de macht hebben om ymand in 't aangesicht tegen te staan. Niet dat zy sorgvuldig zijn voor andere Menschen, of door goetheit die vreesen te beledigen, neen, zy sien maar na haar eigen gemak en aanbelaug, zy willen geen droevige of misnoegde wemens ontrent haar hebben, de moeitens en ellenden der Menschen raaken haar niet, als die maar haar niet onder de oogen verschijnen, als zy soodanige redenen hooren, die bedroeven haar, en zijn onaangenaam, om haar te behagen, men moet altoos seggen, dat alles wel is, en gedurende dat zy haar vermaaklijkheden

heden genieten . begeeren zy niets te hooren , 't geen haar *plaisieren* sou kunnen flooren ; moctmen ymand berispen , of een Persoon verbeteren , zijn voorgeven tegenstaan , of de hertstochten van een onbeschoft Mensch in toom houden , zy sullen veel eer die last een ander opofferen , dan die zelfs verrichten met een sagte standvastigheid ; in dese gelegenheden sullen zy veel liever sig de onrechtveerdigste gunsten laten ontrukken , saaken van de uiterste aangelegenheit bederven , by gebrek dat zy niet weeten die te beslechten tegens het gevoelen van de sulken , daar zy dagelijks mede te doen hebben ; dese swakheit , diemen in haar ontmoet , veroorzaakt dat yder een sig daar van tracht te bedienen , men dringt haar , valt haar moeilijk , ja onderdrukt haar , en dit doende verrijgt men zijn begeerte , daar op vleid men , en steekt haar offerhanden aan , om sig by haar in te wikkelen , als men nu haar vertrouwen gewonnen heeft , en in bedieningen van eenig geslag is geraakt , leidmen haar verder een jok op den hals , daar zy onder suchten , dikwils willen zy dat van den hals werpen , maar moeten al haar leven daar onder gebukt gaan , zy zijn Jaloers , dat zy doch niet mogen schijnen geregeert te worden , daar zy echter Slaven zijn , zelfs kunnen zy niet nalaten foodanige te zijn , en schijnen niet qualijk de swakke Wijngaardsranken gelijk , die van haar zelfs geen steunsel hebbende , altoos rondsom de stronk van een groote Boom kruipen . Ik sal niet lijden , O *Telemache* ! dat gy in dit gebrek vervalt , 't geen een Mensch verzwakt en onbequaam maakt om te regeeren . Gy die soo teeder zijt , dat gy niet derst *Idomeneus* aansprecken , zijt meer geraakt door

door zijn quaalen, dan gevoelig wegens uw vertrek van *Salente*, 't is niet zijn finerte die u beweegt, maar zijn tegenwoordigheid die u belemmert; Gaa, spreek met *Idomeneus*, en be-
toon in dese gelegenheit te gelijk uw kloek-
moedigheid en teederhertigheid, doe hem gevoe-
len de droefheit die gy hebt van hem te moe-
ten verlaten, maar ook met een de dringende
nootfaakelijkheid van uw vertrek.

Telemachus dorst *Mentor* niet langer tegen-
staan, of *Idomeneus* gaan vinden, hy was be-
schaamd over zijn vreesse, en had de moed niet
om die te bovente koomen, hy was belemmerd,
had naaulijks twee schreeden voortgegaan, of
trad aanstonds te rug, om *Mentor* eenige nieu-
we reden te gemoed voeren, om dat uit te stel-
len; maar alleen het gesicht van *Mentor* weder-
hield zijn woorden, en deed alle schoone voor-
wendfelen verdwijnen. Zijt gy dan, seide *Men-
tor* al-lagchende, den Overwinnaar der *Dau-
niers*, den Verlosser van het groot *Hesperie*, den
Soone van den wijfen *Ulyffes*, die na hem de Gods-
praak van *Griekenland* moet zijn, en *Idomeneus*
niet derft seggen, dat hy niet langer zijn vertrek
kan verschuiven naar zijn Vaderland om zijn
Vader daar wederom te zien. O Volkeren van
Itaca, wat sult gy noch eenmaal ongelukkig zijn,
foo gy een Koning krijgt die de dwase schaamte
beheerscht, en zijn grootste aanbelangens opof-
ferd aan zijn swakheden in de minste saaken!
Sie eens *Telemache* wat onderscheit dat'er is
tusschen de dapperheit in het strijden, en de moed
in saaken. Gy hebt niet gevreesst de Wapenen
van *Adrastus*, en zijt bevreesst voor de droefheit
van *Idomeneus*, Zie daar 't geen de Prinsfen ont-
eert,

teert, die voortreffelijke daden hebben uitgevoerd; na Helden te hebben geſcheenen in den Oorlog, betoonen zy haar de geringſte onder de Menſchen in gemeene gelegenheden, daar andere met dapperheit moed houden. *Telemachus* gevoelende de Waarheit deſer woorden, en getroffen door dit verwijt, vertrok op een *bruſque* wijs, ſonder naar ſig-zelfs te luisteren; maar naauliks begon hy te verſchijnen in de plaats daar *Idomeneus* geſeten was met nedergeſlagene oogen, en een vervallen weſen door droefheit, of zy vreeſden den een voor den ander, en dorſten malkanderen niet aanſien, zy verſtonden den anderen ſonder te ſpreken, en yder ſchroomde het ſtilſwijgen te breeken, beide begonnen zy te weenen, eindelijk riep *Idomeneus* uit, geperſt door overmaat van droefheit, Waar toe de Deugd geſocht, ſoo die ſoo qualijk beloont, die deſelve beminnen, na my mijn ſwakheit te hebben verſtoont, wil men my verlaten, helaas! ik vervalle wederom in mijn voorige ongelukken, datmen my niet meer ſpreke van wel te regeeren, ik ſal het niet doen, ik ben de Menſchen moede; waar wilt gy gaan *Telemache*, uw Vader is niet meer, gy ſoekt hem te vergeefs, *Itaca* iſten prooije uwer Vyanden, zy ſullen u, ſoo gy wederkeert, doen ſterven, een uit haar ſal uw Moeder reeds getrouwt hebben, verblijf hier, regeer met my, of ten minſte laat *Mentor* hier, die al mijn toevlucht is, ſpreek, antwoord my, laat uw hert niet verharden, hebt medelijden met den ongelukkigſten der Menſchen; waarom ſpreekt gy niet? ah! ik begripe hoe wreed de Goden tegens my zijn, ik gevoele dat noch ſtrenger dan in *Creta*, wanneer ik mijn Soon ſlagtte. Ein-

Eindelijk antwoorde *Telemachus* hem met een bevende en beroerde stemme ; Ik ben mijn zelfs geen Meester, het hoog beschik, ja de Goden zelfs roepen my in mijn Vaderland ; *Mentor*, die de Wijsheit der Goden heeft, beveelt my uit haar naam te vertrekken, wat wilt gy dat ik doen sal? sal ik mijn Vader, Moeder en Vaderland verfaaken? dat my waarder moet zijn dan mijn leven; zijnde gebooren om Koning te zijn ben ik niet geschikt om een stil en geruit leven te leiden, of om mijn genegenheden op te volgen; hebt gy niet beloofd my naar *Itaca* te sulen wederfenden? Is het niet onder dese belofte dat ik voor u tegens *Adrastus* gevochten heb met de Bondgenooten? 't Is tijd dat ik denke om mijn huisselijke rampen te herstellen, de Goden, die my aan *Mentor* hebben gegeven, hebben ook *Mentor* gegeven aan den Soone van *Ulysses* om hem haar voorschikkingen te doen vervullen. Wilt gy dat ik *Mentor* verliese na al het overige verlooren te hebben, ik heb geen goed meer, geen wijkplaats, noch Vader, noch Moeder, of veilig Vaderland, my is niets overig dan een wijs en deugdzaam Man, zijnde het kostelijkste geschenk van *Jupiter*; oordeel zelfs, of ik hem kan afstaan, en my aan my-zelfs overlaten, neen, liever wilde ik sterven, beneem my het leven, dat is niet, maar beneem my *Mentor* niet.

Naar mate dat *Telemachus* sprak, wierd zijn stemme sterker, en zijn vreesachtigheid verdween. *Idomeneus* wist niet wat te antwoorden, ook konde hy niet toestemmen 't geen den Soone van *Ulysses* hem seide. Als hy niet meer kon spreken, trachtte hy ten minste door het opslag
zijner

zijner oogen en mynen hem tot medelijden, te verwekken: op dat stond sag hy *Mentor* verschijnen, die hem dese deftige woorden te gemeet voerde: Zijt niet bedroeft, wy verlaten u, maar de Wijsheit, die de voorrang heeft in de Raadsvergadering der Goden, sal u byblijven: Geloof alleenlijk dat gy zeer gelukkig zijt, dat *Jupiter* ons herwaarts gefonden heeft om uw Koningrijk te behouden, en u van uw voorige dwaalingen af te brengen; *Philocles*, die wy u hebben wedergegeven, sal u getrouwelijk dienen, de vrees der Goden, de smaak der Deugd, de Liefde voor het Volk, het mededoogen voor de ellendigen, sullen altoos in zijn hert de overhand behouden, hoor hem, bedien u van hem met vertrouwen, en sonder jaloufie, de grootste dienst, die gy van hem trekken kond, is, dat gy hem verplicht, om u vrymoedig uw gebreken te openbaren, sonder die te verschoonen. Sie, waar in de grootste moed van een goed Koning bestaat, namentlijk waarachtige Vrienden te zoeken, die u uw eigene fouten voor oogen stellen; als gy maar dit voornemen behoud, sal onse afwesentheit u niet schaden, en gy sult gelukkig leven: maar soo de jaloufie, die als een Serpent insluipt, andermaal uw herte bekruipt, om zijn goede Raaden te wantrouwen, zijt gy verlooren; laat de droefheit u niet lafhertig ter nederwerpen, maar schep moed om de Deugd op te volgen. Ik hebbe *Philocles* geseid, 't geen hy doen moet om u te troosten, en dat hy nooit uw goed vertrouwen moet misbruiken, ik kan voor hem instaan, de Goden hebben hem u gegeven, als my aan *Telemachus*, yder moet kloekmoedig zijn Noodlot opvolgen; 't is te vergeefs dat-

datmen ſig bedroeft. Soo gy ooit mijn hulpe noodig hebt , na dat ik *Telemachus* aan zijn Vader en Vaderland ſal hebben wedergegeven , ſal ik u andermaal komen zien. Wat kan ik doen , 't geen my gevoeliger vermaak ſal geven? ik ſoeke noch goederen noch geſag op de Aarde , ik wil niet helpen dan de ſulken , die de Gerechtigheit en Deugd ſoeken , nooit ſal ik vergeten het vertrouwen en de vriendschap , die gy my be-
 tuigt hebt. Op deſe woorden wierd *Idomeneus* cenſloegs verandert , hy gevoelde zijn hert bevredigt , even als *Neptuin* met zijn Drietand de oproerige golven , en ſwarte onweeren ſtilt , alleen bleef in hem overig en ſagte en vreedſame droefheit , 't was veel eer een droefheit , en teeder gevoelen , dan een levendige ſmerter ; de moed , het vertrouwen , de deugd , en hope van de onderſtand der Goden begonnen in zijn gemoed plaats te grijpen : Helaas ! ſeide hy , mijn waarde *Mentor* , alles moet ik verlieſen , en echter den moed niet verloren geven : ten minſte zijt *Idomeneus* gedachtig , wanner gy in *Itaca* ſult aangeland zijn , daar uw Wijsheit u met voorſpoeden ſal ophoopen ; Vergeet *Salente* niet , 't geen het werk uwer handen is , en dat gy daar gelaten hebt een ongelukkig Koning , die geen hoop heeft dan in u ; Gaa waardige Soone van *Ulyſſes* , ik wederhoude u niet , ik ſal my wel wachten de wille der Goden te wederſtreven , die my ſoo grooten ſchat geleent hebben ; Gaa inſgelijks *Mentor* , de wijsſte en grootſte aller menſchen (ſoo anders de Menſchelijkheid kan uitvoeren , 't geen ik in u geſien heb , en gy niet eer een Godheit zijt onder een ontleende gedaante om de ſwakke en onwetende Menſchen

te onderwijſen) Gaa geleid den Soone van *Ulyſſes*, gelukkiger dat hy u gehad heeft, dan Overwinnaar geweest te zijn van *Adraſtus*: Gaat gy beide, ik derve niet meer ſpreken, leeft, zijt gelukkig, daar is voor my niet overig dan een geheugen, dat ik u beſeten heb. O ſchone dagen! al te gelukkige dagen, dagen welker waarde ik niet genoegſaam gekend heb, dagen al te ſnel verloopende, nooit ſult gy wederkomen, nooit ſullen mijn oogen meer zien, 't geen zy gezien hebben!

Mentor nam dit oogenblik waar voor zijn vertrek, hy omhelsde *Philocles*, die hy met zijn tranen bevogtigde ſonder te kunnen ſpreken. *Telemachus* wilde *Mentor* by de hand vatten, om hem van *Idomeneus* af te trekken, maar *Idomeneus* de weg naar de Haven nemende, ſtelde ſig tuſſchen *Mentor* en *Telemachus*; hy ſag haar aan, verſuchte, hy begon met afgebrooken woorden, maar kon die niet voleindigen.

Men hoorde op den oever een verwerd gekryſch der Boötſgeſellen, men redderde het touwerk, haalde de Zeilen op, een gunſtige wind begon die te doen opſwellen, *Telemachus* en *Mentor* namen aſſcheid van den Koning, die haar verſelde tot aan de Haven, en haar volgde met zijn oogen: onderwijle lichtten de Ankers, het land ſcheen te vluchten, en de ervaren Loots beſchouwde van verre het gebergte van *Leucate*, welkers kruin zig verbergt in een Wolke van nevelig ys, en de Bergen van *Acroceraunien*, die noch haar hoogmoedige ſpitſen in de locht vertoonen, na dat die ſoo meeningmaal door den Blixem verplettert zijn.

Gedurende dese vaart seide *Telemachus* tegens *Mentor*: Ik geloof tegenwoordig te kunnen begripen de manieren van regeeren, die gy my geleerd hebt, eerst scheenen my die als een droom, maar van tijd tot tijd zijn die ingedrongen in mijn Ziel, en vertoonen sig daar klaarlijk, even gelijk als alle voorwerpen des morgens by het eerste licht van *Aurora* donker schijnen, vervolgens als een schok voortkomen, wanneer het ongevoelig aanwasschende licht die onderscheid, en derselver natuurlijke kouleuren geeft. Ik ben verseekert dat het wesentlijkste deel der Regeering daar in bestaat, datmen wel weet te onderscheiden de merkteekenen der gemoederen, om die volgens haar gaven uit te kiezen, en te gebruiken; maar my is noch overig om te weten, hoemen die sal bekennen. Daar op antwoorde *Mentor*: Men moet de Menschen ondersoeken, om die te erkennen, men moet haar sien, en met haar handelen. Zy die regeeren moeten met haar Onderdanen handelen, die beproeven in kleine bedieningen, die erkennen, die reekenschap daar van laten doen, om te sien of zy bequaam zijn tot hoogerampem en waardigheden. Hoe hebt gy waarde *Telemachus* in *Itaca* de paarden leeren kennen? 't Is, om dat gy met Menschen haar des verstaande, die gesien, en derselver gebreeken en deugden hebt bespeurt: spreek op dese wijze dikwils van de goede en quade hoedanigheden der Menschen met andere wijze en verstandige Mannen, die langentijd derselver *humeuren* hebben ondersocht, en dus sult gy ongevoelig leeren, hoe die gemaakt zijn, en wat van de soodanigen te verwachten is. Wat heeft u doen onderkennen de goede en quade

Dich-

Dichters? 't Is de gedurige leefing en opmerking van mannen, die ervaren, en daar in bedreven zijn. Wat heeft u doen verkrijgen het oordeel over de Zangkunſt? Deſelve beſigheit van omme-gank te houden met Zangmeesters. Hoe ſal men verhoopen kunnen de Menſchen wel te beſtieren, als men die niet kent? en hoe die kennen, ſoomen nooit met haar leeft? 't Is niet leven met haar, die dagelijks in 't openbaar te ſien, daarom wederſijds niet ſpreekt, dan van onverſchillige ſaaken, met kunſt daar toe aangelcid; de vraag is hier, in 't byſonder die te ſien, uit het binnenſte hares herte te lokken alle de verbor-gene geheimen daar in opgeflooten, van alle kanten die te onderſoeken, en haar grondre-gelen te peilen. Maar om wel van de Menſchen te oordeelen, moet men beginnen met te onderſoeken, wat zy weſen moeten; men moet weten wat de ware en beſtendige verdiene zy, om verſtandig te onderſcheiden die deſelve hebben, en niet hebben. Men moet hebben ſeekere be-ginſelen van Gerechtigheit, Rede, en Deugd, om te erkennen die redelijk en deugdſaam zijn; men moet weten de grondregelen van een goe-de en wiſe Regeering, om de menſchen te ken-nen, die deſe kenteekenen hebben, en de ſul-ke die daar van afwijken door een valſche be-hendigheit: met een woord, om verſcheide men-ſchen af te meeten, moet men een beſtendige maat gebruiken, om te oordeelen moet men ſig bedienen van deſelve beginſelen, daar alles op draaid, men moet ſlijt weten, welk het oog-merk is van het menſchelijke leven, wat einde men ſig hebbe voor te ſtellen in 't regeeren der Menſchen. Dit moet het eenige en weſentlijke

oogmerk zijn, datmen nooit wil hebben een onbe-
 paald en buitenspoorig gefag en oppermacht
 voor zigselfs, 't geen niet anders fou zijn, dan
 om te voldoen een dwinglandifche hoogmoed,
 maar datmen oneindige moeitens en arbeit ten
 beſte der Regeering moet opofferen, om de men-
 ſchen goed en gelukkig te maaken. Anders wan-
 delt men by de taſt, en het geval, gedurende den
 loop defes levens, gaat als een ſchip in de volle
 Zee, dat geen Stuurman heeft, die de ſterren
 beſchouwt, en wie al de omleggende kusten on-
 bekent zijn, en daar door ſeekerlijk moet ſchip-
 breuk lijden. Meenigmaal weeten de Prinſen
 niet, by gebrek van kennis, waar de ware Deugd in
 beſtaat, en wat zy in de Menſchen moeten uitſoe-
 ken. De ware Deugd heeft voor die Vorſten iets
 ruuws, en onaf hangkelijks, 't geen haar verbaaft, zy
 wenden ſig na de Vleijery, en als dan konnen
 zy geen Oprechtigheit of Deugd meer vinden, zy ge-
 wennen wel haaft te gelooven dat'er geen oprechte
 Deugd op Aarde is, want de Goeden kennen de
 Quaaden wel, maar geenſins de Quaaden de Goe-
 den, en konnen ſelfs niet geloven dat'er die zijn.
 Dusdanige Prinſen weeten niet anders dan gelijke-
 lijk de gantsche Wereld te miſtrouwen, zy verſchui-
 len en ſluiten ſig op, zy zijn Jaloers over de
 minſte ſaaken, zy vreeſen de Menſchen, ſchu-
 wen het licht, zy derven in haar natuurlijk geſtel
 niet te voorchijn komen; en niettegenſtaande
 zy niet willen bekend zijn, laten zy echter niet
 na 'alomme bekend te zijn, want de quaadardige
 nieuwsgierigheit harer Onderdanen doordringt,
 raad, en doorsnuffelt alles, maar zy kennen nie-
 mand, Menſchen, die haar aanbelang opvol-
 gen, en haar beſetten en beſitten, zijn verblijd
 dat

dat zy die ontoegankelijk zien, dat zy door eerloofse verhalen swart afgeschildert werden, en al de foodanigen van haar mogen affonderen, die anders derfelver oogen mochten openen, zy brengen haar leven door in een wilde en woefte grootsheid, en vreesfende gedurig bedrogen te werden, worden zy dat waarijk, en zijn het weerdig. Wanneermen maar een klein aantal van Menschen spreekt, wikkelt men sig in om al haar vooroordeelen en driften te ontfangen, en men ftaat ter bescheidenheit van boofse aanbengers, een vuil en quaadaardig Volk, 'tgeen sig voed met venijn, en de onfchuldigfte faaken vergiftigt, de minfte vergroot, die het quaad veel eer uitvinden, dan dat zy niet fouden befchadigen, die zig bedienen wegens aanbelang van het wantrouwen en onwaardige nieuwsgierigheid van een fwak en achterdochtig Vorft. Leer dan de Menschen kennen, O mijn waarde *Telemache!* onderfoek die, laat haar fpreken den een van den ander, beproef haar van tijd tot tijd, geef u aan geen over, doe voordeel met uw eigene ondervindingen, wanneer gy fult bedrogen zijn in uw oordeelen, leer daar door niet veerdig van Menschen oordeelen, of ten goede of ten quaa- de. De Boofen zijn te behendig om de Godden door Veinfery niet te verleiden, 't een en 't ander is gevaarlijk; dus zullen uw voorige dwalingen u best onderwijfen. Wanneer gy deugd en gaven in ymand fult gevonden hebben, bediend u van die met vertrouwen, want eerlijke luiden willen dat haar oprechtigheid bekennt werde, zy beminnen meer de achting en het vertrouwen, dan haar weddens en fchatten, maar bederf die niet, haar een onbepaalde macht ge-

vende, hy die deugdzaam is, fou dat niet blijven, om dat zijn meester hem te grooten gefag en rijkdommen heeft gegeven; die foodanig van de Goden bemind is, dat hy in zijn Koningrijk twee of drie ware vrienden kan vinden, van een volftandige wijsheit en goetheit, fal wel haast door die andere perfoonen uitvinden die defe gelijken, om de mindere plaatsfen te vervullen; door de Goeden, diemen vertrouwt, leerdmen, 't geen men door figselfs onbequaam was om te onderscheiden.

Maar feide *Telemachus*, moet men fig ook van Boofen bedienen, als die bequaam zijn, als ik wel meer heb hooren seggen. Men is, antwoorde *Mentor*, meenigmaal in die verlegenheit, datmen fig van die moet bedienen. In een oproerige *Natie*, en vol van wanorder, vindmen dikwils onrechtveerdige menfchen, en liftig om het gefag te bewaren, fy bekleeden bedieningen van aanbelang, diemen haar niet kan ontnemen, en hebben verkregen het vertrouwen van eenige machtige perfoonen, diemen moet ontfien; men moet defe fchelmfche menfchen gedoogen, dewijlmen die vreeft, en om dat zy alles kunnen tot beweeging verwekken: men moet voor een tijd fig van die menfchen bedienen, maar ook forge dragen, van haar en haar dienft van tijd tot tijd onnut te maaken. Wacht u wel van ooit haar te geven uw waar en innerlijk vertrouwen en vriendschap, want zy können die misbruiken, en vervolgens u tegens uw wil en dank houden door uw geheim, 't geen gy haar hebt geopenbaard, een keten, befwaarlijker te breeken dan alle yferen, bedien u van de fulken in voor de hand zijnde onderhandelingen, handel haar wel, wikkel op defe wij-
fe

se haar driten in, om u getrouw te zijn. Want gy sult door geen andere wijze, dan dese, haar houden; maar geef haar geen toegang in uw geheimen Raad, houd altoos een werktuig gereed, om haar naar uw sinnelijkheid te bewee- gen, maar geef haar nooit de sleutel van uw hert, of saaken. Wanneer een Staat vreed- saam, gerust, en wel gereguleert en bestierd word door wijze en bequaame Mannen, daar gy u op moogt vertrouwen, werden de boofsen, daar gy u tot noch toe van hebt moeten bedie- nen, metter tijd onnut; echter moet gy niet na- laten die wel te handelen, want 't is nimmer- meer geoorloft ondankbaar te zijn, zelfs tegens de boofwichten. Maar die wel handelende, moet gy trachten haar gedwee te maaken, cenige kleine swakheden in haar verdragen, die men de menschelijkheid vergeeft, echter moet gy de boosheden inbinden, die zy opentlijk souden be- drijven, soo men haar liet begaan. Na dit al- les is het een quaad, daar de boofwichten goed door leeren doen; en niet tegenstaande dit quaad meenigmaal onvermijdelijk is, moet men daar op aanleggen, om dat te doen ophouden. Een wijs Prins, die niet wil dan de goede ordre en gerechtigheit, sal metter tijd daar toe geraaken, om bedorvene, en bedrieglijke menschen te ont- beeren, hy sal goeden genoeg vinden, die over- vloedig bequaamheit hebben, maar 't is niet ge- noeg goede Onderdanen in een *Natie* te vin- den, 't is noodig datmen nieuwe aanqueekt. Dit moet, antwoorde *Telemachus*, een groote be- lemmering veroorsaaken. Niet met al, hernam *Mentor*, de sorg die gy hebt om bequame en deugd same menschen te soeken, om die te ver-
Hh 4 hef-

heffen, fal de fulken, die goede gaven en bequaamheden hebben, aanmoedigen en opwekken, yder fal zijn uiterste beft doen. Hoe veel menfchen zijnder, die vafdig worden door een duiflere leedigheid, maar groote mannen fouden worden, foo den yver, en hoop van vergelding tot den arbeit haar aandreef. Wat zijnder al menfchen, die, in plaats van door deugd, fig uit armoede, onmacht, en ellende te redden, dat doen door misdrijven? Soo gy dan belooningen en eere voegt by de deugd en het verftand, wat treffelijke Onderdanen fullen daar door te voorfchijn komen, en gy zelfs maaken, met die van trap tot trap te doen opklimmen van de minfte tot de hoogfte bedieningen van den Staat; gy fult haar gaven oeffenen, beproeven de uitgebreidheit van haar vernuft, en de oprechtigheid harer Deugd. De menfchen, die tot de hoogfte waardigheden geraaken, fullen als onder uw oogen opgevoed zijn, gy fult al uw leven haar volgen, gy fult van haar kunnen oordeelen niet door haar woorden, maar volgens den loop harer daden.

Gedurende dat *Mentor* op dese wijfe redeneerde, vernamen zy een fchip van *Pheacie*, 't geen in een klein, woest, en wild Eiland, befet met vreesfelijke klippen, geloft had; terfelver tijd fweegen de winden, de fagte Zuidewinden fcheenen zelfs haar adem te halen, de gantsche Zee was effen als het ys, de neerhangende zeilen konden het fchip niet meer beftieren, de kracht der reeds afgematte Roejers was vruchteloos, zy moesten het anker werpen aan dit Eiland, 't geen veel-eer een Rotfe dan Eiland geleek, onbequaam om van menfchen bewoond te

te werden ; in een onstuimiger tijd soumen sonder gevaar daar niet hebben konnen landen. Dese *Pheaciers* , die een gunstige wind afwachteden , s'heenen niet minder ongeduldig om haar s'cheepsvaart te vorderen , dan de *Salentiners*. *Telemachus* naderde haar op dese scherpe oevers , den eerste die hy vond , vroeg hy , of hy *Ulysses* , Koning van *Itaca* , niet gezien had in het Hof des Konings?

Die , daar hy by geval sig aan geadresseert had , was geen *Pheacier* , maar een onbekende vreemdeling , die een heerlijk , maar bedroeft en neerslachtig wesen had , hy s'cheen beschroomt , en luisterde ter nauwer nood naar de vraag van *Telemachus* , maar eindelijk antwoorde hy , gy bedriegt u niet , *Ulysses* is by dien Koning ontfangen , als in een plaats , daarmen *Jupiter* gebied , en de gastvrijheit betracht ; maar hy is daar niet meer , te vergeefs soekt gy hem daar ; hy is vertrokken om *Itaca* wederom te sien , soo anders de bevredigde Goden dat toelaten , ten einde hy zijn huisselijke Goden eenmaal mogt begroeten. Naaulijks had desen Vreemdeling droevig dese woorden geëindigt , of hy wierp sig in een klein dicht bosch , zijnde gelegen op het hoogste van een Rots , daar hy droevig de Zee beschouwde , vliedende voor de menschen , die hy sag , en s'cheen ter nedergeslagen , omdat hy niet konde vertrekken. *Telemachus* sag hem sterkelijk aan , en hoe meer hy hem beschouwde , hoe meer hy ontroerd en verbaast wierd. Dese onbekende , seide hy tegens *Mentor* , heeft my geantwoort als een mensch , die naaulijks luisterd naar het geen men hem vraagt , en die bitterlijk bedroeft is ; ik beklage desen ellendi-

gen, fiederd ik hem gevolgt ben , en ik gevoele dat mijn hert voor hem bewoogen is, fonder de reden te weeten waarom. Hy heeft my qualijk genoeg ontfangen, echter kan ik niet nalaten hem een gelukkig einde zijner qualen toe te wenfchen. *Mentor* antwoorde al-lagchende, fie eens waar toe de ongelukken des levens dienen, zy maaken de Prinfen befadigt en gevoelig over de ongevallen van een ander , felfs wanneer zy niet anders gefmaakt hebben dan het fagte vergif van voorfpoed, en vermits zy geloven Goden te zijn, fouden zy wel willen dat de bergen vereifent wierden om haar te voldoen, zy achten de menfchen als niet, zy trachten als met de gantsche natuur te fpeelen, wanneer zy van lijden hooren fpreken, weeten zy niet wat fulks te feggen is, 't is voor haar even als een droom, fy hebben nooit gefien het onderfcheit van goed en quaad, het ongeval alleen kan haar beleftheit leeren, en haar verfteende in een menfchelijk hert veranderen, dan gevoelen zy menfchen te zijn, en andere te moeten fparen, die haar gelijk fchijnen. Soo een onbekende u foo veel medelijden veroorzaakt, om dat hy dwalende is op defen oever als gy, hoe veel te meer mededooen behoort gy te hebben voor het Volk van *Itaca*, als gy haar noch eenmaal fult sien lijden; dit Volk, 't geen de Goden u toevertrouwt hebben, als een Kudde den Herder is toebetrouwt, fal miffchien door uw Eerfucht, en Hoogmoed ongelukkig worden, of wel door uw Onvoorfigtigheid, want de Volkeren lijden niet dan door de misdrijven der Koningen, die over haar moeten de wacht houden, ten einde haar geen rampen of onheilen bejegenen.

Terwijl *Mentor* op dese wijze sprak, was *Telemachus* als in droefheit ingedompelt, en antwoorde hem eindelijk: Soo al dese dingen waar zijn, is den staat der Koningen ongelukkig, hy is een slaaf der geene, over welke hy schijnt te gebieden, hy schijnt niet soo seer gemaakt om te regeeren, als wel voor haar, en is sig-selvs geheel en al aan haar schuldig, hy is belast met al haare nooden, is hy als Mensch van al het Volk, en van yder in 't besonder, hy moet sig voegen naar haar swakheden, haar verbeteren als een Vader, wijser en gelukkiger maaken, 't gesag, 't geen hy schijnt te hebben, is niet het zijne, hy kan niets verrichten, noch voor zijn *Glory*, noch voor zijn vermaak, zijn gesag is dat der Wetten, die moet hy selfs gehoorfamen, om zijn Onderdanen een goed voorbeeld te geven: om eigenlijk te spreken, hy is niet anders dan een Beschermmer der Wetten, om die te doen gebieden, hy moet waaken en arbeiden om die te handhaven, hy is de minste vrye, en minst geruste Mensch van zijn gantsch Koningrijk. 't Is waar, seide *Mentor*, dat een Koning geen Koning is dan om sorg te dragen voor zijn Volk, als een Herder voor zijn Kudde, of als een Vader voor zijn huisgesin; maar, waarde *Telemachus*, reekent gy dat ongelukkig, datmen soo veel Menschen kan weldoen? hy verbetert de boosen door straffen, hy moedigt de goeden aan door belooningen, hy verbeeld de Goden, geleidende het gantsche menschelijke Geslagt tot de Deugd. Is het geen *Glory* genoeg voor hem de Wetten te doen onderhouden? Sig te verheffen boven de Wetten is een valsche *Glory*, die niet dan afschrik inboesemt en verachting; is hy
boos,

boos, hy kan niet anders dan ongelukkig zijn, want hy kan geen Vrede vinden in zijn driften en ydelheit; is hy goed, dan kan hy sijnaken het suiverste en heerlijkste van alle vermaaklijkheden, namentlijk te arbeiden voor de Deugd, en van de Goden afwachten een eeuwigdurende belooning.

Telemachus stelde tegens dese redenen de ondankbaarheid der Menschen: Waarom, seide hy, soo veel arbeids aangewend, om sig aan de Menschen te doen beminnen, die u misschien nimmermeer beminnen sullen, en de boosen soo veel goed te doen, die nergens toe sullen dienen, dan om u te beschadigen? *Mentor* antwoordde hem, gy moet reekening maaken op de ondankbaarheid der Menschen, en echter niet nalaten wel te doen, men moet die dienen, niet ter liefde van haar, maar om de liefde der Goden, die dat beveelen, 't goed, datmen verricht, gaat nimmer verlooren, soo de Menschen dat komen te vergeten, de Goden nooit, maar die sullen dat vergelden. Dat meer is, soo de meenigte ondankbaar is, sullen evenwel altoos deugd-sarne Menschen gevonden worden, die bewoogen sullen worden door uw Deugd. De meenigte zelfs, niettegenstaande wankelbaar, laat niet na een soort van Gerechtigheit te betoonen voor de ware Deugd. Maar wilt gy verhinderen de ondankbaarheid der Menschen, legt enkelijk niet toe om haar machtig, rijk, en ontsagchelijk door de Wapenen te maaken, of gelukkig door vermaaklijkheden; dese *Glory*, dese Overvloed fou haar bederven, en des te erger doen werden, en by gevolg noch ondankbaarder; maar bevljigt om haar Zeeden te verbeteren, de gerechtgheit,

heit, vroomheit, vreeſe der Goden, de beleeftheit, en zeedigheit in te boeſemen. Haar goed makende ſult gy beletten dat zy ondankbaar zijn, gy ſult haar het waarachtige goed, zijnde de Deugd, geven, ſoo die beſtendig is, ſal die voor altoos haar verbinden aan hem, die deſelve haar ſal hebben ingeboeſemt. Salmen ſig verwonderen dat de Menſchen ondankbaar zijn tegens ſoodanige Prinſen, die haar niet anders geleid hebben, dan tot ongerechtigheit, eerſucht, jalouſie tegens haar naburen, onbarmhertigheit, hoogmoed en quade trouwe? Den Vorſt moet niet anders van haar verwachten, dan het geen hy haar geleert heeft, ſoo hy in tegendeel getracht heeft door zijn Voorbeeld die goed te maaken, ſal hy de vrucht van zijn arbeit vinden in haar Deugden, of anders in ſigſelfs, en ſig konnen trooſten in de vriendſchap der Goden. Gedurende deſe 't ſamenſpraak wendde *Telemachus* meenigmaal zijn oogen naar de Zee, die nu begon beroerd te werden, de Winden verhieven de golven, die tegens de klippen aanſtieten, en met haar wit ſchuim bedekten, het Schip haalde reeds de Zeilen op, die de Wind deed opſwellen, men hoorde een verwerd groep op den oever door den yver der Bootsgeſellen, die met ongeduld ſochten te vertrekken. Deſe onbekende, die *Telemachus* geſprooken had, had eenige tijd geſworven in 't midden van dit Eiland, klom op den top deſer Rotſen, en beſchouwde de onmetelijke wijd-uitgeſtrektheit der Zee met een diepe droefheit; *Telemachus* had hem uit het geſicht niet verlooren, en liet niet na zijn ſchreeden te beſchouwen. Einde-lijk deſen Man zijn Schip gereed ſiende, daalde

van dese scherpe rotsen met soo veel vaardigheid en wakkerheit , als *Apollo* in de Bosfchen van *Lycie* , zijn blonde hairlokken opgeknoopt hebbende, het midden der steiltens doortrekt, om de Hertten en wilde Swijnen met zijn fchichten te doorschieten. Reeds was desen onbekenden in 't Schip, 't geen de filte baren doorkliefde, en van 't vaste Land fig affonderde. Een heimelijken indruk van droefheit bevong het herte van *Telemachus*, hy bedroefde fig sonder te weeten waarom; de tranen rolden langs zijn kaaken, en niets was hem aangener dan het weenen, terfelver tijd bemerkte hy, dat al de Zeelieden van *Salente* op den oevers in 't gras uitgestrekt lagen, en in een diepen slaap vervallen waren. Zy waren vermoeid en afgeslooft, de fagte Slaap had fig over haar afgematte leden verspreid, en al het vogtige heulzaat des nachts had op den volen dag zijn vermoogen over haar uitgebreid door het toedoen van *Minerva*. *Telemachus* was verwonderd desen diepen slaap te sien over al de *Salentiers*, terwijl de *Pheaciers* soo naartig geweest waren, om die gunstige Wind waar te nemen; maar noch was hy meer besig om het Schip van *Pheacien* te beschouwen, gereed om te verdwijnen in 't midden der Zeebaren, dan om naar de *Salentiers* toe te stappen, en die op te wekken. Ik weet niet waarom hy zijn oogen soo geflagen hield op dit Schip, reeds vertrokken, daar hy niet meer van fag dan de Zeilen, die een weinig flikkerden in de blaauwe Zeegolven, zelfs hoorde hy *Mentor* niet, die hem toefprak: hy was buiten figselfs in een vervoering, even als die der *Menaden*, wanneer zy haar Lier in de hand hebben, en door haar onfinnig gekrijt de

de Oevers van *Hebrus* en de Bergen van *Rhodope* en *Ismare* doen weergalmen.

Eindelijk bequam hy een weinig uit dese soort van betoovering, en de tranen begonden over zijn wangen te rollen. Hier op seide *Mentor* tegeus hem: Ik ben niet verwondert, O mijn waarde *Telemache!* dat ik u heb sien weenen; de oorzaak uwer droefheit, die u onbekend is, is *Mentor* niet onbewust, 't is de natuur die spreekt, en sig laat gevoelen, 't is dese die uw hert gaande maakt, de onbekende, die uw hert soo seer bewoogen heeft; is den grooten *Ulyffes*, hy gaat naar *Itaca*, en is nu reeds dicht by de haven, en fiet eindelijk die soo lang gewenste plaatsen. Uw oogen hebben hem gezien, gelijkmen u certijds voorseid had, maar sonder hem te kennen; wel haast sult gy hem sien, en kennen, en hy u: maar de Goden hebben tegenwoordig niet willen toelaten, dat gy den anderen buiten *Itaca* soud erkennen. Zijn hert is niet minder ontroerd geweest, dan het uwe, hy is te wijs, dan sig enig sterffelijk Mensch te ontdekken in een plaats, daar hy bloot gesteld sou kunnen werden voor de verraderyen en aanvallen der Minnaars van *Penelope*; *Ulyffes* uw Vader is de wijste aller Menschen. Zijn hert is als een diepe put, men sal zijn geheim niet uitviffchen, hy bemind de Waarheit, en hy spreekt nooit iets, 't geen die sou beleedigen, hy seid nooit iets orde nood vereifcht het, en de Wijsheit houd als een Zegel altoos zijn lippen gesloten voor enig onnut woord: hoe meenigmaal is hy ontroerd geweest u toespreekende, hoe dikwils heeft hy sig zelfs ingebonden, om sig niet te ontleken, wat heeft hy, u fiende, niet al geleden, 'sie daar 't
geen

geen hem ſoo droevig en neerſlagtig heeft gemaakt.

Gedurende deſe redeneering wierd *Telemachus* ſoo ontroerd en bewoogen , dat hy den vloed zijner tranen niet kon wederhouden, het ſnikken ſelfs belette hem te antwoorden ; eindelijk riep hy uit, helaas ! mijn waarde *Mentor* , ik gevoelde wel in deſe onbekende, ik weet niet wat, 't geen my ontroerde, en al mijn ingewanden bewoog ; waarom hebt gy my voor zijn vertrek niet geſeid, dat het *Ulyſſes* was , nademaal gy het wiſt ; waarom hebt gy ſonder ſpreken hem laten vertrekken, en dat ſonder ſchijn te maaken van hem te kennen ; wat verborgenheit ſteekt daar in ? Sal ik dan altoos ongelukkig zijn , willen de verbitterde Goden my dan altoos houden als een veranderlijken *Tantalus* , dat een bedrieglijk water hem miſleide , t'elkens vliedende van zijn gretige en drooge lippen. *Ulyſſe ! Ulyſſe !* zigt gy voor altoos my ontflipt ! miſſchien ſal ik u nooit meer ſien, lichtelijk ſullen de Vryers van *Penelope* hem doen vervallen in de ſtrikken , die zy voor my bereid hebben, ten minſte ſoo ik hem volge, ſal ik met hem ſterven. O *Ulyſſe ! Ulyſſe !* ſoo het onweer u niet werpt tegens eenige klip, (want ik heb alles te vreeſen van het Vyandelijk Geval) ſoo ſidder ik dat gy in *Itaca* ſult aanlanden met even ſoo doodelijken Geval als *Agamemnon* te *Mycene*. Maar waarde *Mentor* , waarom hebt gy my dit geluk benijd , tegenwoordig ſou ik hem omheſen , en reeds met hem zijn in de Haven van *Itaca* , wy ſoulen t'ſamen vechten om alle onſe Vyanden te overwinnen.

Mentor ſeide hem al-lagchende, 't is om uw ge-

geduld te oefnen, dat de Goden u dus lang ophouden; gy beschouwd deſe tijd als verlooren; weetet dat die de heilſaamſte uwes levens is, want die oefnd u in de noodigſte aller Deugden, voor de ſulken, die eenmaal moeten gebiedē; men moet geduldig zijn, eermen Meester kan werden van ſigſelfs en anderen; 't ongeduld, dat een kracht en dapperheit der Ziele ſchijnd, is niet anders dan een ſwakheit: hy die niet kan afwachten en verdragen, is even als hy, die geen geheim kan verſwijgen; den een ſoo wel als den ander ontbreekt ſtandvaſtigheit om ſig op te houden; of als ymand, die op een wagen ſit, en de hand niet ſterk genoeg heeft, om zijn hoogmoedige Paarden, als het vereiſcht werd, op te houden, zy luïſteren niet meer naar den breidel, en hollen ſoo voort, en de ſlappe Menſch, die zy ontsnappen, werd verbrijſelt in zijn val. Dus werd een ongeduldig Menſch weggeſleept door zijn ontemmelijke en woefte begeertens in een afgrond van ongelukken; hoe zijn macht grooter, hoe zijn ongeduld doodelijker is, hy wacht niet af, hy geeft ſigſelfs geen tijd om te overleggen, hy ſlaat alles aan, om zijn begeertens te voldoen, hy breekt de takken, om de vrucht te plukken, eer die rijp is, hy verbrijſelt veel-eer de poorten, dan dat hy ſou wachten datmen die opent, hy wil maajen ſoo dra den wiſen Landman geſaaid heeft, al wat hy haafſtig doet, is qualijk gedaan, ende kan geen duur hebben, niet meer dan zijn driftige begeertens. Duſdanig zijn de Voorwerpen van een onſinnig Menſch, die gelooft alles te vermogen, en ſig aan ſijn welluſten overgeeft om zijn macht te misbruiken. 't Is waar-

de *Telemache*, om u te leeren lijdszaam zijn, en dat de Goden in u dese deugd willen oefenen, de goederen die gy verhoopt, vertoonen sig voor u, en vlieden als een lichten droom, die den morgenstond doet verdwijnen, om u te leeren, dat de saaken zelfs, diemen meend in zijn geweld te hebben, ymand in een oogenblik konnen ontslippen. De wijste lessen van *Ulysses* konnen u niet heilsamer zijn, dan zijn lange afwezentheit, en de moeitens die gy lijd met naar hem te soeken.

Telemachus hoorde dese saaken met bitterheit zijner Ziele, hy beschouwde de Zee, maar sag niet meer het Schip van *Pheacien*; doe sloeg hy zijn betraande oogen op *Mentor*, die tot hem sprak. Maar eensloegs bemerkte hy dat *Mentor* een nieuwe gedaante aannam, de rimpelen van zijn voorhoofd wierden uitgewischt, als de schaduwen verdwijnen, wanneer *Aurora* met haar roose vingeren opent de Poorten van het Oosten, en den geheelen horifont in vlamme set; zijn holle en duistere oogen veranderden in blaauwe van een hemelsche sagtigheit, vol van een Goddelijk vier, zijn grijse en onachtsame baard verdween, de edelmoedige en fiere trekken, gemengt met lieffelijkheid en aangenaamheit, vertoonden sig voor de oogen van *Telemachus*, die verbijsterd waren, hy erkende het wesen van een Vrouwe, met een Verf veel schoonder dan die eener Bloeme, nieulijks door de Zonne ontlooken. Men sag daar op het wit der lelyen, gemengt met opwaffchende Roofsen: op dit aangesicht bloeide een eeuwigdurende jeugd, met een eenvoudige en onachtsame *Majesteit*, de geur van *Ambrosijn* verspreide sig

fig in haar ſwierende hairvlechten, haar gewaad ſchitterde van levendige couleuren, daar de oprijſende Zonne de donkere gewelffels des Hemels en de Wolken mede beſchildert en verguld. Deſe Godheit raakte met geen voet op de Aarde; zy vloeide lichtelijk na de locht, even als een Vogel die met zijn Vleugelen doorklieft, zy hield in haar magtige hand een drillende Speer, bequaam om de heldhaftigſte Steden en *Natiën* daar door te doen zidderen en beven. *Mars* ſelfs ſou daar voor zijn verbaaſt geweest. Haar ſtemme was ſagt en beſadigt, maar ſterk en doordringend, al haar woorden waren als vierſlagen, die het herte van *Telemachus* doorsneedden, en hem deden gevoelen, ik weet niet wat welluſtige en aangename droefheit, op haar Helmet verſcheen de droevige Vogel van *Athenen*, en op haar Borſt glinſterde haar ontſagchelijk Schild: door deſe merkteekenen erkennde *Telemachus Minerva*.

O Goddinne! ſeide hy, zyt gy het dan, die u verweerdigt hebt, den Soone van *Ulyſſes* overal te gelciden, ter liefde van zijn Vader. Meer wilde hy ſeggen, maar de ſtemme ontbrak hem, zijn lippen trachtten te vergeefs de gedachten uit te drukken, die met drift uit het binnenſte zijnes herte, en ten monde wilden uitſpatten, de tegenwoordige Godheit floeg hem ter neder: hy was even als een Menſch, die in een diepen ſlaap vervallen, naaulijks kan adem halen, en die door de moeilijke beweging zijner lippen geen woord kan voortbrengen.

Eindelijk uitte *Minerva* deſe woorden: Soone van *Ulyſſes*, luister na my voor de laaſte maal; Ik heb nooit ſterffelijk Menſch met ſoo

veel Wijsheit onderwefen dan u , ik heb u als met de hand geleid in 't midden van foo veel Schipbreuken , onbekende Landen , bloedige Oorlogen , en foo veel qualen , die het herte van een Mensch kunnen beproeven , ik heb u door gevoelige ondervindingen geleerd de ware en valfche grondregelen om wel of qualijk te regeeren , uw gebreeken zijn u niet minder heilfaam geweest dan uw ongelukken , want wat Mensch kan wijsfelijk regeeren , die nimmermeer geleden heeft , en voordeel heeft geleerd , door het lijden , daar zijn eigene gebreeken hem in geworpen hadden ; gy hebt , even als uw Vader , Landen en Zeen vervult met uw droevige ongevallen , gaa , gy zijt tegenwoordig waardig van op dese voet voort te gaan , u is niets overig dan een korte en lichte fcheepsvaart , om naar *Itaca* over te fteeken , daar uw Vader op dit ftond is aangeland ; vecht met hem , en zijt hem gehoorfaam als de minfte zijner Onderdanen , geef een Voorbeeld aan anderen ; hy fal u *Antiope* tot uw Bruid geven , en gy fult met haar gelukkig zijn , om dat gy minder de Schoonheit , dan de Wijsheit en Deugd gefogt hebt . Wanneer gy op uw beurt fult regeeren , stel al uw *Glory* om de goude Eeuw te vernieuwen , hoor al de Wereld , geloof weinig Menfchen , wacht u van u eigen felfs te veel te vertrouwen , zijt befchroomt van u felfs te bedriegen , maar laat nooit na andere te doen blijken , dat gy bedrogen zijt , bemin uwe Onderdanen , vergeet niet om u te doen beminnen , de vreefe is noodig , wanneer de liefde ontbreekt , maar gy moet die altoos met tegenfin gebruiken , als geweldige en gevaarlijke hulpmiddelen , befchouw altoos van

verre al de gevolgen, van 't geen gy sult willen ondernemen, voorzie alle vreeselijke ongemakken, weet dat de ware moed bestaat in alle gevaren onder de oogen te sien, en die te verachten, wanneer die noodsaakelijk zijn geworden. Hy die deselve niet wil sien, heeft geen moeds genoeg om deselve te verdragen: maar hy die deselve fiet, en vermijd soo veel hy kan, of anders met een bedaard gemoed ondergaat, de soodanige is alleen wijs en edelmoedig. Vlied de verwijtheit, hoogmoed, en overdaad; stel al uw *Glory* in de eenvoudigheid; uw deugden en goede daden moeten het cieraad van uw Persoon, en Paleis zijn, die moeten als een Lijfwacht u omringen, en dat al de wereld van u wete, waar in dat haar goed geluk bestaat. Vergeet nimmer dat de Koningen niet regeeren voor haar eigene *Glory*, maar voor het welwesen haarer Onderdanen: het goet, 't geen zy verrichten, strekt sig uit tot in de volgende Eeuwen; het quaad, 't geen zy bedrijven daald van geslagte tot geslagte tot op de latere nakomelingen. Vrees de Goden *Telemache*, dese vrees is de grootste schat van het herte der Menschen met die sullen u bykoomen de Wijsheit, Gerechtigheit, Vrede, Blijdschap, suivere Vermaaklijkheden, ware Vryheit, lieffelijke Overvloed, en onbesmette *Glory*.

Ik verlaat u, O Soone van *Ulysses*! maar mijn Wijsheit sal u nooit begeven; als gy maar kond gevoelen, dat gy sonder die niets vermoogt; 't is tijd dat gy alleen voorttreed. Ik heb my van u in *Phenicien* en *Salente* niet willen afscheiden, dan om u te gewinnen dese lieflijkheit te ontbeeren, even als men een kind

502 *Vervolg der Odyſſea van Homerus.*

ſpeent, wanneer het tijd is, die des moeders borſt te onttrekken, om vaſter ſpijſe te geven. Naaulijks had de Godinne dit *Diſcourſ* voleindigt, of zy verhief ſig in de locht, en werdende omwonden van een goude en hemels-blaauwe wolke, verdween zy. *Telemachus* verſuchten-
de, verbaaſt, en buiten ſig-ſelfs, viel ter aarde, en verhief zijn handen ten Hemel, hier op ging hy zijn metgeſellen opwekken, haafte ſig om te vertrekken, quam in *Iſaca*, en vond zijn Va-
der by de getrouwe *Eumenie*.

E I N D E.

DE GEVALLEN

VAN

ARISTONOUS.

BUC 357 A

B E R I C H T

A A N D E N

L E E S E R.

A de gevallen van *Telemachus*, soumen niet eerder of zielroerender konnen leesen, dan die van *Aristonous*. 't Schijnd als of de Natuur selfs dese twee bekoorlijke Werken had opgesteld. En gelijk deselve geest en eenvoudigheid gelijklijk overal daar in uitblinkt, salmen buiten alle twijffel genoeggen nemen,

Berigt aan den Leefer.

van die by een gevoegd te vinden. Ik achte my dan gelukkig, dat te hebben konnen verkrijgen, en met de gedachten van de goedkeuring van 't algemeen, arbeide ik, om een ander Werk te erlangen, 't geen men feid, dat defe twee niet fal behoeven te wijken. Soo dra ik dat fal bekomen hebben, fal ik niet nalaten, 't felve aanftonds onder de Drukperffe te brengen.

DE GEVALLEN

V A N

ARISTONOUS.

S*Ophronimus* hebbende verloren de goederen zijner Voor-Ouders door Schipbreuken, en andere ongevallen, trooſtte ſig door de Deugd in 't Eiland van *Delos*. Daar ſong hy op een goude Lier de Wonderen der Goden, diemen aanbid: hy oefende ſig met Kunst-Goddinnen, die hem beminden; hy onderſocht naaukeurig al de geheimen der Natuur, den loop der Sterren, en des Hemels, de ordre der Hoofdstoffen, het gebouw van dit Geheel-al, hy mat af het Compas, de kracht der Kruiden, en de gedaante der Dieren; maar boven-al onderſocht hy ſigzelfs, en nam acht op zijn Ziel om die door de Deugd te vercier en: op deſe wiſſe het geval hem willende ter neder werpen, verhiel 't hem tot de Waarachtige *Glory*, zijnde die der Wiſſheit.

Terwijl hy in deſe ſchuilplaats gelukkig leefde, bemerkte hy op ſeekere tijd een eerwaardig Grijsfaard op den oever der Zee, die hem onbekend
was:

was: 't was een Vreemdeling die in dit Eiland quam aan te landen. Defen Grijsaard verwonderde fig over den Oever der Zee daar in hy wift dat eertijds dit Eiland vlottende geweest was; hy befchouwde defe kufft, daar Zand-Duinen fig in verhieven, en Rotfen van kleine heuvelen, altoos bedekt met een waffchende en bloeiende grond; hy kon niet genoeg befigtigen de ftiivere fonteinen, en driftige ftoomen, die dit vermaaklijk Eiland bevogtigden; hy naderde de geheiligde Boffchagien, die den Tempel van den God omcingelden; hy was verbaaft het groen te fien, 't geen de barre Noordewinden nooit hadden derven verlfenfen, en befag reeds den Tempel, opgebouwd van het Marmer van *Pharos*, witter dan fneeuw, en omringt met hooge Pilaren van *Jaspis*. *Sophronimus* was niet minder aandachtig om defen Grijsaard te befchouwen, zijn blanke baard hing op zijn borft, zijn gerimpeld wefen had niets mifmaakt, hy was noch bevrijd voor de ongemakken van een fwakken ouderdom, zijn ooggen vertoonden een fagte levendigheit, zijn gefaltte was hoog en heerlijk, maar een weinig gebukt, een ftok van yvoor onderfteunde hem. O Vreemdeling! feide *Sophronimus* tot hem, wat foekt gy in dit Eiland, 't geen u onbekend fchijnt? Is het den Tempel van den God, die fiet gy van verre, en ik biede my aan u derwaarts te geleiden, want ik vreefe de Goden, en ik heb geleerd 't geen *Jupiter* wil datmen doen moet, om de Vreemdelingen te hulp te komen.

Ik neme, feide defen Vreemdeling, uw aanbieding, die gy my doet, aan met kenteekenen van verplichting, en bidde de Goden, dat die uw

uw liefde voor de Vreemdelingen willen vergelden , laat ons gaan naar den Tempel: onderweeg verhaalde hy *Sopbronimus* het onderwerp zijner reise; mijn naam is, seide hy, *Aristonous*, geboortig van *Clasimene*, een Stad in *Ionie*, gelegen op een aangename Kust, die sig naar de Zee uitstrekt, en schijnt gevoegd te zijn aan het Eiland *Chio*, het gelukkig Vaderland van *Homerus*; ik ben van arme doch Adelijke ouders geboren, mijn Vader, *Polystrates* genaamd, reeds belast met een talrijk huisgesin, wilde my niet opbrengen, maar leide my te Vondeling door een sijner Vrienden van *Theos*. Een oude vrouwe van *Erythrea* die eenig goed had ter plaatse daarmen my had nedergeleid, voedde my met geite melk in haar huis; maar gelijk zy arm was, en ik in staat om te kunnen dienen, verkocht zy my aan een Koopman van Slaven, die my bracht in *Lycie*. Dese Koopman verkocht my weder te *Patara* aan een rijk en dengdzaam man, *Alcine* genaamd, en die droeg sorg voor my in mijn jonkheit. Ik scheen hem leerzaam, besafdigt, oprecht, en genegen tot alle eerlijke saaken, daarmen my in wilde onderwijfen: hy gaf my over aan de konsten, door *Apollo* begunstigt, liet my de Zangkunde leeren, de oefeningen des Ligchaams, en boven-al de wonderen der Menschen te geneesen. Ik verkreeg wel haast een groote achting in dese konst, die soo noodig is; *Apollo* boesemde my die in, en ontdekte my wonderlijke geheimen. *Alcine*, die my meer en meer beminde, en verbaast was te sien den goeden uitslag zijner sorgen, maakte my vry, en sond my naar *Polycrates*, Dwingeland van *Samos*, die in zijn ongelooffelijk geluk, altoos

toos vreesde , dat het Geval , 't geen hem dus lang had geveleid , wel eens eindelijk op een wreede wijs mocht de nek toekeeren , en verraden . Hy beminde het leven , 't geen voor hem vol van wellusten was , hy schroomde dat te verliezen , en wilde voorkomen de minste schijnbaarheden van qualen ; dus was hy altoos omringt door de vermaardste Mannen in de Geneeskunde . *Polycrates* was door blijdschap vervoerd , dat ik mijn leven by hem wilde doorbrengen : om wijders my daar toe te verplichten , gaf hy my groote Rijkdommen en hoopte my met Eere op ; ik verbleef langen tijd binnen *Samos* , ik kon my daar niet genoeg verwonderen , dat het Geval scheen als vermaak te scheppen om zijn begeertens te voldoen : 't was genoeg als hy maar een Oorlog ondernam , de Overwinning volgde hem op de voet , hy had niet dan de swaarste saaken te willen , en die quamen dan van selfs te voorschijn , zijn groote schatten vermeenigvuldigden dagelijks , al zijn Vyanden waren voor zijn voeten ter neder geslagen , zijn gesondheit ver-af van te verminderen , wierd dagelijks sterker en bestendiger . Veertig jaren waren reeds verloopen , dat desen Dwingeland gerust en gelukkig het Geval als geketent hield , sonder dat het ooit hem heeft derven bedriegen , of zijn voornemens in 't minste verydelen . Een soo ongehoord geluk maakte dat ik voor hem bevreesd wierd , ik beminde hem oprechtelijk , en kon niet nalaten hem mijn vrees te verbergen , dit maakte een indruk op zijn gemoed , want alhoewel hy verwijft was door wellusten , en opgeblasen door zijn macht en hoogmoed , liet hy niet na eenig gevoelen voor de menschelijkheid te hebben ,

wan-

wanneer men hem die der Goden te binnen bracht, en de onstandvastigheid der menschelijke saaken. Hy nam niet qualijk dat ik hem de waarheit sei, en wierd soo beroerd door mijn vreesse voor hem, dat hy eindelijk voornam den loop zijner voorspoeden af te breeken door een verlies, 't geene hy voor sig-selvs bereidde. Ik sie wel, seide hy, datter geen menschen zijn, die gedurende haar leven niet eens moeten sijnmaaken de neepen van het ongestadige Geval, hoemen meer daar van verschoont is, hoemen meer een vreesfelijke omwending te verwachten heeft. Wat my aangaat, die 't nu soo veel jaren naar een met weldaden heeft opgehoopt, wat staat my anders te wachten dan het uiterste ongeval, tenzy ik afwende, 't geen my schijnt te dreigen: ik wil my dan spoeden, om te voorkomen de verraderyen van dit vleijende Geval. Dese woorden uittende, trok hy een ring van zijn vinger van groote waarde, en die hy seer beminde, wierp die in mijn tegenwoordigheid van een hooge Tooren in zee, en verhoopte door dit verlies voldaan te hebben de noodsaakelijkheid van eenmaal in zijn leven te moeten ondergaan de strengigheden van het Geval; maar dit was een verblindheit, veroorzaakt door zijn voorspoeden. De qualen, diemen selvs verkieft, en sig aandoeft, zijn geen qualen; wy werden niet ter nedergeslagen, dan door foodanigen, die de Goden ons onvoorsiens over den hals senden. *Polycrates* wist niet, dat het ware middel, om het Geval te voorkomen, daar in bestaat, datmen door wijsheit sig van 't selve weet af te wenden, en door betadigheid deffelts swakke en broose goederen te verachten. 't Geval, waar

aan hy zijn ring wilde opofferen , nam dit offer niet aan, en *Polycrates*, zelfs tegens zijn wil en dank, scheen gelukkiger dan ooit. Een visch had de ring ingeslokt, die wierd gevangen, aan *Polycrates* gebracht, toebereid om op sijn Tafel te dienen, en den ring door den Kok gevonden in 't ingewand van de Visch, aan den Dwingeland wedergegeven, die verbleekte op het gesigt, dat het Geval hem halsterrig wilde begunstigen; maar de tijd naderde, dat al zijn voorspoeden gelijkelyk in rampspoeden moesten veranderen. Den Grooten Koning der *Perser*, *Darius*, Soone van *Hystaspes*, ondernam den Oorlog tegens de *Grieken*; hy vermeersterde haast al de volkplantingen der *Grieken* op de Kusten van *Asie*, en de omleggende Eilanden, gelegen in de *Egêesche Zee*; *Samos* wierd ingenomen, den Dwingeland gevangen, en *Orante*, die wegens desen grooten Koning het bevel had, hebbende een hoog Kruis doen oprichten, deed den *Tyran* daar aan nagelen. Dit was het einde van desen mensch; die verwonderlyke voorspoed had genooten, en nooit het ongeluk had beproeft, daar hy naar getracht had, van soo een schandelyke en eerloose doot te moeten sterven. Dus werden de menschen nooit meerder gedreigd, dan door al te grooten voorspoed. Dit Geval, 't geen soo wreedelyk sijn Rolle speeld met de verhevenste menschen, rukt uit het stof, die de ellendigsten van allen waren: 't had *Polycrates* van de steilte in den afgrond geworpen, en my uit de geringste gelegenheit opgetrokken, en groote goederen gegeven; de *Perser* benamen my die niet, in tegendeel zy maakten groot werk van mijn konst om de menschen te geneesen,

en wegens mijn befadigt leven, 't geen ik geleid had, gedurende den tijd dat ik by den Dwingeland was in gunst geweest. Zy, die zijn vertrouwen en gefag misbruikt hadden, wierden strengelijk getraft. Gelijk ik nooit eenig mensch misdaan, maar in het tegendeel alles goeds beweefen had, foo veel my mogelijk was, bleef ik de eenige die de Overwinnaars verſchoonden, en eerlijk handelden. Yder was daar over verblijd, want ik was bemind, en had een voorſpoed ſonder nijd genooten, nademaal ik nooit eenige hardigheid, hoogmoed, gretigheid, of ongetechtigheit betoont had. Ik bracht noch eenige jaren binnen *Samos*, genoegzaam geruſt door; maar gevoelde eindelijk een heftige begeerte om *Lycie* wederom te ſien, daar ik foo ſagtelyk mijn kindsheit had doorgebracht. Ik verhoopte *Alcine* daar noch te vinden, die my had opgevoed, en de eerſte oorſaak van mijn geluk was geweest. In dat Landſchap komende, vernam ik dat *Alcine* overleden was, na dat hy zijn goederen had verlooren, en met veel kloekmoedigheid geleeden de ongevallen van zijn ouderdom. Ik ſtrooide bloemen en tranen over zijn aſſche, ſtelde een eerlijk opſchrift op zijn Graf, en vroeg waar zijn kinderen waren. Men ſeide my, dat de eenige overgeblevene, *Orcilochus* genaamd, niet konnende beſluiten ſonder goederen in zijn Vaderland te verſchijnen, daar zijn Vader met foo veel luifter geleeft had, ſig in een vreemd ſchip had ingeſcheept, om een ſtil leven te leiden in eenig Eiland, van de Zee afgelegen; men voegde daar by, dat deſen *Orcilochus* ſchipbreuk had geleden, eenigen tijd geleden by het Eiland *Carpathe*, en dat op deſe

wijfe niemand overig was van het huisgefin van *Alcine*, mijn Weldoender. Hier op nam ik gedachten om het huis te koopen, daar hy in gewoond had, met de vruchtbare Velden daar omheen, by hem befeeten. Ik was in mijn fchik die plaatfen wederom te sien, die my te binnen brachten het foet geheugen van foo aangename ouderdom, en foo goeden Meefter. 't Scheen of ik noch was in den bloei mijner eerfte jaren, daar ik *Alcine* in gediend had. Naaulijks had ik van zijn Schuldenaars gekocht de goederen van zijn erffenis, of ik wierd genootfaakt na *Clasomene* te gaan. Mijn Vader *Polystrates*, en Moeder *Pbidile* waren geflorven; ik hadde veel broeders, die qualijk onder den anderen leefden; foo dra ik te *Clasomene* gekomen was, verfcheen ik voor haar met een eenvoudig kleet, als een mensch ontbloot van goederen, haar toonende de merkteekenen, waar mede men, gelijk gy weet, tekent de Kinderen die men te vinding leid. Zy waren verwondert op defe wijfe het getal der Erfgenamen hares Vaders te sien vermeerderen, die defe kleine erffenis met haar moeften deelen; zy wilden zelfs mijn geboorte betwiften, en weigerden my te erkennen voor de Rechters: om haar onbeleeftheit te ftraffen, verklaarde ik toe te ftaan een vreemde deling te zijn in opficht van haar, en verfocht dat zy voor altoos van mijn erffenis mochten werden uitgeflooten. De Rechters ordonneerden dat, daar op vertoonde ik de Rijkdommen, die ik in mijn fchip had medegebracht; ik ontdekte die *Aristonous* te zijn, die foo veel fchatten had verkregen by *Polycrates* van *Samos*, en dat ik nooit was getrouwt geweest.

Mijn

Mijn broeders hadden berouw van soo onrechtveerdig met my gehandeld te hebben, en door de begeerte, die zy hadden van noch eenmaal mijn erfgenamen te zijn, deden zy haar uiterfte vermogen, maar te vergeefs, om mijn vriendschap te verkrijgen: haar verdeeldheit was oorzaak, dat de goederen van mijn Vader moesten verkocht werden, ik kocht die, en zy hadden de finerte van te sien, dat al de goederen van onse Vader vervielen in de handen van soodanig een, die zy het minste gedeelte daar van niet hadden willen geven; dus vervielen zy alle in een ellendige armoede, maar naa dat zy haar *Foute* genoegzaam hadden gevoeld wilde ik haar mijn goed *Naturel* betoonen; ik vergaf 't haar, ontving haar in mijn huis, reikte aan yder van haar iets uit, waar mede zy wat mochten winnen in den Koophandel ter Zee, ik vereenigde haar, zy en haar kinderen woonden geruustelijk by my in mijn huis, ik wierd als de algemeene Vader van dese verscheide huisgesinnen; door haar eenigheit, sorg en arbeit vergaderden zy wel haast aanmerkelijke Rijkdommen. Onderwijle is den Ouderdom, als gy siet, komen kloppen aan mijn Deur, zy heeft mijn haren wit gemaakt, en mijn wesen berimpelt, en bericht my dat ik niet lang een volkomene gesontheit sal genieten. Alvorens te sterven, heb ik dit Land noch eens willen sien, 't geen my soo waard is, en my meer ontroerd dan mijn eigen Vaderland, dit *Lycie*, daar ik geleerd heb goed en wijs te zijn, onder het beleid van den deugdzaamsten *Alcine*. Wederkeerende over zee, heb ik een Koopman gevonden van een der *Cycladische* Eilanden, die my versekerd heeft, dat-

ter in 't Eiland *Delos* noch een Soon van *Orci-
lochus* overig was, die de wijsheit, en deugd
van zijn Grootvader *Alcine* opvolgde; aanstonds
heb ik hier op de route van *Lycie* verlaten, en
my gehaast om op te zoeken onder het geleide
van *Apollo*, in desselfs Eiland, de waarde over-
blijffelen van een huisgesin, daar ik alles aan
schuldig ben. My is noch maar weinig tijd o-
verig om te leven. De Schikgodinnen, soo vy-
andig de sagte rust, die de Goden soo selden de
sterffelijke menschen vergunnen, sullen sig haasten
met den draad mijnes levens af te snijden; en ik sal
gewillig sterven, als maar mijn oogen, eer sy sig voor
het licht sluiten, de Naneef van mijn Meester mo-
gen gesien hebben. Spreek tegenwoordig, gy die met
hem in dit Eiland woond, of gy hem kend?
Weet gy my te seggen waar ik hem sal vinden?
Soo gy my hem kond doen sien, mogen de Go-
den tot vergelding u op uw knien doen sien
uw kindskinderen tot in het vijfde geslagte, en
uw huis in vrede en overvloed bewaren, als een
vrucht uwer Deugd. Terwijl *Aristonous* op de-
se wijze sprak, stortte *Sophonimus* tranen, ver-
mengt met droefheit en blijdschap. Eindelijk
wierp hy sig, sonder te kunnen spreken, om
den hals van desen Grijsaard, hy omhelsde en
drukte hem, en naaulijks kon hy dese afgebroo-
kene woorden onder diepe versuchtingen te voor-
schijn brengen;

Ik ben, O mijn Vader! die, dien gy zoekt:
gy siet hier *Sophonimus*, de Naneef van uw
vriend *Alcine*, ik ben het, en ik kan niet twijf-
felen, of u hoorende, hebben de Goden u her-
waarts gesonden om mijn qualen te verhechten,
de erkentenis, die op de aarde verloren schijnt,
werd

werd alleen in u wedergevonden, ik had in mijn kindsheit hooren verhalen, dat een befaamd en rijk man, gevestigt binnen *Samos*, by mijn Grootvader was opgevoed, maar gelijk *Orcilochus* mijn Vader vroeg gestorven zijnde, my in de wieg naliet, heb ik niet dan seer verwerd dese saaken geweeten; in dese onsekerheit heb ik naar *Samos* niet derven gaan, en heb liever in dit Eiland willen verblijven, my troostende in mijn ongevallen, door het verachten der ydele Rijkdommen, en het lieflijk gebruik in de oefening der Konstgodinnen in het gewijde Huis van *Apollo*: De Wijsheit, die de menschen leerd met weinig te vreden te zijn, en stil en gerust te leven, heeft in mijn ziele plaats gegrepen voor alle andere goederen.

Sophronimus dese woorden uitgesproken hebbende, en siende dat zy gekomen waren by den Tempel, stelde *Aristonous* voor, daar binnen zijn gebeden en offerhanden te doen. Zy deeden aan den God *Apollo* een offer van twee Schapen, witter dan sneeuw, en een Stier, die een Maan tusschen zijn twee hoornen op't voorhoofd had; vervolgens songen zy Veersen ter eere van den God, die het Heel-al verlicht, de jairstonden schikt, voorzit in de vergadering der Konsten en Wetenschappen, en het herte der negen *Musen* opheldert en aandoet. Op het uitgaan van den Tempel brachten *Sophronimus* en *Aristonous* het overige van den dag door met het vertellen harer gevallen. *Sophronimus* ontving desen Grijsaard by sig, met die teederheit, en dat eerbied, 't geen hy *Alcine* selfs sou hebben kunnen betuigen, soo die noch ware in 't leven geweest, des anderen daags vertrokken zy

gelijkelijk, en maakten zeil naar *Lycie*. *Aristonous* geleide *Sophonimus* in een vruchtbare Landsdouwe, op den oever van een andere Rivier, in wiens stroomen *Apollo*, van de jagt komende, en bedekt met stof, soo dikwils zijn ligchaam ingedompelt, en zijn schoone blonde haren gewasschen had. Zy vonden langs dese Rivier Populier en Willige boomen, welkers teedere en wasschende groente de nesjes bedekte van een oneindig getal Vogelen, die dag en nacht songen: Dese Rivier van een rots afvallende, met veel geraas en schuim, verbrijfelde haar stroomen in een Canaal vol kleine keisteenen, de gantsche Vlakte was bedekt met den vergulden Oegst, de heuvelen, die sig verhieven *Amphitheatres* gewijs, waren beladen met wijnranken, en fruitboomen. De gantsche Natuur was lagchend en lieflijk, den Hemel was ligt en helder, de Aarde altoos gereed om nieuwe Rijkdommen uit haar milden schoot voort te brengen, om rijkelijk te boeten den arbeid van den neerstigen Akkerman. Langs dese Rivier voortgaande, bemerkte *Sophonimus* een eenvoudige en middelmatig huis, maar van een aangename bouwkunde, en gelijkmatige bequaamheit, men vond daar in noch marmer, noch goud, noch silver, noch yvoor, noch huiscieraaden van Purper; maar alles was daar net, vol bekoorlijkheit en gemak, sonder pracht of uuerlijke heerlijkheit: een Fonteine vloeyde in 't midden van den Hof, en maakte een klein kanaal uit langs een groen veld, de tuinen waren niet wijdluttig, men sag daar niet dan vruchten, en nutte planten voor voedsel der menschen: aan de twee zijden der Tuin scheenen

twee

twee Boffchagien, welkers boommen byna foo oud waren, als de Aarde haar Moeder, en wiens dikke takken een fchaduwe veroorzaakten, die de ftraalen der Sonne niet konden verdrijven. Zy traden in een Zaal, daar zy een aangename maaltijd deden van gerechten, die de Natuur in de Tuinen verfchaarfe, men fag daar niets van 't geen de lekkerny der menfchen van foo verre gaat opfoeken, en foo dier in de Steden opkooopen; 't was melk immer foo foet, als die *Apollo* forg droeg dat gemolken wierd, terwijl hy herder was by den Koning *Admetus*; 't was uitgefochter honing dan die der Byen van *Liba* in *Sicilien*, of die van den Berg *Aymette* in *Attica*: daar waren tuinkoekjens, en vruchten diemen foo versgeplukt had; een wijn lieffelijker dan *Nectar* vloeyde uit groote vaten in gedreven beekers. Geduurende defe fpaarfame, doch fagte en gerufte maaltijd, wilde *Aristonous* fig niet aan tafel fetten: daar op deed hy, foo veel in zijn vermogen was, onder verfcheide voorwendfelen, om zijn Zeedigheid te verbergen; maar als eindelijk *Sophronimus* hem wilden dwingen, verklaarde hy voornemens te zijn, van nooit te fullen eeten met den kleinfoon van *Alcine*, die hy foo langen tijd aan defelve Tafel gediend had. Zie eens, feide hy, daar defe wijfe Grijsfaard aan gewoon was te eeten; fie daar hy ommegank hield met zijn Vrienden; fie, daar hy fig verluftigde in verfcheide fpeelen; fie daar hy ging wandelen, leefende in *Homerus* en *Hesiodus*; fie, daar hy fig des nachts ter ruft begaf. Defe omftandigheden fig te binnen brengende, wierd zijn herte week, en de tranen rolden langs zijn kaaken. Na de maaltijd ge-

leide hy *Sophronimus* om te befigtigen de fchoone Velden, daar de groote loeiende Kudde weidde aan den Oever der Rivier; daar na befchouden zy de Kudde Schapen, die uit de grafige Velden wederkeerden, defe wierden bleetende, en vol melk gevolgt van haar kleine teedere Lammeren; over-al fagmen noeftige arbeiders, die den arbeid beminden voor het aanbelang van haar fagmoedige en beleefde meefter, die fig van haar deed beminnen, en den arbeit harer Slaverny verfigtte.

Aristonous aan *Sophronimus* hebbende vertoont dit Huis, defe Slaven, en Kudden, mitschaders defe landen foo vrugtbaar geworden door een forgvuldigen akkerbouw, feide hem defe woorden; Ik ben verblijd u te zien in het oude erfdeel uwer Voorouders. Sie daar my voldaan, mits ik u fteile in de befitting defcr plaats, daar ik *Alcine* foo langen tijd gediend heb. Geniet in Vrede, 't geen certijds hem toebehoorde, leef gelukkig, en bereid voor u van verre, door uw wakkerheit, een fagter einde als het zijne. Terfelver tijd gaf hy hem dit goed tot een gifte, met alle plegtelijkheden voorgefchreven door de Wetten, en hy verklaarde van zijn erfenis uit te fluiten zijn natuurlijke erfgenamen, foo zy ooit ondankbaar genoeg fouden zijn, om te betwiften de gift door hem gedaan aan den kleinfoon van *Alcine*, zijn weldoender: maar dit was noch niet genoeg om zijn hert te voldoen, *Aristonous* alvorens hem zijn huife geven, vercierde dat geheel en al met nieuwe huifciraaden, wel eenvoudig en feedig in der waarheit, maar net en aangenaam, hy vervulde de folders met de rijkfte gefchenken van *Ceres*, de Kelders met den

Wijn

Wijn van *Chio*, waardig geschonken te worden door de hand van *Ganymedes* aan de tatel van den grooten *Jupiter*, ook deed hy daar in Wijn van *Parmenie*; met een overvloedige voorraad van Mee, gemaakt van honing van *Hymette* en Oly van *Attica*, by-na soo soet, als den Honing zelfs; eindelijk voegde hy daar by een meenigte ellens van sijn linnen, soo wit als sneeuw, den rijken buit der teedere Schapen, die op de Bergen van *Arcadien*, en in de grasige Velden van *Sicilien* weiden.

't Was in dese staat dat hy zijn huis aan *Sophronimus* gaf, hy vereerde hem ook vijftig talenten *Eutochen*, en behield voor zijn bloedverwanten de goederen, die hy besat in het half Eiland van *Clasomene*, ontrent *Smyrne*, *Lebede*, en *Colophon*, die van groote waarde waren. Dese gifte gedaan zijnde, schepte *Aristonous* sig wederom in zijn Schip om weder te keeren in *Ionie*. *Sophronimus* verbaast en ontroert door soo veele heerlijke weldaden, verselde hem tot aan het Schip met de tranen in de oogen, hem altoos noemende zijn Vader, en hem drukkende in zijn armen. *Aristonous* landde wel haast, daar hy weten wilde door een gelukkige Scheepsvaart: geen zijner Bloedvrienden dorst klagen over het geen hy *Sophronimus* had gegeven. Ik heb seide hy, voor mijn uiterste wille dese ordre in mijn *Testament* nagelaten, dat al mijn goederen sullen werden verkocht en verdeeld onder de armen van *Ionie*, soo ooit ymand van u sig tegens dese gift aankant, die ik kome te doen aan den Naneef van *Alcine*. Den wijfen Grijsaard leefde in Vrede, en genoot de goederen, die de Goden aan zijn Deugd hadden toegestaan. Jaarlijks deed

hy een reisē naar *Lycie* niettegenstaande zijn Ouderdom, om *Sophonimuste* sien, en om een Offerhande te doen op het Graf van *Alcine*, 't geen hy versierd had met de heerlijkste cieraaden der Bouwkunde, en Graveerkunde. Hy had bevoolen datmen zijn asche naar zijn overlijden, in dat selve graf sou brengen, om daar te rusten nevens die van zijn waarde Meester. Jaarlijks in de Lente had den ongeduldigen *Sophonimus* sonder ophouden het oog geslagen op den Oever der Zee, trachtende te ontdekken het Schip van *Aristonous*, die altoos gewoon was in dit Jaar-gety over te komen. Yder Jaar had hy het vermaak, om van verre in 't midden der silte baren dit Schip te sien, 't geen hem soo lief en waard was, en desselfs komste was hem oneindig aangenaamer, dan alle de gunsten der herscheppende Natuur in de Lente, na de felle koude van een strenge Winter.

Op seker Jaar sag hy dit gewenste Schip niet komen, als wel op andere Jaren, hy versugtte bitterlijk, de droefheit en vreesē waren op zijn wesen afgemaalt, de sagte slaap week van verre uit zijn oogē, geen uitgesochte gerechten scheenen hemaangenaam, hy was ongerust, beroerd op het minste gerucht, altoos het gesicht gewend hebbende naar de Haven, hy vroeg alle oogēnblik, of men geen Schip uit *Ionie* had sien aankomen; eindelijk quam'er een, maar helaas! *Aristonous* was daar niet in, dat voerde niet dan zijn asche in een silvere Lijkbuste. *Amphicles* een oud Vriend van den Overledenen, en by-na van den selven ouderdom, getrouw uitvoerder van zijn uiterste wille, bracht die seer droevig in de buste. Wanneer hy daar aanlandde, konde

de foo hy als *Sophronimus* niet spreken , en niet dan door snikken sig uitdrukken. *Sophronimus* de Lijkbuffe gekust , en met zijn tranen bevogtigt hebbende , uittede dese woorden : O Grijfaard gy hebt het geluk van mijn leven uitgemaakt , en tegenwoordig veroorzaakt de wreedsfe van al mijn smerten , ik sal u niet meer sien , de dood sou my soet zijn , om u te mogen sien , en te dienen in de *Elizeefche* Velden , daar uw Schimme geniet de gelukfalgige Vreede , die de Goden voor uw Deugd bereid hebben , gy hebt in onse dagen op de aarde wedergebracht de Gerechtigheit. Deugd en Erkentenis ; en in een yfere Eeuw de goetheit en oprechtigheit der goudene her-voort-gebracht. De Goden , alvoorens u te kroonen in het verblijf der Rechtveerdigen , hebben u hier beneden een gelukkige , aangename en lange ouderdom verleent , maar helaas ! 't geen voor altoos moest duuren , kan nimmer te lang zijn ; sonder u kan ik geen vermaak meer scheppen. O waarde Schimme , wanneer sal ik u volgen ! kostelijke afschelsfoo gy noch eenig gevoel hebt , sult gy buiten twijffel eenig vermaak genieten , van gemengt te zijn met die van *Alcine* : de mijne sullen eenmaal daar by gevoegt werden , en dat afwachtende , sal my dit tot vertroosting verstreken , dat ik mag bewaren de overblijffelen , van die ik meest bemind hebbe. O *Aristonous* ! neen , gy sult niet sterven , maar altoos leven in het binnenste mijnes herte , eer sal ik myselfs vergeeten , dan u , die my soo beminnelijk geweest zijt , en my soo bemind , en de Deugd gelieft hebt , die ik alles schuldig ben.

Na dese afgebrookene woorden met diepe versuchtingen te hebben uitgesproken , leide

Sopbro-

Sopbronimus dese Lijkbuste in 't graf van *Alcine*, hy offerde verscheide slagtoffers, waar van het bloed, de Altaren van groene sooden, die het Grafomringden, bevogtigde, hy deed overvloedige plengingen van wijn en melk, brandde *Parfumen*, gekomen uit het uiterste der Oostersche Wereld, een welriekende wolk deser Speceryen verspreidde sig door de gantsche Lucht. *Sopbronimus* stelde voor altoos Jaarlyks in, op dat selve Jaargety, Lijkspeelen ter eere van *Alcine*, en van *Aristonous*; men quam daar van *Carie*, die gelukkige en vruchtbare Lansdouwe, van de betoverende Oevers van *Meander*, wiens stroomen met soo veel kinkelingen speelen, en niet dan met tegensin schijnen te verlaten de Oevers die zy bespoelen; van de altoos groenende boorden van *Caystre*, en de Oevers van *Pactole*, wiens stroomen op een goude Zand-grond vloejen; van *Pamphylie*, die *Ceres*, *Pomone*, en *Flora* elk om 't seerst vercierden; eindelijk van het wijd uitgebreid *Cilicien* bevogtigt als een Lusthof, door de beeken, die den Berg *Taurus*, altoos met sneeuw bedekt, afvlieten. Gedurende dit plechtelijke Feest, songen de Jongelingen en Maagden, bekleed met sijne swierende linne rokken, witter dan Lelyen, Loffaugen op tereere van *Alcine* en *Aristonous*, want men kon den eene niet prijfen, sonder den anderen te verheffen, noch die twee menschen van-een scheiden, soo naau aan een verbonden, zelfs na haar dood.

Maar het geen verwonderlijkst was, men sag op den eersten dag terwijl *Sopbronimus* overvloedige plengingen deed van Wijn en Melk, een groene *Myrthe*, van een uitnemende geur op het

het midden van dit graf uitschieten, en eensloegs zijn geschooren kruin verheffen, en dese twee Lijkbusschen met zijn takken en schaduwte bedekken. Yder riep uit, dat *Aristonous*, tot vergelding van zijn deugd, door de Goden in soo schoonen boom was verandert. *Sophonimus* droeg sorg, van die selfs te bevoigten, en als iets Goddelijks te eeren. Desen boom, ver-af van te verouderen, vernieuwt telkens, van tien tot tien jaren, en de Goden hebben door dit Wonderwerk willen doen sien, dat de Deugd, die soo lieffelijken en aangenamen geur stort in de gedachtenis der menschen, nooit sterft.

E I N D E.

